ВУКОВА ПРЕПИСКА

КЊИГА ТРЕЋА

(ДРЖАВНО ИЗДАЊЕ)

БЕОГРАД

ШТАМПАНО У ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

1909.

ЦЕНА 10 ДИНАРА

Karadžić, Vuk Stefanović

ВУКОВА ПРЕПИСКА

КЊИГА ТРЕЋА

(ДРЖАВНО ИЗДАЊЕ)

БЕОГРАД

ШТАМПАНО У ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

1909.

PG
1209
.K18
A35
1907
v.3

ПРЕДГОВОР

У ову трећу књигу Вукове Преписке ушле су личности с којима је Вук ступио у преписку од 1817 до почетка 1821 године, а то су ове:

XLIV. **Dr. Линдау,** проф. из Бреславе. Једно писмо и изгледа да више није ни било.

XLV. **Дука Канели,** трговац из Трста („добра грчка кућа" — Преписка II. 402), као посредник између епископа Краљевића и Вука за слање претплате. Једно писмо, и сем, може бити, одговора Вукова, изгледа да више није ни било.

XLVI. **Браћа Захарићи,** трг. из Н. Сада. Једно писмо; опет као посредници за претплату.

XLVII. **Јеремија Гагић**, руски конзул из Дубровника. О њему види у Милићевићеву Поменику (стр. 88—91) и Шафариковој Историји југослов. књижевности (III, 359 и 438). Преписка је била прилично велика и очувана су готово сва Гагићева писма (41, а изгубљена су, види се, два). Последње је из половине 1848 године. Гагић је још живео 11 година, али као да се више нису дописивали, и не види се због чега. Вукових пак писама (којих је — у колико се види — било 42) нема очувано ниједно.

XLVIII. **Максим Ранковић,** из Оструж нице, друг Вуков из Београдске Велике Школе. О њему има података још у Баталакиној историји и Финансијама М. Петровића.

Очувано је 10 његових писама и једно Вуково (у концепту). Вукових писама било је још десет, која су погубљена.

XLIX. **Сава Мркаљ.** Два писма, и било је једно Вуково писмо, па изгубљено. Невероватно изгледа да су тако мало у преписци били.

L. Митрополит **Ст. Стратимировић.** Само једно Вуково писмо (у концепту). По свој прилици није међу њима ни било преписке.

LI. **Драго Тодоровић,** познати трговац Трстански. Једно његово писмо, и једно изгубљено. Вук је њему писао 4 писма, која су изгубљена.

LII. **Атанасије Влаховић**, свешт. из Ст. Бечеја. За њега Вук пише Копитару (25, VII, 1832): „Бечејски поп Влаовић, који је *подобро ћанут*, утекао је од Ђовосадског владике у Калочу, и оће да се поунијати“ (Преписка I, 436). И заиста 1845 год. пише се као „презвитер Калочке Римске Цркве.“ Има четири његова писма и једно изгубљено, а изгубљена су и четири Вукова њему.

LIII. **Константин Ђика,** трг. из Беча. Једно писмо Вуково (у концепту).

LIV. **Прокопије Болић,** архим. м. Раковца. Једно писмо из Арада, као одговор на Вуково, које је изгубљено. Јамачно више није ни било, јер је Болић наскоро умро.

LV. **Петар Чавргов,** трговац(?) из Сегедина. Једно писмо Вуку, и једно Вуково изгубљено.

LVI. **Тодор Атанасијевић,** спахија Ваљапајски, који је Вука и новчано закачио, претплатник на *Речник* и на *Даницу*, за 1825 год. Два његова писма, а два Вукова њему изгубљена.

LVII. **Василије Васиљевић,** трг. из Земуна. О њему види неколико речи у *Бранковој Колу* за г. 1896 од Д. Руварца уз издање неколико Вукових писама. Ово је један од најстаријих пријатеља Вукових, и од самога почетка ватрени бранилац и поборник Вукова правописа. И ако

има доста Васиљевићевих писама (142), опет има и празнина, нарочито из доба када је Вук био у Србији, а тешко је предпоставити да онда нису кореспондирали. Вукових писама очувано је врло мало, свега 12, а зна се да их је изгубљено 110, а јамачно и више. Од тих само су два нова једно је очувано у Вукову концепту, а друго је код г. Влајка Николића у Земуну, и штампа се по препису г. Никодима Васића; девет је штампао г. Д. Руварац, а једно је штампано у Јавору за 1888 год.

LVIII. **Јаков Фиљковић,** трг. из Н. Сада. Очувана два његова писма и два Вукова изгубљена.

LIX. **Симеун Орловић**, „в вједомостје Государственој Росијско-императорској колегији иностраних дјел колежски асесор" (Рјечник,[1] XXVIII). О њему има помена у Фрушићевим писмима (Преписка I, 649—656). Једно писмо Вуку и једно, уз то, Давидовићу. Не види се да ли је Вук њему што писао.

LX. **Филип Лучић,** трг. из Одесе, претплатник и скупљач претплате на више Вукових списа. Има пет његових писама, а зна се и за Вукова три њему, која су изгубљена.

LXI. **Гаврило Вајчовић,** из Н. Сада, директор Бачких школа. Једно писмо, као одговор на Вуково, које је изгубљено.

LXII. **Цар Франц I.** Једно Вуково писмо (концепат) као молба да претплатом омогући излазак Речника.

LXIII. **Јован Живковић,** парох Мохачки. Једно писмо Вуку, и у додатку, два писма Давидовићу, али се сва три тичу Рјечника. Била су и три Вукова писма, па изгубљена.

LXIV. **Јован Гавриловић,** бив намесник књажевски. После Копитара ово је највећа Вукова преписка, већа и од Васиљевићеве. На жалост и у овој, као и у Васиљевићевој преписци Вукова су писма већином погубљена. Има их свега 29 очуваних, а преко стотине изгубљених.

Гавриловићевих писама има 157, а за једно се зна да је изгубљено; свакојако много их пропало није.

LXV. **Јаков Јакшић.** О њему види у Милићевићеву *Поменику* стр. 195. Једно његово писмо као одговор на Вуково, које је изгубљено.

LXVI. **Јован Јанковић,** трговац и књигопродавац у Н. Саду. Обрачун о комисиону Вукових књига. Преписке, ако је било, није очувана.

LXVII. **Фридрих Аделунг.** Има очуваних 11 његових писама, и толико Вукових; изгубљено је једно Аделунгово и 14 Вукових.

LXVIII. **Руско Библијско Друштво.** Преписку су водили од стране Друштва Е. Хендерсон и Вас. Попов. Тиче се Вукова превода Новог Завета. Има десет писама, од којих су три Вукова, а два су изгубљена.

LXIX. **К. Калајдовић.** Једно писмо Вуку о српским рукописима у Синодалној Московској Библиотеци.

LXX. **Петроградско волно општество љубитеља руске словесности.** Диплома, спроводно писмо, и једно писмо којим се шаљу књиге друштвене. Вукових писама нема. Преписку су водили А. Никитин и В. Анастасевич.

LXXI. **Симеун Живковић,** брат Ст. Живковића, Телемака. Пет његових писама, а била су једно или два Вукова, која су изгубљена.

LXXII. **Марко Марковић.** Ово је јамачно један од емиграната који су 1813 прешли у Аустрију, и одатле у Русију. Једно писмо Вуку.

LXXIII. **Дим. Крстић,** архим. Крушедолски. Једно писмо Вуку, као одговор на Вуково, које је изгубљено.

LXXIV. **Аврам Бранковић,** архимандрит. Помиње се неколико пута у II и двапут у I књ. ове Преписке. Једно Вуково писмо, на које као и да није било одговора.

LXXV. **Гојковић Милој. Атанасијевић.** И ово је неки од пребеглих Срба у Аустрију 1813 године. Једно писмо Вуку.

LXXVI. **Јован Валха,** адвокат из Беча, и Вуков заступник у парници са Севастијановићем. Једно писмо Вуку.

LXXVII. **Петар ф. Геце.** Пет његових и два Вукова писма, а изгубљено је једно његово и пет Вукових.

LXXVIII. **Атанасије Павловић.** Неки богослов, који је учио у Лембергу. Једно писмо Вуку.

LXXIX. **Ал. Сем. Шишков.** Има двадесет и седам писама, шест Шишковљевих и двадесет и једно Вуково; три Вукова су изгубљена. Изгледа да више писама није ни било.

LXXX. **Аврам Живановић,** студент, професор а доцније свештеник Земунски. Два писма Вуку; не види се да ли му је Вук одговарао.

LXXXI. **Ђерасим Зелић.** Једно писмо Вуку и преглед садржаја његова житија. Такође се не види да ли је Вук одговорио.

LXXXII. **Наун Ичко**, базрђанбаша београдски. Једно писмо Вуково њему.

LXXXIII. **Краковско учено друштво.** Диплома Вуку на чланство.

LXXXIV. **Руска академија наука.** Четрнаест писама: десет Академијиних и четири Вука; изгубљена Вукова четири.

LXXXV. **П. И. Кепен.** Двадесет и три писма; Кепенових четрнаест и Вукових девет; изгубљено једно Кепеново и девет Вукових.

LXXXVI. **Петар Лазаревић** (Цукић). У Београду су у ово доба била два Петра Лазаревића: један доцнији Саветник, а други Цукић. Ако је ово *Цукић*, онда о њему види у Милићевићеву Поменику (стр. 806 и у Додатку стр. 192). Два писма Вуку и једно Вуково изгубљено.

LXXXVII. **Димитрије Стефановић.** Неки учитељ из Бачине, јамачно родом из прека. Два писма Вуку.

LXXXVIII. **Павле Верић,** адвокат, доцније секретар митроп. Карлов. (в. Шафарик, Geschichte d. südsl. Lit. III.

342 и 388. 398 и 408). Двадесет и четири његови и једно Вуково писмо. Вукових писама изгубљено је око двадесет.

У првом додатку су писма (и неке допуне писмима), која су пропуштена да буду стављена на своје место у I и II књигу, а у другом додатку су писма оних личности другима (или тим личностима од других) које су с Вуком биле у преписци, а њихова су писма штампана у II и III књизи. Њих је овде више, што би један део требао да дође уз II књигу, али је изостао, да књига не би била сувише велика. Међу њима има их неколнко која су требала доћи у додатак II књиге, јер се тичу Вука и кн. Милоша, али су доцније прибављена, и стављају се овде. — У трећем додатку су сведоџбе Гагићеве, и посвета неког његова дела (превода?) синовима Миленка Стојковића, војводе.

Фебруара 1909
у Београду.

Љуб. Стојановић

ПРЕГЛЕД

СТРАНА

Предговор III

XLIV. Д-р Линдау.

Вуку из Бреславе 24/12—I—1817 1

XLV. Дука Канели.

Вуку из Трста 28/16—I—1817 3

XLVI. Враћа Захарићи.

Вуку из Н. Сада 15—III—1817 4

XLVII. Јеремија Гагић.

1. Вуку из Дубровника 11/23—V—1817 5
2. „ „ „ 7/19—V—1818 6
3. „ „ „ 9/21—III—1820 7
4. „ „ „ 12/24—VIII—1821 9
5. „ „ „ 8/20—XII—1825 10
6. „ „ „ 12/24—XII—1825 12
7. „ „ „ 13/25—IV—1825 12
8. „ „ „ 15/27—VII—1827 14
9. „ „ „ 9/21—X—1826 15
10. „ „ „ 11/23,—XII—1826 16
11. „ „ „ 4/16—VI—1827 17
12. „ „ „ 15/27—X—1827 18
13. „ „ „ $\frac{20-X}{1-XI}$—1827 20
14. „ „ „ 2/14—I—1828 22
15. „ „ „ 14/26—I—1828 23
16. „ „ „ $\frac{20-II}{3-III}$—1828 24
17. „ „ „ 6/18—III—1828 24

СТРАНА

18. Вуку из Дубровника $\frac{22-IV}{4-V}$—1828 26
19. „ „ „ 16/28—II—1829 27
20. „ „ „ $\frac{30-III}{11-IV}$—1829 28
21. „ „ „ 13/25—VII—1829 29
22. „ „ „ 3/15—V—1832 32
23. „ „ „ 7/19—III—1839 33
24. „ „ „ 19/31—VIII—1833 34
25. „ „ „ $\frac{25-XI}{7-XII}$—1833 35
26. „ „ „ 17/29—III—1834 36
27. „ „ „ 2/14—XI—1834 37
28. „ „ „ 13/25—XI—1834 38
29. „ „ „ $\frac{27-V}{8-VI}$—1835 39
30. „ „ „ 10/22 VI—1835 41
31. „ „ „ 3/15—V—1836 44
32. „ „ Трста $\frac{27-VI}{8-VII}$—1836 44
33. „ „ Дубровника $\frac{23-XII-1836}{4-I-1837}$ 45
34. „ „ „ $\frac{25-IX}{7-X}$—1837 46
35. „ „ „ 2/14—VII—1840 48
36. „ „ „ $\frac{27-VII}{8-VIII}$—1840 49
37. „ „ „ 8/20—IX—1844 50
38. „ „ „ 3/15—III—1847 51
39. „ „ „ 8/20—III—1848 52
40. „ „ „ 1/13—IV—1848 53
41. „ „ „ 8/20—V—1848 54

XLVIII. Максим Ранковић.

1. Вуку из Београда, 16—IX—1817 56
2. „ „ „ 27—VII—1821 57
3. „ „ Остружнице 21—VIII—1821 57
4. „ „ „ 14—IX—1821 58
5. „ „ Београда 6—II—1822 59
6. „ „ „ 1—VII—1826 60
7. „ „ „ 30—X—1826 60
8. Вук њему из Беча 9—XI—1826 61
9. Вуку из Београда 29—XII—1826 62
10. „ „ „ 11—IV—1827 64
11. „ „ „ 1—V—1828 64

XLIX. Сава Мркаљ.

1. Вуку из Гор. Карловца 20—X—1817 66
Отпоръ (чланак) 68
2. Вуку [из Беча, после 1833] 70

СТРАНА

L. Ст. Стратимировић.

Вук њему из Беча, 12—III—1818 72

LI. Драго Тодоровић.

Вуку из Трста, 6—IV—1818 73

LII. Атан. Влаховић.

1. Вуку из Ст. Бечеја 28—IV—1818 74
2. „ „ „ „ 28—VIII—1818 75
3. „ „ Калоче 22—VI—1845 77
4. „ „ „ 7—VIII—1845 79

LIII. Константин Вика.

Вук њему из Беча 23/11—V—1818 80

LIV. Прокопије Волић.

Вуку из Арада 15—V—1818 81

LV. Петар Чавргов.

Вуку из Сегедина 18—V—1818 83

LVI. Тодор Атанасијевић.

1. Вуку из Беча $\frac{4-VI}{23-V}$—1818 84
2. „ „ Лугоша 1—V—1825 85

LVII. Василије (и Игњат) Васиљевић.

1. Вуку из Земуна 27—V—1818 87
2. „ „ „ 13—X—1819 88
3. „ „ „ 22—XII—1819 88
4. „ „ „ 26—II—1820 89
5. „ „ „ 8/20—III—1820 90
6. Вук њему из Беча 9—12—III—1820 92
7. Вуку из Земуна 24—V—1820 97
8. „ „ „ 17—VI—1820 98
9. „ „ „ 30—VI—1821 99
10. „ „ „ 7—VII—1821 101
11. „ „ „ 11—VII—1821 102
12. „ „ „ 18—VII—1821 103
13. „ „ „ 8—VIII—1821 104
14. „ „ „ 18/30—VIII—1821 105
15. „ „ Војке 9—IX—1821 107
16. „ „ Земуна 5—I—1822 107

СТРАНА

17. Вуку из Земуна 22—I—1822 108
18. „ „ „ 30—I—1822 109
19. „ „ „ 2—III—1822 110
20. „ „ „ 20—III—1822 111
21. „ „ „ 22—XI—1822 112
22. „ „ „ 6/18—VI—1823 113
23. „ „ „ 15/27—X—1823 115
24. „ „ „ 19—III—1824 116
25. Вук њему из Темишвара 2/14—V—1824 117
26. Вуку из Земуна 21—VIII—1824 118
27. „ „ „ 2—X—1824 119
28. „ „ „ 2—XI—1824 120
29. „ „ „ $\frac{24-XI}{6-XII}$—1824 121
30. „ „ „ 8—I—1825 122
31. „ „ „ 26—I—1825 124
32. „ „ „ 3/15—VIII—1825 125
33. „ „ „ 31—VIII—1825 126
34. „ „ „ 23—IX—1825 127
35. „ „ „ 18/30—X—1825 128
36. „ „ „ 26—XI—1825 129
37. „ „ „ 4/16—I—1826 130
38. „ „ „ 28—I—1826 131
39. „ „ „ 14/26—III—1826 132
40. „ „ „ 23—IX—1826 133
41. „ „ „ 11/23—X—1826 134
42. „ „ „ 1—XI—1826 135

Мојсеј Лазаревић из Земуна 1—XI—1827 135

43. Вуку из Земуна 4—XI—1826 136
44. „ „ „ 2—XII—1826 137
45. „ „ „ 2/14—V—1827 137
46. „ „ „ 2/14—VI—1827 138
47. „ „ „ 20—VI—1827 139
48. „ „ „ 4—VII—1827 140
49. „ „ „ 4/16—VIII—1827 142
50. „ „ „ 5/17—IX—1827 143
51. „ „ „ 10—X—1827 144
52. „ „ „ 27—X—1827 146
53. „ „ „ 10—XI—1824 147
54. „ „ „ 15/27—XII—1827 147
55. „ „ „ 5—I—1828 148
56. „ „ „ 19—I—1828 149
57. „ „ „ 2/14—II—1828 150
58. „ „ „ 5/17—III—1828 151
59. „ „ „ 12/24—III—1828 152
60. „ „ „ 5—IV—1828 153
61. „ „ „ 20—IV—1828 155
62. „ „ „ 3—V—1828 157

		СТРАНА
63.	Вуку из Земуна 17—V—1828	158
64.	„ „ „ 14—61—1828	159
65.	„ „ „ 9—VII—1828	160
66.	„ „ „ 23—XI—1828	161
67.	„ „ „ 9—XII—1828	161
68.	„ „ „ 31—III—1829	162
69.	„ „ „ 4—VIII—1829	163
70.	„ „ „ 4—VIII—1831	164
71.	„ „ „ $\frac{4-III}{20-II}$—1833	164
72.	„ „ „ $\frac{2-V}{20-IV}$—1833	165
73.	„ „ „ 20/8—V—1833	167
74.	„ „ „ $\frac{8-VII}{26-VI}$—1833	168
75.	„ „ „ 13/25—VII—1833	168
76.	„ „ „ $\frac{9-IX}{28-VIII}$—1833	169
77.	„ „ „ $\frac{11-XI}{30-X}$—1833	169
78.	„ „ „ око 7—XII—1833	170
79.	„ „ „ 15—I—1834	171
80.	„ „ „ $\frac{3-III}{19-II}$—1834	172
81.	„ „ „ 12/24—IV—1834	172
82.	„ „ „ 30/18—VII—1835	173
83.	„ „ „ $\frac{10-XII}{28-XI}$—1835	173
84.	„ „ „ 16—XII—1835	174
85.	„ „ „ 2/14—I—1836	175
86.	„ „ „ 21—I—1836	175
87.	„ „ „ 27—I—1836	176
88.	„ „ „ 12/24—III—1836	177
89.	„ „ „ 11/23—V—1836	177
90.	„ „ „ 28—V—1836	179
91.	„ „ „ 15—VI—1836	180
92.	„ „ „ 2/14—VII—1836	181
93.	Вук њему из Беча 10/22—VII—1836	182
94.	Вуку из Земуна $\frac{1-VIII}{20-VII}$—1836	183
95.	„ „ „ 7—IX—1836	184
96.	Вук њему из Беча 30—X—1836	184
97.	Вуку из Земуна 12—XI—1836	185
98.	„ „ „ 2—III—1839	187
99.	„ „ „ 1—IV—1840	188
100.	„ „ „ 27—V—1840	189
101.	„ „ „ 17—VIII—1842	190
102.	„ „ „ 28—VIII—1844	191
103.	„ „ „ 31—X—1846	191
104.	„ „ „ 16—XI—1846	192
105.	„ „ „ 8—XII—1846	193
106.	„ „ „ 17—IX—1847	194

СТРАНА

107. Вуку из Земуна 18—X—1849 195
108. Вук њему из Београда 29—V—1850 197
109. Вуку из Земуна 20—VII—1850 197
110. „ „ „ 2—X—1851 198
111. „ „ „ 13—XII—1851 199
112. Вук њему из Беча 22—II—1852 200
113. Вуку из Земуна 27—II—1852 201
114. „ „ „ 8—III—1852 202
115. Вук њему из Беча 18—III—1852 203
116. Вуку из Земуна 24—III—1852 203
117. Вук њему из Беча 14—V—1852 204
118. Вуку из Земуна 16—XI—1852 205
119. Вук њему из Беча 28—XII—1852 205
120. Вуку из Земуна 10—I—1853 207
121. „ „ „ 18—VIII—1853 208
122. „ „ „ 23—I—1857 209
123. „ „ „ 3—IV—1857 210
124. „ „ „ 12/24—XII—1858 211
125. „ „ „ 10—VI—1859 212
126. „ „ „ 13—VIII—1859 213
127. „ „ „ 21—IX—1859 214
128. „ „ „ 8—XI—1859 215
129. „ „ „ 13—XI—1859 215
130. „ „ „ 16—XII—1859 216
131. „ „ „ 21—I—1860 217
132. „ „ „ 31—III—1860 217
133. „ „ „ 7—V—1860 218
134. „ „ „ 10—V—1860 219
135. „ „ „ 16—V—1860 219
136. „ „ „ 6—VI—1860 220
137. „ „ „ 11—VII—1860 221
138. „ „ „ 14—IX—1860 221
139. Вук њему из Београда 19—IX—1860 222
140. Вуку из Земуна 10—X—1860 223
141. „ „ „ 30—X—1860 223
142. „ „ „ 26—XI—1860 224
143. Вук њему из Беча 6—XII—1860 225
144. Вуку из Земуна 15—XII—1860 226
145. „ „ „ 30—I—1861 227
146. „ „ „ 14—IV—1861 228
147. „ „ „ 19—VI—1861 229
148. „ „ „ 25—X—1861 230
149. „ „ „ 29—III—1862 230
150. „ „ „ 2—IV—1862 231
151. „ „ „ 4—V—1862 232
152. „ „ „ 19—VI—1862 232
153. Вук њему из Беча 16—I—1864 233
154. Вуку из Земуна 24—I—1864 233

LVIII. Јаков Фиљковић. СТРАНА

1. Вуку из Н. Сада 30—V—1818 236
2. „ „ „ „ 25—VIII—1821 237

LIX. С. Орловић.

Вуку с Цетиња 6/18—VI—1818 238
С. Орловић Давидовићу 6/18—VI—1818 239

LX. Филип Лучић.

1. Вуку из Одесе 19—VII—1818 240
2. „ „ „ 26—VII—1818 241
3. „ „ „ 27—XI—1833 241
4. „ „ „ 12—I—1834 242
5. „ „ „ 6—VIII—1837 243

LXI. Гаврило Вајчовић.

Вуку из Н. Сада $\frac{23-VII}{4-VIII}$—1818 245

LXII. Франц I. цар.

Вук њему из Беча $\frac{5-VIII}{24-VII}$—1818 247

LXIII. Јован Живковић.

Вуку из Мохача 4—VIII—1818 248

LXIV. Јован Гавриловић.

1. Вуку из Вуковара 23—VIII—1818 249
2. „ „ „ 20—IX—1818 250
3. „ „ „ 16—X—1818 250
4. „ „ „ 1—XI—1828 251
5. „ „ „ 31—XII—1818 252
6. „ „ „ 7—XI—1819 252
7. „ „ „ 16—I—1820 253
8. „ „ „ 5—III—1820 254
9. „ „ „ 20—IV—1820 255
10. „ „ „ 25—VII—1821 255
11. „ „ „ 1—XI—1821 256
12. „ „ „ 31—III—1822 257
13. „ „ „ 6/18—IV—1823 258
14. „ „ „ 29—V—1824 258
15. „ „ „ 18—X—1824 260
16. „ „ „ 19—I—1825 261
17. „ „ „ 1—XII—1825 262
18. „ „ „ 7—XI—1827 263
19. „ „ „ 6—XII—1827 264

		СТРАНА
20.	Вуку из Вуковара 5—II—1828	265
21.	„ „ „ 20—II—1828	265
22.	„ „ „ 4—IV—1828	267
23.	„ „ „ 8—IV—1828	268
24.	„ „ „ 13—XII—1829	268
25.	„ „ „ 9—X—1830	269
26.	„ „ Београда 16—VIII—1839	270
27.	„ „ „ 24—VIII—1839	270
28.	„ „ „ 28—II—1840	271
29.	Вук њему из Беча 12—III—1840	273
30.	Вуку из Београда 3—IV—1840	275
31.	„ „ „ 3—VII—1840	276
32.	„ „ „ 13—VII—1840	278
33.	„ „ „ 3—VIII—1841	279
34.	„ „ „ 17—IX—1841	280
35.	„ „ „ 2—XI—1841	281
36.	„ „ „ 26—I—1842	282
37.	„ „ „ 20—VI—1842	284
38.	„ „ „ 15—VII—1842	284
39.	„ „ „ 19—VII—1842	286
40.	„ „ „ 24—XII—1844	287
41.	Вук њему из Беча 8—X—1845	288
42.	Вуку [из Београда после 1845]	288
43.	Вуку из Београда 24—I—1846	289
44.	„ „ Земуна 12—III—1846	289
45.	„ „ Београда 18—VII—1846	290
46.	„ „ „ 13—X—1846	292
47.	„ „ „ 27—X—1846	294
48.	„ „ „ 22—XI—1846	295
49.	„ „ „ 12—I—1847	296
50.	„ „ „ 9—III—1847	297
51.	„ „ Трста 7—VII—1847	298
52.	„ „ Земуна 26—IX—1847	299
53.	„ „ „ 30—IX—1847	300
54.	„ „ Београда 30—X—1847	301
55.	„ „ „ 16—XI—1847	302
56.	„ „ „ 6—XII—1847	303
57.	„ „ „ после 1847	305
58.	„ „ „ 1—II—1848	305
59.	„ „ „ 22—III—1848	307
60.	„ „ „ 2—V—1848	308
61.	„ „ „ 23—VI—1848	309
62.	„ „ „ 5—IX—1848	310
63.	„ „ „ 19—IX—1848	311
64.	„ „ „ 20—XII—1848	313
65.	„ „ „ 1—I—1849	315
66.	„ „ „ 19—II—1849	316
67.	„ „ „ 1—IV—1849	317

		СТРАНА
68.	Вуку из Београда 17—IV—1849	318
69.	„ „ „ 9—V—1849	318
70.	Вук њему из Беча 1—VII—1849	319
71.	Вуку из Београда 17—VIII—1849	320
72.	„ „ „ 31—VIII—1849	321
73.	„ „ „ 15—IX—1849	322
74.	„ „ „ 1—X—1849	323
75.	„ „ „ 20—X—1849	324
76.	„ „ „ 9—XI—1849	325
77.	„ „ „ 17—XI—1849	326
78.	„ „ „ 28—XII—1849	327
79.	„ „ „ 22—I—1850	327
80.	„ „ „ 4—III—1850	329
	Рачун о књигама Вуковим	330
81.	Вуку из Београда после 28—VI—1850	334
82.	„ „ Реке (Фиуме) 10—VIII—1850	335
83.	Вук њему из Беча 3—IX—1850	336
84.	Вуку из Београда 3—IX—1850	338
85.	„ „ „ 23—IX—1850	339
86.	Вук њему из Беча 10—X—1850	340
87.	Вуку из Београда 29—X—1850	342
88.	Вук њему из Беча 10—XI—1850	343
89.	„ „ „ „ 12—XI—1850	344
90.	Вуку из Београда 19—XI—1850	345
91.	Вук њему из Беча 28—XI—1850	346
92.	Вуку из Београда 6—XII—1850	347
93.	„ „ „ 23—XII—1850	347
94.	„ „ „ 23—I—1851	348
95.	Вук њему из Беча 29—I—1851	349
96.	„ „ „ „ 21—II—1851	350
97.	Вуку из Београда 4—III—1851	351
98.	„ „ „ 27—IV—1851	352
99.	„ „ „ 8—V—1851	353
100.	„ „ „ 17—V—1851	356
101.	Вук њему из Беча 22—V—1851	357
102.	Вуку из Београда 7—VI—1851	358
103.	„ „ „ 22—VI—1851	359
104.	„ „ „ 14—IX—1851	360
105.	Вук њему из Беча 24—IX—1851	360
106.	Вуку из Београда 27—IX—1851	361
107.	„ „ „ 2—X—1851	362
	Милош Поповић Јов. Гавриловић 1—X—1851	362
108.	Вук њему из Беча 3—X—1851	363
109.	„ „ „ „ 12—X—1851	364
110.	Вуку из Београда 14—X—1851	364
111.	„ „ „ 18—X—1851	365
112.	Вук њему из Беча 30—X—1851	366
113.	Вуку из Београда 21—X—1851	366

		СТРАНА
114.	Вуку из Београда 25—XI—1851	367
115.	„ „ „ 2—XII—1851	368
116.	„ „ „ 18—XII—1851	369
117.	„ „ „ 25—XII—1851	370
118.	Вук њему из Беча 27—XII—1851	370
119.	„ „ „ „ 31—XII—1851	371
120.	Вуку из Београда 2—I—1852	372
121.	Вук њему из Беча 3—I—2852	372
122.	Вуку из Београда 17—I—1852	374
123.	Вук њему из Беча 25—I—1852	374
124.	„ „ „ „ 26—I—1852	375
125.	Вуку из Београда 2—III—1852	376
126.	„ „ „ 5—III—1852	376
127.	„ „ „ 8—III—1852	377
128.	Вук њему из Беча 9—III—1852	378
129.	Вуку из Београда 15—III—1852	379
130.	„ „ „ 30—IV—1852	379
131.	Вук њему из Беча 4—X—1851	380
132.	Вуку из Београда 5—X—1852	381
133.	„ „ „ 3—XI—1852	382
134.	„ „ „ 10—XII—1852	383
135.	Вук њему из Беча 16—XII—1852	384
136.	Вуку из Београда 30—IV—1853	385
137.	„ „ „ 21—V—1853	386
138.	„ „ „ 5—VI—1853	387
139.	„ „ „ 19—VI—1853	388
140.	„ „ Земуна 29—VIII—1853	388
141.	„ „ Београда 14—IX—1853	389
142.	Вук њему из Беча 15—IX—1853	389
143.	Вуку из Београда 22—X—1853	391
144.	Вук њему из Беча 29—X—1853	391
145.	Вуку из Београда 4—X—1853	394
146.	„ „ „ 9—XI—1853	394
	Игњат Васиљевић Гавриловићу из Земуна 7—XI—1853	395
147.	Вук њему из Беча 22—XI—1853	396
148.	Вуку из Београда 23—XI—1853	397
149.	Вук њему из Беча 20—XII—1853	398
150.	Вуку из Београда 26—XII—1853	399
151.	„ „ „ 13—III—1854	400
152.	„ „ „ 18—IV—1854	400
153.	„ „ „ 16—V—1854	401
154.	„ „ „ 12—VI—1854	402
155.	„ „ „ 1—VIII—1854	403
156.	„ „ „ 22—VIII—1854	403
157.	Вук њему из Беча 31—VIII—1854	485
158.	Вуку из Земуна 7—X—1854	406
159.	„ „ Београда 7—XI—1854	407
160.	„ „ Мајданпека 17—II—1855	407

СТРАНА

161. Вуку из Мајданпека 26—II—1855 408
162. „ „ „ 25—III—1855 409
163. „ „ (Београда V—1855) 409
164. „ „ Земуна 23—VI—1855 411
165. „ „ Београда 25—VII—1856 411
166. „ „ „ 28—XII—1856 412
167. „ „ „ 24—IX—1858 413
168. „ „ „ 26—X—1858 413
169. „ „ „ 17—XI—1858 415
170. „ „ „ 6—XII—1858 416
171. Вук њему из Беча 6—XII—1858 417
172. Вуку из Београда 15—XII—1858 418
173. „ „ „ 27—XII—1858 418
174. „ „ „ 7—I—1859 419
175. „ „ „ 16—III—1859 420
176. „ „ „ 13—X—1859 421
177. „ „ „ 13—XII—1859 422
178. „ „ „ 28—XII—1860 423
179. „ „ „ 29—II—1860 423
180. „ „ „ 18—VII—1860 423
181. „ „ „ 28—I—1861 424
182. „ „ „ 19—IX—1861 424
183. „ „ „ 20—IX—1861 425
184. „ „ „ 28—IX—1861 425
185. „ „ „ 30—IX—1861 425
186. „ „ „ 25—I—1862 426

LXV. Јаков Јакшић.

Вуку из Београда 6—IX—1818 428

LXVI. Јован Јанковић.

Рачун о књигама 16—II—1819 430

LXVII. Фридрих Аделунг.

1. Вуку из Петрограда 25—II—1819 432
2. „ „ „ 28—IX—1822 432
3. Вук њему из Темишвара 9/21—XI—1822 433
4. „ „ „ Беча $\frac{22-II}{6-III}$—1823 435
5. Вуку из Петрограда 3—III—1823 436
6. Вук њему из Беча 8/20—III—1823 436
7. Вуку из Петрограда 22—IV—1823 437
8. „ „ „ 24—IV—1823 438
9. „ „ „ 2—X—1823 440
10. „ „ „ 23—II—1824 441
11. „ „ „ 18—III—1824 442
12. „ „ „ 21—V—1824 443

СТРАНА

13. Вук њему из Беча 21—XI—1825 444
14. Вуку из Петрограда 24—II—1826 445
15. Вук њему из Беча 6—X—1826 446
16. „ „ „ „ 28—V—1827 448
17. „ „ „ „ 7/19—VI—1827 449
18. „ „ „ „ 13/25—XII—1827 450
19. Вуку из Петрограда 24—II—1828 450
20. Вук њему из Беча 15—VIII—1828 451
21. „ „ „ „ 24—IV—1829 452
22. „ „ „ „ 10/22- XII—1831 453

LXVIII. Руско Библијско Друштво.
(Е. Хендерсон и Вас. Попов).

1. Уговор о преводу Н. Завета Петроград 15—IV—1819 . 455
2. Вуку из Петрограда 4—V—1820 456
3. „ „ „ 24—V—1820 457
4. Вук њему из Беча 2/14—VI—1820 458
5. Вуку из Петрограда 31—VIII—1820 460
6. Вук њему из Беча 14/26—VI—1821 462
7. Вуку из Петрограда 29—XI—1821 464
8. „ „ „ 6—V—1822 465
9. Вук њему из Лајпцига 4—IV—1823 466
10. Вуку из Петрограда 18—X—1823 467

LXIX К. Калајдовић.

Вуку из Москве 17—VI—1819 470

LXX. Петроградско вољно општество љубитеља руске словесности (А. Никитин, В. Анастасевић).

1. Вуку из Петрограда 25—VIII—1819 (диплома) 472
2. „ „ „ 5—XI—1820 473
3. „ „ „ 17/29—IV—1823 474

LXXI. Симеун Живковић.

1. Вуку из Петриње 19—X—1819 475
2. „ „ „ 20—VI—1820 476
3. „ „ Кузмина 5—III—1830 477
4. „ „ „ 15—VI—1831 479
5. „ „ Добановаца 29—V—1834 480

LXXII. Марко Марковић.

Вуку из Варшаве 10—XI—1819 482

LXXIII. Димитрију Крстићу.

Вуку из Крушедола 27—XI—1819 483

СТРАНА

LXXIV. Архим. Аврам Бранковић.

Вук њему из Беча 2/14—XII—1819 484

LXXV. Атан. М. Гојковић.

Вуку из Петрограда 4—XII—1819 486

LXXVI. Јов. Ваљха.

Вуку из Беча $\frac{10-I-1820}{29-XII-1819}$ 487

LXXVII П. ф. Геце.

1. Вуку из Петрограда 13/I—II—1820 488
2. Вук њему из Беча 7—III—1820 489
3. Вуку из Петрограда 24/12—XI—1822 489
4. „ „ „ 12/24—IX—1823 491
5. „ „ „ $\frac{20-X}{1-XI}$—1823 493
6. Вук њему из Беча 26—V—1827 494
7. Вуку из Петрограда 1—II—1828 495

LXXVIII. Атанасије Павловић.

Вуку из Лемберга $\frac{11-III}{28-II}$—1820 497

LXXIX. А. С. Шишков.

1. Вуку из Петрограда 18—III—1820 499
2. Вук њему из Беча 6/18—VI—1820 499
3. Вуку из Петрограда 18—X—1820 501
4. Вук њему из Беча 8—VIII—1821 502
5. „ „ „ „ 2/14—IX—1821 503
6. „ „ „ „ 14—II—1822 504
7. „ „ „ „ 26—II—1823 504
8. Вуку из Петрограда 5—V—1823 505
9. Вук њему из Беча 14—I—1825 506
10. Вуку из Петрограда 21—VI—1826 510
11. Вук њему из Земуна 5—VII—1826 511
12. „ „ „ Беча 6—X—1826 512
13. „ „ „ „ 1—I—1827 513
14. „ „ „ „ 25—V—1827 513
15. „ „ „ „ 25—V—1827 514
16. „ „ „ „ 21—IX—1827 215

Посветно писмо Вуково 515

17. Вук њему из Беча 10—XII—1827 516
18. „ „ „ „ 21—VIII—1828 517
19. Вуку из Петрограда 18—XI—1828 519
20. Вук њему из Беча 27—IV—1829 519

СТРАНА

21. Вук њему из Земуна 10—XII—1831 520
22. „ „ „ Беча 28—XII—1832 522
23. „ „ „ Дубровника 23—I—1835 523
24. Вуку из Петрограда $\frac{31-V}{12-VI}$—1835 525
25. Вук њему из Беча 16/28—XI—1935 525
26. „ „ „ „ 22—IX—1837 526
27. „ „ „ „ 6—XII—1838 527

LXXX. Аврам Живановић.

1. Вуку из Шопрона 22—IV—1820 530
2. „ „ Земуна 6—III—1826 531

LXXXI. Ђерасим Зелић.

Вуку из Задра $\frac{27-VI}{9-VII}$—1820 532
Преглед садржаја његова „Житија“ 534

LXXXII. Наун Ичко.

Вук њему из Земуна 2—VII—1820 539

LXXXIII. Краковско учено друштво.

Диплома на чланство 16/4—XI—1820 540

LXXXIV. Руска Императорска Академија.

(П. Соколов, Д. Јазиков, И. Давидов, П. Племић).

1. Вуку из Петрограда 2—XII—1820 541
2. „ „ „ $\frac{31-V}{12-VI}$—1835 542
3. Вук њој из Беча 16/28—XI—1835 543
4. „ „ „ „ 10/22—VIII—1836 544
5. „ „ „ „ 18—VI—1837 545
6. Вуку из Петрограда 11—V—1839 545
7. Вук њој из Беча 27—V—1840 546
8. Вуку из Петрограда 18—IX—1840 547
9. „ „ „ 30—XI—1851 548
10. „ „ „ 11—I—1852 549
11. „ „ „ 17—V—1852 549
12. „ „ „ 26—III—1853 550
13. „ „ „ 8—X—1853 550
14. „ „ „ $\frac{22-IX}{4-X}$—1860 551

LXXXV. Пет. И. Кепен.

1. Вуку из Петрограда 16/28—XII—1820 552
2. „ „ Херманштата 5/17—VIII—1822 554

СТРАНА

3. Вуку из Беча 18/30—XI—1832 555
4. Вук њему из (Темишвара) 14/26—XII—1822 556
5. Вуку из Петрограда 24—XII—1825 557
6. „ „ „ 8/20—IV—1826 558
7. Бук њему из Беча 6—X—1826 559
Преглед садржаја Вукове Српске Историје 562
8. Вуку из Петрограда 6/18—IV—1827 563
9. Вук њему из Беча 24—V—1827 565
10. „ „ „ „ 15/27—XII—1827 566
11. Вуку из Симферопоља и Одесе 17/29-VI-14/26-VII-1828 . 567
12. Вук њему из Земуна 9/21—XII—1831 569
13. „ „ „ Беча 2/14—I—1836 571
14. Вуку из Петрограда 10/22—I—1836 573
15. „ „ „ 19—II—1836 573
16. „ „ „ 21—III—1836 574
17. Вук њему из Беча 17/29—VIII—1836 575
18. Вуку из Петрограда 17/29—XI—1836 578
19. „ „ „ 10—III—1837 579
А. С. Шишков кнезу Милошу 10—III—1837 580
20. Вук њему из Беча $\frac{23-III}{4-IV}$—1837 581
21. Вуку из Петрограда 10/22—V—1838 582
22. Вук њему из Беча 25—V—1840 583
23. Вуку из Петрограда $\frac{24-IX}{6-X}$—1846 584

LXXXVI. Петар Лазаревић (Цукић?).

1. Вуку из Београда 3—I—1821 586
2. „ „ „ 31—XII—1828 586

LXXXVII. Димитрије Стефановић.

1. Вуку из Бачине 28—I—1821 588
2. „ „ „ 23—II—1821 589

LXXXVIII. Павле Верић.

1. Вуку из Пеште 18/6—III—1821 591
2. Вуку из Мохола 18—IX—1825 592
3. „ „ „ 24/12—X—1825 593
4. „ „ Бечеја 8/20—XII—1825 594
5. „ „ „ 26/14—II—1826 596
6. „ „ Мохола 25/13—XII—1826 598
7. „ „ „ $\frac{8-VI}{27-V}$—1827 599
8. „ „ „ $\frac{7-XII}{25-XI}$—1827 600
9. Вуку из Мохола 12—I—1828 601
10. „ „ „ $\frac{5-III}{22-II}$—1828 602
11. „ „ „ [пре 18—IV—1828] 603

СТРАНА

12, Вуку из Мохола $\frac{3-V}{21-IV}$—1828 604
13. „ „ Бечеја $\frac{9-IX}{28-VIII}$—1828 604
14. „ „ Мохола 29/17—IX—1828 605
Натписи П. Бериња 606
15. Вуку из Мохола 26/14—II—1829 607
16. „ „ Карловаца 6—II—1833 608
17. „ „ „ 23—X—1833 609
18. „ „ „ 27—XI—1833 610
19. „ „ „ $\frac{10-II}{29-I}$—1834 611
20. „ „ „ $\frac{7-IX}{26-VIII}$—1837 613
21. „ „ „ 28—IX—1837 615
22. „ „ „ 3—IV—1839 615
23. Вук њему из Беча 4/16—X—1840 517
24. Вуку из Карловаца 17/29—X—1840 628
25. „ „ „ 8—I—1842 620

ДОДАЦИ

Први додатак

К. бр. XVII. Вук — Копитару из Дубровника 17/29—I—1835 . . 625
„ „ XLII. Милош Вуку, из Кушиљева 21—IV—1830 626
Вук кн. Милошу, исправке писму од 12—IV—1832 . . . 627
„ „ „ из Земуна 13—VIII—1832 631
Кн. Милош Вуку, из Хајделберга $\frac{29-III}{10-IV}$—1851 633
„ „ „ „ Буқурешта 24—V—1853 634
„ „ „ „ „ 13—I—1858 634
„ „ „ „ „ 26—I—1858 635
„ „ „ „ „ 20—II—1858 636
„ „ „ „ „ 21—III—1858 636
Вук — Ал. Аделунгу, прилог писму 3—VI—1834 637

Други додатак

Сима Милутиновић, из Београда 10—XII—1847 638
С. Текелија — Стојки Хасегу, из Херкерлсбада 12-VIII-1828 . 640
„ „ — митроп. Стратимировићу, из Арада 16-X-1835 . 641
„ „ — Јовану Витковићу. из Арада 18—VI—1841 . 642
Браћи Хофман — Брајткопфу и Хертлу, из Вајмара 15/3-X-1821 . 643
Д. Давидовић — Л. Мушицком, из Беча 11/23—VII—1816 . 644
„ „ „ „ „ „ (после 30-X-1816) . 645
М. Ф. Грујовић — Д. Давидовићу из Аде, 18—XI—1817 . 646
Јов. Живковић — Д. Давидовићу из Мохача, 22-VII-1816 . 647
„ „ „ „ „ „ 13-IV-1818 . 648
Јов. Меденац (из Винковаца, после I—1832) 649
Л. Мушицки — М. Витковићу, из Карловаца, 28—XII—1805 . 651
„ „ „ „ 4—X—1811 651

СТРАНА

М. Витковић — Л. Мушицком, из Падеја, 1/19—XI—1818— 652
Л. Мушицки — М. Витковићу, из Беочина, 5—IX—1822 · · 653
„ „ — Јов. Хаџићу, из Шишатовца 19—II—1828 · 654
Јов. Хаџић — Л. Мушицком, из Н. Сада, 30/18—1—1833 · 655
Л. Мушицки митр. Стратимировићу, из Шишат. 6—XII—1812 · 657
„ „ „ „ „ Г. Карловца 7-VIII-1834 658
„ „ из Шишатовца 1—I—1822 660
„ „ „ „ 20—IV—1828 663
Јосиф Рајачић — Л. Мушицком из Плашког, 29-XII-1818 · 664
П. Кенгелац „ „ „ Св. Ђурђа, 7—II—1825 · 665
Ђ. Магарашевић „ „ „ Н. Сада 11—VI—1825 · 667
„ „ „ „ „ „ (после 11-VI-1825) · 671
Ст. Станковић „ „ „ Будима 5—IX—1829 · 672
Кн. Милош Обреновић — Јеврему Обреновићу 13—II—1822 · 674
„ „ „ Дим. Давидовићу 13—III—1822 · · · 674
Пав. Соларић — Лук. Мушицком из Гор. Карловаца $\frac{3-VIII}{22-VII}$-1812 674
Митр. Стратимировић — П. Соларићу из Карловаца 30-III-1813 676
П. Соларић — митр. Стратимировић из Млетака 26-VI-1816 · 677
„ „ „ „ „ „ 24-XII-1819 · 679
Гер. Зелић — П. Соларићу, из Задра 23/11—XII—1819 · · 679
П. Соларић — митр. Стратимировићу из Млетака 1-II-1823 · 681
Митр. Стратимировић — П. Соларићу, из Карловаца 19-II-1820 · 683
П. Соларић — Мих. Витковићу, из Млетака, 16/14-VII-1817 · 684
„ „ Арс. Тодоровићу, из Рима 10/22—I—1818 · 686
„ „ Јовану Димићу из Рима 9—II—1818 · · · · · 688
Мат. Стратимировић и П. Соларић — цару аустријском из Млетака $\frac{12-XII}{30-XI}$—1815 690
Мат. Стратимировић и П. Соларић графу Стадиону, из Млетака, $\frac{12-IV}{31-III}$—1816 691
П. Соларић — из Млетака 26—VIII—1809 692
Ћирило Цветковић — П. Соларићу из Шибеника 14-IV-1819 · 695
Кнез Милош — Копитару из Топчидера 28—VII—1832 · · 697
Арс. Тодоровић — Јов. Витковићу из Н. Сада 10-IV-1816 · 698
„ „ — Мих. Витковићу, из В. Бечкер. 15-VIII-1817 700
Мих. Витковић — Арс. Тодоровићу, [после 15-VIII-1817] · 701
„ „ — П. Соларићу [после 15—VIII—1817] · · 702
Арс. Тодоровић — М. Витковићу из Комлоша, $\frac{8-XI}{27-X}$-1817 · 703
„ „ „ „ „ „ 13/1-II-1818 · 705
„ „ „ „ „ „ 17/5-III-1818 · 706
Ђ. Магарашевић — Ј. Миловуку из Н. Сада 25-III-1826 · · 707
(Петар Матић — Ђ. Магарашевићу?) из Беча 1-VII-1823 · 708
Ст. Стратимировић — Ат. Стојковићу из Карлов. 16-VIII-1811 · 710
„ „ „ „ „ „ 24-III-1815 · 711
Атанасије Стојковић — Ст. Стратимировићу из Петрограда 23—IV—1816 712
Ат. Стојковић — Ст. Стратимировићу из Кишињева 26-II-1823 · 713

СТРАНА

Атанасије Стојковић — Ст. Стратимировићу из Петрограда 3—V—1824 715
Ст. Стратимировић — Атанасију Стојковићу из Карловаца 23—VI—1824 718
Јов. Рајић — Ст. Стратимировићу из Ковиља 27—XI—1799 . 719
„ „ — „ „ „ „ 27—XI—1799 . 720
„ „ — „ „ „ „ 14—XII—1799 . 721
Божа Грујовић — Ст. Стратимировићу из Смедерева 17-X-1806 . 722
Гр. Терлајић — Ст. Стратимировићу пре 17—IX—1810 . 724
Јов. Гавриловић — Ст. Глигоријевићу из Вуковара 16-X-1818 . 725
„ „ — Ани Карацић из Београда $\frac{2—VII}{20—VI}$-1846 . 725
„ „ — Дим. Карацићу из Београда 30-III-1865 . 726
„ „ — Дим. Г. Тиролу из Београда 6/18-III-1868 . 726
Пет. Козељац — Јов. Гавриловићу из Лознице 25-II-1850 . 727
Ст. Верковић — Јанку Шафарику из Сереза 14—X—1858 . 729
„ „ — Ал. Вукомановићу из Сереза 22—IV—1858 . 730
Ал. Шишков — кн. Милошу из Петрограда 10—V—1827 . 733
Кн. Милош — Ал. Шишкову из Петрограда 24—V—1837 . 733
Ђер. Зелић — митр. Ст. Стратимировићу из Будима 10-V-1824 . 734
„ „ — „ „ „ „ „ 2-IV-1825 . 735
П. Кепен — Ј. Копитару из Петрограда 24—II—1837 . . 737
Ник. Брзак — Ник. Николајевићу из Београда 20-IV-1821 . 739
„ „ — кн. Мил. Обреновићу из Београда 25-XI-1821 . 740
Наум Ичко — кн. „ „ „ „ 21-VII-1820 . 740
Стојан Миленковић — кнезу Милошу Обреновићу из Жабара 10—V—1823 741
Јоак. Вујић — кн. Мил. Обреновићу из С. Андрије 2-II-1831 . 742
„ „ — „ „ „ „ Земуна 20—V—1833 . 742
„ „ — „ „ „ „ „ 30—V—1833 . 743
„ „ — „ „ „ „ Раковица 2-XII-1837 . 745
„ „ — „ „ „ „ Н. Сада 7—II—1839 . 746
Алекса Симић — кн. М. Обреновићу из Београда 21-VIII-1832 . 747
Јер. Гагић — кн. М. Обреновићу из Дубровника 1-XI-1834 . 748

Трећи додатак.

Посвета Ј. Гагића његове књиге, Пореч 24—VI—1810 . . . 749
Сведоџба руског адмирала Гагићу, Бромберг 2—II—1813 . . 750
„ Милен. Стојковића, Букурешт 9—VIII—1817 . . . 751

Регистри

I. Имена лица (и апелатива) и имена географска 755
II. Граматички регистар 779
III. Предметни регистар 783

ВУКОВА ПРЕПИСКА

III.

XLIV.

В-г ЛИНДАУ

Въ Бреслау 24-го числа Января 1817-го года.

Милостивый Государъ,
Вукъ Стефановищъ!

Съ величайшимъ удовольствіемъ я читалъ и еще читаю въ Сербскѣ Пѣснарищѣ, которую вы недавно издали въ свѣтъ, но я долженъ признаться въ свое несовершенное знаніе вашего языка, или лучше сказать, въ неразумѣніе всѣхъ словъ, потому, что Сербское нарѣчіе болѣ, нежели я думалъ, различается отъ Рускаго и другихъ. Примѣтилъ что много Греческихъ и Турецкихъ словъ вошло въ вашъ языкъ, кромѣ сихъ, которые, можетъ быть, особливо изобразились. За тѣмъ болшая бы была ваша заслуга и для вашего отечества и для всеобшои словесности, естьли бы вы собирали словаръ Сербскый по примѣру Полскаго Г. Линде. Время вѣрно приведетъ нѣкогда перемѣну, но должно народъ свой на это приготовить.

Видя изъ именъ Г. Пренумерантовъ на вашу Грамматику, что ваше знакомство разпространается по всѣмъ монастырямъ Сербіи и Далмаціи, я смѣюсъ спрашивать у васъ, не хотители вы не только мнѣ здѣлать милость, но и всѣмъ севернимъ Нѣмцамъ, и разсылать по этимъ странамъ маленкое обявленіе напечатанное по Славянску, чтобы узнать, естьли тамъ еще гдѣнибудъ какойнибудь рукописьмъ Греческый или Латинскый, и какой и гдѣ? Дѣло такъ важное для меня, что я всякыхъ трудовъ и издержекъ не боюсъ, и даже бы почи-

талъ за великую мнѣ обязанность, естьли вы изволили какимъ нибудъ образомъ исполнить мое желаніе.

Надѣясь на сіи вопросъ благосклоннаго отъ васъ отвѣта, имѣю честь, съ особливимъ для васъ высокопочитаніемъ называться,

Милостивый Государъ
вашимъ покорнимъ слугою
D-r Линдау
Професор Королевскый.

[Споља:] Его Благородію
Милостивому Государу
Г. Вуку Стефановищу
издателю Сербскои Пѣснарицы
п. с. въ Вѣннѣ.

[С друге стране:] An Herrn Wuk Stephanowitsch
Auf zwei Stück des von Ihnen herauszugebenden Wörterbuches der Serbischen Sprache unterzeichne ich hiermit

D-r Büsching
königl. Pr. Archivar und Lehren
an der Universität zu Breslau

Breslau d. 23. Wintsrmond (?) 1817.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2413]

XLV.

ДУКА КАНЕЛИ

Gentiliss-mo Sig-e!

Mi trovo onorato con due graziosi di lei foglj 9, e 21. del corr-te da' quali virelevo ciò, che le scrissi Monsignore Benedetto Cralievich Arcivescovo della Dalmazia, ed Istria, peraltro io ho ricevuto una sua lettera li 8. del corr-te datata li 8/20 del pass-to colla quale mi scrive di rimettere a V. S. Sfrancichj 700, risposi a questa sua lettera li 10. del presente, pregandogli di spiegarmi, cosa intende con questa *denominazione Sfrancichj,* poichè qui nessuna monetta non si conosce sotto questo nome, attendo ora la risposta dal prelodato Monsignore a scanso d' ogni équivoco, e dietro a questa, sarò p. rimettere a V. S. immediatamente li SetteCento pezzi da venti Carantani.

Il prelodato Monsignore mi scrive innoltre, che l'importo di questi 700 *Sfrancichj* facio una Tratta a Sebenico sopra al Sig: Andrea Rugieri, peraltro io attendo la sua risposta p. eseguire puntualmente li ordini del predetto Monsignore avendo tutta la premura di Servirlo, e rimettere tosto, che l' avrò, li pezzi 700 da 20 X-ni a V. S. e questo, a scanso d'ogni fallo.

Ringrazio il prellodato Monsignore dell' onore, che ho avuto della di Lei conoscenza, conSuplicarla di conservarmi la di lei benevolenza, ed amicizia, mentre con tutta Stima, e considerazione la Riverisco divotam-te

Triéste le 28. Gen-o 1817.

di V. S.
umiliss-mo ed obblig-mo Serv-e
Duca Canelli.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2414]

XLVI.

БРАЋА ЗАХАРИЋ

Благшпочтенородны,
Господинъ Стефановичъ!

Примисмо отъ Г-на Аврама Панича пароха Шидскогъ за вашъ рачунъ

f. 50 W. W. коихъ изволите у здѣ привіенои векслiи код Г. Штамеца... на плаћи примити.

В' Н. Садѣ 15. Марта 1817.

С' почитаніем
Браћа Захаричъ.

[Спо.ıа:] v. Peterwardain Neusatz
A Monsieur
Wuk Stephanovich
apres M. Simon Jankovich
Wienne.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2415]

XLVII.

ЈЕРЕМИЈА ГАГИЋ

1.

У Дубровнику 11/23. Маія 1817

Любезнѣйшій Пріятелю!

Ваше прелюбезно писмо, съ приложеніемъ другихъ отъ Господина Мушицкога (по елику вашега то и моега дражайшега пріятеля), имао самъ честь 2/14. Маія получити. Легко можете себи представити, каковусамъ горесть чувствовао читаютьи тужбу обоихъ противъ оковъ желѣзнія необходимости, кадъ су вамъ топла любавъ моя къ вама и желанія къ општему благу рода нашега добро позната. Мое природно состраданіе о страждущихъ, отъ онога часа, како самъ горестію напунѣна ваша писма получіо, до данасъ искалое средство и способъ, да бы се (по елику вама, то и мени) обелегченіе учинило; но до сада къ моему прискорбію не найдохъ никакова увраченія; развѣ, кадъ Господинъ Недоба овамо дойде — или я нѣгову должность заступимъ: едно или друго должное скоро быти. — Ова свирѣпа причина задержала ме є у нерѣшимости досада, да вамъ по дужности одма отговоримъ. Но коя користь и сада, что вамъ безъ никаково помощи отговарамъ? Да ми ніе Господ. Аппендини ово писмо на Господ. Копитара препоручіо и моліо, что скоріе да му га отправимъ, кое овде у вашему прилажемъ и молимъ да му вручите, и сада не бысе рѣшіо овако празданъ отговоръ учинити вамъ. —

Вопрошавате ме како ми є овде и есамъ ли се навыкао? — Да ме ніе стидъ и страхъ, да ме не назовете Мисанеропомъ, имао бы вамъ много на вопросъ вашъ отговорити: оволико некъ вамъ служи въ отвѣтъ поради пренумерантовъ.

— — Люди су безчувственны къ наукамъ у овомъ краю — — — и у другимъ мѣстамъ такови су — по вашему писму. Валя да ихъ гладъ и поморъ угнѣтава, пакъ се о душевной пищи мало и стараю? — — — —

Поздравите отъ мое стране све кодъ дома Тирке и Демелича. Господина Копитара, Г. Давидовича, Г. Г. Влади славе — и све кои су ваши и мои пріятельи любезно поздравите. Будите здрави! то вамъ жели —

Јеремія Гагичъ.

[Споља:] *de Raguse*
A Monsieur
Monsieur *Vouc de Stephanovitch*
chez Monsieur *Demeter Tirka*
à Vienne.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2416]

2.

Любезнѣйшій и высокопочитаемый,
Пріятелю Вуче!

Ваше предраго преко Г. Аппендини послато писмо имао самъ честь ономадъ получити съ великимъ удоволствіемъ, получивши извѣстіе о печатанію вашега съ нетерпѣніемъ мною ожидаемога Словара, о коемъ самъ я досадъ пѣваютьи и гласъ покваріо —; но коя користъ глухима пѣвати! Глуха су чувства къ наукамъ нашихъ единоплеменныхъ! Само едино у кеси звеняще благо — само ово орудіе дѣйствуе по несчастію на слухъ и вся чувства ньиова: кто ово има, съ ньимасе дружити може. — — — —

Г. Аппендини рече датьесе пренумерирати на еданъ Екземпларъ Словара, пакъ и умуча; я му опетъ ючеръ напомену, а онъ се изговара да има за сада много посла стараютьи се какотье у своиой церкви дочекати Импер. коега съ супругомъ Єговомъ у овай петакъ т. е. 10/22. овога Месеца ожидаваю. Г. Аппенд. има врутьичину у Славенской Етимологіи (готовнословію) и при свемъ томъ, све наопако толкуе. Писмена наша не може желудацъ да му кува; онъ бы радъ да наше книге чита, но никако да не учи наша пи-

смена: говоре да е грѣшно влашка слова учити (све люде восточногъ вѣроисповѣданія, власима називаю). — Я се надамъ датьете ме удостоити съ два Екземплара вашега Словара, кадъ готовъ буде: затотьевамъ Богъ платити. О Чернич — я ничто незнамъ, него о грофу Головкину. — Г. Недобе до данасъ нейма овди, и хотьели дотьи? Богъ зна. — Я овди приватно живимъ до далше наредбе; зато и желанію Г. Мушицкога удовлетворити нисамъ у состоянію. Молимъ васъ явитеми за Г. Андр. Баллецкога ели живъ? Г. Копитара загерлите и полюбите вмѣсто мене — и све остале пріятелѣ поздравите. Будите здрави и не заборављяйте онога, кои васъ душевно почитуе и непрестае быти

У Дубровнику 7/19. Маія 1818. года.

вашимъ искреннимъ пріятелемъ
и покорнымъ слугомъ
Јеремія Гагичъ.

[Спољa:] *v. Ragusa*
An Herrn
Th. Dèmeter Tirka
in Vien.

Г. Вуку Стефановичу

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2417]

3.

Господину Вуку Стефановичу у Бечу.

Рагуза 9/21. Марта 1820. года.

Любезный Пріятелю!

Послѣ дугога вашега мучаня и моега неизвѣстія о вами, из'ненада пріимамъ ономадъ писмо ваше отъ 10/22. Феврара ове године, пуно повѣсти о вашемъ путешествію по Славенскомъ Истоку. — Миломіе дасте тай путъ учинили. — Сербски Лексикографъ на таковомъ путу, при отвореномъ очима, здравомъ разуму, и пуной торби; могаое много видьети, више научитисе, но съ праздномъ торбицомъ кутьи

дотьи: жаобыми было дамусе ово последнѣ догоди. — Фала Богу кадсте здраво дошли! —

Еда бы ваше путешествіе проузроковало каково общекористно согласіе! — Света è ствaръ и поуздана, обще согласіе, пріе почетога дѣла. — Познати, было у чему, общу корист, ствaрь è мудрости достойна; но предуготовити и согласити многе главе къ старанію пріобрѣтенія исте користи, есть сущая Премудростъ. Я вамъ отъ свега сердца желимъ дасе удостоите овога званія. Къ овому званію, всегдасе доходило средньимъ путемъ.

Господинъ Аппендини отговоритье Господину Копитару, коегъ у Маію Месецу овди очекуе: надамосе датье и Г. Соларить у исто време овди быти. — Господина Аппендинія, любителя *нашкога* єзыка, имаосамъ прилику учтиво обличити у нѣговомъ предрасудку; онъ ни *аза* нашега не познае, нити му сміе загледати у очи, као Єретику, по запрещенію Пропаганде Римскога вѣроисповѣданія. а хотье да зна что Єретички писатељи говоре. — Само еданъ цигли Доминиканъ по имену и дѣлу Ангелъ, презименомъ Маслать Дубровчанинъ, истинный философъ, коие съ радостію пріимio отъ мене наставленіе у читаню Кириліискомъ и Грађанскомъ, и садъ съ великомъ охотомъ забавлясесъ вашимъ пѣснама. Неможе лисе имати 1-а и 2-а часть ваши пѣсана поради овога доброга философа? —

Бошняцы и Ерцеговцы, коисе находе у Далмаціи и Дубровачкомъ окружію (како Чивути у Польской), кадсусе на Рѣчникъ вашъ пренумеравали, съ намѣреніемъ заръ да добію кою пару на нѣму, плелисуму вѣнацъ похвале дага могӯ скуплѣ продати; а кадсуга получили, почели продавати, а немогли окориститисе, почелису викати на преображеніе (реформу) умекшателни знакова ѣ, ѣ, ипрочая (кое я незнамъ наименовати неимаютьи Рѣчника предъ собомъ) и хулити, на подобіе Турчина, коиѣ дао слѣпцу два динара, кадъ è у почетку пѣсне чуо хвалити Туре, кое Марка гони по Врачару, и после съ псовкомъ искао динаре назадь, кадъ се Марко за Туретомъ погнао. — Отъ кога дакле тражите овде судъ о вашемъ Рѣчнику? — Ако Богъ да̄ те уз'имамъ вашъ Рѣчникъ, битье ми потреба учитисе читати *нашки:* по вашемъ правописанію новомъ, можесе по правди ретьи *нашки*, а нѣ Сербски. — По правди, или по моемъ заръ мнѣнію, ново преображеніе умекшателнӣ знакова былое излишнѣ —

и отъ части служитье може быти къ задержанію напредованя у общемъ старанію о распространенію нашега Књижества. Колико и колико погрешака находисе у свакога єзыка правописанію! — Но кадбы писатељи сваки по своіой тьуди — ибо, колико люди, толико тьуди — забављајисе поправљаютьи правописаніе, небысе за дуго съ мѣста помакли изъ своега круга, еданъ другомъ противоречутьи по природному своелюбію и упрямству — и осталибы сви у истомъ ставю, у коемусе мы находимо. — Дужнисмо дакле средньи путъ узети. Дужнисмо поддавати се и попуштати, да бысе еданъ путъ согласити. Овое безъ сваке политике, отъ мое стране, о Рѣчнику вашемъ неимаютьига иоште предъ собомъ. — Єли изашао Академически Лексиконъ у Петерсбургу? Єли изашла Грамматика Славенска Аббата Добровскога? Єли Карамзинъ свершіо Исторію Россіиску? Єстели Романа Гавриловича Соколовича видѣли у Петерсбургу? Что чини у Бессарабіи Г. Недоба? — Акому небудете послали Рѣчникъ, ніе потреба дамуга шилѣте, поради многіи узрока — — — — — а ніемига ни платіо. — Кадъ є Бандишъ Каменски донео свето миро у Сербію, я самъ быо у Поречу. — Поздравитеми любезно Г. Копитара, сву кутьу Тиркину, Г. Давидовича и осталу Братьу Сербе кои васъ окружаваю и мене познаю. —

Будите здрави и незаборавите васъ любящега

вашега истиннога пріятеля
и почитателя
Јеремію Гагича.

[Спољa:] Herrn
Herrn Vuk Stephanovitsch
abzugeben beym Herrn Demeter Tirka
zu Wien.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2418]

4.

Любезный Господине Вуче!

Небыли праведніе было, дастеми пріе послали Србскіи Рѣчникъ, кои 5 година веть чекамъ, пакъ после ово објављеніе о третьой части народни Србски пѣсана, коихъ (по ва-

шему мнѣнію) ползу и цѣну Срамота бы было доказивати: дасу оне (изъ числа Српски книга) прве Српске книге, кое су други народи почели преводити? &c.

Изъ објављенія вашега видимъ, да е Г. Димитріи Давидовичь у Бечу, коега молимъ да запитате, ели пріиміо мое письмо 1-о отъ 1819-е Августа 8/20; отъ 1820-е Јануара 19/31; и отъ 1821-е Маія 17/29. и ако è пріиміо зашто ми ніе отговоріо?

Отговоръ очекуе отъ васъ.

У Дубровнику 12/24. Августа
1821-о года.

вашъ покорнѣйшіи слуга
Ј. Гагичъ.

[Споља:] Herrn Wuk Stephanovich
auf der Landstrasse № 112
à Wien.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2419]

5.

Любезнѣйшій Пріятелю!

Ваше прелюбезно писмо отъ 17/29. Ноември текуще године имаосамъ честъ по прошастой пошти съ великимъ удовольствомъ пріимити и съ ветьомъ јоште радостью разумѣти изъ нѣга о напредку нашега кньижества. — За кньиге, кое ми шилѣте по капетану Баричу, будутьи онъ јоште ніе дошао у Дубровникъ, незнамъ вамъ ништа отговорити.

Жаоміе, что ми нисте раніе послали Обявленіе къ Исторіи Єзыка и Литературе свію Славенскіи Народа; ибо кадъ вы ово мое писмо пріимите, боимсе изатьитье срокъ пренумераціе и ясе могу натьи сметенъ съ Г. Г. Пренумерантима за цѣну — ибо свакъ è радъ манѣ платити. Зато васъ молимъ и предупреждавамъ, дабисте имали доброту учинити распорежденіе и предварити Господ. Сочинителя и издателя речене кньиге, датье имати изъ Дубровника (Ragusa) доста велико число пренумеранта, коихъ имена и назначеніе гдѣ-

тьете новце пріимити (разумѣвасе по првой маньой цѣни) съ первомъ поштомъ послатьу вамъ: бытье ихъ около 12. —

Краткостъ времена не допуштами по моемъ желанію распространитисе у овомъ писму о нашемъ кньижеству; но други путъ, на доконици, кадъ васъ є Богъ тако близу у Бечъ донео, наразговаратьемосе по желанію и сообщавати еданъ другомъ дружеска и пріятельска наша мнѣнія. О многимъ изданіяма на нашемъ єзыку и что се нѣга тиче, досадъ я ништа нисамъ знао: откогатьете да знамъ, кадсте вы отъ 4 године престали удостояватиме ваше прелюбезне преписке о овомъ предмету. Будите Милосерди самномъ молимъ васъ! и сматрайтеме како любителя свега онога чтосе любезнога нашега рода тиче, но како удалѣна отъ Сотрудника̀ и попечителя̀ о нѣговомъ возвышенію и усовершенствованію, съ коима бы у дружству съ великомъ охотомъ, по мѣри нѣгове возможности споспѣшествовао овому священному званію. — Ако се и како може имати *Жизнь и подвиги князя Милоша Обреновича*, пошлите ми молимъ васъ. Поздравите ми любезнога Г. Копитара и Г. Тирку и нѣгову сву фамилію. —

Кадъ Забавникъ додье, непремѣнно послатьу га Г. Митрополиту Черногорскому, и ондатьуму писати о третьой части народни пѣсама коюстему послали, и извѣстити васъ іели ю пріміо или не. —

Будите здрави и веселы! то вамъ отъ Бога жели

У Дубровнику 8/20. Декемвра
1825-о года.

вашь истинный пріятель и слуга
Јеремія Гагичъ.

[Спољa:] An den Hochedelgebornen
Hohhgelehrten Herrn
Herrn Vuk Stephan. Karadgitch
doctor der Weltweisheit &c. &c.
Unter der Weissgärbern in der Marxergasse № 46.
in 1 Stock über den Gang.
in *Wien.*

[Вукова напомена:] одговорено 12/24. Јануар. 826.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2420]

6.

Рагуза 12/24. Декемвра 1825-о года.

Предрагій Пріятелю!

Ево вамъ на Исторію Єзыка и Литературе свію Славенскій Народа 17 Пренумерантовъ, на свакога по 1 Екземпларъ, за кое слѣдуе 25 f. 30 хг. — Ове новце пріимитьете чрезъ нѣкога Доктора Медецине Г. Дерчича, коитье найдалѣ до 10 дана отправитисе одавде са своиомъ Супругомъ у Бечъ, и когатьете тражити кодъ нѣгова Таста *Paul Pfeifer Gerber*; бытье недье близу око вашега обиталишта.

Имена подписавшихсе на поменуту књигу:

[Долази списак претплатника наштампаних на стр. 521, 522. горе поменуте Шафарикове књиге].

Будите здрави, и незаборавляйте вашега истиннога

Пріятеля и Слугу
Гагича.

[Споља као на претходном]

[Напомена Вукова:] одговорено 12/24. Јануарија 826.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2421]

7.

Высокопочитаемый Господине,
Предрагій ми Пріятелю!

На писмо ваше отъ 12/24. Јануара, нисамъ вамъ могао отговорити, будући доцне самъ приміо Забавникъ и потому недавно послао самъ га Митрополиту и писаому за пѣсне и прочая по наредбы вашой — и иоштъ очекуемъ отъ нѣга отговоръ. — На обявленіе за Макровіотику ніе доцне отговорити вамъ ни сада, ербо сви, коима самъ явіосе поради ове книге, да су могли, плюнулибы ми — мѣсто Стеичу — у лице: гдѣсу динари, штосмо му дали пріе двіе године, питаю ме, а начасть му Макровіотика кадъ è тако *дуговетна*. —

На Serbische Hochseitslieder, ніесе никто хотѣо пренумерирати, зато самъ разсудіо и не писати вамъ; а како ми у послѣднѣмъ вашемъ писму отъ 30-о Марта по нашему, являте дањете ми 17 Єкземплара послати, тако яћю ихъ задержати за мене (ербо овди малосе чита нѣмецки); а вы-ћете међю тимъ, примити отъ Господина Дерчича, по овой приложеной Ассигнацій *тридесетъ* форинти у сребру, за 17 Єкземплара Hochzeitslieder, 2 Єкземплара Сербскіи пѣсама на нѣмачкомъ Єзыку, и еданъ Єкземпларъ Жизнь и подвиги К. Милоша Обреновича; отъ ове книге историю пошлитеми по Г. Дерчичу. —

17 книга Историе Єзыка и Литературе Србске, пошљите невезане: ербо Г. Г. Пренумеранти нетье платити за везанѣ. Вашъ Забавникъ овогодишньи и огледи Светога Писма, мени су се у свакомъ призрѣнію допали: но Г. Стойковичь другоячіе мысли. — О кньижеству нашемъ, миліе бы ми было съ вама разговаратисе непрестанно, него ли преписиватисе; за ово последнѣ хоће се особита удобность ради сообщенія — и велика доконица. — Благодаримъ вамъ на привѣтствію за женидбу мою; я самъ узео Госпоће Фрушићеве Сестру, но Фрушићъ нећеме и данасъ за Пашенога, нитиміе рекао помози Богъ, премдае ближе къ мени, него вы и осталіи другіи... — Изявите молимъ васъ Г.-Тирки мое особито соболѣзнованіе о злополучію, коемусе догодило, дае любезну свою Супругу изгубіо. —

Господ. Копитара поздравите и изгерлите Братскіи и благодарите му отъ мое стране штомесе често сећа. —

Будите здравы, и незаборављајте вашега истиннога

Рагуза 13/25. Априла 1826. года.

Пріятеля и Покорнога Слугу
Јер. Гагича.

[Споља као раније]

[Напомена Вукова:] одговорено из Будима $\frac{\text{23. Маија}}{\text{4. Јуниа}}$ 826.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2422]

5.

Рагуза Јунія 15/27. 1826-о года.

Высокопочитаемый Пріятелю!

Отъ Црногорскогъ Митрополита, имао самъ ономадъ, за васъ отговоръ, овай: „— Благодарите по сто путахъ, сочи„нителю кньижице, Данице, коюсте ми послатъ изволѣли; „онъ è мени послао едну кньигу Сербскихъ пѣсанъ, и пре„поручевао у выше путахъ, да му пошалѣмъ пѣсне овога На„рода; но я будутьи болестанъ и непрестанно забунѣнъ отъ „Народа, како и у овіи истіи часъ, ніесамъ могао испунитъ „нѣгово требованіе, а наипаче по тому... що не имамъ, чте„цахъ и писарахъ окромъ мене!!! нити самъ имао досле „чрезъ кога послати.“ — Слѣдователно іоште остае надатисе да тье вамъ щогодъ съ временомъ послати? — Приміо самъ преко Г. Докт. Дерчича: Жизнь и подвиги К. М. О. &c. и III-у кньигу народніи нашіи пѣсама; — ючеръ пакъ изъ Тріеста — незнамъ преко кога — послатъ ми пакетъ и у нѣму 18 Єкземплара Историе Єзыка и Литературе свію Славенскіи народа исправно приміосамъ: остале кньиге кадъ примимъ явитьу вамъ. — Изъ Будима, нѣкіи данъ, приміосамъ при вашемъ писму *два* об'явленія, о житію Георгія Арсеніевитьа Емануела; едно самъ одма предао Г. Милаковичу и мыслимъ да вамъ è веть отговоріо, — а друго нисамъ могао послати у Цр'ну гору, изъ многіи узрока, — а особито опоменувшисе да тамо нейма *чтецахъ* и *писарахъ* &c. — —

Примите овдашня произведенія овогодишня, при овомъ писму приложена; а именно: 3 Єкз. *Пѣванѣ народно старога Любимира* &c., 4 Єкз. *Стихи у случаю мое женидбе*, и 4 *об'явленія Словенско-Италіянскіи, на Османа.* Божественнога — у свакомъ призрѣнію — сочиненіе Господ. Шаффарика, кое самъ съ нетерпѣніемъ очекивао да видимъ, — какосамъ развезао пакетъ и преметао папире, падне ми нечаянно у очи § 5-и и зачитавшисе мало по мало — (промислите колико труда стои несвезану кньигу читатп —) нисамъ могао престати докле нисам реченый § прочитао и мало пріе свершіо. — Веома ми е жао, что лично непознаемъ овога *Доблественнога поборника своега рода* — онъ неможе быти друго него Словенаць — и *Побѣдоносца.* Кадъ сву кньигу прочи-

тамъ, мотьитьу и выше что ретьи —; а за садъ я васъ препокорно молимъ, да га отъ мое стране Србскіи поздравите, и предварително — срце ми неда чекати — учините му привѣтствіе: Свѣтао му му образъ, зашто є нашъ освѣтлао! —

Будите здраво! и незаборављяйте

Почитателя вашега
Гагича.

P. S. Загерлите и излюбите Србскіи за мене Господ. Копитара и много га поздравите: очекуемъ 2 Єкземпл. Volkslieder der Serben. —

[У дну прве стране:] Высокоученному Господину
Вуку Стеф. Караджичу
&c. &c.
у Віени.

[Напомена Вукова:] одговорено из Беча 13/25. Септ. 826.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2423]

9.

У Дубровнику 9/21. Октомвра 1826.

Высокопочитаемый Пріятелю!

Ваше любезно отъ 13/25. Септ. изъ Беча приміосамъ исправно, и одма учиніосамъ расположеніе, по коему скупилосе 24 Пренумеранта на будущіи 1827-е године вашъ Забавникъ, и данасъ шилюсе имена пренумерантовъ и новцы преко Д. Милаковича, коиће до нѣколико дана быти у Новомъ Саду.

Ясамъ приміо два Єкземплара Volkslieder и еданъ предао — по вашей наредбы — Д. Милаковичу и остаемо вамъ обоица благодарны; но остале книге коесу послате быле съ поменута два Єкземп. за Г. Аппендинія, будући Господ. Копитаръ нити є мени нити Г. Аппендинію чтогодь писао, — нисмо знали што одъ ньи учинити, докле найпосліе склоніосе Г. Аппендини узети книге, будући даѣ мећю оныма

Исторія Піяристовъ была, — за коюѐ онъ найвыше маріо — и обећаосе писати Г. Копитару. — —

Поздравите ми Г. Копитара, и Г. Тирку съ фамиліомъ — и остале кои узпитаю за мене. —

Прелюбезно поздравляюћи васъ, остаемъ

вашъ покорнй Слуга
Јер. Гагичъ.

[Споља:] S-r Hochwohlgeborn
Herrn Vuk Steph. Karadgitch
Doctor der Weltweisheit &c. &c.
abzugeben mit Briefen des Herrn
Demeter Tirka
in Wien.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2424]

10.

Дубровникъ 11/23. Декемв. 1826.

Высокопочитаемый Пріятелю!

Акосамъ я и желіо одма отговорити на Прелюбезно и найдобродошліеми ваше писмо отъ 15/27. Октомв., али нѣка обстоятельства, коюћю вамъ съ временомъ указати, задержала су ме и нисамъ могао пріе него сада мојой жельи удовлетворити, отъ свега ср'ца радостно честитаюћу вамъ прекрасный титулъ — „приносителя пользе Славянской Словесности“ — коимъ васъ ѐ Великіи Повелитель Славянъ украсіо и позлатіо су 100 Червонныхъ Голландскихъ ежегоднога Пенсіона: Ево какосе воздаю благая за благая! — Ябы радъ знати, кадъ ће быти еданъ путъ, дами у госте дођете? — Два Єкземплара отъ II-е части Volkslieder der Serben, коя е имао доброту Г. Копитаръ послатими, иоште нисамъ приміо: динареће примити преко Г. Аппендини. — Г. Аппендини питаомее нѣки данъ, можелисе што добра реѣи о Вуковымъ Србскимъ пѣснама? Онъ ѐ мысліо да ништа лѣпше ніе отъ Качићеви пѣсана о коима написао е бно чрезвычайніи Панагириконъ; па кадъ му я нѣшто шушну, а оносе окрену посао.

Аппендини пише нѣшто о Осману, притомъ и о вама и Србскимъ пѣснама — кадъ књига изаће, послаћю вамъ ю, него на Италіянскомъ єзыку. —

Отъ Г. Милаковића, мыслимъ дасте веть примили 24 пренумеранта изъ Дубровника —, зато я чекамъ скоро Календаръ или болѣ да речемъ Забавникъ.

На Светога Николу у вече, моя Евстахія (я ю зовемъ Стака) благополучно родила намъ є кћеръ, едну здраву Србкиню, кою ћемо сутра кр'стити и наименоватію Милена.

Любезнѣйше поздравите ми Г. Копитара — и старога Тирку — и остале кои узпитаю заме.

Препоручуюћисе непрестанной любови вашој и пріятельству съ найвећимъ почитаніемъ часть имамъ быти

вашъ покорный слуга
Ј. Гагичъ.

[Спољa:] S-r Wohlgeboren
Hochgelehren Herrn
Herrn Vuk Stephanovitch Karadgitch
&c. &c.
auf der Landstrasse № 291 im Hofe
rückwärts im 1 Stock.
franco *in Wien*

[Напомена Вукова:] одговорено 6/18. Маија 827.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2425]

11.

Высокопочитаемый Пріятелю!

Предраго писмо ваше отъ 6/18. Маія ове године, приміосамъ у свое време. — Ваша два овогодишња Забавника недавно приміосамъ преко Јове Шкульевича, а трећи ючеръ, коиђу по првой прилицы послати Г. Митроп. Црногорскоме. Свѣтао вамъ образъ за овогодишньи Забавникъ! за огледъ Србскога Буквара я вамъ особито обвезанъ остаемъ; оніе мојой Милени, ако жива буде, служити основаніемъ Србскога читања и писања: зашто не уметусте у нѣга и Богородице Дѣво? — Еда васъ Богъ надахне да сочините и еданъ Катихизисъ за дѣцу нашега вѣроисповѣданія. —

Два Єкземплара II-е части Volkslieder der Serben, што ми шиље Г. Копитаръ преко Г. Аппендини, још нисамъ приміо, ербо су и данасъ у Задру при цензури..... премда самъ још лани наредіому, да за мене плати 5 f. 20 xr. Г. Копитару: незнамъ заштоми шиљ два Єкземп. отъ исте кньиге.

Ево шиљ вамъ Г. Аппендини по едну кньигу (едну вама, а другу Г. Копитару) простога превода Османа на Италіянскій Єзыкъ, съ нѣговымъ описаніемъ живота Гондолина: Г. Аппендини є велерѣчивъ, и више обеѣава, него чини: я га сваки путъ отъ ваше и Г. Копитара стране поздравимъ и кадкадъ му и писмо ваше укажемъ, небоеѣисе даѣега прочитати.

Благодаримъ вамъ на пріятномъ извѣстію о общемъ нашемъ пріятелю Г. Копитару, даје постао членомъ С. Петербургске Академіе, и молимъ васъ да му ово высокопочитаемо званіе честитате отъ мое стране и любезнѣйше поздравите; тако и Г. Тирку старога.

Препоручуюћи се непремѣнной любови вашей и пріятельству, съ особытимъ почитаніемъ честь имамъ быти

У Рагузи 4/16. Јюня 1827. года.

вашъ покорный слуга
J. Гагичъ.

[Споља:] An S-r Hochwohlgeboren [као на раније]
Mit zwey Exemplaren der Osmanide
in Italienisch. Sprache.

[Вукова напомена:] одговорено 11/23. Августа.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2426]

12.

Рагуза 15/27. Октомвра 1827. года.

Высокопочитаемый Пріятелю!

Имаосамъ честь у свое време примити ваша два писма отъ 11/23. Августа и 23. Септемвра; и чекаюћи до данасъ

да Г. Јово Шкулѣвић скупи пренумеранте на вашъ 1828. године Забавникъ, пакъ да вамъ съ одговоромъ и имена оныхъ пошалѣмъ съ новцыма заедно, — едва данасъ примихъ отъ реченога Шкулѣвича оскудну жетву, и ево вамъ отговарамъ уједно на обадва поменута ваша писма. — Смо[!] оволико пренумераната има: Пречестн: Г. Симеонъ Илић, парохъ Дубровнички; Атанасіе Аничић, терговацъ, родомъ изъ Мостара; Јово Шкулѣвић, терг. родомъ изъ Мостара; Јоаннъ Нико: Лаиновић, терг. изъ Котора; Јевто Нико: Балтић, тергов. изъ Котора, и Лука Милашиновић изъ Дубровника; и кадъ додате мене и мою супругу Евстахію, то текъ трећа частъ ланьскога числа излази! Додайте јоште сверхъ пренумераціе 4 Єкземплара, да коме подарнмъ на ново лѣто, и тако ћемо натегнути баремъ половину ланьскога числа. — Новцећю вамъ, найдалѣ до 7 дана, (ербосе неможе кадсе хоће, него кадъ бродъ поће), одавде послати по мору у Тріестъ, и оданде послаћевамсе: за 12 Єкземплара Забавника 4 fl. 48 хг., и за 2 Єкземплара 2-е части Volkslieder der Serben, 5 fl. 20 хг. Г. Копитару (ербомеѐ стидъ, да досадъ нисамъ платіо, ако книге јоште и нисамъ до данасъ приміо), кое чини 10 fl. 8 хг. у сребру. —

Симо Милутиновић, по свой прилицы быће досадъ у Црной горы: былисуга у Котору заустaвили — незнамъ зашто, — другомъ приликомъ писаћю вамъ пространіе о нѣму. — Поздравите ми любезно Г-на Копитара, и нашега старога Тирку; и выми будите здравы, и незаборавляйте почитателя вашега и пріятеля

Гагича.

П. П. Ако ту буде Г. Надворный Совѣтникъ Лазаръ Федоровичь Павковичь при нашой Миссій, упитайте га, зашто ми ніе отговоріо на мое писмо отъ 19/31. Марта? и замолитега неками отговори.

[Спољa:] An S-r Wohlgeborcn
Hochgelehrten Herrn Vuk Stephanov. Karadgitch
Doctor der Weltweisheit &c. &c.
auf der Landstrasse № 291.
franco in Wien.

[Вукова напомена:] одговорено 2/14. Дек. 827.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2427]

13.

Рагуза $\frac{\text{20. Октомв.}}{\text{1. Ноемв.}}$ 1827. года.

Высокопочитаемый Пріятелю!

По прошастой пошти 15/27. октомвра писаосамъ вамъ, даћю по первой по мору прилицы послати вамъ цѣну за 12 Єкземплара 1828. године Забавника, и за 2 Єкземплара вторе части Volkslieder der Serben, да платите Господину Копитару. — Ево дакле сада предаосамъ Г. Јови Шкулѣвичу 10 f. и 8 хг., коиће послати своме пріятелю у Тріестъ, и отъ туда да вамъ се пошалѣ у Віену. Кадъ новце примите, отговорите ми молимъ васъ. —

Што се тиче Симе Милутиновича: Онъ є дошао у Дубровникъ јоште у Августу Мѣсецу, и бавіосе овди десетакъ дана, докъ є прилику нашао за Боке Которске, и отъ туда да пође у Цр'ну Гору. У данъ нѣгова похода одавде, будући быоє кодъ мене на обѣду, видіо є на столу писмо ваше отъ 11/23. Августа, (коемиѣ у исто доба пошта доніела, и у коемсте вы описивали нѣгове неприличне поступке), и запитаоме: „еда ли вамъ што Вукъ за мене пише?“ — нато, яму отговоримъ: „да ме нисте запитали, небы съ мое стране учтиво было казивати вамъ; но будући ме питате, а башъ васъ се тиче, то изволте га прочитати“ —. Онъ узме писмо и велегласно прочитага, па узданувши рече: „Овако исто є Вукъ и у Тріестъ нѣкому за мене писао; Хе! мой Вуче! даси ти мени найвеће зло учиніо, я небы могао овако зло мыслити и говорити о теби, како што ты о мени мыслишъ, говоришъ — и сувыше гонишъме. Али є Богъ добаръ; изаћиће дѣло на видѣло“ —. Тай данъ послиѣ обѣда, опростисе самномъ — и отправисе Симо у Которъ. Кадъ тамо дође и објави Началству тамошнѣму, да є радъ поћи у Црну Гору, (Пасапортъ имаое само до Котора), онда Началство подозрѣне, зауставига, от'узме сва нѣгова писма и кньиге, почне испитиватига потанко, и найпосліе яви му, дага неможе пустити у Црну Гору, докле непише у Віену верховнѣйшему Началству и от'туда рѣшеніе сверхъ тога не получи; и тако ти намъ є Симо нашъ, до ономадъ јоште у Котору чекао рѣшеніе нѣгове судбе. Юче ми нѣко рече, даѐ безъ питаня и допуштеня, преко планине у Цр'ну Гору от'ишао; незнамъ

јели истина? — Онъ ми є̀ дао једанъ Єкземпларъ, (у 4 частице, съ нѣкимъ додаткомъ), нѣгове поезіе; но, я, какосамъ у послу, нисамъ још̑те ништа отъ тога прочитао; притомъ, да вамъ сву истину речемъ, нѣговъ новый — може быти поетически — Єзыкъ, и Поезія fanatico-enthusiastica, на первый погледъ, недопадаюмисе: кадъ бы све прочитао, несумнямъ да небы, колико оригиналности, толико и красоте нашао у свему. —

Оставимо за сада нашега Симу тр'кати, штоно вы велите, на незауздану нѣгову Пегасу; а обратимо се Г. Емануилу Коларовиħу, кои є̀ у другой части овогодишнѣ Лѣтописи Србске нѣчто предложіо сверхъ Азбуке Србскогъ Єзыка. Нѣгова зрѣла̀ и управо Логическа̀ предложенія, надамсе даħе вообще Кньижницы наши безпрекословно, и радо примити, и да ħетесе вы потрудити, на основанію нѣгове азбуке, једанъ Буквaръ и једну Логическу — computata — Грамматику за Ср'бе сочинити: овай вѣнацъ вама пристои. — Но я бы рекао, да нестое добро у једной буквицй два равнообразна̀, едно до другогъ, а двозначушча̀ писмена, *x*, (храмъ) и *x* (Хорацій или Хамбургъ); ово последнѣ, ва̀лялобы дасе разликуе отъ первога, видомъ (фигуромъ); и зато, некабы — за неволю — узело се оно латинско h, на мѣсто х, кадъ немамо друго. — Пакъ, зашто небы додао Г. Коларовиħъ къ азбуцы Србской и ц, кадъ има турску цигерицу и прочая? — но само яга братски молимъ, некаму другіи какавъ видъ (форму) да̀, да небуде сасвим туђе и само по себи, како што е досадъ было кодъ насъ ово ц, и да бы се лакше писати могло и сложилосе съ осталимъ писменыма. И онда, знате ли? да ħе Србы, по моемъ мнѣнію, найсовершенію Азбуку имати! — Вы ħете, без'сумнѣнія, имати познанство съ Г. Ем. Коларовиħемъ; зато васъ препокорно молимъ, да му спріобштите ово мое мнѣніе: сотимъħетеме весма обвезати. —

Немойте, молимъ васъ, мојой Орѳографіи замѣрити; вы знате, да я по службы све Рускіи пишемъ; зато и мучноміе привикавати — за сада — нашой новой орѳографіи, (кою я весма оправдавамъ и уважавамъ), да не бы, кадкадъ Руской криво учиніо и нехоте. —

Поздравитеми свойски любезне наше пріятелѣ, Г. Г. Копитара и Тирку; и незаборавите истиннога и нелицемѣрнога почитателя и пріятеля вашега

Гагича.

Благородному Г-ну
Вуку Стеф. Караџићу &c. &c.
у Бечу.

[Спољa као на претходном]
Mit 15 fl. c. m.

[Вукова напомена:] одговорено 2/14. Дек.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2428]

14.

Рагуза 2/14. Јануара 1828-о года.

Высокопочитаемый Пріятелю!

Ваше писмо отъ 2/14. прошавшегъ Декемвра, приміосамъ у своје вріеме, и одма купіосамъ отъ истога Аппендини једанъ Екземпларъ у двіе части *Notizie Istorico Critiche di Ragusa*, за 5 f. у сребру, и чекамъ само прилику, по којој бы вамъ отправити.

За Даницу овогодишню мјесто 10 f. и 8 хг. послаосамъ вамъ 15 f. — промисливши — *melius est abundare quam deficere.* — Него како ми пишете дањетеми послати Данице за ову годину преко горнѣга Карловца и Задра, то једваћу ихъ имати до друге године: овымъ путемъ, и преко Аппендини књиге шиљати, или нешиљати истоје.

Фала вамъ, штосте писали Г. Ем. Коларовичу мое мнѣніе о Азбуки Српской. — Сима Милутиновичь остаје кодъ владике Црногорскогь; сочиніоје трагедію *Обилићъ* и послаће ю у Нови-Садъ да се штампа.

Господина Копитара, и Г. Тирку любезно поздравите; поздравите ихъ и съ новымъ годомъ отъ мое стране, молимъ васъ! —

Поздравляюћи васъ съ новымъ годомъ, желимъ вамъ у свему напредовати, и свако благополучіе дуговечно заедно съ животомъ вашимъ и здравлѣмъ; и желимъ да се старо

наше пріятельство возобнови овымъ новымъ годомъ и продужи на вѣки, и съ высокопочитаніемъ јесамъ

вашъ покорный слуга
Ј. Гагичъ.

[Напомена Вукова:] одговорено из Будима 12/24. Февр.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2429]

15.

Милостивый Господине,
Предрагіи Пріятелю!

Ономадъ донесеми Патерь Аппендини цигли једанъ Екземпларъ 2-е части Талфинога превода Србскіи пѣсана, и говори, да за другіи незна да је послатъ. — У исто доба, показаоми је Г. Копитара ноту за кньиге, којемује послао, и које отсјецаю 40 f. и 16 хг. у сребру; дакле отбивши 5 f. за *Notizie Istorico Critiche &c.*, предаоміе 35 f. и 16 хг. у сребру, да я преко васъ пошалѣмъ Г. Копитару; које динаре по первой прилики одавде коя буде за Тріестъ, отправиђу вамъ преко Г. Владисављевича. — Послаћу вамъ у исто доба 1 f. у сребру или 2 f. 30 хг. W. W. даме пренумерирате кодъ Г. Миловука у Пешти на једанъ Екземпларъ *Житія Ђорђа Кастріота* и једанъ образъ Силногъ Цара Стефана; но међу тимъ молимъ васъ, вы пишите Г. Миловуку на вріеме, дасе небы задоцнила пренумерація, и пошљитему динаре — пріе, — докъ вамъ они отъ мене присцјею. —

Поздравите Г. Копитара, и рецытему, кадъ прими отъ васъ динаре, неками одма пише о томъ, да я могу *калуђера* увѣрити, да диинари нисуму пропали.

Поздравите Г. Тирку; будите и вы здравы и весели и не заборављајте истиннога почитателя вашега и покорногъ слугу

У Рагузи 14/26. Јануара 1828. года.

Гагича.

[Напомена Вукова:] одговорено из Будима 12/24. Февр.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2430]

16.

Рагуза $\frac{\text{20. фебруара}}{\text{3. марта}}$ 1828-о года.

Высокопочитаеый Господине Пріятелю!

Я вамъ писахъ 14/26. прошастога Януара, да ћу вамъ по первой прилици послати 1 Екземпларъ *Notizie Istorico Critiche &c.* и 35 f. и 16 xr. у сребру, да предате Г. Копитару, отъ стране Г. Аппендини. — Приликасе — истомъ садъ появила, и ево дакле предахъ Г. Јови Шкулѣвичу 1 Екземпларъ вышепоменуте кньиге, и у готову отъ Аппендини 35 f. и 16 xr.; а отъ мене Господ. Миловуку 1 f. у сребру за житіе Ђорђа Кастріота и једанъ образъ Силногъ Цара Стефана, и Г. Ј. Стеићу 4 f. у сребру за 5 Екземплара̂ забаве за разумъ и срце, које свега чини 40 f. и 16 xr. у готову новцу, да вамъ ихъ Г. Шкулѣвичъ преко Тріеста пошалѣ: кадъ ово све примите, и предате свакомъ своје, отговоритеми молимъ васъ, дасе умѣт' будемъ владати. — Данице ваше јоште нису дошле.

Любови и пріятельству вашему препоручуюћисе и любезно поздравляюћи васъ, Г. Копитара, и старога Тирку, — имамъ честь быти

вашъ истинный почитатель
и покорный слуга
Ј. Гагичъ.

[Спољa:] An S-r Wohlgeborn
Hochgelehrten Herrn Wuk Steph. Karadgitch
Doctor der Weltweisheit &c. &c.
Auf der Landstrasse № 291
mit 40 fl. 16 xr. C. M. in Wien

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2431]

17.

Рагуза 6/18. Марта 1828-о года.

Высокопочитаемый Господине!

Преко Јове Шкулѣвича послаосамъ вамъ $\frac{\text{Февр. 20.}}{\text{Марта 3.}}$ у Бечъ 1 Екземпларъ *Notizie Istorico-Critiche di Ragusa* и 40 f. и 16 xr.

у Сребру: за Г. Копитара 35 f. и 16 хг.; а остало, 4 f. за Г. Стенћа и 1 f. за Г. Миловука. Путешествіе по Сербіи Јоак. Вуича, нисамъ никомъ наручіо, и доброћете учинити, акоми 1 Екземпларъ пошалѣте.

Ваша 3 обявленія о *Милошу Обреновићу*, съ писмомъ изъ Будима отъ 12/24. Февр. приміосамъ съ прошастомъ поштомъ, и настояаосамъ съ Јовомъ Шкулѣвићемъ заједно, једабисе што скупити могло; но.... једвасмо могли једно га при нудити дасе подпише на једанъ Екземпларъ, а осталіи туже што нису јоште до данасъ примили за ову годину Забавнике њимаје календаръ насрцу.

Ево вамъ дакле имена Пренумерантовъ на Милоша: Г. Јово Шкулѣвићъ 1, Г. Јово Лаиновићъ 1, и я и моя Стака по 1 Екземпларъ, и тако, за 4 Екземплара, послаће вамъ Јово Шкулѣвићъ преко Тріеста у Бечъ 5 f. 20 хг. у Сребру.

У Боку нисамъ послао об'явленіе, јербо немамъ кому, а у Црнугору послаћу по првой прилицы, и у исто доба писаћу Сими Милутиновићу за народне пѣсне, да вамъ ихъ пошалѣ. Недавно писаоміе Симо, да вамъ явимъ, да онъ досадъ већъ има двапуть онолико — те башъ ліепіе пѣсана — коликосте вы штампали, и даће ихъ имати јоште више.

Явитеми, молимъ васъ, зашто је Матица Србска неучредна, и неотговара својему званію? 1825-е године примихъ 1, 2. и 3-ћу Частицу лѣтописа; 1826-е примихъ 1., 2. и 4-у Частицу; 1827-е примихъ 1. и 2-у Частицу, и натом'се сврши посао за мене. Г. Миловукъ, настояоје, коликоје више могао, и можесе рећи додіяваоје съ обявленіяма нѣговима на ствари *indigesta* како по содержанію њину, тако и по невалялой и погрешака пуной Штампи Будимской, настояоје велимъ, дасе фурда умножи, а за Лѣтописъ, или новине Књижества Србскога, ни мукаетъ ніе бно. Незнамъ, зашто вы предпочитуете невалялу Будимску Штампу, Бечкой прекрасной? — Какоје могао, Јевто Поповићъ учинити ону *absurditas* и назвати, Рагузинскіи ученіи людіи дѣла, своимъ дѣломъ? Заръ Ср'бы хоће у свакомъ случаю дасе показую съ найружніе стране? — Болѣје ништа не чинити, него зло чинити. Матица дакле Србска, није, по моему мнѣнію, Матица добра, него *propaganda insaniae.*

Опроститеми молимъ васъ, штосамъ нехоте упустіосе у непріятный съ вама разговоръ, и судимъ у невреме о туђимъ пословима, а не о своимъ.

Поздравите све кои узпитаю за ме, и незаборављайте истиннога почитателя вашега и

покорногъ слугу
J. Гагича.

Высокоученому Г-ну
Вуку Стеф. Карацићу &c. &c.
у Будиму.

[Спољa:] S-r Hochwohlgeborn
Hochgelehrten Herrn Wuk Steph. Karagitch
Doctor der Weltweisheit &c. &c.
Beym Herrn Johann Berits
in Ofen.

[Вукова напомена:] одговорено 27. Маија.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2432]

18

Рагуза $\frac{\text{22. Априлія}}{\text{4. Маія}}$ 1828-о года.

Высокопочитаемый Пріятелю!

На моя писма отъ $\frac{\text{Февр. 20.}}{\text{Марта 3.}}$, и Марта 6/18. ове године, нити отъ васъ, нити отъ Г. Копитара неимахъ јоште никакова отговора, и незнамъ јели Г. Копитаръ приміо 35 f. и 16 хг. у сребру и 1 Екземпларъ *Notizie Istorico-Crittiche*, и вы јестели примили 5 f. у сребру за Г. Г. Стеића и Миловука?

Преко Јове Шкулићвича шилћмъ вамъ сада, (будући ніе было прилике преће) 5 f. 20 хг. у сребру за 4 Екземплара *Милоша Обреновича*. Изъ Црне горе нисамъ јоште никакова отговора имао на ваше обявленіе.

Поздравите све пріятелћ, и сећайте се почитателя

вашега
J. Гагича.

[Споља:] S-r Wohlgeborn
Hochgelehrten Herrn Vuk Steph. Karagitch
Doctor der Weltweisheit &c. &c.
Auf der Landstrase № 291.
mit 5 f. 20 xr. c. m.
in *Wien.*

[Напомена Вукова:] одговорено 27. Маија.

[Ориг. у арх, С. К. Академије бр. 2433]

19.

Рагуза 16/28. Февруарія 1829-о года.

Высокопочитаемый Пріятелю!

Ономадъ имаосамъ честь прдераго писмо ваше безъ *data* и при ономъ писмо на Г. Симу Милутиновича, којећусе постарати ако икако могуће буде послати му....: меніе много лакше имати сношеніе съ Мексикомъ и Перў, него преко Котора съ Црногоромъ. Меніе више него вама жао, што писма Симина — о коима поминѣте — нисамъ вамъ съ моимъ писмама допратіо, — — али кадъ обстоятельства тако заповѣдаю, што да чинимъ? — И да имамъ узрокъ срдитисе на васъ — отъ чега Боже сачувай! — я то небы за инатъ учиніо; а дасе я понесемъ отъ васъ, какосе не стидите и помислити то о мени? —

Шаффарикову кньигу *Uiber Abkunft der Slaven* ніесамъ читао, ибо ніесамъ досада ни знао да је изишла; него васъ молимъ да ми ю пошалѣте на кои годь начинъ: и ону коясе штампа у Липисцы *Revolutionen in Serbien*, кадъ изиће пошљите ми преко Г. Фрушића, дакосе смилује толику любовъ учинитими, да ми по вашой препоруки, те кньиге опреми овамо, и вама истіи Кньига достоинство плати, ибо я никога немамъ другога, кому бысе у овомъ случаю препоручіо. —

Я о нашемъ кньижеству ништа незнамъ, отъ какоје Госпоћа Матица Србскâ престала шилятими Вѣстнике, а незнамъ зашто? — заръ не издаје већъ Вѣстникъ? —

Я вамъ писахъ 18/30. Јюнія 1828-е и послахъ вамъ преко Јове Шкулѣвича и Г. Владисављѣвича 2 f. у Сребру за 5 Ек-

земплара Забавника за ову 1829-у годину; а вы нити ми отписасте дасте примили писмо и новце, нити ми посласте Забавнике досада? —

Читаосамъ недавно у новинама — неспоминѣмсе у коима — О кончины Старца Дубровскога: Богъ да му дарује блаженый покой!

Поздравите ми пуно Г. Копитара и Г. Тирку, и послѣднѣму честитайте отъ мое стране снау, пакъ из'явите му и мое сожалѣніе о смерти добрѐ Сосе Демелића.

У прошасту суботу 9-о Февруарія, моя Стака роди намъ и другу кћеръ *Анну*, кою, као и пр'ву *Милену* препоручуемо вашему пріятельству. —

Съ истиннымъ высокопочитаніемъ честь имамъ назватисе

вашимъ свагдашнымъ пріятелѣмъ
и покорнымъ слугомъ
Ј. Гагичъ.

[Споља као на претходном]

[Напомена Вукова:] одговорено 26. Апр. (по нашему).

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2434]

20.

Рагуза $\frac{\text{Марта 30.}}{\text{Априлія 11.}}$ 1829-о года.

Высокопочитаемый Пріятелю!

Писахъ вамъ 16/28. Февруарія прошастога, и на исто писмо скоро се надамъ отговоръ отъ васъ имати.

Изъ самога призрѣнія къ пріятельству примиосамъ се оваке коммиссіе, као што је ова, добавити вамъ отговоръ отъ Симе Милутиновича. Ево вамъ га овди! Прочитайтега! — и у напредакъ, молимъ васъ, служите се коимъ другимъ путемъ, а не преко мене, да вамъ овака писма доходе: баремъ даје писмо којомъ срећомъ запечатіо, те я небы знао да самъ — по невольи — преноситель рутина и путина нѣговіехъ. — Заборавимога! —

Ясамъ вамъ дужанъ, као пріятелю, явити, какоме мой Всемилостивѣйшій Государь Императоръ прошасте године 22. Августа удостоіо знака отличія безпорочне службе за XV. година: вамаће быти извѣстно, даје овай знакъ отличія учрежденъ 1827-о года Августа 22-о у спомѳнъ дана коронованія Государа Императора Николая Павловича.

Ево јошъ важніе! По прошастой пошти пріимio самъ отъ Государственне Коллегіе Иностранныхъ дѣлъ сообщеніе, како ме је Государь Императоръ пожаловао чиномъ Коллежскога Ассессора. — За сада доставамъ је оволико отъ мене новина, које, молимъ васъ, спріобщите и Господину Копитару и Г. Тирки, и любезно ихъ поздравите отъ моје стране.

Любезно поздравляюћи васъ и вашу любезну Фамилію — јесамъ и ваздаћу быти

вашъ истинный почитатель и слуга
Ј. Гагичъ.

[Споља као на претходном]

[Напомена Вукова] одговорено 26. Априлија (по нашему).

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2435]

21.

У Рагузи 13/25. Юлія 1829-о года.

Высокопочитаемый Господине мой
и Пріятелю!

Предрагѳ писмо ваше отъ 26. и 30. Априлія о. г. изъ Беча, давносамъ приміо; а кньиге Über die Abkunft der Slawen, die Serbische Revolution, и једанъ Забавникъ за гогину 1829. приміо самъ недавно и платіо самъ за ньи Г-ну Фрушићу. — Прочитаосамъ све три; — Забавникъ вамъ је мр'шавъ! — Леополдъ Ранке превеоје оно на нѣмецкіи, што-

Высокоученному Г-ну
Вуку Стеф. Караџићу &c. &c.
у Србіи.

сте вы Србскіи писали; но превод' му је бодљивъ — piquant —, слогъ сапетъ, не бы рекао да је Нѣмацъ, да се по перю не познаје. Подобанъ је ліепой ружицы, коя боде, кадъ јой се прикоснешъ. — Жаоми је што я не нађохъ, каконо вы рекосте, да намъ је съ овомъ кньигомъ у Европы учинѣна велика честь; напротивъ, (вы сте ме молили, да вамъ искрено пишемъ), я самъ нашао, да, само Нѣмацъ може овако бодльиво о Ср'быма говорити, описующи философскій, како онъ мисли, обычаје Ср'бске у пр'вой главы ове кньиге. Онъ утвр'ђује, да Ср'бы немаю Религіе, или да имаю сасвимъ особитў пьину, — да нису Христяни! — у садашнѣмъ вѣку — фала му на части. — Извадивши изъ ове кньиге Вступленіе — die Einleitung — које честь чини списательима, по комасе Ранке водіо и отъ коисе онъ — по видимому — бой, онда се види, да је Ранке слабъ, и да онъ није умѣо, акоје и радъ био, сакрити свою ненавистъ и злобу къ Ср'быма, предаваюћи Европы и гадећи оно, што су другіи, и вы, съ добрймъ намѣреніемъ о Ср'быма писали. Высе тщеславите, штосе ваше любезнё и невиннё повѣсти о Ср'быма и Ср'біи туђимъ ѳзыкомъ многимъ народима спріобщаваю, зато и не обраћате вниманіе на Ранково намѣреніе, и невидите, да подъ видомъ истинне Повѣсти, Ранке у своимъ философскимъ разсужденіямъ о обычаима Ср'бскимъ, узимаюћи јоште и васъ за сведока, трудисе само съ найгадніе стране показати Ср'блѣ — безь Религіе. — Да је просто Нѣмцу Ранке, што ово чини; — но не може се нама опростити, кои све обычаје Ср'бске, обширно, а не поверхно, познајемо, и послѣднѣ догађаје у Ср'бій много вѣрніе знамо, — да пустимо Ранке говорити штоје нѣму драго: ибо, ко неотговара, одобрава. — Радујемсе штосте у Ср'бій, башъ кадъ валя. Настойте молимъ васъ, само о томъ, дасе Школе добре у Ср'бій заведу, и да некривимо у напредакъ турске владике, штонам' је священство неуредно и невѣжа. — Цр'ногорскій владика можесе испоредити — готово у свачему — по нѣгову званію, съ найбольимъ Римскимъ и Протестантскимъ Прелатима у Европы, но неможе Цр'ногорце и ньине калуђере да преобрази без Шкôла. — Ранке хоће, да попови у Ср'бій не пасу говеда, него Ср'блѣ; да монастырскіи игумны оставе попѣвке узъ невинне гусле, јербо тоје допуштено свачіимъ поповима и калуђерима, само не Ср'бскимъ; дасе отъ сада у Ср'біи пѣваю раскошническе, а нѐ разбойническе пѣсне; дасе Ср'-

быма Ср'бска̂ имена недаю, него Чифутска̂, Гр'чка и Римска, да тамо звучу! — то све Ранке хоће, а я нѐ. —

Прочитао самъ и Шаффарика Über die Abkunft der Slawen. Камо срећа, да га сви Ср'бльи съ онымъ чувствама прочитаю, као штосамъ га я прочитао! Камо срећа, да имамо јоште кога Шаффарика! Выше се Словены дичити могу̂ ньимъ негосу се Добровскимъ. Шаффарикъ је, вѣруйтеми, јединственный ученный Словенинъ по Исторій; јединственный Апологиста Ср'бскій. Но није доста, да мы имамо само на туђемъ Єзыку Апологію нашега бытія, (јербосе до сада радило изгладити наше име изъ числа самостоятельный и первобытный Народа̂), него хоћесе, да и сви Ср'бы познаду свое происхожденіе, штосу были, — и штосу сада. — Што Матица наша преводи које какве безпослице съ туђіи Єзыка̂, небыли болѣ было, дасе потруди и преведе Шаффарикова дѣла, дѣла Народня превосходна̂, на Ср'бскій Єзыкъ? и онда бы ваистину! права Матица была — а нѐ Трутъ. —

Стойковићева новогъ завѣта Ср'бскогъ послато је отъ Синода Цр'ногорскомъ Митрополиту на разсмотрѣніе, само два Екземплара: један' се находи у нѣга, а другій послао је мојой Стаки на даръ: изъ Руссіе мыслимъ дасе неможе добавити, јербо, чинимисе, да је подъ запрещеніемъ. —

Веома ми је драго было чути, да сте постали дѣйствителный членъ Московскога общества Исторіе и древностей Россійскихъ; честито вамъ! —

Господинъ Андрея Кухарскій, Професоръ Словенскога Кньижества у Варшавской Академіи, бно је нѣколико дана овди, пошао је у Цр'ногору, и скоро ће се вратити опетъ овамо.

Вы сада торжествуете тамо! — Пишитеми бр'зо изъ Ср'біе, и явите ми, хоћетелисе колико јоште бавити тамо. — Поздравите ми Г-на Давидовича, и Николу Мариновича у Београду. Поздравите и другу Господу Ср'блѣ, кои питаю за мене. Будите здравы и превесели — и не заборавляйте

вашега истиннога
высокопочитателя и слугу
Јеремію Гагича.

[Спољ:] Высокоученому Господину
Господину Вуку Стефановичу Караџићу &c. &c.
у Србіи
или гдѣ буде.

[На полеђини:] Препоручено Г. Василію Василіевичу
у Земуну.

[Напомена Вукова:] одговорено 18. Нојемвр. (по нашему)
из Земуна.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2436]

22.

Высокопочитаемый и предрагіи Пріятелю!

Неимавши за три године отъ васъ никакова писма, — ласно ћете вѣровати, да ми є сада веома драго было имати отъ васъ писмо, ако є и пуно свачега — мила и недрага! Жао ми є, што сте се вы — садъ у ово вріеме — опростили са Србіомъ, и преселявате се у Бечъ: дакле довіека, ко у плочу, ко у клинацъ, — а конь сирома неподкованъ! —

Вашега Сирочета, о коему сте ми *обіавленіе* послали, свакъ се овди отриче; а я колико могу, ево вамъ овди шилѣмъ у банкноти отъ 5 f. (№ 141423) кою самъ по срећи овди нашао у єднога официра, и за кою, колико вамъ драго буде књига у свое вріеме послати на име мое кћери Милене преко Тріеста.

Г. учитель Земунскіи В. Јовановић, ништа ми не явля за Исторію Петра Великога, кою Пренумеранти отъ мене ишту и за уши ме потежу: *dura conditio* за Г. Г. Скупителѣ! — Хвала вамъ на извѣстію о моиой сестри; поздравитею молимъ васъ! — Гди є Урошъ Лазаревичь?

Бошняцы Ребеллы, и Ерцеговцы послушницы Царевы, єднакосе бію, — и послѣдньи, ово дана кодъ Невесиня были су яко біены, и многи су прибѣгли овамо у контумацію: ядный Христяны у Босны и Ерцеговины, на великіи су белай удрили, чекаюћи или отъ Султана, или отъ Милоша помоћ! —

Препоручуюћи се пріятельской вашой любави и поздравляюћи васъ, — съ истиннимъ высокопочитаніемъ єсамъ

У Рагузи 3/15. Маія 1832.

вашъ покорный слуга
Ј. Гагичъ.

[Спољa:] S-r Hochwohlgeboren,
Hochgelehrten Herrn *Vuk Steph. Karagitsch*
Doctor der Weltweisheit &c. &c.
p. Petervardein in *Semlin.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2437]

23.

Рагуза 7/19. Марта 1833.

Высокопочитаемый Господине и
Любезный Пріятелю!

Предраго писмо ваше отъ 20. Јануара о. г. и при оном Обявлѣніе о четвртой књизи народніи Србскіи пѣсана, заедно съ писмомъ на име Г. Милаковића у Црну гору, имао самъ честь у свое време исправно получити. Писмо Г. Милаковићу отправіосамъ одма, но јошъ немамъ отговора на нѣга. Овди самъ успѣо само седамъ пренумеранта скупити вамъ, а именно: 1) Ђорђе Николаевићъ учитель, 2) Христофоръ Лучићъ-Ћукъ трговацъ, 3.) Петаръ Томићъ трговацъ, 4.) Ристо П. Мичићъ трговацъ, 5.) Ђуро Н. Ковачевићъ трговацъ, 6.) Јово Вуковићъ златаръ, и 7.) Јово Лаиновићъ трговацъ. Како за ове пренумеранте, тако и за мои 15 6кземплара, писао самъ Г. Фрушићу у Тріестъ да вамъ пошлѣ свега 29 f. и 20 хг. у сребру; и кадъ ове новце пріимите, явитеми молимъ васъ.

Я немогу довольно начудитисе и сожалити о томъ што сте се вы — како ми се види — са свимъ опростили са Србіомъ. Изъ далека не може се о томъ разговарати, — а драго бы ми было много коешта знати, но ради вашега оправданія....

Г. Копитара и старога Тирку любезно ми поздравите. Любезно васъ поздравляюћи — остаемъ

вашъ непремѣнный почитатель
и покорный слуга
Јеремія Гагичъ.

[Споља:] S-r Wohlgeboren
Hochgelehrten Herrn *Wuk Steph. Karagitch*
Am Spitelberg № 133, im Hofe hinter im 1. Stock,
die Thür № 15.
in Wien.

[Напомена Вукова:] одговорено 7/19. Април. 833.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2438]

24.

Высокопочитаемый Господине,
Любезный Пріятелю!

Ясамъ дужанъ на два писма ваша, отъ 7/19. априлія и 7/19. Јюулія отговорити вамъ, и ево ме:

Што самъ закасніо съ отговоромъ, узрокъ є проклета болесть грипъ, коя є више отъ мѣсецъ дана кодъ мене у кући повлачила се, докъ є мучећи едно по едно, све, отъ мала до велика изредила. Хвала вамъ на исторій о растанку вашемъ са Србіомъ. Ако самъ и желіо знати узрокъ тога растанка, веома ми є жао знати га тако истинито: дакле, — никто пророкъ у своемъ отечєству! —

Драго ми є было разумѣти изъ другога писма вашега, да сте IV. књигу народни наши пѣсана посветили Г. Татищеву! — Господ. Владисављевићъ до данасъ ништа ми ніе явіо за књиге кое сте ми послали преко нѣга. — На Даницу за 1834-х годину, не само што не могу више пренумераната послати вамъ, него и оный што су се на пѣснарицу пренумерирали, нису сви за сада овди, и незнамъ хоће ли се пренумерирати; но нека имъ се имена наштампаю, — пакъ како изађе. — Писаћу Г. Фрушићу, да вамъ пошаљѣ 7 f. 20 хг. за 22 єкземплара Данице.

Поздравите ми Г. Копитара и старога Тирку. — Явите ми молимъ васъ, ели превео Г. Петаръ Демелићъ више отъ 3 пѣсне Омирове Иліяде?

Любезно поздравляюћи вас, съ истиннымъ высокопочитаніемъ єсамъ

Рагуза 19/31. Августа 1833-о года.

вашъ непремѣнный пріятель и слуга
Јеремія Гагичъ.

[Спољa.] S-r Wohlgeboren
Hochgelehrten Herrn *Wuk Steph. Karagitch*
Doctor der Weltweisheit &c. &c.
in der Mechitaristischen Buchdruckerey am Platzl.
in Wien.

[Вукова напомена:] одговорено $\frac{\text{20. Окт.}}{\text{1. Новембр.}}$ 833.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2439.]

25.

Рагуза $\frac{\text{25. Ноемв.}}{\text{7. Декемв.}}$ 1833.

Высокопочитаемый Господине,
Любезный Пріятелю!

Предраго ми писмо ваше отъ $\frac{\text{20. Октомв.}}{\text{1. Ноемв.}}$ т. г. пріимиосамъ у свое време, — но изъ различны узрока до данасъ нисамъ на нѣга отговорити могао. — До сада йоште нисамъ видіо IV кньигу народны наши пѣсана, кое у овдашньой ђумрукани (има већъ три мѣсеца) стое и чекаю одобренія цензуре Задарске. — Правленіе Задарско, несоображава се съ Правителствомъ Бечкимъ, у отношенію къ нашимъ Србскимъ кньигама и сасвимъ друга правила за себе има: све што є кириловнымъ словыма печатано, — было гдѣ му драго — забранѣно є уносити у Далмацію. У Далмаціи забранѣно є и учити читати Србскій и учителя Србскога нема! — Како ћете да се ико пренумерира на Србске кньиге? — По срећи! Владика Црногорскій свратисе ономадъ къ мени и донесе ми вашу Даницу за 1834. годину. Онъ є ючеръ пошао одавде у Которъ и кући, и любезно васъ поздравля. — Что се пословица тиче, кадъ буду напечатане пошљите ми молимъ васъ 5 єкземплара преко Г. Фрушића и отъ нѣга наплатите се за мене; но не ставляйте ме у пренумеранте. Мене обвињую, да самъ распространитель чтенія Србскогъ — — —. Неявляте ми, али Г. Петаръ Демелићъ превео выше отъ 3 пѣсне Илияде Омирове? Хвала вамъ на новинама отъ Србіе, — и кадъ што добро буде, немойте пропустити явити ми молимъ васъ! —

Поздравите ми Г. Копитара и старога Тирку. — Гдѣ є сада Шафарикъ, и что чини? явите ми молимъ васъ. —

Препоручуюћи се пріятельской любави вашой, — съ истиннымъ высокопочитаніемъ остаемъ

вашъ искренныъ пріятель
и слуга покорный
Јеремія Гагичъ.

[Споља као на претходном]

[Вукова напомена:] одговорено 15/27. Маија 834.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2440]

26.

Рагуза 17/29. Марта 1834.

Высокопочитаемый Господине и Пріятелю!

На писмо мое къ вама отъ $\frac{\text{25. Ноемв.}}{\text{7. Декемв.}}$ прошасте године, до данасъ немамъ никаквоїъ отговора. —

Я се споминѣмъ, да сте ми єданпутъ писали, и искали отъ мене матеріе за Србску Исторію. Преметаюћи мое старе папире, нашао самъ єданъ *Дневникъ мой у Сербіи* отъ 1804. года, и, ако є и недостаточанъ, — судіосамъ да вамъ може къ чему годь служити, као Историографу Србскому, и зато самъ га преписао, и ево вамъ га при овомъ честь имамъ препроводити у двѣ тетради. Увѣренъ будући о вашемъ благоразумію и осторожности, излишньимъ почитуемъ назначавати вамъ, што се може и што не може публиковати; само васъ молимъ! да не именуете засада Источникъ, изъ коега сте почерпли што-ли-бо. — Хоће ли брзо наше Пословице изићи, и єли вамъ Г. Фрушић послао новце за 5 Єкземплара Пословица! Примателі новине Србске, и могулисе имати у Австрій? Кадъ овай пакетъ примите, молимъ васъ, явитеми одма, и отговорите ми на мое послѣднѣ, предъ овымъ, къ вама писмо. — Поздравите ми любезно Господина Копитара и старога Тирку. —

Препоручуюћи се за свагда вашой цріятельской любави, с истинымъ, высокопочитаніемъ всамъ

вашъ покорнѣйшій слуга
Јеремія Гагичъ.

[Вукова напомена:] одговорено 15/27. Маија 834.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2441]

27.

Высокопочитаемый Господине и Пріятелю!

Предраго писмо ваше отъ 7-ая истекшега Октомвра съ 3 нѣмачке кньижице, имао самъ честь у свое време исправно получити. Давно в моя дужность была отговорити вамъ на ваше писмо, — али самъ био у послу; зато васъ молимъ да ми опростите. — Кньижице ваше нисамъ имао кадъ досадъ прочитати, зато вамъ ихъ и послати за сада не могу, кадъ ихъ прочитамъ, до нѣколико дана послаћу вамъ. — Господинъ Татищевъ дошао в у Бечъ 3/15. октомвра; а нашъ Генералный Консулъ у Тріесту Г. Коронелли умр'о в 17/29. октомвра, — и я самъ писао у Петербург Министерству Прошеніе, да бы ме опредѣлило на упразднѣно мѣсто у Тріестъ. Напомените молимъ васъ Г. Владики, нека бы и онъ написао за мене добру ріечь коме онъ зна у Петербургъ и у Віену, еда бы ме премѣстили у Тріестъ; а я му могу много полезніи быти тамо, него овди. Г. Фрушићъ пише ми, дав чуо, да Матія Вучичевићъ, съ помоћу нѣговога кума княза Галицына, йоште за живота Коронеліева радіо в, да добіе онай постъ у Тріесту: за мене бы великіи ударъ био, кадъ бы Матія предночтенъ био мени у овомъ случаю: — Досадъ самъ био философъ — а садъ немогу никако.

Изъ Србіе ништа се не чуе. По Allg. Zeltung отъ 11. октом. (Auserordentl. Beilage № 392 и 393), Князъ Милошъ путуе по Србіи съ госпоћомъ княгиньомъ Любицомъ и млаћимъ сыномъ Міяиломъ и Євремомъ княжескимъ братомъ: ово послѣднѣ трое были су у Видину и чинили визиту Хусеинъ Паши. —

Поздравите ми любезно Г. Милаковића. Моя фамилія, и велико и мало, любезно васъ поздравляю; такоћеръ Г. Г. Лучићъ, Томићъ и Шкулѣвићъ, — и многи Латины Дубровчани питаю за васъ и поздравляю васъ. — Што васъ в Г. Владыка

тако дружески и любезно пріятельскій приміо, — како сте ми писали, — себи є велику честь учиніо, а мене є особито и двоструко сотимъ обвезао. Цѣлуйте га у руку за мене; — цѣлуйте такођеръ за мене и новога Светителя Петра. — Пишите коме знате, некабысе у *Allg. Zeitung* разгласило о новомъ Светителю Црногорскомъ; чућемо баремъ великога свѣта мнѣніе о овомъ важномъ предмѣту.

Поздравите свакога Црногорца кои за мене упита; будите здравы и незаборављйте истиннога почитателя вашега

Рагуза 2/14. Ноември 1834-а года.

и покорнѣйшега слугу
Јеремію Гагича.

П. П. Я самъ писао Г. Татищеву о новомъ Светителю у Црной горы.

Высокоученному Господину
Вуку Стеф. Караџићу &c. &c.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2442]

28.

У Дубровнику 13/25. Ноември 1834-о года.

Высокопочитаемый Господине и Пріятелю!

Ваше предраго писмо отъ 9/21. текућега Ноември имао самъ честь съ прошастомъ поштомъ получити: надамсе да сте и Вы мое писмо отъ 2/14. истога Ноември досадъ изъ Црногоре примили. —

Жао ми є было изъ вашега писма разумѣти, да нисте могли превимити у Црногоры, по слабости вашега здравља, и да васъ ту — гдѣ сте — не тр'пе! — Штаћемо чинити, кадъ люди и свойой собственной кожи недовѣраваю. — До нѣколико дана, како рекосте, знаћемо, можете ли презимити у Боки; отудъ поћи на пролеће у Црногору — и путовати съ Владикомъ. — У противномъ случаю, ваљће да овамо доћете — и я мислимъ, кадъ нѣколико овде постоите, — управо да кући поћете; а Далматинскій Діалектъ оставите нека учи, ко више страдалческогъ терпѣнія има, или, нека се свакъ у свойой кожи топи.

Три кньижице Нѣмецке, коесамъ прочитао, био самъ справіо, да вамъ ихъ пошлѣмъ на Цетынѣ; а какосте вы,

ту —, садъ незнамъ хоћули ихъ вамъ послати, или чекати, да вамъ ихъ овди предамъ? —

Изъ Србіе ништа се ново не чуе. — Да се опетъ повратимъ говорити о вашемъ зимовнику и вашемъ здравлю. Вы ћете се, по моемъ мнѣнію, у овомъ найумѣреніемъ климату приморскомъ, безъ пећи (фуруна) намучити како нико, ову зиму. — Опетъ ми є жао, што нисте могли на Цетыню, гдѣ доста дрва̂ има, и соба̂ новіи съ фурунама, остати и свршити вашъ посао, да се већъ тамо неповраћате. —

Сви пріятельи васъ любезно поздравляю; моя Стака, Милена и Люба имаюћи васъ непрестанно у памети, — самномъ заедно любезно и пріятельскіи васъ поздравлямо.

Очекиваюћи отъ васъ пріятногъ о свему — и о свачему извѣстія, съ истинномъ преданностію есамъ

вашъ непремѣнный почитатель и слуга
Јер. Гагичъ.

[Скоља:] Высокоученому Господину
Вуку Стефановићу Караџићу &c. &c.
кодъ Г. Иліе Лумбардића &c.
у *Котору*.

[Напомена Вукова:] одговорено 19. Нојемвр. 834.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2443.]

29.

Рагуза $\frac{\text{27. Маія}}{\text{8. Јюнія}}$ 1835-а года.

Высокопочитаемый Пріятелю,
Господине Вуче!

Ваше любезно писмо изъ двора Анђелике (безъ дата) приміосамъ 18/30. Маія и разумео изъ нѣга, да ћете сутра данъ (?) преко Будве, Паштровића, Црмнице и Ріеке поћи на Цетынѣ, гдѣсте, мыслимъ давно већъ приспѣли, и садъ съ Господиномъ Владыкомъ — (коега, молимъ, да за мене у руку целивате —) шетате се узъ дужъ и по преко Црногоре.

Фала вамъ на новинама о Скадру. — Али ясамъ нешто чуо о игры Црногорской при Жабляку, Везиреву Мосту на

Зети, и о укрѣплѣнію Црногорскомъ выше манастыра (Цетыня?) — и ово ме яко узнемирило.... Ево и вамъ новине отъ Србіе: *Beilage zur Allg. Zeitung № 140. 20. Mai 1835.*

„Von der türkischen Gränze 8. Mai. — Da die Allgemeine „Zeitung die neuesten Vorgänge in Serbien sehr umständlich be„schrieben hat, so dürfte es für Ihre Leser nicht uninteressant „seyn, zu erfahren, dass von Seite des Kaisers von Russland „als Protektors, und von Seite des Sultans, als Oberherrn Ser„biens, gegen die dortige neue. mit der jezigen Stufe der Volks„bildung durchaus in keinem Verhältnisse stehende Ordnung „der Dinge — protestirt worden ist. Auch Oestreichs Regierung „soll sich missbilligend ausgesprochen, und dadurch zu diesem „Entschlusse der beiden Kabinette beigetragen haben. Serbien „und sein Fürst wurden dadurch aufs Neue in eine Krisis ge„worfen, welche von den wichtigsten Folgen für das Land seyn „kan. An dem Fürsten Milosch ist es nun abermals, auf Rettung „des Landes bedacht zu seyn, und dasselbe vor Unruhen und „Anarchie zu bewahren. Er muss einen Mittelweg ausfindig ma„chen, der den Wünschen seines Volkes einigermassen genügt, „und zugleich auf die den genannten Mächten schuldige Rück„sicht basirt ist, und deren Anerkenuung erhalten kan. Dies „ist vielleicht das einzige Mittel, Folgen zu verhüten, welche „die ganze Zukunft dieses zu den schönsten Hofnungen herech„tigten Landes blosstellen können“ —. Дакле, све што смо мы предполагали — догодило се. — Отъ Стенћа нема никаква гласа. — Фрушићъ, от како сте вы пошли одавде, ништа не пише. — За мене изъ Петробурга йоште ништа нема!!! — Єли вамъ што писао Г. Копитаръ? — Ономадъ послаосамъ вамъ, отъ Г. Владисављевича из Тріеста єдно писмо, преко Г. Иліе Лумбардича, преко коега и ово вамъ отправлямъ. — Стака, Милена и Люба мала любезно васъ поздравляю и сваки данъ о вама се разговарамо: Люба йоште ніе сасвимъ оздравила! — Кодъ насъ време йоште се ніе учинило како бы валяло. — Како є кодъ васъ у Црногоры? имали врућине? — У ожиданію любезнога вашега отговора и любезнѣйше васъ поздравляюћи — єсамъ

вашъ непремѣнный почитатель
и слуга
Јер. Гагичъ.

[Спољa:] All' Egregio Signore
Sig-r Dottore Wuk Steph. Karagich &c. &c.
Raccomandata al Sig-r Elia Lumbardich
a Cattaro.

[Вукова напомена:] одговорено 7. јунија (наш.).

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2444]

30.

Рагуза 10/22. Јунія 1835-а года.

Высокопочитаемый Пріятелю и
Господине Вуче!

Будући в Паво Балдасанъ у прошасту сріеду одвезао Г-на Николаевића у Шибеникъ, — то я немогохъ извршити ниједну отъ вашихъ наредбахъ, писмомъ вашимъ отъ 7/19. Јунія текущега. — Штета, што не идосте на поклоненіе Светому Василію Острогскому! — Я се бияхъ спреміо са Стакомъ, да васъ тамо затечемо; али кадъ не бы суђено — а оно и болѣ. —

Любезно поздравите Г. Илію Лумбардића и сву нѣгову фамилію отъ мое и Стакине стране; пакъ поспѣшите овамо, ер'бо васъ Љуба изгледа и сваки данъ очекуе на обѣдъ.

вашъ непремѣнный почитатель
и слуга
Јер. Гагичъ.

[Спољa као на претходном]

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2445]

31.

Рагуза 3/15. Маія 1836.

Высокопочитаемый Господине,
и Любезный Пріятелю!

Ясамъ закасніо съ отговоромъ на ваша любезна 2 писма, пр'во отъ 17/29. прошастога Декемвра, а друго безъ дата,

коесамъ пріимio 22. прошастога Марта. Узроцьсу тому многи; првый є смерть мое Пунице; за тимъ смрть прворођнога сына Фрушићева — Чедомила; послiе тога моя болесть ревматика, коя ме є нѣколико у одру задержала, — све ме є то забунило было за нѣколико мѣсецы. Притомъ, очекиваюћи, *пошту по пошту,* отъ сѣвера благовѣстiе о мойой судби, съ коимъ самъ радъ био и васъ почастити заедно съ отговоромъ, — и неимаюћи до данасъ никакве утѣхе, коябы ми ипохондрiю разагнала, — сада, акоће и прекосрца, узимамъ перо по єдной дужности пріятельства, отговорити вамъ, акоће и касно, на ваша вышеречена писма.

Иванъ Бегова є Диплома Монастыру Цетыню отъ з̄ц, ѳ̈і. (Лѣто 6900, индикт. 15.) д̄ генара; у истой Дипломы Митрополитовъ титулъ: Прешсщенный Митрополитъ Зетскiй Кyръ Висарiшнъ. — Наша Црква у Дубровнику, почелае быти приватно или сакривено отъ 1875-е године, у истой кући кодъ Єврейскогъ гробля, гдѣ є и сада, и рѣдкосе у ньой служило, найвише 6 пута на годину, и то съ немаломъ опасностiю свещеника, коису крiюћи изъ Херцеговине долазили и гоними бывали отъ Дубровчана. Кадъ є дошао у Дубровникъ Россiйскiй Консулъ *Фонтонъ,* 1804-е године офицiално потврдиласе иста Црква (у почетку Революцiе Србске!) и отъ тога доба до садъ зовесе она кућа *Парохiялна Црква Грчка,* и служисе у ньой публично, како вамъ є познато. — Кад' су граћени Станћевићи? то и Црногорскiй Владыка незна; ясамъ га офицiялно нѣколико пута питао, нiеми знао казати. — Црногорцы су походили на поселенiе у Россiю 1817-е и вратили ихъ Турцы изъ Цариграда 1818-е године. — Г. Оцу Николаевићу говоріосамъ, да вамъ пошлѣ Дубровачке обычао и проч. и онъ говори, да є радъ све то учинити, но съ временомъ; єрбо є самъ, а у великой Парохiй. Онъ є постао Прота, безъ Протопопiята; паше црвены поясъ и облачи црвене блѣчве. — Отъ Лаиновића и отъ попа Вука Риснянина, послаосамъ вамъ йоште лани два пакета преко Г. Фрушића. — Баронъ Шаллеръ шилѣ вамъ поздравъ за поздравъ; Флукъ се є премѣстiо одавде у Сплѣтъ — безъ аванцамента: довде вамъ є отговоръ на прво писмо. Садъ вамъ отговарамъ на друго: —

Радуемъ се у велике, дасе є князъ Милошъ, относително васъ, просвѣтiо и опредѣлiо вамъ пенсiонъ 400 f. Сердечно вамъ то честитамъ. Ясамъ предчувствовао, да се Цетыньской

прозбы неће удовлетворити. — Љуба мала и садъ пати отъ оне болѣтице, како знате; сасвимъ тимъ, она готово сваки данъ васъ споминѣ. Жао мие, да и ваша мала отъ исте болести пати! — Милена е здрава, добра и доста паметна, прољу нѣнога возраста. — Кодъ насъ е ове године велика необыкновена зима была; нико у Дубровнику непамти подобну, коя се до сада по мало продужуе. — Вину простому овди е цѣна — отъ какосамъ я у Дубровнику — отъ 3 до 5 f. найскуплѣ; ове е године по 2 f. 30 хг. барило отъ 42 оке, и то све новô; врбо овди рѣдко у койой кући налазисе отъ двіе године вина, каквогасте кодъ мене пили. Ако бы вамъ га послао у пролеће или у лѣто, дошлобы у Віену оцатъ — или сирће. Дакле промысліосамъ послати вамъ два барила у Новембру или Декембру будущему; пакъ, ако се смрзне, а вы проврtите буре на средъ дна и источите есенцію, а ледъ унаоколо нека остане за себе, — и онда ћете оно мало, али найболѣга вина имати. — Вы ми пишете, да Г. Копитаръ у свойой кньизи доказуе, дасу глаголитска слова старія отъ Ћириловіехъ! Зашто ми непосласте баремъ нѣгову кньигу? Ако су нѣгова нова доказателства за глаголитику, основана на Памятницыма и живымъ документыма, како што су основана она за Ћирилову Буквицу; онда е йоште питанѣ, гдѣсу и заштосу тыи документи до сада закопаны были, и зашто се нису баремъ онда открыли, кадъ се е пропаганда безполезно усилявала опровергнути первенство Ћириланке? Яћу се све сумнати о достаточности доказателства Копитарова, докле ме нѣгова кньига не увѣри, кою надам'се даћете ми послати. —

Читаосамъ недавно у Аугсбургскимъ новинама, непамтимъ у комъ Нумеру, да е нѣкій Михановићъ изъ Фіуме, опредѣленъ Австрійскимъ Консуломъ у Сербіи; али то истина? — Нѣкій младићъ изъ Будве трговацъ, предаоми е недавно, єданъ пакетъ за васъ, кои содржи различне обычае и пѣсне Грблянске. Истыи пакетъ шиљемъ при овомъ писму у Тріестъ, да вамъ га отъ туда доставе. — Дабы освободитисе отъ ипохондріе — мое найвеће мучителнице — искаосамъ допуштенѣ на три мѣсеца, да поћемъ преко Тріеста у Италію са своимъ фамиліомъ, и добіосамъ га. Дакле я се спремамъ и отправићусе у почетку нашега Јунія у Тріестъ; и зато, ако бы ме хотѣли почастити съ вашимъ писмомъ, а вы изволите ми писати у Тріестъ чрезъ Фрушића.

Поздравите ми Г. Копитара и реците му да я очекуемъ извѣстный вамъ Лексиконъ Русскіи — ; равно и Г. Тирку поздравитеми любезно. —

Поздравляюћи васъ и сву любезну вашу фамилію, остаемъ

вашъ непремѣнный почитатель
и слуга
Јер. Гагичъ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2446]

32.

У Тріесту $\frac{27.\text{ Јюня}}{9.\text{ Јюля}}$ 1836-а года.

Высокопочитаемый и предрагій Пріятелю,
Господине Вуче!

Моя писма отъ Маія мѣсеца изъ Дубровника, надам' се дасте давно већъ пріимили съ пакетыма заедно и да знате, дасе већъ 20 дана находимъ съ фамиліомъ у Тріесту. Сваки часъ очекуемъ отъ васъ извѣстіе, преће него пођете у Крѣацію и Далмацію, какосте Г. Фрушићу писали. Несматраюћи на свирѣпство колере у Италіи, предаваюћисе у руке Божіе, я намѣравамъ отъ данасъ до 8 дана са Стакомъ и Миленомъ отправитисе преко Венеције у Италію, кои путъ съ помоћу Божіомъ надам'се учинити за 15 дана и до 23 дана вратити се у Тріестъ, гдѣ се надамъ наћи ваше писмо. Мала Љуба поздравља васъ; онаће остати кодъ Г. Фруш. док'се ми вратимо.

Међу тимъ, ово овди приложено писмо на име Г-на Родофиникина, молимъ васъ, предайте Г-ну Покасовскому и поздравившига любезно — замолитега отъ мое и ваше стране, да га съ првомъ приликомъ сигурномъ отправи по принадлежности, єрбо є ово писмо за мене отъ велике важности.

Поздравляюћи, како васъ и сву фамилію вашу, тако и Г. Копитара и старога Тирку и очекиваюћи любезный вашъ отговоръ, — єсамъ

вашъ непремѣнный почитатель,
пріятель, братъ и слуга
Јеремія Гагичъ.

[Спољa:] S-r Wohlgeboren
Herrn Vuk Stephan. Karagich
D-r der Philosophie &c. &c.
Josephstatt am Glacis № 41.
in Wien

[Напомена Вукова:] одговорено 21. Јулија нашега (преко Фрушића).

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2447]

33.

Рагуза $\frac{\text{23. Декемвра 1836.}}{\text{4. Јануара 1837.}}$ года.

Высокопочитаемый Господине,
Любезни мой Пріятелю!

Надам'се дасте до садъ већъ примили мое писмо отъ 1830. прошастогъ Ноемврa и при ономъ пакетъ, кои є содржавао посланице отъ оца Вукола Поповића и оца проте Николаевића. —

Едвасамъ успѣо данасъ укрцати у барку Парона Марића єдну двойку доброга вина и препоручиосамъ на Г. Владисављевића у Тріестъ, да вамъ га онъ отъ туда пошалѣ, и ако се не поквари, да га попіете съ Г. Копитаромъ и Г. Туркомъ у здравлѣ вашихъ пріятеляхъ. Ово вино небысе имало покварити, заштое у бурету отъ кестенова дрвета, у коемъ є стояла двіе године малвасія; но боим'се да га мр'нари до Тріеста не кр'сте, — сасвимъ штое двоструко запечаћено. — Нека вамъ є — како пріятелю — назнанѣ, дами є Стака (26. Ноемврa по нашему) родила сына, коегасмо наименовали Владиміръ. — Стака, Милена и Любица любезно васъ поздравляю. — Такоѣеръ поздравляю васъ Г. Г. Лучићъ, Томићъ и Шкулѣвићи.

Поздравляюћи васъ и сву вашу любезну фамилію наступаюћима светыма праздницыма и очекиваюћи любезный вашъ отговоръ — остаемъ

вашъ непремѣнный почитатель
и слуга
Јер. Гагичъ.

П. П. Поздравите отъ мое стране Г. Ивана Петровича Покасовскога.

[Споља:] S-r Wohlgeborn
Herrn *Wuk Steph. Karagitch*
Doctor der Philosophie &c. &c.
auf der Landstrasse № 41.
in Wien

[Вукова напомена:] одговорено 12/24. Февр. 837.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2448]

34.

Высокопочитаемый Пріятелю!

Нечудитесе што вамъ досадъ на ваша два писма, єдно отъ мѣсеца Фезруарія 12/24, а оруго отъ 17/29. Маія, нисамъ отговоріо. — Башъ отъ Февруара мѣсеца до сада биосамъ веома забунѣнъ око Милене, коя є была яко болестна отъ *Leber und Milz Verstopfung und Bauchwassersucht*, и єдва се текъ сада мало окрепила, и у градсмо дошли живити: єрбосмо због нѣ по сата далеко отъ града у Лапади морали све лѣто провести на отвореномъ воздуху у планини. Притомъ, Црногорскога владыке угріяна глава далами є доста посла: у Марту и Априлу мѣсецу, по найгоромъ времену, мораосамъ провести више отъ 40 дана, кое у путу, кое у *Црной Горы*, и то — да бы зашто! — — Садъ, кадъ ми є Милена мало боля, спѣшимъ отговорити на много приватны писама, међу коима и на ваша. На прво немасе шта отговорити, єрбо є одонда досадъ све прекухано. А на последнѣ ваше писмо, у коему являтеми о вашой превеликой жалости за добрымъ Савомъ вашимъ, немогу вамъ друго рећи, кромѣ препоручити васъ Философіи и Религіи, уконмаћете наћи утѣшеніе, и да я и сви мои домаћіи узимамо велико участіе у вашой жалости.

Благодаримъ вамъ на кньизи о Црной Горы. — Г. Шаллеру, кадъ є дошао недавно изъ Граца, предаосамъ ону, коя є за нѣга была и онъ вамъ благодари и поздравля васъ. — Я судимъ, да є ова ваша кньига воопште врло добра и да є ваше описаніе Црнегоре истинно и превосходно, но да є обширніе, може быти дабы болѣ было. Што се тиче ситнића: 1-о Овди су многіи Аустрійскій чиновницы, коп мысле да по-

знаю Црнугору, примѣтили (на страни 6-ой) да Аустрійско Правительство не допушта своимъ подайницыма ходити у Црнугору, и тако ни на Ріечки Пазаръ. 2-о (на страни 30-ой) дасте умножили народъ у Црногоры: я невѣруемъ дага има до 60 тысуѣа душâ; но ово нека бы остало како є речено. 3-е Али оно (на стр. 45-ой) што вы говорите о Владыки садашнѣмъ, како бы и я рекао: *und gewiss der bei weitem gelehrteste Wladika, den die Montenegriner je besassen*, — незнамъ можелисе оправдати? У овимъ краевыма и готово свудъ по свіету мыслисе и тврдосе вѣруе — ако инеправедно — да є предшествуюћи садашнѣму владыка, Светый Петаръ, био ученѣйшій човекъ и благоговѣйнѣйшій Владыка; да є толико єзыкâ знао и да — што я знамъ како и зашто — заслужуе мѣсто међу найславнійимъ великимъ мужевыма: овоє обще овуда мнѣніе о нѣму. А о садашнѣмъ Владыки говорисе, да ніе за Владыку створенъ, него за доброга гранатыра и говорисе како о младомъ, дерзновенномъ, беззаконномъ и читанѣмъ развратны книга изштећеномъ човеку, и зато опасномъ зâ се и за Црногорце! — ово нека є *sub rosa*. —

Обявленія ваша о книзи Црна Гора и Бока Которска раздаосамъ у свое време како овди тако и у Бокама; но до данасъ ниот'кога никаква отговора немамъ, кромѣ отъ оца проте Николаевића, кои ми рече, да вамъ є већъ давно отговоріо преко Г. Владисавлѣвича.

Симо Милутиновићъ Историографъ Србскіи, недавно послао ми є по Дилиженцы преко Лемберга єдну книжицу нѣговогъ сочиненія, Трагедію *Обилићъ*, коя є печатана у Лайбцигу и кою є мени посветіо, и пишеми, даму скупимъ коега пренумеранта на Исторію, незнамъ какву, и на Пѣванію Црногорско-Херску, коеће книге скоро издати; а у писму нити има *дата*, нити *мѣста* отъ куда є писао! нити ми шилѣ кое обявленіе. Ако што знате о нѣму и гдѣсе сада находи? молимъ васъ явитеми.

Поздравитеми Г. Г. Копитара и Тирку. Васъ пакъ и любезну вашу фамилію любезно поздравляюћи, съ истиннымъ высокопочитаніемъ остаемъ

Рагуза $\frac{\text{25-а Септемвра}}{\text{7-а Октомвра}}$ 1837-а года.

вашъ ваздашньи почитатель
и слуга
Јер. Гагичъ.

Высокоученному Господину
Вуку Стеф. Караџићу &c. &c.
у Бечу.

[Спољa као на претходном]

[Вукова напомена:] одговорено 8/20. Окт. 837.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2449]

35.

Рагуза 2/14. Јюля 1840.

Высокопочитаемый Господине и Пріятелю!

Предраго писмо ваше од прошастога Маія 20. и при оном обявленіе о изданію *народныхъ сербскихъ пѣсама,* имаосамъ честь у свое време исправно пріимити, и препоруку вашу — касателно Г. Јове Лаиновића — точно извршити, на кою вамъ онъ самъ отговара у овомъ овди приложеномъ нѣговомъ писму. — За пренумеранте трудилисмо се и я и Г. Лаиновићъ и едвасмо натегли свега 13, коихъ имена наћићете у овой овди приложеной листи; и то рекоше, кадъ кою књигу пріиме, даће онда и платити за сваку точно. —

У Србіи борисе сада невѣжество съ просвѣщеніемъ, и пр'во — какомисе чини — одолѣва за садъ надъ послѣднымъ: У природы све иде постепенно; ништасе неможе прескочити без'опасно. — Ніе за Србље — за сада — Конституція! За њи се хоће добаръ и просвѣщенъ Кнезъ, па да буду срећны — и то съ временомъ! —

Веома ми е жао старога Тирке! Богъ да му души даруе блажены покой! —

Срдечно поздравите ми, молимъ васъ, Г. Копитара. —

Я и Г. Комптенъ — овдашњи окружный Коммисаръ — поздравлямо васъ и Г. Пфулка. — Сва моя фамилія и сви овдашњи ваши пріятельи любезно васъ поздрављяю.

А я, любезно поздравляюћи васъ и сву вашу фамилію, остаемъ

вашъ непремѣнный почитатель
и слуга
Јер. Гагичъ.

[На засебном листићу:]

Стефанъ И. Ковачевићъ
Георгіе Н. Ковачевићъ
Спиридонъ П. Опуићъ
Христифоръ Поятина
Георгіе Ковачевићъ
Станиша Поповићъ
Јованнъ Бравацићъ
Христифоръ Баббићъ
Михаилъ Марићъ
Јово Лаиновићъ
Јеремія Гагичъ
Христофоръ Лучићъ
Петаръ Томићъ.

[Споља:] S-r Wohlgeborn
Herrn Wuk Stef. Karagitsch
Doctor der Philosophie &c. &c.
Auf der Landstrasse in der oberen Reisnerstrasse № 472
in *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2450]

36.

Рагуза $\frac{27.\ \text{Јюля}}{8.\ \text{Августа}}$ 1840. года.

Высокопочитаемый Господине и Пріятелю!

Писаосамъ вамъ овога Јюла 2/14. и послао вамъ 13 Пренумераната на изданіе ваше *народныхъ Сербскихъ пѣсама.* Послѣ тога явилисуми се иоште два Пренумеранта: Г. Графъ Орсатъ Марковичь — de Поцца и Отацъ Георгіе Николаевичь — Прота, — кои составляю число 15 овдашньи пренумераната.

Любезно поздравляюћи васъ и вашу фамилію, остаемъ

вашъ истинный почитатель и слуга
Јеремія Гагичъ.

[Споља као на претходном]

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2451]

37.

Рагуза 8/20. Септемв. 1844.

Высокопочитаемый Господине и Пріятелю!

Предраго ваше Лаконическо писмо отъ 7/19. Јулія прошастога, съ обявленіемъ о II кньиг. нашіехъ народніехъ пѣсама, имаосамъ честь у свое време пріимити, и предавшига, по налогу вашему, Г. проти Николаевићу, трудилисмо се обоица, еда бы што выше пренумераната скупили; но кромъ оныхъ, коису се на I-у кньигу пренумерирали, немогосмо ништа выше натегнути; пакъ и изъ оныхъ изостае покойный Томићъ, и Христоф. Баббић, закоега незнамо гдѣ се сада находи, — и тако остаю на II-гу кньигу пренумераната свега 13, кои су вамъ познати; ако вамъ пакъ нису познати, ево вамъ имена ньиныхъ: [Види II кн. Нар. Цјесама од 1845. стр. 650]. м рекоше, кадъ кою кньигу пріиме, даће онда точно за сваку платити.

Мени се чини, да е у Србіи, отъ нѣкога времена мирно до сада; но сада, кад' се врате у ню *Вучићъ* и Петроніевићъ, незнамъ како ће быти? — Зачудо ми е, да ова двоица имаю толико вліяніе на народъ! —

Биѣете чули што мы отъ лани (отъ 2/14 Септемвра) до садъ трпимо отъ землѣтресенія. Половицу мое фамиліе: — Стаку, Милену и Владимїра, послао самъ давно у Тріестъ, да не помру овѣе отъ страха; а я, съ Любицомъ и Олгомъ остаосамъ овди, но не у граду, а на Пилама у єдной куѣицы, коя е манѣ подвржена опасности. — И садъ се єднако тресе! —

Поздравляюћи васъ и вашу любезну фамилію, и Г. Копитара, съ истиннымъ уваженіемъ єсамъ

вашъ непремѣнный почитатель
и слуга
Јер. Гагичъ.

[Сноља као на раніјем]

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2452]

38.

Высокопочитаемный Пріятелю!

Одавно еданъ другому непишемо и незнамо еданъ за другога, а незнамъ зашто? Ево мене да разбіемъ ледъ. —

Прошасте године просіосамъ графа Несельрода да ми изходатайствуе едно мѣсто у каквомъ учебномъ заведенію гдѣ би намѣстіо Владиміра, и ово дана имаосамъ отъ нѣга милостивый отговоръ, да е мой Владиміръ высочайше назначенъ у вторый С. Петербургскій Гимназіумъ, и да бига о манѣмъ трошку довео у Петербургъ, — поручено е Графу Медему да ме отпрати Курьеромъ изъ Віене у Петербургъ; и тако я се спремамъ у име Божіе на свршетку Маія мѣсеца упутити се одавде за Бечъ съ Владиміромъ и одатле у Петербургъ.

Но ево неволѣ! Моя жена навалила да и она съ нама дође у Петербургъ, и съ Курьеромъ! — Я ю уговарамъ и преговарамъ на сваки начинъ да то не чини; али вы знате што су жене, кадъ што заврте у главу! Све еднако нудиме да пишемъ вама, да се информирате ту кодъ нашега Посольства, можели и она самномъ путовати у Петербургъ. Дакле молимъ васъ, како мога искреннѣйшега Пріятеля, отпишите скоро на ово мое писмо, и представите све невозможности и да е забранѣно да жене съ курьерима путую, а яћу ваше писмо показати Стаки, и тако едабы ю како отвратили отъ нѣнога тврдога намѣренія путовати самномъ, — и освободити ме отъ велике мисли и бриге.

Очекуюћи вашъ отговоръ и любезнѣйше поздравляюћи васъ и вашу любезну фамилію съ истиннымъ высокопочитаніемъ остаемъ

Рагуза 3/15. Марта 1847-а года.

вашъ истинный почитатель
и слуга
Јер. Гагичъ.

П. П. Будите увѣрени, дасамъ се веома трудно рѣшіо прибѣгнути къ овой неблагодарной *Стратагеми* и дати вамъ ову комиссію, коя ми мало чести чини; али неволя къ чему

неће тужнога човека принудити? Зато опростите ми великодушно — молимъ васъ.

Гагичъ.

[Споља:] S-r Hochwohlgeborn
Herrn Wuk Steph Karagitsch
Doctor der Philosophie &c. &c.
Landstrasse
in *Wien.*

[Вукова напомена:] одговорено 12/24. Маија 847.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2453]

39.

Рагуза 8/20. Марта 1848-а года.

Высокопочитаемый Господине,
и Предрагій мой Пріятелю!

По растанку нашему прошасте године Септембра мѣсеца у Бечу, я прођохъ крозъ столичне градове Италіе: Флоренцъ, Римъ и Неаполь — и тако преко све Италіе и Апуліе — до Барлета, и одатле препловивши Адріятикъ, приспѣхъ на сврхи Октомвра мѣсеца у Дубровникъ. Већу часть Ноемвра прилично проведохъ; но на сврхи разболемисе моя тригодишня мезымица Емма и 8/20. Декемвра умори ю проклета врућичина (nervenfieber), и тако постигнеме жалость за моіомъ мезымицомъ, а затимъ, сценаме проклети *ревматизамъ* и принудиме све до данасъ сву зиму провести у постельи. У насъ в ове године — гора, него сѣверна зима была; кише и снѣгови — попремѣнно — измучили су насъ у овимъ кућама не приправлѣнымъ за оваку зиму. —

Десетъ данâ тому назадъ, примихъ отъ Господина Миклошића, послате ми преко васъ и Г. Владисављевића три књижице: 1) Ostromir's Evangelium; 2) Vita Sanctorum и 3) Vita S. Clementis &c. закое, молимъ васъ даму захвалите отъ мое стране; а по томъ, предайтему, овди приложене три коніе (facsimile): 1) Повелю Босанскога Бана Кулина отъ

1189; 2) Повелю Бугарскога Цара Асѣна отъ 1185—1195, и 3) Взаимно писмо Херцега Владислава отъ 1480, — рецитему, молимъ вас, да се оригинали отъ овыхъ поменникахъ находе у Императорской Россійской Академіи у С. Петербургу, и да засадъ другіехъ немамъ.

За вино рâтско я нисамъ заборавіо, и да нисамъ — по несрећи — овако мучанъ, выбысте га давно већъ имали; имайте дакле терпѣніе до Априла мѣсеца, еда се тада мало подкрѣпимъ, и прво што учинимъ, биће къ вама посылка вина; но ненадайтес даће быти онако добро, како нѣкадъ; оный добрый винâ већъ нема у Дубровнику; свесе е изштетило — па и вино. —

Поздравите ми любезно: Княза Милоша (Князъ е Михаилъ у С. Петербургу), Г. Тирку, Г. Миклошића, Г. Покасовскогъ, Протоерея Раевскога — и све остале мое и ваше пріятелѣ.

Будите и вы здравы са своимъ любезномъ вашомъ фамиліомъ (кою Стака особито поздравля), и незаборавите вашега старога — немоћнога — но искреннѣйшега почитателя и пріятеля

Јеремію Гагича.

[Спољa:] S-r Hochwohlgeborn
Herrn Wuk Steph. Karagitsch
Doctor der Philosophie &c. &c.
Auf der Landstrasse Ung.-gasse № 362.
in Wien.

[Вукова напомена:] одговорено 18/30. Марта 848.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2454]

40.

Рагуза 1/13. Априла 1848.

Высокопочитаемый Господине,
и Пріятелю мой!

Чудно писмо ваше отъ 18/30. Марта примихъ ономадъ, и незнамъ какосте — какоми пишете — могли примити мое

писмо отъ 8/20. Марта изъ Тріеста безъ копія, кадъ самъ я исто писмо отправіо съ рецыписомъ управо по пошти на васъ у Віену, и у истомъ быле су и означене копіе къ Господину Миклушићу. Дакле предполажемъ, да є писмо мое было, гдѣ то? — разпечаћено; копіе изваћене, и вама само голо мое писмо предато; — а вы ми о томъ ништа непишете. —

Глухи фратаръ затворенъ є сада у монастыру и до воскресенія немогуга видити; кадъ га видимъ извршићу вашу коммиссію.

О! да чуднога и великога ужаса у свой Европи просвећеной — па и у Аустрійской Монархіи! — Менисе чини, да никадъ већъ неће быти ништа утврђено, или, болѣ да рекнемъ, уређено, како што є было, єрбо утврђено ништа ніе было. — Што се чини у Унгаріи са Славыма? Чуемъ да су сви побѣснили како и осталіи народы. Што се чини у Србіи? овдесе ништа незна; мысмо овди выше у Италіи — него у Славіи — и тако оставлѣни произволу судбе. Пишитеми штогодь, и извѣстите ме о свему што знате — ако можете. Поздравите све — и вашу предрагу фамилію. Будите и вы здравы и незаборављяйте

вашега искреннѣйшега Пріятеля
Јер. Гагича.

[Споља као на претходном]

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2455]

41.

Рагуза 8/20. Мая 1848.

Высокопочитаемый Господине,
и Предрагіи ми Пріятелю!

Предраго писмо ваше отъ 27. прошастога Априла примихъ синоћъ, изъ коега съ пріятнымъ удовольствомъ, разумѣхъ, да є Г. Миклошићъ приміо извѣстне копіе отъ Диплома, коесамъ му преко васъ послао: Поздравите га любезно отъ мое стране.

Изъ Београдскіи новина видимъ, да су отважный коракъ учинили наши Србльи у Мацарской: дай имъ Боже добаръ успѣхъ! — Народность, па народность и Єзыкъ! —

Овдѣ є исто тако мирно како и у Бечу! дай Боже болѣ!....

Опетъ васъ молимъ да ми поздравите кнеза Милоша — и остале мое и ваше пріятелѣ ту у Бечу. — Зачудоми є да незнате да є тамо, већъ мѣсецъ дана. моя Милена съ мужемъ Барономъ Викторомъ Шлойснигомъ; они пребываю у куѣи Єкономовой на *Altfleischmark № 697;* ако ихъ видите, поздравите ихъ отъ наше стране.

Съ глухимъ фратромъ говоріосамъ, и рекао ми є, да є све рукописе, коесе тичу Славенскога кньижества, сложіо у сандуке и чека прилику да ихъ пошлѣ у Римъ тамошнѣму Библіотекару *Angelo Maij.*

Поздравите любезно вашу предрагу фамилію отъ мое и Ставине стране и будите здравы и веселы! то вамъ искренно жели

вашъ искренный почитатель
и слуга
Јер. Гагичъ.

[Спољa као на претходном]

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2456]

XLVIII.

МАКСИМ РАНКОВИЋ

Любезни Вуче!

Драгомїе кадсам из твог писма — коеси Обраду послао — видїо, даси здрав, дражшеміе кадсе и мене иошт сећаш, наидражїемїе кадси у таквом расположенію да о пѣснама мислити и далѣ непресташъ. —

Штосе мене тиче здравсам и у дѣлу теби испре познатомъ. Желю твою — пѣсана више прибавити — испунити, неотричемъ, но наскоро бити неможе, ер ми пречи послови предстое; неће заръ тако наскоро Омиръ Српски Шлѣпица Ружица умрїети, но акобисе ито послучаю трефило, ньои подобни довольно у Србїи налазисе. Шлѣпци ужичке и Соколске Нахїе, спѣвалису неколике ліепе пѣсне о Господару Милошу, и ясам їи у Ужици слушао, но важнїи послови забунѣен ни едне преписати немого. —

Шта би од Словара твога? Оћели скоро готов бити? Ако све преко трукерая прешло ніе, трукуи баръ нанеколико книга имена; Благое Маринковић, Цавел Маринковић и Вићентїе Станковић, од ови новце за пренумерацію примићеш кад се састанемо. — За твога тату, препорука твоя на Обрада мислим даће совершена бити. — Из различитіе твои дѣла, видим да си лакъ на перу, даклем пиши ми, што поскоро. Здрав буди.

у Београду 16. Септембра 817.

твои

Ранкович.

[Спољa:] Господину
Вуку Стефановичу
у *Бѣчу.*
Господину Фрушићу
доктору
у *Земуну.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2457]

2.

Здравствуите Господине Вуче!

Пошилѣмъ вам неколико юначки пѣсама; преповѣтке и загонетке иошт нисам добавіо, онеће остати за други пут. — Обявленіе ваше о трећои части пѣснарице читаосам, подужности стараћусе даби пренумеранте скупіо и до половине Августа месеца — колико и буде — послаћу. — У Крагојевцу за совокупителя назначилисте Господара Николајевића, но будући даје он свагда у послу, незнамъ ћели имати времена ктому, зато данаске пишем Якшићу — у Крагојевцу је — дасе постара пренумеранте покупити и послати, препоручіосам и Стоику надамсе даће што бити. Вашу Госпоју любезно поздравляюћи остајем

У Београду 27. Юлія 821.

вашъ
М. Ранкович.

[Спољa:] Господину
Вуку Стефановићу
с' честію
у *Бечу.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2458]

3.

Господине Вуче!

Писмо ваше и последнѣ приміосам; заоставше четири пѣсне ето вам шилѣмъ. Пренумерація иошт до једне неделѣ

дана трајаће док новце искупим, ито само од тридесет пренумеранта из Београда, у други случаи биће и више. — Якшић из Крагојевца преко другог одговарами, даје писмо моје сам Господар разпечаћено предаому и дајесе Господар обећао три стотине књига ваши купити: овдаи Г. Николајевић нїесе трефіо у Крагојевцу, біо је код куће, ясам се шнъме састајао он васъ любезно поздравля. — Яћу очекивати нећели Якшић опет што писатими и явити далпје каквог пренумеранта скупіо од чаршилія. — Кад пренумеранте пошлѣм писаћу вам опет што, да ако и из Крагојевца одговор добіемъ. Будите здрави. Есам

У Остружници 21. Августа 821.

вашъ

Ранкович.

Една пѣсна опет заостаје, док ми и други пут непишете далићу је послати, а готова је и у првом случаю била.

[На празној половини, Вуковом руком:]

Паша паде на Дољане равне
крај Златице више Подгорице

[Споља:] Господину
Вуку Стефановићу
у *Бечу.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2459]

4.

Любезни Господине Вуче!

Ваше 6-о текућа месеца писато ми писмо данаске примн; ето вам шилѣмъ иошт єдну пѣсну[1]) заједно са пренумераціом. — Одавно радсам біо писати вам, али очекивао сам нећели што из Крагојевца доћи пак у єдно дасе пошлѣ, ясе надам — ако досад нїе вам дошло — прве поште даће доћи,

[1]) О Бунапарти и Бечком ћесару. в. Нар. Песме, књ. VIII стр. 171. — Ту су и имена претплатника на Срп. Нар. Пјесме из Београда и Остружнице штампано у I—III књ. Песама.

за єдну стотину а може бити и повише книга од стране Господареве новци, и то преко Пивара. — Вуколъ Комненовић любезно васъ поздравля и каже дабиму врло жао било, акоби и наименѣ сумнѣ имали о нѣговои квами благонаклоности, он єст и остаје вашъ приятель; надаосам се иповише книга Господар даће купити, али ниесе заръ могло, дознатисам могао да Г-дар одобрава нанѣгово име книгу да издате, незнам оћеливамсе што од стране нѣгове за ово писати. — За презимена у додатои листи стараћу се даби се дознати могло; Анђелко Вуковић нїе овде, акосе ће трефимо говорићуму за ону пѣсну небил је преписао. Пишитеми опет што, далѣе се скоро почети штампати Пѣснарица? — За новце пишемъ Г-дару пивару да вам за 31 пренумеранта 124 форинте пошлѣ лакшеје. Остају

У Остружници 14. Септембра 821.

вашъ
Ранкович.

[Спољa:] An
Herrn Wuk Stephanovisc
mit Briefen des Herrn v. *Kopitar*
Custos und Censor an der K. K. Hofbibliothek
in *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2460]

5.

Здравствуите Господине Вуче!

Писмо ваше од 24-ª Јануара текуће године приміосамъ; на кое одговараюћи являм: познатоміе даје Господар єдно молебно писмо ваше — поприлици оно од 22. Новембра прошасте године — приміо, а може бити дае и друго. Желећи вам и домаћим вашим добро здравлѣ. Єсам

У Београду 6-ª Февруара 822.

вашъ
Максим Ранкович.

[Спољa:] Господину
Вуку Стефановићу
у *Бечу*
преко Господара Пивара
у *Земуну.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2461]

6.

Любезни мои Господине Стефановићу!

Неколико дана има какосам са писмомъ єдно обявленіе ваше приміо: за пренумеранте на исто обявленіе постараћесе Ђура, и казиваоміе да имаде неколика имена записата.

Ясамъ фала Богу прилично здрав. —

Далићетесе иошт кое време бавити у Земуну? Какосте ви и домаћи ваши? радби біо знати.

У Београду 1. Юліа 826.

вашъ непремѣнни
М. Ранкович.

[Сољa:] Господину
Вуку Стефановићу
преко Г. Марка Кралѣвића
честно у *Земуну.*

[Напомена Вукова:] одговорено 5. Јулија.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2462]

7.

Любезни Господине Стефановићу!

Бавлѣћи се дѣломъ у Крагоевцу, о садашнѣмъ Митрову дну, дознаосам дасте помилованіе добили од двора росискогъ, за труде ваше у књижеству, кое е мени особито драго, знаюћи даћете моћи у будуще са фамиліомъ вашом прилічніе живити. Ныово Књажевско Спятелство Господаръ нашъ, благоволіо е

такођер обпадеждити васъ, даће вам скоримъ временомъ помоћъ у Новцу учинити, кое Новце добићете преко Стефана Муселимчанина трговца из Митровице, оваи е кумпаніа Топаловићева, кои свое познанике и у Бечу има, тимъ начином моћићете и тамо Новце примити. Ово вамъ по налогу Нынова Сиятелства являмъ. — Ясамъ благодареніе Богу прилично здравъ са мојом женом и дѣчицомъ, у дѣлу вами познатомъ. Любезно поздравлямъ Госпоју вашу и малогъ Сина. Єсам

У Београду 30-г 8-вра 826.

Вашъ непремѣнни
М. Ранковић.

[Споља:] Господину
Вуку Стефановић-Карапићу,
Списателю Србскомъ.
у *Бечу*.

[Вукова напомена:] одговорено 9. Нојемврија 826.
а примљено 6. —

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2463]

8.

Љубезни брате Максо!

Ономадне у суботу имао сам срећу примити писмо твоје од 30-га прошавшега мјесеца, писано ми по налогу Његовога Књажевског Сијатељства милостивога Господара нашега. Никаким ријечма не може се исказати, како ме ово писмо обрадовало. Истина, да су ми новци врло потребни; али опет вјерују ми брате, да им се сто пута више радујем зато, што ће они бити знак Господареве милости к мени, и средство, да би могао још више Господару моју привржености показати, него што ће ми у нужди у помоћ пристати.[1] Ако те какав

[1] У првом концепту одавде даље гласи овако: Како ту Господареву милост примим, одма ћу гледати, да још̀е што напштампам на чест и на славу Господара и народа нашега, па онда ето ме тамо, да Господару скут и руку пољубим, и да му лично на милости благодарим, и да гледам под његовим милостивим скутом да се и ја тамо ђе намјестим. Ти ћеш мени вјеровати, Максо, да би ја у сваком

догађај скоро опет однесе пред лице Његовога Сијатељства, молим те, да га за мене пољубиш у скут и у руку. Моја ће брига свагда бити највећа, да се његове милости достојан показујем, и да им моју вјерност и привржености дјелом засвједочавам. А ја ћу му писат кад примим ту обећану милост. Сад ћу С. Муселимчанина, или његово писмо сваки дан погледати (ако он амо и не дође, мислим да ће ми ту милост Господар послати преко овдашњи трговаца, који ће ме ласно моћи наћи).

Знам, с каком си ми радошћу ово писмо писао. Знај, да сам и ја свагда твој стари пријатељ. Ја сам с мојима фала Богу, прилично здраво.

Поздрави ми ту све пријатеље и познанике, а особито твоје домашње. Ја сам свагда

У Бечу 9. Нојемвр. 826.

Твој стари пријатељ,
Вук Стеф. Караџић.

[Два Вукова концепта у арх. С. К. Академије бр. 2464].

9.

У Београду 29-а Х-вра 826.

Љубезни Господине Стефановићу!

Данаске приміосамъ писмо едно од Њова Княжеска Сиятелства нашегъ Господара, са коимъ пошилюћи вам 500 гроша, препоручуюми да вамъ одъ стране њове явимъ, да како исто писмо примите овамо да пођете, и ти 500 гроша шилю вам се само за трошакъ вашъ путемъ довде. Њово Сиятелство позиваюћи васъ, каже, ако ви сада дошли неби,

селу у Србији, у љубњачи или у кровњачи, волио живити, него у Бечу или у Паризу у Царским дворовима. Та је љубав к отечеству мене ево 13 година задржала, те ни у каку царству нити сам се могао потписати за подајника, нити сам ћео каку службу тражити. Ако би ме игда жеља понијела да у овим земљама које време проведем, то би само зато било, да би отечеству и народу нашему могао оно учинити што тамо не могу; а не што би ја волио живити амо него тамо.

Ако те какав догађај скоро однесе к Њиовоме Сијатељству, молим те, да га за мене у руку и у скут пољубиш. Свагда ће моја бити највећа брига да се. [Ту се прекида].

тоћете довольно од Њова уваженіа изгубити. Пошилѣм вам и овде приложено писмо од Г. Кнеза Васе. Ясам фала Богу здравъ са мои домаћи. Поздравлямъ вашу Госпою Супругу и дѣцу.

Вашъ непремѣнни
М. Ранковић.

[Спољa:] Господину
Вуку Стефановић — Караџићу,
Списателю Србском
у *Бечу.*

[На полећини:] Іазъ Пантеліа Х. Стоилу поздравлямъ [?] данасъ пишемъ ту Димитриу К. Х. Николи да вама данасъ изброи с. т. f. 100 словом форинти єдно стотину у сребрш — за ту Алексове рачуне. —

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2465]

10.

У Београду 11. Априла 827.

Любезни Господине Вуче!

Приміо самъ обадва писма ваша послатами из Земуна, пошилѣмъ вамъ матеріе коесте зактевали, но достасу свакояке у рукопису, а свию и немам, траžіосам небили у коегъ од пріятеля болѣ и точніе наћи могао, но ниуедногъ свию непма.

За радъ слушкинѣ ваше, роћене у селу Бистрици Нахіи Београдскои распитиваюћи, дознаосамъ да иои е отацъ живъ, скоим сам овде и разговарао се и има брата єдногъ Радоицу. Отацъ премного поздравля е желећи дабисе за живота кадгодъ видили, отацъ доста е сиромашанъ човекъ.

Поздравитеми любезно вашу Госпоћу, малога Савву и проче.

Ђура Милутиновић поздравля вас, рад е дабиму књиге (Житіе Ємануилово), дошле, да учини задовольство пренумерантима.

Ясам фала Богу здраво и неимаюћи друго што писати вам, само поздравлям васъ од Господе Кнезова: Ђорђа Парезана и Николе Станковића, Бобовацъ отишао е кући предъ празник. Єсам

Ваш непремѣнни Брат
М. Ранкович.

[Споља:] dem
Herrn Wuk Stephanovics
auf der Landstrasse № 291.
in *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2466].

11.

Любезни Господине Вуче!

Приміосамъ писмо ваше, са приложенимъ писмомъ Маріе Мплованович из Бистрице, бивше код васъ четири године у служби. Ясамъ ньоизи исто писмо предао и како оно тако и прво точно прочитао и истолковао, она драговольно покорава се предложенію вашемъ и хотѣла е данасъ у Земунъ прећи и васъ онде очекивати, служећи у каквои поштенои кући; но сумняюћи оћетели ви наскоро доћи и далће моћи службу по волы наћи, довольно тешко иои опетъ у Земунъ повраћатисе, а рада е и у Бистрицу отићи да види место роћеня своѓъ, затоће вам и она овом приликомъ писати, пакће опет нставленіа вашегъ очекивати, какоћесе владати кад из Бистрице доће. Ясам ньои довольно совѣтовао, да послуша у том совѣта вашег и дао сам иои нешто и трошка кад е овде дошла, притомъ препоручиваосам Науму Јспићу код коега у кући сѣди, да иои даю што е нуждно на мои рачунъ, но онами каже дае у кући радила и неће требати, да се што за кост нѣн плати. Она кад' е у Земунъ дошла, два пут писаламіе да иои оца и брата добавим, дасе шнима састане, коесам я и учиніо. Али нисам знао даће овамо прећи, нити міе она то явила док ніе дошла. — Овде иои се нека мала прилика и за удаю явля, но по моемъ мнѣнію ніе спроћу нѣне способности. Она управо сама незна како сада да чини, не-

знаюћи кадћете ви доћи, зато неизоставите опетъ што писати ноп. Код Наумове куће гди она сѣди, достае прилично мѣсто и Наум е поштен човекъ имаюћи кћеръ удату код кое Маріа и сѣди.

Поздравъ вашъ изручіосам Господару Алекси Симићу, а и Ђури, Ђура васъ поздравля. Поздравляюћи вашу Госпоћу и дѣцу есам

У Београду 1 Маия 828.

вашъ непремѣнни
М. Ранковић.

[Сполја:] An
den Herrn Vuk Stephanovics
mit Briefen des Herrn Johan Berics
in *Ofen.*

[Напомена Вукова:] одговорено 17. Маија.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2467]

XLIX.

САВА МРКАЉ

1.

Просвѣћени Господине,
Мени предраги Пріятелю!

Ваше любезно подъ 6-тымъ овога текућега мѣсеца на мене одправлѣно писмо добїо самь у руке, и прочитавши га увидїо самь съ радости, како се вы нашега познанства и пріятельства опоминѣте; нити ми е доста было, єдномъ за себе читати га, него самь га јошь моимъ знанцыма читао и показывао, съ удовольствомъ приповѣедаюћи, како сте вы са мномъ и съ Г. Булићемъ кодъ некогъ посластичєра Стефана у Пешти проучавали *Улогъ* великога нашега Соларића. Срдачно вамъ благодаримъ, што се тако свойски мене сѣћате, и молећи васъ, да ме и у напредакъ заборавлѣню не предате, не каснимъ ево съ одговоромъ на ваша питаня.

Наипрїе дакле што мыслимъ о *Любомиру у Єлизіуму?* Мыслимъ вамъ оно, што самь тако недье предъ три године у кући овдашнѣгъ некогъ брадатогъ чиче о нѣму изрекао, а то єстъ, да є изродъ у кньижеству Србскомъ. Та предположимо, да овай тобожньи Романъ има сва преимућства онные найболые у прози писаные Романа, да саставитель нѣговъ знаде Србски. пакъ да є достойни Поета нашъ, не разорава ли опетъ сваки подобни Романъ границе Поезіе и Прозе, одъ обадвїю нешто имаюћи, а ни єдна, ни друга не будући? Кньижество древнїе не знадде за ту наказу, и медьу новымъ народима сами су Ніемцы кодъ кои она учини срећу. Али Ніемцы научени садъ исповѣдаю, да кньижеству ньиовомъ то не твори чести. Они умствую овако: „Двоструке су душевне „човечїе силе, горнѣ и донѣ. Къ силама горньима говори „Проза, къ доньима Поезїа. У Поезїи є намѣра найвышша най-

„могућнїй степень живости, кой зато увѣкъ собственнымъ ро„домъ сагласности подпоможенъ быва; намѣра у Прозы естъ „наставлѣнѣ, увѣренѣ, млого пута и гибанѣ. Но кодъ насъ, „(ирдужую Ніемцы), дигоше те границе у нова времена, и „тако постаде *Поетїческа Проза*, ниедностранна стваръ, слута „мазги подобна, коя высоки степень живости одъ Поезїе, а ко„ракъ одъ Прозе имаде, или коя е изнутра Поезїа, извана „пако Проза. Могли бы е трпити, кадъ бы се реда свога др„жала, и само на оне предмѣте простирала, кои дѣйствително „и подпуно спадаю къ доньимъ силама. Али е неиспричльиво, „кадъ се поетїческа Проза у предѣле разума украда, кадъ „оће да насъ наставля и увѣрава. Крозъ то приближавамо се „къ вкусу средньи времена, кадъ чакъ истиннита повѣстъ „предмѣтъ Поезїе и доньи сила бїяше“. Тако Ніемцы, а особито Г. *Аделунгъ*, кой къ томе још и ово додае: За поетїческу Прозу ништа се више не иште, него плодовита уобразителна сила, ту пакъ тко нейма? Онай увѣкъ найвећма, кой е вышше душевне силе найманьма посломъ забавляо и обрадїо. — И то вамъ съ едне само стране погледасмо *Любомира*, но видите ли већъ изъ тога, што мыслимъ о нѣму?

Рецензїе и *Одвраћка* што се каса, то нека напише Рецензентъ свою похвалу себи, како што бы е другоме писао, пакъ ћу се я на сву ню подписати, а валя, кадъ е свакомъ свое угодно, да му се дело нѣгово маньма не допада него мени. Каже ли се одтудъ мысао моя?

Далѣ о *Видаковићевомъ Одговору* то мыслимъ, да показуе разумныма, како е полезанъ у врїеме свое мукъ.

Найпослѣ желю вашу испунявамъ ето у *Одпору* приклоплѣномъ, но просимъ васъ опетъ, не ставляйте Одпоръ тай у новине, ако га у чему не одобрите.

Садь молећи васъ још једномъ, да бысте често и млого писали ми, у мысли васъ грлимъ и любимъ, и съ дужнымъ вама высокопочитованѣмъ остаемъ

У Карловцу 20. Октовра 1817.

вашъ свеискренни Прїятель
Савва Меркайль.

[Спољa:] Herrn
Herrn Wuk Stephanovich
Privatgelehrten und Serbischen Scriptor
mit Briefen des Herrn Kopitar K. K. Hofbibliothec-Scriptor
in Wien.

[У прилогу:]

Одиоръ

Познато є, да Госп. *Милованъ Видаковићъ* и єзыкъ свой, коимъ пише, противъ Рецензента своегъ мора оправдавати. Да га оправда и подржи, ето предъ ньимъ є пространно єзыкословно полѣ, куда бы се онъ съ корысти окренути могао; ништа манѣ почео є на исти конацъ имена штокакова не єдномповдномъ човеку, него цїелнымъ народима и земляма надїевати, а то єстъ ружити ньи. Садъ є ли могуће, да є онъ спао на то? Кодъ насъ овде у Рватской имаю люди вратове, а раццы шїе, зато су раццы нама шїяцы, шіячка намъ є пакъ ладна вода, єръ у ньой су рачїе куће, села и градови. Тымъ начиномъ имадде Госп. *Видаковићъ* право, гдье каза, да за шїяке не пише, премда є свакояко одвише было то казивати; зашто ко бы одъ нѣговы читателя и помыслити смїо, да онъ Романе за ракке и за рыбе саставля и на свїетъ издае? Али кадъ Г. *Видаковићъ* вели, да є у Шїячкой навадно говорити: *дъедъ, дъеверъ, дъевойка, врїеме, ишћерао*, то управъ очитуе, да насъ, кои тако бесѣдимо, не само назывлѣ Шїяцыма, него и раццыма прави, негледаюћи, што раццы не говоре, како ни рыбе. Єсмо ли заслужили мы одъ нѣга такови пріедвакъ и поруку? Да онъ *Любомиромъ* своимъ у *Єлизїуму* не показуе Србльима, колико є богатъ и домышльивъ духъ нѣговъ, то бы я рекао, да му є сиромашну догустило, пакъ сбогъ тога да не расбира, што ће реѣи, како ли ће бранити себе и єзыкъ свой. Ако *шїя* толико *Видаковићу* значи, колико *вратъ*, а *Шїякъ*, колико *дуговратъ човекъ*, и ако є онъ тако мыслїо найпрїе насъ смїешныма, потомъ єзыкъ нашъ одметнымъ учиниити, веома є преварїосе, нити крозъ то напредуе противъ Рецензента; зашто мы на добрымъ вратовима здраве имамо главе, а подь ньима юначке плеѣи, мышице крѣпке, подуге ноге, єдномъ рїечи, у насъ є цїело тело према врату, пакъ нїесмо ружни сбогъ великїе вратова, нити смо смїешни и достойни руганя. Даде ли коме одъ насъ єстество другимъ телеснымъ удима несразмѣранъ вратъ, зато нїесмо сви дуговрати, да одтуда име добіемо, какогодь ни у мѣсту нѣговомъ сви нїесу велики ушїю, премда гдьекой *увакъ* одонудъ налазисе. Кад є Срїемкиня сната нашега Личанина съ момачкимъ одрлѣнимъ персима и вратомъ смотрила, те вѣрну свою секану Сарру дозывала: *секо Сарро! чудне шїе!* не зато є дозывала,

што јој є ружанъ учиніо се, него што є одъ мужева Срїемаца позамашній вратъ имао. Да є она иста у Ерцеговца коега шїю загледаласе, не бы знала ни секу зовнути, него бы се лїепа упростила. Пакъ што нїе добро дугачакъ вратъ имати? Дуговрати люди, како Лѣкари доказую и ову корыстъ имаду, да нїесу као кратковрати капльи подвржени. Далѣ заръ не зна онъ, да несавршенства и недостатцы телесни благонаравнымъ людима не имаю бывати предмѣтъ смїя? То є истина, да ньи *Цїцеронъ* издае за преплодно врело смїешности, кадъ вели: Est deformitas corporis et vitiorum satis bella materies; но валя нама знати, да су Грчки и Римски Оратори особито гледали на прости пукъ, предъ коимъ су говорили, у комъ случаю Поета нашъ не наодисе. Найпослѣ смїешностъ не доказуе истину, єръ коя стваръ не може смїешномъ учинитисе? Макаръ мы сви были преружно дуговрати, пакъ тога ради *Видаковићу* смїешни, опетъ онъ крозъ смїешностъ наши вратова неће увѣрити разумнога, да є нашъ єзыкъ смїешанъ, неблагогласанъ и неправиланъ, управъ као ни да *кодъ овыхъ Господей* у Обявленїю и Одговору нѣговомъ на Рецензїю граммативчески мѣсто имадьаше. Гласиѣъ гортански *дье*, кой се нѣму найвећма не допада, има и Талїянска бесѣда премлогократно, и ништаманѣ кажу намъ за ню, да она, што се тиче совршенства у правилности, затымъ достоинства, красоте и нѣжности, све бесѣде у Европы далеко превазылази, да є лѣпша одъ свое матере, бесѣде Латїнске, за кое се ньой и припїева изъ Орацїа ово: O Matre pulchra Filia pulchrior. Мы савѣтуемо Г. *Видаковићу*, да съ пазльивости прочита, што преславни *Аделунгъ* о Нѣмачкимъ нарѣчїяма пише (Lehrgeb. der Deutschen Sprache B. I. S. 72—90.), то му савѣтуемо, и молимо га, да бы самъ благоволїо нама удовлѣтворително изяснити: *ко су то Шїяцы, кое ли є Шїячка?*

Савва Меркайль.

[Овај „Одпоръ“ штампан је друкчије у Нов. Срб. бр. 97. стр, 166, 1817. г. — Ново издање у Грам. и Пол. Сп. I 221].

* [Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2468]

2.

Благородни, высокоучени
и высокопоштовани Господине!

Увѣренъ будући, да васъ не мрзи разумѣти, како се налазимъ, пишемъ вамъ изъ постелѣ, и являмъ да ми є сада млого лакше: крвь тежкимъ и дугимъ страданѣемъ узнемирена већъ умирисе, говорити могу и чуемъ больма, и надамсе, да ћу овы дана изъ постелѣ устати моћи. Васъ просимъ да ми дођете баремъ іошъ єдномъ ако више пута доћи не узможете. Даруете л' ужасно бѣдну и невольну іошь кою кньигу, Богъ ће вамъ, ако ће Богъ єстъ, наплатити. Разумѣвасе, Сербску кньигу желимъ, а то єстъ, кою сте вы писали.

вашъ препонизни и благодарни
Савва Мркаль.

То што слѣдуе, ћедо онда, па не мого изрећи.

„Вѣра и Єзыкъ єсу (вели Поета) *союзъ* Роду, єсу *єдно полѣ*, *єсу шлем'*, єсу *щитъ*, єсу *поясь*. Што далѣ? Вѣра и Єзыкъ єсу (вели) *птица* Роду; єрбо су му союзъ, кои, ненарушимъ *лети*". Таке исто іошь (вели) єсу и conductor electricus; єръ союзъ єсу, кои „у нѣдра светогъ Андреа и Пеште и т. д. *меће електронъ*" (илектрон? као потиръ или путир одъ *ποτηριον*, Висаріонъ, Иліа а не потеръ или путеръ, Бесаріонъ, Еліа?). — Садъ ніе ли то рас'кошъ, кои читателя забунюе? Рекао бы човекъ, да се Поета съ читателѣмъ игра и титра. Али ніе тако. Поета є ћіо спасителну Роду истину, кою є или самъ нашао или у кньизи читао и научіо, извѣстно, брзо и живо читателю изяснити, па є ню съ томъ намѣромъ подъ различне врсте образаа, кои сви скупа никако не обсташе, поставіо, и тако читателя само смео и забуніо. И сама рѣчь *союзъ*, дрогоячіе добра, у пѣсмы мало валя; єръ оно, што рѣчь *союзъ* значи, не долази подъ чувства. Како то Орацъ далеко другоячіе и болѣ знаде! У кнь. I. оды 13. ное Орацъ:

Felices ter, et amplius
Quos irrupta tenet *copula*.

У кнь. III. оды 21. пакъ: Segnesq[?] *nodum* solvere Gratiæ. О не пипа ли се то рукама? Али би ли се тако рукама шипало, да є рекао; Segnesq[?] *пехит* solvere Gratiæ?

Узгредни додатакъ

Граціе, три сестре и за вавѣкъ нераздружне другарице, Зевсове (Јовишеве) су и Еврѵномине кћери, како што пише Хрѵсіппъ,[1]) а не Венерине, како што нашъ Лука на стр. 119. вели. Аполлодорове рѣчи о подрѣклу Граціа гласе овако: *Ζευς..... γεννᾷ.... ἐξ Εὐρυνομης, τῆς Ὠκέανοῦ Χαριτας, Ἀγλαιην, Εὐφροσυνην Θαλειαν.*[2]) — Граціе су због дивотне лѣпоте свое Венерине свагдашнѣ пратилице, а не кћери.

[У Бечу после 1833].

[Споља:] den
den Wohlgebornen Hochgelehrten Herrn
Wolfgang Stephanssohn Karadschits h,
Doktor der Philosophie und mehrerer gelehrten Geselschaften
correspondirender Mitglied, abzugeben am Platze № 133 hinten,
1. Stock über den Gang
in *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2469]

[1]) Seneca de benef. l. I. C. 3.

[2]) Види Griech. Lesebuch für die Humanitäts-Classen in den Gymn. der Österr. Staaten 1. Th.

L.

СТ. СТРАТИМИРОВИЋУ

Ваша Ексцелленціа,
Высокопреосвященнѣйшій Архипастырю!

Съ величайшимъ страхопочитаніемъ усудьуемсе ВАМА послати ово второ обявленіе о Србскомъ Словару и ВАСЪ покорнѣйше молити, да бисте га примили подъ ВАШЕ милостиво покровительство, и да бисте мени дозволили ВАШЕ преславно и Србскоме роду предраго и высокопочитаемо име ставити предъ осталымъ пренумерантима. Истина да самъ я ово дужанъ чинити изъ два узрока: едно што народъ, коега се Словаръ садъ издае, нема другога Цара ни Краља ни Патриіарха, осимъ Ваше Екселленціе; а друго, што сте ВЫ мой прьый и единый Благодѣтель, коему е народъ дужанъ благодарити за мою родолюбиву ревностъ и добру желю; зашто я тога ништа не бы имао ни чувствовао, да ме ніе судбина учинила участникомъ ВАШЕГА благодѣянія, али се опетъ не бы смѣо усудити, да ми ніе добро позната ВАША, неугасима любовъ и ревностъ къ ползи и слави своега рода и уваженіе свію нѣговы народностій кое га диче и одъ други народа разликую.

Словаръ овай, истина, не ће быти совршенъ, али ће быти болій одъ свію Шокачки Словара.

Народны Србски пѣсана, коіе цѣну и важностъ ни еданъ Србльинъ тако не познае и не чувствуе као Ваша Ексцелленціа, имамъ 70 табака на чисто преписаны, и ни една измедьу ньи ніе гора ни ружнія одъ онне у второй части.

Препоручуюћисе щедрой милости Ваше Ексцелленціе и Архипастырску Десницу цѣлуюћи съ величайшимъ страхопочитаніемъ остаемъ

У Бечу 12. Марта 818.

Ваше Ексцелленціе нижайшій слуга
Вукъ Стефановићъ.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 2470]

LI.

ДРАГО ТЕОДОРОВИЋ

Любезный Г-не Вуче,
Здравствуйте!

Родолюбивому и общеполезному захтеваню вашему от мене — f. 1000 в. в. у име издаваемога от вас троязѣчног' Словара, старатьу се по могутьству моему удовлетворити, само е нуждно да се притерпите до отлазка их в. в. от нас, будутьи да смо сви у великом замету и дѣлу, их ради. Дѣлайте вы и далѣ распостраняйте ваше о том промышленіе, а за амо се не бринуте, я настоим что више набавити вам прекупаца, да би вам что више спомогао. Здравстуйте, я самь

У Тріесту 6. Априлія 1818.

ваш доброжелателный
Драго Теодоровић.

[Споља:] Herrn
Wuk Stephanovich
mit Briefen des Herrn Demetrius Davidovich
Redacteur der illyrischen Zeitung
Wien.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2471]

LII.

АТАН. ВЛАХОВИЋ

1.

Прелюбезный Брате, и Господине!

Я самь ваше писмо съ радостію и утѣшеніемъ читао Г. Каулиціи Константінъ весма дакле ружнш съ нами поступа Но я имамъ ѿ нѣга квитȣ сверхъ 40 f. W. W. ѿ мене у присȣтствію Г. Марка Вукосавлѣвича Пароха Пет. Селскогъ примлѣныхъ; дакле нити вы, нити я губимъ, и выћете новце примити све.

И већь на друго ваше обявленіе Г. Г. Райковичь Нотарій и Гавр. Яныћевъ консулторъ диштріикта, додалису саміи по 10 f. дакле заедно 20 f. а я самь третій — и то вами е готовш. — Но четвртогъ заборавіо самь тко се пренȣмерірао и положіо 10 f. да іошть 10 f. изиштемь — ербо самь я имена Г. Каулицію предао; іощъ 20. Юлія лѣта 1816. — и после одма докъ ми е у свѣжой памети было вама опетъ явіо у писмȣ на Г. Панаіота Демелича нш и то самь заборавіо, ербое давнш было; но вы являте да сте то писмо пріимили — болѣ ћете знати, на кога е управлѣно было.

Изъ тогъ писма, у комъ самъ я изложіо 4 лица кои су платили 40 f. — и у комъ самъ я другіи до 10 лица наиманѣ препорȣчіо и написао, да й пренȣмерірате, ако и нису платили, платиће кадъ книге пріиме, сигурни су люди — видићете кое е то 4. лице, што іошть треба да дода 10 f.

Зато васъ молимъ: да ми что скоріи можете и та 4 лица, коя су 40 f. положила, изъ тогъ писма испишете и обявите, да іошть 40 f. намиримъ и они дрȣги 10 и выше лица имена обявите ми, коя самь назначіо да пренȣмерірате, ако и нису платили — да й знамъ. — кои су, ербо я й нема нигди на-

значена — а я ћу лагкш съ Г. Каулиціомъ уредити, да онъ 40 f. положити мора.

На предложеніе и ваше, и тогш великагш мужа Г-дна Копитара да 2. часть Србски пѣсана преведемъ; являмъ вамъ да неколикш драговолно превести хоћу, и држимъ то предложеніе за ѿмѣнну честь. Но све нећу моћи, ербо никакови спомагателни средствія овде немамъ, то есть: потребни Рѣчника. — Я данась исходимъ на салашъ да тамш у обятіямъ благога Естества одма то почнемъ, и явићу вамъ, што самъ свршіо и послати — а кое изостану, изволите учинити и другимъ то предложеніе, кои ће, негли изобилніими средствами подкрѣплени, попунити. И что сте добыли власть и дозволеніе опет ту у Бечу печатати, мило ми е — биће мени недавнш време, кадъ ћу вамъ любовь и усрдіе кь мени съ радостію и признаніемъ употребити зажелити.

И съ овымъ опетъ мени великому Пріятелю нашегъ книжества Г-дну Копитару, мое високопочитаніе съ поздравленіемъ ѿдаваюћи; и васъ братски любећи, есамь

У Стар. Бечею 28. Апріліа 1818.

вашъ искренніи другъ и братъ
Јер. Аѳан. Влахов.

[Спољa:] *Alt-Becse*
Herrn Th. Demeter Tirka
p. *Ofen* a *Wien*

[С друге стране:] Молимъ предати изволите Г. *Вуку Стефановичу.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2472].

2.

Прелюбезный друже и брате!

Ја самъ се врлш закасніо у дужности моіой према васъ, но изъ самогъ желанія више ползовати васъ, и крозъ тогъ неугодногъ у Н. Саду Кауліцію Константіна, когъ сте поставили, да му као повѣренномъ човеку вашемъ, аше новвце предаемо.

Ја самъ нѣму 40 f. W. W. іоштъ 1816. г. 20. Јуліа, то єсть, нѣговой жени, будући да онъ ніе кодъ куће био у нѣговой кући предао, и кад самъ изъ вашегъ писма разумео да онъ вама ти 40 f. ніе предао, но договараосе, да неколикш книга ѿ васъ купи, весма самсе оскорбіо.

И за то по пріятію вашега последнѣга писма, двапутъ самъ му писао; но онъ ми ништа нешговара; — явно доказателство да е кривъ, — а я ово економически мои дѣла, а ово и дрѹги неки ѿношенія ради до данасъ нисамъ могао у у лицу у Н. Садъ изаћи; да съ нимъ прекинемъ; и видимъ шта ће говорити; — а чуо самъ да ніе ни кодъ куће него да се дугш у Пешти бавіо. — Кромѣ тога трудіо самсе да вамъ выше ѿ 80 f. у помоћъ да дѣло издати и одма исплатити узмогнете, пошлѣмъ; ербо знамъ какш е при тѵпографіи свакой, а какш су Срби тѣсни у исплаћиваню книга.

Дакле яћу између 8 дана целш у Н. Садъ изаћи у лицѹ, и съ Каулиціамъ дело целш свршити; съ оцемъ Маркомъ Вукосавлѣвичемъ парохомъ Петрово-Селскимъ, ербо самъ съ нимъ бно, кадъ самъ новце жени Каулициной предао — и да е онъ новце недао, я ћу се съ нимъ и далѣ после разговарати, а вама новце кодь овдашнѣгъ нашегъ трговца Г. Стояновича положити, а онъ ће у Пешту своимъ трговцу писати коиће опе вама у Бечу преко Янковича послати и издати целш, као што Бога живогъ веруемъ и веруете, до 30. Септемвра; да такш какш книга буде готова исплатите, и кроз мене ни крайцаре дужни неостанете. Дакле ова имена неизоставнш печатайте — ербоћемосе Богъ зна какш уцвелыни наћи, ако небудемо међу пренумеранти ваши — а 30. Септемвра ако новце непріимите, мени самом одма процесъ дайте — и ово вамъ писмо за Облігацію служи, — то єстъ овымъ редомъ:

I. Бечей Старый

Аѳанасіи Влаховичь Парохъ, Ч. Консісторіума Будимскогъ членъ; СС ХХ. и Філософіи Докторъ, са своим сыномъ Александромъ, и Милошемъ.

2. Благородный Г. Сѵмешнъ ѿ Гаванскій Кралѣвскогъ Діштрікта Потіскогъ Сенаторъ и славне вармеће Бачке Асессоръ.

3. Благородный Г. Гешргіи ѿ Чокићъ Крал. Діштрікта Потіскогъ Консулторъ; са свои сыновы Гавріиломъ и Гешргіемъ.

4. Благопочтенородный Г. Исідшръ Стояновичь купецъ Бечейскій, и надзыратель школскій, са своимъ сыномъ Јаковомъ.

II. Петрово Село

5. Честнѣйшій Г. Маркш Вукосавлѣвичь Парохъ, са своимъ сыновымъ Александромъ и Младеномъ, и кћерма Јулианномъ и Пулхеріомъ.

III. Острово

6. Благор. Г. Гаврінлъ Манойловичь Кралѣвскогъ Дішгрікта Потійскогъ Консулторъ.

7. Г. Максимъ Райковичь Нотарій.

Ови 7 лица неизоставно изволите печатати; Г. Гаванскіи, Чокићь, Стояновичь и Вукосавлѣвичь парох іошть нису платили — но ово су све великіи люди и докъ найпре съ Каулиціомъ свршимъ за 40 f. то ми е брига — а ови ће у магновенію Екзпедіціе положити — и я ћу за ньи положити ма никадъ невидіо. Во сими съ любовію и почитаніемъ всеискреннимъ всамъ

У Стар. Бечею 28. Августа 1818.

вашъ истинный дрѕгъ и брат
Аѳан. Влаховичь
парохъ.

[Спољa:] Высокоученому Г-дину
Вуку Стефановичу
мнѣ другу и брату прелюбезному
у *Вїени.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2473]

3.

Herrn Theodor Tirka & Companie [?]
Ich bitte — Geben Sie dieser Schreiben
Herrn Vuk Stef. Karacsits

Брате сладкіи Вуче!

Мы смосе познавали у Карловцы — и былисте у Пещи у парохіи код мене — молимъ, изволите ме на 3. книгу ваши песама овако уписати —

Г. Аѳанасіи Влаовичь, мітрополітскія калочкія Церкве Римскія Пресвтеръ, СС XX и Філософіи Докторъ; Архіепископскія, и Капітуларныя Библіоѳеки Предстоятель; и сл. Факултета Філософіческаго Крал. Наукъ Универсітета Пештанскагш саборный членъ. За себе и за сына свог единца Милоша — юрісту — Адвоката — и Віце-Фішкала крал. короналногъ круга Потійскогъ — 2 книге — а я ћу 10 f. цело послати о вашару у Пещу у Августу — на Г. Павловића — и онъ ће вама послати — тако самь послао и на другу книгу — и посло мие пре 7 дана — али незнамъ узрок — щоме нисте пренумерірали. — Сад ми немойте жао учинити.

У Калочи 22. Јуніа 1845.

вашъ братъ и слуга
Аѳан. Влаовичь
А. Е. книгохранитель.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2474]

4.

Herrn v. Tirka!

Ich bitte sehr schön: habe Sie die Gnade: dieser Schreiben zu übergeben dem Herrn Wuk v. Karacsits

Сладкій Брате мой Вуче!

Я самъ желіо 10 f. W. као што самь писао вама, послати у Пещу садъ на Г. Павловича — али се Богословъ Калочкіи већъ изъ Пеще вратіо кући, кои бы ти 10 f. цело изручіо био Павловичу — садъ дакле, по Чивути, слати несмемъ — да непреваре — на онда, ни мени, ни вама асне. — Него, я ћу цело у Новембру послати 10 f. на Павловича, по овомъ Богослову а вы мепе сигурно пренумерірати изволите овако на 3. книгу — и мога сына.

Калоча

Г. Аѳанасій Влаовичь, Митрополітскія Калочкія Церкве Римо-каѳоліческія, Успенія Пречистыя Богородицы Пресвтеръ, СС XX. и Філософіи Докторъ; Архі-ѳпіскопскія, и Капіту-

ларныя Библіоѳеки Калочкія Настоятель и Сл. Факултета Філософіческаго, Крал. Наукъ Универсітета Пештанскаго саборныи членъ. — Древне, восточныя сегединскія свято-Ніколаевскія Пештанскія свято-Георгіевскія и Старо-Бечейскія Церквей, Сербовъ Парохъ, 1. книгу —

Старый Бечей

Г. Милошъ Влаовичь, юріста, заклетый, чрезъ Сл. Кралѣвско Унгарско, Адвокатъ винъ. и крал. короналногъ Діштрікта Потіскогъ, Вице Фішкалъ.

У Калочи 6. Августа 1845.

Влаовичь с. р.

[плајвазом:]

Па пошлите книге Павловичу а новцы ће дочекати. Ја болуем у шлогу 7 година — и ово пишемъ у кревету на ястуку.

Ја све искрено пишемъ — изволите и вы са мномъ братски — а искрено поступати.

Аѳ. Влаовичь.

[мастилом:]

Па пошлите книге Павловичу — а новцы ће дочекати.

Я болуемъ — у шлогу 7 година — и ово пишем у кревету на ястуку. —

Ја све искренно чинимъ молимъ — да и вы самномъ искренно и братски — поступите. —

Влаовичь.

[Споља:] *Coloca*
Herrn *Theodor Tirka*
per *Paks.*
Ofen. franco. Recommandirt
a Wienn.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2475]

LIII.

КОНСТАНТИНУ ЂИКИ

Ew. Hochwohlgeboren!

Zwei mal wollte ich gestern meine Aufwartung machen. Ew. Hochwohlgeboren waren in Geschäften, und ich zog mich zurück. Ich nehme mein Zuflucht zum Schreiben.

Ihr grossmüthiges Herz, von dem bekanntlich so viele, und ich selbst bereits Proben erhalten habe, wird mir den Schritt verzeihen, den ich im Begriffe bin zu thun, und zu dem ich mich nur, nach langem Kampfe, zwischen der Besorgniss Ihres Missfallens und dem Wunsche die Erscheinung meines Lexicons möglichst zu beschleunigen, endlich habe entschliessen müssen.

Die Pränumerationsgelder, werden vor Ende dieses Monats nicht beisammen seyn. Ich habe bisher auf Papier, Lettern und dgl. namhafte Vorauslagen machen müssen. und würde, da zwey Bogen bereits unter der Presse sind, alles unaufgehalten fördern können, wenn ich noch Eintausend Gulden W. W. zur angenblicklichen Disposition hätte! Mit Ende Juny muss das Werk ausgedruckt seyn. Ich würde diese Summe dann von dem ersten Erlös des verkauften Werkes mit Danke zurückerstatten.

Werden mir Ew. Hochwohlgeboren nicht zürnen, dass ich denenselben meine Verlegenheit zu klagen und Dero grossmüthige Abhülfe anzusprechen gewagt habe!

Mit Ehrfurchtsvoller Hochachtung

Wien den 23. May 1818.

Ew. Hochwohlgeboren
unterthänigster Diener.

A. Monsieur
Monsieur Constantin-Emmanuel Gyika de Désánfalva &c. &c.
en ses mains.

[Напомена Вукова:] 10/22. Августа узео самъ од Г. Ђике 400 f. W. W. узаям на четири мѣсеца.

[Копитаров концепат у арх. С. К. Академије бр. 2476]

LIV.

ПРОКОПИЈЕ БОЉИЋ

Любезный Г-динъ Стефановичъ!

Премда ми е ваше подъ 12. іоште Марта, ове године, изъ Беча на мене послато писмо врло мило было, као да самъ васъ самога кодъ мене видїо; ничимъ манѣ, едно отсѵтствія ради мога изъ Арада, друго пакъ због дела многіи, коя се нарочито ове запѵштене Епархіе тичѵ, а и због сочиненія Словара мога вїнодѣлца, нисамъ вамъ могао по жељи моїой преће отписати.

Драгїй и милый Вѵче! оно што ми се тѵжите, то е мене снашло. Ја уздаюћи се на многе Предчислителѣ издадо обадве части мога вїнодѣлца на светъ, и отъ некїи Предчислителя само по 5 f. скупи, а отъ некїи ни краицаре. Не само што самъ мало Предчислителя имао, но и ове некїи Сремскїи моїи Прїятельи наговараю, да ми ни ценѵ предчисленѵ неплате, съ презрѣнїемъ и съ некомъ внѵтреньомъ злобомъ и зависћѵ противь кньиге мое свѵда говорећи. Мене до садъ обадве части мое кньиге коштую до 14.500 f. а Леѯиконъ ће ме вїнодѣлца, кога самъ овіи дана послао у Бѵдимъ да се печата, коштати преко 2000 f. са свимъ. Слѣдователно потрошићу до 17.000 f. а Пренѵмеранта мало више отъ 400 имамъ, а на ново ни еднога кѵпца. Али немаримъ што ћѵ штетовати, само желимъ миломъ Родѵ и Отечествѵ моме, да самъ у чемѵ годь полезанъ. Дакле што ме пытате, што ћете садъ радити, бѵдѵћи да сте за Словаръ вашъ много напредъ потрошили, и задѵжили, а їошъ га нисте на светъ издали; у томе ништа вамъ, за утѣшенїе ваше, немогѵ казати, кромѣ чая Бога спасающаго мя, съ коимъ се и самъ тѣшимъ. Ја самъ за васъ моліо Г-дина Консїлїара ѿ Тюкюлїй и онъ ми се обећао, да ће васъ са 500 f. помоћи. Ја самъ се на вашъ Словарь чрезъ Г-дина Архїмандрита Мѵшицкій предчислїо, и ценѵ првѵ 10 f. положїо, и ево вамъ саде шалѣмъ їоште 10 f.

Мило ми е да се Г-динѵ Копитарѵ, и вама допада слогъ и штилъ кньиге мое. Но бы молїо Г-дина Копитара, да не

бы преће Рецензїю кньиге на светъ издао, докле и Словаръ вїнодѣлца мога на светъ неизиће, ерь самъ їа у Словарꙋ много кое шта поправїо, што се у кньизи налази, а и неке ствари, кое сꙋ знаня вредне у Словаръ увео, гди имъ е пристоино и потребито место было. Г-динъ Беричъ одма ће послати Г-динꙋ Копитарꙋ Словарь како бꙋде напечатанъ. Да пакъ тоиже Г-динъ искꙋсити и видити може, умемли їа вино и ракїю, онако добро правити и пећи, како што о ньима толкꙋемъ, то самъ о садашнѣмь Пештанскомъ вашару едно половаче 10-годишнѣгь Раковачкогъ Салаѵискогъ Маслаша и едно фрталче толико годишнѣ шльивовице, на Г-дина Берича у Бꙋдимъ съ томъ препорꙋкомъ послао, да бы онъ по сигꙋрнои прилици у Бечъ на Г-дина Копитара отправїо. Да самъ у Раковцꙋ, и више бы послао, али толико самъ имао овде кодъ мене у Арадꙋ, а прилика ми се за послати сада врло добра трефила. Коемꙋ Г-динꙋ мои дрꙋжелюбанъ поздравъ и высокопочитанїе изручите.

Ја, када самъ године 1816. около половине Септемврїа у Арадꙋ на Администрацїю отправлѣнъ быо, онда самъ мыслїо, да ћꙋ се овде наидꙋже за три м-ца задржавати, а нисамъ мыслїо, да ћꙋ овако дꙋго овде заостати, и зато сва моя сочиненїя кромѣ вїнодѣлца, оставїо самъ затворена у моимъ Манастырꙋ; слѣдователно врло ми е жао што вольи, и захтеваню Высокородногъ Г-дина Консїлїара Долинара удовлетворити немогꙋ. Въ прочемъ васъ любећи съ почитанїемъ пребывамъ вама услꙋгователнѣишій

У Арадꙋ 15. Маіа 1818,

Боличъ.

[Спољa:] von Arad. Franco.
à Monsieur
Mousieur Vuk Stephanovics etc.
per Offen. à Wienne.

[С друге стране:] Молимъ васъ Г. Вуче! да ми по лопову Державина пошљете, да га словорѣзцу и ливачу покажемъ, да ми по нѣму наша слова рѣжу и лїю.

Давідовићъ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2477]

LV.

ПЕТАР ЧАВРГОВ

Высокоученый Господинъ Стефанов.!

Благоразумный и високоученый Господинъ Самуилъ Илійть, Дѣйствителный, у С. и К. граду Сегедину Дѣтонаставникъ пренумерірасе на Словаръ вашь, и шилѣ вамъ — пунъ радости и желѣ — двадесет форінтій V. V. на да га не заборавите.

Препоручујући се всамь

У Сегедину 18. Маја 1818.

вашь истиный почитат.
Петар М. Чавргов
совокупитель.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2478]

LVI.

ТЕОДОР АТАНАСИЈЕВИЋ

1.

Любезнѣйшій Г-динъ Братъ!

Приуготовляваюћи се ако Богъ да ко отѣзду, до полдне къ вамъ лично дойти не могу, и за то ако сте ми братъ, и желите добра, и совершеногъ успѣха у моемъ дѣлу, дружелюбиво молымъ васъ да 40 фор. W. W. на страну мою от вашега пріятеля узмете. Я ћю вамъ особено остати обвезанъ и желити изъ всегъ сердца да вамъ своимъ временомъ засведочимъ, да васъ любимъ и почитуемъ. — Я ако до полдне от васъ пріимимъ, около 4-ры часовъ отлазићу по полдне, иначе сутра. Излишности ради овди принагнуту облигацію шилѣмъ 5 фор. у име Лихве а 5 фор. ужъ вашъ должнныкъ и тако 50 фор. ставіо есамъ. — Овогъ момка кои ê быо кодъ прїнца Вїртенберга у служби, родомъ Сербина изъ Лике, прїиміо самъ га къ себи на спаилукъ и того ради морете му повѣрити, а я ћу и онако на полдне къ вама дойти.

У Віени 4. Юна по рим. 818.

между же тѣмъ остаемь усерднѣишїи
Атанасїевичъ.

[Вуковом руком:] Овоме сам нечовеку дао 35 f. W. W. (а облигацију сам му вратио натраг); и казао је даће и послати из Пеште па како онда и лани.

У Бечу 8-га Декемвра 818.

Вук.

[Спољa:] Pour Monsieur Vuk Stefanovics
très honore à Vien

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2479]

2.

Благородный мнѣ же любимѣйшїй
Г-дне Прїятелю!

Предрагое ваше писанїе от' Г-дна Ягодића йсправш прїимивши, й за васъ, да се ёще ў Бечу находите разумѣвши, пропустити ниёсамъ могао, вамъ на тое неотговорити. Їа не само что заборавїо ниёсамъ ôни 35 фор. койхъ сте ми на ôтходу моему йзъ Беча дружелюбивш позаймили; но й стидим' се зайста, да ў состоянїю ниёсамъ было, по обѣщанїю моему йзъ Пеште вамъ послати. — Обстоятелства моя, ў которыхъ крайнее ôскорбленіе порабощенїя правахъ мойхъ ради, й оскудность найпаче пристойнагш сану моему воздержанїя, ўтѣснила су ме тако, да до селѣ ёще ў неспокойности, й внѣ дѣйствїя находим' се. — Процесъ мой, за живота матере мое (понеже да Акцїя ўправь противу нье морала бы се ўправити) завести, изъ ўзрока политїческогъ нехотѣхъ; но по смерти ея, повнегда с' братомъ моймъ вторымъ Јудомъ, любовнш, й по примѣру другихъ браћя поравнатисе, йли паче помиритисе немогохъ, Процесъ, — писменнимй доказателствами между времени добро снабдѣвшйсе, — ad invalidationem ex capite nullitatis Testamenti, кодъ Кралѣвске Курїе пре двѣ године противу небрата завео ёсамъ, й Адвокатъ ми е Јшаннъ Ракичъ, Сербинъ, мужъ прилѣжанъ, й прїятель мой ў Пешти. — Надамъ се подлиннш, да 'ће Тестаментъ тай, за недостаточный, й неправилный судейскій ôглашенъ быти, й да 'ћу се и ў первобытна моя права что скорше в'мѣстити. — Вся моя приключенїя, й от' времена, како самъ йзъ Беча ôтишао страданїя, й при тѣхъ предприятїя мерзостнѣйшагш Искарїота брата моега, къ припятствїю благополучїя моегш покушаема, подробнш ôписати вамъ много бы было; мислимь, да вамъ е ôтъ части, Г-днъ Їагодићъ йсказао. — За то дружескїй васъ молымъ, да ёще мало терпѣнїе имате. Їа, како годъ что ниёсамъ заборавїо, за вашу къ мени на отходу моему йзъ Беча йскренную любовъ ўказанну, такш равнѣ; не само что благодаренїемъ взаямъ дану мени предкоснуту скупу новцшвъ повратити; но й мою, при благосостоянїю моему, чистѣйшею любовїю, ў всякомъ случаю къ вашемъ родолюбїю, признателность ўказати буду. — Надам' се совершенш, да 'ће ме ово

и̂скренно и̂ и̂стинно и̂сповѣданїе, ŷ васъ и̂звинити, и да ô мени ничего непристойнаго мыслити не'ћете.

Їа самъ желїо отъ давна вамъ писати, и распитуюћи за ваше существованїе, казали су ми да сте ŷ праотечество наше Сербїю ôтишли и̂ ту Правителемъ Школъ Сербскихъ постали; па самъ помыслїо ŷ себи, кадгодъ васъ ŷ Сербїй посѣтити —; но сада знамъ гдѣ сте?

Имиже[?] васъ поздравляюћи, и̂ желећи прїятнаго здравїя, съ драгопребывателнымъ почитанїемъ выну изостаемъ

ŷ Лугожу 1-а Мая по наш. 825.

вамъ покорный слуга и̂ прїятель
Ѳешдоръ Атанасьевичъ
Валяпайскїй.

[Споља:] An den Herrn
Wolfgang Stephanovics
der freyen Künste und Weltweisheit an der Jenaischer
Universität Doctor Wohledelgebohrnen
zu Wienn.
(abzugeben beym weissen Wolfen, am alten Fleischmarkt)

[Напомена Вукова:] одговорено 6/18. окт. 836.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2480]

LVII.

ВАСИЛИЈЕ ВАСИЛИЈЕВИЋ

1.

Високоучени Господине Вуче!
и мене високопочитаемій!!

На концу овога писма изволите видити имена и число овдашньи пренумеранта на ваш српски лексикон. — Може бити да сам се задоцніо у неколико дана у шиљяню, али тое узрок, што сам мыслио число пренумеранта колико толико ради вас умложити. — Обреклису довольно пренумерираtисе, само дасе неби новца тицало, ербо кад им заиштем, сви бы одлагали на време истеченя пренумераціе до конца Маіа, а ево сада приближисе, а они одговараю ово и оно! —

Господин Генерал Червинка поздравля вас да одржите вашу реч по обявленію да издате кньигу до конца Јюніа о. г.

Новце т. є. f. 100 в. в. изволите од Г. Давідовића до неколико дана примити кому данас чрез векселе шилѣм, ербо имам рачун с ньиме; остали . f. 40 в. в. за 2 єксемплара єстесе ваш родьак Г. Михаил Павкович код вас самій пренумерирао, и высе са ньим о тому разумейте, он вас любезнѣиже поздравля такодьер и Г. Фрушић. Желећи вам добрѣишій успѣх. Остаем

У Земуну 27-ог Маіа 1818.

ваш истинный почитатель
Василіе Василіевич.

[У продужењу имена пренумеранта; в. I изд. *Рјечника* стр. XXIV и XXV].

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2481]

2.

Високоучени и високопочитаеми
Господине Вуче!

Из числа 78. Новина Србски разумелисмо ваш срећан доодак у Беч, сви Земунци, ваши почитатељи радујосе томе гласу, и ïа да би мојој радости удовлетворіо, усудьуемсе, вас писмено поздравити, и срећан доодак у наше отечество честитати; ербо као искренни ваш почитатељ морам вам казати, да су се заслеплћни привржениці Љубомирови трудили, различне говоре о вашему одходу из Беча расеяти, но сањеду видити, да ніе тако, како су мислили.

Мој и ваш пріятељ Господин Фрушић знам да је несносно време свога пребиваня у Бечу у вашем садружеству радо и радо заборавіо, ако је још ту, молим поздравите га, и молим вас да би ваше Лексиконе за Земун што брже овамо оправили

У Земуну 13-га Октомвра 1819.

вашему истинитом почитателю
Василію Василіевићу.

[Споља:] Високоученом и високопочитаемом
Господину Вуку Стефановићу
у Беч.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2482]

3.

У Земуну 22. Д-вр. 1819.

Високопочитаеми Господине Вуче!

Ваше високопочитаемо писмо есам исправно примио са надеждом да ћете по Г. Лази ваше лексиконе јамачно оправити, он је пре неколико дана дошао, а о књиги ни трага ни гласа, веруите ми да сам награисо, незнаюћи веће лагати и правдатисе код пренумеранта, то сами можете расудити што је млого млого.

Љубомир се као нешто пробудијо, с питољубством очекујем 3-ћу част, а с нестрпјенијем рецензију, и ако би и ја смео једну реч рећи, вредно би било озбиљски и ствар критизирати. Како буде рецензија готова молим вас одма ми је пошљите макар на пошти, и назначите цену шта коштује, кад већ није другчије, чрез новине могла би публичнија бити.

Поздравлям вас и желим вам на наступаюћу нову годину све благо и добро што сами себи желите и препоручуюћисе вашему почитаемом пријатељству остаем

ваш искрењеиши почитатељ
Василиевић.

[Спољa:] Високоученом Господину
Вуку Стефановићу
у *Беч.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2483]

4.

У Земуну 26-га Ферфара 1820.

Високоучени и Високопочитајеми
Господине Вуче!

Оправдајте моје дрзновеније овога писма, које из љубави и великог почитанија к вама усудисе писати. Вашу простонародну граматику у нашим школама, (над коим ја надзиратељ јесам) рад сам да уведем онако, како што у вашем Рјечнику од слова до слова стоји, но ту налазесе противна или да рекнем различна мњенија сзрьу следујућа слова и речи: н. п. како се изговарају писмена ђ, љ, њ, ј? или писма ће, ље, ње, јот, или љи, њи, је и ђи, и како се у рукопису пише велико љ, њ и ђ? Једни оћеду дасе пише мој, твој и т. д. по славенској ортографији т. ј. мой, твой и пр. говорећи да је лакше малој деци за срицање са *й* неголи са *ј*.

Ја сам сасвим вашега мњенија особито штосе ортографије тиче, но молим вас дајте ми доказателства, да тако бити мора, да свим противницима уста од једанпут запушити могу, преко свега трудимсе и браним и бранићу вашу граматику

и ортографију, нити ћу икада допустити да за српски језик другчије бити може, него штосте ви написали. Ја се радујем као Земунац, дањесе у Земуну (може бити) прва простонародња граматика предавати, а у том је још већа моја радост, да је на мене (вашега истинога почитатеља) та коцка пала да је баш ја у српским школама и уведем.

Били могли једно изјатије учинити у претварању *б* пред *с* у речи *српски?* не знам шта ћете рећи?

Када буде први ексамен јесењи прошао, ондаћу дати у новине печатати, какосе у Земуну простонародња граматика за децу боље предаје, и да деца из ње боље него из славенске разумију и уче, да би са тим и друге подбунити могао, да и на друга места нами сљедују.

Били могли *ф* и *х* међу права српска слова узети, н. п. уфатити, фàлијо, фáлити, дух, Христос и т. д.

Молим вас одговорите ми на ово дасе могу боље владати и имали што ново у нашој литератури, што у новина не стоји? јер од како је Г. Фрушић отишао лишијо сам се тога адиђара. Остајем

ваш искрени и истини почитатељ
Василије Василијевић.

[Спољa:] *Semlin*
An die
.Serbische Zeitungs Redaction
in *Wien.*

[На полеђини:] Молим те предај ово писмо Г. Вуку Стеф.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2484]

5.

У Земуну 8/20. Марта 1820.

Високопочитајеми Господине!

Пре 8 дана усудио сам се бијо на вас писати, и вас молити на свр. вашег рјечника на наше несогласије овде, вашим мњенијем или боље рећи поученијем исправити. —

Међу тим примиосам ваше почитаемо писмо од 10-ог о. м. п. р. у којем желите разумети, како се ваши рјечници овде допадају. Моје велико почитаније и искреност к вама јемац је за истину, коју вам сада сообштавам. Пре него што су ваши рјечници овде доспели, чули су неки да је та књига већ на свет изишла, да је безобразно списана, испогањена простим ерцеговачким дијалектом, које Карловчани К—, које привржени Љубомирци из Н. Сада трудилисусе као очевидци, кои су читали иста мњенија подкрепити, највише негодује се зашто сте ваше име претолковали. Сада, како је ваша књига амо доспела увјерилисусе и увјеравајусе да није баш онако, како штосу чули, само то једно негодују за оне срамотне речи, и зашто сте ваше име претолковали. Јасамсе трудијо, трудимсе и трудићусе њино мњење опровргнути, да они сви који су тога мњенија немају право, и да у рјечнику мора свакојаки речи бити. Но противници на то одговарају, како смемо децама у руке књигу дати, да не саблазне на онаке бесрамне загонетке и пр. — и сам би вас молио да ми соопштите, како би њима за протолковано име и загонетке одговорио.

Што се тиче Г. Петра Ичка могосам извјесно и поуздано разумети: да је у Катраници рођен (:дакле бугарин:) није биjо ожењен, и у цесарским државама научијо се немачки, његов брат Наум јесте ожењен. и има двоје деце; једанмује син овде у Земуну на науки.

Има ли што ново што се наше литературе тиче? Макар на немачком језику молим пошљите ми, јаћу с благодарности признати, и трошак платити. Остајем вас поздрављајући

ваш искрени

Василије Василијевић.

П. П. Збиља, штосе тиче граматике и ортографије и ово мало число овдашњи књижевника (осим они коису се у Карловци учили, и мисле да све знаду) одобравају и једно и друго осим они примјечанија, које сам вам у последњем писму назначијо.

[Споља:] Високоученом Господину
Вуку Стефановићу
у *Бечу.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2485]

6.

У Бечу 9-ога Марта 820.

Г-дару Василију Василијевићу

у Земун.

Примио сам ваше писмо с особитом радости. Колико ми је мило, што имам такови пријатеља, још ми је милије, да се у народу нашему налазе такови људи, који су сами по своме уму кадри тако мислити и судити о језику. То је прави знак срећнога напретка наше литературе. Доста је само да се почиње мислити као што треба, па што се не може учинити данас, учиниће се сутра. Земун би осрамотио сва остала општества и заведенија српска, да се у њему најприје почне Српска граматика предавати у школама, и тим би начином оставио вјечни спомен у историји Српске литературе: то би светоме *Сави Немањићу*, патрону Земунски школа, била најугоднија и најпријатнија жертва; али баш зато мислим, да не ћете ви то моћи сад почети, и ту чест ујагмити. Зашто какогођ што има Абдерита и патрона бабе Смиљане, који ће вам то из лудости своје кварити и сметати, тако ће се наћи и лукави људи, који ће вам то из зависти кварити и забрањивати. — Али опет велим: добро је само нек се почне ћети и радити, па што се данас не могбуде учинити, није знак да се никад неће моћи. Премда је у свакоме паметном почетку више луди људи, него ли паметни, али у напредак, од дана до дана, све друштво паметни расте, а лудије се умањује, и тако разум и истина с временом надвлађују. Ви почињете, па ако свршите, добро; ако ли се не могбуде сад свршити, добра воља остаје свагда чести и славе достојна; а ствар нек се кува до времена: зашто то *мора* бити, данас, или сутра, ту, или на другоме мјесту (нити ћемо ми прије имати класически списатеља, док се Српска граматика не стане предавати и учити по Српским школама). —

Ево дакле на кратко да вам одговорим на ваша питања:

1) ѣ, ѧ, ѩ, ј према Славенским именима слова требало би назвати *ѣерв*, *ѧуди*, (зашто л није *ѧуди*, него *луди*: а кад би оно било *ѧуди*, онда би се н. п. *лице*, *лоза*, *лула*, *лед*, морало читати *ѧице*, *ѧоза*, *ѧуѧа*, *ѧед*; нити би, н. п. *пријатељ* требало писати с малим јером) *ѭаш*, *јот*; али будући да сва имена Славенски слова неисказано сметају и задржавају ћецу у по-

четку учења, зато су Руси већ одавно у својим школама прекрстили сва Славенска слова, и наћенули им имена Латински слова, и сад њиова ћеца уче а, бе, ве, ге, де и т. д.

То сам ја очима мојим гледао, и ушима слушао; и још 1786-те године наштампана је у Москви једна књига, која се зове *абевега* Рускихъ суевѣрій. По томе дакле можемо сад и ми сва наша слова ево овако назвати: *а, бе, ве, ге, де, ђе, е, же, зе, и, је, ка. ел, ељ, ем, ен, ењ, о, пе, ер, ес, те, ће, у, ци, че, џи, ша, еф, ха.* Ова су имена слова сто пута лакша за ћецу (и за свакога, који почиње учити), него *аз, буки, вједи, глаголе* и т. д.; ево да вам кажем један примјер: *Миленко Стојковић,* бивши комендат Пожаревачке наије, учио је у Поречу читаву једну зиму *аз, буки, вједи, глаголе;* и *буки азба; вједи азва, глаголе азга* и т. д., па никако није могао да се обавијести, како се то ријечи записују и чате (или као што обично говоримо *сричу*), док му се најпослије није досадило, те бацио буквар, и оканио се учења; а кад дође у Русију, онда га један човек почне учити *а, бе, ве, ге, де:* и он за неколико дана научи чатити и писати, и сад пише писма као и остали Руски официри. — Но премда су та имена слова много лакша за учење него Славенска, али опет ни то нијесу права имена, или гласови полугласни слова, зашто, н. п. *б* не може значити *бе,* док му се не дода *е;* него је његов глас само *б'*, н. п. *ро-б* (роб); тако ћете ви сами у устима наћи гласове свију полугласни слова, а ја вам и одавде не могу описати (зашто кога се слова глас словима може записати, оно није слово, него *ријеч).* И кад би се тако ћеца учила, онда им не би требало срицати, него одма изговарати слогове и чатити! Ја сам тако у Бесарабији (прошавшега љета) једну жену од 35 година за 6 дана научио да је у свакој ријечи могла казати колико какви има гласова (или колико јој какви треба слова); а једнога поглавара Српскога једва сам за 10 дана томе научио, зашто је наопако био научио *аз, буки, вједи, глаголе* и т. д. на изуст, па га је све сметало[1]). Даклем кад би ја писао буквар за Српску ћецу, ја би најприје метнуо у једну врсту 5 самогласни слова, која се без икакве муке могу изговорити, па би у друге врсте намјестио полугласна слова редом, како

[1]) У концепту било па избрисано: (Збиља! Шта ли би ми дао Милош Обреновић, да дођем у Београд, да га за *неколико дана* научим писати?)

се кога глас лакше може изговорити, н. п. *р*, *с*, *ш*, *ц* ит.д., а *ј*, *н*, *њ*, и *м* дошли би најпослије, зашто је њиов глас најтеже изговорити.

2). За то је најлакше, како ће се писати велико *ђ*, *љ*, *њ*; ни великога Ћ није било ни у штампи, док га ја лани нијесам наручио те се изрезало и салилило Ћ; тако за сад можемо писати Ђ, Љ, Њ; па ако се писарима учини да није лијепо, или да је тешко за писање, они ће њи ласно поправити, као и остала слова што су поправљали.

3). Да је малој ђеци лакше за срицање *мой*, *твой* и т. д., него ли *мој*, *твој*, то само могу казати они људи, који управо не знаду, *што је језик*, *и што су слова*, *и што је читање и срицање*, *и како то ђеца уче*. Језик наш, по природи својој, има у себи *ј*, као полугласно слово н. п. у нас има много ријечи првога склоненија, које у род. и у свима осталим падежима, осим род. множ., избацују а, н. п. *чворак*, *чворка*, *чворака*; тако исто *обојак*, *обојка*, *обојака*; *јарац*, *јарца*, *јарца*; *крајац*, *крајца*, *крајаца*; *јарам*, *јарма*, *зајам*, *зајма* и т. д. Тако многе ријечи другога склоненија, које имају пред самогласним словом два полугласна, оне у род. множ. примају *а* међу два полугласна слова, н. п. *пушка*, *пушака*, тако исто *девојка*, *девојака*; тако се, н. п. *рај* склања какогођ *јелен*; а *олуја* какогођ *жена* (само се додаје, или промјењује самогласно слово, а *ј* остаје на своме мјесту, као и остала полугласна слова): а кад би се писало (или управо да речем *краило* и натезало, зашто писати као што треба свуда није могуће) по Славенској ортографији, онда би све те (и небројене друге) ријечи биле под изјатијама, и тако би онда наша граматика имала Бог свети зна колико *луди и замршени* изјатија (зашто једна будалаштина вуче десет други за собом). Ја сам о том размишљао неколике године, и свакојако огледајући, најпослије сам нашао и закључио, да за језик наш овакова ортографија треба да буде (као што сам казао и у предговору к Српскоме Рјечнику на стр. IX, X, XI, које видим да сте ви читали, и можете показати комегођ затреба); и о овоме позивам на међдан нека изиђе когођ оће и смије, да се препиремо у новинама пред свијетом (ја се не плашим рецензија ни рецензента, него им се још радујем; па ако ми рецензент *докаже* што друкчије него што ја мислим, ја ћу драговољно научити од њега; ако ли он мене стане учити у ономе, што ја знам боље од њега, онда он нека учи од мене

како се брани). Какогођ што језик наш мора имати своју граматику (различну од Славенске), тако мора имати и своју ортографију; а кад Славенска ортографија није за наш језик (као ни граматика), ваља да је начинимо онакову као што треба, да нам могу завидити сви народи Европејски. Или ће нам зар некакав пророк, који на своју воденицу воду наврађа, доказати, да је на нама проклетиња некаква, да морамо све будалаштине учити од други народа, који би се и они били ради отрести, а да не смијемо ништа паметније начинити и имати, него остали народи имају? А писати у Српском језику без *ю* и *я*, као и без *јери* и *јерова*, није данашња новина, него имамо истинити свједоџба, да су Србљи тако писали прије 50 и неколико година, н. п. у Г. *Лазара Милетића*, адвоката и присједатеља Славне Вармеђе Загребачке и кавалера златне колајне, има његова ђеда тестамент, који је писан у Новом Саду 1764. године, и у њему нема нигђе *ю* ни *я* (као ни јера ни једнога), него мјесто *ю* стоји *иѹ*, а мјесто *я* *иа* н. п. *моиа, моиѹ* и т. д. И тако и данас пишу трговци и мајстори по Босни и по Ерцеговини, па зашто ми не би природном разуму помогли и облакшали? —

4). *б* пред *с* могло би се оставити у ријечи *Србски*, али да нас запита какав паметан човек, за што то чинимо, не бисмо му могли паметна одговора дати. У *Душановој* дипломи, која је споменута у рјечнику на стр. 282, стоји земли *срьацеи;* тако и у различним старим књигама (рукописним и штампаним). Па и у самом Славенском језику има такви примјера, н. п. *ичела* у старијим рукописима налази се *бъчела* (од *бучати*); као и наше *клупче, клупко, клубака* (у род. множ.); *шиба, шипка, шипчица; скоба, скопчати* и т. д. А ко зна, да и *Срб* није постало од *сри*, као што и Раић напомиње? Али при свему томе, кад дође само до једне ријечи, ласно ћемо јој суд свршити.

5). Тако исто за *ф* и за *х:* ја сам казао у граматици на стр. XXXIII и XXXIV. да ћемо и узети међу наша слова, али највише за туђе ријечи: за што је *ф* и у Славенском језику само за туђе ријечи. Истина да Србљи по варошима говоре *уфатити, фала,* и т. д., а варошани, ако оће, могу тако писати, али је правилније *уватити*, и *вала*, као што *сељаци* говоре (Славенски је *ухватити*, *хвала*, а Србљин је избацио *х*, као и у осталим ријечма). А *х* имају сви остали Славенски народи, само се Српским устима (као и Талијан-

ским) нешто противно учинило, те су га изоставили, или у друга слова промијенили (као и Талијани што су латинско ch промјенили свуда у c: даклем *x* на *k!*) кад бисмо, н. п. узели *x* у ријечи *дух*, онда би требало писати и *духа* и *духови*, *духовник*, *духнути*, *духати*, *духан*, *уздахнути*, и Бог зна колико још овакови ријечи, у којима ми *x* не изговарамо, какогођ ни у *лад*, *ладан*, *ладовина*, *ора*, *кожу*, *вла*, *писа* и т. д. или га претварамо у друга слова, као што је назначено у граматици на стр. XXXIV. (За Српски би језик било приличније писати и *дув* (као *дувати*, *дуван*, *дувна*) него ли *дух*). А у ријечи *Ристос* не треба још мање, зашто је та ријеч већ добила читаву фамилију у нашем језику, н. п. *Ришћанин*, *Ришћаница*, *Ришћански*; *Риста*, *Ристић*, *Ристан*, *Ристивоје* и т. д. (Тако и Талијани пишу, као што и говоре. *Cristo* мјесто *Christus*). Па кад бисмо стали све ријечи *поправљати*, онда би тек изишла сметња и мука, зашто ко ће знати ће се пише оно слово, које се не изговара? Онда би смо писали *x* као Шокци h, ће коме падне на ум, и ће треба и ће не треба, н. п. „A ostalim' *drugeh darovah pokloneh*; da *xitniceh* budu *punneh* и т. д. Кад сте ви само почели о оваковим стварма тако мислити, ви ћете сами наћи и дознати, да је граматика, а особито ортографија, много налик на рачун, н. п. кад човек рачуни што, па му изиђу каква врло мала разбијенија, њему би се учинило лакше, да она разбијенија са свим изостави, да му не сметају преносећи и и преводећи тамо и овамо, али ако и изостави, онда ће тек на крају видјети, да му не може проба да изиђе, и да му је сва мука узалуд! Тако и у граматици човеку се учини лакше и љепше да *поправи* једну ријеч, а послије она једна поправка повуче за собом десет други ријечи, које се не могу поправити, и тако он сам (ако мисли) мора признати, да је његова *поправка* права *погрјешка* и његово *поправљање кварење!* — Писар треба да ријечи онако пише, као што се говори, не старајући се ни најмање, зашто се онако говори, а није ни нужно (то је посао други људи, нити је тако лак, да се сваки у њега може мијешати).

Опростите, љубезни и високопочитајеми пријатељу, што вам овако велико писмо надрља! Чини ми се као да се у вашој кући разговарам с вама, па би рад све да вам кажем што мислим: али се не може у писмо, особито не чујући шта ви велите о мојим мислима и ријечма. Ево још нешто

да вам напоменем: ако би ви тако срећни били, да у Земуну најприје уведете сад Српску граматику у школе, онда би требало да се та граматика прештампа из рјечника у особиту књижицу, да је могу ђеца лакше купити и носити (па ћу вам послије доћи и ја у Земун, да будем професор *Српскога* и узгред *Славенскога* језика?) —

Кад би смо знали, да сад не ћете моћи ништа учинити, могли бисмо ово писмо ваше и мој одговор метнути у Српске новине; не би ли и више људи што брже почело мислити о овој ствари; али ако се надате, да можете што учинити, не треба сад у новине метати, да се непријатељи већма не буне. —

Друго ново о литератури нашој нема за сад ништа, осим то што читате у новинама. Шта велите за Љубибратића? И он слути на несрећу и пропаст бабе Смиљане. Почиње се, почиње! — Ја се највише забављам којекаквим примјечанијама о Српскоме и о Славенском језику; и о Српској историји нашега времена (чега ради сам и вама писао за Петра Ичка, и надам се да ћете ми одговорити. Само нек остане међу нама. Зашто ја нијесам рад да људи говоре и суде о ствари док је не виде).

Даље поздрављајући вас и цијели ваш дом и рођака Павковића, и све остале познанике и пријатеље, остајем с истинитим високопочитанијем

12/24. Марта 820.

ваш покорни слуга
В. Стеф.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 2486].

7.

У Земуну 24-га Маија 820.

Високопочитајеми Г. Вуче!

Ваше писмо од 7. о. м. с прикљученим писанцем јесам исправно примио, и ово у Београд послао. Него сте ви у вашем овом писму моје питољубство поджегли, гди кажете да

сте ми на моје писмо од 26-а Февруарија под 12/24. Мартом обширно одговорили, ја тога важног мени тако драгог писма верујте нисам примио. Ђаво би га знао гди се забацило, и јели могуће да не дође у руке гди принадлежи, на те ствари не могу вам ништа рећи. Жао ми је да га нисам примио, а кад бисе смео усудити вас повторително молити, да ми не одречете љубав, него да ми га још један пут пошаљете, не знам како би вам благодарио и како би ме обвезали.

Ови вашим одговором на пеколико пунктова јесам николико на боље умствованије о вами довео, а надамсе с временом и остале противнике (осим Љубомироваца њи је немогуће) на нашу страну привући.

Поздрављам вас и желим вам добро здравље

ваш искрени почитатељ
Василије Василијевић.

[Спољa:] *Semlin*
An die
Serbische Zeitungs-Redaction
за г. Вука in *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2487]

8.

У Земуну 17. Јунија 1820. г.

Високопочитајеми Г. Вуче!

Копију вашег почитајемог писма од 9-ог Марта о. г. јесам исправно 10-ог о. м. примио. Фала вам, и сто пути фала на указаној љубави, што сте ми препис послали. — Ви сумњате да ће се за сада моћи предавати у Земунски школа српска граматика, но ја вам кажем да ће се у јесен баш озбиљски у једној класи почети предавати, а с Абдерити и патронима бабе Смиље (ако се покажу) ћу се ја кошкати, притом имамо учитеља сваке пофале достојна, кои је рад и жели Српску граматику предавати, но засада још нећемосе фалити, када буде први или други Екзамен, онда ћемо читаву релацију саставити, и у Српске новине печатати, међутим ћемо ћутећи напред корачати. — За прештампање граматике

било би врло нужно, но најпре морали би сремачким дијалектом преписати и Земун би сам за годину 300 екссмплара потрошио, а шат се још које општество оћуши, и почне нам сљедовати.

Одакле је Г. Љубибратић? и шта је? Заиста он баш слути на несрећу бабе Смиљане, камо среће дасе оће још'те више између учени наши такви нађи, који о језику тако мисле.

Како вам се допада мој превод у числу новина 45. и 46. Ви ћете довољно погрјешака у њему наћи а и сам вас молим да га непријатељски рецензирате, и да ми пошљете да видим погрјешке, да се у напредак поправити могу, то је чудновато искање од мене, али ја сам рад учити док сам жив, а сваки своју фалинку невиди најпре, док му други некаже.

Поздрављам вас и желим вам добро здравље.

ваш искрени пријатељ
Василије Василијевић.

[Споља:] Високоученом Господину
Вуку Стефановићу
у *Беч.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2488]

9.

У Земуну 30-га Јунија 1821. г.

Љубезни Пријатељу!

Ваше почитајемо писмо од 3-га Јулија п. р. јесам исправно примио. Ви сте погодили да смо прво на ваше писмо чекали, па онда по уговору нашему често да пишемо. — С последњом поштом јесам Давидовићу писао и вас поздравио да вам оне новине о Србији јави; позпвајући се и сада на њи, чујемо данас у Парлаторији, дасе Бошњаци, што су се били скупљали на Дрини, разилазе; напротив тога Србљи се све једнако преправљају и боју се надају.

Додатак к ч. 44. (за ваше отличије) био је предмет доста разговарању, јамачно више се о вами говорило, него о Митрополиту, кад је Гетингским членом постао, но о вами разговарали су се свакојако: ваши пријатељи и они који ствар разумеју, радовалису се и радују се, који су завидљиви као н. п. плутаршци они кажу: кад је тумарао по Русији, он је оно испросио, а други опет веле: Е поцмевајуму се. Па с оваким будалама не може човек накрај да изиђе, нити да им ствар докаже; за Новосађане и Карловчане нисам могао разумети, како они о тој ствари суде, мислим да ћу и то докучити, али може бити, да ви о том знате већ.

Бога вам немојте заборавити, да ми јавите, што год се буде тицало наше литературе, а недолази у Српске новине, ако изилази што у немачки летописи, или листови, ја вас молим пошљите ми одма, ћу вам са сваком благодарности платити, мене је потреба знати, и радо читам, особито рецензије и критике. Јели Добровског граматика већ на свет изишла? Јели Господин Копитар што писао или рецензирао, може ли се добити??

Баш вам вала на одговору овогодишњим рец., још закључније са нестрпљивошћу чекамо. Будући да овде сви познају старца Куцкала, то им се као нешто криво чини, што о њему највише говорите, и њега дирате. Вуићу сте добро чинили, што сте му оним начином преко носа ударили, заслужио је још више! — Мислите ли што скоро издавати вашега посла. Ако забавнике мислите на свет издати, а ви се боље владајте него Давидовић, јербо су његови Забавници ове године *после Дуова* дошли.

Изручујем вам поздрав од свију пријатеља које сте у вашем писму поздравили, сви се радујемо, да нас нисте заборавили. Мој брат особито вас моли ради оне препоруке, што вам је говорио, да му неодречете љубав, него да му свршите посао, и да му скоро известно пишете. Марјановић пошаље рецепт за бојадисање косе, како дође Чиламевица, која је на неколико дана на пут очла.

Опет вас молим незаборавите чешће писати

вашему искреном почитатељу
В. Васиљевићу.

П. П. Мал незаборави најважније. Јуче је дошао Татарин из Цариграда и донео глас, да је везир опет потвр-

ћен Београдским везиром. Пуцање топова објавило је ту новину. А везир је одма послао свога човека Милошу, и поручио му, шта је из Цариграда дошло. Ферман прави још није дошао.

[Спољa:] *Semlin*
Herrn Wuk Stephanowich
mit Briefen des H. v. Kopitar
K. K. Hofbibliothekar
in *Wien*[1]).

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2489]

10.

У Земуну 7-ог Јулија 1821

Љубезни Пријатељу!

Пре 8 дана одговорио сам вама на ваше почитајемо от 3. о. м. по римск. обећајући вам, да ћу вам искани рецепослати, ево га дакле изволите примити са највећим поздравом, како што и Марјановић пише. Ови дана очекујусе Депутирци из Цариграда да дођу, говорисе да Вујица и Димитрије неће дођи, зашто (какосе чује) погинулису у буни Цариградској, друго нема никакве новине да се чује, јербо има неколико дана, како се ни бело ни црно нечује, осим за доодак Депутираца.

И опет вам вала. што сте старца Куцкала покуцали, то је и заслужио.

Поздрављајући вас и ваше домаће јесам

ваш искрени почитатељ
В. Василијевић.

Поздравља вас Матија из Панчева већ у два писма.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2490]

[1]) И даље, где нарочито не буде означено, адреса је овака.

11.

У Земуну 11-ог Јулија 1821.

Љубезни и високопочитајеми Пријатељу!

Уговору нашему веран, непропуштам ни једну прилику вама што важно написати. Од депутираца С. ни трага ни гласа, сада се говори да нећеју доћи, него као такови остају у Цариграду, до душе још није ферман читат у Београду, али се веће њиовом доодку ненадају, то је истина, да Турци у Београду видећи да се о боју са Србима ни проговорити неда, а они мировати немогу, одилазе чопором из Београда и иду на Влашку гди мисле својој крвождној жељи угодити. Овде се веће три дана јако распространио глас, да су Грци Салоник од Турака отели, како се потврђује било је сами калуђера десет иљада, други веле да и је шеснајест а трећи и тридесет иљада свети отаца било, и дасу у Чивутској каси преко 13 милиона гроша нашли, почем све Чивуте и младо и старо исекли, и такосе Патрицјару осветили за ону пакос, штосу му они у Цариграду чинили, како што реко, кирајџије су тај глас у Београд донели.

Добрићу из села Трнины, греота би било, да му се ова ортографија на дару одбије, несумњам да ће те му остати дужни?

А зашто и ви по гди које писмо нама нешаљете? а знате с каквом радости ваше писмо читамо.

Поздрављају вас сви ваши пријатељи и почитатељи: Карабаша (оће вам писати кад буде имати шта), Игња, Марјан и сви остали и ја шњима

ваш истини почитатељ
В. В.

П. П. Како што сте чули да су Турци преко Дрине прешли, није истина вратили су се сви натраг.

Г. ђенерал искао је новине да чита гди стоји о вашој дипломи, радује се и мило му је, само жали што му се нисте јавили кад сте пошли, а и Прота је се оцу Вилипу тужио, што га нисте посетили! —

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2491]

12.

У Земуну 18. Јулија 1821.

Љубезни и високопочитајеми Пријатељу!

Из вашег писма од 8. о. м. видим да радо новине о Србији од мене чекате, немојте само Бечким лагалама и лажама, што буду којекакве гласове о њој разносити, веровати; а од мене уверени будите, да ћу вам сваку новину, која је на истини основана, сваке поште писати, али богме за лажљиве гласове нећу ни пера у руке узети, инди можете и сами судити, дами је немило ономадашњу вест о узетку Салоника данас натраг узети. Салоник није од Грка узет, него је само опкољен, но тоје извесно да се Бошњаци опет код Зворника купе, но незнасе из какве намере. Прекономад дошле су две лађе с џебаном из Видина у Београд, а Турци су у њему као побијени од неколико дана. Везир је Београдски још болестан има водену болест.

Ма за Бога кажите ми име онога **Србина,** који је у № 54. Н. С. Оду на вас списао, да га својски почитујем, па ако ништа, то мора бити најпоштенији човек на свету а не ласкатељ. За то вас молим не одреците ми ту молбу, па ако ви оћете, то вас уверавам, да нећу ником на свету његово име казати. — А штасе овде о вашој Оди говори, срамота мије да вам пишем, али нека знате. Плутарх кад је читао казао је: „Е то је он сам саставио, само да се фали", а који су год из њигови уста, или од они, којимаје он казивао, чули, мисле да је тако. Дотле допире завист! А пети је пре неколико дана био с Куцкалом и узнео глас, да ће сад тек Куцкало против вас да пише, дакле очекујте његову апологију, него немојте му дужни ни једне черте остати, зашто је то Срему већ с већим поносом објављено, него да Бог зна да је какву победу над вами одржао. — Гледајте што брже те објављеније о 3-ћој ч. песнар. шиљите, надамсе с ваши пријатељи преко сто пренумеранта скупити. Карабаша прати вам неколико поздравља с госпојом његовом и ћерима заједно (пре пет дана, добио је ћер).

За Депутирце Српске из Цариграда говори се, да нећеју доћи — ферман у Београд још није дошао, једни веле да ове године неће ни доћи, други говоре да су Србљи получили,

штосу год од Порте искали, и да им је Султан жељу са свим испунио, то је могућно, али јамачно не потврђујесе.

Поздрављају вас сви пријатељи, и ја шњима вас, вашу Госпоју и малога Саву и молим поздравите Господина Копитара од

вашег искреног почитатеља
— С —

Писао би још више, али су сад кресови, па се бојим, да се писмо не искреше.

Тек што ово сврши, а ваш ми кум донесе ово писамце на вас.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2492]

13.

У Земуну 8-ог Августа 1821.

Високопочитајеми пријатељу!

Нисам вам николико пошта писати могао, јербо нисам код куће био, тумарао које куда по Срему. — Примили смо ваша Објављенија на Песнарице, штогод буде могуће више пренумеранта скупити, то уверени будите да ја и ваши пријатељи труда штедити нећемо ни скупити, али морам вам казати, да се готово вопште свима чини да је скупо 4 f., а и време пренумерације јесте врло кратко, да сте барем до конца Септемвра продужили, али при свем том гледаћемо кога лепим начином, а гди кога и натерати дасе пренумерира.

У Србији је највећи дим, тек што се није пламен показао, нити може, нити ће још дуго трајати, а непријатељства морајусе започети. Пре николико дана послао је Везир једног Чивутина к Милошу да му опомене да ови већ један пут порез у Београд пошље, на које му Милош одговори да он паре једпе пре добити неће, док депутирце, које је на своју реч у Цариград оправио, не поврати, него још пре нека се нада Везир куршуму у дупе, него порезу. Па и то није било доста, него је Ћелеша послао у Београд к Везиру и казао, да њега народ и Милош к њему шиљу да му јави, да опп никојим начином пореза нити ране у Београд донети нећеју, док им Везир депутирце, које је на свој врат узео, не-

постави, на то је Везир одговорио, Е добро, јаћу одма Татарина у Стамбол оправити, који ће извесне гласе о вашим депутирцима донети, и осведочити да су они живи, но Ћелеш му одговори, даће чекати, док год они недођу, и тако оде од њега. Али је цела нелажна истина да су Депутирци у Цариграду изгинули, и то Милош врло добро зна. — Везир се мало предигао од болести, но опет је пао у њу. — Од Бошњака нечујесе ни беле ни црне, слабо ко долази сада одонуд.

У Срему нема друге мере осим кантара и *Теразија* нити се друге речи употребити може да значи Schalwage, осим Теразије, а вага Сремци неговоре, нити знају право значење њено, него Бачвани кочијаши говоре вага н. п. да меримо на вагу. То уверени будите да по свем Срему Теразије говоре, већ може бити да у самом једном *Купиновy* говоре вага. А дувови мешто дуови, то ја још нисам ни од кога Сремца простог чуо, и више сам људи питао, да ли је ко и онако чуо, или сам говори, но нико нити је чуо, нити говори дувови, ваљда Куцкало по својој етимологији умеће оно *в*.

Марјан је писао у Панчево за песнарице, и он је одговорио, да се ви нестарате он ће пренумеранта доста скупити.

Пишите и ви чешће Господине, кад год буде важни литературски новина и примите поздрав од свију ваши пријатеља и од мене

вашег искреног пријатеља
— С —

[Споља:] Господину
Вуку Стефановићу
у *Бечу*.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2493]

14.

У Земуну 18/30. Августа 1821. г.

Љубезни пријатељу!

Примио сам ваше писмо од 12/24. о. м. Ја сам вама 11/23. о. преко Давидовића писао (несумњам да то писмо исправно примили нисте) и ондашње новине точно јавио. Везир једнако болује а између Србаља и Турака како који дан све веће и веће мрчење бива, мало који дан да какав ексес

Турци у Београду неучине; већ су до сад тројицу од Србаља необузданим начином и самовољством убили, и тако Срби доченају некако четворицу турскије спаија, који су по Србији мутили, и све потуку, и како који дан незадавољство са обадве стране расте. Од српски депутираца ни трага ни гласа, нити ћеју икада доћи, није дакле могуће, да може дуго овако остати, и да пламен, који толико дуго тија, небукне. Милош је у свом основу непоколебим, и везиру једне паре пре неда, док Депутирце очима невиди, а оноје пресна лаж, да је од њи један већ дошао, а остали да иду и ферман носе (већ ако без главе).

За пренумеранте немогу вам се валити, сваки рад чптати и чути, али кад до новца дође сви се готово глуви чине, међу тим и Г. Магарашевпћа књига; на коју су се сада тобожњи књижевници пренумерирали и напред платили, препону чини. С Карабашом трудим се све једнако, али бадава.

Збиља заборавио сам вам писати, да је Јова Мијоковпћ веће има неколико недеља у Шапцу умръо. Мало час био сам са Пиваром, он вас поздравља, и каже да је ваше писмо примио, и сву наредбу учинио. —

Питате ме шта говоре Земунци за Ранитовића, шта ће говорити? који вас и ствар познају, исповедају да тако мора бити, а Абдеритима неможесе доказати, баш ако би им и златним словима писали, — а за теразије, вага, дуови и дувови, ту мислим нетреба судије, тосе и само види како је и како треба да буде, него мислим да ће тешко бити Штипкаловићу своју *ћуд* променути; он ако иљаду пута види да нема право, као он, нећему моћи поднети да призна своју кривицу.

Које сте год у вашем писму поздравили, сваки вам прати по неколико поздравља, такођер примите поздрав и поздравите Г. Копитара

од вашег почитатеља
В. Василијевића.

Волетели да вам на Давидовића, као последње писмо, или по овом адресу у напредак да шаљем.

[Спољa:] Semlin
Wuk Stephanovits
mit Briefen des H. Kopitar
in Wien.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2494]

15.

У Војци 9-ог Септемвра 1821.

Љубезни пријатељу!

Примиосам ваше писмо од 30. п. м. Тако се збило, да ми за неко време терет на главу дође, који ће ме и времена и труда стати, док га се курталишем. Таст ми је напрасно умрьо, пак док ствари у ред дотерам морам се неко време које овде, које по Срему и Митровици бавити. — Ја мислим да сам један од први био, који сам вам смрт београдског везира јавио, жао ће ми бити, ако то писмо примили нисте, а чини ми се да сам преко Давидовића обзнанио.

Ради ваше пренумерације оставио сам на Карабаши нека се он побрине, али сам заборавио му казати да и мене пренумерира (ваљда ће се и сам сетити) па ако буде заборавио, а ви ме пренумерирајте на неколико ексемплара, знам да ће доћи време, да ћеју се са свећом тражити, као прва, и друга част.

По недељи мислим на који дан отићи у Земун па ћу говорити учитељу Васи ради они песама, које ми пишете да вам пошаљемо.

Чујем да су у Београду Турци тројицу од Србаља бадава убпли — такођер дошао је Татарин из Цариграда, и кажу да је ферман ради везирства београдског донео, но тај се ферман још није очитао. Кажу да ће се преко сутра у недељу очитати.

Одавде незнам вам више писати, но желим вам добро здравље, и поздрављам вас и ваше, и молим изручите поздрав Г. Копитару од

вашег искреног пријатеља
В. Василијевића.

[Спољa као на претходном па тако и на даљим]

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2495]

16.

У Земуну у очи Богојављенија [5, I] 822.

Љубезни пријатељу!

Ваше почитајемо писмо од туцина дна јесам исправно примио, ево итам да вам одговорим на њега. Шта се досад

збивало, то сте преко Карабаше разумели, шта буде се у напредак догађало, ако ја неузмогу то ће опет Карабаша вама јављати, а за сада овде немамо никакви новина, а из Београда чујемо, да је Лазар Тодоровић из Ариштa пуштен, него Николајевић још није, узрок његова затвора знате *одавно*. Како кажу да се Господар сам чудио, што су се толико знаменити људи не само одонуд, него и одовуд за њи подвратили, и њега за њиову слободу молили, дакле је обећао, да ће и Николајевића што брже узмогне невредима пустити.

За Давидовића већ се опште говори, да је код Милоша први државни канцлер. — Да Бог да да слутење на добро изиђе. —

Поздрављају вас сви код моје куће, и мали Живко, мој отац, и Игња (који је Магистратски совјетник са 300 f. хс. постао), и сви остали ваши пријатељи, а ја вас љубим и почитујем као

ваш искрени
В. Василијевић.

Бешале! све ми се слути нешто, да ће те и ви к нама доћи, а данаскеми зуцну један, и каже да је у Београду чуо, да вас већ тамо чекају.

[Ориг. у арх, С. К. Академије бр. 2496]

17.

У Земуну 22. Јануарија 1822.

Љубезни пријатељу!

Ваше љубезно писмо од 13. о. м. јесам исправно примио, из њега видим да узрок Лазина и Николајевића затвора знали нисте, и по вашему зактевању, колико сам чуо, ево вам јављам: Видећи обојица како Милош непоредочно и развраштено са својом женом живи, презирући ову, а с другима којекакве ексцесе водећи, молили су га да се тога владања окане, и то неколико пута. Милош неотећи свој живљења начин променути, а они непропуштајући све једнако њега за то корети, досадимусе, пак им одсудно рекне, да је готов

њиног совета, што се народне користи тицало буде, у свако доба послушати, али у напредак дасе неусуде о домашнем његовом владању речи проговорити. Обојица небуду са тим задовољни, него немогавши усмено ништа свршити, начини Николајевић пасквилу на форму dialoga, на Милоша, у којој се говори да су и ове речи уметнуте: „док је главе биће поглавица“ и још претње к тому да Милоша убију. Кад Милош почне истраживати, који је то писао, а Лаза се ода, да је Николајевић. Господар му ома заповеди, да иде кући, и даму више пред очи недође, на које му он смело одговори, нека му најпре суди, па ће онда да иде, а Милош: Кад је тако, чекај да ти судим, и затвори га у тавницу. То је сав повод њинога затвора.

Књижице из Пеште још нису дошле, а кад дођу стараћусе да и што брзо продам, и у новац учиним.

Знаменити новина немамо овде, за Николајевића чујесе да још није пуштен.

Поздрав од Карабаше, Игње, и од свију познаника и пријатеља ваши. Будите здрави, то жели

ваш истини пријатељ
В. Василијевић.

За Давидовића нисам николико дана ништа чуо.

Баш сад чу, да је Николајевић окован у гвожђе одведен у село Црнићу на неизвесно време.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2497]

18.

У Земуну на три Јерарка [30, I] 822.

Љубезни пријатељу!

Како што сам вам ономад преко Г. Матића поручио за Николајевића, ево сада чује се обширније о његовој судбини ово: Он је јамачно погинуо, али се било забранило говорити о њему и његовој смрти, зато се двоумило о правој истини, а и онако су гатали једни, даје обешен, други да је посечен, па је тешко било веровати, али сад је цело истинито,

да је из пиштоља од остраг убијен, и даје до конца смрти све једнако говорио, да није крив, него да му душмани (особито Ћелеш и Лисовић) неправедно живот узимају. Кривица се на њега баца, не само штоје пасквилу правио, него да је у оном саклетију био умешан, које је лане, кад је опај Рицал из Цариграда у Београд дошао, против Милоша сковано било. Што му драго у чему је, и колико је крив, то ће време открити, толико вас само могу уверити, да данас Митрополит да умре, не би се о њему са толиким сажаљеніем говорило, колико о Николајевићу што се и данас говори, свак живи жали га, и вели да би Милош шњиме могао и милостивије поступати. Такођер чује се даје и Лаза обешен, а Ћелеш даје као виновник њнове смрти у гвожђу затворен. — Онде није сасвим потаман, већ су партије једна од стране Милоша, друга од стране његова брата и Николајевића постале, па то неће добра донети.

Писао је Матеја из Панчева да пренумерирате на вашу песнарицу:

Матеју Стојановића 2 комада и Јована Симића, берберина 1 комад. Новце ће послати. Ваши 25 књига јесам примио, и трудићу се да и што брже продам.

Ето љубезни пријатељу ово сам писмо почео на три Јерарка, како што горе стоји, писати, пак га онда морадо прекинути, а од оно доба до јуче не би код куће, и тако сад вам га шиљем

На чисти понедељник [14, II].

Ваш искрени пријатељ
Вас.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2498]

19.

Љубезни Пријатељу!

Али за Бога шта би, те новине изосташе веће три поште, овде се свакојако говори за Давидовића и његову печатњу, и сам Бог зна шта се којешта гата, но једноје горе од другог, а извесно незнасе ништа, за то вас молим као

свога пријатеља учините добро, те нас известите шта је и како је са печатњом, и са новинама, заштосу престале? Највећа је срамота целој нацији, ако од малености пренумеранта то заведеније укинуло се буде. Давидовић не пише ни бело, ни црно, чујесе да је сада у вилајет отишао. А за Лазу Тодоровића није истина, да је погинуо, него је стао опет у свој чин, у ком је и пре био, него се чује, да су Милошева браћа сву власт изгубили, зашто су они у оном сазаклетију против Милоша били, које је Николајевића главе стало, и да је поред њи још неколико поглавица затворено што су њима у споразумјенију били, све се то говори, али Бог зна јели истина. Други важни новина нема засада. Будите здрави и примите поздрав од свију ваши пријатеља и од вашега

У Земуну 2-ог Марта 822.

В. Василијевић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2499]

20.

У Земуну 20-га Марта 1822. г.

Љубезни пријатељу!

Примио сам ваша писма једно од 12. о. м. п. р. (на које велики одговор очекујете), а друго од 10-ог о. м. — На прво нисам вам могао, нити пак сада могу доста тачно одговорити, будући да није било могуће о свему, што треба, истинито известити се. За Николајевића толико сам чуо, да је сам крив својој смрти, и што се могао оправдати није тео, него је све уз нос ишао Господару, и Кнезовима, на себе врло много држећи, да је напослетку искао, да му туђи дворова министри суде; гди се родио, и како је после амо прелазио, то ми још нико не може, као што ваља, да каже. Брат му је парох у Срему у Сурдуку, али он још није амо долазио (а ретко долази у Земун) да нас о свему најбоље известн. — Лаза Тодоровић ступио је опет у свој чин, у ком је и пре био; за Ђелеша није се посведочило, да је окован.

Лисовић је као и до сад. Младен је у Крагујевцу, али се ни жив [не] чује, нити се пача у што, само у миру живи, и ћути. За Давидовића не чује се ништа жива сада, пре неколико дана говорило се да је у Шапцу, шта ради, и којим послом то се незна. О Пожарцу још се мање што чује. Српски Кнезови што су у Цариграду били су до скоро сви живи, али су непрестано у затвору. Миловук није још послао они 10 књижица сравнителни речника, од они преповетки продао сам до сад само 2 књиге, а ти речници оћеју се још слабије продавати.

Добровскога Граматику још нема нико овде; али за Бога јели при свести Добровски, или како се смео усудити да метне у своју књигу *ѭбем* и *ѭбсти*, па још *љ* и *њ* та са тим је дирнуо у *благочестіе!*

Дакле новине Српске Бог да прости! вечна им памет! веће штете Српска литература не може имати, него што је њи изгубила, а што је још најгоре, што ће се сада Баба Смиљана, матер јој ј...., осилити, и опет царовати. Љубомиру ће то мило бити, јербо је 3-ћу част веће свршио, и у њу одавно обећани одговор на рецензију ставио, па сад се неће бојати никаква одвраћка у новина, које као што кажете, без Давидовићева повратка, нећеју се печатати, и на свет излазити, а Давидовић није још ни до данас прешао у Контромац, као што сте у Бечу чули били. Желећи да у здрављу дочекате и проведете Ускрс, поздрављам вас љубезно и остајем

ваш искрени пријатељ
— С —

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2500]

21.

У Земуну 22-ог Нојемвра 1822.

Љубезни и високопочитајеми пријатељу!

Ваше љабезно писмо из Панчева писато јесам исправно примио. Пређе сам се надао вас лично овде видити, неголи

од вас писмо добити. За обећану критику Г. Копитара о Граматики Добровскога покорно вас молим, да ми учините љубов преко листодавца овога Стојка послати, ви ће те особито мене са тим обвезати. А ако још ђешто ново о литератури има, опет вас молим јавите ми, зашто од како су новине српске престале, од оног доба нечује се овде ништа, (осим објављенија на трећу част Љубомира).

Ваши пријатељи јесу сви здрави и поздрављају вас љубезно, и шњима

ваш искрени почитатељ
Васа.

Дали мислите скоро у Земун доћи?

[Споља:] Herrn
Wuk Stefanowits
in *Temeswar.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2501]

22.

У Земуну 6/18. Јунија 1823.

Љубезни Пријатељу!

Ваше писмо од 10/22. п. м. из Липиске примио сам пре 10 дана радујући се да сте здрави, у томе месту, и на таквом занату (барем ће те сада, место оно знати, гди душа у човеку стоји) који може доста пробитачан бити. — Оно новаца од Милоја јесам променуо, али за приликом стоји, те ћу ји оправити вашој госпоји, од које сам и писмо примио, да јој што брже пошљем, до 6 дана иде сигурна прилика у Темишвар, и по њој ћу новце послати. Због ексични новаца што је Милоје дао, нисам више добио од 52 f. W. W. — Од Миловука из Пеште нисам досад оне књижице примио, ваља да и је по Земунцима, који су на лађи пошли послао, а ови још нису дошли. — Од Карабаше ради Еванђелија горњоварошког засада незнам вам јамачно ништа још казати, такођер ваш рођак није овде, да би вам могао Римљане сла-

венствоваше послати, када дође из Рватске ћу преко Бечa на Г. Копитара три ексемплара послати, а он одонуд, нека поступа, како ви наредите. Од Илића из горњи Карловаца нисам писма никаква на вас примио, незнам од куд можете знати да је он преко мене вама писао? на вас ми ни од куд писма дошло није. Оно писмо на кнеза Васу јесам предао Бики Земунскоме, и он га је оправио куда треба, не бринитесе, изгубило се није. — Љубомр је готов у Будиму има веће три месеца, али стоји за новци (300 f.) треба још, да се исплати, па онда из „под преса“ да се однесе, јербо Будимска типографија неверује Љубомиру за багателну суму од 300 f. W. W. То ми се сам Љубомир тужио, кад сам се шњиме у Н. Саду пре 2 месеца састао. Од Карловаца и Врушке горе најважније је то што је Лазар Милобратић повраћен у своју пређашњу власт и господство, само су му два из други Намастира додата брата, да му у свему на руку иду, и да без њи ништа несвршује, а то ће дотле трајати, док се свега дуга неочисти, а к томе ће свега још две године требати. — Ново је на оној страни то, да је Младен погубљен, има веће 10 дана, какосе томе гласа, и то је цела истина, а кад се запита кога из оне стране за њега, он одговори, (...исцепано...) Младен у Црну гору, друго: ови дана дошла је (...исцепано...) преко Деличанца на Милоша Урошевића за М. Обреновића једна молована фигура, која би Белведер дичити могла, оно је Meisterstück молераја, шта значи казати вам незнам, представљала је једног старца с брадом у порфири обученог на глави чалму и круну носи прегрлившн голог нагог пред њим клечећег и рукама молећег човека. Може бити да сте ви што више од те фигуре у Бечу разабрали? на другој страни стоји: посвештена, Фиршту и Губернатору од Србије Г. Милошу Обреновићу од Јевте Поповића. — Кнезови још нису дошли из Цариграда. — За *Прописе* морам вас и опет покорно молити да учините љубав, и дате макар гу изрезати у камену, не сумњам да ту још бољу згоду и прилику имати нећете, неголи у Бечу. Новце ћу вам ја послати колико треба, знам да неће млого коштати, а овде се *морају куповати*. Ако вам је воља, ајде да будемо ортаци у продаји да делимо сав профит на двоје, учините бога вам, да буду ако не пре, а оно до јесени готови.

Марјан се жени, биће по Дуоби свадба. Ваши пријатељи јесу сви здрави, и сви вас поздрављају, особито Г. М. Уро-

шевић. Молим вас пишите ми по чешће, па не заборавите о њему у писмо ђешто споменути. Желећи вам најбоље здравље, и добар напредак у ђачлуку садашњем јесам

ваш искрени пријатељ
Васа.

[Споља:] Herrn
Wuk Stephanowits
in *Leipzig.*

[Напомена Вукова:] одговорено 2-га Јул. (по римск.).

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2502.]

23.

У Земуну 15/27. Октомвра 1823.

Љубезни пријатељу!

Ваше писмо од 3. Августа о. г. п. р. јесам одавно примио, но од неког доба падајући из једне болести у другу нисам вам одговорити могао, особито пак чекајући од Милоја из Чумића новце за послате Песнарице, па онда да вам о свему извесно јавим. Милоје био је овде пре три дана, ја самсе састао шњиме и опоменуога ради мало новаца за оне књиге, и да би вама врло мило било, ако би он тео за њи платити, и што оно реч вели, мазао сам га курјачким салом да би што помолио, но све што сам шњиме свршио то је, да ће до николико дана опет овамо доћи, и штогод новца дати. Он се тужи да није још ни једне књиге продао, пак му је жао да плати. Ја се надам да ће он своју реч одржати, зато изволите ми јавити, оћу ли вашој госпоји у Темишвар отправити, како што сте ми у горњем писму јавили.

Давидовић је у добром повереништву, такођер и Лаза Тодоровић, а за кнезове, што су у Цариграду били незнасе ни трага ни гласа, или ми о њима овде не чујемо.

Разговарао самсе овде са вашим рођаком (који вас поздравља) ради Доситијеви басана. Данаске неби никаква књига ниједном списатељу бољу ползу донела од тиј басана, били вами могуће било да ви дате препечатати ту књигу, но да

је у свој својој целости да се и не позна да је Nachdruck, и к тому даје исти папир онако крут, како у оригиналу штоје те би се књиге распачале као алва све за готове новце, а то је оно место, гди се могу печатати. Младенова је госпоја овде дошла са допуштењем своје власти, иде да тражи свога господара за кога није чула била четири месеца, па овде чула о њему све, и почем је нешто мало досаде претрпила (јербо дужници мужевљеви ради су били од ње наплатитисе) остала је зимовати овде.

Знате што ново од наше литературе? ми фала Богу нечујемо нигде ништа, као да смо на другоме свету. Сви ваши пријатељи јесу здрави и поздрављају вас, особито Господар Милош Урошевић. Желећи да сте здравији од мене, па пишите одма

вашему искреном пријатељу
Васи.

[Споља:] Herrn
Wuk Stefanovits
in Leipzig.

[Вукова напомена:] приповетки да остави.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2503]

24.

У Земуну 19-го Марта 1824.

Љубезни пријатељу!

Писмо ваше од 6-го Февр. п. р. из Але и 10-го о. м. из Беча јесам исправно примио, треба да вам на њи одговорим. Радујемсе да сте здраво дошли у наше отачество, још ћу се већма радовати, кад вас усмено поздравити будем. — Писмо ваше предао сам Бики, и он је сам однео Господару у Остружницу одономад. — Господар удаје своју кћер овде у Земун за Лазе Аџи Бајића синовца Тошу. У Остружници био је уговор, и ту се даривало, свадба ће бити после Ускрса, како се говори биће врло много гостију (неверујем да неће бити онолико, колико у свадби Максима Црнојевића) али овај мла-

дожења није од крвничкога кољена, него од добре вајте. — Бивши Пазарџанбаша београдскй Марко збачен је са свога чина, а на његово место постављен је Алекса Симић за Конзула. — Нове песнарице дошле су данас овде, али још нису експедиране до сутра, за то вам немогу за њи ништа казати, а ја ћу се са осталим нашим пријатељима старати, колико год буде могуће да и у новац учинимо, такођер послаћу од њи, како што сте ми писали у Вуковар Гавриловићу, Магарашевићу у Н. Сад, и Стеви Филиповићу у Руму, да гледе да и што скорије распачају, па како што новца скупим, а ја ћу и вама одма у Темишвар послати. — Ново за сада нема друго, да се све једнако о свадби говори, то се разумева.

Поздрављају вас сви ваши пријатељи, сви се радују вас видити. Поздравите вашу госпоју и Саву. Остајем

ваш искрени пријатељ
Василије Василијевић.

Нешалите се да заборавите *оно* из Гетингски новина, да донесете собом.

[Споља:] Herrn
Wuk Stef. Karaczich
pr. Adr. Demeter P. Tirol
in *Temeswar.*

[Напомена Вукова:] одговорено 2/14. Маија.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр 2504]

25.

У Темишвару 2/14. Маија 824.

Љубезни пријатељу!

Писмо ваше од 19-га Марта нашао сам у Темишвару. Фала вам на новинама. Ја мислим до неколике нељеље доћи к вама у Земун; него ви гледајте да ми новаца преправите што се више може. Ако одкуд како писмо на мене дође, за-

држите га код себе док ја дођем. Оно из Гетингски новина донијећу вам, а виђећете и *друго* што.

Код Марјана надам се наћи сила приповијетки. Ваше домашње и Карабашу и све остале наше пријатеље поздравите ми љубезно. Гледајте не би ли ми нашли каку Српску *слушкињицу*, која би и у Беч пошла: само да је добра и поштена, а млада и *полијепа* (да ми не реку у Бечу, да Српкиње нијесу лијепе); а посао би јој био највећи, да гледа ђецу (Саву и Ружу за сад, док још што не приспије). — Ја ћу овђе још десет дана бити јамачно, зато ако видите, да могу примити одговор на ово писмо, одговорите ми, и пишите ми што ново, особито од оне стране и од удадбе кћери Господареве. Али новаца не шаљите ми амо, него и само ту преправљајте.

Ваш дојакошњи пријатељ
Вук Стеф. Караџић.

[Споља:] Herrn
Basilius Wassilievits
in Semlin.

[Ориг. у г. Влајка Недељковића у Земуну; преписао г. Никодим Васић]

26.

У Земуну 21. Августа 824.

Љубезни пријатељу!

Примио сам ваша два писма, једно сам оправио у Сурчин, а друго стоји код мене, а мајстор Јова чуће усмено шта му пишете. — Ево шиљем вам у вексли на Г. Шпирту 75 f. W. W. што је Милоје из Чумића послао. — Сир ћу почети солити док још који дан прође. — Сви смо здрави, и сви вас поздрављамо, одпишите ми, кад новце примите, а ја ћу вам други пут више писати, сад итим да не закасним са писмом, јербо је већ време. Остајем

ваш искрени пријатељ
В. Василијевић.

Поздравите вашу Госпоју и све домашње.

[Напомена Вукова:] одговорено 5. Септ. 824.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2505]

27.

У Земуну 2-го Октомвра 1824.

Љубезни пријатељу!

Чекајући на ваше обећано писмо о нашој литератури, нисам вам одговорио на оно од 5. Септемвра. — Марјан нећи ићи на ону страну, зато се неће моћи оне песме преписати. — Биби сам предао оно писмо, које је својим путем оправљено. — Пре 6 дана послао сам по кочијашу Павлу Циглеру на Г. Тодора Тирку два бурета сира, што је после мале Госпојине сољен, побринитесе како ће те и примити; кирију сам погодио за обадва 8 f. W. W. — Чујемо овде да у Бечки новина: Mode Zeitung, für Kunst, Literatur &c. има нешто лепо о вашима песмама, но ево чуда, ови новина не држи нико у Земуну, а ради би били знати, и читати шта стоји, зато би вас молили, ако буде могуће, онај лист имати, а ви га купите, па ми пошљите, шта буде стајао, ћу вам с благодарности платити. — Имао би вам доста о ономе *Карловчанину са жељезом* казивати, но то нека остане усменом разговору, који ће ђаво његове будалаштине, и лудости описивати. — Љубомир је резигнирао своју службу у Н. Саду, и нудио се овде да дође за професора, он је овде долазио, и писао Господару на ону страну, иштући помоћи од њега да издаје и остале књиге, што му се у рукопису налазе; молио је да на мене одговор пошљу, но до данас још ни словца, — мислим то ће му одговор и бити. — Новина други слабо има. Ваши пријатељи сви су здрави и сви вас поздрављају.

Желим вам и целој вашој фамилији најбоље здравље и остајем

ваш искрени пријатељ
В. Василијевић.

[Вукова напомена:] одговорено 22/10. Окт. 824.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2506]

28.

У Земуну 2-го Нојемвра 1824.

Љубезни пријатељу!

Ваше почитајемо писмо од 22/10. 8-в и у њему Wiener Zeitschrift, јесам исправно примио. Ваљало је да сам вам одма отписао, али сам чекао песме док дођу, ове су дошле, и послао сам Г. Магарашевићу 10 к. по моме момку, ту је код њега мој момак застао ђакона из Пивнице, који каже, да се пошљу колико год имамо књига у Сомбор на Атанацковића, и да ће ју се онде сигурно продати, то вам јављам, да се знате владати. — Овде се слабо продају, и који год узме гледи највише на вересију (па да плати на куков дан), или да узме књигу, а новце ће послати ласно. — *За Бога!* каква је то рецензија у Петрбургу од Руског неког Професора противу вас изишла, која (како кажу) крпи вас од главе до ногу, мене су овде којеко досадили светећи се и говорећи: Ето твога Вука поздравили га Руси; дали су му ватру; намерио се на мајстора и т. д. да би оваковим абдеридима уста запушити могао, то вас молим дајте помоћи, и јавите ми, ама што брже то боље, о чему је та рецензија, јер и они сами незнају шта пише управо, него су чули само, да се против вас пише, пак им већ доста да по чувењу још више намећу, него је може бити истина. Има ли и ваша апологија ту. За Бешеново гледаћу да вам свршим онај посао због ракије само док доколем, међу тим молим вас претрпите се.

За Љубомира шта сте чули тамо, то се и овде и у Н. Саду говори, али извесно и осведочено није, одговора још нема одонуд на његово писмо.

Јесте ли добили Магарашевића летопис на 825 год. и он гледи да данашњем вкусу угове, али опет каже у предговору да ће на послетку бити оно, што мора бити, кад би он своје књиге под туђим именом издавао, и на другом месту штампао, неверујем да би овако говорио.

Овдесе чује да је Тоша Стратимировић на смрти у Пешти.

Поздравље од свију пријатеља.

ваш

В. Васил.

За онога Карловчанина јављам вам да је мој брат био код њега. Кад му је јављено да је онде, он је мислио да сам ја, па казао нека дође да га мало испсујем, (јербо већ зна да сам од ваше стране) и тако га почне световати, да је заблудио уз вас одећи, и т. д. — али ово је чудо; донешено му је *достовѣрно* кад сте били у Карловци, да је профес. Лазић дошао к вама да се поздрави, ви сте тели шњиме пољубитисе, а он је рекао, нисам достојан да се с вами у образ љубим, ви сте наш српски просветитељ, дајте ми руку да вас у руку пољубим. Због овог *достовѣрног доношенія* мал није изгубио лебац, нетреба њему такви проф., који у Вуку држе српскога просветитеља, и тако је с тешком муком, и преко своји добри пријатеља у милост дошао, и остао на своме месту почем је сам још морао ићи код њега и правдати се.

[На полеђини:]

Почем сам свршио ово писмо, дође још једно од Љубомира на Давидов. молећи га да му барем буде у помоћ, да добије одговора на прво писмо.

[Вукова напомена:] одговорено 30. Нојемвр. (по Римск.).

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2507]

29.

У Земуну $\frac{\text{24. Нојемв.}}{\text{6. Д-вр.}}$ 824.

Љубезни пријатељу!

Одговарам на ваше од 30-ог Нојемвра п. р. и јављам вам за ону рецензију, која је у Петрбургу изишла, да је цела истина. Овдашњи један видио је у Н. Саду (али не уме или неће да каже код кога) брошуру од 6 листи 8-ва датирата 24-ог Юліа 824. у Петрбургу с дозволеніем цензуре, и продуженіе слѣдуе.“ Колико овај каже, то ће бити рецензија наши народни песама, гди рецензент каже да оно није прави српски језик, него је покварени говедарски и свињарски; јербо у рецензији стоји: полећеше два врана гаврана, ово *врана*

није српски, треба рећи два черна или черна и т. д. Из ово мало речи види се веће, дасе тај рецензент разумева у српском језику као магарац у кантару, па оваковоме рецензенту ласноје рећи, да и ваш превод новога Завета неваља, његов ће бити ваљада, као и остали његови послови, који су у оно доба имали цену, али сад, од како се баба Смиљана појавила. већ су изгубили своју цену, да и то стоји у рецензији: да је оно прави српски језик, којим је Рајић писао, и Србљи треба да се славенскоме језику приближују, сад већ мислим ласно ће те погодити тога славног рецензента (ако међу тим небудете већ и рецензију, о којој већ сумње није, добили. — Љубомир нема још одговора, он стоји за њим, и чека га у Н. Саду. — Бешеновачка ракија и шилер стојими за вратом, рђав је пут, не могу да се сада наканем, а после преспева ми све већи посао, па ето муке, али ма како ћу вам тај посао свршити. — Чујем да је игуман Александр јако болестан. — Баић се не куди са снаом, а Тоша са Љубом још мање, чинимисе да ће ју у Беч ићи, и то до малог времена. — Гримове граматике нико не тражи, а I-ва част Народ. песама слабо ко купује, ова се част најмање продаје.

Сир стоји свега 10 f. 50 x. W. W.

Ако што боље ви од те Петрбуршке рецензије разумете, и ако ви на њу одговорите, молим вас јавите ми, да и ја овима кажем, који су ме толико кињили, да могу ствар боље разумети, и други пут да нелупају као путо о лотру.

Поздрав од свију ваши познаника, и пријатеља, и моји домашни.

ваш искрени
В. Василијевић.

[Напомена Вукова:] одговорено 21. дек. (по римском).

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2508]

30.

У Земуну 8-га Јануарија 1825.

Љубезни пријателу!

Ја сам вам дужан два одговора на ваша писма, на оно од 21. Д-вра п. г. и на ово од 2-ог о. м. Јанаћу сам говорио

за Милошев портрет, и он је рад то учинити али међу својим артијама не може да га нађе, све мисли да је Живко Јов. Ковача син сам узео да га копира, па код њега и заостао. Он му је у Беч већ писао и питао; ако је код њега тамо, да вам преда, а ако је овде гди забачено, да му одпише гдије па да мени преда да вам га пошљем. —

За ону Руску рецензију вала вам, што сте ме известили, овде се чуло било рђаво по вас, како што сам вам писао био, сада кад кажете да „тера Туре Краљевића Марка", то треба кадасе Марко врати да Туре п..... и себе и коња. Па онда ми пошаљите ваш одговор, ако је могуће, да ја чатим онима, који су мене пркосили. —

Ваше писамце предато, отишло је данас својим путем.

Новина за члена ученог Гетингског друштва, јесте ме и све ваше пријатеље врло обрадовала, честитам вам нову титулу, да Бог да да вам буде на радост и целе наше нације дуговечно. Случајно догодилосе, да је овде старац Куцкало, бавио се два дана, јуче га сретнем са Плутаром одајући, и кажем му новину да однесе у Карловце, да сте ви постали Г. У. Друштва член Кореспондент, за заслуге учињене у српском језику, на које ми он одговори, да диплома два дуката више не стоји, ласно је вели то добити, но опет каже, да ви трудећи се то заслужујете, и да вас поздравим од њега, драго му је што је то о вами чуо. —

Ради литературе наше, што ми обричете нови и *врло лепо* послати, то вас молим да незаборавите.

Бешеновска ракија и шилер стоји ми за вратом, преко поручице слабо ће шта бити, зато сам рад отићи сам, али је време ружно, а пут рђав до зла бога, да не може гори бити. Зато претрпите молим вас. Нови ђенерал добар је човек, још се нико не тужи на њега, мислим слабо је налик на покојнога. — Будите здрави и поздравите све ваше

ваш искрени пријатељ
В. Василијевић.

P. S. О Божићу и новом лету пили смо у ваше здравље! моја деца сећају се вас врло добро, опоминућисе, како сте им говорили, да је Божић на таван дошао.

[Напомена Вукова:] одговорено 23. Јануар. 825.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2509]

31.

У Вуковој соби 26. Јануарија 825.

Љубезни пријатељу!

Знам да сте до сад морали којекакве гласове чути о Србији, јербо и овде се сила којешта говорило, па до Беча морало је 100 пута горе нарасти; ја пак нисам ктео вама којешта писати, док се добро неби известио шта је и како је, а данаске сам разумео о буни, која би могла Господару велику штету нанети, и зато вам пишем. Неки зовоми Ђак подигне се против Милоша и његови уредба и врбује на своју страну неколико наија, па шњима управо у Пожаревац на Господаревог брата Јована, који је био осетио буну, и немогавши своме брату у Крагојевац одма отићи, побегне у Пореч код Вуле, а одавде своме брату у Крагујевац. Ђак дошавши са својима у Пожаревац и видећи да је Господарев брат умакао, попљени, пороби и разори овога дворове до основанија, па небавећи се ту дуго поити одма к' Крагујевцу на Милоша, но овај извештен од свог брата Јована, шта му се кува, таки поручи кнезу Мићићу, да му дође што брже може у помоћ, на које овај у итости скупи 500 коњаника па брже шњима у Крагујевац; док је Мићић дошао у Крагујевац, Ђак је са своји људи већ у Тополу био дошао, и спремао се управ на Крагујевац, но Милош нечекајући га да му дође пред кућу, скупи к онима Мићићевима још своји људи, па Ђаку на сусрет, и ту нападне на њега изненада; побије му чету и растера куд које, а 20 глава зароби. Ђак, који се није надао овом колачу почне бегати, и буде рањен, а брат му остане на месту, и тако се умири та буна. Сад се истражује повод њен, но онаје морала тињати још по одавна, кад и Allgemeine Zeitung из Цариграда о некаквој буни у Србији већ нешто напомиње.

Овде се сад тек зима појављује, и путови су врло рђави, да није могуће отићи по пиће.

Будите здрави то жели

ваш искрени
— В —

[Напомена Вукова:] одговорено 6. Февруар. 825.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2510]

32.

У Земуну 3/15. Августа 1825.

Љубезни пријатељу!

Од како сте од нас отишли видимо да сте нас већ заборавили, кад нам за толико време непишете, будите само здрави. — Ономад у Петак био је Бика у Београду, и састаосе са Давидовићем, који му је казао, да се чуди зашто нисте онамо прешли, гди је Господар с вама разговора имао, и вама 1000 форинати већ готови преправио дати, то вам јављам, да се знате владати, сада још једно: Господ. Јеврем неколико дана има како је у Београд дошао, ономад у суботу у јутру у 8 сати дође један Турчин (спаија) у конак на диван'ану запали чибук пак пуши, пуши, чекај, чекај, никому од људи није сметао; на један пут изиђе Ћелеш из собе на диван-у, Турчин непознавајући Јеврема мислио је, ово је он опали на један пут из два пиштоља, један несвати, а другим га рани једно тане у руку, а друго у трбу (тако је набио пиштољ) од момака никосе није у тај мах на чардаку десио, но Јеврем изиђе из собе и види јаучући Ћелеша и код њега Турчина говорећи: да је дошао Јеврема убити, а не њега, но то је несрећа Ћелешева; на то повиче Јевр момке, а Турчин на Јевр. са оним другим пиштољем, што није сватио, тусе покошкају: у том долете момци; одбране Јевр. и по српски избију Турчина и одведу везиру у град, који га питао, заштоје то учинио? но Турчин каже: да је он дошао навалице да убије Јеврема, па кад је видио Ћелеша мислећи даје Јевр. на њега опали, нити га је ко наговорио нато, само што неможе да трпи Србе, на то га везир да удавити; а Ћелеш преко ноћ умре, и јуче га саране, то су најновије ствари из оне стране.

Овдесмо сви здрави, и сви вас поздрављамо.

Од Стеве Филипов. немам још одговора ни новаца на моје писмо. Поздравите све ваше домашне, мала Василија ваљада је научила већ сама јести.

ваш искрени пријатељ
В. Василијевић.

Пишите нам што, па незабор. опоменути Г. Милоша Урошевића.

[Напомена Вукова:] одговорено $\frac{\text{25. Авг.}}{\text{6. Септ.}}$ 825.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2511]

33.

У Земуну 31. Авг. 1825.

Љубезни пријатељу!

Примио сам ваша два писма од 4. и 25. о. м. са објављенијама о вашем Забавнику. Ми се трудимо колико је год могуће да више Пренумеранта скупимо. Од избора ваши предмета, што будете у Забавник метнули, зависиће у напредак число пренумеранта, доста се удручавају гди је ерцеговачким наречијем, па неће да се пренумерирају; преко свега гледајте да не изостане календар у њему, јербо готово сваки најрадије због њега пренумерирасе. Миловук послао је из Пеште 20 Гримови српски граматика, од који сам моји 10 к. предао за Н. Сад. Г. Стеви Филиповићу писао сам у Руму ради новаца од продати песнарица, па још нема ни одговора, да ми нисте у вашем последњем писму о новци споминьали, баш би они 40 f. од пренумеранта задржао, (јербо с концем 8-вра морам новце од оне масе предати) а сад нећу, послаћу вам до крајцаре, макар се ја како мучио. — За Забавнике немојте Давидовића трагом поступати, његови су Забавници увек доцкан долазили, па се сваки сумњао пренумерирати, а сад кад виде због календара да доспевају пре нове године, ће се свако радо пренумерирати за тако малу цену. Бика је ту у Бечу од њега ћете најбоље што новога чути, после његова одласка из Земуна није се ништа важно догодило. — Обећани „огледи о св. писму на српском језику“ немојте заборавити послати, жао ми је, што ми нисте о њима усмено што говорили.

Ево још једно да вас молим, које ће вам и потрудно бити, али да учините, јер није друкчије. Дајте узети $^1/_4$ ℔. Gallerte oder Colle Galletine in Platten wo 18 auf ein Pfund gehen.

Ова ствар чисти вино и дотерује га, коштује најскупље 4 f. сребра Ц. за то за пробу рад би $^1/_4$ Ц., може се добити код Г. Pittony und Sohn Droguisten unter der Tuchlauben № 562. — То вас покорно молим да ми одма или по Бики (ако се неће у Бечу задржавати) или по првом Делижанцу пошљете, со тим ће те ме обвезати; па ако уз то и то докучити можете, како се ваља владати шњиме око вина, онда ће ми још милије бити. — Сир ћу солити још доцније мало, онда ће маснији бити, и бољи него лане.

Поздрављајући све ваше на дому, очекујући одговор и Gallerte јесам

ваш искрени пријатељ
В. Василијевић.

[Споља:] Herrn
Wuk Stefanovits Karacsich
bey der Weissgärber in der Marxergasse № 46
in 1 Stock über der Gang
in *Wien.*

[Вукова напомена:] одговорено 8/20 Септ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2512]

34.

У Земуну 23-га Септембра 1825.

Љубезни пријатељу!

Примио сам ваше писмо од 8/20. Септ. $^1/_4$ Ц. Gallerte очекујем са првим делижанцем, а ако можете још докучити, како шњим ваља оправљати вино, биће ми врло мило, ја овде знам од прилике мајсторију његову, али може бити да Бечлије друкчије шњиме раде. Ево вам шиљем имена и новце пренумеранта на Забавник, првије 69 а други је 65 f., rest од 4 f. оћу гледати да скупим ови дана. Имена штампајте овако по реду, како што стоји написано, да неби било коме противно, ако би се друкчије изменуло, а Забавнике брините

се да дођу овде у Нојември месец, јербо акосе задоцне, губиће ју цену због Календара, па ће ју у напредак уздржавати се купци, нећеју хтети пренумериратисе, као и на Давидовићеве.

Од Филиповића нема још одговора, по другој поруџбини отпоручиомије да ће како дође кући (јербо је био на путу) прегледати колико има књига још, а за остале послати новце. — Сир је осољен што сте наручили, сутра ћу га заднити, па Г. Сотиру предати, да га отправи у Беч по вашему зактевању.

Почем сам пренумеранте пописао, падне ми у памет да мије Г. Јован Ковач рекао, да и његово име запишем, зато је последње, а ваљалоби да дође гди у среду дакле 70 пренумеранта, 5 f. resta. Векcла је на Г. Димитрија Цико и Синове, т. ј. Г. Стеван Цико (Јанаћев стриц) у Бечу исплатиће.

Будите здрави и одма одговорите, како примите писмо

вашем искреном пријатељу
В. Василијевићу.

[Споља као на претходном]

[Напомена Вукова:] одговорено 6/18. Окт. 825.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2513]

35.

У Земуну 18/30. 8-вра 1825.

Љубезни пријатељу!

Одговарам на ваше писмо од 6/18. Октомвра. Gallerte јесам примио, фала вам, само нисте ми јавили шта стоји, да би се у напредак, ако ми у посао уиће, владати могао. — За Забавнике журите се да што раније дођу, тоје боље за вас. — Бика је оправно ону књигу, штоје по делижанцу дошла својим путем. — Јован Ковач каже да је боље по Акова Шљивовице но по $^1/_4$ од ње и од Шилера, и за то је у Бешеново писао да му $^1/_2$ Акова добре шљивовице пошљу за ваш ра-

чун, то су свети оци драговољно послушали, и под својим печатом $^1/_2$ Ак. шљивовице послали Јовану Ковачу, која ће вам се првом приликом преко Госп. Сотира на Г. Тирку оправити. — Карабаша каже, да нема одговора повољна на оно Магарашевићево писмо од онога попа из Панчева. Да би се боље уверили, шта и како на оној страни о вама мисле, и да смо се трудили то разабрати, ево вам шиљемо ово оригинално писмо, из кога ви најбоље разумети можете његову мисао.

Брат Моја моли вас, да би учинили љубов да упутите његова брата, коме је он одавно преко Новића сина, ради Календара онога, што је у њему покојног Доситеја биографија, да га може добити.

Кад пошљете Забавнике, немојте заборавити оне обећане књиге да ми пошљете, а ако још што међу тим буде изишло о нашој литератури и то пошљите

вашем пријатељу
В. Василијевићу.

[Споља као на претходном]

[Напомена Вукова:] одговорено 3/15. Нојемвр. 825.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2514]

36.

У Земуну 26-ог Нојемвра 1825.

Љубезни пријатељу!

Ваше писмо од 3/15. о. м. јесам примио. — Забавници су већ дошли, и раздати, ево вам кратка суда о њима. Како год на лексикон што Абдериди вичу, тако исто и на Забавник, овим људма ви већ нећете моћи по њуди књиге писати, а они, који што разумеју кују га у звезде, као и Речник. До данас нисам још ни једног Ексемплара продао, а од огледа продаосам два ексемплара, Плутар би узео, да му се поклони, али за цванцику чинимусе скупо, а ја опет нектедо се напалити да му онако дам, и тако није ми ништа друго

рекао, осим тога, да се чуди, како се могло допустити, да се та књига штампа.

Ето вам и сира, и ракије, а вина нема, поп „Изобрѣтая“ изговарасе да он није крив за вино, а Јован Ковач каже, да се он подватио, да вино њему преда, да се вама оправи. Сир сам три фртаљчета предао Сотиру да га оправи Г. Тирки, уздамсе да ће те шњиме задовољни бити, јербо је доцкан сољен, тако исто је вино Јован Ковач предао Сотиру. Стева Филиповић донео мије 11 к. песнарица, међу којима има и и трули, а за остали 9 к. послаомије новце пре пет дана, које сам aconto оније 40 f. примио. Он се врло тужи. да за они 9 књига није једне крајцаре примио, него мора из свога џепа глобу да плаћа. — Ја сам наручио кад дође Милоје из Чумића да ми се јави да се шњиме састанем, пак кад то буде оћу вам јавити.

Надао самсе по вашему обећању са Забавницима и немачки превод наши песама примити, пак нистеми послали за то вас молим немојте заборавити, и уз то ако још што лепо буде, да ми пошљете. Сви смо здрави, и сви вас поздрављамо, особито Г. Милош Урошевић пита оћетели скоро амо доћи, јербо он неможе пре Марта у Беч ићи.

ваш искрени пријатељ
В. Василијевић.

[Спољa као на претходном]

[Напомена Вукова:] одговорено 18/30. Декемвр. 825.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2515]

37.

У Земуну 4/16. Јануарија 1826.

Љубезни пријатељу!

Ваше писмо од 18/30. т. г. јесам исправно примио. За вино јесам говорио Карабаши и поп Лази, и они су обећали се брнути да вам по вољи учине. — До данас нисам још

ни једнога Забавника продао. Љубом. Плутар се чуди да већ није конфицират због Календара и каже да је чуо у Карловци, да Екселенција вас већ тужила код мирске власти, како сте се смели усудити, и Календар извршати, неопоминући се ланског страдања Магарашевића, ја с моје стране не верујем да вас може сапрети?! А Куцкало, који је пре месец дана овде био, казивао је на једном месту, да у напредак неће пред ником о литератури говорити, јербо који је год што досад о њој писао, све је то од њега чуо и украо, тако сте и ви у ваш Забавник оно писали, што сте од њега чули! (ово је оно: мили Боже да лепи звона!). Милоје из Чумића био је овде и одавде отишао у Осек, па ако тамо свиње непрода етога у Шопрон и у Беч, шњиме сам се разговарао ради Тиролови књига; он каже да још није ни једна продата, а на новцу је тврд, па није дао ни паре. — Бика је оно писмо одавно оправио својим путем, а што Грци о Господару којешта гатају, није истина, он је онде, гди је и до сад био. — Брат Моја шиље вам овај freylos, да би његовоме брату Алекси Капонегу дали, да га ајнкасира и новце код себе задржи. — Г. Милош Урошевић поздравља вас љубезно, и жели вас у здрављу до шест недеља застати. — Примите поздравље од свију ваши пријатеља и од

вашег искреног
В. Василијевића.

Нисте ми јавили је ли вам сир по вољи.

[Слоља као на претходном]

[Вукова напомена:] одговорено 2/14. Марта.

[Ориг. у арх, С. К. Академије бр. 2516]

38.

У Земуну 28. Јануарија 1826.

Љубезни пријатељу!

Ваше писмо од 5. о. м. јесам исправно примно, и одма својим путем оправио, уверени можете дакле бити, да је ја-

мачно у руке доспело, куда је адресирано било. Пре 10 дана дошло је од Господара 500 fl. W. W. преко брат Моје на Г. Јоакима Вуића у Будим, а у исто време то, добије брат Моја писмо од Вујића ди му јавља, да је од Г. Јеврема 500 fl. W. W. на поклон добио, сад може и статистику издавати.

Милоје из Чумића прешао је на ону страну, а ја се шњиме више нисам састајао, али он је казао, да књиге Тиролове још нису продате.

За Давидовића чује се овде рђав глас! једни говоре да је умрьо!!! Поздрављам вас и све ваше домашње и јесам

ваш искрени
В. Василијевић.

[Спољa као на претходном]

[Вукова напомена:] одговорено 2/14. Марта.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2517]

39.

У Земуну 14/26. Марта 1826.

Љубезни пријатељу!

Примио сам ваше писмо од 2/14ог Марта. Радујем се да сте са вашима сви здрави. Једва вас чека на пролеће Вукова соба, ама ваља пасош за Земун извадити, па ћемо онда ако ко узрежи јен..и матер!! За Давидовића чује се да је здрав, а Господар путује сада по вилајету.

Брат Моја моли вас да учините добро ову векслу на Г. Стевана Цику, да дате његовоме брату Алекси Тобџији (ако је усте примити) и да му кажете да ће му још новаца до краткога времена послати, но најпре вас моли учините ту љубав и отидите код његова капетана и заштите Conduiten Liste, јербо је рад видити, како се влада, па онда да пошље још новаца. Што узимате трошка на фијакера и проч. оће вам брат Моја драговољно платити. Поздрављамо

вас сви ваши, и једва чекамо да нам дођете (али за пасош незаборавите) да идемо на славујску песму.

ваш искрени пријатељ
В. Василијевић.

[Своја као на претходном]

[Вукова напомена:] одговорено 13/25. Априлија.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2518]

40.

У Земуну 23. Септ. 1826.

Љубезни пријатељу!

Ваша два писма једно из Будима од 26. Авг. друго из Беча од 14. о. м. исправно примио јесам са објављенијама о Забавнику. Бринем се колико је год могуће да вам што више пренумеранта скупим; него ове године нешто се ладно показују морају ји батином натерати.

После вашега одлазка био сам послом у Београду и ту се случајно са Давидовићем састанем. Он ме уверава да сте ви тамо прешли, да би за вас пробитачно било, одонуд не би се без једне, ако не више маторки вратили, он каже да ви пиште онамо у црном тевтеру, како што ви мислите, и да Господар о вами ништа зло не говори. Али овде се гласа, да је вас Герман у Петрбургу оцрнио, да горе не може бити, и да су ваши ондашњи пријатељи од вас руке дигли, ја то неверујем. Нити могу веровати да се једноме скитници, као што је он, све веровати може, што он каже. Да ли је третина беричетна већ изишла?

Овде нема важни новина. Царска плата још се незна коме ће припасти, ја мислим Живановићу, али да будне српски учитељ, а приватно може и татарски предавати. С оне стране ништа се нечује.

Прије осам дана дође нам амо Коста Немања, но овде га познаду да је од лозе Немањића, па му даду квартир у Касарни, а јуче оправе у бројаница на коли у Варадин, и

даду му уза се једнога каплара као ординанца, и једног простог солдата као воришицу. Куда ће оданде даље незна се. Он носи велику браду, као метлу.

Будите здрави са свом вашом фамилијом коју љубезно поздрављам и остајем

ваш искрени пријатељ
В. Василијевић.

[Вукова напомена:] одговорено 15/27. Окт.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2519]

41.

У Земуну 11/23. 8-вра 1826.

Љубезни пријатељу!

Прикључену листу пренумеранта на ваш Забавник за 827. годину добио сам ономад из Београда заједно са новцем и писмом, гди ми пишу да вам се пренумеранти пошљу, да њина имена неостану нештампана, како што је било на Доситијеве Благи Обичаји. Мене се чини да има доста Србаља, који се само за то на књиге пренумерирају, да им само имена њина у књизи нештампана стоје. Кад ми у писму то толико препоручују из тога узрока шаљем вам оригинални лист, да би се ви побринули њима уговети. Но морам вам још напоменути да у почетку Београдски пренумеранта ставите:

Г. Марко Радовановић 1
Живко Радовановић син 1

Новце сам примио 32 f. W. W. и ћу вам ји послати када и ове наше Земунске пренумеранте скупим, и њине новце и имена вама пошаљем. — Сир у међудневица сољен ћу Г. Сотиру када време буде послати, да он управи на Г. Тирку. Ново нема за сада ништа. Поздравље од Г. Ђорђа Милутиновића Црногорца из Београда и од остали овдашњи ваши пријатеља. Остајем

ваш искрени пријатељ
В. Василијевић.

[У прилогу списак претплатника Ђуре Милутиновића, штампан у Даници за г. 1827. стр. 152.].

[Ориг. у арх. С К. Академије бр. 2520]

42.

Љубезни пријатељу!

Доодећом поштом оћемо вам пренумеранте на Забавник послати засада није могуће векслу добити. Међу тим примите ово писмо и поздрав од

1. 9-вра 1826.

вашег искреног пријатеља
В. Василијевића.

[У продужењу истог писма:]

Здравствуите!

Изволите примите ово приключено писмо, коесам' овај часъ из Бешграда приміо, купно с' поздравомъ од Г. Алексе Симића Конзула.

Молимъ васъ будите добри мога брата Алексу Топчіу наћи, и казатиму дасамъ послате Цаихнунге приміо; но ништа ми, неявля ели онъ кошулѣ и проче ствари коесаму послао, равно и писмо преко поще приміо; за све даме извести. Любезно васъ и ваше поздравляюћи остаемъ

вашъ покорни слуга
Моисеи М. Лазаревићъ.

[Спољa:] Herrn
Wuk Stefanowits Karagich
auf der Landstrasse № 291
in Hofe rückwärts in 1. Stock
in *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2521]

43.

У Земуну 4-ог 9-вра 1826.

Љубезни пријатељу!

Позивајући се на моје ономадашње писмо ево шиљем вам имена пренумеранта на ваш Забавник за 827. год. Ове године показују се Земунци врло ладни к Забавнику, и ово што се пренумерирало није пола платило, то је једна мука; а друга је што се неможе вексла за Беч да нађе; но једва намоли Г. Шпирту, но ни он недаде вексле (богате људе мрзи малене суме писати) него ми рече да се код њиова брата Г. Косте Шпирте пријавите, и он ће вам дати 43 f. W. W. што сам овде ја положио. А за Забавнике постарајте се да нам скоро дођу. Ја мислим да би већ време било, да о вами у публични новини што читамо, кад би Beobachter што о вами могао писати, то би за вас и за ваше пријатеље млого важило. — Г. Сотир каже ми, да ће скорим временом имати прилику за Беч товарити, и онда ће и ваш сир послати. Поздравите све ваше, остајем

ваш пријатељ
В. Василијевић.

[Списак претплатника из Земуна, Крњешеваца, Купинова и Пазове, штампан у Даници за г. 1827. стр. 155, 157, 158].

Дакле

За Земун има пренумеранта	21	по 1 f.	. . .	21 f.
Београдски „	32	„ 1 f.	. . .	32 f.
				53 f.
Примите од Г. Шпирте у Бечу			. . . . .	43 f.
				10 f.

Ови 10 f. задржавам за сир, штоћу вам послати.

[Спољa као на претходном]

[Вукова напомена:] одговорено 9. Нојемвр. (по нашему) 826.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2522]

44.

У Земуну 2. D-врија 1826.

Љубезни пријатељу!

Ево вам писма из Београда на читавом табаку писаном, са овим писмом мислим да сте и два буренцета сира, кога сам пре 14 дана Г. Сотиру предао, да на Г. Тирку пошље, примили. Ново овде нема засада, ваши пријатељи јесу сви здрави, осим Марјановића, он нам је болестан, и чини ми се да ће све своје пријатеље ожалостити. Будите здрави и поздравите ваше све домашње од

вашег искреног пријатеља
В. Василијевића.

[Спољa као на претходном]

[Напомена Вукова:] одговорено на бадњи дан 826.

[Дописато на писму Ђуре Милутиновића од 1. XII, 1826. г.]

45.

У Земуну 2/14. Маја 1827.

Љубезни пријатељу!

Од како смо се растали не ниште нам још ништа, морамо дакле одавде ми почети. Ево Г. Oberlehr. Ачић моли да учините љубов, и по овој шпецификацији школске књиге да купите и на Г. Миловука у Пешту пошљете, гди ће ју Земунци о вашару примити моћи, и амо донети, а за њи ево у векслu на Г. Шпирту 120 f. сребра, што буде разлике рачун ће ваш показати. Из оне стране дошле су ми на вас, но незнам од кога неке историје у рукопису, а и од Г. Oberlehr. примио сам неколико преписани јуначки песама, ја ћу вама све то послати у Пешту Г. Миловуку молећи га да ји он вама

оправи. Будите здрави са свима вашим домашнима и примите поздрављe на све од

вашега почитатеља
В. Василијевића.

П. П. Мајстор Јован Ковач оп..ио је сина ономад у четвртак узео је Павла Умјанина [?] кћер.

[Споља:] Herrn
Wuk Stefanowits Karagich
in der Marxergasse auf der Landstrasse
Erga Recepisse
in *Wien.*

[Напомена Вукова:] одговорено 17/29. Маија.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2523]

46.

У Земуну 2/14. Јуниja 1827.

Љубезни пријатељу!

Одговарам на ваше писмо од 17/29. п. м. и јављам вам да сам од Г. Аџића за ваш рачун 11 f. 19 x. С. М. примно, но незнам како ћу вам ји послати, јербо овдашњи богатоши нећеју за тако малу суму да пишу горе, него гледните ви ту око Г. Шпирте небил вам он исту суму ту положио, па да ја његовој браћи овде дам. — Бики сам предао писмо, и он каже да вам је већ одговорио, које се мимоишло са вашим писмом.

Од Г. Миловука примио сам 50 ексемплара буквара али до сад још се нису продали, а од Данице слабо или баш ништа непродаје се јербо не ће ју да плаћају по 2 f. W. W. а сад ћу ја по вашој наредби спустити по 1 f. W. W. ако ко усхте. Да ли би нам могли како ону рецензију из Телеграфа Московска на читање добити? То би врлина била! Будите здрави и примите поздрављe од ваши пријатеља, ја остајем

ваш увек исти
В. Василијевић.

[Спољна:] S. Wohlgebohren
Herrn Wuk Stephanovits Karagich
auf der Landstrasse № 291
in *Wien.*

[Напомена Вукова:] одговорено 7/19. Јунија, и писато Давидовићу.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2524]

47.

У Земуну 20-га Јунија 1827.

Љубезни пријатељу!

Одговарајући на ваше поч. од 7/19. о. м. јављам вама да сам од Г. Oberlehrern Аџића и остали трошак за књиге у 22 fl. 5 x. W. W. примио, и тако једва Г. Шпирту намолим да пише своме брату да вама тамо положи 20 f. 9 x. CM. које је од мене овде примио. Сада ви са ваше стране ваља да примите те новце, да његов брат неузима какве главобоље шњима, јербо једва сам ји ја овде наметнуо да приме ту багателу, пак се бојим да и ви тако исто тамо неучините.

За књижицу Телеграфа можете ласно прилику удесити, тамо има Земунаца међу којима је и Г. Панаот Пана Нака, а оно ваше писмо оправљеноје путем својим. — За Симу Милутиновића нит сам чуо нити видио, од кога је он реда, јели трговац, литератор или војник? — Песму о Јерку Латинину препоручиосам Г. Живановићу, он се обећао да је од Јеце препише, а може већ досад да је и преписао. Од важности новина нема за сад, да би вредно било што писати о њима.

Поздравите све ваше домашне, и вас поздравља

ваш пријатељ и почитатељ
В. Василијевић.

[Спољна као на претходном]

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2525]

48.

У Земуну 4. Јулија 1827.

Љубезни пријатељу!

Надам се да сте од Г. Шпирте Г. Аџића новце веће примили. — Са Стеваном Милутиновићем састао сам се овде и разговарао, о њему судећи рекаоби да има велику живост у мислима, но чинимисе да је слаб политик, он је одавде отишао у Трест, а не преко, бојао се неће му клима пробитачна бити. — Овде се говори да је Господар Београдске трговце к себи на част позвао, и да је отишао у Пожаревац — други новина незнам за сада, но ево за нас прекрасне новине:

Ови дана дошао је нови Verordnung од Hofkriegsratha као Erledigung на лански Schulbericht, гди похваљује ваопште наше школе, и обећава и остале наше учитеље из провента плаћати, док само каса, која се на зидање варошке куће испразнила, мало одјача; засада заповеда да сваки наш учитељ по 4 f. сребра на годину као Schreibspesen прима, и други 15 f. C. M. годишњи Prämienpauschale за отличну децу из провента добијамо, ово је велика милост нама указана. Ја сам као надзиратељ школски од Hofkriegsratha задовољство и похвалу, а од магистрата след тога Decret добио.

Љубими пријатељу, ја мислим, кад овако висока власт тако милостиво с нама поступа, и толико вниманије к нашима школама обраћа, да би сад време било тој високој власти предложеније учинити, како ћемо бабу Смиљану из школе истерати.

Са свршетком годишњег егзамена даје се известије о свима школама. Плутар је пре неколико дана свима учитељима казао, да српску Вукову граматику, која се већ почиње укорењавати, у напредак, јербо је већ и учит. Сава почео њу предавати, непредају, него славенску Мразовића. Мени се пак већма очи неможе вадити, него кад ми се за наше мале ђаке о предаваћу слав. граматике проговори, зато сам наумио на свршетку егзамента известије о внутрењем стању школа, и баби Смиљани предложеније високослав. Hofkr-рату учинити, да би од њиове стране пато већма пазили, да се на простом језику, гди осим читања, ђаци још штогод на-

учити могу, у напредак књиге начине, и да је то највећа нужда у школама; јербо са Часловцем и псалтиром уче се деца само читати, а неразумеју у њему ништа, баш као да је па Хинезком језику, а особито да се заповеди сриску граматику предавати ђацима, који почем изуче ове школе постају орачи, занатлије, или највише да постају трговци, и у њиовом будућем званију јурве слав. корешпондирати нећеју, него у простом матерњем језику, као штоје обит. овдашње молећи за плаћу Живановића лане о томе говорило. Фала Богу од како су сриске школе постале, још ни изкаквог пера, ни од које власти, која њи управља, није ни једна речица изтекла, како би се начин предавања поболишао, а способне књиге увести могло, него како је почето, онако траје без промене. Време је дакле да се помакнемо у напредак, али Плутар ако и јесте тога мишлења, опет неће сметн такво предложеније потписати, а ја сам наумио да учиним, на куд изшило да изшило. Вама љубезни пријатељу јесте стање наши школа боље познато, него другима, ви оскудост осећате у њима врло добро, ја са моје стране нисам у стању на немачком језику таку Relatiју, која би се са успехом Hofkriegsrathy предложити могла саставити, него би вас покорно молио, да учините добро, и не пожалите труда Г. Копитара о томе замолити, да би једно пол сата жертвовао, и таково што сложно, које ће без сумње своје дјепствије имати, и које би ја на чисто овде преписао. Ви ће те са тим благодарност вашем славном имену од наши ђака и потомака увеличати, и мене особито обвезати. У противном случају пак, ако би Г. Копитар припетствија имао, молим вас изволитеми одма назначити, да би се заранше могао куд на другу страну обратити, јербо време већ приспева за тај посао. Али преко свега ја би желио да се таково што по вашему вкусу саставп, и баш ако Г. Копитару могућно не буде, а ви молим вас гледните да други који то изпослује на што буде трошка назначите ми, ја ћу са моје стране вама с највећој благодарности одма послати, само што лепо нека изиђе пред власт. А ако што за нужно нађете споменути да благочестије неће пропасти ако се часловац и псалтир из школа уклони, то слободно ставите, ја од моје стране потписаћу, јер се небојим карлов. жељеза и остали којекакви претња, а за Плутара немарим, потписао, или непотписао, на потпис неће се ту ни гледати, него на ствар, шта се предлаже, и какву

ползу имати буде. Очекујући пријатна одговора, поздрављам све ваше тамошње, и јесам

Ваш искрени пријатељ
В. Васиљевић.

[Спољa:] S-r Wohlgeboren
Herrn Wuk Stefanovits Karagich
Doctor der Philosophie etc. etc.
auf der Landstrasse № 291
in Wien.

[Напомена Вукова:] одговорено 12/24. Јулија.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2526]

49.

У Земуну 4/16. Августа 1827.

Љубезни пријатељу!

Дужан сам вам одговор на ваша два писма од 12/24. и 19/31. Јулија, које би требало одговорити, али болесном човеку није могуће писати, а то сам ја био и трпио — на прво ваше одговарам: да је Симо Милутиновић (како што чујем) нов пасош променуо и шњиме се оторњао. — По вашој наредби јесам Г. Миловуку у Пешту сва три ексемплара ваши народни српски песама под Атресом вашом послао, по Пештанци усмено молећи га, да вам ји упут у Беч оправи, због моје болести писати му нисам могао, уздам се да сте ји досад већ примили. —

На друго: вала вама и Г. Копитару на вашему труду с моје стране стараћу се и трудити колико се год узможе да се превати, и кад дође горе, мислим, да ће ју се приватити, да што изиђе на добро.

На новину за Мушицкога баш вам особито фала, овде у Земуну ја сам први од вас тај глас чуо, и по свој вароши разгласио, било је доста људи, који су сумњали о истини, па тек онда веровали, кад је у Будимске новине стојало: јербо из Карловаца и Н. Сада није се ни до данас о њему ништа чуло!

Ономад у понедеоник дошла је овде Госпођа да посети зета, и утеши кћер од жалости (за покојним Лазом) у њеној су пратњи Базерђанбаша Београдски Вуле, Аврам Кашпаровић (овај ме посетио у Вуковој соби) и још неколико, а овде је и Савка и Милан, бавићеју се свега осам дана овде.

И овде се говорило да ће ју они Срби, осим осморице, из Бесарабије у Србију опет доћи. — За владику Београд. доћи ће владика из велике Трнаве у Бугарској име му је Апатије, и очекују га сваки дан да дође.

У Фенек је дошао Сава Бешеновачки намесник да управља Манастиром, а дојакошњи игуман аванцираће за проигумана где га буду наредили, барем ће сада и Фенек да процвета.

Примите поздравље од ваши пријатеља и будите здрави.

остајем ваш почитатељ

В. Васиљевић.

П. П. Аврам Кашпаровић поздравља вас љубезно, а такођер и мој кум Стојко Арамбашић.

На мое ствари наручене заборавилисте, а я за ваше нйсамъ и желіо би лично состатисе и устмено о више ствари разговорити се и прочая

вашъ

С. Паунковићъ Арам'башитъ.

[Споља као на претходном]

[Напомена Вукова:] одговорено 4. Септ. (по Римском).

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2527]

50.

У Земуну 5/17. Септ. 1827.

Љубезни пријатељу!

Ваше писмо од 4. ов. м. п. р. јесам исправно примио. Све три књиге песмарице мислим да сте дојако примили. — Наручено фртаљче сира ћу вам после мале госпојине осо-

лити, и назначеним путем послати, а због вина нисам ништа Карабаши говорио, јер од Дуова шњиме и с његови колегима не говорим. — Ви ми пишете ради пренумеранта на вашу Даницу, а нешиљете ми никаква објавленија, а без тога неможе се скупити ништа. — Оно известије о школама мораћу сам предати, јербо од Плутара није ни надати се, да ће он оно потписати, а такођер и Живановић, али ја за то и немарим, ја га потпишем на куд изишло да изишло, оно ће тек у среди Нојемвра месеца са осталим Berihtом целог генералата у Беч приспети, на онда, ако је и вама могуће да и ви са ваше стране малко помогнете да бабу Смиљану изтерамо. — Чујем да Милош Светић триста чуда на вас због тога штоје летопис забрањен, и што сте му ви казали на пооду његовом из Беча, да ити брже, небили на подушије матици српској дошао.

Игуман Бешеновачки Александар, ако већ нисте чули, он је умръо, пак се сад наш Сава мучи, гди ће он постати игуманом, или у Фенеку или у Бешенову.

Новине из оне стране нема важне, што би вредно било јавити; ако тамо код вас што будне, особито за владике наше молим вас да ми одма јавите, јербо оно за Мушицкога, што сте ми јавили, ја сам први овде у Земуну знао и разгласио. Збиља! кад опомену за Мушицкога! овде се за њега још ништа не чује кад ће се владичити. Да се не буде попишманио, па неће да буде владика!?

Примите поздравље од моји домашни на сву вашу фамилију, и остајем

ваш почитатељ

В. Василијевић.

[Споља као на претходном]

[Вукова напомена:] одговорено 23. Сент. 827.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2528]

51.

У Земуну 10-ог Окт. 1827.

Љубезни пријатељу!

Ваше почит. од 23-ег Сент. са три ваша објавленија на Даницу 1828. јесам исправно примио, и по вашој наредби

ни раздао, сад је већ наша брига да вам пренумеранте скупимо, али ви са ваше стране немојте се шалити да шњима одоцните, најбоље би било када би могло до последњега Д-вра да буде већ овде. — —

Што вам Пача за Мушицкога каза да је завладичен, па још на усековаиије, то је пресна лаж, ни дан данашњи још није владика, чује се да ће се у Даљу владичити, али када, то се извесно још незна.

На оној страни нема особити догађаја, онамо се највећему миру надају. Јоаким Вујић прешао по одавно на ову страну, али куд се стопио враг га знао.

На место п. Александра постао је отац Лукијан игуман, штета што је Марјановић умрьо могли би на пролеће пћи црвени јагода шњиме јести. — Сир је за вас пре 8 дана осољен, и ћир Сотиру сам јавио, кад узашаље Г. Тирки да ми јави, да му га предам.

Моје известије оно, јесте одавде већ оправљено, и ако није тамо већ преспело, то ће морати најдаље до 10 дана тамо доћи; да мије могуће јеб. би некоме матер због њега, али што ја не могу дедер ви тамо накнадите да се Баби Смиљани опело спева, па ако пође за руком онда ће те видити овде чудеса, преко свега молио би вас, да о тој ствари почешће што јавите, или се имам надати Смиљиној смрти, или животу.

Светића ја лично непознајем, нити сам се кад шњиме састајао, него сам чуо од другога да је оно он на вас говорио, па сам вам јавио, како што сам чуо.

Поздрављам све ваше домашне

ваш истини почитатељ
В. Василијевић.

П. П. Недајте пардона баби Смиљани!

[Споља као на претходном]

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2529]

52.

У Земуну 27-ог 8-вра 1827.

Љубезни и високопочит. пријатељу!

Једва из кревета устадо да вам ово писмо оправим, које код мене одавно лежи. Ево веће 10 дана како од назеба болујем, и још немогу к себи да дођем, јер се уз назеб и нека проклета грозница умешала, па што је најгоре, што ми досад није никад било, то је: што ми срце ништа неиште јести.

Ђорђе Милутинов. из Београда пишеми да примим 40 f. од Марка Ђерманића за ваше пренумеранте, но како сам бобестан још нисамсе шњиме састао, а од мога бившега ортака Лазарев. чуосам да је досад до 70 Пренумеранта из Земуна скупио, за то ћу вам у једно све новце послати.

Јавите ми што за бабу Смиљану, оно досад мора већ тамо бити, мене се све чини да чујем за неко опело да би одма оздравио.

Ако нисте већ чули за проигумана Бешеновачког Светок...а што мује Мацa Прњаворка прст лечила, он је умрљо у Н. Саду и сарањен је у Нама. Ковиљу, почем је пре добро излупан био у Србији због тога што је некаквога другога калуђера градио и т. д.

Ваше буренце сира стоји одавно преправно, само чека Сотира док стане товарити за Беч, пре 12 дана товарио је, и обрекао да ће и моје буре ово товарити, па га тако и заборавио.

Будите здрави и поздравите све ваше домашне од

вашег истинитог пријатеља
В. Василијевића.

[Споља као на претходном]

[Напомена Вукова:] одговорено 4. Нојемвр. по нашему.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2530].

53.

У Земуну 10. Нојемвра 1827.

Љубезни пријатељу!

Ваше писмо од 4. о. м. јесам примио, и оно у њему у Београд оправио. Једва сам се мало опоравио, да на ноге стати могу. — 40 f. W. W. из Београда примио сам, и оћу вам преко Панте (Бике) прве поште послати, јербо он каже да има и он вама 100 f. послати из оне стране, и тако ћу му ја овде предати да ви горе у Бечу примите. Због болести нисам вам могао пренумеранта скупити, мој бивши ортак Урош говорио ми је да је до 70 скупио, и да ће вам ји он послати, ваља да сте ји већ примили, али не заборавите мене и мога брата пренумерирати, оћу вам за наше Забавнике заједно са они 40 f. новце послати. — Г. Сотир обећава ми увек кад он стане шпањати еспап, даће по сир послати, ђаво га знао за што до сад није послао!

Давидовић је због неке багателе збачен са свога чина, али како се говори оће опет доћи на своје место — Данаске смо старога Пивара саранили. Поздравите ваше све домашне.

Ваш истини пријатељ
В. Василијевић

[Споља као на претходном]

[Напомена Вукова:] одговорено 18. Нојемвр.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2531]

54.

У Земуну 15/27. Д-вра 1827.

Љубезни пријатељу!

Ја сам вам одавно дужан одговора, али сам забуњен са којекакви послови, изволите ми дакле опростити, и сад вам у истости јављам да сам сир Г. Сотиру предао, ваља да је

већ у ваши руку. Што се тиче пренум. на вашу Даницу то је Урош на себе узео, и мени два три пут казао, да је 70 прен. већ скупио.

Ради Давидовића не могу ништа извесно да чујем, једни веле, да је опет у своје стање дошао, други веле, да није, а трећи говоре, да је отишао у Црну гору!

Од данас је дигнут контумац на 10 дана, почем је до сад био са свим отворен.

Будите здрави са свима вашима домашнима, и желим у здрављу дочекати и провести Божић и ново лето, и остајем

ваш искрени пријатељ
В. Василијевић.

[Споља као на претходном]

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2532]

55.

У Земуну 5. Јануарија 1828.

Љубезни пријатељу!

За сада немам вам друго што писати, него вам јављам, да се овде јако говори, како је из Станбола у Србију Ферман дошао, гди иште турски цар а) 20 иљада Срба у помоћ, б) да положе Србљи оружије, в) за знак њиове верности, да иде Јеврем и Јован, браћа Господарева у залог у Цариград, и сутра очекују ји да дођу у Београд да им се ферман прочита, г) да се наредба учини, како ће војска из Босне кроз Србију пролазити. Све се то јако говори видићемо дакле у колико ће истина бити.

Овде са Плутаром имамо највећу распру и трудићемо се колико се узможе да га кренемо одавде, макар нас Беча коштовало, зашто су нам његове досаде и клевете преко мере изишле. Због оног мога Schulberichta наплео је и налагао код митрополита да горе и црње не може бити, па да ми код њега више досади, казао му је да сам ваш највећи пријатељ и с вама непрестано да корешпондирам, и још је и то додао, да сам ја њему у очи казао, да је он копиле Кове-

ждинско. Његове клевете немају мере. Сада дакле „тера Туре Краљевића Марка“ он се од неког времена тако обезумио, и побеснио, да је најпоштеније људе насред сокака јавно ребелијатима назвао, због тога што му бир неће да повисе, јер каже да неможе да живи.

Оно је већ ту у Бечу због школски књига, сад се трудите и паштите колико је год могуће да се прими, пак после нека свира кому драго!

Будући да сам оклеветан у Карловцима сад ми је највећа брига како ћу у мом дућану пазарити, и у бирцаузу вино точити, бојимсе да ми се не забрани одонуд, пак нећу моћи живити!!! Тако и ви нећете смети у напредак перо умочити да што пишете! Ако Бог да те нам скоро дођете оћу вам усмено више казати. Међу тим остајем вас и све ваше домашне љубезно поздрављајући

ваш искрени пријатељ
Василијевић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2533]

56.

У Земуну 19. Јан. 1828.

Љубезни пријатељу!

Ваше почит. из Будима исправно примио јесам, камо срећа кад сте наумили били, да сте барем и дошли да божићујемо заједно, ама би га својски провели!

Ви ваља да сте одавно у Будиму кад још питате јесам ли вам сир послао, а ја мислим да сте га већ у здрављу и појели, и не јављате ми оћете ли се дуго бавити у Буд. Ово писмо сад управо насунце пишем незнајући оћел вас у Бечу застати.

Овде је умрьо Агамал толмач, и мој брат Игња тражи се на његово место, јербо је жеља то и саме овдашње господе. Његова је молба отишла већ у Беч, за то вас моли да учините доброту и колико вам је могуће да распитате, оћели се у Хофкригсрату свршити, или ће ићи даље у Штацканцеларију, па ако узможете преко Амера реците добру

реч. Још вас моли распитајте могу ли се ове књиге добити и пошто су:

1-во Les Ellemens de la langue turque, pr. Mr. Viguir, fait Anne 1790, à Paris dedié au roi de la France?

2-го Meninskis türkische Grammatik?

А и Јеца Слепица умрла је пре 4 дана у порођају, а њена мајсторица баба Живана отишла је пред њом 14 дана, сада нам већ нема ко певати овде у Земуну, већ ако би од куд са стране дошао.

Ваши Забавници још нису дошли у Земун, а требало би пре нове године да дођу. Бика је отишао одавде у Беч ономад састаните се шњиме и поздравите га. — Онамо на оној страни чује се да је све мирно, и надају се свакоме добру. — Оно је моје за школске књиге одавно већ у Бечу, да ли сте што добро о тому разабрали, оћели бабу Смиљу враг однети??

Арамбашић поздравља вас ради његове наручбине печата, да му незаборавите свршити, а такођер поздравље од свију ваши (осим Плутара и његова друштва) и од мене

вашег старог пријатеља
Вас. Василијевића.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2534]

57.

У Земуну 2/14. Ферфара 1828.

Љубезни пријатељу!

Примио сам ваша два писма из Будима на прво сам вам одговорио у Беч, а на ово друго фала вам на новини о п. владици. — Мушицки још није завладичен, може бити тамо о Ускрсу.

Онај ваш пакет са књигама и писмо на кнеза Васа оправљено је својим путем; али онај други пакет што шиљете са Делижанцом још није овде дошао, а како дође ћу га оправити куда треба.

За вашу Даницу што ме питате, на кратко да вам кажем, она је вашега имена вредна, и мени се, као и осталим

Земунцем врло допада. Онамо нечујесе ништа ново. Давидовић је по чувењу у пуној милости код свога Господара. —

Како што сам вам у Беч писао да је Агамал (толмач) умръо тако вам сада јављам да је мој брат Игња на његово место већ наименован, и прелази у своју нову службу.

Радовао би се особито кад би ускрсовали заједно (овде у Земуну) кад нисте ктели доћи да божићујемо, а ви гледајте бар да ускрсујемо, да учинимо једно скоцило кано јебан дијвол од брдо на брдо.

Молим вас поздравите од моје стране Г. Јована Берића, као старог знанца од 811. и 812. године код Фрушића из Беча још, а желим вам најбоље здравље, и пишите ми чешће из Будима, ту имате доста новина за

вашег истиног пријатеља
В. Васиљевића.

[Споља:] Herrn
Wak Steph. Karagich
mit Briefen des Herrn Johann v. Berich
in *Ofen.*

[Напомена Вукова:] одговорено 12/24. Февр.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2535]

58.

У Земуну 5/17. Марта 1828.

Љубезни Пријатељу!

Ваше сам писмо од 12/24. Ферф. примио, судим да ће вас ово моје још у Будиму застати, и зато вам јављам да нам је Hofkriegsrath још једнога учитеља од 144 f. плате и 30 f. за квартир у сребру, и ктому 6 фати за њега и 6 фати за школу од 1. Д-вр. 1828. године почињући, из провента плаћати благоизволио, ово је фала Богу 3-ћи учитељ, но опредељује се за горњу варош. Поред тога ради смо овде завести од стране општества Zeichenschule, и потребан нам је искусан какав Zeichner, да ли вам је тамо какав ваљан Србин познат, који би за 300 f. к тому квартир и дрва фрај дошао

у Земун да предаје ђацима ту науку, па још к тому ако је добар певац да може и у цркви појати, онда би са свим за нас био, како што ваља. Ако нема за овај маа такав човек, а оно барем до јесени најдуже требаће нам, па ако се ускте склонити, нека пише управо на мене, и доказателства своје вештине нека приложи, па ако не може по прилици послати, а опо нека да на пошту, али најпре нека франкира писма, зашто није право да ја пошту плаћам.

Е брате Драговићу! о Србији свашта којешта говори се, мешто Турци да одлазе, оно други на ново долазе. Говори се да ће из Босне доћи неколике иљаде у Шабац. Београд и Смедерево, да бољма градове чувају, и да ће опет други водом ићи доле у Видин, да је истина дасе Бошњаци крећу, то сведоче који су из Раче и Митровице овде дошли, и видли турске лађе на Дрини и Брчки. Шта ће се о њима посведочити то ћемо скоро видити.

Бика ми јуче рече да ће вам данаске до 200 f. сребра послати, дакле вас ја са моје стране молим да ји примите и немојте се шалити да вратите натраг зашто ће се срдити човек.

Будите здрави и желим вам свако добро

ваш

В. Василијевић.

П. П. Молим вас промотрите ради тога Zeichnera, макар и не био Србин, само да зна Српски, и да је вешт у своме послу, и макар не био појач.

[Споља као на претходном]

[Напомена Вукова:] одговорено на Цвијети [18. III.].

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2536.]

59.

У Земуну 12/24. Марта 1828.

Љубезни пријатељу!

Примио сам ваше писмо од 4/16. Марта са два објављенија, и ћу се трудити, колико се узможе да вам прену-

меранта скупим. На оно моје извештије дошао је одговор. Hofkriegsrath га је са вниманијем милостиво примио, него пита, коће те књиге текстирати, и уредити, за то вам дакле јављам, и молим вас да ми одма одговорите, били се ја могао на вас позвати, као најспособнијег у нашој литератури, и који особито о школама и њини књига најбоље разумете, и Hofkriegsrathu вас препоручити. Ако сте ради тога се посла подватити, ви ми дакле изволите од прилике и начин јавити, како би се то могло испословати, и предложити да изиће најбоље, мислим да не би излишно било о вашем буквару што год споменути, да је то као један почетак од вас, који видите да је нужно у школама за ћачке књиге старати се. —

Време се приближи на пошту, опростите за сад.

У Србији долазе Турци и од даље неголи из Босне.

ваш почитатељ

В. Василијевић.

[Споља као на претходном]

[Напомена Вукова:] одговорено на *Цвијети*.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2537]

60.

У Земуну 5. Априла 1828.

Љубезни пријатељу!

Ваше писмо од Ускрса исправно примио јесам, и уздајући се у вас одговарам Магистрату по вашему мишлењу, да ћу се ја са моји пријатељи постарати и књиге besorgовати. Сад се већ не ваља шалити, кад је ствар дотле дошла, за то ви са ваше стране немојте труда поштедити, него одма почните над њима радити, како ви за најбоље знате. Међу тим допустите и мени да вам од моје стране моје мишлење саобштим. а) аустријски Nahmen- und Lesebuch јесте баш за децу скројен, и у свој граници уведен, по примеру тије књига могле би се српске књиге начинити и превести, само би морали оно избацити, што за српску децу није, на против пак морало би се и додати нешто, што јесте за нас.

б) Крађа и псовка чине се у нашему народу, као да није никако зло, за то би добро било у тим књигама о њима повише напоминьати, особито о крађи.

в) Уз ову прилику треба из темеља почети, даклем ја мислим од Табеле па чак до Граматике, једним словом Бабу Смиљану из школе са свим истерати, осим катихизиса, и мале Историје.

г) Численица може се од речи до речи превести (или за њу за сада да неопоминьемо?).

д) Морали би што у књигама и са црквени (кирилови) слови оставити због црквенога реда.

е) У Немаца има Schulbücher für die Stadt und für die Landschulen и у нас би ваљало за обоје, али засада да будемо и с једним задовољни.

Што се бојите да ће калуђери и попови све силе употребити да се то поквари, у том имате право, јербо је Resolution Hofkriegsratha кроз сву ђенерал команду прошла, и кроз целу границу циркулирала, пак тиј људи мисле и говоре да ће већ благочестије отићи до — а ја и још нас има мислимо да га са тим бољма утврдимо. Ево како наводи Hofkriegsrath buchstäblich: „Der Magistratrath Wasiliewits zu Semlin hat als Aufseher der Illyrischen Schulen mit besondern Gutachten vorgestellt, dass die bisher eingeführten Illyrischen Schulbücher ganz unzweckmässig seyen, der Jugend keinen Nutzen bringen, und eher die Einführung neuer zweckmässiger illyrischer Schulbücher sehr erwünscht wäre. Da hierüber jedoch weiter nichts vorliegt, und der Gegenstand seiner Wichtigkeit wegen nicht übergangen werden kann, so ist darüber ein eigener umständlicher Bericht zu ersatten, *worin die bisher eingeführten illyrischen Schulbücher genau zu beschreiben sind,* und zugleich vorgeschlagen werden muss, *wessen Inhalts die neuen illyrischen Bücher, und von wem sie zu textiren seyn.*“ Из овога се види, да ће он слабо марити, шта ће ју калуђери и попови о томе говорити, само ако он види да ће ју нове књиге полезне бити. Како што вам реко, од како је тај Erledigung у граници чувен, од оно доба попови и калуђери пуцају на мене горе, него на Лутора и Јоситеја, али ја слабо марим на њиову вику и уку, само да ође што полезно израдити се. — Плутар још јесенас, како је видио да се ја са оном Relatiom не шалим, почео је говорити да ће он тај Аус. Lesebuch превести, ваља да се бојао. да му ја у томе славу не отмем! и још ме је онда од-

враћао да ја те релације не предајем, него ја срећом непослуша.

Оно сам писмо по атресу предао, и она ми говорила ради ваше опаклије да вам пошљемо, но будући да она није к мени њу донела, а и поуздане прилике нема, то је још нисам могао вама оправити.

Мој бивши ортак поздравља вас и каже да ће његова брига бити, да вам што више пренумеранта скупи.

Јуче и данас је Барјам, све се весели и мало и велико, дакле ново нема ништа. Све је фала Богу на миру.

Сад се говори да ће Мушицкога о Ђурђеву дну завладичити. Будите здрави, и примите поздравље од Игње, јесам

ваш истини пријатељ
В. Василијевић.

Поздравите љубезно Господина Берића.

[Даље на хартици написано:] Плутар је мене код Митрополита оцрнио да горе не може бити, говорио је да с вама корешпондирам, да сам с вама у тајном библ. содружеству, и да ћу с вама да пошокчим овде, и да сам за то устао против салтира и часловца, и овај му све на длаку верује А онај исти дан, кад је Erledigung на онај Bericht овде дошао, имали смо код цркве скупштину, и он ме без икаква повода у сред общества назове публично обешењаком, али га је та реч скупо стала, и ће је ако Бог да поплатити. Е! сад ко њему да не ј..е матер!!

[Слоља као на претходном]

[Напомена Вукова:] одговорено 12/24. Априлија О Шк. Књ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2538]

61.

У Земуну 20. Априлија 1828.

Љубезни пријатељу!

Из вашега писма од 12/24. о. м. видим да су се тамо о мени и проти којекакви гласови, као свуда штосе већ

разнело, прочули, и ако по тим гласовима станете веровати, то мени неће ни живот на миру остати, јербо по суду свети отаца најпре ваља ми руке оцећи, па после на ватру спалити и т. д. Фала Богу да то све није истина! али ако Бог да биће: Тера Туре Краљевића Марка, само мора се претрпити и ћутати. —

Ради школски књига треба сасвим ћутати, да нам неби наши просветитељи данашњи, кои на мене горе, него на белу врану вичу, где год што на пут метнули, јербо они сад говоре, да ће наше благочестіе пропасти, зашто сам у салтир и часловац дирнуо! него сам заборавио у моме последњем писму опоменути вам ради дијалекта, ја мислим да би ови у школским књигама морао сасвим сремачки, или највише ресавски, али ерцеговачки нећеју Сремци нипошто, на њега немогу се привикнути, а будући да по Срему и Банату највише Српски школа има, то је најправедније, да на овом диалекту и књиге се пишу. А кад би икако могуће било да се састати можемо, па усмено разговарати се, онда би најбоље било.

Од Г. Самуила Илића примио сам за ваш рачун две пакле књига под печатом, ја ји нисам још дирнуо, оне су запечаћене.

Мара је донела вашу опаклију и очу вам сада о Пештанском вашару по наши трговци послати, ако међу тим каква лађа из Пеште не дође, па њени момци, који се одовуд пешице враћају, неусктеју је понети, али ја мислим да се од ови ни један одређи неће учинити, они ће јамачно њу одавде понети.

На оној страни све је по староме, све је фала Богу на миру. Будите здрави, примите поздравље од мога бившег ортака, ја јесам

ваш дојакошњи
В. Василијевић.

П. П. Незаборавите Г-дина Берића љубезно поздравити. Овде се гласа да ће Мушицког о Ђурђеву дне владичити, али јамачно незна се, и то се говори да ће Јоановић сенатор Н.-Садски на п. Несторовића место у Будим доћи, али ја ово неверујем.

Чујем да је Митрополит од Цара добио Handbillet где му заповеда, да Мушицког мора владичити.

[Спољa као на претходном]

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2539]

62.

У Земуну на Спасовдан [3, V]. 1828.

Љубезни пријатељу!

Мислим да сам вам одговора дужан на оно ваше писмо од 19. Април. оно прикључено писмо дошло је Мари јамачно у руке, јербо сам ја сам Науму особито га препоручно. — Опаклију са Пештанцима ћу вам послати. — Јуче је из Карловаца дошла комесија (Хранислав, Живковић Архиђак. Прота Карлов. и поп Аца из Карлов.) да развиде шта је са Плутаром и са општеством, али оно што само ја и он између себе имамо, оно не иде у овај рачун, оно има свој пут. Ако бог да биће: Тера Туре К. М. ви се немојте ништа бринути за ме. — За књиге надамсе да ће ју од Hofkriegsratha најбоље примљене бити, само се сад у вас уздам да осветлате образ, а по свој Јераркији пуцају на мене, него срећа, не може ме ни један да згоди.

Штета што нам је Марјановић умрьо, како је Хранислав овде, могао би што ново примити. — Његова удовица удаје се у Београд за Глишу Возаревића садашњег Buchbindera Београдског. — Због

ваш пријатељ
В. Васиљевић.

[Спољa као на претходном]

[Напомена Вукова:] одговорено 20. Маја (по нашему).

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2540]

63.

Љубезни пријатељу!

Писао сам вам на спасов дан, па од оно доба немам од вас писма, сада вам пак јављам, да она токоршња комесија 10 дана овде се бавила, и за то време није ни по паре посла свршила, јербо каже да од Њиове Екселенције немају другога налога, него само помирење између Обштества и Проте да учине, а кад им обштество своје пунктове што противу Проте има предложило, они одговорише, да налога немају нити што примити, нити што изтражити, и тада им обштество одговори, да је њин посао свршен, могу слободно одлазити, срећан им пут. Ранислав се забечио, и зачудио кад је те речи саслушао, и опремио се на пут, а обштество у пут штафету у Карловце, и изјасни се, ако Њиова Екселенција Јовановића не дигне одавде из Земуна, да ће Земунци себи другога пута наћи, где ће се шњиме растати, али онда неће стајати ни у његовој власти да буде са самим кретањем задовољан, онда ће се потерати клин по клин, пак ће Плутар моћи и Кауницим трагом проћи. Немојте ви веровати шта тамо говоре, да је тешко једнога Проту кренути, то је у Мађарској истина, али у граници суди њему и нама један суд милитарски, не треба нама фишкалне Акције, него то иде својим путем. Сада чекамо само још 14 дана рјешеније или одговор од Митрополита, па онда управо на ћесара и т. д.

Опаклију сам јуче послао по Г. Гаврилу Маринковићу Абаџији, он ће бити у квартиру мислим bey der russischen Kaiserien am neuen Marktplatz, попаштите се да не прође вашар.

У Београду јуче се у цркви јавно читало, да су три сојузна двора Султану рат објавили, и да је руска војска већ у царску земљу прешла, и могуће је да ће скоро и у Србију доћи, но они су цара Султана подајници, зато нека будну на миру, и сваки свој посао нека гледи. Господар (Милош) се брине за све, они треба њега да слушају, и могуће је да ће им скоро и он сам у Београд доћи.

Овде нам је наш Господин Јоаким Вујић (српски Hauswurst) иде за Србију, и донео је књигу Његово путовање кроз Србију, собом. — Жали Бог ови лепи новаца нашто су се потрошили.

Збиља! кад ја немого доћи у Пешту, оно ви гледајте те дођите у Земун да се разговоримо о књигама.

Желећи вам најбоље здравље, јесам

У Земуну 17. Маја.

ваш истини пријатељ
Василијевић.

[Споља као на претходном]

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2541]

64.

У Земуну 14. Јунија или у очи Видова дна 828.

Љубезни пријатељу!

Примио сам неколика писма од вас, на које ми ваља да вам одговорим, али баш у поштански дан догодисе да ме штогод смете, и тако прође бадава. — Књигу Милошеву читаосам, мени се језик у њој допада, само би рекао, будући да ће се школски књига тицати, то би као што ново и по себи уведено, да би ми се боље сремачко наречије допало, но то је најмања ствар, само остала грађа нека будне за децу и школу згодна, а за наречије ће најлакше бити. — Вашега земљака Јевту Петровића јесам овде дочекао, и њему ваше писмо у руке предао, па онда шњиме и са оним књигама управо к Бики отиднемо, и ту му све три са вашим поздравом предамо, да ји он својим путем оправи, и зато дакле немајте бриге, оне ће својим путем отићи поуздано. —

Контумац је од јуче на 10 дана опет дигнут. — Берман је пре неколико дана прешао на Панчеву на ону страну. — Абдураман-паша навалио је са својим Бошњацима да прође кроз Србију, али ови му недаду са свом силом на један пут прећи, него по $^4/_m$, па кад ови пређу границу, онда они други $^4/_m$ нека наступе. — На Дрини има неколико иљада Србаља, што пазе на Бошњаке. Због

ваш почитатељ
В. Василијевић.

[Споља:] Herrn
Wuk Stef. Karagich
auf der Landstrasse № 291
in Wien.

[Напомена Вукова:] одговорено 19. Јуниja.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2542]

65.

У Земуну 9. Јулија 1828.

Љубезни пријатељу!

Одговарајући на ваше писмо од 19. Јуниja јављам вам да сам послану ми књигу по Г. Николићу исправно примио. — Мара је овде код Г. Којишора стала, али им је јуче говорила, да неће моћи дуго код њега бити, јербо вели има посла довољно, пак не може да поднесе, а оно ваше писмо јесам јој рођеном руком предао. — У оном мом писму од 14. Јун. ако сам написао само три књиге, то је погрешка, Јевта је донео и Бики предао све четири. — За неколике књиге мој нови Gutachten мислим да сада веће ту у Hofkriegsrathu, дедер распитајте ви о њему, и можете још што брже докучити, него ми овде, а моћи ћете што и подадрети, неби ли се боље приватило, па ако што докучите, а ви ми одма јавите. Код мене су има већ 8 дана прошле Бабиње, сад имам и ја *Марка* Краљевића, дедер нека код вас буде *Милош* Обилић, па онда спђпте доле да се састанемо и сити наразговарамо, а међу тим како што вам реко распитајте за Erledigung од Hofkriegsratha за књиге, ја се надам да неће одбити оно предложеније.

Новина за сад слабо имамо, толико се потврђује да је Абдураман-Паша, Босански везир, збачен са везирства, и говорисе да ће Београдски ићи на његово место у Босну, а Нишки Паша доћи у Београд за везира. Пре неколико дана говорило се да ће и Господар доћи у Рипањ на састанак са везиром, и то се било јако говорило, но сада се ућутало, па нико ни спомена о томе. У Београду је све на миру, трговина иде својим путем, и тако се слажу једно здругим.

Поздравите све ваше домашне, и примите од нас свију поздрав

ваш истини почитатељ
В. Василијевић.

[Споља као на претходном]

[Напомена Вукова:] одговорено 28. Септ. (по нашему).

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2543]

66.

У Земуну 23. Нојемвра 1828.

Љубезни пријатељу!

Примио сам ваше писмо од 10. о. м. са приложеним, које сам својим путем одма отправио, а ево друго на вас из Н. Сада. — Ортак ме салетио, те ми намеће они 61 f. W. W. не могу да га се отресем, молим вас пишите му да ме се окане, и да ми не досађује толико са то мало крајцара, јер он неће нипошто код себе да ји задржи.

Ваш Сава јесте здрав, добро се влада, добро се учи, и српски прилично већ говори. — Поздравље од свију моји домашни, такођер молим поздравите и Г. Давидовића. Желећи вам свако добро остајем

ваш увек исти
В. Василијевић.

[Споља:] Високоученом Господину
Вуку Стефановићу
Доктору философије и пр.
у Крагујевац

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2544]

67.

У Земуну 9. Д-вра 1828.

Љубезни пријатељу!

Пре десетак дана писао сам вам, и унутра једно писмо из Н. Сада на вас приложио; а пре неколико дана пак по-

слао сам вам од Г. Копитара писмо, без сумње примили сте ји обоје. Ево вам сада и трећега из Беча. Натпис је доста приличан и слути на добро, и велико. Да Бог да нек будне обоје. Сава је ваш здрав, добро се влада, лепо се учи, и Г. Ачић фалисе шњиме, ономад на Св. Николу био је у старој цркви на летургији.

Будите здрави позравите љубезно Г. Давидовића

ваш дојакошњи
В. Василијевић.

[Спова:] Високоученоме Господину
Вуку Стефановићу Караџићу
у Крагујевац.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2545]

68.

У Земуну 31. Марта 1829.

Љубезни пријатељу!

По вашему писму од 29. Јануарија требалоби да смо се већ одавно пољубили, и за повољно здравље упитали. Но будући да од онога доба ништа даље не јављате, то могу мислити да сте ради још у Бечу Ускрс провести.

Фала Богу, што желисмо, то и дочекасмо, данаске је Verordnung од Hofkriegsratha дошао, и нашу жељу српске књиге у школама по свој граници увести, са свим одобрава, и налаже да се прво и прво почетак са буквaром почне, т. ј. буквар да се напише и вама H. Doctor Vuk Stephanovits zur Revision да се поднесе. Непропуштам дакле овако радостан глас вама одма саобштити уверен будући даће вама од већ повољан бити. Како ћеју се у Карловци ваше и моје име у тим указу читати, о том нетреба вам ништа казивати, кад ви и сами знате, али ви слабо и самном зато марите.

Винковачки Landes Schulen-Commission захтева од мене термина писмено, за колико ће времена тај Буквар написатисе, сада би дакле требало с вама о томе озбиљски разговаратисе да одржимо мејдан јуначки, да непрођемо као Велингтон и Винкелзен.

Молим изручите моје подворење Господину Копитару, незаборавите рецензију његову на Кормчију собом донети, и поздравите све ваше домашне, вас увек почитујући остајем

ваш дојакошњи
В. Василијевић.

Пре 5 дана сарапнли смо Јанаћа Цико. Бог да га прости.

[Споља:] Herrn
Vuk Stefanovich Karagich
mit Briefen des Herrn v. Kopitar
Custos an der K. K. Hofbibliothek
in *Wien.*

[Напомена Вукова:] одговорено 9/21. Априлија.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2546]

69.

У Земуну 4. Августа 1829.

Љубезни пријатељу!

Одавно нема од вас писма, ево вам ја шиљем једно замашно, које је са данашњом поштом дошло. Код ваше је куће све здраво, мале грознице обично сада посећавају особито малу децу, али су до јако фала Богу све на миру, јер се од њи не умире, па је то мука Плутару, не може човек да живи. Баш овога часа сарањују ону баку п. поп Косте, што лепо оче наш чита. Бог да је прости. — Ако се нађе тамо какав заличнн повелики пар чарапа молим донесите собом кад дођете, јер оне ланске оће да почну дерати се.

Будите здрави. Поздрављам вас и остајем

ваш свагдашњи пријатељ
В. Василијевић.

[Споља:] Високоученоме Господину
Вуку Стефановићу Карацићу
у Крагујевац.

Експедирато преко мене, одъ кога молимъ изволите примити усердный поздравъ.

М. И. Коичь.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2547]

70.

У Земуну 4-ог Авг. 1831.

Љубезни пријатељу!

По моме брату послани ми 60 f. сребра јесам исправно примио, и у ваш рачун ји за добре уписао. Баш вам фала! пристале су ми у посао, да боље не може бити.

Првог и другог Августа умреше овде на пречац троје четворо, што су били одавно већ за путовање, па већ огласише колеру, школе и цркве затворише (у бирцаузе и кафане сме ко год оће) учини се буна по свој вароши. Јуче умре један Чифутин, почем је једну олбу ракије изјутра смазао, данаске нит се ко разболе, нити умре, сва се буна утиша. Да Бог да! да ова колера код нас на томе прође.

Желећи вам свако здравље, остајем

ваш свагдашњи пријатељ
В. Василијевић.

[Споља:] Високоблагородном и високоученоме
Господину Вуку Стеф. Караџићу
у *Београд*.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2548]

71.

У Земуну 4. Марта 1833. п. р.

Љубезни пријатељу!

Примио сам ваше писмо од 21. D-вра лане, и 24. Јан. ове год. прво и прво што вам могу писати јесте, да вас при-

јатељски опоменем ради они 70 f. сребра, да би ји барем до Ускрса долазећег преправили и где вам будем рекао за мој рачун тамо положили, јербо ми особито новаца потребује, а и сами знате *како* сам ји вама позајмио. Кад би вам могао казивати какав ми је терет на врат пао, ви би се сами чудили, како сам још жив, а за остали дућански дуг ту вам нећу досаду правити, али вишеречени 70 f. то ваља и од ваше стране да признате, да ји је требало још на своје уречено време измирити.

Друго вам јављам да сам по јуче одавде отишавшем Дамчику ваш сандук са књигама на Г. Миловука у Пешту послао, и њега молио да вам он како најбоље зна у Беч отправи.

Ваши пријатељи јесу сви здрави и сви вас поздрављају. Ја вам желим свако добро и остајем

ваш прави пријатељ
В. Василијевић.

[Спољa:] Herrn
Wuk Stef. Karagich
am Spitelberg (der ungrisch Garde gengenüber) № 133
hinten in Hofe im 1 Stock dic Thiere № 15
in Wien.

[Вукова напомена:] одговорено 12. Марта (по Римск.) 833.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2549]

72.

У Земуну 2. Маја 1833. п. р.

Љубезни пријатељу!

На ваше писмо од 12. Марта ја вам не знам шта одговорити, ви ћете најбоље знати, шта вам ваља чинити, толико вам само јављам да сам до Вукове собе још једну мало већу дозидао, која ме је стала са абурцубуром [?] шта мислите? тешко ћете погодити, а кад вам кажем две иљаде форинти у шајну, ви ћете се чудити, али и ја сам се чудио, знојио и једио, али ништа непомаже, загазио сам, морао сам испли-

вати, сад је барем кућа сасвим другојачија дошла, па баш на свршетку овога вашара, канда се у боб врачало, догоди се да од летошњега чангрњања син се нађе „Милан“ (а шта је код вас?) Фала Богу, и то је на миру прошло. Да сте ви сада овде, ја би жени казао, кад имамо Марка и Милана, још нам ваља једнога Милоша и Ивана имати, нека буду у једној фамилији све четири српске војводе, а ви би јој доказивали, да ја имам право, што тако говорим; а овако морам ћутати, јер пред Г. Стејићем не могу такви разговор водити.

Заради пренумерације на 4-ту ч. песнарица окупите ви отуд онако својски Г. Стејића, и Јована Ковача, они ће вам најбоље моћи и то по доста сакупити, ја сам забуњен не могу то чинити, што они могу. — Од новина нека вам јавим: да је наш Г. Obrlehrer Хачић, постао школски директор у целом Генералату Варадинском, и седи у Винковци (ово ваља да ви још пре од нас знате). Сад је Директорство у добрим рукама дошло, ја се надам напретку и нашем новом Буквару, ако му Карловачки Оца не узмогне на пут стати. Сад је тамо, ваља да сте били код њега на благослову? — Од ришћанлука ја вам не знам баш ништа ново писати, све је по староме. Чујем да је изишла Доситејева прва књига т. ј. његов живот и приключенія, а такођер и да је Г. Видаковића историја Србије већ готова. али за даље ништа не знам вам о свему томе јавити, ово би смеј био, ако ово последње дело буде онако честито као што је Г. Вујића животописаније, које сте без сумње у руке добили, али да сте га свега изчитати могли о томе сумњам, јер мислим да гора књига још није на свет изишла, од како је штампање измишљено до те Вујићеве. Шта ви о њој судите незнам. Чујем да ће он доћи амо да иде у Србију са својим књигама, тамо да ји продаје, може прокопсати! Шта ли тамо имате ново од литературе јавите нам, јер другчије нећемо моћи шта разабрати. Примите поздравље од свију ваши пријатеља пореду, будите здрави сетите се и сећајте се

вашег свагдашњега пријатеља
В. Василијевића.

[Спољa као на претходном]

[Вукова напомена:] одговорено 19. Јун. 833.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2550]

73.

У Земуну 20. Маја 1833. п. р.

Љубезни пријатељу!

Јављам вам да су ми од Возаревића Кречанског ове књиге: Живот и прикљученія Досиѳея Обрадовића и Исторія Сербска Г. Видаковића за вас: и за његова бившег мајстора buchbindera само Доситејев живот, дошле, које сам на Г-дна Миловука у Пешту под печатом и именом од Міхаила Јовичића послао, да вам ји он тамо оправи, зато му и ви од ваше стране јавите, кад му те књиге у руке дођу да вам ји пошље, и ви с ваше стране имајте доброту и предајте ону једну књигу ономе buchbindery, како тамо на књижној корици отраг стоји. Од историје читао сам само предговор, па сам се уморио, а ви кад станете читаву књигу чатити, не знам, како ћете на крај изићи. Вуић и Видаковић јесу од једне горе лист.

Ришћанлук се од Неготина Црне реке и тамошњега краја са Турцима побио, сад чујемо да Господар послао тамо своје људе да се мире.

Пре неколико дана добијо је Берман од краља Прајзког златну колајну од 24 дуката за спомен, што му је послао прве Abdrücke нове печатње, а то су биле књиге Г. Стејића; и уз колајну писмо са својеручним потписом, можете се представити како је Берман скакао од радости.

Господин Стејић накан је ове три поште да вам пише, јели вам писао данаске, то незнам.

Збиља! не можете ли шта за Смрдимировића разабрати и нам јавити? Јели још ту у Бечу? иде ли му посао за руком?

Примите поздравље од свију ваши пријатеља по реду, и пишите ми што лепо да се обрадујем

вашем свагдашњем пријатељу
В. Васиљевићу.

[Споља као на претходном]

[Напомена Вукова:] одговорено је 19. Јун. 833.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2551]

74.

Љубезни пријатељу!

Уз ово писмо Г-дна Стејића и ја вам одговарам на Ваше од 19. Јунија. Оно приложено објављеније дао сам моме куму Д. Николићу. Он вас поздравља и оће с највећим усрдијем пренумеранта купити, и по вашој наредби даље поступати.

Новине слабо што имамо, све се ћути, све је по староме. IV књигу песнарице очекујем с нестрпљењем, да се нови песама напевам, зато не закашњујте што брже оправити ји амо. Будите здрави и примите поздравље од свију ваши пријатеља и моји домашни.

Ваш свагдашњи пријатељ
В. Василијевић.

[На писму Стејићеву од $\frac{8.\text{ јула}}{26.\text{ јуна}}$ 1833.]

75.

У Земуну 13/25. Јулија 1833.

Љубезни пријатељу!

Оно ваше Објављеније на Даницу за 1834. годину послао сам нашем зету у Бованиште да скупи пренумеранте, и од њега добијем јуче писмо са доле означени пренумерантима, који имена у Забавник ставити незаборавите. Он ми пише да је новце већ скупио, које ће ми по првој прилици послати, т. ј. седам цванцика. — Од новина слабо што за сада имамо, пего по вашем обећању чекам од вас да ми што лепо јавите, и ваши песнарица 4-ту част пошљете. Због

ваш свагдашњи пријатељ
В. Василијевић.

[Списак претплатника из Бованишта, штампан у Даници за 1834. г. стр. 104.].

[Споља као на претходном]

[Напомена Вукова:] одговорено 17/29. Окт. 833.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2552]

76.

У Земуну 9. 7-вра 1833. п. р.

Љубезни пријатељу!

По вашему писму од 10/22. Авг. из Пеште примио сам од Г. Димитрија Николића

62 егземплара Песнарица IV част и

40 „ (а не 50, како ви у писму назначујете) поезије Луке Миловановића.

Од Песнарица јесам понешто и то доста потешко раздао, а још теже је новце за њи примити, јербо су људи чудни на давање, а вересија од књига најгоре се плаћа.

Поезије послао сам куда треба, а оне друге остале 24 стоје код мене, али ће се тешко продавати моћи. — Зашто нам не посласте Шафарикову спрдњу на Слав. Серб. Списателе? та то би вредно било да имамо овде.

Новина имамо овде свакојаки, али вам ја немам времена о њима писати. Г. Стеић ако узима кад говори ћу му да вам он пише. Зорић је тамо изишао из службе и прешао на ову страну. — Господар је у Топчидеру већ 10 дана, јуче је нов Dampfschiff ишао уз Саву, и сам је Господар долазио на њега, ту сам имао и ја прилику видити га, и шњиме кнеза Јоксу. — Како се зуца оће Паја Јовановић постати Митрополит на место п. Мелентија.

Поздрављам вас и ваше све домашне

ваш свагдашњи пријатељ
В. Василијевић.

[Спољa као на претходном]

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2553]

77.

Љубезни пријатељу!

Примио сам ваше писмо од 17/29. 8-вра и она приложена у њему својим путем оправио, за које безбрижни можете бити. — Ваше Данице кад примим оћу ји по наредби

вашој разаслати. За Буквар што сте се са Проф. Лазићем разговарали, то сам ја имао у рукама његову рецензију на њега. Ако Буквар не ваља, то он каже, али да би ви његову реценз. на њега читали, ви би се имали сити насмејати његовој будалаштини.

Оно Шафариково о нашој литератури, кад добијете молим вас пошљите ми.

Ваше песнарице раздао сам све, али новца за њи још ни од кога, чудни су људи на давање!

Будите здрави, ја вас и све ваше домашне а такођер и од моји домашни поздрављам

ваш свагдашњи
В. Василијевић.

[На писму Стејићеву од 11. нов. 1833. п. р.].

78.

Љубезни пријатељу!

Уз ово писмо нека вам и ја неколико речи напишем да иду узгред. Пре неколико недеља писао сам вам, и атресирао то писмо на Г-дна Копитара, без сумње морали сте га примити. Сад вам јављам да сам од Г. Дим. Николића за Забавнике W. W. f. 30 — примио, и у ваш дућански рачун за добре ставио, али за ову 4. књигу Песнарице још ни одкуд крајцаре, ко је год књиге узео још ји није платио, осим за неколико посамце егземплара, што сам по 4 цванцике примио.

Новине ето вам Ећим јавља. за више и ја сам незнам. Овде у вароши ново је ако чули нисте, да је поп субаша постао конзисторијунац, и већ носи црвени појас, и надам се преко сутра на светог Оца Николаа да ће и прави Прота Зем. постати, јер се већ неколико дана у Карловци налази, а ова му овиција не може мимоићи, јер су се сви њега подватили, па ком Бог оном и сви Свеци. Плутар је за време у Митровици као Администратор парохије, док који прота не умре, и њему празно место не остави. А Оц. Аврам нам је у бризи, јер су му брата Глишу у гвожђе у Варадин са стражом оправили, говори се, да је умешан у убиство мајора

Мијушковића, и с' тим сву његову фамилију срамоти. Будите здрави. Поздрављам сву вашу фамилију, и желим долазеће празнике здраво и весело провести.

Ваш свагдашњи пријатељ
В. Васиљевић.

[На писму Стејићеву од око 7. децембра 1833.]

79.

У Земуну 15. Јануарија 834.

Љубезни пријатељу!

Од вас већ одавно писма немам, јесте ли ви и ваши домашни здрави? — Пре два три дана послао сам на Г. Миловука у Пешту под вашим атресом запечаћено 1 пакет књига Заб. и Лире, које постарајте се примити, и видеће те како је леп трук и артија, — а новине № 1 мислим да сте већ пре овога писма сити се начитали.

Јуче смо имали велико торжество, јуче нам се инсталирао поп Лаза из горње вароши за правога Проту Земунског, место Плутара, дакле знате да од сад већ није више поп субаша, него пречеснѣишій Господин. Од како је Земуна бољег и већег црквеног торжества није било, ја вам све описати не могу, само вас толико уверити могу да ће се све јуче догодивше се у Земуну за дуго проповедати. — Г-дин Стеић рекао је доћи да вам и он заједно пише, па ево већ последњи час, како га још нема, дакле морам писмо ово оправити. Поздравље од Игње и свију ваши пријатеља

ваш свагдашњи пријатељ
В. Василијевић.

[Споља:] Herrn
Wuk Stef. Karagich
Wien.

[Напомена Вукова:] одговорено 23. Јан. / 4. Фебр. 834.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2554]

80.

Љубезни пријатељу!

Код престојећи новина мене не остаје ништа, само вам објавити да је мој кум Николић већ у Пешту на вашар отишао, дакле му о пренумерантима не мого говорити, али ви по свој прилици ваља да већ знате, који ће у Земуну вашу књигу радо чатити, па му његово име ставите.

Овде смо до воље Божије сви здрави, поздрављамо вас љубезно, моја је жена рада знати, шта сте у Бечу добили? Она вас особито поздравља и често вас опомиње. Од песнарица још ни одкуд крајцаре. — Чујем да ће ови дана Стева Филиповић из Руме да иде у Србију, али ово само за вас, јер незнам јели истина. Кад што лепо за вашега Саву чујете јавите ми, ја се врло радујем, да сте га добро наместили.

Ваш свагдашњи пријатељ
В. Василијевић.

[На писму Стејићеву од $\frac{\text{3. Марта}}{\text{19. Фебр.}}$ 1834.]

81.

Љубезни пријатељу!

Ето вам из Земуна мешто црвеног јајета новина од ришћанлука. Нисте дакле ви сами, који сте одонуд т. ј. од Господара поздравље примили, него ето и наш Господин Стејић примио је поздравље, и уз њега још и рецепт за владање у напредак, јер га учинише болна од убоја од Земунски унцвута и обешењаковића (тако стоји у писму) и веле да се у напредак чува, зашто може опет бијен бити и страдати. Дакле је цела истина, да ришћанлук све једнако чавкуни, нити старо заборавља, нити ново прима. — Одговорите нам шта учинисте од ваши пословица? Будите здрави, честитам вам ускрс.

ваш свагдашњи пријатељ
В. Василијевић.

[На писму Стејићеву од 12/24. Апр. 1834.]

82.

Љубезни пријатељу!

Осим овога што вам Господин Стејић пише, има други и други о ришћанлуку новина, које се писати не могу, зато би добро било да полазећи у Беч ударите преким путем на Земун, где частећи се оћемо се доста разговарати моћи, јер сила којешта чавкуни. Колико сам поуздано разумети могао, ваша пензија има своје место, и оће се као осталим свима по реду до скоро почети исплаћивати.

Молећи вас да ми Г-на Фрушића, мога старога пријатеља, љубезно поздравите, желим вам свако добро и остајем

ваш свагдашњи пријатељ
В. Василијевић.

Овде је дошао један богат Енглез са женом и са своја два сина, из Енглеске да пређе у Србију тамо да живи, али нам није познато, колико ће се времена онде бавити.

[На писму Стејићеву од 30/18. Јула 1835.]

83.

Љубезни пријатељу!

Господ. Ећимбаша оклевао је одговорити вам, јербо је мислио, да ћете нас поодити, и код њега у ваш стари квартир II. Костиној кући доћи. — Послано писмо на Симу Милут. оправио сам данаске у пут на Г. Милутина Радовановића, које ће му без сумње у руке доћи. Јов. Гавриловић нит је био, нит је амо долазио, него је онде на своме месту, нити је ко други од његова рода овде долазио, тако о свему томе не знам вам шта писати. За Њ. Св. ето вам Г. Стеић јавља, а за вашу пензију ја мислим да није изгубљена, јер кад осталима буде се давало, шад се и ви не заборавите. А како би било да ви отуд Њ. Св. срећан повратак из Ц. лепим начином честитате?! Кад му се сви и туђоземци радују, зашто ви један уроћеник не бисте учасник били исте радости. Ја *мислим* да то не би згорега за вас било.

Код мене је до воље Божије све здраво, моја мала Милева сад се рани, шад за годину научи и сама јести, то је код мене као и код вас већ утук. Шта ћемо радити, кад смо се тако на муку родили.

Будите здрави сви вас поздрављамо, и желим вам у здрављу Божиће дочекати и весело провести. Остајем

ваш дојакошњи пријатељ
В. Василијевић.

[На писму Стејићеву од $\frac{10.\ XII}{28.\ XI}$ 1835.]

[Вукова напомена:] Васи 10. Дек.

84.

У Земуну 16. Д-вра 1835. п. н.

Љубезни пријатељу!

На брзу руку одговарам вам на ваше писмо од 10. о. м. да сам оно ваше приложено бивше попа Авраму предао, он ће га својим путем брату оправити, за које бриге немајте. Г. Перка вели за оно писмо, да је њојзи као аманет послано; она ће се бринути како ће га послати, да се други у тај посао мешати нема, дакле са обадве стране будите безбрижни. Новина нема. Поздравите ми љубезно Г. Тошу Бајића.

Желим у здрављу Божић и остале празнике дочекати, весело провести, да сте одкуд овде да на тавану печемо прасе.

Поздрављам вас и све ваше домашне

ваш свагдашњи пријатељ
В. Василијевић.

[Споља:] Herrn
Wuk Stefanowits Karagich
in der Josephstadt am Glacis № 41.
in *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2555]

85.

У Земуну 2/14. Јануара 1836.

Љубезни пријатељу!

Оно ваше писмо на Њ. С. пошље ми Г. Перка, да га ја оправим, које сам преко Бике и учинио, и ево од њега одговор од слова до слова: „Ваша почитаема два писанія одъ 7. й 21. т. м. приміо самъ, и приложена мй два писма за его свѣтлостъ милостивѣйшегъ Господара и Княза нашегъ одъ ма послао самъ, и здѣ прилажемъ вамъ отговоръ его Свѣтлостй, на Господ. Вука Стефановића, й таково изволите му га послйлатй". (прво писмо од 7. тицала се трговине).

Кад вам Њ. С. одговара, то се без сумње надам, да је добро и беричетно за вас, зато за бољу сигурацију предајем ово писмо на рецепис, надајући се, да ће те трошак скорим временом код мене уравнати, а особито се радујем, да преко мене као вашег пријатеља то писмо прелази, и у ваше руке долази. Сад ће те ви веће и важније новине знати, него ми, за то не поносите се и јавите овде и нама вашим присним пријатељима. Поздрављајући све ваше домашне и вас

ваш свагдашњи пријатељ
В. Василијевић.

[Споља као на претходном]

[Напомена Вукова:] одговорено 14/26. Јану. 1836.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2556]

86.

У Земуну 21. Јануар. 1836.

Љубезни пријатељу!

Ево прилажем вам ово писмо које је од Глише Возаревића de Кречански овамо послато. Како се ваше име не у усти, него и у писму спомиње, то је добар знак. Ришћан-

лук оне по староме држи. Ви сте још онда погодили, како ће изићи, само беше вам подуго чекати. Шта му драго макар се колико чекало, кад се је дочекало. Све ће добро бити.

Новине су нам овде у свему оскудне, ако се негде по лањском обичају после ћутања, што ново не појави.

Примите поздравље од свију ваши по реду: вашег кума, Ећима, Арамбашића и остали, и поздравите ми ваше домашне од

вашег свагдашњег пријатеља
В. Василијевића.

[Споља као на претходном]

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2557]

87.

У Земуну 27. Јануара 1836. п. н.

Љубезни пријатељу!

Обадва ваша писма од 14. и 21. о. м. јесам исправно примио, и у њима приложена бивша својим путем оправио, које уверени будите, да су по атресу у руке обадва дошла. Њиова Св. дошо је ономад у Београд с највећим и најлепшим дочеком, и од наше стране поздравили су долазак његов у Б. пуцањем великих топова, које до сад још није било. У Б. начињени су Triumfbögen где је пролазио, па не што је сав Беогр. него и Авала је била илуминирата, и одовуд се то врло лепо издавало.

Данаске су обадва Бега овде били и шњима Живановић, Вуле, Милетин син, и Аврам Силиктар, сви у униформу и с ордени изкићени, да ји је тешко готово познати, чисто други људи дошли, уз ањине променули су и ôд, а уз ово двоје биће и остало, док се не сравне са Европом.

Господар је Игњу *особито милостиво* примио, посадио га до себе, натерога шњиме заједно да пуши, давши му сам чибук, и казао, да је све код њега заборављено, јер ништа важно није ни било, и да је он њему благонаклон, као и пре.

Ваља да би тако исто и вама сада казао. Поздравите све ваше домашне. Због

ваш

В. Василијевић.

[Спољa као на претходном]

[Напомена Вукова:] одговорено 18. Фебр. 1836.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2558]

88.

У Земуну 12/24. Марта 1836.

Љубезни пријатељу!

Ово писмо de Кречанског дође у последњем магновењу поште, зато вам за сада даље не могу писати, него вас, и целу фамилију љубезно поздрављам, и желим Ускрс у здрављу да дочекате

ваш пријатељ

В. Василијевић.

[Спољa као на претходном]

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2559]

89.

У Земуну 11/23. Маја 1836.

Љубезни пријатељу!

Ја сам вам одговор на неколико писма дужан, на пређашња неопоминући, ево само на ово последње од 28. Априла одговарајући уверавам вас, да сам оно ваше приложено бивше писмо de Кречанскоме послао, и такођер онај Календар од 1820. године већ му је у рукама, и ако ми одонуд какве књиге пошље ћу вам ји оправити, али мислим да ће то отуд боље Бика уредити моћи. — Фала вам на вести за Михано-

вића, за њега се даље ништа не чу, него да је само Конзулом постао. Ви сте у вашему писму понајвише о њему нас известили, и јесте нам врло драго кад га и ви тако лично познајете. Ево дакле и вама велико поздравље од вашега кума, и он вас особито моли, друкчије да не учините, него се потрудите и распитајте с каквом је плаћом Беогр. Конзул намештен? оће ли имати и свога Секретара? и ако буде Секретар од ерариума плаћан, то вас моли кум Игња да се са Михановићем састанете, и да му га препоручите, нека он њега по именце за Секретара иште, а уверен ће бити, да му други у том званију бољу службу и услугу не ће моћи учинити, нити ће се он с Игњом постидити. Преко свега не изоставите обширно известити се код ваши пријатеља у Овкригсрату, које без сумње имате, шта ће овде бити са ова садашња два толмача, јербо кад има у Б. Конз. онда овде у З. неће требати толмачи. Зато о свему испитајте, и не пропустите одма одговорити. Игња вас баш озбиљски моли, да ви труда не поштедите, и као кум и пријатељ у овој важној за њега промени, о свему колико се тога тиче, да се упитате и одговорите. Мих. ваљада је већ у Бечу и шњиме сте се састали и као стари познаник оће вам лако бити сву ову жељу Игњ. испунити.

Иг. највише радио да докаже, како је у Б. потребан Конзул и то је доказао, али је за другога све то.

Новина вам не знам важни, ваљда ће што скоро бити. Поздрављам вас и све ваше домашне, и честитам вам Српску пензију, нека нека, ви сте погодили, да ће се за неколико година ришћанлук на вас смиловати. Сад се и ви ваши речи опомените, и постарајте се, да вас овде у Тевтеру избришем, које не сумњам, да ми и ви сами ово искање одобрити нећете

ваш свагдашњи пријатељ
В. Василијевић.

[Споља као на претходном]

[Вукова напомена:] одговорено 22. Маија (нашега) 836.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2560]

90.

У Земуну 28. Маја 1836. п. н.

Љубезни Пријатељу!

Наш заједнички пријатељ Господин Тоша Ш Баић поручио ми је, да ће данаске на Ерберг доћи и вама писати. Међу тим док он дође ја не дангубим на ваше писмо од 22. о. м. одговорити, и благодарити вам на известију за Мијановића, које кад се шњиме састанете вашему попространоме писму надамо се, јер смо о вашему пријатељству уверени, а радујемо се да сте ви у стању о свему нас обширно известити, јер овде ни о чему није још извесно, и због неизвесности те, морао се Игња данаске помешати, а све је једнако оклевао не бил га контумацка служба мимоишла.

Новина слабо што за сада имамо. У Ришћанлуку била је сада о Дуови скупштина, како што се чује, на њојзи је најважније то уређено, да се од сад имају по сви епаркија конзисторије завести, који ће црквена дела и поповске послове оправљати, ђаконити и попити, а кад где Прота постављати се ваља, то конзисторија три свештеника владенију предложити треба, па ће владаније Проту наименовати.

Књиге IV ч. Песнарице што сте ми послали јесам по вашој наредби раздао, али сам за њи слабо новаца примио, јер Г. Стеић је казао, да ће се он за оне књиге с вама, а не са мном намирити, али зато ништа због они 70 f. сребра то ће те с ваши нови књигама, које нестрпељиво очекујемо намирити. А у Тевтеру је остало 134 f. 37 x. W. W. које сте ви и код вас забележили, и још к тому платио сам поште за ваша зимушња писма на Милутиновића, Живановића, књаза, и чича Јокси 2 f. 25 x. сребра или 6 f. 1 x. W. W. дакле свега на чисто остаје у Тевтеру *140 f. 38 x. W. W.* које вас молим да би се постарали што пре измирити. да Тевтер очистим.

Да Њ. С. у Беч долази, то још неверујем пре неће, него оће, али да ће до десетак дана у Београд доћи, то се јако говори, па ако ви узимате времена можете амо доћи на састанак, али ја не верујем, да би ви сада у пролеће Беч оставили, па амо желили, особито како ове године још честити времена не имадосмо.

Будите здрави примите поздравље од свију ваши пријатеља, особито од мене и од моји домашни

ваш свагдашњи пријатељ
В. Василијевић.

Ево већ 5 сати после подне изби, а ћир Тоше још нема, од како је спаија, сад се већ спаијски влада! Кад ми успишете реците и за њега неколико речи, барем поздравље, јер ми ономад казао, да што год сте ви у Бечу њему рекли, све му се онако исто збило.

Ђока Протић отишо је у Тамишвар.

[Споља као на претходном]

[Напомена Вукова:] одговорено 5/17. Јуниja 836.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2561]

91.

У Земуну на Видов дан [15, VI] 1836.

Љубезни пријатељу!

Баш вам велика фала на обадва ваша писма од 5. и 9. о. м. Овде Михаповића фале коме су год уста просечена, а да га је Игња тамо десетогубо у звезде ковао, то и без тога знам да сте уверени, особито пак што жели под њиме Секретар бити, он је о њему у Београду најбоље мнѣније приуготовио, о ком ће се и сам осведочити. Што је лане због Бермана било, то је Њ. Св. са свим још пролетос заборављено, јербо је још онда Игњу пред свима својим великашима одликовао, и на ручку близу себе посадио, а сада у Топчидеру бивши опет му је своје благоволеније показао, дакле ту о противноме нема ни нмјмање сумње више, — а и сам Игња неби желио онде бити, гди би и најмање дознавао, да су му непријатељи. — Њ. Св. бавећи се 4 дана у Топчидеру отишао је данас натраг у Пожаревац. — Устав очекују сваки дан да дође, па ће онда бити велика скупштина, и обнародовање. О Дуовској малој скупштини наређене су конзисторије при-

времене, и постаљене дужности Гренцкомеданта, Капетана, и Исправника, а зашто је Ђоко Протић овамо прешо изтолкујте ви сами из приложеног исписа последњи новина без мога даљега примечавања, јер ће те ви ту ствар боље од мене разумети! — Што год се будне знања вредно онамо догодило, нећу пропустити вас о свачему известити, међу тим не пропустите и ви за ово време бављења Г. М. у Бечу што се овде тицало будне назначити ми, и да ваше писмо *други нико* незна, о том мислим не треба вам ни споменути, и јавите барем шта сада пишете, и о чему се бавите. Примите поздравље од ваши пријатеља, и поздравите ми све ваше домашне

ваш свагдашњи пријатељ
В. Василијевић.

[Споља као на претходном]

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2562]

92.

У Земуну 2/14. Јулија 1836.

Љубезни пријатељу!

Ево где особитим неким догађајем наиђем на ове поцепане остатке Н. С.[1]) у који и ваше име и одређена вам пензија стоји, а опоминьем се да сте ми још лане писали, ако се узмогу добити, да вам ји пошљем. Ако досада вам до руке већ дошло није (које сумњам) мило ћеми бити, ако из ови мали парчета, колико толико што докучити можете.

Друго вам јављам као своме пријатељу, да моју Нинпцу удајем за Васу Дино трговца у Чаково (где се Доситеј родио) момак здрав и угледан (Тодор) има још у кући два старија брата неожењена и стару мајку, колико ји са стране фале, колико њи толико и њино стање, ако полак будне истина, надам се да ће све добро бити, али да се при том и моја кика пуши, не треба да вам јављам, то се и по себи разуме. Свадба ће бити 26. Јулија по нашему. Дођите нам у сватове да се својски провеселимо.

[1]) У прилогу комадићи од бр. 10 Н. Српских од 9. Марта.

Треће вам кажем да је велика Госпоја Госпоји Перки писала да ће ови дана са Бегови доћи у Контумац, и ићи ће у пооде обема кћерима, али у који ће дан доћи није извесно назначено. Шћом ће доћи Зорић и Вуле, а за друге се незна извесно, коће још бити.

Поздрављамо вас љубезно Игња и Г. Стеић, ако вам је могућно у сватове доћи, учинићете нам велику љубав. Г. Стеић конак је преправио. Са сваком поштом очекујемо од вас писмо, да нам што извесно јави, да ова неизвесност Игњу не мори.

Ваш свагдашњи пријатељ
В. Василијевић.

[Споља као на претходном]

[Напомена Вукова:] одговорено 10/22. Јула 1836.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2563]

93.

У Бечу 10/22. Јулија 1836.

Љубезни пријатељу!

Фала вам на писму вашему од 2/14. о. м. Мило ми је, што удајете Ниницу, да јој Бог да срећу! Рад би вам доћи на свадбу, али се не ће моћи! И ја имам *бабине* код куће: прећe десет дана добио сам сина, *Димитрија*. Молим вас, да ми јавите, *кад* дође велика Госпоја у контумац, и ко је још с њоме, осим Зорића и Вула (али *како* дође, по првој пошти до ми то јавите). Г. Михановић ми је синоћ казао, да ће прексутра поћи одавде у Пожун, а оданде преко Панчева у Земун, где се нада око 10. Августа (римског) приспети. За секретара ми је опет казао, да стоји при ономе, што сам вам прећe јавио (т. ј. да је *остављено њему на вољу*, да узме, кога оће, и да ће узети г. Игњу, ако му Његова Светлост и Г. Јефрем кажу, да против њега ништа немају. Каже ми и то, да му је Индогла препоручивао некакав велики Господин, али се он на препоруку моју обећава узети Г. Игњу. Сад ви тамо гледајте, како знате. Ја би желио, да би Г. *Игња*

буде паметан, кад Г. Михановић ту дође, да га он одведе у Београд).

Шта учини de Кречански с оним књигама, што сам му наручио? Опомените га, молим вас.

Поздравите ми љубезно Г. Стеиња. Фала му, што ми је конак преправио. Шаљем му по Г. Михановићу оне рукописе, што је био послао *покојноме* Јовићу за Зору (а и *Будимировић* се упокојио од колере). Премда ми је дужан одговор на једно писмо, али може бити да ћу му ја опет где наскоро писати.

Поздравите ми и Г. Тошу Баића: баш је права ленштина, кад не ће да ми одговори макар само са две речи, да је писмо моје примио и приложено Њ. Светлости оправио.

Поздрављајући и вас и ваше домашње и Г. Игњу, с истинним почитанијем остајем

ваш дојакошњи пријатељ
Вук Стеф. Караџић.

[„Бранково Коло“ за 1896. стр. 27.]

94.

Љубезни пријатељу!

И ја вам честитам ново добијенога сина Димитрија, да Бог да да дочекате са вашом Госпојом у здрављу; да га ожените и Фала вам на честитању за Ниницу, и о вести за Г. Михановић., кога ови дана очекујемо овде да дође. — Велика Госпођа већ неће ове године овамо прелазити. — Поздрављам вас и ваше домашне.

Писано на Ербергу.

Ваш свагдашњи пријатељ
В. Василијевић.

И ја налазећи се сада у слободи и баш при писању овог писма, поздрављам вас љубезно и јесам

ваш почитатељ и кум
Игњат.

[На писму Стејићеву од 1. авг./20. јула 1836.]

95.

Љубезни пријатељу!

Г. Михановић прешао је 2/14. Септ. са пуцњавом топова на шајци од наше, а са града са Турске стране. Господар је у Топчидеру већ седам дана, и код њега је са пристојним одличијем и дочекан и примљен.

Великој Госпоји надамо се преко сутра да дође овде у Контумац, а одатле у госте својим кћерима, али док не будне са свим овде још неверујемо.

Поздрављам вас и ваше домашне љубезно.

У Земуну 7. Септ. 836.

Ваш свагдашњи пријатељ
В. Василијевић.

[Напомена Вукова:] одговорено Васиљевићу 15/27. Септ. 836.

[На писму Возаровићеву од 7. Септ. 1836.]

96.

У Бечу 30. Октобра (наш.) 1836.

Љубезни пријатељу!

Последње писмо од вас и од Г. Стеића примио сам од 22. Септ., на које одговор Г. Стеићу још нисам *довршио;* ако буде и позно, надам се, да ће бити скозно. Поздравите ми га љубезно.

Еда што можете продати од тих пословица, што сам вам послао? Хоћете ли још да вам их пошаљем? Како би било да их неколико у Србију (за продају) коме пошљете? Не бисмо ли, ако ништа више, барем онолико новаца из њих извадили, да вам се одужим!

Приложено овде писмо оправите у Београд, да се поуздано преда Милутину у руке, не би ли вам и он коју форинту за мој рачун послао или предао (за неке књиге, које сам 1831. г. код њега за продају оставио).

Надам се, да сте Г. Тоши Баићу казали мој поздрав за сир; напомените му га опет, да не би заборавио и осрамотио се.

Да ли је у Српским новинама штампана она историја преклањске буне (die letzte Verschwörung in Serbien), што је пређе неколике нећеље било у All. Zeitung? И ако јест, да би сте се постарали, добити ми *(макар како)* оне листове (оно су знатни акти за историју оне земље).

Збиља! Ви ћете јамачно имати Српски *устав* од године преклањске, пошљите ми га на веру и на вересију, само да га видим, па ћу вам га *одмах* натраг вратити! Хоћете ли?

Јавите ми, ако имате што ново. Поздравите ваше домашње и пријатеље од

вашега свагдашњега пријатеља
Вука Стеф. Караџића.

Додатак: Ако ли оно не буде штампано, бисте ли ми могли послати какав други најновији лист Српских новина; да видим језик њихов. То би ми требало ради овога одговора Г. Стењу. Помозите ми.

[„Бранково Коло“ за 1896. г. стр. 123.]

97.

У Земуну 12. 9-вра 1836. п. н.

Љубезни пријатељу!

Одговарам на ваше писмо од 30. п. м. јављајући вам, да сам последње поште послао вам од Г. Милутина једно писмо, мислим одговор на оно ваше у моме приложено бивше, и да сам од њега 5 f. примио, и у ваш рачун за добро ставио. Пословица сам врло мало продао. Њи би сваки рад мукте читати, само да за њи не плати, а Г. Мијановићу сам по наредби вашој један егземплар још онда послао.

Вашем одговору Г. Стењу надамо се што пре. Ја мислим да ће од вас бити честит и ваљан, и повода дати о нашем језику што и даље мислити.

Г. Тоши Баићу изручио сам ваш поздрав, и опоменуо га за сир, али он сад управо по спанијски живи, и за мало неће ни за највећи задањ остати, за то мислим немојте се његову спру ни надати. Она историје буне у Allg. Z-tung

преведена је и печатана у Српске новине од слова до слова, како сам чуо, али се вама чудим, како можете од мене искати да вам те листове пошљем, кад сами знате, да одунуд овамо није слободно ни мрве печатане пренети. А још више се чудим да код мене устав преклањски тражите, кад ваља да знате, да тога устава данаске нема на видику, и онамо је запрећено било, да га сваки, који га је у први мах од великаша тамошњи имао, одма поврати, ако мисли жив своје главе носити, које се морало послушати, зато данаске о њему нигде ни спомена нема, већ ако где у какој потаји, а за даље се о томе писати не може. — Ришћанлук је све по староме, о њему нема ново ништа, баш ништа, што би било важно јавити вам, толико сам мого само чути у Карловци о погребу покојног Митрополита, како су се неки Срби трговачка реда, тужили, како у њином вилајету од скорог времена нестало беричета, јер веле да се тамо код не поштује ни крст, ни еванђелије, ни заклетва, ни леб ни со, које ни самом Богу мило није, — али то је лакрдија светска, који се непрестано туже на зла времена, и на злочесте пазаре, као и мој кума Лала преко пута, што је у младо доба боље пазарио! —

Збиља! ми овде Стратимировића баш својски саранисмо, али шта ви тамо радите, те нам не постављате администратора на његово место, и не наређујете народни сабор да се бира други Митрополит. — Митрополит је за час изабран, али то неће бити доста само имати Митр. него свет говори, да треба и Митр. своје дужности испуњава, ваља и он малко за народ, за школе, за Свештенство да се постара, и њине потребе, по обстојатељству времена, преслушавши, помоћ им дати. О томе имало би се сила којешта разговарати; зато велим ви отуда можете нам што на знање дати. Ми смо овде сви здрави и сви вас љубезно поздрављамо.

Ваш свагдашњи пријатељ
В. Василијевић.

[Спољна:] Herrn
Wuk Stef. Karagich
in Wien.
Landstrasse № 57.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2564]

98.

У Земуну 2. Март. 1839.

Любезный пріятелю!

Цела є истина да већ више од године дана има како єдан другом писали нисмо, али сте томе вы сами узрок. Кад сте се толико у Вуковару у нашему комшилуку бавили, валяло є дасте и нас овде поодили барем на два дана, ово бы вам доста времена было у оны обстоятелствы доста и свашта разабрати, кое се писати не може, а онда ніе се могло прêко ни прелазити, куда знам ни намереня имали нисте; а шта ли сам вас пути спомињо, кад се донесе на кисео пржен купус, дебела ћурка или прасе, на кое Г. Стеић само очима гледи прелиозсуюћи,[?] то можете себы ласно представити. Онда се овдс здраво говорило, да сте вы кäкій Милошевац постали, па може быти да є и то узрок био, што нисте овамо ктели, а то добро знате, да се та вера нас ни мало не тиче.

Пакет с кньигама єсам исправно примио. Оне за овде єсам раздао, не бы веровали како се за ову цену брзо и ласно продае, свакій бы ій радо узео. Єдну сам послао у Папчево Г. Аудітору Рајчићу, а оне остале у Београд de Кречанском да ій испоручи куда принадлеже.

Новине и коментар к уставу, то знам да сте добыли, а устав печатани у 66 чланова и завршак обреко ми є послати вам онай истый, што вам є и то прво двое послао, кое ће вам быти за сада доста, а што мимогред коешта ново има, оно се писати не може. Мене є за чудо да вы отуда не поздравляте баш никога, барем Быку и іош кога уз нѣга! кои се сви у добром здравлю налазе.

Г-дин Стеић има већ данаске 12 дана како є отишао у Тамишвар лечити Миланбега, кои се био мало поболео, и чуемо да му є сада лакше, али ећим іош се не поврати.

Од како сте вы одавде отишли свако мое најманђ детенце врло брзо научи само єсти. Мои домашный поздравляю вас любезно. Ја вам желим свако добро и остаем

ваш доякошный пріятель
В. Васіліевић.

[Споља:] S-r Wohlgeboren Herrn
Wuk Stephanowits Karagits
auf der Landstrasse № 340
in *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2565]

99.

У Земуну 1. Априлија 1840.

Љубезни пријатељу!

По растанку нашем вченашњем удари нека несрећна болештина на моју кућу, која іош непрестано траје, и Бог зна како ће окончати. Прво се жена разболе па три месеца у кревету, после сва деца редом, ту је било свакојаке болести, па сад опет лежи ми жена и Јова. Уз то све време био сам, а и сад сам збуњен, да ми се и сам живот досадио.

Пакет за Г. Јову Гавриловића примио, и оправио му јесам. Овде се по закону морало отворити, но није ништа изгубљено.

Чобићу сам предао ваше писмо. Он вас поздравља и вели да вам је преко Вуковара све послао, које се писмо са овим вашим мимоишло.

На оној в страни све добро и на миру, нити верујте, којекаквим лажљивим гласовима, што су и овде били разносили, и по свој прилици до Беча се іош већма разроили, они су међусобну неслогу и раздор и пропаст целе земље већ били прорекли, начинили су били од комарца, медведа.

Ењим баша труди се понајвише, како ће Српске контумаце у добро и поуздано стањ поставити. Од како је прешао, само в један пут овде био, надамо се да ће ови дана опет доћи, поздравићу га тада и од ваше стране, ако се шњиме састанем.

Макса Радовановић добио в орден Нишан Ивтихар. Да ми в шњиме састатисе питао би га само, дали бы сада волео орден носити, или француски језик учити. Ютрос у зору остао нам је Г. Лазаревић удов, преставила му се госпоја тамо код њга у Београду, Бог да јој душу прости.

Желим вам боље здравље, него што се сада у мојој кући налази, и честитам вам Ускрс.

Поздрављам вас

ваш свагд. пријатељ
В. Василијевић.

[Споља:] Herrn
Wuk Stef. Karagich
anf der Landstrasse № 337
in *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2566]

100.

У Земуну 27. Маја 1840.

Љубезни пријатељу!

У Србији е право безвладије. У Загребачким шокачким новинама № 44 писана је та садашња буна, које несумњам да већ читали нисте. Она се држи овде, да је у томе листу истино описана.

Књаз је болестан у Крагујевцу, ономад су на врат нанос сви ећими Београдски к њему отишли. Какву пак болест болује није нам известно, тамо је отишо и Г. Јеврем, и госпоја Љубица. Митрополит је још у Београду. Совјет ће се за сада по свој прилици у Крагујевац преместити, али оће ли за свагда тамо остати није још извесно. Чује се да је из Цариграда заповест Књазу дошла, да он под својим собственим одговором има се бринути, да мир и покој у земљи обдржи, и да је од двора комесар наређени већ у путу, кои ће сву ту ствар извидити, и кривце под казан метнути. Симић је са пасошом од правителства на ову страну прешо, и у Влашку на кратко време у своји послови отишо. Светић је у Београду а за Гавриловића не могу да разберем где је.

Кукавна Србија жалосна јој мајка, кад код толике њене среће нема поштена срца ни памети.

Пренумеранте нећу моћи вам скупљати, него ви мене десет ексемплара пренумерирајте, па ћу ій ја онда гледати да распачам.

Желим вам домашно здравлѣ, но ја сам ове године несрећан, немогу болест из куће да истерам. Све једнако болују ми час деца час мати.

Любезно вас поздрављам

ваш пријатељ
В. Василијевић.

[Споља:] Herrn
Wuk Stephanowits Karagich
auf der Landstrasse in der oberen Reisnerstrasse № 472
in *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2567]

101.

У Земуну 17. Августа 1842.

Љубезни пријатељу!

Непосласте ми по вашем обећању описаније Црнегоре, које сте по свој прилици заборавили, но молим учинити не изоставите.

Нашъ заједнички пријатељ Г. Јова Гавриловић поздравља вас љубезно да би се задржали кроз које време неписати му ништа, будући да је послови заузет неће вам моћи одговорити, а кад буде доспео он ће вам зато сам понапред јавити.

Ришћанлук ћавкуни и пјева пјесму како тера Туре Краљевића Марка и т. д.

Ми овде данас избирасмо за сабор митрополитски за Депутирца нашега Госп. Пургермајстора Лазаревића, са нарочитимъ налогом да на Хранислава ни подъ коп начин вотума неда за митрополита, и уверени будите да овај неће бити, ма био макар ко други.

Будите здрави, сви моји домашни поздрављамо вас

ваш стари пријатељ
В. Василијевић.

[Споља:] Herrn
Wuk Stef. Karagich
serbische Literator
in *Wien.*

[Напомена Вукова:] одговорено 1/13. Септ. 842.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2568]

102.

У Земуну у очи Усекновенија [28, VIII] 1844.

Љубезни пријатељу!

Данаске је торжество у Београду какво до садъ іошъ ніе было. Неће ни сама Авала остати на миру. Она ће представљати Везув. Одавде иде светина стотинама да види дочек чича Вучића и Аврама.

Ви тамо нисте заборављени. Колико је мени познато ви би најбоље учинили да сад дођете (а ето у друштву са Г-ном Бајићем, кога ми љубезно поздравите) и вашега имењака лично поздравите, и њему се препоручите. Ваша пензија неће вамъ мимоићи.

Овде смо сви здрави. Са Г-диномъ Ећимом прелазим и ја овога часа прéко.

Будите здрави, поздравите све на дому

ваш пријатељ
В. Василијевић.

[Споља:] Herrn
Wuk Stefan. Karagits
serb. Literator in der Ungar-gasse Landstrasse
in *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2569].

103.

У Земуну 31. Окт. 1846.

Високопочитајеми пријатељу!

После дуговременог вашега ћутања, обрадовало ме је ваше писмо од 23. о. м. које сам данас примио. Вашу на-

ручбину на сир и сенеф тешко ћу вам ове године моћи извршити. За сир је већ доцкан има месец дана, како је престало сирење, него ћу потражити, ако где нађем, који је о Мијољу дне сољен, па ћу га предати Г. Павлу Спирти, да вам га оправи. А сенефа ове године нема ни одъ лека, јер нисмо ни бербе имали. Још с' пролећа обрао је Бог сам наше винограде, па о сенефу ни спомена нема. Не оклевајте ви на сир, него одговорите на Утук јер овде коме су уста прорезана, сваки каже, да је Утук Вука у корен утукао. Па ваља да и ви не остајете одговора дужни.

Тамо је сада Црногорски владика. Ја вас особито молим да би му од моје стране мој смерни поздрав, и целивање свете Дѣснице изручили. То вас молим да незадржано учините и *јавите* ми шта је о мени беседио.

Јуче рано по пароплову отишао је одавде Г. Вучић у Видин да поздрави добродошлицом Хусеин Пашу.

Примите поздравље од сви моји домашни а и од Г. Доктора Пантелића. Остаем

ваш стари пријатељ
В. Василијевић.

[Споља:] Herrn
Wuk Stephanovits Karayits
Serbischen Literator
in *Wien.*

[Вукова напомена:] одговорено 11. Нојемвр. 846.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2570]

104.

У Земуну 16. Нојемвра 846.

Љубезни пријатељу!

Ево овога часа прими ваше почитајемо писмо од 11. о. м. Фала вам на известију о владици Црногорском, ја не могу себи представити његов поступ према мене, и моје безкорисне указане му послуге. Ја сам за њега Београдској типографији још летос готових новаца 343 f. 43 x. сребра за

његове књиге платио, и ове му их послао преко Вучетића у Трнјесту, и молио га да се за те моје рођене новце код Вучетића наплатити могу, и почем су била три месеца прошла, повучем векслу на Вучетића ове исте суме но он је не признаде говорећи: немам налога од владике да платим, и тако врати ми се вексла с протестом. Ја сам владици ту у Беч писао, и јавио му шта ми се у Трнјесту догодило код Вучетића и молио га да наредбу начини код Вучетића ове новце да изплати. Владика ми ништа неодговара, а из Трнјеста пишу ми да Вучетић још није платио. Ето мога белаја, што се нисам надао. Ви сте с владиком добри, молим вас опомените му нека ову ствар у ред постави. Доста ми је срамоте и штете што се тако догодило.

Нисте ви сами остали ове године без сира и сенефа. Већ ја за сир слабо марим, али без сенефа нисмо до сада никада провели. Мене књиге Стојановић из Н. Сада до овога још није послао, а како пошље ћу ји Милутину Радовановићу у Београд претурити и вас о томе известити.

Овде новина не мамо, очекујемо од туда од вас, да ли ће и кад ће бити собор?!

Будите здрави са свима вашим домашнима, ми сви љубезно вас поздрављамо.

Ваш свагдашњи пријатељ
В. Василијевић.

Ја мислим да ће те ви на утук имати ћешто ћешто лепо одговорити.

[Споља:] Herrn
Wuk Stef. Karagich
auf der Landstrasse № 362
in *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2571]

105.

У Земуну 8. X-вра 846.

Љубезни пријатељу!

Ја сам ваше почитајемо писмо од 11. 9-вра одма одговорио, и замолио вас, да би владици Црногорском на каки

леп начин опоменули, да моји изложени 343 f. 43 х. ср. Г. Мијаилу Вучетићу у Тријест нареди, да их плати. Ја још не мамъ известија из Тријеста да ли је то учињено. Па ако не будне, чини ми доста срамоте и штете, јер су ми два протеста на моје вексле већ у рачун стављена. Ово морам из свог џепа трпити, а никоме и неопоминьати. Ја сумњам да сте ви имали прилику о томе разговарати се, али случајно ако вам се деси, не пропустите мој поздрав и опомену учинити.

Ономад сам примио један по тежак пакет књига од Г. Стојановића из Н. Сада, и јесам их одма у Београд Г. Милутину Радовановићу на ваше располаганѣ опремио.

У великој сам вам бризи и забуни, јер ми је Домаћица јако болесна готово на самрти. Доктор још блажи, али ја стрепим.

Будите здрави, желим Божић у здрављу дочекати и провести.

Ваш пријатељ
В. Василијевић.

[Споља као на претходном]

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2572]

106.

У Земуну 17. Септ. 1847.

Љубезни пријатељу!

Ваше почитајемо писмо од 5. Августа из Тријеста јесам исправно примио, и јесам се обрадовао да сте здрави, и биће ми особито мило, ако се будете тамо и са мојим Игњом састали. Он би вас јамачно потражио, ако буде чуо, да сте ви у Тријесту.

Да сте ми зимушњи посао добро свршили, благодарим вам, ствар је још онда у свој ред доведена и стала ме је доста пискарања на сувом путу.

Из Пеште сам примио 11 екс. Новога Завјета. Ово је био трудан превод. Еһим баша вели, да су се све Српске владике около преводења трудиле и мучиле, не би га у по-

лак тако лепо Српски превеле, као што сте ви урадили, а Карабаша виче и говори, да није требало преводити, нити је лепо преведено. Рат за Српски језик и правопис, радо би млоги читали, али неће нико за њега да помоли цванцику, а ја не дам на вересију.

Пре четири дана осолила је моја жена за вас једно буренце сира, говорећи, кад нисте хтели пролетос к нама доћи, ево вам у јесен сир солим. Буренце сам предао Г. Спирти, и од њега 8 f. 30 W. W. примио. Он га је одма у Беч оправио. Ја сам на буренце белегу метнуо W 25 $\overline{\text{H}}$, да се не би променуло.

Ми смо овде до воље Божије сви здрави. Примите овим од мојих домашни и од Г. Пантелића љубезно поздравље.

Ваш свагдашњи пријатељ
В. Василијевић.

[Споља:] Herrn
Wuk Stephan. Karagich
Serbischen Literator
in *Wien.*

[Напомена Вукова:] одговорено 17. Нојемвр. 847.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2573]

107.

У Земуну на Лучинъ дан [18, X] 849.

Високопочитајеми пријатељу!

Ваше писмо од 11. Окт. јесам исправно примио, на које одговарајући јављам вам да сам ваше књиге Пословице и Ковчежиће топрв пре четири недеље примио. и очекивајући какву згодну приватну прилику, послао сам 29. Септ. по паброду Г. Јустину Михаиловићу у Вуковар за њега 57 к. придодавши у једно и по 22 к. за Г. Моја Ђорђевића у Осек, и по 5 к. за Г. Адама Драгосављевића у Шид, молећи га да ји оданде у та два места оправи, које не сумњам да већ учинио није.

У Темишвар и у Руму послао сам без задржавања.

Г-дин Славко Златојевић није више у Карловци, прешао је био у Србію пре неколико дана био је овде у Земуну и узео је неколико ексемплара собом, оне је друге оставио овде рекавши, доћи ће по њи, па ето га још нема.

Сава Араницки чујем да није више у Карловци, за њега одређена по 3 екс. стоје код мене. И Г-дну Медаковићу предао сам одма, како сам примио његови 200 к.

Буренце сира за вас осољено је после мале госпојине, и ја сам Г-ну Спири говорио, да му га пошљем да га вама оправи, но он каже неможе га примити, јер нема од вас никаква налога на то.

Трошка што сам имао на књиге стављам вам на обратном листу износећи, 26 f. 16 x. сребра, за које ме припознајте. Транспорти преко Сиска врло скупо стају.

Ништа нам ново из Беча не јављате, а овде тушта свашта којешта чујемо, а од вас биле би нам доста само две три речи да познамо истину и ствар како стоји.

Ево да вам ја одовуд ново јавим: Стокицу је књаз помиловао, и дао му допуштење да може у Србију прећи.

Будите здрави поздрављам вас и све ваше домашне

ваш пријатељ
В. Василијевић.

Трошак на књиге

Плати Г. Ђорђу Спиди у Сиску трошак	f. 15.19
Кпріе из Сиска до овде	2.58
Царине по булети № 861	7.11
Подвоз из лађе у Царину и кући	48
сребра	f. 26.16

[Споља:] Herrn
Wuk Stephanowitch Karagits
Serbischen Literator
auf der Landstrasse
in *Wien.*

[Напомена Вукова:] о Пословицама и Ковчежићима. — одговорено 24. Окт.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2574]

108.

У Београду 29. Маија 850.

Г. Васи Василијевићу

у Земун.

У великој сам сметњи што ни она Англијскиња дође нити каква писма из Беча примих барем да неће доћи; за то ни од пута свога не могох нити сад управо могу јавити вам. Молим вас да бисте послали на пошту и запитали да није ту како писмо за мене. Ја сам на квартиру у зданију.

Вук Стеф. Караџић.

[Споља:] Herrn
Basil. Wassiliewits
in Semlin.

[„Бранково Коло“ 1905; ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2575]

109.

У Земуну на Илијн дан [20, VII] 850.

Почитајеми пријатељу!

Ваше писмо од 13/25. Јунија с пароплова јесам примио. За ваш стари капут пепељаве боје јесам преко Г. доктора Мушицког (кои вас љубезно поздравља) по контумацу распитао, а такођер и на Reiterpiquet-у где сте из Београда овде на обалу прешли, но нигде му не мого трага наћи, од свију служитеља нико не зна о њему ништа. По свој прилици морао је путем испасти, или га је когод с кола украо!

Ваш куфер са још два сандучића женски ствари овде је ономад приспео. Морао сам га овде у армицију уносити, и на ново за Беч декларирати, које сам јуче учинио, и опет ји по пароплову на исти атрес Г-дара Вега и Крестића у Беч отправио. Постарајте се дакле себи ји прибавити.

Овде показују млоге грознице са врућицом и бљувањем и код мене у кући има такви болника, но фала Богу нису се још опасне показале, шат све на миру прође.

Поздрављајући вас и све ваше домашње остајем

ваш дојакошњи пријатељ
В. Василијевић.

Г-дин Пантелић поздравља вас и нашао је једну реч. *Крес Wetterleuchten.* Ако е ви већ немате за ваш нови рјечник. Я сам гледао у Исајиловићем [!] Нем.-Срб. рѣчнику ту реч Wetteleuchten, и толкује је „сѣвати“ (о муняма) али Србљи зову то севање „крес“.

[Спољa:] Herrn
Wuk Stefanowits Karagits
Am Heumarkt № 517 im 1. Stock 1. Stiege die Thüre № 19
in *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2576]

110.

У Земуну 2. Окт. 1851.

Љубезни пријатељу!

Почитајемо ваше писмо од 27. Септ. и огласе на Српски рјечник јесам исправно примио. Ове ћу гледати коме предати да вам подоста пренумеранта накупи, ја се тога посла не могу подватити, јер сада почешће одлазим у Нови Сад надгледати како ми се тамо кућа зида.

Како наши рачуни стоје управо вам незнам казати. У нашим рачунима ја сам са свим поремећен, толико вам само јављам да од „Пословица“ и „Ковчежића“ што сте ми послали стоје сви још непродати. Назначене суме што ми имате давати имају своје место, а ево вам прилажем овде вашу облигацију, саставите ви сами рачун како знате, ја сам напред задовољан, како ви признате, кад је дакле дошло време да се мре, то да разчистимо наше за живота, али ја мислим да и после наше смрти, наша деца неби око тога теранције имала.

Сир је моја бака у једно буренце осолила прије неколико дана, предао сам га Г. Паји Шпирти и од њега 5 f. примио. Моја бака поздравља вас и све ваше домашне, и каже кад отворите сир, да изцедите сурутку, па онда скувајте соли у води, кад се олади ова слана вода онда је успите у сир, и пишите ми како сте шњиме задовољни.

Данаске је отишао Г. Ав. Петронијевић са пашом Београдским по паброду у Цариград.

Будите здрави поздрављам вас и све домашне, и остајем

ваш свагдашњи пријатељ
В. Василијевић.[1])

[Споља:] Herrn
Wuk Stefanovits Karagits
auf der Landstrasse am Heimarkt № 517
in *Wien.*

[Напомена Вукова:] о дугу намирили смо се 1856.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2577]

111.

У Земуну 13. X-вра 851.

Љубезни пријатељу!

Ја сам вам ваше почитајемо писмо од 27. Септ. одговорио, и по вашој жељи јесам вас замолио да би наш рачун прегледали. па како га будете ви за добро нашли, онако ја пристаем, само вас молим да ми о томе јавите.

Наши Г-да доктори Пантелић и Мушицки говорили су ми, да ји код вас пренумерирам на ваш нов рјечник, па ће мене новце положити.

Имајте дакле доброту пренумерирајте њи обојицу и такође и мене на два егземплара, па нам шиљите књиге час пре.

Ја сам вам у великој забуни, јербо ми је жена јако оболела, већ 12 дана у кревету не може се помаћи, можете мислити како је у кући, а Божић долази, кога вам желим да са свима домашнима у здрављу дочекате и весело проведете.

Ваш истини пријатељ
В. Василијевић.

[Споља као на претходном]

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2578]

[1]) Даничићевом руком изведен рачун на писму, који је и на стр. 200, а испод тога Вук написао: пребијено и ово за књиге.

112.

У Бечу 22. Фебр. 1852.

Љубезни пријатељу!

Предао сам овдје Вегу и Крестићу 57 екс. од Српскога рјечника да вам пошаље franco: 4 су за вас као што сте ми писали, 1 молим вас да предате ту Г. Ђорђију Протићу од мене на поклон, а 1 тако да пошљете у Добановце Г. попу Давиду Милошевићу, а 1 да дате такођер на поклон Г. Алекси Вукомановићу из Биограда, ако вам ту дође или кога зањ пошаље; осталијех пак 50 екс. нека се нађу код вас на продају. Ако би ко од Биоградскијех пренумеранта, којијех су имена у књизи наштампана, заискао који, не иштите му зањ више од 6 фор. у банкнотама, или од 15 цванцка у сребру, а осим пренумеранта цијена је књизи 8 фор. у банкнотама, и од тога што је преко 6 фор. ја не иштем ништа, већ нек остане вама у име провизиона.

Сад ево нашега старога рачуна:

Ја сам вам дужан 137 ф. 37 х. W. W. или СМ. 55 f. 03 х.
и особито у СМ. . . . . 70 f. — х.
Платили сте 1839. године ту за књиге трошка . 26 f. 16 х.
151 f. 19 х.

Ја сам вам послао по 10 екс. нар. пјесама
од I, II и III књ. по 2 ф. који чини . . . . . 60 f.
10 Нов. Завјета по 2 ф. . . . . 20 f.
Сад 4 рјечника по 6 фор. . . . . 24 f.
104 f.

Тако сам ја вам још дужан 47 ф. 19 х. СМ. Ако од поменутијех 50 екс. рјечника што продате, одбићемо овај мој дуг, ако ли не продате, гледаћемо кад буде могуће како друкчије да вам се одужим. Што велите да и послије наше смрти не би дјеца наша тјеранције око тога имала, и ја сам тако мислио пишући вам оно писмо. Али опет колико је могуће рад бих да им не остављамо овакијех ствари до само спомен о нашој пријатељској љубави.

Надам се да је госпа ваша оздравила, а и ја сам са својима хвала Богу здраво. Ако би се догодило да ти рјечници прођу у Биоград, пишите ми да вам их пошљем још.

У сваком рјечнику има оглас о приповиједткама. Премда богатији Земунци слабо прде за наше књиге, али опет мислим да би се међу мајсторима и мањим трговцима могло накупити ту доста пренумеранта на ову књижицу, само кад би имао ко потрудити се око тога.

Поздрављајући и вас и све ваше остајем

ваш дојакошњи
Вук Стеф. Караџић.

[„Бранково Коло“ 1903, 1049; ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2579; само потпис Вуков]

113.

У Земуну 27. Ферфара 1852.

Високопочитајеми пријатељу!

По одавно ништа нам не пишете, желим да вас ово писмо са свима вашим домашнима у најбољем здрављу застане, и јављам вам, да су се више ваши пријатеља из Београда код мене упитали за ваш нов лексикон, јесам ли га ја већ примио, каква му је цена, и ради су га купити, — наравно без хуке и буке, — за то вас молим јавите ми о њему кад ће изићи, и оћете ли што и за њи овамо послати, да им знам саобштити.

Да ми овде Госп. Пантелић и Мушицки жељно погледамо, о том се нећете сумњати, само ускорите је што пре нама послати.

Ја сам вам био у великој бризи, жена ми се разболела пред св. Николу, лежала је у кревету до месни поклада од болести љуте костобоље. Фала Богу сад се мало предигла, али још није сасвим оздравила, она вас љубезно поздравља.

Примите уверење мога истинога почитанија и искренога поздрава с којим остајем

ваш истини пријатељ
В. Василијевић.

И я као старій пріятель, васъ и жену ср'дечно поздравлямъ.

искренй
Ѳ. Байћъ.

[Споља:] Seiner Hochwohlgeboren Herrn
Wuk Stefanowits Karagich
Am Heumarkt № 517. 1. Hof. 1.
Stiege die Thüre № 19.
in *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2580]

114.

У Земуну 8. Марта 852.

Високопочитајеми и љубезни пријатељу!

Ја ћу с вашим речницима како ји будем примио, по вашој наредби поступати. Ми ји жељно очекујемо, и зачудо нам је што толико дуго путују, да им се не буде што у путу десило, јер чујемо да је један пароброд са еспапом више Пеште пострадао. Известите се због тога код Г. Вега и Крестића.

Ваше код мене овде налазеће се књиге:

40 к. Народњи пословица и

40 к. Ковчежића послао сам Г-дну Милошу Поповићу у Београд на ваше расположеније — нека буде разположај — и ви изволите ји њему у рачун ставити, а из мога избрисати.

Српске књиге без изузетка забрањене су у нашу државу уносити се. Јуче је Г. Милош послао овамо Исаиловића Немачко Српске рјечнике, и ти нису слободни, враћени су му натраг.

Нашем учитељу име је Димитрије Чобић.

Будите здрави, поздрављам вас и све ваше домашне

ваш истини пријатељ
В. Василијевић.

[Споља као на претходном]

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2581]

115.

У Бечу 18. Марта 852.

Многопоштовани Пријатељу!

Примио сам ваше писмо од 8-ог о. м. Још како сам чуо да се онај пароплов подавио, одма сам питао Крестића да није у њему било и моих књига, и он ми је на то одговорио за цело да није. Кад сам му сад казао, да ви послане вам књиге још нисте примили и сам се мало зачудио па ми је онда рекао, да сте их досад зацело морали примити. Ако ли их несрећом још небудете примили молим вас одма да ми јавите.

Шта би од Стојана Симића? Као што се отуда пише и овде говори зацело је умръо али каквом смрти то се управо незна, јер једни веле да је умръо од капље, а други да је *убијен*, ово последње ја немогу веровати, зато вас молим да би сте ми јавили како се ту о томе говори и шта ви мислите да је истина.

Поздрављајући вас и све ваше остајем

ваш дојакошњи
Вук Стеф. Караџић.

[„Бранково Коло“ 1903, 1050; ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2582; Вуков само потпис]

116.

У Земуну 24. Марта 852.

Почитајеми пријатељу!

Повративши се дома из Н. Сада, где сам се 14 дана бавио, застанем ваше почитајемо писмо од 18. о. м. на које одговарајући јављам вам да је сандук са рјечници невредим пре неколико дана овде приспео. Од пренумеранта Београдски још се нико није пријавио, а ко се пријави предаћу му књигу за 6 f. Б. Н. Јуче су двојица били овде из Београда

и разгледали књиге, но неузеше ни један, видило им се скупо.

Стојан Симић — Бог да му душу прости! — умръо в од своје смрти од кашље, спопало га у 10 сати у вече, а до 10 сати сутра дан издануо. Ово је извесно о његовој смрти, а о каквој насилној или од убиства овде нико и неговори, али га сви жале, кои га познају.

Неимајући за данас више вам писати, остајем желећи вам у здрављу дочекати и провести Васкресеније Христово и поздрављајући вас и све ваше на дому

ваш свагдашњи пријатељ
В. Василијевић.

[Споља као на претходном]

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2583]

117.

У Бечу 14. Маија 852.

Љубазни Пријатељу!

Ево ме у Бечу у здрављу и на миру.

Оних још сто Рјечника што су вам одавде послани задржите са осталима па ако их ко устражи продајте као што вам вам пре писао; ако би их заискао Јово Гавриловић подајте му и без новаца колико год хоће.

Примићете из Пеште 50 *Нових Завјета* и одавде толико *Приповиједака* из старога и новог Завјета, то је све за Алексу Вукомановића; ако би вам дошао кажите му да су књиге ту, па нека их носи како му драго, а и ја ћу му писати.

И вас и госпу и све ваше љубазно поздрављајући остајем

ваш дојакошњи
Вук Стеф. Караџић.

[„Бранково Коло“ 1903, 1050; ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2584]

118.

У Земуну 16. Ноемврия 1852.

Високоучени Господине!

У отсуствию мога Господ. Отца кои се од како е из Беча дошао, еднако у Новом Саду бави долазим вам на ваше почитаемо писмо одговорити, да вам Земунска сира због тога послати нисмо, што е мама вративши се из Будимски улица гди е дуже време провела еднако болесна. Костоболя коя іой е лане яко досађивала ние іош сасвим попустила, зато сир код нас у кући ние ни солћн, а готов посолћн купити нисам смео, ербо е обште познато да се никад добар недобия.

Од Господина Вукомановића нисам іош никакве књиге приміо, а када ій приміо будем ону вам ій одма послати.

На „народне преповедке“ ние нико овде пренумеранте ни тражио, за то се ми Земунци нисмо ни пренумерирали, но ви можете слободно 10—15 комади овамо послати, изглед е даћеду се лако моћи продати.

С' почитанием остаем

ваш понизни слуга
Игнят В. Василіевић.

[Споља:] Seiner Hochwohlgeboren dem Herrn
Wuk Stefanowits Karagyits
Doctor der Philosophie etc. etc.
Landstrasse, am Heumarkt № 517.
Wien.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2585]

119.

У Бечу 28. Дек. 852.

Господару Васи Васиљевићу
у Земун.

Стари Пријатељу!

Кад сте јесенас овдје били, дао сам вам једно писмо, у коме сам вас молио за неке црквене књиге, које ће ми се

на вас послати у Земун из Биограда, да бисте се постарали добити им обично допуштење и послати ми их амо; ако ли би то било врло тешко или немогуће, да бисте их експедирали *transito* за Црну гору и оправили их амо да се даље оправе. Ви сте ми казали, да ћете писмо ово послати у Земун своме сину (и послије неколико дана рекли сте ми да сте га заиста и послали) и обећали сте ми, да ће се учинити све по мојој жељи, и још кад сам вам казао, да ћу све трошкове, кои би се око тога учинили, с благодарношћу примити на себе, насмијали сте се рекавши: да то нијесте рекли не би сам учинио. — Из Биограда су ми писали, да су ове књиге већ има три мјесеца дана послане у Земунски контумац и да је за њих одмах јављено вашему сину Г. Игњи као што је познато и Г. доктору Мушицком; па не само што ми се нијесу експедирале и послале, него ми Г. Игња преко Г. Вукомановића недавно поручује да гледам ја у Бечу да извадим допуштење и њему да пошаљем, јер би се иначе морале слате у Темишвар! Кад би се књигама овима могло у Бечу добити допуштење, не бих ја чекао да мене Г. Игња томе учи, а ја како сам вама писао и говорио да се *постарате* добити им допуштење, тијем сам показао, да чините све што је потребно (макар их све слали у Темишвар или само по једну од сваке и т. д.), а да ја нијесам знао да се тешко књиге одонуда амо преносе, не бих вам казао да се *постарате добити им допуштење*, него бих вас молио само да их експедирате и мени амо пошљете. — Да је мени врло жао што су се ове књиге ту толико задржале, то сами можете знати. Да у овоме послу оставимо пријатељство наше на страну, него помислите само, да вам је одкуда непознати трговац писао и молио вас, да му макар какав еспап одонуд примите и постарате се експедирати га и послати му, и да сте му ви обећали то учинити, па еспап три мјесеца дана да лежи ту, како би ономе човеку било и шта би мислио о вама; или још ближе: како би вама било кад бисте били на моме или тога човека мјесту? А дате књиге нијесу еспап, какогод н. пр. што је кафа или дуван, мислим да нећете рећи, особито кад вам кажем да сам ја за њих платио у Биограду 51 форинту у цванцикама, и да их они кои су их преко мене наручили једнако очекују и досађују ми.

Али већ како му драго: што је досад било не може се повратити, него вас сад опет наново молим, ако тијем књи-

гами мојима за допуштење да ми их амо пошљете није писано у Темишвар да бисте их експедирали за Црну гору (an H. Vucolaus Vercevich nach Montenegro), па да бисте их послали амо an Végh & Krestits да се преко Тријеста оправе у Котор и оданде даље. Сад је питање како ћете ми их послати кад пароплови већ не иду? Ја велим да ви њих само експедирате нек су готове за пут, па ако се не удеси никаква згодна прилика, а оно нека чекају док пођу пароплови, ја сад већ силом не могу ништа: куд су прошли толики мјесеци, нек прођу још неколике недјеље.

Ја бих вама ово писмо и прије писао, али сам чуо да сте једнако у Новоме Саду, а сад се надам да ћете бити код куће.

Поздрављајући и вас и вашу госпу и све ваше, и желећи вам да ново љето и дан својега имена још много љета у здрављу дочекујете и весело проводите, и да једнако будете мој онаки пријатељ као што сте били прије док нијесте били Новосађанин, остајем

ваш стари пријатељ
Вук Стеф. Караџић.

[„Бранково Коло“ 1903, 1050; ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2586; Вуков само потпис]

120.

У Земуну 10. Јануарија 853.

Високопочитајеми пријатељу!

После дужег бављења у Новом Саду, допавшу ми онамадне кући, застанем ваше почитајемо писмо од 28. X-вр. п. г. на које не пропуштам вам овим одговорити, и незаслужени укор оправдати. Ја сам мога Игњу био јако напао зашто он није постарао се књиге по пропису вашему, по нашем обичају *незадржано* даље отправити, на које се он у кратко одговара: Да нам нитко није икакви књига за вас и за Црну гору послао за експедицију, нити нам је ко шта јављао о књигама. Само је Г. Милош Поповић ови дана послао два пакета књига, једну за Берлин, једну за Црну гору. Ову по-

следњу по налогу упутио сам на Г. Вег и Крестића у Беч по делижанцу. Да ли су то те ваше књиге, онда је та ствар у своме реду, ако ли пак нису, а ви пишите ономе у Београд ко ји има послати, нека ји пошље овде у контумац, али нека и мене јави писмено да је књиге, описавши ји по реду, на мене послао у контумац, и да се ја постарам исте transito експедирати. Па кад те књиге овде у контумац дођу, ја то писмо морам показати, да књиге за transito иду, па је онда моја брига за даљу експедицију, и уверени будите, да се овде неће на њојзи дангубити, али најпре треба ствар примити, па онда експедирати. А што су вам из Београда писали, да су књиге послане у Земун и да три месеца леже у контумацу, и да је одма о томе јављено Игњи, боим се неће бити истина, испитајте ову ствар добро, па ћете се уверити о истини ови моји речи. Кад књиге уредно овамо дођу, и мени о њима известије, онда ће експедиција без задржавања посљедовати.

У осталом желећи вам свако добро и поздрављајући вас и све ваше на дому остаем

ваш свагдашњи стари пријатељ
В. Василијевић.

Упитајте код Г. Vegh & Krestich за ове ономад по делижанцу послане на њи књиге, да ли су то те кое ви очекујете.

[Спољa:] S. Hochwohlgeboren Herrn
Wuk Stef. Karagich
Landstrasse № 517.
in *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2587]

121.

У Земуну 18. Августа 1853.

Высокородни Господине!

Приміо сам ваше поч. писмо од 8. о. м. и разумео сам нѣгов садржај. Што се тиче ваши књига кое у београдском ћумруку леже, нека вам служи на знањ, да се такове овамо пренети немогу из узрока тога, што се Србске књиге, макар

гди да су печатане, из Србиѣ доносити несмеду. Изволите дакле код попечителства израдити, да вам се увоз ваши у словустовѣни книга дозволи, па ми исто дозволенѣ одма пошљите. Не ће те ли пак то, оно ћу вам послати книга у транзито, ако вам є по волы, на кое молим ваш одговор.

Мой отац налази се у Новом Саду.

С' почитаніем остаєм

ваш на служби
Игнят В. Василіевић.

[Споља:] *Per Vapore.*
S-r Hochwohlgeboren Herrn
Wuk Stefan Karagyits
D-r der Philosophie etc.
Landstrasse am Heumarkt № 517.
in *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2588]

122.

У Земуну 23. Јануарија 857. г.

Љубазни и почитајеми пријатељу!

Мило ваше писмо од 16. Декемврија п. г. јесам у своје време исправно примио исто тако по делижанцу послати пакет књига: 33 егземплара „Примјери Српско-Словенског језика". Од ови јесам по вашој наредби раздао овој господи: Проти Савићу, попу Авраму, учитељу Милошу, докторима Пантелићу и Радоичићу, штампару Сопрону, почем сам на сваку споља написао име, и да је од вас на поклон. Један сам за себе задржао а десет сам послао Г. Вукомановићу уједно са оним сандуком књига, што још од лане леже код мене послане преко Вега и Крстића.

Од ови први: „примјера С. С. језика" ако Г. Вукомановић још који егземплар заиште, ја ћу му испоручити, или ако дође амо, он ће ји од мене примити.

Наш г. Прота ако буде ту вашу књигу читао, он ће по свој прилици дати о њој своје мњеније, а може бити да ће

се и у какву критику упустити, ако само буде имао довољно времена са критиком забављати се.

Ми остали благодаримо вама прво и прво на вашему труду и на дару. Ви сте овом вашом књигом и њеном лепом садржају нашу литературу обогатили.

Моји млађи проводе се овога месојеђа са балови, и весељем, ја што год сад окачим, то иде све у добит, само молим Бога, да још мало подржи овако и да неукрати.

Будите здрави поздрављамо вас и све ваше домашне љубазно и остајем

ваш свагдашњи стари пријатељ
В. Василијевић.

[Спољa:] S-r Hochwohlgeboren Herrn
Wuk Stefanowits Karagits
Serbischen Literator

Wien.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2589]

123.

У Земуну на велику среду [3, IV] 857.

Љубезни и почитајеми пријатељу!

Јављам вам овим да сам прошавше недеље на закгевање Г. А. Вукомановића у Београду код мене налазећи се:

15 ексемплара „Примјери Српско-словенског језика“ њему доставио, за које мој рачун олакшати, а његов оптеретити молим.

Читам у београцким новинама, да је Г. Фр. Миклошић издао на свет: „Barth. Kopitars Kleinere Schiften.“ Ја би вас пријатељски молио, ако вам не би трудно било, да ми један ексемплар те књиге пошљете, и шта стоји јавите, да вас за њену цену припознам, рад сам још за живота Копитарове умотворине прочитати. Оне су ми од чести познате, али у дугом времену јесам ји готово позаборавио, па сам се зажелио његовог лепог успомена, а надам се да ћете ми ви ту жељу најбоље и најбрже испунити кгети.

Ускрс се приближује, желим да га с вашом домородицом у добром здрављу и лепом весељу проведете. Код мене је до воље Божије све здраво, и ако свој дојакошњи обичај задржите, то се радујемо и желимо скорим вас здрава овде поздравити.

Ваш стари пријатељ
В. Василијевић.

[Спољa:] Seiner Hochwohlgeboren Herrn
Wuk Stef. Karagich
Serbischen Literator
am Heumarkt № 517 Hof 1 Stiege 1. Stock die Thüre № 19.
Wien.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2590]

124.

У Земуну 12/24. Декемврија 1858.

Љубезни и почитајеми пријатељу!

Ваше почитајемо писмо од 15/27. п. м. јесам у једно са књигом Monumenta Serbica, исправно примио. Баш вам фала што ми овако важну књигу достависте, а ево вам овде прилажем 4 f. Б. Н. што сте за њу издали, да нам тако ситни рачуни измирени будну, јер смо ми већ стари људи, може смрт сваки час за врат, па да не носим на души дуг.

До сад сам од вас примио само један пакет за г. Алексу Вукомановића, коме сам га одма незадржано и поуздано у Београд отправио.

Е! из Београда новина доста. Скупштина је себе за непрекидно трајућа изјаснила. Ономад је у њојзи решено, да књаз Александар да од себе оставку. Депутација једна из по два члана од сваког окружија под предвођењем проте Шабачкоъ и Милованом Јанковићем будне одређена, да то закључење скупштине књазу поднесе. Јанковић је слово држао, и рекао књазу, или да да оставку или ће под суд пасти, а у закону нема разлике између њега и најпростијег сељака, па ако дође под суд биће живота лишен. Књаз им је одговорио, да им одма одговорити не може, него да га приче-

кају као до јуче до девет сати. Међу тим књаз се склони у град к Турцима.

Кад јуче Паша јави скупштини, како је књаз у граду, отиду одма у књажев конак да виде јели ту књаз, а кад се увере да га ту нема, они одмах у скупштини повичу, да немају књаза, и тако прогласе књаза Милоша за Србскога Књаза. Кажу да је било сијасет народа скупљено. Сви су радосно тај глас примили и са највећим весељем по целој варюши по сви сокаци ројили се гласови: Да живи књаз Милош. Који су год јуче у Београду били, казују, да су јуче били сви дућани затворени, пило се и веселило свуда на све стране. Весеље обште. Говори се да ће скупштина и совјет да сметне.

Чује се да су јуче бирали Депутирце, који ће ићи по књаза Милоша, али ко је изабран није нам још познато. — Једни говоре, да је књаз Александар казао, да ће оставку дати само на ползу књаза Милоша, и њему је у руке предати, другоме никоме неда он оставке.

Једни пак веле, да ће књаз данас прећи овамо у Земун.

Е то су нам данашње новине, које су без сумње и вама тамо познате.

Примите љубазни поздрав од свију моји домашни, и будите уверени мога свагдашњег поштовања с којим остајем

ваш стари пријатељ
В. Василијевић.

[Споља:] Herrn
Wuk Stefanowits Karagics
Landstrasse № 517.

Wien.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2591]

125.

У Земуну 10. Јунија 859.

Љубазни пријатељу!

Извешћујем вас овим, како сам од Г. Тодора Тирке из Беча примио за вас:

BW 1 сандук пртљага (Effecten) № 1 ℔ 146 који незадржано по местном пароброду у Београд на вас даље упућујем. Постарајте се све исправно примити, и мени изданога трошка по дојнем списку од *4 f. 47* новчића аустријске вредности припознати. У осталом остајем љубазно вас поздрављајући

ваш пријатељ
В. Василијевић.

Рачунъ

Бечки подвоз & кирија из Беча f. 2.5 Сигур.	f.	1.46
	f.	3.59
Овдашњи подвозъ калдрмине и експедиција		88
	f.	4.47 новч.

[Спољa:] Високоученом Господину
Вуку Стеф. Караџићу
у *Београд*.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2592]

126.

У Земуну 13. Августа 1859.

Љубазни пријатељу!

Поздрављам вас овим са добродошлицом дома желећи да сте своје домашне у добром здрављу застали, и ново добијено унуче (Бог га са родитељима поживио) већ крстили. Ваше књиге, што су вам на авизо пакету узели, јесам у контумац дао однети и ту сам ји по пропису експедирао и по ц. к. делижанцу на вас у Беч отправио и то под марком: К. пакла № 1 ℔ $6\frac{90}{100}$ с печатима и царским једним оловом. Кад је примите молим вас да је преко тамошње царине ослободите, као што је пратећи лист № 695 на тамошњу царину упућује.

По долс назначеноме трошку молим вас да ми 1 f. 35 новчића припознате, а кад примим од вас отуда, или ми је сами донесете коју књигу онда ћемо се лако намирити.

Ви рекосте кад изберу Јашу, ми ћемо онда вићети, а сада чујемо да од њега не беше ни спомена.

Примите од мене и мојих домашних вама и вашима пуно поздравље, и желећи да се скоро у добром здрављу опет састанемо остајем

ваш свагдашњи пријатељ
В. Василијевић.

[Споља:] Seiner Hochwohlgeboren Herrn
Wuk Stefanowits Karagits
Serbischen Literator
in *Wien.*
An Heimarkt № 517 1 Hof, 1 Steige, 1 Stock, Thüre № 19.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2593]

127.

У Земуну 21. Септ. 1859.

Љубазни пријатељу!

Ја сам ваше писмо од 3. о. м. у своје време, а такођер и књигу Montenegro исправно примио. Ваш Гласник пак лежи овде у Контумацу, на њему је написано: „да се недопусти уносити“.

На против примио сам из Берлина: В С 1 сандукъ књига № 27 ⅋ 143 за које ми је Јоксо Новић казао да су ово ваше књиге. Зато сам овај сандук на вас послао, по местном пароброду, јер мене о њему ништа није даље назначено.

По дојнем списку молим вас да ми мој трошак од 5 f. 9 новчића припознате. Поздрављајући вас љубазно остајем

ваш стари пријатељ
В. Василијевић.

Рачунъ

Бечка приузетка кирије и сигур. до овде	f. 3·53
Декларације и спедиције	f. 0·88
Подвози и калдрме	f 0·68
аустр. вред.	f. 5·09

[Споља:] Високоученоме Господину
Вуку Стеф. Караџићу
у *Београду.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2594]

128.

У Земуну 8. Нојемвр. 859.

Стари пријатељу!

По вашем зактевању моћи ћу вас са 200 форинти аустр. вред. послужити, но само под тим условљем ако би могао јамачно држати, да ћу ји на уречени термин т. ј. 1ra Ферфара 860. известно натраг примити, јер сам и сам везан на точност.

Игња кад ће тамо доћи то је неизвесно. Може бити да ове године неће имати повода ни прелазити. Зато ви дођите па примите горњу суму, а и онако нисмо се давно видели.

Поздрављам вас љубазно

ваш свагдашњи пријатељ
В. Василијевић.

[Споља:] Господину
Вуку Стеф. Караџићу
у *Београду.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2595]

129.

У Земуну 13. 9-вра 859.

Стари пријатељу!

Приложено писмо примих данас преко поште из Осека од Г. Контића. Молим вас да га по надпису извесно испоручите.

ваш стари пријатељ
В. Василијевић.

[Споља као на претходном]

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2596]

130.

У Земуну 16. Декемврија 859

Стари пријатељу!

Као што ми је ваш Димитрије казивао да ће те преко Земуна ићи у Беч, јесам се заиста вама надао овде, јер би се радо с вама овде састао, али ако да Бог здравље те у вашем повратку опет ударите онако као и лани, ми ћемо промашено накнадити, у толико више што се надам да ће те што честито за нашу литературу сада на свет издати, па немојте за мене на један егземплар заборавити.

Овде код Сопрона нису никакве *Сриске народне шесме* печатане, него ће се штампати „песме Љубе Ненадовића" које је овај сам по народном слогу саставио, и још даље саставља, и како чујем биће подебела књижица, но сад се тек оће да почне словослагање, и пре три месеца није ни мислити да ће ова књига света угледати.

Ако ли што од куће дође за вашу госпоју или кћер, то будите уверени да ћу им незадржано и поуздано у Београд оправити.

Е! Божић се приближује! да Бог да, да га у здрављу дочекамо и весело проведемо. У тој жељи поздрављам вас љубезно

ваш дојакошњи
В. Василијевић.

П. П. Ако се што на мене пошље за Београд, то наредите да се мени яви куда и на кога ствар иде, да је знам експедирати, да не будне као јесенас са оним сандуком књига од Миларда из Берлина што је на мене дошао, а ја нисам знао на кога и куда иду, док случајно није Јокса Новић у Београд ишао и по њему поручим да распита за тај сандук, ге од њега дознам да је за вас и вама га пошаљем, иначе би и данас овде лежао.

[Споља:] Herrn
Wuk Stefanowić Karagić
Serbische Literator
Wien.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2597]

131.

У Земуну 21. Јануарија 1860.

Стари пријатељу!

Кад сам у прошавшем месецу и години примио оно ваше писмо јесам се одма известио код Г. Сопрона за „Народне јуначке песме“ које се код њега штампају, и он ми одговори, да се сада код њега никакве песме нештампају, него ће ју се првом приликом штампати песме од Љубе Ненадовића као што сам вам и писао.

Сад пак примивши ваше поштовано писмо од 17. о. м. одем Г. Сопрону да купим два ексемплара тих јуначких песама, но он ми одговори да нема ни једнога код себе, него је све у Београд предао. Сад се известим од њега за издавца тих песама, од које ли је горе лист и разумем од њега да је Х. Алекса Ог. Поповић управо његов књижки грошићар (други београдски слепи Јеремија) само што није као овај слеп, иначе рукује са књигама како год покојни слепи Јеремија, само што и сам по негда о своме трошку по нешто печата. Исте те народне песме јесу још у Септемвру пр. год. печатане и у Београд предате. Од госпође Дворачковице јесам два пут засопце ствари за вашу кћер примио, и њој упут отправио, тако исто и што будем од вас примио за Димитрија ћу му оправити.

Примите поздравље од свију моји домашњи и од мене

вашег свагдашњег пријатеља

В. Василијевића.

[Спољa:] S-r Wohlgeboren Herrn
Wuk Stefanowits Karagics
in *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2598]

132.

У Земуну 31. Марта 1860.

Стари пријатељу!

Питате ме у вашем писму од 24. о. м. шта ћу вам ја и Игња рећи на понуђену вам цену од 18 цванцика за 100

ока вашијех кукуруза. Ми велимо да престанете на ту цену, па нека и купац на њој што добије, него кад би ви чекали доцније на већу цену, која је још неизвесна а може и објевтинити.

Јуче сам вам по Г-дну Гавриловићу послао једну паклу примивши је Вуковара, а по местном пароброду послао сам јуче 7 свезки винове лозе, и мој трошак приузео.

Прилажем вам овде писмо из Вуковара, које је у коверт ружно сложено било па се код отварања печат морао порушити.

Књиге од Пецикозића јесам послао Г. Доктору Ткалцу у Загреб.

Будите здрави, желећи вам наступајући празник Васкрсенија са свима вашима у здрављу и весељу дочекати и провести. Остајем

ваш стари пријатељ
В. Василијевић.

[Споља:] Господину
Вуку Стефановићу Караџићу
у *Београду.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2599]

133.

У Земуну 7. Маја 1860.

Стари пријатељу!

Од Г-дна Вчревића[!] примио сам ваш поздрав, и вашу препоруку због Задарске розолије, коју кад примим одма ћу је вама доставити. Од њега јесам и разумео, како сте из Лознице здраво дома дошли, чему се и ја радујем и ову прилику узимам поискати од вас они 200 f. који сте сами обећали одма на терминъ т. ј. 1-га Ферфара вратити ми, а ево је преко тога доба прошло још три месеца (па што оно п. Симо Милутиновић каже: ни словца ни новца) а ја сам се уздао на вашу реч, и на ваше обећање. Мени пак сада баш потребују новци, за то вас овим умољавам да се постарате на сваки начин до пет а најдаље за осам дана те новце вратити

ми, које од вашег старог пријатељства јамачно очекујући поздрављам вас и све ваше домашне

ваш стари пријатељ
В. Василијевић.

[Спољa:] Високоученом Господину
Вуку Стеф. Караџићу
у Београду.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2600]

134.

[У Земуну 10/V] 1860.

Стари пријатељу!

Жао ми је што се јуче нисам с вама састао, у зданију до ваше собе јесам и ручао, но ви небијасте дома на тако се не могосмо ни виђети.

Ево вам прилажем овде писмо на вас, које је на мене дошло, и за које сам поштарину 20 новчића платио. Ако и у напредак овако нефранкирана писма за вас на мене дођу, дали ћу ји примати или не.

Молим вас имајте на уму што сам вам у моме ономадашњем писму писао, ја се надам да ћу саслушан бити код вас, и поздрављам вас љубезно.

Ваш пријатељ
В. Василијевић.

[Спољa као на претходпом]

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2601]

135.

У Земуну 16. Маја 1860.

Стари пријатељу!

Из вашега писма од Спасова-дне видим шта ми пишете због оних 200 f. и питате ме да ли се због тога несрдим.

Као ваш стари пријатељ не могу се срдити на вас, али као трговац који сам вам на вашу тврду реч позајмио, остављам вама да ви ту пресуду чините. Преко свега я вас молим да се постарате колико је пре могуће да ме измирите, јер ми баш новци потребују и уверени будите мога истиног поштовања, и љубазног поздрава с којим остајем

ваш стари пријатељ
В. Василијевић.

[Споља као на претходном]

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2602].

136.

У Земуну 6. Юниа 1860.

Стари пријатељу!

Одговарам овим ваше почитајемо писмо од 29. п. м. из коег сам разумео продају вашег клавира, које овде тешко ће се моћи протурити, јер и где имају тије гусала у сандуку сада слабо свирају, ја мислим, да би најбоље учинили, кад би у тамошњим новинама дали огласити пре би нашли купца, а за они 200 f. то се ви старајте, што пре да ми измирите, јер ми баш требају.

Из Вуковара ја сам од Васа Марковића за вас примио:

ЄМ 1 сандук књига № 357 ѿ 38 и послао вам по местном пароброду, мој трошак јесам приузео придодавши остатак од 8. априлија одъ 55 нов. по члану дојнег рачуна. Молио би вас да ми посрбите ову реч Nahnahme, ја сличну не могу да удесим.

Поздрављајући вас са вашим домашнима јесам

ваш стари пријатељ
В. Василијевић.

Рачунъ

Кирије и сигурације из Вуковара	24
Подвоз експедиције и спедиције	68
Остатак од 8. априлија	55
	f. 1 47 новч.

[Споља као на претходном]

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2603]

137.

У Земуну 11. Августа 1860.

Стари пријатељу!

На ваше јучерање писмо одговарајући уверавам вас овим, да како будем књиге из Берлина за вас примио, оћу их незадржано вама доставити. Ево вам овде прилажем закгеване „Примѣтве“ у оригиналу и с белим луком.

Постарајте се за Бога да што пре добијем оних 200 f. јер до данас још ни од куд ни паре непримих, а ви ако се својски постарате, учинићете и час пре измирити ме, јер верујте ми, да ми моји новци баш требају. Очекујући их од вас поздрављам вас и све ваше.

Ваш дојакошњи пријатељ
В. Василијевић.

[Споља као на претходном]

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2604].

138.

У Земуну на Крстов дан [14. IX] 1860.

Стари пријатељу!

Јављам вам овим да сам до данас за ваш рачун примио:
Од Г-дна Тодора Радичевића из Темишвара 20 f. 30 новч.
„ Попа Дим. Поповића из Сомбора 13 f. и 16 комади цванцика.

Од друге стране још нема ни одкуд крајцаре, а мене сада почем за зиму треба спремати еспапе, новце потребую. Тога ради умољавам вас овим писмом, да не изоставите макар како да ми за осам дана онај ваш дуг измирите. Ја сам вам љубав учинио, и под тврдим уговором до 1. Ферф. 200 f. позајмио, и ви треба од ваше стране да признате, да је већ време да то измирите. Мене сада баш требаю новци, у колико ћете ову моју уважити молбу видићу за осам дана, но надам се да ми нећете повода дати, да вас још један пут опоменем.

У осталом поздрављам вас љубазно.

Ваш стари пријатељ
В. Василијевић.

[Споља као на претходном]

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2605].

139.

У Биограду 19. Септ. 860.

Стари пријатељу!

Новаца за сад *нема* нити вам ишта помаже писати ми за њих, него ми само узалуд досађујете. Ви сте између првијех мојијех пријатеља, па ме опет не познајете: кад бих ја имао новаца, мени би много и много било милије тај дуг вама вратити него ли вама примити га; и како новаца узимам, нећу чекати да ви мени пишете него ћу ја писати вама.

Не заборавите за сенеф што сам вас прије молио и ви рекосте уз бербу; него да га буде *подоста* и да буде *добар, домаћи (љут* али да *слади)*.

Поздрављајући и вас и све ваше остајем

ваш стари пријатељ
Вук Стеф. Караџић.

[„Бранково Коло“ 1903, 1052; ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2606].

140.

У Земуну 10. Окт. 1860.

Стари пријатељу!

Ваше сам писмо од 19. Септ. примио, и садржај његов добро разумео. Но ја на њега нећу вам ништа одговарати. Опомените се само вашег уверења и обвезања, па рачунајте кад је овима рок прошао, па онда одговорите ви сами себи на ово ваше писмо.

Прекуче пак примио сам од Г. Андреје Стојковића изъ Трста 40 f. ауст. вред. за које сам 34 х. делижацпорта платно, обоје у ваш рачун ставивши.

По Г. Ђоки Милосав Јовановићу јесам вам данас једно стакло сенефа послао. Желим да га у здрављу са вашима потрошите.

Овогодишња кишовита берба покварила је сав посао, што се тиче суџука и сенефа. За то се задовољите и са тим.

Поздрављам вас

ваш стари пријатељ
В. Василијевић.

[Споља као на претходном]

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2607].

141.

У Земуну 30. Окт. 1860.

Стари пријатељу!

Приложено писмо које је у Вуковару 24. Окт. датирано примам овога часа са највећом препоруком да га одма без задржавања вама отправим, које ево и чиним.

Да вам неће досадно бити ја би вам опет опоменуо за они 200 f. ерсте сами казали да ће о Митрову дну измирити. Митровдан прође без новца и словца.

Дедер те дакле да се та ствар измири.

Поздрављам вас и све ваше

ваш стари пријатељ
В. Василијевић.

[Споља као на претходном]

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2608].

142.

У Земуну 26. Нојемврија 1860.

Стари пријатељу!
Помага ви Богъ!

Надам се да сте срећно путовали, и здраво дома дошли. и у здрављу све застали.

Данас примим од Г. В. Врчевића из Задра писмо у којем ми јавља да шаље за вас један сандук задарског ликера, и овде приложено писмо за вас. Имајте дакле доброту јавите ми кад тај ликер дође, куда ћу шиљиме, ако би пре вашега повратка овде приспео.

Даље вас молимо да нам: Actmässige Darstellung der Verhältnisse der gr. n. u. Hierarchie in Oesterreich. Wien 1860. место једног, одма по делижанцу четири ексемплара пошљете и цену ми уједно назначите, да за њи наплатити могу.

По свој прилици оће скорим и Српска Депутација у Беч доћи своју молбеницу светлој круни да преда. По свој прилици оће је предводити ц. комесар гроф Менсдорф, који се по чувењу врло лепо за Србље изразио. У осталом желећи вам свако добро и поздрављајући вас и ваше домашне остајем

ваш стари пријатељ
В. Василијевић.

[Спољa:] Herrn
Wuk Stefanowits Karagits
Serbischen Literator
am Heumarkt № 517. 1. Hof 1. Stiege 1. Stock die Thüre № 19.
in *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2609]

143.

У Бечу на Никољ дан [6. XII] 860.

Стари пријатељу!

Примио сам ваше писмо од 26. прошлог мјесеца и приложено у њему од Врчевића.

Сандук тај са ликером Задарским што вам је послао Врчевић, молим вас да оставите код себе на доброме мјесту докле ја тамо не дођем. Али оно што вам је моја кћи одавде послала за мене мислим да сте оправили у Биоград мојему сину; ако ли нијесте, молим вас да бисте *одмах* оправили му, јер су то неки лијекови чак за Лозницу, који се онамо једва чекају.

Actenmässige Darstellung и т. д. тражио сам узалуд по свијем Бечкијем књижарама док прекјуче једва дознам да је то писао Иричек (Шафариков зет), који је секретар у попечитељству просвета. Кад јуче отидем к њему он ми каже да је попечитељство од тога штампало само 50 ексемплара, који су сви раздани и разаслани званично; него срећом даде ми један ексемплар на поклон за који каже да га је он за мене оставио; и овај исти мој ексемплар ја ево шаљем вама у наруч. И с њиме Sprachen und Nationalitetsfrage in Oesterreich које сам за вас купио за 40 новчића.

Поздрављајући вас и све ваше остајем

ваш дојакошњи
Вук Стеф. Караџић.

[„Бранково Коло" 1903, 1052; ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2610; Вуков само потпис]

144.

У Земуну 15. X-врија 1860.

Стари пријатељу!

Ваше писмо од Никољдана јесам исправно примио. Ону кутију за вашег сина Димитрија јесам му одаслао онај исти час, како сам је примио, о чему не сумњам да вам и он није јавио да му је исправно у руке дошла. Сандук са ликером задарским од Врчевића још није овде приспео, а кад буде очу шњиме по наредби вашој поступати, док ви амо не дођете.

Но из Котора (од неког без имена) јесам преко Тријеста по ц. к. Делижанцу за вас примио једну кутију у којој по булети има суво воће и рибе тежи 35 ℔ бечки и за коју сам платио porti . . . . . 9 f. 68 новчића
и у сребру . . . . . 95 „

Ако преко ове пре што неразположите то остаје код мене док ви амо дођете. На против јесам примио од вас:

Actenmässige Darstellung и т. д.; Sprachen und Nationalitätsfrage in Oesterreich и Erläuterungs-Rescript за које вам срдачно благодарим, и кад се састанемо намирићу вам ваш издатак за њи.

Овде код нас све је на миру и у тишини. Нити се шта говори ни чује, само очекујемо царско решеније преко предлога грофа Менсдорфа у обзиру војводовине.

Божић се приближује, желим да га са вашима у здрављу дочекате и у весељу проведете, и поздрављајући вас

ваш стари пријатељ
В. Василијевић.

[Споља:] Herrn
Wuk Stefanowits Karagits
am Heumarkt № 517.
1. Hof 1. Stiege die Thüre № 19.
in *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2611]

145.

У Земуну на три Јерарха [30. I] 1861.

Стари пријатељу!

Одговарајући ваше мило писмо од 21. Јануара о. г. морам вам јавити због оног сандучета од 19. Нојемвра л. г. да овакве сметње у тој ствари још ми се није десило од како ево већ преко 35 година шпедицију водим а ево да вам преповедим шта је и како је: 14/26 9-ври ланске године примим од овдашњег ц. к. Делижанца један Frachtbrief гласећи на мене, на коме беше написано: 1. Kiste Thee 6 ℔ von A. Moll in Wien für den Herrn Doctor Wuich in Belgrad". Без икаква одлагања ја тај исти дан отправим тај сандук декларирави га по задатку на г. Доктора Вуића у Београд назначивши му уједно да сам тај теј за њега од А. Молла из Беча примио. После више дана пише ми Г. Владимир Вуић професор у Београду да он незна ни за какав теј нити је икакав наручио, нити Molla познаје. На то пишем ја Molly у Беч, и питам га коме тај сандук управо принадлежи. После две три недеље дана одговори ми Moll под 29. D-bra 860: der fragliche Kistchen welches 2 flaschen Leberthran nicht Thee enthält gehört dem Herrn *Dr. Wuck in Belgrad* und ist aus Versehen mit Wuich adresirt worden". Ето тако стояше та ствар, кад потом примим од Димитрија писмо и пита ме, да ли сам из Беча примио за њега 2 флаше Лебертран, кое треба он у Лозницу да пошље, онда тек видим, да је сва кривица од Molla, зашто ме по дужности није известио, као што би требало. Упутим одма Димитрија на Г. Владимира Вуића од кога је све и примио.

Ја вас молим у напредак, ако се будне што преко мене шиљало, нека се ясно назначи на кога што иде и управо шта је, јер знате да све преко царине прећи мора и све се мора декларирати што у и из Србије иде.

У осталом јесам позвао Димитрија са осталим његовим друштвом, да будне синоћ овде на балу, кога је давало представништво Срб. Грађ. Читалишта, па није дошао, јер данас они тамо имају бал у корист њиовог шпитаља.

Радујем се вашем срећном и здравом повратку у Беч и радоваћу се, кад се будемо скоро састали, и ако Бог да у

здрављу се видили. Ваша кутија из Котора преко Трнјеста на мене дошавши чека на вас.

Молим вас ако будне нове што честите књиге ту у Бечу изишле донесите некоју за мене.

Међу тим желећи вам свако добро и поздравляюћи вас и све ваше јесам

ваш стари пријатељ
Васа Василијевић.

[Споља као на претходном]

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2612]

146.

У Земуну 14. Априлија 861.

Стари пријатељу!

Писмо оно у вашему приложено бивше јесам предао по своме надпису.

Књиге пак што је Г. Милисав овамо послао, дао сам по постојећим прописима цензурирати и изцаринити и послао сам их у Н. Сад Г. Хинцу, доле овога писма стављам вам трошак пре њи износећи 1 f. 36 новчића, који сам па моме дотичном подвозном листу приузео.

Г. Светозар Стојадиновић послао ми је једну кеспцу семена за вас, коју сам пре неколико дана на вас одаслао. не сумњам да ју исправно примили нисте.

Поздрављајући вас од моје и од моји домашни стране остајем

ваш стари пријатељ
В. Василијевић.

Рачун

Трошак на 9 комади књига	
Трчкалу на цензуру и царину	50
Царине по булети № 790 сребро	25
Ажије	13
Поште провизиун	48
Аустр. вред. f 1	36 новчића.

[Спољa:] Господину
Вуку Стефановићу Караџићу
у *Београду.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2613]

147.

У Земуну 19. Јунија 1861.

Стари пријатељу!

Одговарам овим ваше писмо од 10. о. м. с уверењем да сам ваш Рјечник Г. Сави Мартиновићу у Задар по делижанцу франко одаслао и за експедицију и франкатуру 96 новчића платио.

На против послао сам вама по данашњем мјестном пароброду BFS 2 сандука књига № 181 ℔ 247 } из Беча послато
„ 182 „ 192 }
℔ 439

Ваш атрес 1 паклу књига $2^1/_2$ из Котора d-to.

По гласу доле стављених трошкова изволите ми 13 f. 28 новчића аустр. вредност послати.

Нити имам „Српско огледало“ нити „Црногорску историју“.

Надајући се вашему доласку поздрављам вас и све ваше остајем

ваш стари пријатељ
В. Василијевић.

Рачун

За експед. и франкатуру Рјечника . . .	f.	—·96
За 2 зандука кирије из Беча	„	6·16
Бечки приузетак	„	1·95
Сигурације	„	—·63
Подвоз у Армицију	„	—·40
Деклерацију и експед.	„	—·30
Извоз изъ Армиције и Калдрме	„	—·58
Поште 15 х провизион 60	„	—·75
На паклу: Делижанц порти	„	1·05
Експед. и провизиун	„	—·50
	f.	13·28 новч.

[Спољa као на претходном]

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2614]

148.

У Земуну 25. Окт. 1861.

Стари пријатељу!

По јучерањем вашем писму јесамь данасъ из Београда назначени сандук примио, и незадржано к овдашњој царини га ставио, и почем овде отварати нисам дао јесам га новом целокупном штрањком повезао, на којој је царинско олово ударено, и декларирави га за Беч одма за госпоју Вилхелмину по вашем атресу на параброд предао.

Пишите госпои Вилхелмини да сандук Бечкој царини достави и тамо га ослободи, јер ја сам овде писмено јемство од себе дао да тај сандук по царинским прописима на Бечку царину мора се поставити.

У осталом желећи вамъ свако добро, честитам вашем Димитрију сутрашњи имендан. Од Бога му здравље и срећу и поздрављам вас љубазно

ваш дојакошњи пријатељ
В. Василијевић.

П. П. Почем сам горњи сандук предао, и ово писмо вама написао примим од Г. Арсе писмо у коме ми за тај сандук јавља, и назначује ми његов преко истог имајући трошак од 1 f. 40 новч. ауст. вред. за које вас молим да му ову сумицу тамо измирите, да ја немам о томе даљега рачуна шњиме.

[Споља као на претходном]

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2615]

149.

У Земуну 29. Марта 1862.

Стари пријатељу!

Надам се да сте здраво и мирно путовали, срећно у Беч приспели, и ваше у здрављу затекли.

„Књижевни Оглас“ јесам примио, мислим биће нешто пренумеранта на ваше песме, које ћу вам доцније саобштити.

Сада ево и ја вас молим да ми једну љубав учините. Читам у Дневнику: да је Г-д прота Рајевски превео на немачки: „Еухологију ортодоксе католичке цркве“ па би вас молио да би ми ову књигу набавили, и по првој прилици, макар и по Делижанцу послали уједно и цену ми назначили, да вама или вашему Димитрију новце положим.

Неимајући за данас ништа вам даље јавити, и желећи вам свако добро, и Христово васкресеније у здрављу дочекати и радосно провести поздрављам вашу госпоју и госпоју Милу

ваш пријатељ
В. Василијевић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2616]

150.

У Земуну 2. Априлија 862.

Стари пријатељу!

У Ост- и весту у броју 386 стоји један артикул из Земуна, који је са свим лажан, и који је највише из пакости противу мене од једног Шотурице управљен, о чему ћу вамъ кад се у здрављу састанемо подоста проповедати.

На тај допис ево у прилогу и одговора, но будући да мене господин Ткалац не познаје, а може се десити, да ће прилика донети његов поштовани лист и за даље употребљавати, то вас овим покорно молим, да би му ово приложено писмо *одма* доставили, и препоручите му да би одма овај одговор у свој лист ставио, како би га овде о ускрсу чатити могли, и изявите господину Ткалцу у једно моје и моих истино високопоштовање.

Надам се да ми ви ову љубав одрећи нећете, а при том вас молим, да ми опростите што вас за то трудим.

Поздрављам вас и ваше и остајем

ваш стари пријатељ
В. Василијевић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2617]

151.

У Земуну 4. Маја 862.

Стари и драги пријатељу!

Да сте моје једно писмо примили, јесте ми познато, и фала вам на вашој указаној ми љубави, кад се у здрављу састанемо оћу вам усмено благодарити, и за послане ми три божанствене књиге платити.

За данас ево вам назначујем имена пренумеранта на „четврту књигу наших народнијех пјесама“. Али новце нисам скупио, него кад дођу књиге, онда неће валити.

Међу тим желећи вам свако добро поздрављам вас и вашу госпоју и госпоју Мину и остајем

ваш стари пријатељ
В. Василијевић.

[Списак имена штампан у IV књ. Н. Пјесама стр. 535].

[Споља:] Herrn
Wuk Steph. Karadchisch
Landstrasse № 517. *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2618]

152.

У Земуну 19. Јунија 1862.

Стари пријатељу!

Код нас је овде још све онако, као што сте ви оставили. Дај Боже да се што пре преломи, ма на коју страну, јер ако овако још дуже узтраје, страда ће трговина по све, и онако је сада престала.

Јуче је бијо ваш Димитрије овде, молио ме да вам пишем и јавим, како је јутрос отпутовао по Eilschiff-у у Неготин и Зајечар, рече ми да је господин Љешанин отишао у Париз.

Г. Каниц предао ми је пар мамуза, које сам јуче Димитрију у руке дао.

Ви ми рекосте да вам напоменем ради превода госпоје Мине, које ево чиним и поздрављам вас, вашу госпоју, госпоју Мину и малог Јанка.

Ваш стари пријатељ
В. Василијевић.

[Споља као на претходном]

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2619]

153.

У Бечу 16. Јануарија 1864.

Стари и нови пријатељу!

До скора смо били само стари пријатељи а сад смо и нови јер је ваша унука постала јетрва мојој кћери, и ово дана послала нам је своју фотографију.

Може бити да ћете ми се смијати за ово што ћу да вам пишем. Молим вас да ми јасно опишете како се ова јела готове: *џомлек ћеваи, капама, чорба од штуке* и *посни рен.* Мало не заборавих још нешто: а ја сам слушао да се риба манић и чиков кува у расолу, него не знам како то бива, молим вас да бисте ми и то описали. То ће Госпа ваша знати све врло добро; али што је могуће прије молим вас да бисте ми ово све јавили.

Ако имате сјемена од пазјака молим вас да бисте послали неколико у писму по пошти у Лозницу Г. Милану Јоксимовићу, члану суда окружја Подринског, и назначите му кад се и како сије. Писмо ово најбоље ће бити да се преда у Биограду моме сину Димитрију па он нека га шаље у Лозницу.

Приложено овде писмо молим вас да бисте предали у руке Г. Сопрону.

Поздрављајући љубазно и вас и вашу Госпу и све ваше остајем

ваш дојакошњи
Вук. Стеф. Караџић

[„Јавор" 1888. стр. 126]

154.

У Земуну 24. Јануарија 1864.

Стари и нови пријатељу!

Хвала Богу кад је дао те наше старо пријатељство поновисмо удајом моје унуке за ђевера ваше госпоје кћери. Нека будне срећно и дуговечно.

Одговарајући ваше писмо од 16. о. м. уверавам вас да ћу кад будне време семена од пазјака прибавити, и преко вашега сина Димитрија у Лозницу послати, а ваше писмо јесам руком Г. Сопрону предао.

Нисам се смејао вашем зактевању рецепта наших старих јела, него сам се још радовао кад их се и сада још опомињете, а највећма би се још радовао, кад би још који пут с вама у друштву ова кушајући провео. Истина сада нема тако добра пазара као што је онда бивало, али мислим да би се опет добро провеселили.

Ево вам дакле рецепт на џумлек ћевап:

Узми 4. до 5. ℔ меса говеђа, исеци на ситна парчад, метни у лонац један ред меса, и на сваки ред исеци 4 средње главице црна лука три читаве главице бела лука, једну читаву паприку, посоли колико треба, додај тучена бибера и од сваке зелени по један корен и пол главице целера, исто тако остружи кромпира исеци на кришке и на ред метни, у сред лонца пак један лист лорбера и тако на сваки ред меса ово свуда долази. Кад се напуни лонац доли једну чашу добра винска спрћета.

Сад узми чиста бела папира преклопи лонац и добро га стегни с канапом да не би пара одисала. Подај лонац у фуруну и треба га често претресати и тако при жестокој ватри нека се прига, док будне готово, а то траје за 3 до 4 сата.

Капама се готови овако:

Узми јагњећа меса предњи черек 3 или 4 ℔, расеци на 3 или 4 комади, метни у рантљику и мало масти, посоли месо у колико треба, поклопи рантљику нека се месо прига док не порумени, но треба га превртати. Сад извади и месо из рантљике и метни замало на страну, па онда у исту рантљику додај масти, доста исечена зелена црна лука и свакојаке исечене зелени, ситна бибера, сува крупна грожђа, и све то у масти у полак нека се исприга, сада на ово метни оно испригано месо у рантљику, доли мало супом, и добро рантљику заклопцем затвори, но ипак почешће треба кашиком добро промешати да не загоре зеље или месо, и дотле да се прига докле год лукац и све зеље не укува, да врло мало сока за умакање остане. Но све то не треба на јакој ватри но изтија пригати.

Чорба од штуке.

Метни у рантљику зејтина и једну варјачу брашна да се пржи, кад будне брашно у пола пржено, онда једну главицу ситна црна лука треба метнути у брашно, кад порумени лукац онда додај мало ситне паприке, после нали запршку врућом водом према рибе да је полије чорба, метни неколико листа лорбера и ситног петрожиља, кад прокува се риба у чорби, онда закисели сирћетом колико очеш.

Тако исто кува се манић и чикови, само ови место водом, поливају се расолом.

Шосни рен.

Настружи, метни га у рантљику и посоли, додај по кашике брашна, и зејтина мало сирћета и шафрана, па онда изтрти добро у рантљики све заједно, и спрама рена налити врућом водом.

Е сад кад буду ова јела готова, онда дај Боже добар стомак и лепо друштво и добра Неготинска вина, па онда начаст енглеске пудинге и француске торте.

Будите здрави, поздравите све ваше домашне и желећи вам свако добро, остајем

ваш свагдашњи пријатељ
В. Василијевић.

[Споља:] Herrn
Wuk Stefanović Karagić
Serbische Literator
Wien.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2620]

Напомена. Има још поздрава, и ситнијих додатака у Стејићевим писмима од 10/X 1833, 10/II 1834, 4/III и 29/VIII 1835, 22/IX и 1/XII 1836, 3/I 14/II 22/III 1838, (све по новом стилу).

LVIII.

ЈАКОВ ФИЉКОВИЋ

1.

Г-дину Вукъ Стефановичь
у Бечь.

В' Н. Садѣ 30. Мая 1818.

На ваше препочітаемое имамь честь одговоріті да всамь за вашу любовъ кодь свію Г-дна пренумеранта био і за Словаръ коі ві намѣравате издаті еще по гласу вашегь пісма a. f. 10 искаш, но всее суетно нико неће ні да слуша сувише еще да даде но паче ако до садъ ніе книга готова одъ 2 годіне веће плаћена зактеваю скорѣише іль книгу іль свакі свое новце, о томь предмѣту я васъ Г-дине увѣравамъ како что і сасъ Г-диномъ директоромь Ѿ Баичевичь дѣло сошбщавао всамь да ніе можно за сада ні что багателу віше даті колмі јощъ по 10 f. о томь имаіете време пре искаті у перві ма не пакъ сада и тако изволіте одъ Г. Новосаћана конечно одъ пофторітелні 10 f. изостаті желећі вамъ свако добро с вісокопочітаніемъ остаемь

на службі
Јаковъ Филковичь.

[Споља:] v. Neisatz
Herrn Wuk Stefanovits
in *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2621]

2.

У Бечъ Г-дину Вукъ Стефановичъ.

У Н. Саду 25. Августа 1821.

На ваше мені препочітаемое одъ прошавшегъ месеца имамь чость одговорити да мі весма жао есте що никаковогъ пренумеранта на вашу Народну Песмарице книгу придобио нісамь ізь узрок що я у персоні такі и 4-ти дань по примлѣномь вашемь писму у Пещу трговіне раді моіхь дѣль иѣі морао самь і ючеръ дома дошао натрагъ есамь прві дана і сада понудіосамь нѣколико прітяеля ніесе ніко примиш кромѣ молимъ изволіте мене за пренумеранта приміті како що і здѣ цену 4 f. приключуемь і тако препоруюћі себе любові есамь с' вісокопочітаніемь

Јаковъ Филковичъ.

Молимь книгу на мое любиме кѣері *Катаріне Филковичъ* упісаті.

[Споља:] v. Neisatz.
Herrn Wuk Stefanovits
Auf den Landstrasse № 112 im 1. Stoek die Thür № 7
Franco in *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2622]

LIX.

С. ОРЛОВИЋ

Любезный Господинъ,
Вуколай Стефановичъ!

На наиперво ваше обявленіе — ради изданія на печатну, Србскій Словаръ — Г. Павель Соларичъ мой дражаишій другъ, теплѣйше писао міе био изъ Млѣтака, да бы употребіо мое стараніе, и изъ овіе одалнѣишіе края од моіехь и ваштехь єдиноплеменика и соотчича, да се отличу съ охотомъ свиномъ на пренумераціи вашего труда и изданія рѣчника. Я самъ ову стваръ съ особымъ моимъ настоянѣмъ тепло приміо моему сердцу, како еданъ сочленникъ любящій свой родъ — и успѣосамъ вамъ извѣстне имено пренумеранте: поменутому Г. Соларичу упутити — не манѣ такоѣерь — на разлогь по 10 форинти у папиру — за исте у сребреномъ новцу надлежащу сумму доставити, кою е онъ приміо 3-га Ноября 1817. года у Млѣткамъ. Премѣне вашіе обстоительства, а съ бистримъ єзикомъ казати — тепла прилѣжность ваша, обявленія ваша єсу у више путахъ до сада была премѣнчива — поради ціене, како и сада — кое самъ приміо при вѣдомостямь Сербскимъ изъ Беча; а наисти начинъ и Єго высокопреосвященство Г. Черногорскій Митрополитъ и Благоуправитель получившій ваше питанѣ билѣжато од 12. минувшего марта сего года — отпущено изъ Беча, наложіо міе вамъ отговорити на исто — да бисте учинили любовъ наслонити вашему пріятелю у Тріестъ за моћи примити за пренумеранте черногорске моије ове вамъ слѣдующе новце; и такоѣеръ препохвално Єго высокопреосв. Г. Митрополита увѣдомить — кому не може вовѣритъ у Тріестъ поменуте новце, и назначитъ вашега пріятеля, на коегъ — ако бы быле до сада у печатной книге готове — тако ихъ можете у Тріестъ упутиты преко истогъ — о до-

ставленій на Г. Которскога Гражданина Ілію Лумбардича у Которъ, коиће достовѣрно по близности мѣста — доставити. Є. в. преосвящ. Г. Митрополиту и кавалиру. Съ овимъ испуњамъ точну наредбу Є. В. П. Г. Митрополита, и у истомъ случаю любезно васъ поздравлям.

Въ Черногорѣ (Цетинѣ)
іюнія 6/18. дне 1818.

Вашъ доброжелателн. привержен
С. Орловичъ.

[На засебном листићу:]

Дражаишій Господинъ учредникъ Сербскіе Новина. — Сердечно молѣни сте овогъ писма содержаніе доставити Г. Вуку Стефановичу, будуѣи се сумнямъ да поменути непребыва до сада у Бечу — и за узрок тай — на ваше имя надписъ и упућюемъ. При истомъ случаю я бивасъ моліо — да ми назначите у Тріесту каквогъ вашегъ познаника — коему могу заубудуще доставляти новце ради ваше новинахъ, зашто од овогъ края трудное наћи средство — за доставити новце у мѣсто вашега пребыванія.

Остаемъ навсегда вашъ усердни

С. Орловичъ.

[Спољa:] Cattaro
Alla Redazzione della Gazetta Serbica
Erga recepis. a Vienna.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2623]

LX.

ФИЛИП ЛУЧИЋ

1.

Милостивіи Государъ,
Господинъ Вукъ Стефановичъ!

Имаосамь счастіе съ вами састати се ту у Бечу, и далистеми второе обявленіе о Србскоме Словару, я самьсе старао по возможности совокупити пренумерантовъ, аліе недостатокъ само у тому что малосе наши Србаля налази у овимъ краямъ, — а мечутимъ ево вамъ имена пренумерантовъ на 16 екземплара по 7 f. сребромъ составля f. 112 — коихъ по показанію овогъ векcла новце изволите примити и мене увѣдомити ради доброгъ порятка. —

Ако убудуче могбудемъ јошъ совокупити хочу васъ равнимъ образомъ увѣдомити, а ове книге када буду готове молимъ покорно послати ихъ zu Brody an die Herren Hausner & Violland коиће мени овди доставити; ожидаваючи вашъ пріятни отговоръ честъ имѣю быти

Въ Одессѣ 19-го Юлія 1818.

вашъ покорный слуга
Филипъ Лучичъ.

[Приложен списак претплатника из Одесе штампан у I изд. Рјечника стр. XXVI].

[Спола:] Herrn
Vuk Stephanovich
in *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2624]

2.

Милостивій Государъ,
Господинъ Вукъ Стефановичъ!

Повторавамъ мое последнѣ писмо на васъ отпущено 19-го сега посредствомъ Господина Давидовича кое несумнамъ да, нисте примили, и назначене новце аинкасирали за 16 екземплара по f. 7 сребра у све f. 112 какосте могли видити изъ реченогъ писма.

У ожиданію вашегъ отвѣта сердечно васъ поздравлямъ и съ честію есамъ

Въ Одессѣ 26-го Юлія 1818.

покорной слуга
Филипъ Лучичъ.

[Спољa;] Herrn
Vuk Stephanovits
Mit Briefen d-Herrn Th. Demeter Tirka
zu Wien.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2625]

3.

Высокоученыи Господине!

Съ особимъ задоволствіемъ читао самъ примленное мною письмо ваше отъ 17-го истекшаго Октября, и за дружеское воспоминаніе ваше коесте сохранили изъ давнаго времени о мени, достаточно служе доказательствомъ истиннаго патріомизма, зачто приношу вамъ мою чувствительну благодарность; дан Богъ дасе и на будще примѣрна и заимная расположеность и кодъ остали наше Сербаля продужы и умножы.

Впрочемъ что се тиче до незаборавимаго покоинаго С. Живковича, пишемъ данасъ у Кишинѣвъ Радичу дами каже ели послѣ смерты нѣгове остало какво иманѣ, будучи дасе я сумнамъ дае могло что остати, ибое свагда и овди многимъ дужанъ біо, въ томъ числу и мени, и кадсе вратіо изъ Андріанополя ніе имао ни трошка на путь до дома, а послѣ

тога скорое и умръо, а у послѣдствіи и женамусе преставила, и осталое двое сытне деца коисе находе у полковника у Кишинѣву.

Изъ приложеннаго обьявленія о народнимъ нашимъ пословицамъ съ восхищеніемъ разуміо самъ дасте ихъ накупили доволно, и да мислимо на светъ издати, настоячу по возможности скупитъ пренумеранта и поназначенію бытиче вамъ новцы доставлены; а за садъ примите мою благодарность чисто-сердечну Ерцеговачку за приносимую трудоми вашими ползу роду и племену своему почасти наукъ и литературы.

Съ неограниченымъ чувствама патріомическе любве и преданости честь имѣю быть вашимъ

27-го Ноября 1833. года
въ Одессѣ.

покорнѣйшимъ слугою
Филипъ Лучичъ.

[Споља:] Herrn
Herrn Vuk Stephanovich Karacsich
Josephstadt in der Piaristengasse № 126 rückwärts im 1. Stock
zu Vien.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2626]

4.

Высокоученыи Господине!

Овди прилажемъ подписныи листь пренумеранта Народнимъ Сербскимъ пословицамъ и вексель на 75 форинтовъ сребромъ, и тое све что се могло учинити у насъ ове гладне године, акобисе случило какво затрудненіе, или денежное припятствіе за штампати помянутую національную драгоценость, то что вамъ недостане употребите на мой рачунъ, и мене увѣдомите да васъ могу намириты.

Остаемъ савъ

12-го Январь 1834. года въ Одессѣ.

вашъ покорнѣйшіи слуга
Филипъ Лучичъ.

[На засебном листу списак пренумеранта штампан у I изд. Пословица].

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2627]

5.

Высокоучены Господине,
Драгоцѣннѣиши и Рѣдкій земляче!

Отговараюћи на почтеннѣйше писмо ваше отъ 26. минувшаго Маія, ясамсе драговолно и овай путъ старао скупити пренумеранта колико̀е выше могуће было, на нову книгу вашу „Црна Гора й Бока-Которска“ — и на особомъ листу прилажемъ овди имена оные коисусе подписали, а новце изволите примити како указуе ова расписка.

Свесамъ экземплара народны Сербскій Пословица приміо, и раздаосамъ свакому по принадлежности, и доиста учинили сте велику услугу Роду Славянскому, а найпаће Сербскому съ изданіемъ ове общеполезне книге, за что я вамъ изявлавамъ торжественно мою совершенную благодарность затолику родолюбивую ревность вашу.

Димитріе Момировичъ бавіосе овди по готову годину дана, пакъ преће 4 м-ца пошаое обратно у С. Петербургъ, и садасе находи кодъ Министра народногъ просвещенія.

Примите увѣреніе истиннаго моега высокопочитанія и преданности съ коіомъ честь имамъ быть

6-го Августа 1837. въ Одессѣ.

вашимъ покорнѣйшимъ слугою
Филипъ Лучичъ.

	екземплара
Комерцій совѣтникъ и кавалеръ Филипъ Лучичъ	10
Госпожа Софія Лучичъ	2
Дѣвица Екатерина Лучичъ	2
Капетанъ и кавалеръ Михаилъ Савичъ	1
Коллежскій совѣтникъ Платонъ Симоновичъ	1
Стеванъ, војводе Милована сынъ, Драгићевичъ Никшичъ негдашный ускокъ изъ Требјесе у горню Морачу	1
Нѣговъ сынъ, жандармски поручик и кавалеръ Јованъ Драгићевичъ—Никшићъ	1
Поручика Јована сынъ Богданъ, Бошка Бућића и Стевановъ унукъ	1
Штабсъ капитанъ и кавалеръ Ѳоторъ Никшићъ родомъ изъ Требјесе	1

екземплара

Одесскій первой гильдіи купецъ Николай Ђурановичъ 1
Марко Поповичъ 1
Александръ Атанассовичъ 1
Марко Квековичъ 2
Јоаннъ Алексићъ 2
Николай Станичъ 2
Христофоръ Павковичъ изъ Боке-Которске . . . 2
Стефанъ Єлићъ 2
Драго Катурић изъ Рисна 2
Николай Липовацъ изъ Котора 1
Николай Скуличъ изъ Карлштата 1
Штабсъ капитанъ и кавалеръ Ристо Никшичъ изъ Требјесе 1
Статскій Совѣтникъ и кавалеръ Стефанъ Чирковичъ 4
Надворный Совѣтникъ и кавалеръ Василіи Нечай 2
Инженеръ маіоръ путей сообщенія и кавалеръ Николай Славичъ 1
Дѣвица Єкатерина Славичъ 1
Георгій Милановичъ 2
Маіорша Надежда Якунинъ, дщеръ Сербскаго сердара Малише 1
Штабсъ Ротмистръ Петаръ Никшићъ 1
Подпоручикъ Николай Никшићъ 1
Мићо Мартиновичъ Црногорацъ 1
Капетанъ и кавалеръ Андрія Куч—Никшићъ . . 1
7-го класа и кавалеръ Степанъ Достаничъ . . . 1
Титулярный Совѣтникъ Алексей Кошелѣвъ . . . 2

у све экземплара . . 56

[Спољa:] Herrn
Herrn Vuk Stephanovisch Karacsich
Landstrasse № 57
zu Wienn.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2628]

LXI.

ГАВРИЛО БАЈЧОВИЋ

Высокоученый Г-динъ Вукъ Стефановичъ,
мени любезнѡ-почитаемый!

С' пѹта дѹга и трѹдна вчера приспѣвъ и на ваше посланіе ѿговорити вамъ неѿлажемъ благодаречьи вамъ, да у мене слабог' уда Србска прибѣжища Словаря вашег рада ищете. — Сокровище то, родомъ недавнѡ возжелано вашъ Словаръ! зависть незна почитовати; найпаче ѿ какѡ Видаковича Милована — у Новина вы или Г. Давидовичъ или обоица васъ онако изѡбличисте. Тое овдашя предѣла ѡ вамъ мнѣніе! Но чл-че! и єсть се машїо дебля края — кто є, да є онакѡ мѹ дѣтинске єго заиме враћао. Право є имао и све є основано — но онако слабомѹ као што є Відакъ, достабы было и много манѣ, лагкѡ є гола Чл-ка обнажити; пакъ іѡштъ пред свѣтомъ! Та Срблинъ има чувство сожаленія, акѡмѹ много дрѹгѡ и ѡскѹдѣва — Ово сожаленіе васъ коимъ право понѣчесомѹ дае, немилосрдни у овой земли ѡсѹди и низверже — нити хочье ваше више Новине, нити Словаре да има, нити с нима да се ползѹе; к'томѹ онай славный Нѣмацъ (акѡ є Г-динъ Копитаръ любезнѡга ѿ мене непознаномѹ поздравитеми) дирнѹ у наше *Афтергелерте* пакъ єто вамъ посла и с' *Афтергелертми*. Кои сѹ тїи, или поне кои се држе за такове, и гди имъ є гнѣздо, добрѡ знате. Нимъ реци, пакъ бежи, они незнаю шалѹ, ни докле є доста. Но знайте да ако нисте до садъ ѿговоръ из Карловаца добили, без сѹмнѣннѡ чьете га добити: *veritas odium parit*. Овде кодъ насъ у Н. Садѹ посланнїй нѣколкѡ купаца, кои ѿ многа времене Відаковичѹ у свемъ држѹ странѹ, ѡгадилисѹ и васъ, и вашъ Сло-варъ код' свію кѹпаца такѡ, да єдва п оне предчислене кои вечь сѹ 10 f. вамъ послали, задржаћете — іѡщъ 10 f. додати вамъ

нећею, ако бы и дати 10 f. назадъ и изискати морали. Етш Србли, какш желе себи Словарь. Ето зачто я горе рече *недавно возжеланый Словарь* — да самь казао да га ни данась правш и нежеле, — болѣ бысе изяснїо. Но све ово на страны да метемо. Садъ у овой оскудици новца акш чьемо право речьи, и ни е му права расплачиваня згода. — Истина и Г-динъ Совѣтникъ наложіоми е за предазаленый вашъ Словаръ, да га по момъ целом' Кругу шбявимъ — но новца нема и у других а камоль у уч-тля (Pauperis Aristotelis, ... coactam posteritatem:). Стерпите се дакле, доксе какш времена другачіе променѫ, или поне допосле собране на есень раане; но и онда чье быти мршаво.

Поздравлене шт васъ поздравіо самь, кои васъ взаимно поздравляю, кромѣ едног К. Димитрь Станисављевича еще есенась во вѣчность преселившагшсе.

В' прочемъ себе вашей любови препорючьи с шмѣнным васъ и вашихъ иже к' Роду нашему трудшвъ, почитаніемже и шцѣненіемъ есамь и пребудъ

У Н. Саду $\frac{\text{23-га Юліа}}{\text{4. Авг8ст.}}$ 818.

вашъ искренѣйшій почитатель
Гаврійль Байчовичъ
дірект. Бачкій.

[Сноља·] v. Neusatz.

A Monsieur
Monsieur Vuk de Stephanovich
le très savant Auteur de plusieurs utiles œuvres
à *Wienne*
Abzugeben in der Landstrasse № 54

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2629]

LXII.

ФРАНЦУ I, ЦАРУ

pro memoria

Ew. Majestät!

Der Unterreichnete hat ein illyrisch-teutsch-lateinisches Wörterbuch, wenigstens dem schwierigsten illyrischen Theile nach, der öffentlichen Erscheinung nahe gebracht. (Beilage A und B).

Wiewohl ihn die Nation, in Rücksicht der natürlichen Unannehmlichkeiten der Pränumeration, im Ganzen nicht wenig unterstützt hat, so sind doch durch die vier Jahre, die er einzig auf dieses Werk verwendet seine bisherigen Ressourcen so zusammengeschmolzen, dass er sich ausser Stande findet, die Beendigung des Druckes des illyrischen Theils zu bestreiten.

Er hat alle Mittel erschöpft die bisher in seinem Bereiche waren.

Da es bakannt ist, wie huldreich das allerdurchlauchtigste Kaiserhaus und selbst Ew. Majestät ein ähnliches Unternehmen des Franziskaners P. Stulli durch beinah 30 Jahre unterstützt haben, so wagt es der Unterzeichnete seine letzte Zuflucht zu Füssen des Thrones zu nehmen.

An dreitausend Gulden W. W. werden noch erfordert, um diesen illyrischen Theil erscheinen zu machen.

Diese Summe ist der Pränumerationspreis von 150 Exemplarien.

Wenn Ew. Majestät allerhuldreichst geruhen wollten etwa dem illyrischen Departament zu befehlen, auf diese Anzahl zu pränumerieren, so wäre dieses vielleicht die einfachste Art, der Erscheinung dos Wörterbuches und dadurch eben dem Unterzeichneten am wirksamsten zu helfen.

Wien den 5-ten August 1818.

Wuk Stephanovich.

[Копитаров концепат и Вуков препис у арх. С. К. Академије бр 2630]

LXIII.

ЈОВАН ЖИВКОВИЋ

Благородный и высокоученій Господине!

Ако на второ шбявленіе вашегш Леѯіконѣ мое писмо пріимили нисте, у коемѣ самъ вамъ све по редѣ за пренѣмерацію ѿ мое стране ѿписао, то ѿ вамъ и паки на третіе ово пишемъ. Сирѣчъ да више пренѣмерантовъ за 20 f. нисамъ мого добыти, него іошъ и ѿ первихъ нѣки искалисѣ свое новце натрагъ, а некисѣ и за 20 f. контени остали. Између кои есѣ 1. Господ. Савва Косичъ Протопресвитеръ Мохачко-полскій и Парохъ кишфальдскій[?]. 2. Г-д. Прокопій Грѣичъ Парохъ Липовскій, 3. Давідъ Маряновичъ Парохъ Маишкій, и Ч. К. Будимскаго Засѣдатель, 4. Јоаннъ Живковичъ Парох Мохачкій. 5. Јоаннъ Дімітріевичъ Купледѣй и вароши Мохачкія віцебировъ, 6. Георгій Крстичъ Кѣпледѣй Мохачкій. Овихъ 6 пренѣмерантовъ імена изволите записати и мене книге када бѣдѣ готове послати, а новце несѣмнямъ да іошъ на 1-но обявленіе на 12 пренум. 120 примили нисте, ѿ коихъ ѿ и данасъ квитѣ ѿ Гд. Давидовича кодъ мене имадемъ. Въ прочеъ пребываю

Въ Мохачѣ 4. avгу. 1818.

вашего благородія ніжайшій слѣга
Јоаннъ Живковичъ
пар. Мохачкій

[Спољa:] Благороднома и высокоученома
Господина Вука Стефановича
Господина Высокопочитаемома
Въ Віенѣ.

[Ориг. у арх. С, К. Академије бр. 2631]

LXIV

ЈОВАН ГАВРИЛОВИЋ

1.

У Вуковару 23. Аугуста 818.

Высокоученій Господине!

Нѣкій официр при овде штационираној Регементій коничкој княза Лихтенштаина, предложи ми да заедно Литерарне Новине под Іменем Vaterländische Blätter држимо, я сам с радостию на то соизволио. Учинити любов дакле и мене на исте Новине пренумерираите, но тако да све листове от 1-ог Јануара само ако се добити може добити могу Новце ће f. 32 V. V. от овог Господара, ком ово писмо надлежи примити а Атрес мои A Monseur Jean Gavrilovits Marchand par Essegg a Vukovar Хоћел быти што от Лексикона.

Ваш нижаиши
Joan Гавриловіч.

[Спољa:] Vucovar
Herren
Vuk Stephanovits mit Briefen
der Herrn Demeter Tirka
in Vien[1]
franco

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2632].

[1] Така адреса и на осталима где нарочито не буде друкчије казато.

2.

У Вуковару 20-го Септемв. 818.

Высокоученный Господине!

Примиосам писмо ваше от 13. о. м. из коег да f. 300 на Рѣчник потребуете видим Жао мы е да е управ єдан дан прие Делижанц у Беч отишо, да вам таки послати нисам могао, но сад прилике тако у фришко нема, да вам послати могу, и тако ће те се морати до будићег Делижанца отхода претерпити, ал увѣрени будити да ће те примити. Што се пак тиче: какоћете мы вратити ове новце то вам на волю оставлям: ако мы книге пошлѣте добро; ако мы у новцу вратите опет добро, само нека е вама лакше.

Знам я добро колико сте вы труда и муке и трошка око таквог важног дѣла имали: нека е дакле вама лакше а я се могу мало претерпити.

Здравствуите, и не лютитесе што вам неможе тако лако посо за руком да иде далеко е іошт оно време, гди ће Списателю Сербском онако лако быти као немецком книге издавати!!

Vaterländische Blätter ни до данас іошт добио нисам.

Јоан Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2633]

3.

У Вуковару 16. 8-bra 818.

Высокоученни Господине!

Господару Стефану Глигориевічу купцу Осѣчком, кои е прие осам дана из Осѣка у Шотрон отишо, да тамо свое свинѣ прода, и кои ће от анде и у Беч отиѣи, дао сам налог да вам 300 f. V. V. положи, он ће вас, код Г. Тырке тражити будутьи, да вам я квартир незнам.

Вы сте с Г. Копитаром Цес. Библиотекаром познати. Учините любов, нека вам каже он по свом вкусу книге философическе от овій новіи коесу наиболѣ, да мы купите

на пр. єдну Физику експериметалну, Метафизику, Логику, Естетику, Морал, Етику било у немецком или у латинском єзику; и за ове књиге колико новаца отсецале буду изволите от истог оног Господара, краи овог писма искати.

Јоан Гавриловіч.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2634]

4.

Высокоученни Господине!

По обећаню мом хотео сам вам таки 300 f. послати но єдан случаи онакав се догоди кога я предвидети нисам могао; а то е ови: онаи дан, кад я новце на Делижанц дати намериосам — коіи сваки тек 14 дана от овуд у Беч отлази — дође мои добри човек из Осека именем Глигориевич, и замоли ме да му неку сумму новаца дам он ће, каже ми, за мене, ако ми е потреба у Бечу, положити, куда до неколико дана отлази; я му учиним и іошт то наложим да вама 300 f. даде. Између тог оде он горе свинђ му брат негди задержи купивши неке ефтине кукурузе, и тако он тек за 15 дана горе доћи и новце положити вам хоће, я прилике друге немам а Делижан ючер горе отишао.

Мени верло жао што толико чекати морате зашто знам *qui cito dat, bis dat,* но другачие быти ние могло.

Здравствуите

У Вуковару 1-ог 9-ога 818.

ваш искрени приатель
Јоанн Гавриловіч.

II. П.

Vaterländische Blätter сам добио. Онога Господара што е против вас и Сербског єзика у Beobachtery писо гледаите те га добро чешляите; знам и онако да му Г. К. дужан остати неће.

[Спољa:] *Vukovar* *Franko*
Herren
Vuk Stephanovits
mit Briefen der H. Kopithar
K. K. Hofbibliothek-Scriptor
zu *Wien*[1]

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2635]

5.

У Вуковару 31. X-бра 818.

Высокоученѣный Господине!

Тек сам прекоючер от мог худог коммисіонера Глигориевіча писмо добио, да вам е 300 f. V. V. положио. Но ели истина? то се морам от вас извѣстити. — Рѣчник е изишо, чито сам обявление у Сербским Новинама, драго мие, весма ми е драго. Веруи те ми све сам мислио, и боіо сам се хоћетел ви моћи то дѣло, гди много трошка има, издати? Ал хвала Богу ево изиће. — Книге кое су овде пренумериране изволите ми, по делнжанцу послати я ћу трошак платити — само берзо — зашто пренумеранти чекаю от давна а — истину вам исповѣдати морам — многи се код нас люди зато пренумерирати нећею, што им поздно книге долазе. Увѣраваюћи вас моег особитог почитания есам

ваш нижаишни
Јоан Гавриловіч.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2636]

6.

У Вуковару 7-ог Ноембра 819.

Високоучени;
Љубезни пријатељу!

Примио сам писмо ваше, које ме је врло обрадовало. Прво зато: што сте сретно путовали и здрави у Беч дошли:

[1] Овако и даље, док нарочито не буде друкчије.

а друго: што сам вас из њега боље познао. О кад би сви српски списатељи тако лепо и благородно мислили! у како красноп и племенитои сфери неби се наше књижество наодило!

Ви оћете да ја о вашем рјечнику мисли моје без сваког ласкања от(к)ријем. Млого иштете од мене: нисам још до то(г) савршенства у литератури дошо, да би о тако важном делу расуждавати мого. — Ваша мала Граматика и рјечник мени се допадају, прво зато: што и у књижеству нашем бољи немамо, а друго: што сте ви темељ положили, да се могу боље и савршеније граматике и рјечници по њима градити. За оваи ваш труд заслужилисте у роду безсмртно име.

Кад ћу се ја на позоришту књижества показати? питате ме, може бити тамо до десет година. Оћетел нам скоро у Срем доћи? Ја и Г. Мушицки надамо се јамачно томе.

Што се филозофически књига тиче док мало новаца саставим оћу вам послати да ми и купите.

Здравствуите

Јован Гавриловић.

II. П.

Молим распитаите• гди се наоди Глиша Груић женски кројач и гди му је квартир у Бечу да му могу писати. Г. Калиновић ће знати за њега

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2637]

7.

Љубезни Пријатељу!

Вала вам на честитању вашем. — Колико ми је мило ваше писмо било: толико ме је и оскорбило и то јако; видим већ да сте и ви наумили нас оставити и у Сјевер ићи и то из нужде — — — о! помислио сам, бједни народе српски! Сви твои просветитељи оставити те морају и у друга царства за лебом ићи!!! А зашто? Што се онима недопадају, који би њи помоћи и сотим мећ собом задржати могли! — Но о том ако Бог да на лето више. Учините ми љубов: с ови овде прикључени 17 f. V. V. пренумераите ме на журнал Hesperus име-

новани, и то таки како моје писмо примите. Будите ми здрави и весели с вашом Госпојом и вамилиом — ако је већ имате — а мене задржите у вашем пријатељству.

У Вуковару 16-ог Јануара 820.

Јован Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2638]

8.

Високоучени Господине!

Благодарим вам што сте ме на новине Hesperus пренумерирали; одавна и већ примам. Питате ме: шта Г. Мушицки ради? и зашто вам не пише? Он — како чујем од достоверни лица — доста се у злои кожи наоди. — Но ово је само за ваше уво — Манастир његов млого се за његове Администрације задужио; од овог дуга кои 20 m. f. превозилази, пронашле су Даије у Карловци, да се само 7 m. f. плати из манастира, а друго Г. М. из своје кесе. Од куда ће? Бог зна. Чујем да се одреко правителства сасвим, и само оће Музи својој да живи. Ово налазим да је узрок, што вам писати досад није мого.

Ја ћу к њему док лепше време буде, отићи, да га видим: онда ћу се од њега више известити, и опоменути да вам пише.

Здравствуите

У Вуковару 5-ог Марта 820.

Ј. Гавриловић.

П. П.

Јестели читали књигу србску под титлом: *Енкиклопедиа или Краткое описание свию Наука, и ожасная повѣстъ сѣвернаго рата.* Пантелеимоном Михаиловићем. У Будиму 818. печатана цена 3 f. 50 кр.? Ја мислим да би добро било тога Г. Списатеља поштено опаучити, у каквим литерарним новинама — н. п. Chronic der Oesterreichischen Litteratur, oder Jahrbücher der Litteratur. — За такву сјаину на книги титулу, а у нутри ни цвоке.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2639]

9.

У Вуковару 20-г Априла 820.

Високоучени Господине!

Ништа на свету неби ми посо какав милији бити мого, но да могу бити српски ферлегер. Ал ево невоље ферлегеру треба капитал да може књигу платити, па после да 5 година чека док се књига прода, а од тога сам ја чист. Други људи и безсовестни ограбише ми сермију и ја сад из њиови руку гледам да што добијем, и кад ми коју кукавицу да, чини ми се, да ми је поклонијо. Изволите дакле на другог ког — масније — обратити. Поздравите Г. Копитара а ја сам ваш

Ј. Г-ћ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2640]

10.

У Вуковару 25. Јулија 821.

Високопочитајеми,
и високоучени Господине!

Ви сте имали љубав не само у објављенију вашем на трећу част песама народни српски за прекупитеља мене записати, него мени поособ писати и ваше дјело препоручити. — Ја здрагом душом примам тај посо на себе, и већ сам овде по вароши млоге понудијо да се пренумерирају, но ево туге и жалости како прочита који објављеније и види подпис — опростите што вам истинито ствар као свом пријатељу објављујем — а он као да самог ђавола подписана види, одрекне се и пол воринте за књигу дати! Што ћу сад? — помислим у себи — дај да понудим неколико оближњи попова; ал ниједног немого на то склонити! — Сад се морам жена и девојака латити. Посло сам у Иллок такођер објављеније, и молијо сам ондашњег пароха да ми што год скупи. Једном сам овдашњем трговчићу тај налог дао, да, ако ми 150 пре-

нумеранта скупи, поклонићу му 100 ф. Јестел на овом мом пројекту контени? јавите ми; ако се овим начином непомогнемо: никад ништа. Овај ће сирома имати доста посла, док 150 пренумеранта накупи. — Очекивајући од вас скорог одговора јесам

ваш истинити почитатељ
Јован Гавриловић.

[Споља:] *Vukovarino*
An den Hochgelehrten Herrn
Vuk Stephanovits
der Keiserl. Russischen Gesellschaft für die Landessprache,
und der literärischen zu Cracau correspondirenden Mitgliede.
Wohnt auf der Landstrasse № 112 im 1. Stock die Thür № 7.
franco in Vien.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2641]

11.

Високоучени Господине!

Ја нисам ни једног пренумеранта скупијо, нити се надам и једног скупити. Гледајте барем па моје име унутра печатајте, нек само није без икаква Вуковарца. —

Ако би сад од ти песмарица пито год новца саставили молим вас да би ми они 300 f. вратили; и ја сам у тесном сокаку, незнате како ми је. Ако вам који Егземплар од пренумерације притече а ви ми пошљите да продам, можебити да ће се који полакомити на лепе јуначке песме, и купити.

Здравствујте

У Вуковару 1-ог 9-бра 821.

Јован Гавриловић.

[Споља:] *Vukovar*
An den Hochgelehrten Herren
Vuk Stephanovits
der litterarischen Gesellschaft zu Krakau, und der russischen
für die Landessprache Mietglied.
Wohnt in der Ungargasse bey der schönen
Sclavin № 324, Landstrasse 1 Stock die Thür № 16.
in *Vien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2642]

12.

Високоучени Господине!

Давно сам већ намеран бијо вама писати, и вас питати: зашто *Сербске Новине* више не примамо? Ово вас не питам из каквог љубопитства, него из истине туге, коју сваки народну своју литературу љубећи Србљин при овом несретном догађају осећа. Молим вас дакле, да ме известите о томе: ћемол ји кадгод добијати, или не? И зашто су престале? — Рад би сам ово дјело имати: *Kleine encyclopädische Bibitothek; oder zusammenhangende Uibersicht aller menschlichen Kentnisse und Fertigheiten. Wien 1814. In Verlag der Peter Rehmischen Buchhandlung. In Commission des cosmographyschen Büreau.* Најпре изволите Господина Копитара упитати: јели то дјело такво, као што му надпис показује, т. ј. можел се човек из њега толико поучити, или барем штогод о свима наукама у кратко разабрати: као што надпис показује? и пошто је? Јели Г. Домбровски неколико егземплара своје Граматике славенске у Нови Сад послао, или у Пешту да човек купити може? И пошто је ту у Бечу? — Јестел доста скупили пренумеранта на несмарицу вашу? Шта се говори о рату између Руссије и порте Отоманске ту код вас у Бечу? — Ала човече млого питаш: рећи ћете. Дакле доста. Поздравите Господина Копитара љубезно, и сву вашу фамилију, а ја остајем

У Вуковару 31-ог Марта 1822.

ваш истинити почитатељ
Ј. Гавриловић.

[Споља:] Vucovar.
An den Herrn *Vuk Stephanovits*
der literarischen Gesellschaft zu Cracau, und der
Russischen zu St. Petersburg Mitgliedes, Wohlgeboren.
Mit Briefen des Herrn Hof-Bibliothek-Scriptors v. Kopitar
zu Vien.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2643]

13.

Високоучени Господине!

Ја сам мого од Г. Магарашевића Професора чути, да сте ви опет у Бечу. Ви сте са свим за онај дуг од 300 f. V. V. заборавили. Та за Бога! ви знате како сам ја страшно летос ватром пострадо, и човек сам потребит. Помого сам вам, кад вам је нужда била; треба да ми вратите. Камо срећа да сам богат! ја вам досађиво заиста неби. Нити ја иштем, да ми у једанпут платите. Пошљите, како ово писмо примите моме брату Александру у Пожун 50 f. W., а друго све мало по мало па ћемо се као људи намирити. Гледајте и тако учините. Ја се уздам да ћете ви јамачно то и чинити, и на ово моје писмо молим одговорите

У Вуковару 6/18. Априла 1823.

вашем бедном кредитору
Ј. Гавриловићу.

На мог брата атрес: An H. Alexander Gavrilovits
in 1-ten Jahre, Hörer an der Rechte an der kön. Academie
zu Presburg.

[Споља:] Vucovar.
Herrn Vuk Stephanovits
mit Briefen des Herrn Barth. v. Kopitar
K. K. Hof-Bibliothek-Scriptor
in Wien.

[Вукова напомена:] одговорено 10/22. Маија 823.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 1582 а]

14.

У Вуковару 29-ог Маја 1824.

Високоучени Господине!

Прошла је већ година, од како сам ваше љубимо ми писмо из Лајпцига примијо, и отећи вам на исто писмо одговорити, чујем да сте опет у друго се место у Саксонској преселили; тако до данас, после опет ми писаног из Беча писма, ни како знати управ ие могу, у коме сте месту од сад живити наумили; но знајући да Г. Копитар писма ваша,

која у Беч долазу, вама оправља, судијо сам, да је дужност моја вама један пут писати. Књига, III и IV част народни песмарица преко Г. Василијевића из Земуна примијо сам, но до сад ни једну нисам продао: нико 5 f. дати неће, и ако што јефтиније не спустите, тешко ћу вам моћи што у новац учинити.

Зашто сте више песама, које се већ у I и II части налазе, у ове опет препечатили, рад би сам знати.

Г. Јовановић из Осека, код кога 100 Екзем. I части песмарице имате, ни је ме ни писменог, ни устменог због књига учињеног вопроса одговора удостоијо. Ја вас дакле саветујем, да би ви Vollmacht један на Г. Адвоката Васу Маргарета написали, и овај нека вам или књиге, или новце правичним путем истера; другачије ће вам пропасти, као што је и многим код њега пропало, који се тим начином нису тели намирити.

Љубезни пријатељу! ја сам принуждан опет вама за оно мало дуга од 300 f. споменути: у нужди сам великој, и већ је до тога дошло да сам само онако здрав, као што сам бијо, да куд год одем и себи службе тражим!

Очекујући од вас скорог одговора остајем

ваш истинити почитатељ

J. Гавриловић.

P. S. Неки свештеник мој добар пријатељ жели имати: Придике Амвросија Архиепископа Петерсбургског, учините љубав и прибавите му, и јавите цену пошто, таки ћу вам новце послати.

[Спољa:] *Vucovar*
An Herrn Vuk Steph. Karadschics
Doctor der Philosophie, und der gelehrten Gesellschaften
zu St. Petersburg und Cracau Mitgled.
Mit Briefen des Herrn v. Kopitar K. K. Hof-Bibliothek-Scriptors
Franco zu *Wien.*

[С друге стране Копитаровом руком:]

An Herrn Vuk Stef. Karagich
mit Briefen des H. Basilius Wassiliewitsch Handelsmanns
p. Ofen Peterwardein in Semlin.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2644]

15.

У Вуковару 18-ог 8-бра 824.

Високоучени Господине,
Љубезни пријатељу!

Примијо сам високопочитајемо писмо ваше од 14-ог о. м. заједно с Песмарицом и Граматиком Српском с немецкима правилама, које ме је врло обрадовало; врло вам благодарим на томе, што се сећате мене — човека од литерарног света — разумевам немачку земљу — удаљена, и у самоћи овде живећа. Кад промислим труд ваш и ревност којом сте ради књижество наше вообште, а особито издавањем Српски песама, подигнути: довољно се изчудити не могу. Благо вама, који сте пут тај преда се узели: слава ће ваша вечита бити код потомства не само Српског, него и други народа просвештени; бадава се сад гризу и једу неки — седећи, и живећи само да трбу свој сластима напуне, и својима страстима за доста учине: њима ће бити награда срам и поруганије; а Вук изсмејани и презрени Вук с гуслама и песмама сијаће на небу српског народа док је год сунца и месеца.

Овђе вам ништа нема ново; осим наш стари из под кревета свећилникъ Видаковић уваћен у содомском греху избачен из професорства отишо је, куда? незнасе. Штета! где ћемо изгубити овако славног писатеља морално-романтическы повѣсты!

По вашем зактевању шиљем вам по Г. Танасији Лазаревићу десет књига III части народни песама; ја вам ни једну још књигу продо ни сам: изволите дакле слободно наредити, да ји пошљем куд треба.

Г. Васа Маргарет прими ће ваш посо радо, ја ћу овде настојати, да се то добро сврши.

Особито ће ми мило бити кадкад од вас што год писмено имати, и чути: што се у нашој литератури ради.

Имам чест бити са сваким почитанијем и понизношћу

ваш најпонизнији слуга
Јован Гавриловић.

[Спољa:] *Vukovar.*
An Herrn Vuk Steph. Laragyics
Doctor der Philosophie und mehrerer gelehrten
Gesellschaften Mitglied.
Landstrasse in der Rauchfangkehrer-Gasse № 74
im 1. Stock die erste Thür links
zu Vien
Nebst einem Packet Büchera.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2645]

16.

У Вуковару 19-ог Јан. 825.

Високоучени Господине!

Ја сам вама под 18-тим 8-бром п. г. на љубезно писмо ваше од 4-ог и. м. одговорио, и по вашем зактевању 10 егз. III части песмарица преко Г. Петра Јанића трговца Пештанског посло; јестел примили, ништа ми познато није.

Сад вам јављам, да од ови књига, који су код мене само сам три части једној Господични продо, и 1 к. чреће части узео је један поп; друге све стоје непродате; рад сам дакле знати: шта ћу шњима чинити.

Ја се сад налазим у такој тескоби, да не може горе бити: претисли ме кредитори и ишту своје; молим вас гледајте и намирите ме. Ви се ту можете лакше помоћи код толико пријатеља ваши, него ја овде. Ако то неможете, а ви ми гледајте службу какву ту — макар какву — да се курталишем бедног стања овог, и окова у којима ево већ две године стењем!

Сад овај час примијо сам опет од једног кредитора писма, гди ми с екзекуцијом прети; што ћу радити сам незнам!

Будите здрави и одпишите скоро

вашем бедном
Ј. Гавриловићу.

[Спољa:] *Vukovar,*
Herrn *Vuk Steph. Karagyics*
D-r der Philosophie und Mitglied mehrer gelehrten
Gesellschaften. Wohnt auf der Landstrasse in der Rauchfangkehrer-
Gasse № 74 im 1 Stock die erste Thür links
zu *Vien*

[Вукова напомена:] одговорено 6. Фебруар. 825.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2646]

17.

У Вуковару 1-ог X-бра 825.

Високопочитајеми пријатељу!

Ја сам вама на љубезно писмо ваше од 4/16. Авг. преко Г. Пишпекије племића мађарског, који је са овдашњи аблегати на дјету у Пожун отишо, одговорију, и вас молију, да истог Г-дна, ако би у Беч к вама дошо све оно покажете, што младића једног његовог вјежества интересирати би могло; видим, да код вас још бијо није, док вам писмо моје није испоручијо. У овом сам вам писму посло два пренумеранта на Забавник, но кад сте то Миловуку послали, то ћу гледати, да и продам, док и примим.

На књигу Г. Стеића овде неће нико да се пренумерира; будући, да је овде врло мало људи, који читају, а и они, који читају — они највише читају немачки и — Видаковићеве романе!

Неки валдмајстер овдашњи жели имати Forst- und Jagd Zeitung, које излази у Франкфурту на Мајни, но незна пошто су; изволите дакле распитати за то, и јавити ми таки.

Ако би вас пут нанео овамо, немојте ме обићи, као лане; можетел ви зар мислити, да се ја на вас срдити могу? ја, који вас истинито љубим и почитујем; та ваља да ћете и ви скоро до новца доћи, и мени моје повратити: даће Бог, надежда каже: а филозофија, да беде и нужде наше најбоље растерати можемо, ако и мужествено трпимо.

Будите здрави, а ја остајем увек

ваш искрени пријатељ
Ј. Гавриловић.

[Споља:] Vnkovar
Herrn Wuk Steph. Karagyich
Docfor der Philosophie, und mehrerer gelehrten Gesellschaften Mitglied. Wohnt in der Vorstadt Weissgärber in der Marxen-Gasse № 46 im 1 Stock über den Gang
Vien.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2647]

18.

Благородни Господине;
Љубезни пријатељу!

У вашем почитајемом ми писму, у коме сте ми послали објављеније на Даницу год. 828., кажете: „да више љубави ради, коју спрама мене имате, негол, да пренумеранте тражите“, мени сте објављеније поменуто послали. Како ми је то мило, да ви човек сваке љубави и високопочитанија достојан, мене отликујете пријатељством вашим! Трудићу се да то од вас увек заслужим

Како ми је драго било, кад сам у Љетопису чито, да сте постали пензионар Великог Цара Северног. Да Бог поживи млого година милостивог тог монарха. Он се брине да народи, који толико векова под јармом варварским стењаше, ослободе, и да се успореде с другима просвећеним Европејцима! Његово име биће забиљежено са златним словима у Историји рода човеческог!

Овде вам на овом листићу шиљем имена седам пренумеранта. Ово је сад први пут. И од сад мислим да ће ји све више и више бити. Фала Богу, да и наши младићи почињу већ мислити штогод о свом језику! Све што ћи више о том мисле: све ћете ви више пренумеранта добивати. Tandem bona causa triumphat!

Молим вас само да ми књиге, како готове буду, на делижанцу о мом трошку пошљете; новце ћу вам послати кад књиге примим: ови су људи сви добре платише.

Шта ћемо радити с песмарицама? Овде ји нико некупује. Очул ји слати даље или к вама? пишите ми.

Препоручујући се у љубав и пријатељство ваше, остајем

У Вуковару 7-ог Новембра 827.

ваш прави пријатељ
Ј. Гавриловић.

P. S. Млоге фамилије српске вратиле су се из Молдавије у Сербију натраг, и то сад скоро. Али ни један од бивши поглавара. Јели већ време тамо и кад ћемо ми?...

[На засеином листићу списак претплатника штампано у Даници за 1828. шест, а овде и седми: Јован Поповић].

[Спољa:] Vukovar.
Seiner Wohlgeboren
Herrn Vuk Steph. Kapadjich
Doctor der Philosophie, und mehreren gelehrten Gesellsshaften Mitglied. Wohnt auf der Landstrasse № 291.
zu Vien.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2648]

19.

У Вуковару 6-ог Х-бра 827.

Благородни Господине,
Љубезни пријатељу!

У нумери 337-ој општи новина печатано је објављеније на журнал под овим надписом: Das Ausland. Ein Tagblatt für Kunde des geistigen, politischen und sittlichen Lebens der Völker ausserhalb Deutschland, mit besonderer Rücksicht auf verwandte Erscheinungen in Deutschland. Овај журнал кошта на месту 16 fl. R. W. и издаје се у Минхену у књижевници Котиној. Ја сам овај журнал рад имати, и зато сам вам јуче по Делижанцу оправио 40 fl. V. V. да ме на исти пренумерирате. Изволите најпре јавити се код Haupt Zeitungs-Expedicie, и ако ово неузкте се примити а ви изволите код кога Бухендлера наредити, да ми се овај журнал преко Делижанца — ја ћу овде порто плаћати — исправно шиље.

Ако би Експедиција више зактевала, него што је цена у објављенију изметнута, а ви изволите из ваши новаца додати, и мени таки јавити, да вам с благодарношћу ваше повратим.

У мом последњем на вас послатом писму посло сам вам имена пренумеранта на Даницу за год. 828.; не двоим да примили нисте; молим вас само, да књиге, како готове буду, по делижанцу о мом трошку овамо пошљете.

Препоручујући се љубави и пријатељству вашем остајем

вашег благородија
понизни слуга и пријатељ
Ј. Гавриловић.

[Спољa:] A Monsieur
Monsieur Vuc Steph. Karagjich
Docteur en Philosophie et membre de plusieurs
Sociétés savantes (Landstrasse № 291)
a *Vienne.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2649]

20.

У Вуковару 5-ог Фебр. 828.

Благородни Господине;
Високопочитајеми пријателу!

У додатку к нумери 34-ој новина обшти чито сам, да је више листова већ оног журнала „Ausland" изишло и онде се ставља, што листови ти у себи садржавају. Ја до сад ни једног листа добио нисам; а ви ми пишете у оном писму, што сте ми уз књиге послали, да сте ме на тај поменути журнал пренумерирали. Ја вас дакле молим, да би на тим настојали, да што брже добијем: зашто моји ортаци ишту од мене новце натраг, а ја сам, као човек танки ребара, тако скуп журнал држати не могу.

Оћул вам новце за 7 егземп. Данице у Пешту на Г. Миловука послати? Песмарице ћу вам све и 1-ве године Данице непродане такође послати.

Препоручујући се у љубав и пријатељство ваше јесам

вашега благородија понизни слуга
Ј. Гавриловић.

[Спољa као на претходном]

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2650]

21.

У Вуковару 20-ог Фебр. 828.

Благородни Господине,
Љубезни пријатељу!

Ја сам по завтевању вашем Г. Јосифу Миловуку у Пешту посло:

16 к.	Песмарица	II	ч.
4 „	„	III	„
6 „	»	II	„
у свему 26 к.			

Ви ћете дакле од овог Г-дра примити, и мени јавити колико сте примили. Сад вам управо казати морам, да ја незнам колико сте ви мени од ови књига послали: да сам вам III ч. 10 к. по зактевању вашем натраг у Беч посло, то знам, и да од заостали код мене сад вам четири шаљем: да сам дакле од ови шест распачо, но за друге, као што кажем незнам; и зато вас молим да ме о том известите: колико ја вама за ове књиге, који сад нема дужан остајем.

Требало би, да вам сад и новце за продате књиге пошљем; ал једно што право незнам ни колико књига фали да вам попуним, а друго што сад сам о слабом новцу, и не могу вам послати.

Ви сте ми под 9-тим о. м. из Будима јавили, да онај журнал das Ausland у Бечу се добити није без особитог допуштења мога, и зато вас сад молим да ме пренумерирате, ако већ нисте код Егенбергера, код Хартелебна у Пешти. Овај је јавио да за 14 fl. С. М. тај журнал може дати. Ако би дакле листова штогод од № прве код њега било, а ви ми изволите по овом Г-дру који вам писмо ово преда, послати.

Чујем, да је Француз некакав наше песме народне на свој језик превео, и да ви код себе неколико егземплара имате; пошљите ми један: знам да ће и Г-дну Веселоме бити врло мило кад покажем.

Јестел већ житије књаза Српског Милоша дали штампати? Ако је готово молим пошљите ми; овај ће Господар платити што кошта.

Г. Мушицки још није завладичен. Он је у Шишатовцу. Још нисам мого шњим бити да чујем од њега што мисли о вама и вашим новостима, (као што говоре калуђери о вашој граматици и другим књигама). Но скоро ћу к њему ићи да чујем ћел се он подуватити као владика да наша деца у школи Српски уче или не, и да со тим осведочи: да нисмо се бадава радовали што је владика посто. Све ћу вам то јавити.

Препоручујући се у љубав и пријатељство ваше остајем вашег благородија

понизни слуга и пријатељ
Ј. Гавриловић.

[Споља као на претходном, само à Bude]

[Вукова напомена:] одговорено 4/16. Марта.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2651]

22.

Благородни Господине,
Љубезни пријатељу!

Примио сам 18 нумера журнала „das Ausland". Извол ите и ово овде приложено писмо, и онај Prenumerations-Schein Г. Хартлебну предати. Он ће сам ту бригу на себе примити, да ми тај журнал приликом овамо пошље.

Из Даља посло ми је Г. Никола Живковић јуче 3 пренумеранта за Житија књаза Милоша. Ја ћу вам и ова три, и ове што овде скупим све сад о вашару Осечком с новцима заједно послати у Будим.

Турци нам Савом једнако броде, и иду на Москова. Све су највише момци од 15—18 година. Прошло је већ до 40 лађи. Но слабо ране са собом носе. Млоги са Србљима трампе и оружје за рану.

Препоручујући се остајем

У Вуковару 4-ог Априла 828.

вашег благородија
понизни слуга и пријатељ
Ј. Гавриловић.

[Споља као на претходном с додатком:]
Bei Herrn Actuar Johan v. Berich.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2652]

23.

У Вуковару 8-ог Априла 828.

Високоучени Господине!

Г. Никола Живковић Ишпан Даљски послао ми је јуче три пренумеранта с новцима заједно на књигу Житије Књаза Милоша имена пренумеранта су ова:

Овде сам скупио пренумеранта осам, који имена овде стављам:

[Имена штампана у књизи под: Вуковар и Даљ].

Новце вам сад послати не могу, будући да прилике немам таке; сам у Осек отићи немогу; зато мислим, да вам скупљене новце о Пештанском вашару Медарду пошљем, а ви ми онда таки књиге готове послати можете. Ако пак зактевате новце таки, а ви ми јавите; па ћу ји с првим делижанцом к вама оправити.

Ј. Гавриловић.

[Споља:] *Vukovar*
A Monsieur
Monsieur Vuk Steph. Karagjich
Docteur en Philosophie et membre de plusieurs
Sociétes savantes
à *Bude.*

Abzugeben beym H. Joseph Milovuk
am Rastsauplatz
in Pest.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2653]

24.

У Вуковару 13-ог Хбра 829.

Благородни и високоучени Господине!

Често сам и прије Србији, о физическом и моралном напредку житеља њени мислио; а сад, како сам земљу ту мало видио, и — колико ја провидити могу — у њој елементе красног будућег грађанског развијања пронашао; сад ми још

чешће земља та на ум пада, и све више и више о њој мислим. — Мени се најбоље у Србији то допало: да се онде „Code Napoleon“ преводи, по генију народа срезује, и да ће постати „Српска правда“. Кад овај Code готов буде — тако сам тамо чуо — даће се магистратским писарма у руке, да они по њој суде. Ал оћејул је они — прем да ће она бити, — као што од вас може бити људски преведена — српски добро написана, — разумети? И баш да је теоретически разуму; оћејул је знати у судови употребити? Колико судити могу, нужно би било, да се Српски поглавари још сад побрину за једног професора, који ће писарима, и будућем српским судијама права та толковати, и њи обучити, како ћеју послове судејске опрађати. Неверујем да овака човека међу Србљима има; и управо га треба подранити. Једног младића треба способног изабрати, и њега у Бон у Немачку послати, који би ту управ „Code Napoleon“ слушао. Бон је у прајзким рајнским земљама, и држава ова употребљава законе француске и уредбе су све судејски по пропису француском; тако би младић тај тамо послан не само теоретически науку изучио, него би судејске уредбе позно, и оно што је научио таки видио како се практически извршује. Овај би после за тај посо био, да постане у Србији професор права Српски! Удостојите план овај мој патриотическим вашим уваженијем ако вам се добар види. Ја остајем

вашег благородија покорни слуга
Ј. Гавриловић.

[Споља:] A Monsieur
Monsieur Vuk Steph. Karacxich
Docteur en Philosophie, et mêmbre de plusieurs
sociétés savantes
a *Semlin.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2654]

25.

У Вуковару 9-ог 8бра 830.

Високоучени Господине;
Љубезни пријатељу!

Ваше писмо од 22-ог п. м. истом сад данас примио. Овај је наш овде постмајстор човек врло неатан за писма; гдикоји

пут леже писма по две недеље код њега, и онда истом ако види кога на сокаку, који писмо код њега има, каже му за писмо! Колико сам желио се с вама састати, и као што сам се летос с вама разминоишо; тако ево и сад. Докле ћемо се овако разминоилазити? Ја се овде с једним трговцем договарам, како ћемо да идемо к вама? Оћел бити доцне? Јавите ми. Јестел већ и ви наумили тамо заувек остати? Кад се нисам с вама састати мого изволите ми из Земуна штогод из оне стране ново јавити.

Ј. Гавриловић.

[Споља:] Високоученом Господину
Вуку Стеф. Караџићу
у Земун

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2655]

26.

У Београду 16. Августа 1839.

Господине!

Овай час предао самь Г. Г: браћама Германи оставлени кодъ мене Педесетъ форинты банкнота, да се положе у Медлингу вашой Госпоій Супруги, као што сте ми препоручили.

Ј. Гавриловић.

[Споља:] Herrn
Vuk Stephanovitch Karagyitch
in Semliner Contumaz.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2656]

27.

У Београду 24. Августа 1839.

Высокопочитаемный Господине!

Я самь више пута ктео да пређем у Контумацъ, да се съ вама видимъ, и кадъ годъ я хтедо прећи, дође ми какавъ

посо, због ког се нисам мого удалити из Београда. Оћетел се ту іошт кои дан бавити? Оћетел из Земуна у Вуковар? Ако овамо отидете, а вы поздравите сву тамо Господу ваше и мое пріятелѣ. Кажите Г. Юстину нека ми пошлѣ одпусть, кои мислим, да е Вармеђи дошо из Будима. Ако се ту іошт кои дан узбавите, а вы ми поручите, да дођем, ако узмогу, да се видимо.

Ваш писар Милан однео е са собом неколико преписани песама. Г. Якшић еднако обећава да ће дати Црногорску Историю, а све недае, премъ да га еднако салећам, где га годъ нађем. Я ћу те кньиге одъ нѣга изкамчити; само ми пишите, како ћу ии транзито послати у Лаипцыгъ, заборавио сам име оногъ кньигопродавца коме ѣи треба упутити у Бечь, па да ѣи он далѣ одправи.

Почитуюћи васъ и Г. Васу поздвраляюћу есам

вапъ почитатель
Јов. Гавриловић.

[Спољa:] S-er Wohlgeboren Herrn
Wuk Stephanovich Karadschich
Doktor der Philosophie
in *Semlin.*
bei Herrn
Bassilius Bassiljevits.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2657]

28.

У Београду 18. Февруара 1840.

Высокоученый Господине;
Пріятелю высокопочитаемый!

Данасъ самъ пріимio ваше писмо одъ 13-ог т. м. съ прикљученомъ квитомъ на 50 тал., и данасъ одма отидемъ къ Г. Герману и замолимъ га, да вамъ овы 50 тал. преко Куртіе у Бечу исплати. Онъ ми е то обећао. И тако ћете вы овай квартъ пензіе ваше пріимити онако, као што га желите.

А за исплаћиванѣ пензіе ваше у напредакъ, я ћу гледати, да вамъ се исплаћуе онако, као што вы желите; то

есть: да вы пріимате одъ Куртіе свака три месеца на квиту припадаюћіи вамъ 50 тал. То самъ я всенасъ ктео вамъ израдити; алъ Г-нъ Раіовићъ ніе ктео мое предложенѣ одобрити. Кадъ ніе ктео онъ, мислимъ да ће Г-нъ Попечитель финансіе Симићъ одобрити, коме се надамо да дође друге неделѣ.

Него, кадъ оћете да знате овде шта е ново; — овде се говори, и то не у малимъ него *у великитъ салонма*, да вы у Србію дођете, и овде помогнете радити свои̇ски за напредакъ ове землѣ: „Зашто — веле — Вукъ да живи у Бечу, кадъ „ми людій као што е онъ требамо, нека дође међу насъ и „некъ помогне и онъ колико выше може“ — Ако ово буде, онда нећете се бринути, како ће вамъ се пензія у Бечу исплаћивати.

Ради сте да знате, оћелъ князъ овамо доћи. Онъ е синоћъ дошо у Нишъ, данасъ ће тамо преданити, и сутра доћи у Алексинце у контумацъ. Овде ће бити 5 дана; и после у Београдъ. Предъ нѣга су отишли прекюче Г. Г. Совѣтници: Милета Радойковићъ и Ресаваць. Овде се већъ спрема за сяйный дочекъ князя. Зданія народна бићею осветлѣна. На зданію Совѣта горећею 7000 кандила осимъ свећа на свакомъ пенцеру. Врата тріумфална праве се на выше места.

Я самъ поздравъ преко Г. Чанића пріиміо. Г. Марковићу самъ казо, како очекивате одъ нѣга одговоръ; и онъ се обећо да ће вамъ скоро за свашта, што желите, одговорити. Пріимите засадъ нѣговъ свесрдный поздравъ.

Ми смо ради овде да заведемо еданъ пензіонскій институтъ за удовице и децу чиновника. Чиновници стари и немоћни могу добывати пензіе, по гласу устава; алъ за удовице ніове уставъ не споминѣ. Зато се морамо сами о томе побринути, и онако исто завести, као што по другимъ земляма већ имаде.

Я васъ дакле покорно молимъ, да не поштедите труда и набавите ту у Бечу све планове о пензіонскимъ заведеніяма и оногъ друштва ков се зове: Главна асекурація аустрійскоталіанска за Lebenswersicherung. Особито, молимъ васъ, потрудитесе наћи *базисъ* по коме се владаю овакова заведенія при своме устровнію. Што годъ набавлянѣ овы брошура узкоштаю, вы пишите, на да вамъ се плати одма кодъ Куртіе; а брошире саме пошљите у Земунъ къ Г. Василіјевићу, кои ће ій ми овамо предати.

Књиге ваше стоє кодъ мене. Я вамъ ій скоро могу послати. Наше новине иду већъ на другу страну, а тако ћею и књиге кои данъ предавати се моћи. Ако дакле оћете да вамъ ій пошлѣмъ само ми явите. Ако имате волю да вамъ се у Бечь новине шилю, само ми пишите; я ћу овде наредити, да вамъ се шилю; па ћете ій у Бечу добывати сваке неделѣ по єданпутъ. Имаћете прилику видите често, што є ново кодъ насъ.

Препоручуюћи се любови и пріятельству вашемъ єсамь

вашъ почитатель
Јов. Гавриловић.

[Споља:] Herrn
Vuk Steph. Karagjich
Doctor der Philosophie und Mitglied mehrer gelehrten Gesellschaften
in Wien.
Landstrasse № 337.

[Вукова напомена:] одговорено 12. Марта 840.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2658]

29.

У Бечу 12. Марта 840.

Високоблагородни Господине,
Високопочитајеми пријатељу!

Врло вам благодарим, што сте ми на писмо моје од 13. пр. м. онако брзо и по вољи одговорили. И опет вас молим, да би сте се постарали за исплаћивање пензије унапредак уредити ми онако, као што сам вас у ономе писму молио.

Што ми пишете, да се ту, и то у *великим салонима*, говори, да ја ваља тамо да дођем и својски да помогнем радити за напредак те земље, то ми је неисказано мило. Ја би за општу корист народа нашега отишао и у Америку, а камо ли не би дошао у своје отачаство, за којега се корист и славу, готово од како сам за се зазнао, више старам и трудим, него за самога себе и за своју фамилију. Ја сам до сад неколика пута у Србију долазио с пуном главом и торбом родољубиви планова само за то, да би народу што на ползу послужити могао; па кад сам видео, да се не може, онда сам се жалостан враћао опет амо, да му одовуд служим, с чим се и

колико се може: тако ја ни сад не живим овде, што ми је овдашњи живот милији од тамошњега, него само за то, да би Србији и свему народу Српскоме на већу ползу бити могао. Ако је дакле дошло време, да ја тамо по мојој родољубивој ревности и по мојим малим способностима могу народу нашему бити на већу ползу, него овде живећи, ја ћу с великом радости тамо доћи; него би ми жао било, да се одавде кренем, па да дођем тамо у таково стање, да му не могу ни оволико послужити. — —

Фала вам на новинама о доласку Књаза. Кад би сте могли и тели по чешће оваково што јављати ми! Ако већ није уређено, да се овдашњим ћацима отуда шаљу наше Б. нов. молим вас, да уредите, да се мени одма почну слати (до 1. Маија сам у овоме квартиру, а после ћу бити: auf der Landstrasse in der obere Reisnerstrasse № 472); ако ли су се почеле ћацима слати, а ви их скупљајте и за сад остављајте код себе, као и оне две књиге.

Планове о пензијонским заведенијама, што сам год могао добити, послаћу вам по првоме делижанцу; с њиме ћете примити и три егз. нове књ. Г. К., које он шаље на дар: 1 вама, 1 Г. Митрополиту, а 1 Г. Стенћу.

Фала Г. Марковићу на поздраву; поздравите и ви њега опет од мене, и кажите му, да се с радошћу надам његовом одговору.

Поздравите ми Г. доктора Стенћа, и кажите му, да се скоро надам од њега одговору на писмо моје од 23. пр. м. (иштите писмо моје, нека вам га покаже).

Збиља! Ја сам ово дана писао тамо неколико писама, не знам, ће ли уважити, или ће се смејати. Ако што о томе дознате, јавите ми, што је за јављање.

Благодарећи вам на пријатељској љубави, и препоручујући се оној и у напредак остајем

ваш свагдашњи почитатељ
Вук Стеф. Караџић.

[Спољa:] Високоблагородноме Господину
Јовану Гавриловићу,
началнику одјеленија промишљености при попечитељству финанције
у Београду.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр 2659].

30.

У Београду 3. априла 1840.

Высокоученый Господине,
Высокопочитаемый пріятелю!

На ваше пређашнѣ писмо, одговоріо самь одма; па ово пакъ одъ 12. Марта, садъ истомъ одговарамъ. А то є узрокъ, што самь исчекиво књиге и планове заведенія пензіонскіи, кое самь све пре неколико дана добио.

Г. Митрополитъ благодари на послатой књиги Г. Копитара; исто тако Г. Д-р Стеинъ и я благодаримо Г. Копитару, кои насъ є удостоіо те части, и нѣгове новизишавше књиге по єданъ ексемпларъ на даръ намъ послао.

За вашу пензію овде ништа по жељи пашой израдити немогу. Г. Раіовићъ никако неће да се склони, да вамъ по вольи учини. Садъ другогъ спасеня нема, него Г. Алекса Симићъ отишао є юче изъ Земуна у Пешту, па ће одтудъ у Бечь. Вы га потражите у Бечу и замолите, да онъ учини наредбу, како ће вамъ се пензія у напредакъ у Бечу исплаћивати. Онъ то може лако учинити.

Князъ є дошо, као што већъ из новина знате; доласкомъ нѣговимъ све є у болѣ станѣ доведено, и надамсе да ће одъ садъ све болѣ и болѣ бивати. Єстель вы новомъ князу већъ писали? Ако нисте пишите му и препоручите му се. Алъ бы болѣ іошть било, да садъ како є пролеће, овамо дођете и лично Нѣковой Свѣтлости ваше изявите высокопочитаніе. Я тако мислимъ, да бы добро было, алъ како вы налазите за добро, онако нека буде.

Кадъ бы овамо дошли, могли бы се за вашъ овде останакъ са свакимъ, съ кимъ треба, разговорити, а могли бы радити и о томе, што сте Д-ру Стеињу писали. Него ми се чини, да ћемо прво овде пре израдити него последнѣ.

Фала вамъ на посланимъ плановима о разнимъ заведеніяма пензіонскимъ; я ій читамъ и добро разумемъ. Садъ самь любопитливъ, оћелъ се моћи за удовице чиновника заведеніе како овде завести? Я се сумнямъ. Зашто є овде такова стваръ іошть врло нова. А давати новаца и о смрти говорити, о томъ наша Господа нећею да слушаю. Него ћу я и опетъ трудъ мой положити, па ако ништа не буде, я ни самь кривъ!

Овамо є дошо башъ на Благовести Г. Адамъ Драгосављевићъ. Онъ тражи службе, и надамъ се да ће добыти. Я бы найволео, да онъ буде учитель, зашто ми се допада, да є онъ за тай посо найбольи. А као учитель мого бы се више бавити са књижевнимъ пословима, кое ће у другомъ званію пренебрегнути.

Данасъ у ютру умрео є овде членъ Совѣта Ранко Майсторовићъ тело є нѣгово однешено данасъ у Азаню, окружіе Смедеревско. А и Г. Парезанъ болує одъ више времена и то садъ одъ водене болести.

Препоручуюћи се вамъ остаємъ съ истинимъ высокопочитаніемъ

вашъ почитатель
Јов. Гавриловић.

П. П. Као годъ што ћете се моћи съ Г. Ал. Симићемъ, за плаћанѣ пензіе ваше у Бечу, разговорити. Моћи (ће)те се и за др(уге) ваше потребе разговорити. Я мислимъ за пови(шенѣ) пензіе и за ваше овамо преселиванѣ. Онъ є чове(къ), съ киме се можете о свему посаветовати и поразговорити.

За Г. Копитара набавіо самъ већъ 6 комада бугарски књига. Само ми пишите, како ћу му ій послати у Бечъ?

[Споља:] Seiner Wohlgeboren
Herrn Vuk Steph. Karagjitch
Doctor der Philosophie und mehrer gelehrten
Gesellschaften Mitglieder
zu Vien
Landstrasse № 337.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2660]

31.

У Београду 3. Юлія 1840.

Высокоученый Господине!

Вы се чудите у писму вашемъ одъ 23. Маія т. г., што на ваше последнѣ писмо никака одговора немате, а я се опетъ чудимъ, како вы одговоръ мой примили нисте, кадъ самъ я вама пролетосъ ємачно одписо и іошть къ томе явіо, како самъ за Г. Копитара набавіо овде све, у овдашньой типогра-

Фіи печатане бугарске књиге, него само да ми поручите, како ћу ій послати у Бечь, па на ово мое писмо одъ васъ ништа пріимio нисамь, и тако бугарске књиге єднако іоштъ овде леже.

Ваше самь обявлѣнѣ на Србске народне песме пріимio. Кадъ сте и Г. Раіи тако исто послали, онъ ће се трудити, да вамъ пренумеранта скупи; премъ да време за скуплянѣ пренумеранта сада ніе найзгодніе; и зато ће нѣму моя препорука сада бити излишна.

Вы оћете да знате, где самь и како самь? Я се овде налазимъ. Службу самь оставіо и живимъ као партилиранъ човекъ. Ктео самь да прећемъ у Новый-Садъ и тамо да живимъ неко време, но єданъ пріятель ми є советово, да не прелазимъ, зашто могу узнемиренъ быти одъ мога брата; премъ да самь съ ньимъ учиніо поравненѣ, све му уступіо и къ томе и сумму єдну новаца дао, примивши одъ нѣга писмено, да ме ослобаћа одъ свакогъ рачунодаваня и плаћаня дугова. При свему томъ мого бы братъ опетъ какву закачку наћи и мене узнемиривати.

Садъ дакле знате, где самь и како самь, а како є овде кодъ насъ, то бы било дугачко врло писати, него то ће вамъ, ако сте ради знати, найболѣ казати Г. Димитріе Спирта, кои се неко време у Земуну бавіо и скоро ће се натрагъ у Бечь повратити.

Препоручуюћи се пріятельству вашем остаємъ

вашъ почитатель
Ј. Гавриловић.

П. П. Некій данъ, бывшій у контумацу Земунскоме наћемъ онай букваръ бугарскій Бероновъ, кога имати жели Г. Копитаръ. Ималацъ буквара обећа се реченый букваръ дати Г. Васи Василіевићу, да га овай одправи къ вама у Бечь.

[Слоља:] S-r Wohlgeboren
Herrn Vuk Steph. Karagyitch
Doctor der Philosophie &. Auf der Landstrasse in der obere Reisnerstrasse № 472
in *Vien.*[1])

[Напомена Вукова:] одговорено 5/17. Септ. 840.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2661]

[1]) Овако и даље док се нарочито другчије не каже.

32.

У Београду 13. Юлія 1841.

Высокоученый;
Высокопочитаемый Господине!

Пріе два месеца наручіо самь трговачкой кући у Бечу: „М. Д. Курти Сину“ да набави све трактате заключене одъ 1699. Трактате пакъ речене скупляли су и на светъ издали выше ньи учени люди; као: *Лаибницъ*, *Димонъ*, *Венкъ*, а особито бывши професоръ у Гетинги, Мартенсъ. Овай последньи издао е 1791. у Гетинги кньигу подъ титломъ: *Recueil des principaux traités d' Alliance, de paix de treve, de neutralité, de commerce, de limites, d'echanges &.* Овомъ зборнику додавао е выше пута суплементе, кои допиру до 1819, а зборникъ овай содржава трактате од 1767; пређашньи трактата зборникъ издавали су вышеспоменути списательи.

Г. Курти послао е пріе неколико дана зборникъ трактата найновій одъ 1802. па до данашнѣгъ времена, кои е скупіо и на светъ издао *Г. Мурхардъ*, и као што видимъ изъ писма поменутогъ Куртіе, онъ се не брине, да ми кньиге содржаваюће у себи раніе — старіе — трактате од 802. год. набави: нѣму као трговцу имаюћемъ болѣ и пробитачніе послове ніе стало съ овакимъ ситницама главу разбіяти.

Но ако су ове ствари за Г. Курти ситница, нама овде заиста нису; имаюћи свагданѣ преписиванѣ са странимъ конзулима, кои насъ еднако те на едну те на другу точку на постоеће трактате опоминю, ми те трактате имати морамо, и требало ій е одавно већъ набавити. Зато васъ покорно молити долазимъ, да вы, по даномъ ми овде устменомъ обећаню, примите трудъ на себе, и преко кога тамо кньигопродавца или антиквара пронађите кньиге содржаваюће у себе старіе трактате одъ 1802. год. Кньиге ове пошто коштале буду явите ми, па да вамъ полицу пошлѣмъ, съ коіомъ ћете кньиге поменуте исплатити.

Удостоите ме у предмету овоме скорогъ одговора а међутимъ примите уверене мога высокопочитанія съ коимъ остаемъ свагда

вашъ покорный слуга
Јованъ Гавриловић.

П. П. Пріе него што наручите кньиге, за кое васъ у писму овоме молимъ, састаните се съ Г. Курти и упитайте га: ѣлъ онъ какве кньиге овакове, осимъ они овамо посланы, наручіо, као што ѥ быо пре обећао, да ће о томе ступити у споразумленѣ съ коимъ антикваромъ. Я нѣму данасъ пишемъ о томе и молимъ га, како ће о овой наруџбини съ вама разговорити се. Радъ самъ избећи, да и онъ и вы ѥдне и исте кньиге не наручите.

[Напомена Вукова:] одговорено 25. Јулија 841.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2662]

33.

Высокоученый
и высокопочитаемый Господине!

Одъ оны кньига, кое сте на цедульицы посланой съ писмомъ вашимъ одъ 25. Юлія т. м. побилѣжили, найнуждніе су намъ: *Martens recueil de traitès &c. depuis 1761. jusqu'à prèsant 8 volumes Göttingen 1795—1818. 30 fl.* Трактате одъ год. 1761. до 802. требамо сваки часъ, и зато васъ молимъ, да ій одма узмете и овамо у Земунъ на Г. Васу Василіевића пошлѣте, *ако Г. Курти ій нѣѥ наручіо*, и очекуѥ да доћу.

За трактате поздніе од 1802. немамо толике потребе, ѣръ имамо у библіотеки *Дипломатически Архивъ* у 4 части, и *Sammlung von Stadts-Akten* у 30 части, а овде се могу наћи трактати поздніе заключени; но я ове кньиге ни самъ іошт добро прогледо, него докъ ій прегледамъ видићу што намъ недостаѥ; па ћу васъ поздніе опетъ замолити, да ми набавите што намъ ѥ одъ потребе.

Кадъ Г. Копитаръ дође изъ Бадна, разговорићете се съ ньиме, како можемо до овы кньига, у коима су старій и новіи трактати и пређе и ѳфтиніе доћи, па ми явите.

Приложено писмо подайте Г. Курти, да га онъ одправи у Паризъ.

Имамъ честь быти

У Београду 3. Августа 1841.

вашъ покорный слуга и пріятель
Јованъ Гавриловић.

[Напомена Вукова:] одговорено 5. Септ. 841.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2663]

34.

Высокоученый
и высокопочитаемый Господине!

Данасъ ће Г. Германъ писати Г. Курти у Бечь, да вамъ на исплату књига новце дае. Изволите само узети назначене, у писму вашемъ одъ 5. т. м. књиге, као:

1. Dumont Corps universel diplomatique у Амстердаму 1726. 8 кнь. in folio.

2. Rousset 1739. у 3 кнь. in folio.

3. Venk 3 кнь. in 8-vo.

А Martens-a сте наручили и очекуете сваки данъ; тако ћемо после имати, докъ намъ све поменуте књиге доћу зборникъ свію трактата, па ћемо моћи оне, кои су намъ нуждни на Српски превести и съ њима употребленѣ чинити.

Књиге изволите за експедицію у Београдъ Г. Курти предати, коме ћете и конте исплаћене дати да се овамо заедно пошлю съ књигама.

Препоручуюћи се любави и пріятельству вашемъ остаемъ

17. Септембра 1841.
у Београду.

вашъ почитатель
Јов. Гавриловић.

[Овом је писму приложен листић]:

Ihre Quittung v. Ein hundert Gulden die ich Ihnen, für den Gabrilovik gegeben habe ist ungültig

Wien, 20. october 1841.

Mich. D. Curtis Sohn
t. l. s.

[Вукова напомена:] одговорено 7. окт. 841.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2664]

34.

Высокоученый Господине!

Пріе 8 дана примила е Княжеска Канцеларія све оне књиге, кое сте вы у поч. писму одъ 7. Октовра назначили. Я вамъ благодаримъ на труду вашемъ, и молимъ да іоштъ и Wenka набавите, зашто су у нѣму трактати, кои су у 839. годпни у Београду везани.

У зборнику Martens-a има трактата одъ 1761. па до 1808., когъ сте намъ сада послали, а пре намъ е послао Г. Курти истога Martens-a зборникъ найновій одъ 1826. до 1840., тако намъ фали іоштъ Зборникъ одъ 808. па до 1826; онда, кадъ іоште и Wenk дође имаћемо подпуный зборникъ свію трактата одъ Царице Семирамиде па до данасъ. Я васъ молимъ покорно, да за тай зборникъ одъ 808. до 826. распитате, можелъ се наћи, па ако не буде врло скупъ, а вы га купите и преко Куртіе овамо пошљите.

Я ћу књижицу Надеждинову показати, коме вы желите; кодъ насъ оће да се установи *Друштво Србске Словесности*, кадъ ово друштво почне радити послове свое, былъ му я смео ову књижицу одъ вас на даръ послати, или ћете то сами учинити? Я чуемъ да и Г. Копитаръ не ће се одрећи да буде членъ овогъ Србскогъ друштва, молимъ васъ упитајте га, билъ онъ ктео быти, зашто я мислимъ да онъ неће ктети примити диплому овога друштва. Ово я слободу узимамъ васъ упитати изъ самога любопитства; вр смо се неки данъ я и Г. Рад... инатили: я кажемъ да Г. Копитаръ неће се при-

мити да буде членъ Српскогъ друштва, а онъ — Г. Р. — каже да оће, па самъ радъ управъ знати, ко ће погодити? Да вы овога друштва членъ быти морате, ако васъ князъ наименуе, вы као Србинъ, то се разумева!

Дозволите ми да се овако мало и прошалимъ; алъ, као што оно наши веле, одъ шале быва истина, као што и одъ ове быти може.

Я вамъ особито благодаримъ, што радо свршуете препоруке мое, оне се и онако не тичу моій личны користи него општегъ Српскогъ, а у томъ се можемо увекъ на васъ ослонити.

Примите уверенѣ мога истинитогъ высокопочитанія

У Београду 2. Ноември 1841.

вашъ покорный слуга
и почитатель
Јов. Гавриловић.

П. П. Г. Рад. спровео в Свѣтлѣйшемъ Князу съ лепимъ представленіемъ кньигу кою сте Н. С. на даръ послали; какавъ ће резултатъ имати то представленѣ други путъ. Г. Протићу предао самъ запечаћенъ пакетъ као и Г. Радичевићу.

[Вукова напомена:] одговорено 27. Нојемвр. 841.

[Орит. у арх. С. К. Академије бр. 2665]

36.

Высокоученный Господине,
Пріятелю высокопочитаемый!

Опростите ми, што вамъ на писмо ваше одъ 30. Дек. пр. год. садъ истомъ одговарамъ; ков послови, а найвыше болестъ смета ми, те вамъ нисамъ до садъ одговоріо.

Совѣтъ в рѣшіо и князъ в одобріо, да вамъ се даде 100 ф. сребра, као даръ за новоиздане народне песме. Попеч. просвѣщенія ће вамъ ту сумму новаца исплатити. Я знамъ да

вамъ посо заслужуе већи даръ, алъ се овде почело яко економисати, зашто се потребе нове сваки данъ показую, а приходи слабо се умножаваю, съ коима бы се потребе све заклопити могле.

Овде има насъ выше, кои бы то ново изданіе ваши песама — или болѣ рећи наши песама — купили; зато бы добро было, да пошлѣте едно 40—50 комада новоизишавши кньига овамо, да се распачаю.

Кадъ кньижаръ Фолке пише, да се трактати одъ 1808-е па до 1828 године могу купити за 42 f. и 30 CM. а вы му наручите, нека ти 7 томова кньига, садржаваюће речене трактате набави, кое ћете после, пошто ій добыете, доброту имати овамо познатимъ вамъ путемъ послати.

Молимъ запитайте вышепоменутогъ кньижара, пошто може набавити: Histoire de la diplomatie française par Flassan и Histoire du Congrès de Vienne par le même[1]. Судимъ да ће и ово нуждно быти, да у библіотеки имамо, па да буде complet одѣленіе дипломатическо мале наше библіотеке.

Кодъ нас е овде све добро и мирно: Балове и театеръ имамо. Господа се санкаю па іоштъ све съ прапорцима; да устану сада изъ гробова: Вашъ роћакъ Амица, Радомировићъ и прота Живковићъ, не бы познали, далъ су у Србіи или у туђой какой земльи!

Благодаримъ вамъ на честитаню, коимъ сте ми у вашемъ милом писму празднике поздравили; я ништа не желимъ, него да се видимо іошт кои путъ докъ смо живи и свойски поразговарамо.

Овде намъ се налази Г. Праіссъ, ученый Русъ, кои као Надеждинъ и Боћански, путуе по Славенскомъ свету. Лепо е а и смешно е, како насъ овай Русъ учи и препоручуе, да пишемо Српски а да не мешамо славенске и руске речи. Мы то добро разумемо, алъ се у томе владамо: probo meliora deteriora sequor. Па што мы езикъ свой кваримо, то ми се чини мала штета; алъ што наша младежъ се учи овако писати као и мы и мысли *да тако валя*, то е страшна штета; еръ ће писменый езикъ Српски узети са свимъ съ временомъ неки странный обликъ, удаливши се са свимъ одъ правогъ езика народногъ, кои ће само у вашимъ кньигама остати.

[1] Додано Вуковом руком: Њемачки (2 кньиге, Хан. 830) 1 f. 30 хг.

Но ево ће намъ скоро друштво Српске словесности радити о єзику; видићемо коимъ ће правцемъ оно ударити!

Будите ми здравый и остайте увскъ мой пріятель као што самь я

у Београду
26. Јануара 1842.

вашъ истинный почитатель
Јов. Гавриловић.

[Напомена Вукова:] одговорено 5. Априлија 842.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2666]

37.

У Београду 20. Јунія 1842.

Високоучени Господине!

Ви сте намъ се тврдо обећали, да ћете, како у Бечь дођете, кодъ старога кнеза настаявати, да намъ пошлѣ копію и преводе свога, при нѣму налазећег се берата. Ево сваке поште на ту копію изгледамо, све нашега Кнеза питамо: имали одъ свога Господара родителя обећану копію берата, и све добіямо одговоръ, да ту копію приміо ніе.

Г. Протићъ наложіо ми е, да вамъ ово писмо пишемъ, и да васъ одъ нѣгове стране умолимъ, да намъ явите: оћелъ се стари Кнезъ решити, да ту копію своме Господару сину пошлѣ или не? Къ молби Г. Протића придодаемъ ево и я мою, и очекуемъ, да ме у предмету поменуте молбе часъ пре известите. Препоручуюћи се любави и пріятельству вашемъ всамь

вашъ покорни слуга
Јов. Гавриловић.

[Напомена Вукова:] одговорено 30. Јунија 842.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2667]

38.

Высокоучени Господине;
Высокопочитаеми пріятелю!

Хвала вамъ и одъ стране Г. Протића и мое. Копія берата дође, на кою изгледаюћи ево више одъ године, очи побелише.

Сада да вамъ кажемъ, кадъ и онако оћете да знате, што є овде ново, зашто смо тога берата копію желили имати. Ми смо се овде залюбили у публицитетъ; све што имамо ради смо на штампу издати; тако смо наумили печатати све хатишерифе и берате у єдной кньиги съ преводима француским немачкимъ и србскимъ. да знаду и наши овде: какве народъ привилегіе има, а и странни то радо знати жеље. Све смо были за штампу већъ прибрали, само намъ є копія берата наслѣдствености не достаяла, и то смо сада, надамъ се вашимъ посредствомъ добыли, зато вамъ и опетъ хвала.

Сада ми є Г. Протићъ препоручіо, да васъ замолимъ, да настанете код старога Княза и измолите одъ нѣга єдно пуномоћіе за ове парничне послове, кои су овде застали по судовима, што княза Милоша нема ко да заступа; кадъ бы то намъ іошть свршити могли, учинили бы роду гласъ, а одъ насъ хвала до неба; осим хвале они сирота оштећени, кои єднако запеваю за правдомъ.

А можете представити Господару старомъ, да ће правителство овдашнѣ морати у согласію, *съ кимъ треба,* учинити неко расположенѣ, да се парнице противу предпохваљногъ княза подигнуте судейскимъ путемъ сврше. Ово ће се може быти свршити на неповольни за истога княза начинъ, и зато бы добро было, да Н. Свѣтлостъ изда єдно пуномоћіе, па было оно генерално или партикуларно, за сваки случай понаособъ.

Кад сте ради знати за овдашнѣ новине, казати вамъ могу, да оно што сте тамо чули за Г. Протића *ніе се потврдило.* Ми се овде налазимо добро, здраво и мирно за сада, а надамо се да се овай у Србіи лако поколебати неће.

Препоручуюћи се любави и пріятельству вашемъ єсамь

У Београду 15. Юлія 1842.

вашъ покорный слуга и пріятель
Јов. Гавриловић.

P. S. Нумера Сѣверне пчеле єсть: 77. и 78. од 7. и 8. Априла тек. год. 1842.

[Вукова напомена:] одговорено 28. Јул. 842.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2668]

39.

У Београду 19. Јулія 1842.

Высокоученый Господине!

Примиіо самь портфель, когъ сте имали доброту купити ми; алъ књиге, за кое спомињете, нисамь іоштъ добио. — Прів две године дамъ овде єдномъ познаніку на прочитаће законе француске; за благодарность шћерда ми тай човекъ Criminal-Gesetzbuch. Я васъ молимъ, да будете мукаетъ ту кодъ антиквара, да могу ову штету накнадити; титула є књиге била овака:

Criminal-Gesetzbuch frankreis II Theil (садржаваюћи у себи законикъ криминалній; 1-ви део садржава у себи: das gerichtliche Versuchen in Criminal-Sachen) Coln bey der Qeilschen Buchhandlung 1812; явите ми, молимъ, кадъ пронађете што ће књига коштати, па ћу после вамъ одписати єлъ за мене цена; боимъ се да ова не буде претерана, у комъ случаю џаба и књиге.

Ваше песмарице слабо се продаю. Говоріо самь неки данъ Глиши Возаровићу, да му дам 46 експ. ков су кодъ мене, да ій продає; онъ вели, да оће се тога примити посла, алъ да му дамъ 4 књиге на даръ штб ће продати 46; я се на ову склонити немогу безъ вашегъ одобреня; алъ мислимъ, да є болѣ, да књиге стоє у Глишиномъ дућану него кодъ мене; я самь му већъ дао 10 ком., да се код нѣга нађу, ако бы се кои любитель явіо, да му ій прода.

Данасъ самь читао Тироловъ коментаръ на писмо Надеждиново. Тиролъ васъ яко тамо грди, као што є и поп Павле прів противу васъ писао. Вы до садъ нисте остали оваковимъ нападачима дужни, не знамъ оћетелъ овима? Илъ мислите, да овакови люди, као Тиролъ и поп Павле не заслужую одговора?

Кодъ насъ є све здраво и мирно. Г. Протићъ добіо є грозницу, одъ ков се данасъ лечи.

Препоручуюћи се вашой любови и пріятельству єсамь

вашъ покорнѣйшій слуга
Јов. Гавриловић.

[Напомена Вукова:] одговорено 28. Јул. 842.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2669]

40.

У Београду 24. Декемвра 844.

Высокоученный Господине;
Любезный пріятелю!

Данасъ самь чуо, да є Совѣтъ у засѣданію своемъ прекоюче држаномъ заключіо, да вамъ обуставлѣна пензія 1842. год. потече опѣтъ. Премъ да заключеніе Совѣтско, као што знате ніе законъ; алъ мислимъ да князъ ово — заключ. — оборити неће, на противъ да ће га потврдити, па ћете вы ваши 400 талира почети добивати.

Мени є мило, да вамъ овакавъ весео гласъ казати могу; алъ би ми іоштъ мпліе било да се то могло израдити кадъ сте овде били те да вамъ потече пензія одъ оногъ дана кадъ є тећи престала; алъ мислимъ да ће се моћи и ово последнѣ што напоминѣмъ израдити, кадъ є оно што є главніе за рукомъ изишло.

Гледаите те назначуите, ко ће вашу пензію овде приімати; я мислимъ да є за то найспособній Г. Спирта, кои има и овде у Београду своіи комисіонера и съ киме финансія србска по мало посла има; алъ вамъ се поменута пензія може и у Бечу исплаћиватп посредствомъ когъ тамошнѣгъ Банкера, као што є Курти, Тирка или Думба.

Я самь по наредби вашой одъ 18. Октовра т. г. Г. Зубану предао 20 песмарица бившій кодъ Возаровића; на другу часть нисамь никогъ нудіо, єръ вамъ є пренумеранте купіо на исту кньигу Г. Петровићъ Столоначалникъ у Княжеской канцеларіи; осимъ тога у време оно кадъ сте ми писали и ніе било згоде да вамъ купимъ пренумеранте.

Препоручуюћи се любави и пріятельству вашемъ єсамь са свакимъ почитаніемъ

вашъ покорній слуга
и почитатель
Јов. Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2670]

41.

Високоблагородни Господине,
Високопочитајеми пријатељу!

Она брошура, за коју сам вам овде казивао, једанпут већ изиђе, и ево вам, по моме обећању и по вашој жељи, шаљен од ње 4 егземплара. Вама је познато још од пре да је ово писао Богдановић, који се сада налази у Паризу.

До неколике недеље дана послаћу вам егземплар од I. књ. српск. народн. песама за Његову Светлост, а и моју нову књижицу о српскоме језику.

Опомињете ли се ви, како вам овде у кафани, читајући № 52 Србск. Новина рекох, да у оној заклетви по моме мнењу није добро: „Богомъ и нѣговомъ светомъ и нераздѣлномъ Троицомъ“? Ја и сад мислим, да Бог *своје* св. троице нема, него да је он сам света тројица; а кад би он имао *своју* св. Тројицу, онда би с њиме били четворица. Молим вас, да бисте за ово запитали Г. Петронијевића, који јамачно бољи богослов од мене.

Молим вас, да бисте Њ. Св. за мене руку пољубили, и да бисте ми поздравили Њ. Прав. Господина војводу Вучића, Господина Петронијевића и Господина Алексу Јанковића.

Препоручујући се вашој пријатељској љубави, с истиним почитањем остајем

У Бечу 8. Окт. 1845.

в. в. покорни слуга
В. С. К.[1]

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 2671]

42.

[После 1845. год.]

Ам планина у округу крајинском нема.

Она је означена у карти Бугарског, који је копирао старије карте немачке. Те планине нема у карти Миленковића

[1] Концепат без натписа, али држим да ће бити Гавриловићу или коме од министара.

и Чиркова; јер су ови већ добро знали да те планине нема у Крајни Неготинској.

Јов. Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2672]

43.

У Београду 24. Јануара 846.

Благородный
Высокоученый Господине!

Ми смо овде ради да подигнемо један Versatz-Amt. Треба ми дакле да видимъ штатутъ или устроеніе тамошнѣгъ Versatz-Amta. Я васъ покорно молимъ, да ми тай штатутъ набавите и овамо пошлѣте. Ако печатаногъ нема, а вы га преписати дајте; я ћу преписнику платити, само ми одма явите колико треба дати, па да наредимъ, да вамъ у Бечу се исплати.

Ваше скоро изишавше књижице овде се радо читаю; алъ ій довольно нема. Зато васъ молимъ да пошлѣте до 10 ексемплара овамо, назначите цену па да вамъ се одма пошлѣ.

Чуо самъ да сте били болестни, алъ да сте се опоравили; оћемолъ се видити ако здрави будемо у Маію; я се надамъ, да ви нећете пропустити, да овамо у Маію не дођете, па да отидемо до Тршића.

Примите мой поздравъ и свако почитаніе

Јов. Гавриловић.

[Напомена Вукова:] одговорено 18. Февр. наш.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2673]

44.

У Земуну 12. Марта 846.

Благородный
и Высокоученый Господине!

Писмо ваше са 10 ком. књига примио самъ исправно. Кадъ као што у истоме писму пишете, попечительство про-

свештенія неће да 100 књижица ваши новоизишавши да по Србіи разашлѣ, а вы слободно пошљите речене књижице къ мени да іи я раздамъ по Србіи, да се читаю и да люди особито млађи читаю и мисле о своме єзику, кои треба да болѣ уче и уреднів њимъ пишу. Тако ћете доћи у Маію, па ћемо у Тршићъ, да видимо вашу постоибину и ону богинѣ Помоне. У Београду се млоги радую, што ћею васъ видити.

Г. Зубанъ предао ми є 8 ♯ и 8 цв. да вамъ іи пошлѣмъ. Я болю прилику за шилянѣ немогу наћи, осимъ Г. Спирте, коме самъ поменуте монете предао да вамъ іи ту исплати.

Овы 8 ♯ и 8 цв. є цена за 20 єкс. песмарица II части, на ков се кнезъ Александеръ пренумерирао; тако ми є Г. Зубанъ казао.

З' Богомъ и будите здрави, па по Ђурђеву у паропловъ и са њимъ подъ Београдъ.

Јованъ Гавриловић.

[Споља:] S-r Wohlgeboren
Herrn Vuk Steph. Karagjitch
Mitgliede mehrer gelehrten Gesellschaften,
der Philosophie Doctor etc.
zu *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2674]

45.

У Београду 18. Юлія 846.

Высокоученый Господине
Высокопочитаємый пріятелю!

Прієе 5—6 дана овамо изъ Беча дошавши Г. Миморовић, казао ми є да сте се здраво у Бечь вратили. — Я самъ васъ послушао, и по одласку вашемъ одовудъ на неколико дана после, послао у Бечь за М-r Норре, како є князъ у Казанлуку одъ Султана примлѣпъ. Я самъ узео оно познато вамъ и овде печатано званично извѣстіе за темель, по нѣму написао: имаюћи предъ очима свагда, да се Европейскомъ публикуму каже: каква є садашня политика турска спрама Князу и народу

Србскомъ. — Зашто се то печатало у обштимъ новинама ніе, я самь радъ знати, и молимъ васъ да ми то на знање дате.

Вашъ посао, заоставша неплаћена пензія, ніе у Совѣту предузета; овай сада целый месецъ єданъ неће засѣданія држати; а како є ту Г. Стеићъ, за кога ни самь ни знао да є у Бечь отишао, онъ ће вамъ обстоятелніе моћи казати о поменутомъ предмету, него што я могу.

Ваше кньижице самь разаслао: у Шабацъ, Ягодину, Смедерево, Неготинъ; — сутра полазимъ у Валѣво на панаћуръ, да тамо видимъ десетъ миліона люди, па ћу гледати, да ін по той великои гомили, коя ће по свой Србіи се растурити, пошлѣмъ све по целой Србіи.

Поздравляюћи васъ любезно єсамь

вашъ почитатель
Јованъ Гавриловић.

П. П.

Г. Д-ръ Панчићъ биће овде намештенъ, алъ не у Ужицу, него може бити у Ягодину. — Я самь вамъ показао овде рачунъ од 100 єкс. І части песмарица и съ вама се намиріо, давши вама 56 кр. у сребру; — како самь я Глиши Возаревићу дао кньиге одъ нѣга по наредби вашой узимао Г. Зубану и Милутину дао; то бы желіо да ми пишете и да кажете, како сте се са мномъ за речене кньиге по рачуну, когъ самь вамъ овде предао, намирили.

Горньи.

[Споља:] S-r Wohlgeboren
Herrn Vuk Steph. Karagjich,
Doctor der Philosophie und Mitgliede mehrer
gelehrten Gesellschaften & c.
in *Vien*[1].
Landstrasse № 362.

[Напомена Вукова:] одговорено 22. Августа 846.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2675]

[1] Овако и даље док се друкчије не каже.

46.

У Београду 13. Октов. 846.

Благородный
и Высокопочитаемый Господине!

Књигу ону Г. Ранке предао ми є Г. Стеићъ; а я самь онай чланак die Unruhen in Bosnien прочитао. Оно є у 831. год. скоро све онако было као што пом. Г-нъ пише; алъ бы се млого коешта додати и попунити могло; него да се то учини, треба времена и труда; нити бы за овай толико маріо; него ме мрзи ићи у кн. канцелярію и тамо у архиви истраживати коресподенціе оногъ времена. Нека ово дакле остане за садъ; а Ишъ алла: биће и томе време.

Кадъ ни су немачке полит. новине ктеле да приіме о дочеку Кнеза Србскогъ у Казанлуку; я васъ молимъ, да тай чланакъ пошлёте Г. Јордану у Липиску, па ће га онъ штампати у Slawische Jahrbücher. Што будете за пошту платили, узмите одъ Г. Спирте, па ћу я у Земуну издатакъ тай измирити.

Ваша є молба овде кодъ Совѣта одбачена; а то изъ саме *економіе*, и зато ню сада понављати неможете; алъ кадъ дођете овамо о Ђурђеву, опетъ ћемо срећу пробати. Нетреба очаявати.

По жељи вашой, я самь упитао у дућану Милутиновомъ колико є књига ваши кодъ Глише Возаровића бывши, у истый дућанъ предано; и добио самь одговоръ:

„17. Јунія 846. 15 ком. књига“.

Ваша писма управлѣна Г. Угричићу и Козельцу оправіо самь; одъ овогъ знамъ да имате одговоръ, а онай ми є ово дана казао, да ће вамъ одговорити.

Ноте Шлезингерове послао самь вамъ съ поштомъ; онъ ми каже, да ће выше такови арія и игри србски издати посредствомъ литографіе коя се сада овде завела. Како ове ноте изиђу, послаћу єданъ ексемпларъ вашой кћери.

Г. Ђоко Поповићъ овамо долазіо ніе; братъ му, Г. Милошъ, каже да ніе ни силазіо амо доле; него да є єднако у Бечу боравіо.

Књигу Ранкеову предаћу по вашем налогу Г. Спирти.

Ово су довде све препоруке ваше за мене; сада нека слѣдує єдна за васъ и то одъ стране правителства нашегъ. Јошть лане є заключило поменуто правителство, да овамо позове Г. Карла Хейровскогъ Обер кунстмайстора у Прибраму у Ческой, да овамо дође на два месеца, Србію обиће као Рудар, па после да предложенѣ учини: како бы се у земльи овой руде вадиле. Овогъ лета мислилисмо єдва, да ће поменутый Господинъ овамо доћи. Алъ онъ не дође: изговорившисе, да є имао неке грађевине да посвршує, па у месецу Августу да се разболео, да се одъ болести предигао и опоравіо, алъ да є іоште слабъ а време поздно, па се неможе у зимно доба на путъ кренути, нити по Србіи путовати.

Но осимъ преднаведеногъ обстоятелства због кога Г. Хейровски овамо овогъ лета доћи могао ніе, разнео се овде гласъ, да Правителство Аустрійско не радо пушта тога чиновника овамо. Я мислимъ да є тай гласъ са свимъ неоснованъ особито што се двомесечногъ дозволеня, да Хейровски овамо дође, тиче.

Я васъ дакле молимъ, да вы одма како писмо ово у руке пріимите, отидете Г-ну Карлу Јовану Петру Графу Сармажу, ц. к. дѣиствит. придворномъ Совѣтнику и Референту при Придворной Камери за дѣла новчана и рудокопна — Hofkammer in Münz- und Bergwesen — и да га упитате одъ стране нашегъ правителства — конфиденціално далъ є то, да Хейровскомъ се овамо доћи не да истина; па ако ніе, као што я єдва држимъ; а оно єли Г. Хейровски предао прошеніе, поменутой Камери, да му се даде урлаубъ за два месеца, да у Србію дође, па ако ће му се истый Урлаубъ дати, оћелъ моћи онъ — Хейровски овамо одпуштенъ быти да дође идуће године месеца Маія и Јунія. Одговоръ Г-на Грофа Сармажа сообштите ми чась пре.

Ако вамъ треба Фіакеръ, Графъ тай седи, Unter Bäckerstrasse № 746, узмите га слободно па издатакъ тай наплатите одъ Г. Мите Спирте; а я ћу га овде у Земуну подмирити.

Валяда знате да є Г. Сармажъ Хрватъ; тако нашъ Емшерія.

Поздравляюћи васъ любезно єсамь съ почитаніемъ

вашъ покорній слуга
и пріятель
Јованъ Гавриловић.

П. П.

Рударъ Српскій, Г. Ђоко Бранковићъ, пише данасъ *у овомъ истомъ послу* Г. Барону Хауеру, кои є Совѣтникъ bey der Landesregierung des Erzherzogthums Oesterreih unter der Ens [?] Овай є Г-нъ Баронъ лане водіо Бранковића Г-ну Графу Сармажу и овай му є казыво, да Србія не треба да тражи Рудара изванъ Аустрійске државе, него изъ Аустріе, кадъ є она и свою младежъ у Шемницу изучити дала. Ово да знате а и то како є писао Бранковићъ Г. Бар. Хауеру.

[Напомена Вукова:] одговорено 22. Окт. 846.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2676]

47.

У Београду 27. Окт. 846.

Благородный
и Высокопочитаємый пріятелю!

Ваша писма обадва и оно одъ 20. и одъ 22. тек приміо самъ и особито вамъ благодаримъ што сте препоруку ону кодъ Г. Графа Сармажа лепо и брзо свршили.

За Ђоку Поповића ништа нисамъ друго свршити могао; него самъ се рѣшіо самъ, да му 15 Ф. ср. месечно и починюћи одъ 1. Ноємвра римскогъ о. г. у помоћъ даємъ; па тако свакогъ 1-ог месеца да прима докъ се тамо узучи и докъ *васъ узлуша*. Предаите му овай приложеный билетъ, па нека съ ньимъ оде Г. Куртію и тамо месечну помоћъ одъ 15 фор. ср. пріима.

Па желећи Ђоки колико выше узмогу помоћи, кажите му да напише колико дуга има; єръ онъ морао є дуга начпнити, па да гледамъ да му у исплаћеню или я или другогъ да наговорпмъ да му помогне.

Явите ми како сте приложеній билетъ примили.

Вашъ
Јов. Гавриловић.

[Напомена Вукова:] одговорено 11/23 Ноємвр. 846.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2677]

48.

Благородни
Високопочитајеми Господине!

Јучер сам добио писмо од Г. Хејровског из Прибрама. Пише ми, како је предао своме надлежатељству у Прибраму прошение, да му ово изради код највишег рударског надлежатељства дозвољење, да може на пролеће у Србију доћи.

У своме томе писму Г. Хејровски каже, да ћеју му у томе израђивању, да у Србију доћи може на руци бити Господин Губерниални Совјетник Лил од Лилиенбах, најстарији рударски чиновник у Прибраму, Г. Хофрат Лајер и Г. Хофкомисионсрат Шмид. Г. Хејровски додаје и то у своме писму, да ће он сам собом, ако узтреба у Беч доћи, и за дозволење да у Србију доћи може настојавати.

Прошение преднаведено Г. Хејровскога по његовом собственом примећању доћи ће у Беч путем президијалнимъ; и зато можебити Г. Граф Сермаш за њега (прошење Хејровскогъ) неће знати, и зато ви отидите Г. Графу Сермажу, кажите му да прошење овде више пут поменуто auf dem Präsidial-Wege у Беч ће доћи, него нека он (Г. Граф) као *наш добри Емшериа* својим уважењем настане код Г. Президента, да се Хејровском потражено дозволење, да овамо к нама на пролеће доћи може, даде.

Ако Г. Хејровски дође у Беч сам, ја сам му писао, да се с вама састане на да заједнички и у договору, за његов одпуст овамо радите. Хејровском је казано и гди ви седите. Г. Хејровског сам молио, да ме о свему извјести, што у Бечу поради двомесечног одпуста радио буде; па и вас молим, да ме о томе извјестите; у одање за овај посао и писање, ако је вама тежко, можете и Ђоку употребити.

Поздрављајући вас љубезно јесам

22. Новембра 846.
у Београду.

ваш покорный слуга
и почитатель
Јов. Гавриловић.

[Напомена Вукова:] одговорено на нову годину 847.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2678]

49.

У Београду 12. Јануара 847.

Благородніи Господине,
Высокопочитаємный пріятелю!

Велика хвала на честитаню новога лета и св. Јована! Мени є врло неугодно, што по гласу писма вашегъ одъ 1. о. м. Г. Хейровски іоште ніе предао прошеніе да добіе пасошъ за Србію. Мораћу гледати да и кодъ овдашнѣгъ ц. к. Аустр. Конзулата за тай посао настанемъ.

Г. Спирти пишемъ данасъ, да вамъ пошлѣ по првой прилици два моя рѣчника. А Француско Србски-рѣчникъ у два Екс. послаћу Спирти сутра, да іи може къ вама оправити. Момъ Рѣчнику є цена 1 Ф. ср. за 1 Екс. а Франц. Србскій кошта 1 f. 20 кр. ср.

За Београдске новине наредіо самъ да вамъ се шилю бадава; пошту аустрійску самъ платіо за целу годину 3 f. и 36 кр. ср. На листъ Чича Срећка можете се ту пренумерирати кодъ Пост-Експедиціе у Бечу; за новине Читалишта Београдскогъ не знамъ єлъ уређено да могу у Аустрію прелазити; алъ и ако буде, ніе вредно и за ньи да пошту плаћате; я вамъ іи могу бадава шиљати; само умолите Спирту да вамъ іи уредно по прилици сваки 15 дана шилѣ.

Драго ми є да вамъ Ђоко тако лепо помаже. Алъ бы радъ знати: далъ є оно истина што новине ческе у Прагу и ове овде разгласише, да ћете вы ове іоштъ године рѣчникъ у печатню дати, или да не радите на Истории новіи времена Србіе?

Пріе неколико дана даде ми Г. Зубанъ 60 Ф. ср. да вамъ іи оправім; я самъ исти данъ новце предао Спиртипомъ овде кореспонденту Г. Беалу; а имамъ и писмо одъ Спирте, како вамъ є поменуте новце да се у Бечу исплате, наредіо.

Будите ми здрави и весели; а ми овде млоги изгледамо или на рѣчник или на Историю Србіе новіи времена ове године, па ма се о Ђурђеву ове год. невидили, па ни што чалабркнули.

Јов. Гавриловић.

[Напомена Вукова:] одговорено 28. (24.) Февр. 847.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2679]

50.

У Београду 9. Марта 847.

Высокопочитаємый Господине!

Како самь приміо писмо ваше одъ 28. пр. мес., одма самь се побринуо, да вамъ пронађемъ оне нумере Београдски новина, коє вамъ у руке дошле нису; проговоривши о томе и са Г. Инспекторомъ Типографіе и са факторомъ, дознао самь, да су вамъ нумере одъ 11 до 18 Марта у Бечь послане; са нумерама пакъ 1, 2, 3, 4, 5 и 6 да васъ служити немогу, єръ сте се поздно пренумерирали, а сви кои су то учинили прве нумере новина Београдски добити могли нису. Зато гледаите тамо и помозитесе за те не добивене нумере како болѣ знате. Заръ ту Београдске новине нико не држи него вы? — За новине Читалишта я самь наредіо да вамъ долазе; мислимъ да ћете 1, 2, 3, 4, 5 и 6 нумеру ти новина у рукама имати прієе, него што ово писмо примите.

За кньижице коє желите имати, — я ћу вамъ слати; само є тешко са шиљанѣмъ кньига одавде у Земунъ. Дуго се у овомъ месту задрже докъ прећу цензуру и друге пограничне сметнѣ.

Да є требало у моме рѣчнику написати Бієльина, кадъ є написано Прієльина; то я знамъ. Алъ овде се поправляю *рукописи*. Мора бити онако како се овде оће. Я не пишем нигди мѣсто него место као што самь говорити научіо; алъ овде кажу да треба „мѣсто“ уписати!

За Г. Пруклера да ће овамо доћи, я већъ знамъ; нека га нека дође; и Г. Хеировски мислимъ да є већъ на путу къ Београду.

Томе човеку, кои мисли пароплове да гради па ій овде да употреби, кажите лепимъ начиномъ да одъ тога неможе бити ништа: слабо ко на то овде мисли.

Врло ми є мило што вамъ Ђока тако добро помаже; нека васъ само слуша, па ћемо за нѣга бригу имати, као што младићъ такавъ заслужује.

Прієе осамь дана послао самь вамъ преко Г. Спирте єданъ Француско-Србски рјечник, алъ овай шилѣ Ђоки на поклонъ братъ му Милошъ; за васъ два єксемплара послаћу ове недељѣ.

Драго ми є да вашъ рѣчникъ за печатню се спрема; алъ да Исторія *Србскогъ* времена тако лежи и да остане; врло ми є жао. Овде є наређено да се пише исторія времена поменутогъ; кажу да є Чубро предлаго васъ, да ю пишете. Алъ противу тога знамъ да ће бити цела Академія. Кадъ вамъ што пошлѣмъ и примите, явите ми.

Писмо є Козельцу отишло.

Јов. Гавриловић.

[Вукова напомена:] Мат. Миливојевић:
№ 1, 5, 6 (а немам још № 2, 3 и 4),
од Нов. Чит.:
I № 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
II 7, 8, 9, 10, 11.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2680]

51.

У Трсту 7. Јулія 847.

Высокопочитаємый Господине!

Я самь предузео путъ преко Трста и Венеціе у Ломбардію. Дошавши овамо поодіо самь Г. Владисавлѣвића и вашегъ сина, за когъ посл. знао самь да є овде на науци. Г. Владисавлѣвићъ ми каже, да ћете овамо доћи, да употреблявате топлице морске. Па како ћу се я до 30—40 дана вратити у Трстъ и овде 10—15 дана боравити; гледаните молимъ васъ, да и вы онда дођете, да будемо овде заедно, кадъ у Београду ове године видити се нисмо могли. Г. Зубанъ ми каже, да є требало у Београдъ да сте дошли, па да се гледы за васъ за неисплаћену іоштъ пензію. Ако да Богъ те се овде састанемо моћићемо о овоме пространіе се разговарати. Поздравите Ѣоку а я препоручуюћи се вамъ остаємъ

вашъ почитатель
Јов. Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2681]

52.

У Земуну 26. Септ. 847.

Благородный и высокоучени Господине,
Любезни пріятелю!

Вы сте дуго заостали у Трсту, Млѣткама и осталимъ местима бывше негда републике млѣтачке. — Ваше писмо одъ 17. тек. пріймio самь у Београду и на ово вамъ одговарамъ изъ Земуна, гди се по званичномъ послу неколико дана налазимъ. Новине Читалишта Београдскогъ № 21, 22, 23 и 24 предао самь я самь овде у Земуну 26. Юнія т. г. Г. Паій Спирти. Юче самь га питао и за те новине и за ону кньигу Ранкеову; и онъ се обећао да ће пропитати: и кодъ Курира и у Бечу кодъ Г. Мите. Новине Читалишта Београдскогъ одъ № 25 до 35 и еданъ Ексемпларъ Гласника послао самь вамъ по брату Г. Матіе Бана, кои є тамо отишао, да се учи у Политехники. Онай Гласникъ кога имате, Ђокинъ є; послао му га є Милошъ, Редакторъ. Зачалпа слова искао самь изъ словолившице па ми недаду: кажу да ће се съ *њима злоупотребленѣ чинити;* и зато нисамь смео за тимъ наставляти, што, као што веле, могло бы штету принети прав. Типографіи.

Одъ кньига школски предао самь данасъ Г. Паій *Забаве за децу Г. Арх. Гаврила.* Исторія Србіе по билѣшкама Г. Юговића написана одъ некогъ Паѣ Јовановића, учителя у Лединци, ніе се печатала у Београду. Цензура ніе допустила да се нешто штампа, а издатель ніе тео шанатно да му изиђе изъ штампе; и тако се кньига та у Новом Саду штампа као што ми Валтеръ наше Типографіе фактор каже. За рукопись неки, да є у конзулату аустрійскомъ бно, Милошъ ништа незна. Я мислимъ да тай рук. у реченомъ конзулату и ніе био. Г. Зубанъ вратиће се овогъ месеца изъ Цариграда. За Євангеліе у Београду ништа се неговори; єръ само Г. Стеићъ има еданъ Екс. куплѣнъ у Земуну кодъ Г. Василіевића. За рат за српски језик и правопис добро се говори. Г. Стеићъ каже: да на Србскомъ єзику ништа іоштъ овако *филологичко добро штампано ніе,* као што є овай ратъ. За сада доста други путъ далѣ.

Јов. Гавриловић.

П. П.

Ово писмо пишемъ у Скрипторіи Г. Васе Васил. кои є здравъ и продае Евангелія — и нико противъ те продае нема ништа.

[Вукова напомена:] одговорено (у Поповићеву писму 1/13. Појемвр.).

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2682]

53.

У Земуну 30. Септ. 847.

Благородны и высокоученый Господине,
Любезни пріятелю!

У писму момъ пріє неколико дана овде писаномъ, нисамь вамъ могао ништа казати, шта се у Србіи о преводу вашемъ новога завета говори; алъ што самь се бояо и о чему самь вамъ у Трстў говоріо, да ће тай вашъ преводъ у Србіи забранѣнъ бити, то се догодило: у новинама београдскимъ одъ 27. т. м. читаћете: како є Г. Митрополитъ представіо, Совѣтъ рѣшіо и Князъ одобріо, да се ваша та књига у Србію не пушта, и ако се кои ексемпларъ нађе, да се *конфисцира*. То се све свршило у два у три дана, єръ я самь 25. т. м. овамо око 10 сати прешао, съ Митрополитомъ 23 после подне у башчи нѣговой разговарао се: и о томе ништа се говорило ніє; па како самь я овде ово неколико дана, учини се та брука. Кодъ нашегъ Совѣта леже предложеня найполезнія за землю по неколико година, па се расмотрити и рѣшити немогу; а ова стваръ одма се сврши: не питаюћи много далъ то валя или не! Како ће се на пролеће Г. Митрополитъ съ вама разговарати? Далъ као и досадъ, или ће васъ онако учтиво предусрести, као Стратимировић.

Кадъ самь у Загребу біо и онде 8 дана боравіо; нисамь пропустіо распитати за нашегъ Г. Гая, кои се сада ту налази. Опъ ніє сада кодъ многи у ономъ кредиту у коме є біо; пребацую му, да гледи за свой џепъ и да има велику порцію суєте; алъ опетъ му даю *сви* честь, узвишаваю заслуге нѣгове народу учињене; и страна є народна у Хрватской *здрава* и

тврда; нити има међу њима, Илирима, каквогъ раздора: сви имаю єдну цѣль; само као свуда међу паметнимъ людма, има разни мнѣнія: каква средства мораю се употребити да се къ намери дође. — И тако опет много є болѣ тамо, него кодъ нашегъ р.... а.

Я полазимъ данасъ у Београдъ. Пишите ми тамо. А како бы било, да се тамо напише єданъ артикл са границе Србске, како се у Србіи забранює Евангеліе читати, па да се штампа у All. Z.? —

Препоручуюћисе єсамь

вашъ почитатель
Јов. Гавриловић.

[Вукова напомена:] одговорено 1/13. Нојемвр.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2683]

54.

У Београду 30. Окт. 847.

Высокоучени Господине!

На моя изъ Земуна писана вамъ има већ месецъ дана писма ништа ми неодговарате. — У Трсту сте ми казали, да ћете у Београдъ послати великашима овданьним на даръ єдно 25 екс. превода Еванђелія; то сада учинити неможете, кадъ су исти великаши књигу поменуту забранили. Алъ како овде *радо* бы ту књигу читали; што сте великашима намењули; могло бы се *маньимъ* раздати, да се своимъ єзику болѣ обучаваю. Зато наредите, да се 25 св. пошљу отуда на Г. Васу Василіевића и мени се даду кадъ ій я потражимъ. И ратъ за Српски језикъ нико не купуе, и то би требало раздати, да люди о ствари мисле и што напишу.

Јов. Гавриловић.

[Напомена Вукова:] одговорено 22. Нојемвр. 847.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2684]

55.

У Београду 16. Новембра 847.

Господине,

Данасъ самъ спреміо да вамъ пошлѣмъ Новине Ч. Б. № 21, 22, 23 и 24, коѥ примили нисте; а тако и № 44, 45 и 46. Одъ 39 до 43 послао самъ вамъ и валяда сте ій до данасъ пріимили. Я вама те новине уредно шилѣмъ: знамъ сваку № по коме самъ послао; ѳръ я кодъ себе биљежимъ. Гласнике за Г. Миклошића самъ вамъ послао, све на познатогъ пріятеля. Огледало Српско овде нема, него га морате, ако нема га на той тамо страни, а оно чакъ изъ Црне Горе добављати. Исаиловићевъ рѣчникъ има Ђуро Даничићъ, па се можете съ тим ексемпларомъ служити међутимъ, а я ћу вамъ ове неделѣ ѳданъ тамо оправити. Таблице, коѥ сте узели тамо за мене я іоштъ приміо нисамъ; алъ ћу ій примити, кадъ Ђуро пише, да ій ѥ предао тамо Г. Спирти. Вы ми благодарите, што самъ Ђоки примакао 10 ф. алъ я нисамъ толико; него само 5 фор. а то ѥ, давао самъ му почевши од 1. Новембра 846. па до последнѣгъ Октовра о. г. по 15 фор. на месецъ, а почевши од 1. Новембра о. г. па у напредакъ даваћу му по 20 ф. Новце ће сваког пръвогъ дана месеца пріимати кодъ Куртіѥ. Ово нека зна; и ако до садъ по наредби моіой 1. Новембра по римск. календару 20 фор. пріимію ніѥ; одма да ми то яви. Што самъ му накъ дугъ исплатіо, то самъ му іоштъ и лане хтео учинити; а сада самъ учиніо што ѥ написао онако добро ратъ за правописъ и ѳзикъ. Я самъ юче одъ те књиге раздао овде ученой се младежи у Лицеуму 24 екс. и *то све онакимъ ѣацима, кои мисле о ѳзику.*

За вашъ преводъ новога завѣта найвише ѥ, као што я налазимъ, Г. Митрополитъ повода дао да се забрани. Алъ као што чуѥмъ при свой забрани, много ѥ ти књига овамо унешено; чуѥмъ да ѥ и Князъ ѳданъ ѳксемпларъ за себе узео. Тако ришћанлукъ найпре забрањуѥ књигу, па после чита: Нека ѥ свашта као на вашару! Кадъ ваша тужба дође Просвѣштенію, видићемо како ће изићи рѣшеніѥ.

Г. Зубанъ ѥ дошао. Я самъ био кодъ нѣга и поздравіо га одъ ваше стране. Дао самъ му ратъ за Срб. ѳзикъ и правописъ да чита; а добио ѥ и новога завѣта преводъ, па га

сада чита. — Ако вамъ попечителство допусти да пошлѣте књиге овамо, онда можете ји послати или Зубану или мени; то є онда свеѣдно. Само ако се допусти.

Ђуро Даничићъ ктео є, да пошлѣ овамо, да се нешто у гласнику штампа; алъ са правописомъ вашимъ. Колико су рада Г. Г. ученог друштва да добију прилоге добре за гласникъ; толико имъ є тешко, што немогу вашимъ правописомъ штампати; знате да за тај правописъ постои законъ, заоставши одъ Кн. Милоша, алъ ипакъ сада оће учено друштво, *да противъ те забране нешто представи:* да се она то єст дигне, ма само за гласникъ, па да се у овоме може и вашимъ правописомъ штампати; ако друштво то изради; онда ћу и я што написати за Гласникъ *и вашимъ правописомъ* штампати.

Г. Панчићъ премештенъ є изъ Ягодине у Крагуевацъ, као на болю штацію. Писао самъ му, да ћете доћи, па да съ вама проће тамо до Польице.

Поздравляюћи васъ любезно єсамъ

вашъ почитатель
Јов. Гавриловић.

[Напомена Вукова:] одговорено 22. Нојемвр. 847.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2685]

56.

У Београду 6. Декем. 847.

Господине!

Вы кажете у писму вашемъ одъ 29. пр. мес., да сте добили Гласникъ, па очекуєте и огледало да вамъ дође; а я се опоминѣмъ, да самъ вамъ писао, да овде огледала нема; него да га тражите ту у той страни; или преко Г. Владисавлѣвића изъ Црне Горе. Броєве 22, 23. и 24. я самъ вамъ послао алъ нисамъ знао да немате 21; и овай ћу вамъ набавити; премъ да самъ я ове броєве 21, 22, 23. и 24. *самъ* предао гди треба па су се изгубили. Ако Ранкеове књиге *никако* нема, а вы другу набавите, купити се може. Неки

данъ добыо є Г. Д-ръ Школа Милованъ Спасићъ сва четири дела Ранкеове Historische Jahrbücher, у єдномъ одъ ньи є буна босанска описана, за кои чланакъ вы се и онако интересирате. Кньигу нека плати Г. С . . а. Єръ є до нѣгове крививице, што є кньиге нестало. Г. Васа ништа ми не поручує, за какве кньиге, да є за мене одъ васъ добыо.

Одъ Рата за Српски єзыкъ и прав. имамъ 15 ексем. нека се нађу. 9 екс. є продато новце самь уписао на вашъ рачун. Tafeln zu Statistik примио самь. Идуће неделѣ послаћу вамъ Рѣчнике Исаиловићеве: срб.-франц. и срб.-немачки; овай є последньи скоро изъ Типографіє изишао. Ваша є жалба дошла на Попечителство Просвѣштенія; алъ се ништа незна, шта ће вамъ се одговорити. Я самь Г. Зубану вашъ поздравъ изручіо, па ми онъ каза, да та забрана на преводъ вашъ Ев. *ніє преко Совѣта и княза ишла,* него да є Митрополитъ умоліо Просвѣштеніє, да ово забрани; и тако Просв. умоли финансію и ова одма распише свима ђумруцима: да се Вуково Ев. тако пише, у Србію не уноси. Све се ово догодило, кадъ самь я на измакъ Септем. у Земуну боравіо. — Сада дакле стои вамъ отворенъ путъ тужити се Князу и Совѣту, противу изишавше забране. Алъ болѣ Совѣту да се тужите; єръ є найвећи противникъ вашегъ превода Г. Петроніевићъ. Овака рецензія изићиће идуће неделѣ у Подунавки и то противу оногъ чланка у Сѣв. пчели, у комъ се вашъ у речи стоећи посао хвали.

Читао самь онай чланакъ у Јордановимъ Jahrbücher, гди се Хаџићъ хвали, а вама се пребацує, као да вы задиркуєте у личностъ, алъ већъ є онда ставлѣ. (?), знакъ, да Хаџ. у ту выше забада него вы. На ваша питаня у писму одъ 29. пр. мес. одговарамъ вамъ 1° да є у Загр. немач. новинама лане стаяло, да Хаџићъ народну Србску кассу стои 50.000 ф. ср. у ову сумму иде за Законикъ са 2000 #. 2. Г. Зубанъ каже, да є истина, да є Хаџ. забранѣно било у Совѣтъ долазити. 3. Рукописъ онай, за кога питате налази се у Архиви Совѣта, као што Г. Зубанъ потврђує.

За вашегъ пріятеля изъ Далмаціє овде изгледа нема; осимъ ако бы учитель ктео бити. И зато ако има свою кућицу и 300 ф. нека ій чува и нека седи кодъ своє куће. За службе правителствене у Србіи излазе изъ овдашньи Школа младићи, па мораю чекати по выше времена, докъ имъ се

место наће; а страногъ пріимати у ове манѣ службе, *никако* се не допушта.

Друштво учено држало є ово дана свою седницу; ту се међу осталима повела речь и о вашемъ правопису, да се то есть ньиме могу штампати у Гласнику саставцы; Г. Бранк. и Исид. били су мнѣнія да се примаю састав. писани Вук. правеписомъ у Гласникъ. Сергіє био є неутраланъ; остали противу тога: и тако се заключи да се вашимъ правописомъ *несме печатати*. Попечитель є био у сѣдницы; онъ є био као што чуємъ индиферентъ. Я мислимъ, да вы о томе нѣму непишете. Єръ ако вамъ є онъ пріє две године и рекао, како бы требало да буде, сада ће другчіє окренути. Особито што є Петонізвићъ найвећи противникъ вашегъ правописа и свега што одъ васъ произлази. Г. Зубанъ є спрамъ васъ и садъ као што є био увекъ. — Као што мислите на пролеће овамо поранів доћи; вы то учините. Гледаите да ваше послове тако тамо у редъ ставите, како ћете у почетку Априла овамо доћи; па о Ђурђеву путъ одавде по Србій и Босни предузети моћи да будете у Польици у Августу.

Јов. Гавриловић.

[Напомена Вукова:] одговорено 21. Јан. 1848.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2686]

57.

[после 1847.]

Гласници се шилю члановима свима друштва Срб. Словесн. бадава; то є тако ове године заключено. А и за овай провктъ немате ништа плаћати.

Ј. Гавр.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2687]

58.

У Београду 1. Февр. 848.

Господине!

Приміо самь Хамерову кньигу; а и оне, кое сте ми преко Г. Василіевића послали. Вп ћете Новине Читалишта добивати

као и до сад, а тако и просветне: нити треба да за ове што, као што то у вашемъ писму одъ 21. пр. мес. велите, да плаћате; еръ и я за ньи ништа не даемъ. За Београдске новине я самъ одавно овде за васъ платіо и у рачунъ ставіо; мислимъ, да ове последнѣ добивате, кое не би било, да платіо я ни самъ.

Г. Зубанъ каже, да ваша молба за остатакъ пензіе нити ће се кодъ Совѣта уважити; нити е вредно, да ви што далѣ о томе радите; еръ се помоћи нећете. За ону Крагуевачку спрдню овде сви мисле конма е мозакъ на своме правомъ месту онако као што и ви; алъ кадъ е ону спрдню написао „высокій државникъ“ као што га Сергіе зове; онда сви високоучени кажу, да оно спрдня ніе; него да е све лепо и красно. Ово се езикомъ тако каже; а у себи мисли се другчіе. Одговоръ на спрдню биће штампанъ; видићете га у Подунавки. Ви оћете да знате: ималъ овде кога за васъ или су сви противу васъ. Само Зубанъ и я смо явно и свуда за васъ: а други и ако е, онъ казати не сме; па ко ће ій знати, кои су.

Симину Исторію Црне горе послаћу вамъ съ првомъ згодномъ приликомъ. Ви одавде знате све што се ради; сада имамо новина доста; изъ кои видити можете шта се овде ради; осимъ тога добива Ђока почесто писма одъ свога брата съ коимъ самъ я врло *задоволянъ*. — Немоите мислити, да самъ я неки церемоніящъ, па чекамъ одговоре и тражимъ титуле и одъ други, а камоли одъ васъ. Я вамъ непишемъ зато што пише Милошъ Ђоки; а особито надамъ се на пролеће *рано* да овамо дођете; па да устмено вамъ се каже много ковшта, што е за писанѣ дугачко. —

Єдно друштво Енглеско нуди се преко свога човека у Бечу, да овде бакаръ копа; овай човекъ подписуе се овако: Karl F. Loosey, in Vien, Ingenieur, Bevollmächtigter der Kupfer-Gewerks-Gesellschaft in England, Mexico, Chili &c. Я би се у преписку съ човекомъ овимъ упустіо; алъ се боимъ. да ніе какавъ шарлатанъ; па зато кажите Ђоки: нека се потруди и распита: какавъ е то човекъ и какво е друштво; особито подъ коимъ именомъ ово постои; па би я моліо и конзула Енг. да ми яви, за то друштво, нѣнъ капиталъ, послове и солидитетъ &c. па после, да се съ ньима у разговоре упустимъ. Што Ђока за тога „Loosey“ дозна и нѣгове

комитенте; нека ми яви. Алъ съ тимъ посломъ не треба да ити; него лагано, само добро да се извести.

Да ми є сада знати шта вели Г. Хаџићъ, како сте одъ Цара прстенъ добыли; а найученый люди изабраше васъ, єдногъ Србина, у свое друштво. Нећелъ опетъ рећи, да ви нисте по реду у школе ишли, као Г. Лазићъ, кои є у Шарошпатаку уредно школе свршіо; и тако бы по мнѣнію Г. Х. требало, да буде Л. пріє членъ ученогъ друштва него вы. Я мислимъ да у нашой Митрополій сви мисле као Г. Хаџићъ не исключуюћи одъ ньи ни старешине у конаку. Е шта ћемо! Алъ тако є било и кодъ други люди, па є и кодъ насъ; а прота Мата Ненадовићъ вели: шта є коєшта, било, па прошло, па ће проћи и ово. А тако и єстъ.

Поздравляюћи вазъ любезно єсамь

вашъ

Јов. Гавриловић.

[Напомена:] одговорено 8. Марта.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2688]

59.

У Београду 22. Марта 848.

Господине!

Ваша два писма: одъ 8. и 9. Мар. приміо самь у єданъ данъ. Што сте ми послали оне печатане листове, чини ми се да самь узалудъ за ньи 40 Ф. ср. пздао. Ови су листови сада ситница према крупнимъ стварма, коє се сада по свету показую. И зато немоите ми више овакове листове шиляти.

Вы кажете у писму вашемъ одъ 8. тек. да се овде говори, да вамъ се одузме пензія. Я самь питао єдногъ Совѣтника за то, кои ми є *свойски* одговоріо, да о томе никада речи било ніе. И зато можете ви мирно спавати. Само ми се чини, да долазакъ вашъ овамо како є све раздражено неће за васъ и за вашу стварь пробитачанъ бити. Пензію неиздату добити нећете; а путовати овогъ пролећа по Србій, па одо-

вудъ у Босну и Далмацію, неће се моћи. Међутимъ ово є мое мнѣніе, а ви како знате, онако чините.

Г. Лозеу вашемъ сусѣду кажите, да се онъ нимало не срди што одговора нема; ми предложенѣ нѣгово у немарностъ бацили нисмо, него морамо найпре саставити рударско надлежателство, кое ће у стаю бити предлаганя нѣгова измерити и уважити. А мислимъ да ће ово надлежателство саставлѣно бити тамо до Дуова; а и то далеко ніе. Међутимъ ако Г. Лозеи има што да предлаже по струци своегъ намереня, нека чини, па ће му ново рударско надлежателство одма на исто предложенѣ нѣгово и одговоръ дати.

Поздравляюћи васъ любезно всамь

вашъ почитатель
Јов. Гавриловић.

[Напомена Вукова:] одговор. 26. Апр. 848

[Ориг. у арх С. К. Академије бр. 2689]

60.

У Београду 2. Маія 848.

Господине!

Кадъ сте вы мени писали на Благовести о. г. да провидимъ жалбу вашу Совѣту предану; — я самь то учиніо, жалбу прочитао и разабрао шта є Совѣтъ на ню рѣшіо? а то рѣшеніе гласи: *да се жалба ваша не уважава.* Г. Стенѣъ приміо є на себе, да вамъ ово рѣшеніе саошти; и я самь мисліо, да є онъ то учиніо, а ево сада видимъ изъ писма вашегъ одъ 26. Априла, да Г. Стеиѣъ то учиніо ніе. Оне књижице, кое сте ми послали: одговоръ В. Л. и Г-ну съ два крста я самь пріиміо и раздао, и іоштъ ћу раздати, да ій има по целой Србіи. Него ми се чини, да сада људи слабо мотре на ове књижевне распре; почемъ се сада ради свуда о променама, кое ће преобразити карту Европе. Оћелъ одъ те промене нама што овде у Србіи у торбу пасти, видиѣемо. За слоб(од)нію цензуру овде се засадъ ништа учинити не може; томе веруйте ми ніе Х. кривъ; него се наша господа боѣ слободне цензуре, кое себе ради, а кое и Руса и Турака

ради. Жао ми є врло што се овогъ пролећа видити нећемо; у ово сада време башъ би требало да сте овде, да се разговарамо о озбилнимъ нашимъ стварма, а мало и о спрдняма чича Іоксинима. Овде нема у Србій ништа ново; Турци су тели, да намъ пошлю нешто више войске да насъ брани противу Мацара; а нашъ є ришћанлукъ казао, да ће се самъ одъ насртая Мацарскогъ бранити; и тако Турци неће у Србію войске шиљати више него ово што сада има. Ноћасъ є дошла овамо штафета изъ Сремски Карловаца: тамо су юче изабрали Шупљикца за войводу Србскогъ а Митрополита прогласили Патріархомъ. Кажу и то да Власи сада са Србима се слажу.

Новине Читалишта Беогр. и Сергине я вамъ шилѣмъ; и ако ій сваке неделѣ не добіяте, я кривъ нисамъ. Него како бы било, како є тамо слобода печатнѣ, да платите тамошньой пошти, па да вамъ се ти листови съ поштомъ шилю, као и београдске новине. Жао ми є ако Г. Лозе съ Кошутомъ се погоди; ми чекамо да намъ дође управитель рударскіи и мислимъ да ће бити до Дуова овде. Будите здрави а я остаємъ

вашъ почитатель
Јов. Гавриловић.

[Напомена Вукова:] одговорено 13. и 15. Маија 848.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2690]

61.

У Београду 23. Юнія 1848.

Господине!

Ваше писмо одъ 14. тек. добіо самь 18. тек. у вече; приложено у нѣму писмо послао самь други данъ Г. Милутину Радовановићу; а 21. тек. отидемъ у дућанъ реченогъ Г-дара и примимъ одъ сина нѣговогъ 130 ф. Б. Н. и 30 кр. ср. за вашъ рачунъ и издамъ му на ту сумму квиту. Юче предамъ исту сумму овде налазившемсе калфи Петру Г-ра Спирте изъ Земуна, съ молбомъ, да вамъ те новце у Бечь часъ пре одправи. Него како новце примите, а ви ми по-

шљите на њи квиту, да предамъ Г. Милутину, а да узмемъ мою натрагъ. Књиге, ков сте ми послали на ћумруку су београдскомъ, я ћу ій данасъ узети и разаслати; и онако ће о Петрову бити скупштина у Крагуевцу.

Бата Лака є дошао овамо; алъ ми іоштъ приповедао ніе, како є у Прагу било; ми смо се овде смели: изгледаюћи шта се око насъ ради, и не знаюћи, шта ће изъ овогъ мутляга да буде. Нека Богъ буде у помоћи.

Јов. Гавриловић.

П. П. Гласникъ іоштъ ніе печатанъ.

[Напомена Вукова:] одговорено 1. Јулија 848.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2691]

62.

У Београду 5. Септ. 1848.

Господине!

Данасъ узмемъ перо, да вамъ напишемъ одговоръ на два ваша писма: єдно изъ Беча одъ 19. Юлія, и єдно изъ Трста одъ 7. Авг., кадъ ми писмоноша донесе ваше писмо одъ 31. Авг. съ рецеписомъ. Садъ дакле дужанъ самъ вамъ одговорити на три писма.

На писмо одъ 19. Юнія одговарамъ: да самъ послану ми брошурку: *der Slawen-Congress* приміо; и хвала вамъ што сте ми є послали. — Што се тиче Г. Ђоке Поповића, коме самъ я месечно новцемъ у помоћъ притицао; я самъ са свршеткомъ Априла месеца ове године укратіо му ту помоћъ изъ млоги узрока коє би овде наводити дугачко било; а о томе самъ *одма* брата нѣговогъ Г. Милоша првогъ дана месеца Маія о. г. известіо; па што овай то своме брату на знанѣ дао ніе незнамъ. Доста є то: да я Г. Ђоки нити могу помоћи новчане више давати, нити 60 ф. ср. платити, ков є онъ узео и путовао у Златни Прагъ и натрагъ. Новине Читалишта Београ. нешилѣмъ вамъ зато; єрбо ми іи Г. Мплошъ Поповићъ не шилѣ; нека дакле Г. Ђока съ Г. братомъ своимъ

зато се споразуме, да те новине добіяте и безъ могъ посредствованя. Новине Г. Сергія Николића престале су излазити; зашто? не знамъ. — Књижице: *В. Лазићу II и још којешта* примio самъ. Алъ раздао нисамъ, єръ самъ добіо писмено одъ попечителства просв. да не раздаємъ. Шта ћете съ тимъ књижицама радити, изволите ми писати. Скупштина у Крагуевцу є прошла, на ньой є еданъ овдашньи синъ, Г. Црнобарацъ, позивао люде, да се подпишу, да истераю *Швабе* (наравно све ћутуре); ово є за сада мимоишло се; алъ ће се по свой прилици други путъ и съ больимъ напредкомъ предузети. Зато треба, ко є годъ Шваба, да є спреманъ за путъ и да чува паре!

На писмо ваше одъ 7. Авг. одговарамъ: Г. Лозе тражи, да му пошлѣмъ бакарни руда изъ Србіе. Молимъ васъ, кажите му, да ћу му одговорити я скоро; єръ имамо сада управителя Србскогъ рударства, кои ће до 8 дана у Београду почети свой посао радити; сада се налази у Рудној глави и Майданъ Пеку; а бакарне су руде овомъ последнѣмъ месту.

На писмо одъ 31. Августа: Мени є драго, да г. Лозе ніе отишао у Америку; као што самъ горе навео, скоро ћу моћи Господину томе одговорити на нѣгово писмено Правителству Србскомъ учинѣно предложенѣ. За вашу пензію Юлія месеца, споразумитесе сами съ Г. Спиртомъ у Бечу; я незнамъ, зашто вамъ є исплатио ніе; данасъ одма писаћу у Земунъ и питати: зашто вамъ се пензія издала ніе?

Јов. Гавриловић.

[Напомена Вукова:] одговорено 2. Нојемвр. 848.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2692]

63.

У Београду 19. Септ. 848.

Господине!

Као што самъ видіо изъ вашегъ последнѣгъ на мене управлѣногъ писма, ви сте се били забринули, што вамъ пензія за месецъ Юлій издата на време била ніе; алъ сте изъ

могъ на васъ управлѣногъ као одговора на три ваша писма, разабрати могли, да самь я Г. Спирту одма упитао: зашто ваша пензія издата ніє; ово дана поручіо ми є поменутый Г-ръ, да є заборавіо био на вашу пензію за месецъ Юлій; алъ да є наредбу учиніо, да се погрешка та поправи. Я мислимъ, да є она веħъ поправлѣна. Него вы, моламъ, одма ми явите, кадъ Г. Мита пензію вамъ на време не изда; да я томе неплаħаню одма у трагъ уħемъ; *връ ми овде уредно свакогъ месеца издаємо пензію вашу Спиртиномъ човеку, Г. Беалу.*

Одъ више година финансія држи бечке немачке новине Wiener-Zeitung; па є тако пренумерирана и за ову годину: плативши у месецу Декембру пр. год. у єданпутъ за целу годину 1848. Кадъ є редакція новина речены почела у марту месецу о. г. издавати узъ главніи (Morgenblatt) листъ и вечерньи листъ (Abendblatt), фінансія се одма кодъ овдашнѣ поште аустр. и на тай пренумерира и плати до 1-ог Юлія о. г. У Юнію месецу требало є предплатити за вечерньи листъ одъ 1. Юлія па до последнѣгъ Декембра тек. год. Алъ се то заборави, и вечерньи листъ престане долазити: главный пакъ є долазіо непрекидно. Да не бы пакъ безъ вечернѣгъ листа били, отидемъ на овдашню пошту, да на реченый листъ пренумерирамъ. Експедиторъ поште не ктеде узети новце: изговараюħи се: да є рокъ къ предплати протекао. Тако преморанъ будемъ писати у Бечь Г. Курти и замолити га, да онъ у Бечу на вечерньи листъ новина бечки финансію пренумерира, коє онъ и учини плативши 4 ф. и 36 к. ср.; као што є о томе Г. Кумануду, нашегъ овде Банкера, извѣстіо. И тако добіемо вечерньи листъ беч. нов. одъ 1. Юлія до 3. Авг. у єданпутъ; поздніє намъ пошлю опетъ те исте листове, алъ я дупликате пошти повратимъ. Одъ 3. Авг. до 19. истогъ месеца долазили су листови вечерньи уредно сваки данъ; а одъ овогъ дана опетъ престану долазити; бадава є писано одъ стране овдашнѣ поште Гл. Експедиціи бечкой, бадава одъ Куманудіє Куртію; до данасъ ни новина ни одговора изъ Беча! — Я васъ дакле молимъ, да ви или сами или кога наħете и пошлѣте: нека се упита Курти єлъ онъ по Куманудиномъ писму пшао у Гл. Експедицію и питао зашто се овдашньой финансіи вечерньи листъ Беч. нов. одъ 19. авг. т. г. не шилю? па ако онъ ништа свршіо ніє, а вы гледайте, да се кодъ Гл. Експедиціє то изради; па да тай листъ — Abendblatt као и Morgenblatt добивамо. А као што самь казао

листове те добили смо до 19. Августа: овогъ є дана био то єсть последньи листъ вечерньи кои смо добили, и тако сада треба, да намъ пошлю одъ 20. Августа амо па тако сваки данъ као и главни (Morgenblatt) да намъ се шилѣ тай вечерньи листъ до свршетка године, кадъ є Курти платіо. Ако буде до плаћаня какво запинянѣ; а вы то исправите я ћу вамъ новце послати.

Поздравляюћи васъ єсамь

вашъ почитатель
Јов. Гавриловић.

[Напомена Вукова:] одговорено 2. Нојемвр. 848.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2693]

64.

У Београду 20. Декем. 848.

Господине!

За вашегъ сина рѣшіо є Совѣтъ, да му се благодѣяніе *не издае;* єръ се, вели, то дае само овдашньой и овде учившой се деци, кадъ се шилю на страну, да се далѣ изуче за потребу службе народне. Тако сада гледайте, шта ћете далѣ радити съ дететомъ вашимъ. Атестате, кое сте амо послали, я ћу узети после Божића и вама, као што ми подъ 7. тек. мес. пишете, послати.

Юче самь запечатіо и ово ћу дана у Земунъ Г. Спирти послати:

1. Дѣловодный протоколъ Карађорђевъ. Поклонъ одъ Г. Исидора Стояновића за васъ.

2. Грађа за Србску Граматику одъ Петра Нинковића. За ову самь кньигу дао 30 кр. сребра и на вашъ рачунъ уписао.

3. Основи ратни. Одъ Матіе Бана. Два Екс. поклонъ одъ истогъ Г-на за васъ.

Не могу пропустити, да овде не напоменемъ, како ви мени више пута препоручуєте да што за васъ купимъ и у

рачунъ ставимъ; а рачуни не треба само да се броіе, него и да се раскрсте.

Тако имамъ я єданъ рачунъ съ вама одъ 28 година, кои іоштъ стои не пречишћенъ. Мени се чини, да самъ я вама у 820. или 821. позаміо 300 ф. ш. На овай дугъ имамъ одъ васъ 9 писама; као:

1, Датумъ подеранъ, коимъ потврђуете, да сте 300 ф. ш. примили прie две године и то у Бечу: да се претрпимъ два месеца, па ћете ми вратити, или ћете ми извѣстный терминъ одложити (све ваше речи).

2, одъ 10. Маіа 823. у Лаипцигу.
3, одъ 4. Окт. 824. у Бечу.
4, одъ 6. Февр. 825. у „
5, одъ 6. Авг. 825. у „
6, „ 3. 9-бра 825. у „
7, „ 27. 7-бра 827, у „ . У овомъ кажете: да се магарацъ вашъ попео узъ брдо, него да причекамъ іоштъ кое време.

8, одъ 4. Марта 828. у Будиму. У овомъ кажете: да одъ песмарица остаю кодъ мене 24 књиге; то да запишемъ на рачунъ дуга одъ 300 ф. ш.

9, одъ 27. Маіа 829. у Бечу, коимъ ми шилѣте књигу: Die Serbische Revolution v. Ranke, алъ новаца іоштъ немамъ да вамъ се одужимъ. Ваше собст. речи.

Кадъ ћемо ми овай стари, кадъ ли новій рачунъ свршити? — Я велимъ, да вамъ сада по новомъ лету, као што трговци чине, пошлѣмъ рачунъ новій; а за старіи да ми кажете, шта ћемо да чинимо. Єръ кадъ ево 28 проће, треба да се зна: шта сте наумили съ тимъ старимъ дугомъ.

На питаня ваша одъ 7. Дек. одговарам:

1. У Србији избира село кмета, а срески га Начелникъ потврђуе.

2. Кмета неможе избацити чиновникъ Прав. него Судъ, кадъ онъ — кметъ — што скриви.

3. Кмета плаћа село; одъ сваке пореске главе добіе онъ по полъ цванцике.

4. У селу има само главній кметъ (предсѣдатель примир. Суда) кои плату (3) прима и одъ главе свое порезъ не

плаћа, а остали кметови нѣгови помоћници (членови примирит. Суда) служе бадава и плаћаю порезъ.

Јов. Гавриловић.

[Напомена Вукова:] одговорено 1. Февр. 849.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2694]

65.

У Београду 1. Јануара 849.

Господине!

Прије 10 дана писао самъ вамъ, како ћу вамъ и какве књиге послати прежо Г. Спирте; а сада вамъ морамъ явити, да пакетъ съ књигама Г. Спирта за пошилянѣ примити ніе могао; еръ вели у ово време нема вамъ по кимъ послати; пакетъ дакле тай запечаћенъ стои кодъ мене, и мора чекати, докле кнезъ Виндишгрецъ путъ одъ Земуна къ Бечу не прокрчи.

Юче самъ съ Г. Баталакомъ говоріо за Атестате; каже да ін изъ Совѣта добио ніе; а како добие, да ће ми ін дати. Поменути Г-нъ жали што синъ вашъ ніе добіо благодѣяніе. Каже да би болѣ било, да сте *сами* овамо дошли, па тражили за дете. Болѣ би било. И я самъ тога мнѣнія. И зато не држимъ да е стваръ изгублѣна; него кадъ дођете амо на пролеће, доведите и вашегъ Димитрію, па ћемо онда за нѣга гледати да учинимо. Баталака вамъ жели яко да учини за ваше дете.

За новине говорио самъ Г. Милошу Поповићу. Онъ вели, да вамъ новине поклонити неможе; осимъ да му за ньи дописуете отудъ. Новине коштаю овде 3 Ф. ср. за полъ године; осимъ поште. Ако оћете да ій држите, найболѣ, да се пренумерирате или ту у Бечу или у Земуну.

Я не знамъ, што ви велите у писму вашемъ одъ 21. Дек. пр. год. да се я на васъ срдимъ што вамъ не пишемъ одма. Я вамъ ето одговарамъ кадъ време дође; а да то неможе бити брзо, као што би ви желили; то я нисамъ кривъ.

Честитамъ вамъ нову годину.

Јов. Гавриловић.

[Споља:] Herrn
D-r Vuk Steph. Karadschitch
in Vien
Landstrasse № 362.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2695]

66.

У Београду 19. Февруара 849.

Господине!

Приміо самъ писмо єдно Г. Даничића одъ 18. Ян. о. г. и у нѣму огласъ на кньиге, кое сте издати наканили се. Два огласа у истоме писму Г-на Даничића приключена бивша такође самъ приміо и съ поштомъ овдашньомъ оправіо ій куда треба. Г. Любомиръ Ненадовићъ предао ми є после тога 17 огласа, понайвише на Проте. Двоици одъ ови предао самъ огласе те овде, а друге послао све съ поштомъ и пошту платіо. Когодъ пошлѣ пренумеранте на ваше кньиге, я ћу примити и вама ій у Бечь послати.

Послато ми съ писмомъ вашимъ одъ 1. тек. писмо на Г. Сергію Николиће овоме самъ предао; немамъ іоштъ одговора; тако ми іоштъ ни Г. Євта Угричићъ ништа одговоріо ніе. Та съ овимъ людма могли сте ви овде посао свршити, кадъ сте боравили дуже времена у Београду. Зашто да се то тако дуго повлачи, и да я морамъ ваше вересіз истеривати и купити?

Г-ну Бата Лаки я самъ говоріо за атестате вашегъ сина. Онъ вели да су іоштъ кодъ Совѣта, да іоштъ му нису у руке дошли, као што му ніе дошло ни решеніе: оћелъ се вашемъ сину благодѣяніе одбити или не. Опетъ каже да є болѣ да сте се устмено овде зато съ киме треба споразумели, него што сте изненада онако писмену молбу предлагали; пре би вели до намере ваше дошли. И я тако мислимъ.

Примите приключеній рачунъ.

Јов. Гавриловић.

[Споља:] Herrn
Vuk Steph. Kapadschitch
D-r der Philosophie und Mitglieder mehrer gelehrten
Geselsshaften &c.
per Agram in Vien
Landstrasse № 362.

[Напомена Вукова:] одговорено 5/4.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2696]

67.

1. Априла 849. у Београду.

Господине!

У печатаномъ прогласу на кньигу пословице, кою сада издаете и на остале, кое издати намеравате, казалисте, да пренумерація трае до свршетка Марта месеца о. г. Како е юче Мартъ м-цъ изишао, тако што самь добио пренумеранта у прилогу шилѣмъ вамъ; боећи се да се не задоцнимъ; па да неће се имена на краю кньиге штампати моћи.

Изъ посланы у прилогу листова видићете: кои су се премерирали на саме Пословице а кои на све; у колони *на Пословице* и у оной *на остале* гди стои 1, то значи да на еданъ Єксемпларъ а гди су 2 ту на два Єксемплара. Кои су се само на Пословице пренумерирали, за оне у колони *на остале* оставлѣно е празно место. Кои су се осим Пословица на неке само пренумерирали, за ньи е кодъ имена свакогъ назначено: на кое кньиге се пренумерира.

Ако добиемъ іоштъ когъ пренумеранта не знамъ билъ вамъ послао и до кога времена; и зато молимъ да ми явите еръ да пошлѣмъ имена, па се не узштампаю, неће пренумеранти примити кньиге, ако имъ имена и титуле не буду штампане; тако ми е изрикомъ онай изъ Чачка писао.

Г. Ђока нека овай рукописъ: имена пренумеранта прегледи и дотера по вашемъ правопису; овай писаръ кои е ово преписао незна за други правописъ него за стари.

Јов. Гавриловић.

[Споља као на претходном]

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2697]

68.

У Београду 17. Априла 849.

Господине!

Одговараюћи на писмо ваше одъ 8. тек. являмъ вамъ, да незнамъ: ко є скупіо оно найвише пренумеранта у Београду. У читалишту су се найвише ньи подписало, а ко є на то іи скланяо, незнамъ. У Пожаревцу био є скупитель *Петаръ Шльивићъ*, практикантъ Суда. Г-ну Тенки не дає се титула Превосходительство него само: *Высокородіе*. Началникъ Крагуевачки зове се *Ранко* Матеићъ, а у Пожаревцу секр. Суда подринскогъ: Јованъ Миланковићъ.

Јоштъ метите у брой пренумеранта:

Высокород. Г. Стоянъ Симићъ бывши предсѣдатель Совѣта и разни ордена кавалеръ на све кньиге.

Г. Мато Миливаевићъ протоколиста при Апелацій на све.

Милошъ Петровићъ, поднаредникъ I Роте I Баталіона на све.

Сви ови долазе подъ „Београдъ“.

Врло ми є мило, што сте се наканули єданпутъ да овамо дођете на іоштъ съ дететомъ. Гледайте само да дођете амо одма у Маіу а Маія ето вечъ до 10 дана. Ако оћете да вамъ се наће квартиръ при земльи, да се неморате пенятн узъ басамаке, а вы ми явите да вамъ нађемъ напредъ, на кад дођете, да у нћга одма сађете.

Јов. Гавриловић.

[Споља као на претходном]

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2698]

69.

Као што сведоче тефтери налазећисе при Гл. Казначейству, пок. Г. Димитріе Давидовићъ, вукао є до смрти своє по єдну иляду талира годишнѣ изъ народне кассе.

9. Маія 1849. у Београду.

Јов. Гавриловић.

Г-ну
Д-ру Вуку Стеф. Караџићу.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2699]

70.

У Бечу 1. Јулија 1849.

Високоблагородни Господине,
Љубазни пријатељу!

Ако до сад нијесте примили, примићете ово дана у два сандука по триста и педесет књига, Пословица и Ковчежића. Од тијех је књига за Биоградске пренумеранте: 119, и скупитељима десетак: 11; за пренумеранте Лозничке: 33, и скупитељу: 3; за пренумеранте Крагујевачке: 12, и скупитељу: 1; за пренумеранте Крушевачке 15 и скупитељу 1; за пренумеранте Пожаревачке 42 и скупитељу 4; за пренумеранте из Чачка од владике Нићифора 43 и скупитељу 4; од Јована Перуничића 15 и скупитељу 1. То чини свега 304. Од осталијех 46, пошљите, молим вас у Шабац Сави Чотрићу по 20, а по 26 пошљите у дућан Милутину Радовановићу. Као што знате Пословицама је цијена за пренумеранте 1 фор. у ср. а Ковчежић (као што сам вам говорио) 30 кр. у ср. А за оне, који нијесу пренумеранти, него буду књиге куповали, Пословицама је цијена 4 цванцике, а Ковчежићу 2 цванцике, као што је у огласу казано. Кад књиге примите, гледајте молим вас, да би сте их пренумерантима што прије разаслали, и новце скупили. Г. Данило Медаковић у Земуну примиће више овијех књига за продају, пак ћу му ја писати да бих и вама још послао, да предате у дућан Милутину Радовановићу или још и другоме коме, коме знате. Г. Сергије Николић обрекао ми је, као што сам вам и говорио, да ће сад до Петрова дне скупити или новце за онијех 26 екс. прве књиге народнијех пјесама, или књиге, које не буду продане, и вама то да ће предати. Тако вас молим и сад у писму, ако вам он то прије овога писма не буде предао, да га опоменете, и да гледате од њега то да примите (код њега је 26 поменутијех мојијех књига, које чине 52 фор. у ср.).

Са овијем молбама љубазно вас поздрављајући остајем

ваш дојакошњи
Вук Стеф. Караџић.

Ако овога љета дође ту владика Нићифор, молим вас да бисте га од мене љубазно поздравили: врло ми је жао што не дође у Маију, да се видимо.

Молим вас, примите и од мене лијепо поздравље.

Ђ. Даничић.

[Спољa:] Seiner Hochwohlgeboren
Herrn Johann Gavrilovitsch
Bureau chef der industr. Abtheilung
beim Finanz Ministerium.

in *Belgrad.*
(in Serbien).

[Напомена:] одговорено 17. Авг. 849.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2700;
Вуков само потпис и додатак после потписа.]

71.

У Београду 17. Авг. 849.

Господине!

Вы мени писасте 1. Юлія о. г. да ће кньиге ваше: Пословице и Ковчежићъ до кои данъ быти овде; алъ оне стигоше амо истом 13. тек. и юче самь іи изъ ђумрука овдашнѣгъ извадіо. Данасъ почећу овде раздавати; а за унутра у Србію разашиляћу како згодне прилике се покажу. Г. Сави Чотрићу у Шабацъ кньиге послати не могу; єръ є онъ умрео, него ћу послати нѣговомъ сину. Я мислимъ, да синъ зна, шта сте вы оцу за кньиге препоручили; ако незна, а вы му у Шабацъ пишите: шта ће съ посланимъ одъ мене вашимъ кньигама радити.

Г. Владика Нићифоръ ніє доодіо овамо; нећу му моћи вашъ поздравъ изручити; алъ ћу му писати сада кад му кньиге пошлѣмъ, па ћу га онда одъ васъ поздравити.

Кажите Г. Ђоки Даничићу нека явля кадшто амо Г. Милошу, како вы тамо съ терминологіомъ напредуєте; знате да овде има прілично много терминологіє.

Поздравляюћи васъ любезно єсамь

вашъ
Јов. Гавриловић.

П. П.

Новце како примимъ за књиге, послаћу вамъ преко Г. Спирте; алъ да не будете — — — я ћу овде купити за цванцигере банкноте, дати Спирти, па после можете банкноте примити; алъ са сконтомъ на вашу ползу а не на С . . . у.

[Споља:] Herrn
Vuk Steph. Karadschitch
Doctor der Philosophie etc.
in Vien.
Landstrasse № 362.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2701]

72.

Господине!

За цркву у Топчидеру потребно намъ є:
1, Єдна пятохлѣбница
2, Єдна теплота
3, Єдно копіе и
4, Дискосъ за Литургію.

Ако вы непознаєте ове одъ 1—4 означене ствари, каза ће вамъ тамошньи Рускій Свештеникъ, кои одправля Службу Божію у капели Посланической тамо.

Молимъ изволите пропитати ту у Бечу: Пошто ће ствари под 1, 2 и 4 означене коштати одъ пахфона, пошто одъ Бакра Сребромъ платираногъ. Опоминѣмъ се да є бно ту у Бечу некій Мандровићъ, родомъ изъ Нове Градишке у Славоніи, кои у Енглеской радећи, бно се врло извештіо у израђиваню ствари бакарны а сребромъ и златомъ платираны. Подъ 4 напоменути Дискосъ пошто ће быти одъ Бакра и златомъ платираны явићете ми. Ако вы небы могли око ове наруџбине одати; а вы употребите на то Ђоку или трговца Хрестића, кои последньи и онако ће на себе примити да за наручене ствари плати и овамо ій одправи; наравно докъ ми явите

цену пошто ће ю оне коштати и докъ се иста цена овде одобри.

Поздравляюћи васъ любезно всамъ вашъ

31. Августа 1849.
у Београду.

покорный слуга
Јованъ Гавриловић.

П. П.

Пошто се коплѣ подъ 3 означено тамо узети може; явићете ми такође.

[Спољa:] Herrn
Vuk Steph. Karadschitck
Doktor der Philosophie und
Mitglied mehrer gelehrten Gesellschaften.
in Vien.[1]
Landstrasse № 362.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2702]

73.

У Београду 15. 7-бра 849.

Господине!

Скупивши 100 фор. Среб. за ваше овде књиге, купимъ банкноте за исту сумму 108 ф. и додавши іоштъ 1 ф. Б. Н. скуплѣну одъ књига ваши, саставимъ 109 ф. Б. Н. и предамъ данасъ овде Г. Хаци-Беали за рачунъ Г. Г. К. Спирте у Земуну; а овомъ последнѣмъ пишемъ, да вамъ вишеозначену сумму исплати у Бечу.

Сада, што падне новаца за Пословице, и Ковчежићъ, я ћу задржати за онай старій дугъ, као што сте ми обећали у писму вашемъ одъ 1. Февруара тек. год.

Само треба да ми явите: колико стају оне 24 књиге песмарица одъ старіи, па ову сумму и ону, кою сте дали за Ранкеову прећашню књигу: die serbische Revolution и мени

[1] Овако опет и даље.

послали; па да обадве сумме одбіемъ одъ 300 фор. шаина, а кусуръ да задржимъ, да се тай стары дугъ єданпутъ пречисти.

Ту у Бечу моћиће наћи лако Г. Ђуро Даничићъ новине: das Ausland. Ein Tagblatt für Kunde des geistigen und sittliche Lebens der Völker. У свески: Monath Augusth 849. има три чланка; и то у Grössere Aufsätze: *Serbischer Verrath. Serbische Pferde.* А у: Kleinere Mittheilungen: *Kirchen- slawisches Wörterbuch.* Нека Г. Даничићъ та три чланка прочита и нека ми яви за ньи: на кратко шта є у ньима нашао. Препоручуюћи се вама єсамь

ваш почитатель
Јов. Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2703]

74.

У Београду 1. Октов. 849.

Господине!

Изъ писма вашегъ одъ 20. пр. мес. дознао самь цену потребни за цркву топчидерску ствари. Да се те ствари набаве, треба дозволенъ одъ Совѣта, па кадъ то доће, онда ћемо вамъ наручити, да нам ии добавите.

Ваше квите за пензію за Јуній и Августъ дошле су у Гл. Кассу; а пензія исплаћена за та два месеца ніе. Ни Хаџи-Биало ни Г. Спирта не примаю новце с квитама; а Г. Гл. Казначей неда новце ни на ваше квите: ако неће ко на вашимъ квитама да подпише да є приміо пензию. Ви мене нудите, да я вашу пензію примамъ; алъ се я немогу тога посла примити; єръ я треба квите да издаємъ, а мени неће нико. Него за вашу пензію овако треба уредити:

Пишите одма управо на Финансію писмо и кажите, да сте вашу пензію, кою є овде Аргир — Х. Біало за васъ примао; све подпуно примили, као што то ваше издане квите у актама попечителства финансіе налазеће се сведоче; па, ако има овде каквог Аргира и Х. Біале квита привремено издани на вашу пензію, да се те квите реченимъ трговцима поврате. Осимъ

тога да се или Г. Г. Х. Спирти у Земуну или Аргиру и Х. Біали овде пензіа ваша месечно исплаћује на квите ваше собствене, ков ћете ви овамо преко Г. Спирте слати.

Видите колико муке треба докъ до пензіе дођете, кадъ оћете у Бечу међу Немцима да живите. Да ви дођете у Београдъ међу свою Србадію или да живите у Тршићу, ви би вашу пензію примали безъ ичије помоћи. Алъ тако вамъ треба. Овако као я мисли и Иванъ Мркшићъ, вашъ Емшерія.

16. пр. мес. писао самъ вамъ, како самъ положио овде за вашъ рачунъ Х. Біали 109 фор. Б. Н. да ту суму примите преко Г. Спирте у Бечу; па немамъ одъ васъ одговора. Молим васъ, кадъ вамъ пишемъ овако што за полаганѣ новаца, да ми одма или ви или Бока одговорите; а може и вашъ Димитріе већъ писати писмо.

За Сергію Николића другогъ спасеня нема него да нађемо єдногъ Адвоката, кои ће се съ њиме на Суду терати. Я се съ њиме кошкати немогу.

Наручіо самъ Г. Крестићу неке књиге, па ни нема іоштъ; упитайте га зато кадъ се съ њиме састанете.

Вашъ почитатель
Јов. Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2704]

75.

У Београду 20. Октов. 849.

Господине!

По дугомъ изгледаню на ваше какво писмо, єдва доби оно од 11. тек. мес. Писмо ваше на финансію, за вашу пензію, іоштъ дошло ніе; я га изчекујемъ свакій данъ. Не бы требало да съ оваковимъ писмима одуговлачите, ков пишете себе и свое користи ради.

Како сте ми сада у писму предпоменутомъ казали: пошто су песмарице и Ранкеова исторія првогъ изданя; могу рачуъ учинити, одбити оно, што треба, а рестъ старогъ дуга задржати одъ новаца узеты за пословице и ковчежићъ; и тако ћемо се намирити.

Я и Иванъ Мркшићъ пристаемо на то, да вы тамо іоштъ останете докле се рѣчникъ не штампа; алъ ако іоштъ далѣ тамо останете; онда ћемо пензію овде узаптити за рачунъ каквогъ тобожногъ заведеня.

Прекоюче изабраше овде Г. Яню Нешковића изъ Калиннћа за владику шабачкогъ, 23. тек. биће хиротописанѣ. Владика є ужички овде; данасъ ћу бити съ ньимъ.

За претензію вашу противу Сергіе пошльите *одма* пуномоћіе Г. Јовану Познановићу и с ньимъ у предмету томъ ступите у непосредствену преписку.

На рѣчникъ Г. Миклошића, я самъ се пренумерирао кодъ Г. Милоша Поповића. Него кадъ узимамъ овай рѣчникъ треба да имамъ и славен. граматику. Тамо се може купити Institutiones Linguae Slavicae одъ Добровскогъ за 1 fl. и 36 кр. ср. купите ову граматику и пошльите є овамо, докъ є водени путъ іоштъ отворенъ.

Јов. Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2705]

76.

У Београду 9. Ноемвр. 849.

Господине!

Да се вама о трошку Правителства Србскогъ пензія исплаћуе, као што се то чини питомцима у страннимъ земляма учећим се и као што ви споминѣте у писму вашем одъ 1. тек. я признаемъ. Алъ што я држимъ за право, неће овде други да држе; па тако стварь остане не као што я, него како други оће. Я самъ за вашу пензію прієе три године Г. Павлу Станишићу кадъ є био попечит. финансіе, предлагао: да вам се то есть исплаћуе трошкомъ правителственимъ; па ни самъ могао ништа свршити. Сад ћу опетъ овом Г. Попечителю то исто представити; видићу колико ћу се помоћи.

Г. Козеляцъ добио є кньиге. О томе се не сумняйте. Кньиге су биле у Шабцу остале два месеца, чиіомъ кривицомъ не знамъ. Писмо ваше на Козельца юче є отишло съ поштомъ.

Добро сте чинили, што ни сте узели Добровскогъ Граматику за 3 fl. и 36 к. Я ћу є купити за 1 fl. 30 f. Оне књиге, кое ми препоручисте да купимъ, я имамъ само ми фали Glagolita; и ту ћу овде потражити; па ако не буде писати да ми се набави. Сергіи самъ јуче предао ваше писмо преко Милана Јоксимовића изъ Жаркова. Елъ вашъ рѣчникъ дошао већъ у штампу? Явите ми єдан пут, кадъ ми узпишете.

Вашъ
Јованъ Гавриловић.

П. П.

Да я вашу пензію приміо нисамъ, а іош манѣ у банкноте променуо, видићете изъ сведочанства приложеногъ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2706]

77.

Господине!

Наручите одма да се начини:
1. Пятохлѣбницу
1. Дискосъ
1. Топлоту и
1. Копіє.

Дискосъ и Топлота да буду одъ сребра па позлаћена, а Пятохлѣбница одъ Бакра па сребромъ платирана.

По гласу писма вашегъ одъ 20. Септембра т. г. коштаће ю вышеизложене ствари 49½ талира; явите мы одма кад' ће вышеречене ствари быти готове па да наредимъ да вамъ се новце тамо исплате Дискосъ нека буде онакавъ, као што є Руски Свештеникъ казао да буде.

У Београду 17. Новмвра 1849.

Вашъ почитатель
Јованъ Гавриловић.

Ово кои данъ послаћу вамъ два Гласника; єданъ за васъ а єданъ за Г. Миклошића; и за васъ проектъ за Судоредъ Србскій.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2707]

78.

У Београду 28. Дек. 849.

Господине!

Изъ писма вашегъ од 21. тек. мес. видимъ, да су ствари за топчидерску цркву наручене готове и да ће нешто више него 49½ тал. стати. Топлота по посланой у реченомъ писму фигури, добра ће бити само нека се начини. Приложено писмо предаите тамо Г. Спирти, онъ ће вамъ дати 115 фор. ср. да ствари исплатите, кое ћете после нѣму Г. Спирти пре[дати] да ии онъ овамо пошлѣ.

Поздравляюћи васъ

вашъ

Јов. Гавриловић.

[Споља:] Herrn
Vuk Steph. Karadschics
D-r der Philosophie & c.
in Vien.
Landstrasse № 517.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2708]

79.

У Београду 22. Јануара 850.

Господине!

На писмо мое одъ 20. Декемвра 848, у коме самъ између остали, напоменуо за дугъ вашъ стари одъ 300 фор. шаина, одговористе ми подъ 1. Февруаромъ 849. за тай дугъ овако:

Я новаца немамъ ни садъ, него гледаите, не би ли се на огласъ, кои самъ вамъ пріе послао, баремъ толико пренумеранта скупило, да вамъ се могу одужити и т. д.

Я самъ на посланий огласъ на кньиге ваше скупіо вамъ пренумеранта; и за разаслате кньиге: пословице II изданѣ и ковчежићъ I толико новаца до сада скупіо, да самъ вамъ

еданпуть не само 109 фор. у Б. Н. послати могао; него самь са сакуплѣнимъ тимъ новцима и стари вашъ дугъ измиріо; као што видите из овогъ рачуна:

Ви сте мени одъ 820. дуговали 300 ф. шаина или као што су новци онда ишли, 120 фор. Сребра.

На овай дугъ далисте ви мени:

	Ср. фор.	кр.
24 ком. песмарица по 4 цванц. ком.	32	—
Ранкову историю I издања	2	14
849. 25. Декемвра узео самь из сакуплѣни новаца за Пословице и Ковчежићъ	57	—
850. 22. Јануара опетъ одъ поменути новаца .	28	46
Тако фор. 120 Ср. —		

И тиме е стари дугъ измиренъ. Вы сада можете сва писма моя, о томъ дугу гласећа, издерати; а я могу ваша. Само ми пишите, да на ово пристанете.

Одъ новаца за пословице и ковчежићъ има іоштъ при мени, пошто е стари дугъ измиренъ, око 33 фор. у цванцигери и 18 фор. у Банкнотама. Како се буде докотурало до 100 фор. Б. Н. послаћу вамъ у Бечь.

Молимъ за скори одговоръ.

Јованъ Гавриловић.

[Споља:] S-r Wohlgeboren
Herrn Vuk Steph. Karadschitch
Doctor der Philosophie und
Mitglieder mehrer gelehrten Gesellschaften & c.
in Vien[1]
Landstrasse № 517.

[Напомена Вукова:] Рачун о намирењу старога дуга.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2709]

[1]) Овако и даље.

80.

У Београду 4. Марта 850.

Господине!

Само одъ Пожаревачки пренумеранта на пословице и ковчежићъ новце приміо нисамь; а одъ остали самь скупіо већъ толико да самь данасъ купіо за 88 Ф. 34 к. цванцигера 100 Ф. Б. Н. и имао самь 18 Ф. Б. Н. одъ пренумеранта Београдски; и тако самь скуцао 118 Ф. Б. Н. предао данасъ Аргиру и Беалу за рачунъ Спиртинъ у Земуну, а овомъ последнѣмъ пишемъ, да ти 118 Ф. Б. Н. вама у Бечу изда. Ово вамъ являмъ вашегъ нуждногъ знаня ради; и молимъ да ме известите како сте ти 118 Ф. примили. Г. Сергіе Николићъ дао ми е 19 екс. I ч. песама народни; тако треба іоштъ да да 14 фор. па мирна Бачка.

Јов. Гавриловић.

[Споља:] Herrn
Vuk Steph. Karadschitch
D-r der Philosophie und Mitglieder mehrer gelehrten
Gesellschaften &c.
in Vien
Landstrasse № 517.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2710]

Приманѣ

Р А

Књига: Пословица II. изд.

	Послов.	Ковчеж.
По писму Г. Вука одъ 1. Маія 849. послато е изъ Беча	350	350

Издаванѣ

Ч У Н Ъ

и Ковчежића

	Послов.	Ковчеж.
Совѣту	27	27
Истомъ поздніе	1	1
Поклонъ	2	2
Г. маіору Лукавчевићу	3	3
Јовану Гавриловићу	7	7
Читалишту Београдскомъ	54	55
Милану Јоксимовићу	14	14
Богословима у Београду	12	—
Стояну Симићу	1	1
Мати Милоєвићу	1	1
Пауну Јанковићу	1	1
У Крагуєваць	13	13
„ Крушеваць	16	16
„ Лозницу	36	36
„ Пожаревац	29	33
„ Чачанъ Владици	46	38
„ „ Перуничићу	16	16
„ Шабацъ Чотрићу	20	20
Димитрій Протићу учит. Врелачкомъ	1	1
Г. Милутину Радовановићу по квити	26	42
Има іоштъ кодъ мене	21	22
	337	349

Приманѣ

Р А

Књига: Пословице II. изд. и Ковчежићъ

Посл.	Ковч.		Фор.	Кр.
28	28	Г. Иванъ Мркшићъ	42	—
3	3	„ Маіоръ Лукавчевићъ	4	30
7	7	„ Јованъ Гавриловићъ	10	30
49	50	Читалиште Београдско	74	—
13	13	Миланъ Јоксимовићъ	19	30
11	—	Богословци Београдски	11	—
1	1	Г. Стоянъ Симићъ	1	30
1	1	„ Мато Милосвићъ	1	30
1	1	„ Паунъ Янковићъ	1	30
12	12	Изъ Крагуевца № 1	18	—
15	15	Изъ Чачка одъ Г. Перуничића № 2 .	22	30
42	34	„ „ „ „ Епископа № 3 . .	59	—
15	15	Изъ Крушевца Миленка Тимића . .	22	30
30	30	„ Лознице Козельца № 5	35	40
		Дао Козельацъ у Тршићъ 9 ft. и 20 кр		
27	30	Изъ Пожаревца одъ Шљивића . . .	42	—
255	240	Сумма примљени готови новаца . .	365	40
		Добитакъ на куплѣнимъ Банкнотама .	18	23
			384	3

Издаванѣ

Ч У Н Ъ

Г-на Вука Стеф. Караџића

	Фор.	Кр.
Хамалима кои су сандук товарили	—	10
Рабаџій кои е сандуке донео	—	20
Ъумруку у Београду плаћено	4	21
За подвозъ кньига у Чачакъ	—	45
Г. Спирти по конти	17	20
За кньиге однешене у Крагуевацъ	—	20
Кости Крстићу за скуплѣне новце у Читалишту поклон	2	—
Г. Вуку послато у Бечъ	109	—
Платио Г. Перуничићъ пошти за послате овамо новце	—	15
Узео самъ я за подмиренѣ старогъ дуга	85	46
Послато Г. Вуку преко Спирте	118	—
Предао самъ Г. Вуку кад е дошао у Београдъ	45	20
За два писма изъ Беча	—	26
Сумма издани новаца	384	3

81.

Господине!

Као што сте зактевали и као што самь вамъ обећао, распитао самь за село Сухаю у Краини Неготинской, и шта ми є за исто одговорено, видићете изъ приложене подъ А цедулѣ.

После одласка вашегъ предао ми є Г. Сергіє Николићъ за три песмарице три талира; и тако є издао вамъ *двадесетъ и четири песмарице.* Кадъ се вратите у Београдъ, издайте му, молимъ, признаницу да сте примили 24 ком. кньига поменути; а ако онъ до доласка вашегъ састави и за остатакъ што тражите одъ нѣга песмарица, или у готову или у новцу, а ви му подайте писмено, да одъ нѣга ништа тражити немате, па да буде той распри край.

Кньиге неке, ков є послао Г. Крестићъ изъ Беча овамо на мене дошле су; я іи нисамь приміо, него Г. Мркшићъ, єръ самь при путу био; каже Г. Мркшићъ да има 600 комада; и тако самь овде платіо ћумручке таксе 45 гроша, то є 3 фор. 45 кр. А я самь одъ Г. Сергіє приміо, као што самь горе навео три талира; то є 18 цв. или 6 фор. Кадъ одбіемъ горньи 3 фор. 45 кр. имамъ да вамъ дамъ 2 фор. и 15 кр. ков вамъ овде прилажемъ, као што вамъ прилажемъ и тескеру на плаћенъ ћумрукъ на кньиге као што показує тескера подъ Б.

Јоштъ су у ћумруку наплатили за неки сандукъ 35 пара и тако овде примите не 2 ф. 45 кр. него два форинта и 10 кр. ср и 2 кр. шаина.

Јованъ Гавриловић.

[Под *А* приложена цедуља:]

Предсѣдателя Суда окр. Крайнскогъ Маіора Г. Марка Петровића я самь по налогу Г. Гавриловића питао, шта є учинѣно са некимъ селомъ у окр. Крайнскомъ ков се зове Сухая, єръ га сада у окр. Крайнскомъ коншкрибціоналнимъ протоколима уписаногъ нема.

И Г. Марко исти, и Г. Тодоръ Владовићъ членъ Суда окр. Крайнскогъ, такође стари изъ Краине човекъ, казали су ми, да се то село не зове Сухая, но Ская, и да є саюжено

съ Брзомъ Паланкомъ, варошицомъ у окр. Крайнскомъ, срезу Брзо-Паланачкомъ. —

28. Юнія 850. год.
у Београду.

Бардовац.

[Споља:] Господину
Вуку Ст. Караџићу
Доктору философіе
у *Београду.*
са 2 фор. и 10 кр. ср.
и 2 кр. шаина.

[Ориг. у арх. С. К Академије бр. 2711]

82.

У Реки 10. Авг. 1850.

Господине!

Я самъ се овде познао са Г-ном Курелцемъ, кои предае овде у Гимназіи и нормалнымъ школама нашъ єзикъ; тужи ми се, како нема кньига *добро* нашимъ єзикомъ написани, да ій децама дае да читаю; а рѣаво вели написане неће децама у руке да дае, да не науче рѣаво свой єзикъ; сада имъ дае Пословице и Ковчежићъ те те кньиге читаю.

Ви сте у Београду говорили, да ћете намъ више кньига ваши послати. Одъ ти дакле, кое сте у Београдъ послати наумили, одвоите неколико, те пошљите овамо у Реку Г-ну Курелцу. Нека се деца овдашня уче изъ кньига одъ васъ послати своме єзику. И я ћу кадъ у Београдъ дођемъ Г. Курелцу кньига послати, да ій има и прочитава. Овай є човекъ испекао єзикъ нашъ, као што валя; особито ми є драго, што радо преводи изъ стари латински списателя у нашъ єзикъ.

Я изъ Трста ни самъ отишао у Боку Которску и у Црну Гору; єдно због краткости времена; а друго што самъ судіо, да после купаня у морской води одма по врућини и брзо путовати није пробитачно; него самъ то оставіо за годину; а сада ударіо самъ изъ Треста на Реку, отићићу у Манастиръ

Гомирѣ, быти неко време у Карловцу горнѣмъ и Загребу, па се на свршетку овогъ месеца вратити у Београдъ.

Јованъ Гавриловић.

[Споља:] Herrn
Vuk Steph. Karadschić
Doctor der Philosophie &c.
in Vien
Landstrasse № 517.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2712]

83.

У Бечу 3. Септ. 1850.

Господине!

Примио сам писмо ваше од 10. Авг. из Ријеке, и наређено је да се од овијех књижица пошаље Курелцу у Ријеку.

Примио сам и она писма што сте ми оставили у Биограду. За кола сам свршио с Г. Јовом Миленковићем. За *Сухају* тешко ми је вјеровати, да је за ово 30 и неколико година од ње постала *Скаја*. Вриједно би било потражити у архиви од прилике 1826. и 7. године да ли међу крајинскијем селима има *Сухаја*, као што ми се чини да има у мојој Даници за годину 1828. Ја се једнако бојим да *Сухаја* не буде као и *Дубље:* ви мени рекосте да у вашијем тефтерима села *Дубља* у Мачви нема никако, а у Шапцу ми љетос казаше да је оно између највећијех села у Мачви.

Оставио сам у Васа Васиљевића у Земуну двије књиге; не знам је ли вам их предао; ако не буде, гледајте те их добавите, па кад удесите поуздану прилику, једпу од њих пошаљите Козељцу у Лозницу, а другу ваш Милан нека пошаље Јовану Милинковићу, секретару суда Лозничкога.

Оно што на Видов дан чита предсједатељ д[р]ужине младежи српске ја не добих тамо: у Шапцу рече ми он исти да је оно оставио у Биограду да се штампа у Шумадинци; не знам је ли штампано, а ја бих га рад имати или штампано или написано. За то вас молим да бисте се потрудили око тога.

Еда ви разабрасте код кога је Лазо Зубан оставио ту оне моје књиге?

Ваља да је Мркша разаслао оне приповијетке што вам је Ђ. Даничић послао још док сам ја тамо био. Ако би вам за њих ко послао новаца, молим вас да бисте их примили и амо послали. А гледајте преко Мркше и за те што су ту у Биограду. Ја знам да ви посла много имате, али вам опет морам досађивати с овакијем молбама, јер немам ту никога тако свога.

Кад сам одатле полазио, казаше ми да је за мога Димитрија одређено по 10 талијера на мјесец. Не знам је ли то већ са свијем уређено и кад ће ми се почети давати. Кад ми је то г. Книћанин казао, рекао ми је и то да има људи у Биограду који говоре да је пропаст царства Српскога на Косову мала штета према оној коју ја хоћу да учиним народу Српскоме својијем правописом, и да су таки говори много смели што ми се за Димитрија више није могло учинити. Г. Книћанин рече ми још и то да сам ја још преко Копитара поткупљен од некаке пропаганде и од правитељства Аустријскога да ћирилицу кварим, и тако Србе да пошокчим. Ја знам да је то највише говорио Живановић, који је на те исте разговоре дошао к нама у собу, и ја сам пред њим казао г. Книћанину да није истина да сам ја и од кога на то поткупљен или наговорен, него да сам то чинио и да чиним по својој вољи мислећи да је тако добро за наш језик и за народ, и да мене у томе опадају људи који с правитељством збијају спрдњу, и да би требало да се правитељство у то не мијеша, него да остави то ученијем људима и ономе путу којијем су таке ствари ишле у другијех народа, итд. Ово вам само пишем да знате и да гледате и ви колико се може против таковијех ниткова да радите (у оваковом догађају већаше покојни Копитар: wenn die schlechten Kerle zusamenhalten, müssen auch die Braven zusamhalten). Добро би било да ви ту походите г. владику Ужичкога Нићифора и Шабачкога г. Јанићија; с овијем пошљедњијем ја сам у Шапцу много говорио и мислим да су они обојица моји пријатељи. Ми не треба да мислимо наговорити њих да пишу као и ми, него само да им се докаже да због правописа не треба мрзити ни на чију добру књигу, јер је ствар од прилике према правопису као што је душа према тијелу и тијело према одијелу (овако је Ђ. Даничић писао и Митрополиту и Нићифору);

и да су у почетку литературе свакога народа бивале неслоге и разлике у правопису; а особито да правопис са законом нема ништа, јер Христов закон какогод што није основан ни на каком једном језику тако још мање није ни на словима, а камо ли на правопису, итд. Поздравите ми оба ова господина, а и Тимочкога, с којим сам се прије неколике године ту мало познао.

Молим вас да бисте приложено овдје писмо послали на пошту (ако се не мора, не плаћајте за њ).

Ђ. Даничић вас љубазно поздравља, и писаће вам скоро и он.

Ваш дојакошњи
Вук Стеф. Караџић.

Гаврил. нп.:] пр. 7. Септ. 850.
одгов. 23. „ „

[Ориг. у Н. Библ. бр. 1320]

84.

У Београду 3. Септ. 850.

Господине!

Я самъ се съ пута могъ врло задоволянъ вратіо, видивши свуда куда самъ пролазіо, како стваръ народности наше лепо напредује. Алъ чуем овде, да ваше путованѣ по Србіи није испало онако, као што сте вы хтели и желили; ваша дама енглеска разболе се; и тако се морасте вратити у Београдъ; едва до Тршића допревши; добро те је господична Мина Тршићъ видила!

Вративши се овамо натрагъ разумео самъ, да вамъ је Совѣтъ земаљскій одобріо и кнезъ потврдіо узъ вашу пензію іоштъ 120 талира годишнѣ у помоћъ за Димитрію. Ово је: *како самъ се надала, добро самъ се и удала.* Попечителство је Просвештенія на себе узело, да вамъ ти 120 талира у Бечу исплаћује, као што и осталимъ правит. питомцима благодѣянія издаје; а пензія одъ 400 тал. исплаћиваће вамъ се као и до сада; ово треба да знате и по овоме управляте.

Я самь у Трсту Г-ну Владисављевићу говоріо, да се тражи да буде Управитель народни школа у войводовини, да би то за нѣга као учителя одъ 812. год. пречe било, него за Ђурковића, Павловића и друге мађарске адвокате; алъ се мое речи не примише, Г. Владисављевићъ воли свою личну угодностъ, него народну користь; былъ га вы како обрлатити могли, да се тражи за управителя народны школа? Осимъ Войводовине Српске, установиће се и у Бановини управительство за Српске народне школе. Г. Мркшић ми каже, да е одъ оны књига овде до 100 продао. Овде се сада држи Апелаторіумъ; алъ е на овай само дошао Г. Епископъ Шабачкій; Г. Г. Епископи: Ужичкій и Тимочкій изостали су.

Јованъ Гавриловић.

П. П.

Немойте заборавити за оне књиге, кое сте намъ послати обећали; на Г. Курелца нисте заборавили; казао ми е Г. Бабукићъ у Загребу, како сте послали за Г. Курелца у Реку пакетъ књига.

[Споља:] Herrn
Vuk Steph. Karadschić
Doctor der Philosophie und mehrer gelehrten Gesellschaften Mitgliede &c.
in *Vien*[1])
Landstr. sse № 517.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2713]

85.

У Београду 23. Септ. 850.

Господине!

За село Сухаю, за кое толико разбирате, я ћу по жељи вашой, стављеной у писму одъ 3. тек., даље тражити. Тефтера тешко ће се старіи наћи; они су пропали наивише у сеоби, кадъ се правителство Српско изъ Крагуевца амо, одавде тамо,

[1]) Овако опет и даље.

па опетъ одонудъ амо селило. У Даници вашой 828. на стр. 223. има *Сухаја.*

За село Дублѣ погрешка є моя. Я самъ га изоставіо. Оно є у Мачви има 284 куѣа й 1367 душа. Тако єдно одъ наивећи села у Србіи. Сада долазе нови тефтери одъ пописа ове године. По овомъ новомъ попису я ћу мои речникъ исправити. Ваша Наія осветлала є образъ при овомъ попису; она има 740 глава порески више него 1846., и на оволико више глава є порезъ за ђурђевско полугодиште у народну кассу донешено. Да су све наіе овако образъ осветлале, имали бы 18.000 глава порески више у Србіи; тако читавъ корпусъ за 4 године добивенъ?

Протићеву песму шилѣмъ вамъ у прилогу. Кньиге самъ одъ Г. Васе Васпл. добавио и послаћу іи онамо куда желите.

За кньиге кодъ Лазе Зубана немогу ништа да разберемъ, докле нѣговъ синовацъ амо не дође, кои є сада у Осеку. Мркша је разаслао приповјетке; и продао овде доста; онъ вамъ є о томе писао.

За оно што є Копитаръ казао; то ми овде добро знамо. Ужички владика овде био ніе; алъ є Шабачки био и *мене поодіо у моме квартиру.*

Казао ми є у Трсту Андрія Стоиковићъ како му є рекао Г. Стеићъ да є дебело єръ везано за нашу православну цркву; па да се човекъ чуди Яши — П....у.

Јов. Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2714]

86.

У Бечу 10 Окт. 1850.

Многопоштовани Господине!

Дужан сам вам одговор на два писма (од 3 септ. и 23 септ.). Мене је и Мину она Енглескиња љетос ту врло смела: да нијесмо њу очекивали, ми бисмо обишли најмање половину Србије, али већ за сад би и прође. Куд смо год прошли, Мини се све врло допало, а особито Лозница, Тршић и сав Јадар.

И ја сам још од прије мислио да би Владисављевић био добар за управитеља нашијех школа у војводству, али знајући да он из Трста неће никуда, нијесам му ни спомињао, нити му помаже спомињати.

Приложено овдје писамце, молим вас, подајте Г. Мркшијевићу. Ако је он 100 од онијех књижица ту раздао, онда их остаје још 150, за то молимо вас да бисте уредили да се предаду коме ви знате ради продаје.

Што ми напомињете да не заборавим књиге које сам вам обећао, ако мислите Даничице, и Лукин Опит о сличноречности, не ћу заборавити: ако ли мислите каке друге, већ сам их заборавио, и молим да ми напоменете.

Кад станете исправљати свој рјечник по новоме *ирије-ишсу*, ја бих рекао код Лознице Штиру да изоставите, јер ондје Штира не значи ништа друго осим воде која тече кроз Лозницу. А не знам и Црногора да ли заслужује особито име, јер је она Лозници од прилике оно као што је Сава-махала Биограду. И за турскога времена она се махала звала Црногора, и у њој су онда сједили највише Цигани; Плоча и Башчалуци, то су права села, одвојена од Лознице.

Мило ми је што вас је походио владика Шабачки, и мени је у Шапцу показао много пријатељства и љубави, жао ми што и Ужички ту није био. Опомињите се ви често онијех ријечи Копитаровијех, и по њима радите.

Ако гдје видите Г. Петра Протића, поздравите ми га љубазно. Други пут писаћу и њему коју ријеч.

Гледајте колико је могуће да би се на Даничићеву Српску граматику скупило подоста пренумераната.

И ја и Мина и Ђ. Даничић љубазно вас поздрављамо.

Ваш дојакошњи

Вук Стеф. Караџић.

Гледајте молим вас за оне књиге моје што су код Зубана биле. Неко ми ту рече да сте им ви преко његова синовца ушли у траг. Дакле гледајте кад он дође из Осијека.

[Гавриловићева напомена:] Пр. 17, 8-бра 850.
одг. 29. „ „

[Ориг. у Н. Библ. бр. 1321]

87.

У Београду 29. Окт. 850.

Господине!

Писамце, кое сте ми послали съ писмомъ вашимъ одъ 10. тек., я самъ Г. Мркшићу предао. Онъ ми е предао одъ приповетки изъ старогъ и новогъ закона *єдну стотину тридесетъ и шестъ єксемилара*, кое самъ оставіо у Читалишту и наредіо да се продаю. —

Вы сте обећали, да ћете послати Даница̂ и Лукинъ опитъ, друго ништа; алъ ево непосласте; и зато ускорите; младежъ треба те кньиге да чита, коіи овде добити неможе.

Вашу примѣтбу за Штиръ и Црнугору, я самъ записао гди треба; а садъ докъ буду прегледани нови порески тефтери, я ћу учинити ревизію мога рѣчника.

За Г-на Даничића Граматику я нисамъ могао скупити пренумеранта више него ово као што слѣди:

		Екс.
1.	Г. Вукъ Маринковић, професоръ Физике	1
2.	„ Янко Шафарикъ, „ Историе	1
3.	„ Сергіе Николићъ, „ Права	1
4.	„ Игнятъ Станимировићъ „ Статистике	1
5.	„ Димитр. Матићъ, „ Отачествен. Права	1
6.	„ Райко Лешянинъ, „ Рим. Права	1
7.	„ Ђорђе Ценићъ, „ Криминалн. поступка	1
8.	„ Матія Банъ, „ Франц. єзика	1
9.	„ Емилъ Јосимовићъ, „ Математике	1
10.	„ Коста Цукићъ, „ Политичке Економіе	1
11.	Г. D-r Милованъ Спасићъ, Дир. мали школа	1
12.	„ Филипъ Христићъ, Секр. поп. просвешт.	1
13.	„ Міяило Барловацъ, Правит. правобранитель	1
14.	„ Васа Гарашанинъ, кап. и княж. адют.	1
15.	„ Ђорђе Станишићъ, канц. попеч. фин.	1
16.	„ Любомиръ Петроніевићъ	1
17.	„ Стеванъ Павловићъ	1

Екс.

18. Г. Милошъ Поповићъ, учр. новина 10
19. „ Јов. Гавриловић, нач. одѣл. пр. поп. ф. . 20

и тако свега . . 47

Алъ ни єданъ одъ ови пренумеранта напредъ новце дати ніе хтео; него я Г. Даничићу добаръ стоимъ, да ће онъ за 47 књига, како я ове у руке добіемъ, новце у своме џепу имати; о томе нека ни мало не сумня. Молимъ да му ово све, што є за нѣга покажете.

Мени се чини, да сте вы мени летосъ овде обећали, да ћете ми послати одъ вашегъ рѣчника, кои се сада штампа, прве табаке, како изъ подъ тиска изиђу. Немојте молимъ на то заборавити. То вы можете мени съ поштомъ послати у завитку (Kreuz-Band). Данасъ намъ долази амо вашъ комшія. Г. Махмудъ-Паша Видаићъ, кои є изъ Зворника побегао најпре у Лозницу, па оданде долази амо. Гледаћу да се съ њиме састанемъ, ако буде могуће. Јуче дође амо писмо изъ Лознице, да є Омер-Паша разбіо бунтовнике подъ Тузла-капетаномъ и да є овай побегао у Аустриску страну.

Я нисамъ заборавіо на оне књиге, кое су код̀ пок. Зубана остале биле; синовацъ покойниковъ каже ми, да онъ за њи незна; него да се обратимъ туторима Зубанове деце; а то су: Г. Г. Стеићъ, Алекса Јанковићъ и Паунъ Јанковићъ; я самъ Г. Стеићу већъ говоріо за то, па ми рече, да іоштъ нема акта, коимъ є за тутора проглашенъ; алъ да ће одма се те дужности примити, како му судъ пзда на то препоруку. Поздравите Г-цу Мину и Г. Ђуру Даничића.

Вашъ

Јов. Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2715]

88.

У Бечу 10 Нов. 1850.

Многопоштовани Господине!

Примио сам писмо ваше од 29 окт. Хвала вам што сте оне приповијетке оставили у читалиште и уредили да би се продавале; хвала вам и на пренумерантима на граматику Ђ. Даничића.

Данице и Луке Милованова опит послаћу вам са Српском граматиком Ђуровом. Ја од својијех књига не показујем радо никоме ништа докле књига не буде готова, али ћу вама опет од рјечника табаке слати: ово дана послаћу вам што је досад наштампано, а други пут што се на ново наштампа. само вас молим да то буде само за вас, а *никоме другом* да не показујете, и ја сам увјерен да ће тако бити.

Молим вас да бисте распитали ту наше апотекаре еда знаду како се Њемачки или Латински зове *срдàнйк* и *лàнцура;* ако ли ту нико не би знао, а оно вас молим да пишете г. д-ру Панчићу, ваља да ће он знати.

Приложено овдје писмо молим вас да бисте послали на пошту и за њега платили што треба, па забиљежите на мој рачун.

Моја Мина и Ђ. Даничић захваљују вам на поздраву и љубазно вас поздрављају, а тако и ја

ваш дојакошњи

Вук Стеф. Караџић.

[Гавриловићева напомена:] Пр. 16. 9-бра 850
одг. 19. „ „

[Ориг. у Н. Библ. 1322.

89.

У Бечу 12 Нов. 1850.

Господине!

Ономадне заборавих вам писати како се овдје говори да ће Живановић да постане уредник Биоградскијех Новина. То би била права комендија, да не речем управо српски срдња. Ви сте чули како је он још лани предао патријару пројект да се Кирилова буквица очисти од свега што се у црквенијем књигама не налази; о томе је он сад на ново писао амо владикама. Не заборавите онијех Копитаровијех ријечи.

Ја мислим да ћете ви табаке од српскога рјечника, које ћу вам скоро послати, читати редом; за то вас молим да бисте забиљежили ако нађете каку штампарску погрјешку (ако вам је тешко особито записивати, а ви је само подвуците црвенијем плајвазом, па и страни према њој убодите мало њиме да би се ласно наћи могла, па ми те табаке послије можете вратити натраг).

Молим вас да бисте приложенијех овдје 6 писама поуздано послали да се предаду на пошту, па што платите за њих, запишите на мој рачун.

Ваш дојакошњи
Вук Стеф. Караџић.

[Гавриловићева напомена:] За ова писма свако по 1 гр. и за оно првашнѣ Козельцево 1 гр. свега 6 гр. — одгов. 19. 9-бра 850.

[Ориг. у Н. Библ. бр. 1323]

90.

У Београду 19. 9-бра 850.

Господине!

Г. Петаръ Ј. Козеляцъ, послао ми е съ писмомъ одъ 9. тек., за 46 комада распродати кньига: старогъ и новогъ завета 69 цвкнцика; а тако и за пренумеранте на Граматику, кою Г. Даничићъ издае за 15 ексемплара $22^1/_2$ цванцика; свега дакле кодъ мене има ваши $91^1/_2$ цванцикъ. Треба ово дана да ми и Г. Мркшићъ да новце за распродате кньиге; и тако би я могао новце сакуплѣне у Бечь послати. — Као што самь до сада радіо; я би и садъ. А то е да купимъ овде Банкноте, положимъ Спирти, да вамъ онъ тамо исплати. Алъ како Банкноте ударише яко одъ свое вредности натрагъ, не смемъ да іи купуемъ. И зато долазимъ ево да васъ упитамъ: оћетелъ да вамъ пошлѣмъ новце тамо преко делижанса у сребрной монети, па да е ви ту продате како оћете и можете, или да я овде продамъ пванцигере, како піяца донесе, па да вамъ Банкноте пошлѣмъ преко Спирте. Ако се шилю новци сребрни преко делижанса, имаћете трошка; а даетель што провизіона Спирти, ніе ми познато. — Ускорите за ово те ми одговорите.

И овде е био говоръ, да ће Живановићъ новине писати; алъ то неће бити. Него мешто Живановића изишао е Г. Сергіе Николићъ, као адвокатъ дебелога ера на мепданъ. Г. Милошъ Поповићъ ми каже, да е одъ ти Сергини новина послао вамъ неколико броева, да іи видите.

За оне траве како се зову немачки и латински други путъ.

Заборавио самь горе напоменути, да Г. Козеляцъ, пославши за Граматику Даничићеву новце, ніе послао имена пренумеранта. Я ћу га на то опоменути.

Ако ви што сумняте слати амо печатане табаке вашегъ рѣчника; немоите ін шиляти; држећи се оногъ правила: quod dubitas, non feceris. Алъ ако оћете, да се табаци држе овде само за мене; о томе можете безъ бриге бити.

Вашъ
Јованъ Гавриловић.

П. П. Сва писма, коя сте послали да се разашлю, я самь 17. тек. мес. съ поштомъ одправіо.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2716]

91.

У Бечу 28 Нов. 1850.

Господине!

Од отијех новаца што сте примили од Г. Козељца, молим вас да зауставите код себе колико износи за 6 дуката, а за остало са оним што ћете примити од Мркше за приповиједке да купите банкноте пошто ту буду, па да ми их амо пошљете.

Приложена овдје два писма молим вас да пошљете по натписима, па кад примите од Симића 4 талијера, а од г. проте 9 цванцика, купите и за њих ту банкноте с поменутим прије новцима.

Други пут писаћу вам ја куда ћете послати онијех 6 дуката.

Табака наштампанијех 10 од рјечника мислим да сте већ досад примили. Кад се у напредак прикупи неколико табака, опет ћу вам тако послати.

Ваш дојакошњи
Вук Стеф. Караџић.

[Гавриловићева напомена;] Пр. 3 Декем. 850.
одг. 6 „ „

[Ориг. у Н. Библ. бр. 1324]

92.

У Београду 6. Декем. 850.

Господине!

Ваше писмо одъ 28. пр. мес. препоручуе ми, што ћу съ новцима вашимъ радити, кое при себи имамъ, и кое ћу одъ Мркше добити. Писма приключена предао самъ Г. Проти и Милану Симићу; новце до данасъ ни єданъ ни други дао ми ніе. 10 табака рѣчника самъ приміо; алъ обећани ваши књига нигде ни до века. Ако будете не послали ни у Реку Курелцу књига, грехъ вамъ на душу. Траве за кое желите знати, како се зову латински, овако веле Апотекари овдашньи:

Срчаник Radix Tormentilae.

Линцура Radix Gentianae.

Гледаите тамо у комъ рѣчнику, далъ су имена трава ови латинска по Линеу.

Вашъ

Јованъ Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2717]

93.

У Београду 23. Декем. 850.

Господине!

Юче предъ ноћъ добіемъ ово приключено писмо одъ Г. владике Шабачкогъ, узь ово писмо пише ми Г. Секретаръ владичинъ, да вамъ приключено писмо пошлѣмъ и новце 112 ₰. и 30 кр. Шаина; а ову сумму послао ми є у 45 фор. В. Н. Я ћу ови 45 фор. предати данас Х. Біалу да преко Спирте ій тамо примите.

Ако вамъ и владика Тимочки изъ Неготина повце за приповетке пошлѣ, као Шабачки; онда би требало да пишете Г. Никифору ужичкомъ, и да му кажете: како су два Епископа: Шабачки и Тимочки, књиге продали; а онъ да ніе хтео учинити; а то є зато, као што сте чули, што є нѣговъ — владике ужичкогъ — човекъ овде у Београду био, па су му овде (ви знате гди) ту књигу покудили и т. д.

Я самь юче у Чачакъ писао, да књиге: *приповетке* тамо послане остану у реченомъ месту, докле не дође одъ васъ наредба, што ће се съ њима чинити.

Честитаюћи вамъ наступаюће празднике єсамь

ваш

Јов. Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2718]

94.

У Београду 23. Јануара 851.

Господине!

Пише ми Г. Ђуро Даничићъ, да књиге, кое сте обрекли овамо послати, неможете слати по делижансу; єръ бы васъ скупо стало; него да ћете ій послати докъ се путъ водени отвори. — Я мислимъ, ако књиге и съ паробродомъ пошлѣте; опетъ ће васъ трошка стати; него ето вамъ тамо прилике, да ій амо пошлѣте безъ свакогъ вашегъ трошка. Тамо се сада налази овдашњи трговацъ Г. Никола Свилокосићъ, онъ ће се кодъ васъ явити, подайте му књиге, па ће ій онъ са еспапомъ своимъ амо донети: безъ сваке ваше бриге и трошка. Вы право имате, што велите: емъ да књиге покланямъ, емъ да и за подвозъ плаћамъ.

Поздравляюћи васъ любезно єсамь

вашъ

Јов. Гавриловић.

П. П.

Кажите Г. Ђури Даничићу, да самь они 30 Ек. нѣгове граматике приміо и брату нѣговомъ Васи предао.

[Напомена Вукова:] Даница од године 827. — 85
„ „ „ 829. — 140
„ „ „ 834. — 33
258
Опита Луке Мил. 23. 23
281

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2719]

95.

У Бечу 29 Јан. 1851.

Господине!

Примио сам писмо ваше од 23 ов. м. Чуо сам да је Свилокосић овдје дошао, али се мени није јављао, него ћу ја гледати да га потражим и књиге оне да му предам.

За чудо ми је што нам ништа не јављате еда сте што могли уредити за оне Приповијетке из Старога и Новога Завјета што су у Неготину и у Чачку, као што вас је молио Ђ. Даничић. Не сумњам да сте примили његово писмо у коме вас је за то молио. И ја вас молим да гледате не би ли се књиге оне што прије распродале — по ону књигу ваљало би да има наш сваки поп и свака кућа у којој има ко да зна читати.

Примио сам од Спирте 45 Ф. у банкнотама што сте ми послали од владике шабачкога, за које вам захваљујем. Еда Г. Мркша покупи своју вересију; да бисте нам и за те Биоградске књиге могли новце послати?

Сад је у послу 15 табак од рјечника. Кад се и он наштампа на чисто, послаћу вам опет 5 табака, онако као и онијех 10 што сам вам прије послао.

За оне Раићеве рукописе што неко нуди друштво С. С. да их купи, може бити да сте и ви помислили да су из Карловачке библиотеке, и ја мислим јамачно да јесу, јер сам их ја у њој гледао, па су се ваљада у овоме покрету некако изгубили и господара промијенили.

Кад сте примили онијех 30 граматика што су вам по други пут послате, ваља да сте и оне што су први пут. Како се допада вашијем књижевницима тај нови посао Ђ. Даничића?

Ваш дојакошњи
Вук Стеф. Караџић.

[Гаврилов. напомена:] прим. 2 Февр. 751. — Да е примío 45 Ф. послани од владике Шабачкогъ, явля Г. Вукъ.

[Ориг. у Н. Библ. бр. 1325]

96.

У Бечу 21 Фебр. 1851.

Многопоштовани Господине!

Примио сам писмо ваше од 23 Јан., и надам се да сте и ви примили моје од 29 он. м. Свилокосићу предао сам Даница за 1827. 85, за 1829. 140, за 1834. 33 и опита Луке Миловановића 23. Гдјекоје су од овијех књига у врло рђавој свези, јер су биле у Пештанскоме потопу, али се опет могу читати, ко буде воље имао. Молим вас да бисте по једну од сваке предали дружини Српске младежи, а остале раздајите како знате за кога мислите да ће их радо читати. Немојте их узалуд растурати, јер их амо више нема. Мени би мило било кад бисте послали Г. Козељцу у Лозницу барем од онијех за годину 1829. 33 да разда на поклон онима који су се пренумерирали прије на Пословице. Ђ. је Даничић предао Свилокосићу 100 новијех књижица владике црногорскога које се зове „Кула Ђуришића и чардак Алексића“, и моли вас да бисте његову брату Василију дали 30 ексемплара (а и више ако би му затребало), а једно 10 и Милошу у новинарницу, а за остале да бисте наредили како знате да се ту продају по 10 кр. ср. Уз ове књиге послао вам је Ђ. Даничић и 2 своје граматике, и моли вас да бисте једну предали Друштву Србске Словесности а једну дружини младежи српске.

Са овијем писмом примићете на ново наштампанијех 5 табака од Српскога рјечника.

Кад се састанете са Г. Стефаном Марковићем, молим вас да га од мене поздравите и да му кажете да сам примио његово писмо (и с вашијем поздравом) од 11 ов. м., и да ћемо се и ја и моја кћи постарати што више буде могуће да му жељу испунимо: кад што нађемо онда ћу му ја писати.

Ђуро је за оне граматике њемачке питао Миклошића, па и он казао да причекамо који дан док и он разгледа и распита, пак ће вам послије Ђуро јавити.

Ваш дојакошњи
Вук Стеф. Караџић.

[Гаврилов. напомена:] одгов. 4 Марта 851.

[Ориг. у Н. Библ. бр. 1326]

97.

У Београду 4. Марта 851.

Господине!

Г. Свилокосићъ дошао є овамо и казао ми є, да є еспапъ нѣговъ а и књиге, кое амо шиљѣте, све у Земунъ дошло; тако сутра се надамъ, да ће онъ мени књиге, кое шиљѣте, предати. Съ овима ћу я онако учинити, као што ми вы пишете подъ 21. пр. мес. Г. Марковићу изручіо самъ вашъ поздравъ.

Вы одавна исчекујете, и право имате, да вамъ што явимъ за приповетке старогъ и новогъ завета; я бы то одавна учиніо; алъ самъ и я морао исчекивати, докъ су ми писали изъ Чачка и Неготина, што є урађено тамо съ тимъ књигама. И тако сада, пошто самъ добіо извѣстія и изъ єдне и друге одъ поменуты вароша, являмъ вамъ, да су књиге о коима є овде речь, узете одъ попова, кодъ коіи су се налазиле, и предате трговцима да се продаю. Г. Мркшићъ іоштъ ми ніє новце положіо за приповетке; *све обећава а не дав.*

Као што сте изъ Новина Србски разумели и онако вам є Г. Ђуро Даничићъ валяда казивао, Г. Ур. Новина Србскн Милошъ Поповићъ, отвара овде у Београду *уредну књижару.* Онъ се већъ споразумео за тай посао съ многимъ књижарима и трговцима и у онимъ краєвима, где досадъ књиге се *нигда продавале нису*, као у Нишу, Видину, Рушчуку, Сарајеву, Мостару и т. д. Има више одъ три године, како я тражимъ човека, кои бы се књижарскога посла латіо; мисліо самъ синовца Г. Милутина Радовановића за тай посао привезати; алъ овай найпре хтеде, па после удари натрагъ. Тако паде коцка на Милоша. Я мислимъ да ће Милошъ велику користъ принети нашемъ књижеству и зато му я у овомъ послу у свачему на руку идем. Књиге се сада овде траже много болѣ него до сада, особито школске, календари; а кадъ књижаръ буде, онда ће више се іоштъ млого књига растурити по Бугарской, Старой Србіи, Босни и Херцеговини; него сада што се чини. Доста пута трефи се, да Бошняци дођу амо и траже школске књиге, па незнаю казати какве имъ одъ ови требаю, него у дућанъ дошавши заишту књиге школске, како знате да су за насъ, єръ ми незнамо а и наши учителъи, *кое су добре и кое треба за децу набавити.* — Милошъ ће књижару имати у дућану, у кући Г. Сов. Стефана Марковића.

Све вамъ ово овако зато являмъ єдно, да вы знате, а друго, да одсадъ и вы и Г. Ђуро Даничићъ *не шиљёте мени ваше књиге и владике Црногорскогъ*, него управо Г. Милошу Поповићу; онъ ће књиге растурити, продати и новце вамъ слати. — Я и онако не могу се упуштати више у продаванѣ књига, разашилянѣ по Србій, куплѣнѣ новаца и т. д. то є посао, кои се не слаже са *моимъ званёмъ* и кои ми одузима времена, кое бы я на што друго употребити могао. Тако дакле изволите одсадъ и вы и Г. Даничићъ съ Г. Милошемъ споразумети (се) за књиге ваше. Я би васъ и то моліо, да и ове приповетке старогъ и новогъ завета, кое се овде, у Чачку и Неготину налазе, дођу подъ рукованѣ Милошево, па да я дигнемъ руке одъ њи.

Г. Даничићу кажите, да ми Г. Секретаръ владике Шабачкогъ ніе послао новце за граматике; и тако ћу я сутра скуплѣне новце овде за те књиге предати овде трговцу Димитрію Симићу, па да ій онъ у Бечу нѣму, Ђури, положи. Рачунъ одъ књига послао самъ му у писму момъ од 11. Февр. т. г. Поздравляюћи васъ и Г. Ђуру любезно єсамъ

вашъ почитатель
Јованъ Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2720]

98.

Београдъ 27. Априла 851.

Господине!

Што я вама одавна писао ни самъ, кривъ є Г. Мркшићъ, кои ми новце и рачунъ одъ књига: приповетке изъ старогъ и новогъ завета никако дао ніе. Истомъ пріе єдно 5—6 дана дао ми є 24 тал. готови, а данасъ рачунъ одъ књига; алъ у овай последньи треба іоштъ да се заключи, па после да га чистогъ добіете. Ви имате сада кодъ мене преко 50 фор. — Педесетъ фор. Сребра *48 банкнота*. Изволите ми явити: оћетелъ да вамъ пошлѣмъ у Бечь Цванцигере или да овде купимъ Банкноте па преко Спирте, да вамъ оне у руке дођу.

Г. Козельцу послао самъ 6 # као што зна, валяда вамъ є онъ зато већъ явіо. — Врло ми є мило, што сте съ Г. Ми-

лошемъ Поповићемъ почели се већъ договарати преко писма за свое књиге. Нова књижара добро напредуе, а и болѣ ће надамъ се. — Немойте ми шиљяти печатане табаке рѣчника вашегъ. Я самъ видіо изъ послати ми 15 табака, колико в новый одъ старогъ другчій. То ми в доста. Я ћу чекати докле савъ изиђе. Чуемъ одъ Г. Херкаловића, да се 20 табакъ печата, валяда ће до всени бити готовъ.

Г. Сов. Марковићъ изгледа однако да му пошлѣте Гувернантку; па никадъ ништа, молимъ васъ пишите ми зато црно или бело, да знамо на чему смо.

Препоручуюћи се всамь

вашъ

Јов. Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2721]

99.

Београдъ 8. Маія 1851.

Господине!

Юче в одавде отишао у Бечь Г. Данило Данићъ, Глав. Казначей. Онъ ће вамъ одъ мое стране предати 62 fl. и 30 кр. у банкнотама и 8 fl. и 30 кр. у Цванцигерима. Зашто вамъ новце ове шилѣмъ видићете и(з) приложеногъ овде рачуна. — Докъ покупимъ іоштъ неке књиге одъ растурени овде приповетки, послаћу вамъ рачунъ одъ књига овде у Београду растурени бивши.

Јованъ Гавриловић.

[Споља:] Herrn
Vuk Steph. Karadschić,
Doctor der Philosophie und Mitgliede
mehrer gelehrten Gesellschaften etc.
in Vien
Landstrasse № 517.

Приманѣ

Р А

Съ Г. Вукомъ Ст.

		Фор.	Кр.
850. 1. X-бра	Одъ Г. Мате Ненадовића за рачунъ Г. Вука	3	—
	Послао Г. Козеляцъ за продате приповетке старогъ и новогъ Завета	23	—
	Одъ Г. Мркшића за 96 екс. приповетки старогъ и новогъ Завета	48	—
	У Читалишту продато приповетки 11 екс.	5	30
	Одъ Г. Црнобарца за 1 екс.	—	30
	Одъ Г. Милоша Поповића за 3 екс. новогъ завета .	6	—
	Сумма приманя . .	86	—

8. Маія 1851.
у Београду.

Издаванѣ

Ч У Н Ъ

Карацићемъ.

		Фор.	Кр.
	За писма разаслата по пошти Србской владикама и Козельцу	—	30
1851. 30. Марта	Г. Козельцу 6 # нови по 4 fl. и 50 кр.	29	—
7. Маія	Шилѣмъ по Г. Данпѣу у Банкнотама	62	30
	По истомъ у цванцпгерима	8	30
	Сума издаваня . .	100	30
	Одбпвши . .	86	—
		14	30
	Вишакъ овай долази одъ променѣни 48 фор. ср. у Банкноте у 62 fl. и 30 кр.		

Јов. Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2722]

100.

У Београду 17. Маія 1851.

Господине!

Послао самъ вамъ по Г. Данићу 62 фор. и 30 кр. у банкнотама и 8 фор. и 30 кр. у сребр. цванц. то є было 7. тек. а 8. тек. послао самъ вамъ съ поштомъ рачунъ одъ новаца, изъ кога сте могли видити: чега ради вамъ вишеозначене сумме шилѣмъ. У писму момъ одъ 8. тек. обећао самъ вамъ бно, да ћу вамъ рачун одъ књига послати, кои вамъ ево на обратной страни и шилѣмъ.

Јованъ Гавриловић.

П. П.

Г. Марковић незна іошть за Гувернантку; пишите намъ што: црно бело да знамо на чему смо. — Кажите Г. Ђури Даничићу, да є ово дана био овде Г. Владике Шабачкогъ Секретаръ Вуићъ и предао ми за 10 екс. граматике 1 ♯ цес. бушенъ и 1 цванцикъ. Ове ћу му монете како самъ приміо послати. Секретар вели да има іошть 3 ек. непродата кодъ нѣга а єданъ задржава себи на даръ.

РАЧУНЪ

Одъ 250 екс. приповетки старогъ и новогъ Завета у Београдъ лане на продаю послати:

Продато као што се види у рачуну одъ 8. тек.:

	Екс.
Од Мркшића	96
У Читалишту	11
Црнобарцу	1
	108
Предато Г. Милану А. Симићу	2
Мени	1
Г. Милошу Поповићу предато	129
Дао Мркшићъ на поклонъ	5
Задржао Мркшићъ 4 цванц. у име трошка тако	2 ²/₃
	247 ²/₃
И тако іошть треба да има новаца код мене за	2 ¹/₃
	Екс · 250·—

Од ове сумме се одбія:

Што самъ послао новаца по Г. Данићу, као што рачунъ одъ 8. тек. показуе; а то е . .	108
Предато Г. Милошу Поповићу	129
Што е Мркшићъ поклоніо	5
„ „ „ задржао у име трошка . .	$2\ ^2/_3$
	$244\ ^2/_3$
	250
	$244\ ^2/_3$
	$5\ ^1/_3$

И тако треба да пошлѣмъ іоштъ 2 фор. 40 кр. ср. за овы $5\ ^1/_3$ екс.

17. Маія 1851.
у Београду.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2723]

101.

У Бечу 22. Маја 1851.

Господине!

Примио сам од Г. Данића 62 ф. 30 кр. у банкнотама и 8 ф. 30 кр. у цванцикама; по том сам примио писмо ваше од 8. Маја с рачуном који показује зашто сте ми оне новце послали, и ево сад примих писмо ваше од 17. ов. м. с рачуном од 250 екс. „Приповиједака из Старога и Новога Завјета“, по коме рачуну још имате ви да пошљете мени 2 ф. 40 кр. ср. И велика вам хвала на труду, а тако и земљаку моме Мркшићу. Молим вас да не бисте заборавили ни за оне књиге у Неготину и у Чачку, еда би се како у новце учиниле, па вам више не ћемо досађивати са овакијем комисијама. Еда ви могосте ући у траг онијем мојијем књигама што су остале код покојнога Лаза Зубана?

Ђуру сам Даничићу казао шта сте зањ примили од секретара владике Шабачкога.

Г. Марковићу пишем данас.

У најновијему Гласнику има много драгоцјенијих ствари (а све су готово такве), али би се о многима могло што и казати. Ја ћу вам напоменути овдје из вашега чланка, који је јамачно ондје између најдрагоцјенијих: 1.) Негдје велите ви да је попечитељ финансије кад је куд одлазио давао кључ коме од **савјетника**; а савјетника онда кад су попечитељи били није било никако ни једнога, него су сами попечитељи били савјет и савјетници. 2.) На 182. стр. под 12 да су се од *ваљеног* сребра ковали новци; а колико ја знам, за времена онога није се извадио ни један драм чистога сребра, него су они новци које је Карађорђије између 1812. и 1813. ковао, ковани од рахтова и од осталога сребра које је од Турака поузимано, и мислим да је највише онијех новаца остало у земљи. Мени се чини да Ранке има за ово обоје онако како је.

Ваш дојакошњи
Вук Стеф. Караџић.

[Гаврилов. напомена:] пр. 27. Маія 851. — Г. Вукъ приміо по Г. Данићу послати му 62 ћ. 30 Б. Н. и 8 ћ. 30 кр. у цв.

[Ориг. у Н. Библ. бр. 1327]

102.

У Београду 7. Јунія 1851.

Господине!

Данасъ є отишао у Бечъ Г. Јованъ Марковићъ, чиновникъ изъ Главне Контроле. Я самъ њему предао за васъ 5 фор. и 49 кр. у цванцигерима. Ово имате да примите од мене:

1. За салдо рачуна од 250 ексемпл. приповетки 2·40 х.
2. За две песмарице, ков є продао Г. Манойло Стефановићъ по одбитку његовог провизіона. 3· 9 „
   Кодъ Г. Манойла било є 10 песмарица; 8 су предате Г. Милутину Радовановићу

Тако - 5·49 х.

За Г. Ђуру Даничића понео е Г. Јованъ Марковићъ 1 # цес. бушенъ и 1 цванцикъ сребрнъ, као што ми е 13. пр. мес. предао Г. Секретаръ владике Шабачкогъ, Вуићъ за продати 10 граматика.

За Г. Бранка Радичевића понео е Г. Јованъ Марковићъ 1 фор. и 57 кр. у цванцигерима, као кусуръ рачуна Г. Манойла Стефановића одъ продати песама. Књиге непродате Г. Бранка предате су Г. Милошу Поповићу.

Молимъ васъ да известите Г. Ђуру Даничића и Бранка Радичевића, да ће новце, о коима овде напредъ говоримъ, одъ Г. Јована Марковића примити. А васъ молимъ, да ме писмомъ известите, да сте и ви и Г. Ђуро и Бранко новце одъ Г. Јована Марковића примили, као што сте ме одма известили, да сте одъ Г. Данића новце примили. — Г. Бранку Радичевићу могу и рачунъ послати, само ми явите како треба нѣму — Бранку — писмо упутити.

Јованъ Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2724]

103.

Београдъ 22. Јунія 1851.

Господине!

Данасъ самъ предао овде 54 фор. и 50 кр. банкнота за рачунъ Г. Спирте изъ Земуна, коме пишем, да ову сумму вама у Бечу исплати. Новце ове добіяте, одъ продати у Чачку приповетки. Ево рачунъ:

	Екс.
Послато е тамо	100
Одбіо продаваць за свой трудъ . . .	10
Остало .	90 за продаю

90 Екс. продати по 30 кр. єданъ, пзноси 45 фор. у цванцигерима. Овы 45 ћ. продати данасъ за банкноте, узети су гореставлѣны 54 ћ. и 50 кр. Б. Н.

Јованъ Гавриловић.

П. П.

Г. Марковићъ све изгледа на господичну, кою сте амо послати обећали; па нити господичне нити писма од васъ!

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2725]

104.

У Београду 14. Септем. 851.

Господине!

Стигъ є край єданъ у окружію пожаревачкомъ срезу рамско-пекскомъ. Готово є савъ Стигъ привађен у поменутый срезъ изузимаюћи неколико села, коя су одъ Стига одвоєна и придодана другимъ срезовима окружія пожаревачкогъ. Ово самъ дознао одъ Г. Милутина Петровића, вашегъ знанца, кои наиболѣ познає окружіе пожаревачко. А ево што ми є причао Г. Стоянъ Јовановићъ Лѣшанинъ за Стигъ. Између Параћина и Ћупріе била є єдна бара, коє сада нема єръ є одцедита у Мораву, алъ у коіой є била аждая и нико ніе смео бари той и приближити се одъ стра. Чуе Св. Ђорђе за то, дође къ бари той и потера аждаю, а ова надре одма бежати, Св. Ђорђе за ньомъ у потеру, стигне є и одсече іой главу, место где є стигао прозове се Стигъ. Алъ глава одъ аждае и ако є одсечена побегне и оде тамо те се одъ нѣ искоте муве оне зле коє кадъ изиђу изъ оне рупе, толику стоку живу утаманюю.

Јован Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2726]

105.

У Бечу 24. Септ. 1851.

Господине!

Примио сам писмо ваше од 14. ов. м. и захваљујем вам што ми јављате за *Стиг.* Од онога што вам је приповиједао

Г. Лијешњанин нешто је наштампано код ријечи *Голубачка муха.*

Са овијем писмом шаљем вам пет писама, за која вас молим да их одатле разашљете по пошти, а особито ћете примити 50 огласа о српскоме рјечнику, од којијех, молим вас, да по 10 пошаљете уз писма владикама (Шабачкоме, Ужичкоме и Тимочкоме), а 20 задржите ви за себе, те раздајите и разашиљите коме знате, особито подајте по једно Г. проф. К. Бранковићу и мојему земљаку Г. Мркшићу. Надам се да ћете ми опростити што вам досађујем с овом молбом, а трошка што узимате око овога, запишите на мој рачун.

Од рјечника је већ 43. табак у послу, али поред свега тога, ако би се ко посумњао напријед дати новце, ја ћу из Србије примити и сама имена онијех пренумераната за које су скупитељи увјерени да ће послије књиге узети и одмах платити.

Прије 10 дана послао сам једно писмо Г. Книћанину. Молим вас да бисте ми јавили ако ту што чујете зањ.

Ваш дојакошњи
Вук Стеф. Караџић.

[Гаврилов. нап.:] прим. 30. Септ. 851.
одгов. 2. 8-вра „

[Ориг. у Н. Библ. бр. 1328]

106.

Београдъ 27. Септ. 1851.

Господине!

Више сте ми пута и писали и говорили за оне књиге, ков сте пок. Зубану дали. До садъ нисамь могао вамъ за те књиге што издадити; врь в масса Зубанова била у непоредку; садъ пакъ како в наименованъ туторъ деци Г. Матія Матићъ, секр. попеч. вн. дѣла, треба да ми пошлѣте писмо: колико и ков части књига ваши одъ Зубана тражити имате,

па да настанемъ око Матића да вамъ се издаду. Књиге примљене даћу у књижару Г. Милоша Поповића.

Јованъ Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2727]

107.

Београдъ 2. Окт. 851.

Господине!

Приміо самъ ваше писмо одъ 24. пр. мес. и у њему писма на Г. Г. владике, Петра Козельца и Јована Перунчића. Сва самъ писма разаслао данасъ съ поштомъ, као и огласе свакомъ владики по 10. Овде є јуче у читалишту почело се подписивати на вашъ рѣчникъ. Г. Цукићъ, као Секр. просвештенія ићи ће на руку. Алъ се я не уздамъ у владике; него болѣ би било да се Милошъ Поповићъ посла тогъ прими. Алъ како онъ оће да се прими видићете изъ прилога. Молимъ васъ, да ми купите *Codex Suprassaliensis*. Г. Миклошића, пошљите ми га съ поштомъ franco; па ћемо се есапити ко ће коме дужанъ бити.

Јов. Гавриловић.

Очекуємъ одговоръ за Милошево предложенѣ.

[Прилог:]

На рѣчникъ Г. Вука, и на сваку књигу србску, купићу предплатнике у Србіи и я непосредствено у књижари у Београду, и по внутрености посредствомъ мои комисіонера у окружнимъ варошима, подъ тимъ условіємъ, да ми се одъ скупљены новаца одъ свію пренумеранта у Србіи, кои би се преко мене послали, уступи 25 одъ сто рабата и на 10 књига єдна безплатно даде, и све књиге до Београда франко пошалю. За разашилянѣ далѣ одъ Београда моя є брига и мой трошакъ. У огласу имало бы се навести, да се мени предплатници шилю.

Самъ быхъ пакъ узео 100 комада рѣчника за готове новце, кадъ бы ми се уступило 40 одъ сто рабата, и на десеть књига

една безплатно дала. Ове књиге, кое бихъ самъ самъ за себе узео, имале би се предати у Бечу моме комисіонеру Франку Леону, кои би ій, чимъ прими, и исплатіо и мени доставіо безъ икаква трошка г. Вука.

У Београду 1/10. 851.

М. Поповић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2728]

108.

У Бечу 3. Окт. 1851.

Господине!

На писмо ваше од 27. Септ. одговарам вам да сам ја покојноме Лазу Зубану послао 1846. године 88 екс. од треће књиге срп. нар. пјесама; у име овијех књига он је мени послао преко вас (које сам ја примио 5. Февр. 1847.) 60 ф., то је плата за 30 књ., и кад одбијемо још 3 десетка онда код њега остаје још 55 књ. За које вас молим да бисте гледали изнаћи их и предати их у књижару г. Милоша Поповића, а кад ми јавите да сте му их предали онда ћу му и ја писати.

До сад сте ви већ примили моје огласе и писма. Молим вас да се не расрдите што вам тако опет досађујем.

Ваш дојакошњи
Вук Стеф. Караџић.

[Споља:] Herrn
Johann Gavrilović
Bureau-chef der industr. Abtheilung im Finanz Ministerium
in *Belgrad.*

[Гаврилов. напомена:] Пр. 7. Окт. 1851.

[Ориг. у Н. Библ. 1329]

109.

У Бечу 12. Окт. 1851.

Господине!

Прекјуче сам вам послао Codex Suprasliensis. Платио сам зањ 5 ф., и 38 кр. за пошту што ће вам га однијети.

У ономадашњијем Биоградскијем новинама не дође оглас о рјечнику: ваља да је Г. Милош чекао шта ћу му одговорити на ону цедуљу коју сте ми ви послали. Надам се да се он не ће расрдити што му ја за купљење пренумеранта на ову књигу не могу више дати до десету књигу или у новцу 10 на сто, и за то мој оглас у своје новине не примити и не препоручити. Молим вас да бисте и ви настојали колико је могуће да би он ову жељу моју испунио. Ја мислим да би требало да он и ако је књижар за љубав мени и нашој књижевности по могућству накупи пренумеранта као и остали скупитељи; иначе би он сам показао да према своме новчаноме добитку не мари ни за нашу књижевност ни за пријатељску љубав.

Надам се да ћете ми одговорити што на ономадашње моје писмо.

Ваш дојакошњи
Вук Стеф. Караџић.

[Ориг. у Н. Библ. бр. 1330]

110.

Београдъ 14. Окт. 851.

Господине!

Ево вамъ одговора на писмо ваше од 8. тек. Г. Гарашанинъ расписао е 12. тек. свима началницима окружнимъ да куне пренумеранте за вашъ рѣчникъ. Г. Марковићъ подписао е све Совѣтнике тако ће и Г. Бранковићъ скупити пренумеранте. Г. Мркшићъ и друштво нѣгово такође разаслали су огласе по Епархіи митрополитской. Г. Милошу Поповићу

казао самь, да нећете да вамъ онъ купи пренумеранте на онай начинъ као што би онъ ктео. Онай момакъ изъ Далмаціе био є овде и отишао є у Босну да тамо буде учитель. Зубанови рукописи предаће се друштву Срб. словесности. За Живановића овде нико незна да се покалуђеріо. Г. Книћанинъ овде ніе отишао є у Книћь и бавиће се тамо, докле му не прође данъ кадъ слави, кои обично у Книћу пробави.

Јованъ Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2729]

111.

Београдъ 18. Окт. 851.

Господине!

Г. Милошъ Поповићъ обявіо є у овдашньимъ новинама одма на кратко за вашъ рѣчникъ, а доцніе штампао цео огласъ у новинама. И зато немате право што мислите, да онъ неће вашъ рѣчникъ да огласи, што му нисте поверили да купи пренумеранте по начину, кои є онъ предложіо. Онъ є човекъ, кои тражи добитка, па где му може проћи да буде као што онъ оће, онъ трпа у свой џепъ, а где не може; онъ се не срди. Млого є онъ у томе больи него нѣговъ землякъ, Г. Милош Светићъ — Хаџићъ.

Синоћъ самъ се састао съ Г. Вукомановићемъ изъ Русіе съ наука повратившимъ се; каже ми, како є у Бечу бавіо се, съ вама се састаяо, како сте ме поздравили и како намеравате на пролеће амо. Мени є то драго. Него како ћете ове зиме вашъ найважній посао свршити, а то є рѣчникъ; требало би да до пролећа свршите и вашу исторію времена Карађорђева, коє такође дело одъ велике важности, па кад и ово свршите; онда сте безъ бриге. Можете онда по Србіи, по Босни и Херцеговини ходити и частити се. Я мислим да ћемо на лето моћи отићи до Сараєва на колима; па ма одъ Сараєва у Мостаръ яшили.

Јованъ Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2730]

112.

У Бечу 30. Окт. 1851.

Господине!

Дужан сам вам одговор на два писма ваша: од 14. и 18. ов. м. Како ми пишете у овоме првом писму, то се могу надати да ће отуда бити доста пренумеранта на рјечник. Писао сам ту и Г. митрополиту и послао сам му огласа да би их разаслао по својој епархији; не знам хоће ли учинити.

Хвала Г. Милошу Поповићу што ми је оглас наштампао у новинама. Може бити да ћу му ово дана послати и један мали да га у новинама штампа први пут.

Послије рјечника највећа ми је брига за историју Карађорђијева времена, која је готово сва написана још прије 30 година, него сам рад на проље̂ће тамо доћи да видим гдјекоја шанчишта, као н. пр. Делиград, Каменицу, Малајницу итд., и да још које о чему запитам што кога. Ако се на проље̂ће буде могло ићи у Сарајево на колима, хајде да трknемо у друштву до онамо, па оданде преко Мостара у Дубровник како се узможе.

Молим вас да бисте дали једну од оних мојијех пређашњијех књига гу Милошу Петровићу Смедеревцу, који је практикант код попечитељства внутр. дјела.

Јамачно сте до сад и ви тамо чули да је умрло владика Црногорски; његов нашљедник Данило Станков дошао је још прије неколике недјеље дана овдје да иде у Петербург да се учи, али вам сад управо не могу казати или ће се вратити натраг или ће ићи у Петербург.

Ваш дојакошњи
Вук Стеф. Караџић.

[Ориг. у Н. Библ. бр. 1331]

113.

Београдъ 21. 9-бра 1851.

Господине!

Дошавши овамо изъ Цариграда Г. Капућехая Кон. Николаевићъ предао ми е 50 fl. Ср. пренумерацію на 10 рѣчника.

Тако ми исто јуче и Мркшићъ каже да има скуплѣны новаца за рѣчникъ вашъ. Надамъ се до Божића да ће новаца за рѣчникъ скупити се и мени предати бити. И зато васъ молимъ да ми одма одпишете: оћулъ я новце добивене у сребру и злату вама послати или да ји овде у банкноте променимъ па ји у папиру преко Г. Спирте вама доставимъ. Очекуѣмъ одговоръ часъ пре.

Јованъ Гавриловић.

[Орнг. у арх. С. К. Академије бр. 2731]

114.

Београдъ 25. 9-бра 851.

Господине!

Г. Г. Совѣтници настояванѣмъ Г. Стеф. Марковића и Мркшића съ наибольомъ вольомъ подписали су се на вашъ рѣчникъ и хтедоше јуче сви и да плате; кадъ јуче у ютру дође међу ньи Г. Алекса Симићъ и опомене ій, да не итаю плаћати за рѣчникъ вашъ, єръ є онъ чуо, да ће бити у овомъ новомъ *скаредни речи* као и у старомъ, па ако то буде, да ће онъ, као попечитель просвештенія забранити улазакъ новомъ вашемъ рѣчнику у Србію. Г. Марковићъ да поплашене Совѣтнике ублажи, рекне имъ, да новце и не треба напредъ плаћати; него кадъ кньига дође, онда да се плати; а онъ — Марковићъ — нада се, да неће бити скаредни речи у новомъ рѣчнику. Ово што є Г. Марковићъ учиніо, я самъ савршено одобрію; алъ да іошть болѣ Совѣту и Г. Попечителю просвештенія покажемъ и докажемъ, да у новом рѣчнику неће бити скаредни речи, показаћу имъ оне печатане табаке новога речника, кое сте ми послали; него васъ молимъ, да ми и остале табаке новопечатаногъ речника *одма* пошљете, да имъ покажемъ и тако да цензуру прећу. Я имамъ од новопечатаногъ речника 20 табака до заключ. стране 320.

Јованъ Гавриловић.

П. П.

Одкуда є Г. Ал. Симићъ дознао, да у новомъ речнику биће скаредни речи, мислимъ да ћете лако погодити.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2732]

115.

Београдъ 2. Х-бра 851.

Господине!

Као што самъ вамъ прије 8 дана явио, како Г. попечитель просвештенія бои се да у рѣчнику вашемъ не буде срамни речи; тако є јуче примила финансія писмо одъ попечителства просвештенія, да се ћумруку београдскомъ заповеди: кадъ доћу рѣчници у ћумрукъ овдашньи, да се не издаю на полѣ; него да се єданъ ексемпларъ даде попечителству просвештенія на цензуру; па ако у рѣчнику небуде *соблазнителни* на развратъ младежи и простогъ народа служећи речи и *поскочица*, да ће се рѣчнику улазакъ у Србію допустити. — Я самъ писао писмо Г. Дим. Исаиловићу и нудіо попечительство просвештенія, да му дамъ 20 табака кой имамъ и да ћу остале табаке кадъ добіемъ такође реченомъ попечительству на усмотренѣ предати; алъ нисамъ добіо одговора; напротивъ изишло є поменуто писмо одъ попечителства просвештенія финансій.

Я мислимъ да вы пошлѣте све табаке новопечатаногъ рѣчника овамо съ писмомъ на попечителство просвештенія упућенимъ; па да оно — поп. просв. — прегледа вашъ рѣчникъ прије него што вы књиге у Београдъ за Србію наменѣне пошлѣте; єръ што знам што се оће. Да Г. Илія Гарашанинъ ніє одавна и яко болестанъ, мислимъ да овогъ било не би. Међутимъ ово є моє мнѣніе; а вы како знате, онако радите.

Јованъ Гавриловић.

П. П.

Ово приложено писмо послао ми є јуче Г. Козеляцъ, да вамъ га одправимъ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2733]

116.

Београдъ 18. X-бра 851.

Господине!

Юче самъ добіо ваше писмо одъ 12. тек. и у нѣму писмо управлѣно на попеч. просвештенія. Данасъ самъ отишао самъ у речено попечителство и предао Г. Г. Исаиловићу и Цукићу писмо ваше и 51 табакъ новопечатаногъ рѣчника; казао самъ имъ, да поитаю съ цензурираньмъ, да у рѣчнику нема никакви срамотни рѣчи, и да се може по вашемъ писменомъ увераваню одъ 3. тек. посветити руской царици и свет. синоду у Петерсбургу. Обећали су се да ће съ цензурираньмъ брзо готови бити; и веле да не треба да шиљете и остале табаке кадъ у овима 51 дотерано в до Ч. — Пренумеранте ћу почети сада око Божића скупляти, преписивати на чисто за васъ њина имена и вама после шиляти. Ви оћете да знате: одкудъ в овай ветаръ противу васъ пирнуо? Я мислимъ да ви знате, да овде има доста противу васъ, алъ кои в управо ово сада подтако, пе могу управъ знати, а погађати нећу. Него кадъ дођете амо на пролеће, а ми ћемо отићи каквой врачари, па некъ намъ она погађа; валяда ће она погодити.

Ви ми препоручуете у писму одъ 20. нов. о. г. да купимъ землю у Кнежевцу одъ Ненадовића; я га не смемъ ни упитати, знаюћи да ће врло скупъ бити. Я нисамъ заборавіо говорити и говорити синовцу пок. Николаевића за оно што сте наручили; и онъ све обећавао, докъ му отацъ не умре. И тако смо сада свршили посао.

Codex Suprasiensis я самъ приміо и готово савъ прочитао. Све ми се чини, да в ово некакавъ Бугаринъ писати морао; алъ има у нѣму речи србски, какви се нисамъ надао наћи у црквенославенскомъ рукопису. Вредно би било да какавъ слав. филологъ о овомъ рукопису подугачко прозбори. Честитамъ вамъ благе дане.

Јованъ Гавриловић.

П. П. Ево вамъ єдно писмо одъ Г. владике ужичкогъ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2734]

117.

У Београду 25 Дек. 1851.

Господине!

Као што сте ми препоручили, ево вамь шилѣмъ пренумеранте на васъ [!] рѣчник. Ви ћете из Србіе пренумеранта іоштъ добити, а валяда сте и' већъ и добили; и често вас молимъ, ако буде кои двапутъ кодъ мене и други скупителя уписанъ, да га за едногъ упишете. Ови 51 табак рѣчника вашегъ налазе се кодъ Г. Исайловића на цензури; кад ће изъ цензуре изаћи, не знам; алъ се надамъ да ће вамъ одговоръ на предато ваше представленѣ попечительству просвѣщенія изићи.

Јов. Гавриловићъ.

[„Срђ" 1903, 302]

118.

У Бечу 27 Дек. 1851.

Господине!

Прекјуче сам примио писмо ваше од 18 ов. м. Сад чекам имена од пренумеранта да ми пошљете, за које вас особито молим да бисте гледали што прије, и то само имена, а новце ћете ми послије кад књиге ту дођу ласно послати или предати. Тако што ми не будете послали прије овога писма шаљите ми одмах кад њега примите, јер је остало већ готово све наштампано, само се имена пренумеранта чекају.

Мени овдје неко рече да Светозар Ненадовић не ће врло много искати за ону земљу у Кнежевцу будући да се он премјешта одатле, а најпослије запитајте га. Не ће вам, што но наши веле, главе разбити.

Кодекс Супр. за то је и наштампан што се мисли да га је писао Бугарин или барем да је преписан из Бугарскога рукописа. Мило ми је што вам се тако допао. Треба гледати еда би се ко нашао да о њему „подугачко прозбори", макар само што се тиче нашега језика и нашијех ријечи у њему.

Ви сте мене једном поздравили од Г. Ал. Вукомановића. Молим вас да бисте и ви поздравили њега од мене. Писао сам му прије неколико дана; не знам хоће ли га писмо наћи.

Честитајући вам ново љето и остале празнике остајем

ваш дојакошњи
Вук Стеф. Караџић.

[Гаврилов. напомена:] одг. 2. Јануара 852. и послани пренумеранти.

[Орпг. у Н. Библ. бр. 1332]

119.

У Бечу 31 Дек. 1851.

Господине!

Примио сам данас писмо ваше од 25. ов. м. са 60 имена пренумеранта на рјечник које одатле које из Цариграда; за које вам врло захваљујем. Г. Хркаловић послао ми је од стране Г. И. Гарашанина 130 имена из вилаета, а уз то ми јавља да из 4 нахије још одговори нијесу дошли и да се надају да ће и из њих што доћи. Тако се и од њега надам добити још пренумеранта, а и ви право имате што велите да ћу их и одатле још добити, јер н. п чуо сам да је и Милош Петровић Смедеревац купио пренумеранте, па од њега још немамо ништа, а и Г. Хркаловић ми пише да се је код некога потписао он и Г. Илија Гарашанин, па ни од тога имена још нема. А надам се да ће што доћи и од владике Шабачкога. Тако вас молим да бисте ту разгласили ако има ко скупљенијех пренумеранта нека вам имена да, па како што откуд добијете шаљите ми амо одмах, јер је од рјечника скоро све готово, само се пренумеранти још чекају.

Ваш дојакошњи
Вук Стеф. Караџић.

Вриједно је да вам напоменем да из Гургусовца има 40 пренумеранта! Колико би према томе ваљало да их буде из Биограда? Из Загреба имам их 53 а из Прага 28.

Вук Стеф. Караџић.

[Ориг. у Н. Библ. бр. 1333]

120.

У Београду 2. Јануара 852.

Господине!

По препоруци вашой одъ 27. Х-бра 851. шилѣмъ вамъ имена пренумеранта:

Београдъ

(Скупіо Вићентіе Станисављевићъ и Конст Бранковић).

[Имена 16 пренумераната штампана у II. издању *Рјечника* стр. 852].

Каже ми синоћъ Г. Милошъ Поповићъ да е писао своме брату Г. Ђури Даничићу, да нѣга — Милоша — пренумерирате на 10 Екс. Добро би било, да осимъ пренумеранта, кое сте досада добили и кое ћете одъ друге стране изъ Србіе добити пошлѣте амо мени на расположенѣ іоштъ 10 Екс. — десетъ — Екс. еръ ће се ко іоштъ уписати докле књиге дођу; па да му књигу дамъ кадъ ми 5 фор. да.

Јованъ Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2735]

121.

У Бечу 3 Јан. 1852.

Господине!

Ја се надам да Г. Исаиловић у цензурирању мога рјечника не ће сметнути с ума: 1.) Да је то рјечник, т. ј. тефтер

од ријечи у који ваља да дођу све ријечи које се у народу говоре, а 2.) да он не цензурира *рукописа* који ће се тек штампати. него *књигу* која је у другој земљи већ наштампана. У цензурирању рукописа цензор може мислити да од њега зависи да се рукопис наштампа и у књизи на свијет изиђе; а у цензурирању наштампане књиге мисли се много и на то шта ће свијет у другијем земљама о њој казати. За то се у Бечу за времена цензуре јавно продавало сила књига наштампанијех у Германији, које Бечка цензура ни по што не би допустила да се наштампају. Вриједно је да вам овдје споменем што сам прије неколико година читао у Allg. Zeitg.; кад је Штраус наштампао житије Исуса Христа, прајски краљ пошаље један ексемплар ове књиге професору богословије Неандеру и наложи му да је прочита, па да му јави може ли се та књига допустити да се продаје или је ваља забранити. Неандор прочитавши књигу јави краљу ово: „ако по народу овладају мисли које су у овој књизи, онда је данашњи наш Хришћански закон прошао; али је при свему томе књига ова тако учено написана, да ја не смијем рећи да се забрани".

За сад је доста. С Богом!

Ваш дојакошњи
Вук Стеф. Караџић.

Ако видите да се што забавља моме рјечнику, осијеците овај други лист и пошљите га Г. Исаиловићу као писмо које сам ја вама писао. Надам се да сте примили писмо моје од 27 дек. За ова три четири дана ја до сад не примих од вас (ни од другога кога) никакијех пренумеранта, а за цијело мислим да ће их још отуда бити, јер међу Биографањима налазим по памети много људи који без ове књиге јамачно не ће бити, а имена им нема међу пренумерантима које сте ми послали. за то вас молим опет да бисте преко кога знате ту разгласили, ако је још ко пренумеранта купио да имена преда вама или сам нека ми их пошаље. А за чудо ће ми бити ако и од владике Шабачкога ништа не буде (а узрок томе не би ми био непознат).

Ваш дојакошњи
Вук Стеф. Караџић.

[Ориг. у Н. Библ. бр. 1334]

122.

У Београду 17. Јануара 852.

Господине!

Знамъ да сте све пренумеранте изъ Србіе већъ примили, рѣчникъ е штампанъ, а юче су почели пароброди одъ Беча па амо доле радити. Зато самъ отишао данасъ у попечительство просвештенія и упитао: шта мисле съ речникомъ вашим? Г. Исаиловићъ ми одговори: да е поменуто попечительство Совѣту представило, да се вашъ рѣчникъ у Србіи *непушта*. Ово вамъ являмъ да знате, да не бы како поитали, да кньиге амо пошлѣте; па осимъ тога да знате се управляти да не рачунате на овостранске пренумеранте. Како ће пакъ Совѣтъ ствариъ ову рѣшити, не знамъ. Онъ немора бити мнѣнія когъ е попечительство. На сваки начинъ я ћу вамъ одма саобштити рѣшеніе совѣтско. Ко вамъ ове запреке чини, кадъ амо дођете, казаће вамъ врачара. — Песмарице бивше кодъ пок. Зубана нашле су се; алъ само 21 кньига; оволико е предато у кньижару Г. Милоша Поповића. И ово да знате, па кадъ дођете амо, а вы онда тражите онай кусуръ. Можете и парницу терати съ масомъ Зубановомъ, као оно са Сергіомъ.

Јов. Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2736]

123.

У Бечу 25 јан. 1852.

Господине!

Сад примих писмо ваше од 17. ов. м. Ја бих вас молио, ако не буде доцкан, да говорите са Г. Стефаном Марковићем да би Совјет, не мене ради, него ради своје и цијелога нашега данашњег правитељства части и образа, не допустио да се рјечник мој тамо забрани. Добро би било кад бисте и с Г. Илијом Гарашанином могли о томе рећи коју ријеч овако, а

и с ким другим, ако знате кога. А макар како било, молим вас да ми одмах јавите као што ми и обричете у овоме писму.

Ваш дојакошњи
Вук Стеф. Караџић.

Еда бисте могли дознати за *узрок* који наводи попечитељство?

[Ориг. у Н. Библ. бр. 1335]

124.

У Бечу 26 јан. 1852.

Господине!

Јуче сам вам одговорио неколико ријечи на писмо ваше од 17 ов. м. Ја мислим да ће узрок томе што се ради с мојијем рјечником бити највише плетке Живановића и његова друштва. За то вам шаљем овдје пријепис од писма које сам прије 4 мјесеца писао Г. Книћанину. Ја мислим да не ће с горега бити да ви ову копију дате Г. Стефану Марковићу да је он прочита у Совјету; добро [би] било кад бисте имали кога да га препише и за вас да бисте је и ви могли коме показати.

Опет мислим да би врло добро било кад бисте ви могли о овоме рећи коју ријеч са Г. Илијом Гарашанином, или му макар поручити преко Г. Хркаловића; може бити да би он, ако и не излази, могао за то што рећи онима који к њему долазе, а особито Г. Алекси Јоковићу да се у кн. канцеларији не би потврдило ако би Совјет несрећом потврдио жељу попечитељеву. Ако се овај рјечник мој ту забрани, истина да ће непријатељи моји тијем учинити мени велику штету, али ће то још много већа срамота бити правитељству нашему.

Молим вас да бисте ми одмах јављали како што о томе дознате, макар који дан изасопце, као и ја вама ово што пишем.

Ваш дојакошњи
Вук Стеф. Караџић.

[Ориг. у Н. Библ. бр. 1336]

125.

У Београду 2. Марта 852.

Господине!

Я знамъ, да ви исчекуете одъ мене да вамъ што явимъ за вашъ рѣчникъ; алъ ево до данасъ не изиђе за нѣга пресуда. Предметъ е кодъ княза. Нити онъ потврђуе оно што е Совѣтъ заключіо, нити оће да квари. Алъ чуемъ, да попечительство просвештенія оће да предложи, да све књиге, кое нису правописомъ овде правительствомъ заведенимъ писане, у *Србію се не пуштаю*. Валяда кадъ овай законъ изиђе; онда ће подъ тай спасти и рѣчникъ вашъ. — Ово вамъ являмъ да знате; еръ самъ видіо огласъ, да намеравате издати *приповетке;* па да не рачунате много на свое отечество.

Г. Капућехая Николаевићъ дао ми е за вашъ рачунъ 50 fl. у цв. и даће ми іоштъ 20 fl. за пренумеранте цариградске. Онъ жели да ви пошлѣте 14 Екс. рѣчника у Цариградъ за тамошнѣ пренумеранте Агенціи Српской у Цебали (тако се зове махала у коіой е српски конакъ); ако е рѣчникъ вели у Србіи забранѣнъ у Цариграду ніе. И тако гледаите да књиге пошлѣте у Трстъ; па Г. Владисављевићъ нека іи изъ Трста оправи у Цариградъ съ паробродомъ. Само ми пишите одма како ћете новце да вамъ пошлѣмъ; оћетелъ то ест у сребру или да вамъ ти 70 fl. променемъ у банкноте па ове преко Спирте вамъ одправимъ. Поздравляюћи есам

вашъ

Јов. Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2737]

126.

Београдъ 5. Марта 852.

Господине!

Г. Николаевићъ предао ми е юче 25 fl. у цв. за петъ екс. рѣчника; 14 за оне, кой имена већъ имате у Цариграду подписани, 1 Екс. за нѣга, Г. Николаевића. Сви пакъ 15 екс.

да пошљете у Цариградъ као што самъ вамъ писао подъ 2. тек. мес. Кадъ пакетъ за Цариградъ изъ Беча у Трстъ оправите, явите ми писмено, да могу то писмо ваше Г. Николаевићу овде показати; и да пишемо у Цариградъ, како ће пакетъ тамо доћи да знаду и да га потраже у тамошньой паробродной Агенцій.

Јов. Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2738]

127.

Београдъ 8. Марта 852.

Господине!

Кадъ сте ви мени преписъ писма оногъ вашегъ Г-ну Книћанину писаногъ послали съ препорукомъ да га преко Г. Херкаловића Г-ну Гарашанину доставимъ; я то онда одма учиніо нисамъ; него самъ тай преписъ найпре Г-ну Николаевићу, княжевомъ зету предао да га чита; па самъ после тек Г. Херкаловићу предао, да га саобшти Г. Гарашанину. Данасъ у ютру пошлѣ ми Г. Херкаловићъ речени преписъ натрагъ с приложеномъ цедульомъ, кою вамъ у оригиналу прилажемъ.

Јованъ Гавриловић.

[Приложена цедуља:]

Господине!

Давао самъ ово писмо Вуково Г-ну Илій Гарашанину на прочитаніе, и онъ се прочитавши га са участіемъ за стваръ Вукову изражавао. Међутимъ наредіо е и то, да се Вуку пише и совѣтуе, да се поради Рѣчника на самогъ княза обрати. Тимъ путемъ Г. Илія нада се, да ће се нѣму помоћи, тимъ пре, што ће онъ лично стваръ ову подпомагати.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2739]

128.

У Бечу 9 Марта 1852.

Господине!

Ваше писмо од 2 Марта мимоишло се негдје у путу с мојим од 1 ов. м. За тијех 70 ф. молим вас да их промијените у банкноте, па ми их пошљите амо као што велите. 15 рјечника ја ћу ово дана оправити у Цариград, или низ Дунаво или преко Трста; како ми Крестић рече да је пре и јевтиније.

Не пишете ми шта вели Г. Марковић за ту забрану мога рјечника и ради ли он што против ње. Ја мислим да би он то чинио и мене ради, а још више ваљало би да чини ради нашега правитељства, којега је и он члан. Молим вас да ми опет јавите како што разберете о томе, макар шта било. Ја се надам одмах по Ускрсу да ћемо се ту видјети, али у том ја се надам од вас примити више писама. Ја сам смислио да пошљем рјечнике у Биоград за тамошње пренумеранте, пак ту нека чекају пресуду, па ако се заиста забране, вратићете ми их у Земун, а штету ћу ударити на остало што ми је ђаво у животу моме до сад почио.

Ваш дојакошњи
Вук Стеф. Караџић.

[Гаврилов. напомена:] одговор. 15. Марта.

Да су 75. фор. променѣни у банкноте и узето 92 fl. и 15 кр. ова сумма да ѕ предата Г. Ђорђу Аргиру овде; а Г. Спирти писао у Земунъ, како су 92 fl. и 15 к. б. н. предати Г. Аргиру за нѣговъ — Спиртинъ — рачунъ. Него да Г. Спирта сумму одъ 92 fl. и 15 к. б. н. исплати Г. Вуку Караџићу у Бечу.

[Ориг. у Н. Библ. бр. 1337]

129.

Београдъ 15. Марта 852.

Господине!

По наредби вашой одъ 9. тек. я самъ 75 фор. цванцик. променуо у банкноте и добио ови 92 fl. и 15 кр. Ову последню сумму предао самъ овде Г. Ђорђу Аргиру за рачунъ Г. Спирте у Земуну; а Г. Спирти пишемъ данасъ да ти 92 fl. 15 к. банкнота вама у Бечу исплати. Тако ви оћете амо, не осврташући се на то што вамъ се овде чини. Кадъ дођете казаћу вамъ све, што желите за вашъ рѣчникъ да знате.

Јов. Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2740]

130.

Београдъ 30. Апр. 852.

Господине!

Ви готово утекосте изъ Земуна; казивалисте овде да ћете се у Земуну 2—3 дана бавити, а ви одосте одма други данъ. Я би у Земуну у суботу, и хтедо къ вама къ Лаву да дођемъ, а ви бисте већъ отишли. Пишите ми отудъ, што желите, да вамъ каже Г. Стев. Филиповићъ, на да га испитамъ, побилѣжимъ и пошлѣмъ. У прилогу имате новине и некрологъ Стояна Симића. — Молимъ васъ да купите ту: Физику и Технологію, као што се ове две науке предаю in der Real-Schule у Бечу. Цену за њи я ћу вамъ одма послати преко Спирте. Књиге ми ове ако нису велике можете и съ поштомъ послати. — Поздравляюћи васъ всамь

вашъ почитатель
Јов. Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2741]

131.

Господине!

Последње писмо ваше ја сам примио од 30 Априлија ове године, на које вам до данас нисам могао одговорити.

Физику и Технологију. коју сте ми у поменутом писму наручили, послао сам вам одма и мислим да сте је примили, и сад самь вам купио „Lehrbuch der Geschichte des Miltelalters von Richard Rotter“ (за форинту и 30 кр.) и послаћу вам је или по брату професора Вукомановића или на пошти in Kreuzband.

У поменутом писму писали сте ми, да вам јавим шта желим знати од Г. Стеве Филиповића, па да ћете га ви испитати, побиљежити и мени послати; по томе сам ја ево на приложеноме овде листу назначио шта желим од њега знати и молим вас да бисте ви о томе настајали, да бих добио одговор што прс. Єдно писамце овде прилажем на Г. Анту Протића у Смедерево, којега такође за нешто питам; молим вась да бисте му ово писмо послали, а тако и мени његов одговор кад вам дође. Врло би ми било мило, кад би сте имали кога послати Г. Совјетнику Милутину Петровићу, да га запита за имена оних војводица око Делиграда, Бање и Гургусовца, које нијесу имале својих кнежина, него су биле војводе само над ускоцима из Турске. Он би јамачно знао казати и од куда је био родом Петар Цода, а и из кога оно села бјеше црнорјечки војвода кнез Милисав. — Ако би се догодило да ту дође Г. Милета Радойковић (ако је још жив), молим вас да бисте га испитали и побиљежили и послали ми како мисли он да су Срби узели Јагодину први пут 1804. године. Добро би било кад бисте то могли питати и другога кога (и више него једнога) из онијех крајева, јер су у мене о томе сасвијем различни гласови, па бих рад знати које је истина.

Шта би од онијех сто књижица „Приповјетке старога и новога завјета“, што су послане у Неготин? Молим вас да бисте за њих разабрали, па што буде продато пошљите ми новце, а непродате књиге ако није прилике да се онамо могу распродати, нека се пошаљу ту к вама, па их предајте Г. Милошу Поповићу за мој рачун, али најприје запитајте Г. професора Вукомановића, да не би он коју од њих требао.

Шта би од Гласника који је још прољетос кад сам ја ту био већ скоро био наштампан? Ваљало би да ви од туда молите и радите да се преношење књига на ову страну колико год олакша, барем да се не мора у Темишвар за њих писати и одговор чекати.

Кад сам ја љетос ишао у Црну Гору, очекивали су вас у Задру и у Дубровнику, те сам се и ја надао да се где састанемо, па не дођосте. Збиља! Је ли истина да Дубровачки Прота Николајевић скупља Србуље за наше Друштво Словесности? И ако је истина, шта му плаћате за једну.

Ако би вам из Неготина или из Кладова послао ко фуњицу айвара за мене, молим вас да је примите и пошаљете у Земун Г. Спирти да се мени амо оправи.

У Бечу 4 Окт. 852.

Ваш стари и свагдашњи
Вук Стеф. Караџић.

[Гаврилов. напомена:] одгов. 3. 9-бра 852.

[Орш. у Н. Библ. бр. 1338]

132.

Београдъ 5. 8-бра 852.

Господине!

За ваше књиге, ков сте поверавали мени, да се овде распродаю, имамъ съ вама рачунъ само іоштъ за приповетке изъ старогъ и новогъ завета, ков сте били послали у Неготинъ тамошнѣмъ владици. Ево рачуна одъ њи:

Послали сте речены књига у Неготин ексемплара	100
Повраћено ми є одъ ови	74
Остаю .	26
Одбіяю се продавцима на даръ	2
Остаю да се плате	24

	Фор.	Кр.
Есапећи ексемпларъ по 30 кр. Ср.	12	—
Алъ одъ ови новаца има на дугу кодъ Г. Јована Илића, бив. професора у Неготину, а сада у Шабцу, кои є књиге одъ владике приміо у Неготину и тамо трговцима на продаю предао	3	35
Кодъ мене . .	8	25

Ови 8 ф. и 25 кр. я ћу сутра у банкноте променути и вама преко Г. Спирте послати; а за 3 fl. и 35 кр. Ср. настаћу, да се изишту од Г. Јована Илића; па кадъ ову последню сумму одъ реченогъ Г-на примимъ, и ню ћу вамъ послати: или преко Г. Спирте, или кадъ кои одъ наши трговаца пође у Бечь, предаћу му іи. 74 екс. повраћена изъ Неготина предао самъ Г. Милошу Поповићу као што ћете се уверити из приложене признанице нѣгове. Молимъ да ме удостоите одговора на ово мое писмо.

Вашъ почитатель
Јов. Гавриловић.

П. П.

Съ Г. Мило[ше]мъ изволите се непосредствено споразумети за 74 екс. Я се у тай посао између васъ и нѣга не пачамъ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2742]

133.

[3 нов. 1852.]

[Завршетак писма:]

Писао є познати вамъ Г. Контићъ изъ Осека Г. Стенћу, како є Г. Банъ Елачићъ израдіо у Бечу, да се у Архиву тамошнѣмъ могу преписати сви документи, тичући се историе южнославенскогъ народа. Друштво загребачко наредиће, да се речени документи преписую. Разберите вы, молимъ васъ за то намеренѣ Хрвата; и билъ било и нашемъ друштву до-

пуштено да и нашъ єданъ писаръ узъ Хрвата преписує, што се *посебице Српске исторіе тиче*. Овакавъ преписачъ могао би бити вашъ садашньи писаръ Г. Стеванъ Павловићъ, кои би могао тимъ преписиванѣмъ заслужити награду новчану одъ нашегъ друштва. Кадъ за све што вамъ ово на последку пишемъ препитате; молимъ да ме удостоите вашегъ одговора.

Вашъ почитатель
Јов. Гавриловић.

П. П.

Г. Проф. Вукомановићъ све ме пита имамъ ли какво писмо одъ васъ. Я му увекъ кажемъ, кадъ добиємъ, да зна.

[На завитку:]

Belgrad 16. Nov.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2743]

134.

Београдъ 10. Декем. 852.

Господине!

Исчекујући єднако, да вересію за продате у Неготину књиге ваше: приповетке изъ старогъ и новогъ завета скупимъ, па да вамъ све новце пошлѣмъ; немого вересію наплатити ни до данасъ; и тако она остає мени на врату, да є купимъ, а вама треба ваше да се измири. Я самъ дакле данасъ за новце ков од продати у Неготину кодъ мене књига имате и кои износе свега 12 фор. Среб. купіо овде банкноте и добіо за ту сумму 13 фор. и 31 кр. Овы 13 фор. и 31 кр. б. н. предао самъ данасъ овде за Спиртинъ рачунъ, а Г. Спирту у Земуну умолявамъ да ову сумму исплати вамъ тамо у Бечу.

Молимъ васъ одпишите ми одма, за оно преписиванѣ изъ царске архиве, за кое су Хрвати допуштенѣ добили и за

кое самъ вамъ одпріе писао да распитате — да ми явите. Друштво є радо да зна оћелъ се и за насъ моћи што преписати.

Вашъ почитатель
Јованъ Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2744]

135.

У Бечу 16 Декемв. 852.

Господине!

По писму вашему од 3 Нојемврија питао сам г. Миклошића, да ли је од Хрвата ко дошао овде да у архиви тражи што за историју јужнијех Словена, и он ми је одговорио, да за то не зна ништа и да тога ради још нико овде из Загреба није дошао. Г. Миклошић вели, да би се *на молбу Правителства Српскога* допустило да се и од Срба ко удружи с Хорватом, ако се који тога ради амо пошље; али он мисли да то није од потребе, већ нека тражи Хрват сам, па ако што нађе особито за Србе, то се послије, кад се за цијело дозна, може ласно преписати.

Велика вам хвала што сте ми послали имена онијех војвода, а хвала и Г. Мил. Петровићу, што вам их је казао. Жао ми је што г. Стева Филиповић није хтио одговорити ми на она питања; а и ви јамачио можете знати за што он то није хтио учинити. Ако до пролећа не одемо ја или он за Милетом да ако га намолим те ми каже!

Оне двије књиге што сам вам послао прољетос (т. ј. технологија и физика), стоје 4 фор. и 20 кр. (прва 3 фор. а друга 1 фор. и 20 кр.), а „Rotter's Weltgeschichte" 1 фор. и 30 кр. Тако све три књиге 5 фор. и 50 кр.

Шта би од Гласника, који је још љетос ту наштампан? Зар се амо никако не може послати?

Поздрављајући вас љубазно остајем

ваш дојакошњи поштователь
Вук Стеф. Караџић.

Пошто сам *ово* писмо био запечатио примих ваше од 10. о. м. Хвала вам велика што се тако мучите за ону вересију од продатих у Неготину мојих књига! А за остало ето вам одговора у писму овом напријед.

Ваш свагдашњи поштователь
Вук Стеф. Караџић.

[Гавриловићева напомена:] Пр. 21. Х-бра 852.

[Ориг. у Н. Библ. бр. 1339]

136.

Београдъ 30. Априла 853.

Господине!

Како годъ што се Г. Раевски чуди; тако исто чудимъ се и я, што читалишту београдском недолазе новине руске, а тамо у Бечь долазе. Кадъ оћете, као што ми подъ 22. тек. пишете, да ту сами на пошти распитате за новине руске читалишту овдашнѣмъ недошавше; а оно васъ молимъ да то учините. За прошлу годину пренумерирао е читалиште на *Журналъ народнаго просвѣщенія* Г. Спирта у Бечу кодъ тамошнѣ Главне Експедиције, као што то сведочи писмо истогъ Г-ра писано ми подъ 12. Децембромъ 1851 и къ писму приложени рачунъ одъ истогъ дана и године подъ № 315. Я самъ Г. Спирти писао како новина ти за прошлу годину само су 4 ексемплара овамо дошла а 8 ни су. Г. Спирта одписао ми е, да е онъ Гл. Експедиціи тамо за тай недолазакъ Журнала явіо, па да се ништа ваидисао ніе. Я мислим да се ви споразумете о томе са Г. Спиртом у Бечу, па да после гледате и ви и Г. Раевски и Г. Спирта, па да читалиште дође до ти недошавши овамо свезака; кое свезке фале, яа ћу вамъ явити, ако се овога посла латите. За Современика, на кога се читалиште за ову годину пренумерирало кодъ овдашнѣ аустриске поштанске експедиције, я ћу овде наипре кодъ поште овдашнѣ настати, да те новине долазе; па ако ништа не буде,

а ми ћемо тамо. Писмо ваше на Г. Анту Протића управљено послаћу сутра у Смедерево. Ви дакле амо не смете. Оћулъ я моћи ове године кудъ сада іоштъ незнамъ.

вашъ почитатель
Јов. Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2745]

137.

Београдъ 21. Маія 853.

Господине!

Читалиште є овдашнѣ добило за 1852. годину четири свезке *Журнала народнаго просвѣщенія*; и то за месеце: Фебруаръ, Мартъ, Май и Августъ; тако свега 4 месеца, а треба да добіе за 12 месеци за сваки месецъ но єдну свезку; има дакле да добие іоштъ 8 свезака, а то є: за Јануаръ, Априлъ, Јуній, Јулій, Септемберъ, Октомберъ, Новемберъ и Децемберъ 1852 године. Сада гледайте те съ Г. Спиртомъ и Г-номъ протовреом Раєвскимъ настаните живо, да се ти 8 свезака Журнала народногъ просвештенія читалишту београдскомъ прибаве.

Што се Современика тиче, на кои се читалиште за ову годину пренумерирало, и кои такође не долази, я самъ већъ котъ овдашнѣ аустр. постъекспедиціе израдіо, да ће читалиште или Савременика или новце за нѣга издате натрагъ добити.

За кньиге и карте кое желите по гласу писма вашегъ од 14. тек. мес. имати, я ћу Г. Милошу Поповићу препоручити, да вамъ пошлѣ све као што ви желите; тако ћу исто и Г. Вукомановићу казати, да онъ оне руске кньиге спреми за васъ и Г. Миклошића, па да се све метне у єданъ пакетъ и вама тамо пошлѣ.

Тако вы амо нећете; него ћете да дођемъ я тамо. Алъ я овогъ лета немогу никуда. Г. попеч. финансіе биће целогъ лета у Мајданпеку, куда є и свою фамилію одвео, па морамъ я овде да самъ; а осимъ тога зидамо театеръ, па морамъ и као чланъ одбора налазити се овде. Него ако се што сиђете доле до Новогъ Сада и до Карловаца, поручите ми па да изиђемъ предъ васъ да се разговоримо и прогатамо.

Г. Симоновићъ є овде иншпекторъ. Него се съ нама у мало чему слаже. Онъ вели да ово што смо ми завели, да не вреди ни луле дувана; него да све треба како онъ зна и оће. А како онъ оће то већъ видимо. Мени се чини да Г. Симоновићъ неће дуго овде остати. Да онъ помогне што да ваше књиге овамо пролазе, о томе не треба нѣму ни говорити; єръ онъ єднако вичe и противу правописа вашегъ и начина писаня. Онъ вели да не валя што ми многе школе по селима заводимо; селяци валяда по нѣговомъ мнѣнію нетреба ништа да уче.

Вашъ почитатель

Јованъ Гавриловић.

П. П.

Молимъ упитаите Г. Ст. Павловића, онъ є овде лане за народни театеръ уписао 1 ♯, а ниє казао ко ће тай 1 ♯ за нѣга положити: Нека вамъ каже а ви ми явите за то.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2746]

138.

Београдъ 5. Юнія 853.

Господине!

Г. Д-ръ Янко Шафарикъ предао ми є више ексемплара брошуре: *Сербскій лѣтописацъ изъ почетка XVI столѣтія.* Печатанъ у V свезки Гласника Друштва Српске словесности. Ово онъ шилѣ вам, на даръ и за Г. Г. Шафарика, Палацкогъ, Миклошића и т. д. Оћетелъ да вамъ ове књиге пошлѣмъ опетъ онако на Вига и Крестића у Бечь transito noch Montenegro? явити ми одма.

Јованъ Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2747]

139.

Београдъ 19. Юнія 853.

Господине!

Да сте у Бечу настали, да читалиште овдашнѣ добие журналъ народнаго просвѣщеній, уверио самъ се, што в овдашня аустр. поштанска експедиція искала одъ читалишта іоштъ 3 fl. и 10 кр. ср. да се пошлѣ у Петербургъ, па онда да ће се одонуда послати непосланы 8 свезака. 3 ф, и 10 су кр. положени; само васъ молимъ, да настанете тамо да се свезке реченогъ журнала за Јануаръ, Априлъ, Юни, Юліи, Септ., Окт., Нов. и Дек. 852 овамо пошлю. По препоруци вашой изъ Бадена одъ 15 тек Шафарикове кньиге стаяће овде на вашемъ расположеню. Оне прве су одавно отишле у Бечь транзито за васъ.

Јов. Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2748]

140.

У Земуну 29. Авг. 853.

Господине!

За 7 ♯ што ми пишете да пошлѣмъ у Лозницу, я ћу ій послати ово дана по казначеу, кои ће порезъ донети. Милошу самъ показао ваше писмо одъ 24 тек. мес. Онъ вели да вамъ в кньиге давно послао на Вига и Крстића. Чуди се, што ій добили нисте. Три Ермилогіе, кое зактевате, послаће вамъ такође. Явите ми встель кньиге добили.

Вашъ почитатель
Јов. Гавриловић.

П. П.

Каже ми Г. Стева Павловић да в Госп. Мина превела ваше пословице на немачки. Пошльите ми 1 Екс. преко Г. Василіевића у Земуну.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2749]

141.

Београдъ 14. Септем. 853.

Господине!

Писао самь вамъ, да ћу по препоруци вашой одъ 24 Авг. т. г. писмо ваше и 7 # цес. послати Милану Јоксимовићу у Лозницу по казначею, кои одонудъ амо данакъ донео буде: алъ казначей амо съ данкомъ изъ Лознице не дође; и тако самь данасъ предао пошти овдашньой 7 # и писмо ваше, да се у Лозницу однесе. За порто платіо самь 2 гр. и 10 п. — Вы садъ пишите Г. Јовану Кумануду, да ми новце врати; алъ одъ овы 7 # 2 гр. и 10 п. одбите, ако самь вамъ я дужанъ; мои ће дугъ бити у банкнотама па пошто в дукатъ био, кадъ самь вамъ дужанъ остао, онако га оцените те одбите. Я самь већъ питао Г. Куманудію, далъ сте му што писали, па вели да нисте; а и онако има да вамъ плаћа истомъ о Митрову за вашегъ Димитрія. — Зато би добро било да се дуго рачунъ не повлачи, да ми наредите, да се одъ ваше пензіе исплати ово што самь у Лозницу послао, наравно съ одбиткомъ мога дуга.

Вашъ почитатель
Јованъ Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2750]

142.

У Бечу 15. Септемврија 1853.

Господине!

Ја сам г. Јовану Кумануди овде и написано дао и говорио да вам врати оних 7 # што сте за мој рачун послали у Лозницу Милану Јоксимовићу (од којега сам прекјуче преко вас примио писмо да су онамо дошли), и он ми је казао да ће то учинити како се тамо врати.

Оних Требника и осталих књига за које сам вас давно молио да кажете Милошу да ми их пошаље ја још не примих! Или их Милош није послао, или их је рђаво послао па леже у Земуну или на путу где на другоме месту. Ваљало је он књиге да пошаље у Земун на каквога свог човека с препоруком да се експедирају transito за Црну гору и да се управе овде на Вега и Крестића zur weiteren Beförderung, као и оне пре што ми је послао (али пошто су неколико месеци лежале у Земунскоме контумацу).

Кад „Приповијетке“ на немачкоме језику буду наштампане послаћу вам један егземплар (ваља да сте читали о њима у Oesterreichische Blätter für Literatur & Kunst, Beilage zur oest. kais. Wiener Zeitung, Montag, den 17. окт. l. f. № 42). Хоћете ли да вам пошљем један егземплар: Volkslieder der Serben, metrisch uibersetzt & historisch eingeleitet von Talvj neue umgearbeitete & vermehrte Auflage. Leipzig: Brockhaus 1852? Двије су књижице, у првој је 20 табака а у другој 25 и цена им је 5 ф. и 34 крај. Осим новога предговора на табак и по, има на 3 табака и два листа: Kurzer Abriss einer Geschichte des untergegangenen Serbischen Reiches als Einleitung.

Осим оних седам # које ћете примити од г. Ј. Кумануди ја сам вама дужан као што пишете 2 гроша и 10 пара, а висте мени дужни за оне три немачке књиге 5 ф. и 50 крај. у банкнотама: Сад ви од овога одбите своја 2 гроша и 10 пара а остало можете ми послати преко г. Спирте.

Чујем да је изишао нови Гласник, и њега би ми могао Милош послати с тим књигама које већ одавно очекујем.

Ваш дојакошњи
Вук Стеф. Караџић.

[Гавриловића напомена] 4 9-бра 853 предато 5 f. и 36 кр. Г. Ђорђу Аргиру овде; за ово исти дањ писато Г. Спирти у Земунъ а тако и Г. Вуку у Бечъ, да ће примити 5 ф. и 36 кр. за 5 ф. и 50 кр. по одбитку 2 гр. и 10 п.

одг. 22 8-бра 853.

[Ориг. у Н. Библ. бр. 1340]

143.

У Београду 22. Окт. 853.

Господине!

Као што сте препоручили Г. Јовану Кумануди, онъ ми є данасъ предао *седамъ дук. цес.* И тако самь измиренъ ва овай учинѣни вамъ мали заямъ.

Г. Милошу Поповићу говоріо самь и опетъ за оне кньиге; онъ вели да ій є послао у Земунъ и я му верујемъ. Пріе ће ту криви бити Господа у Коптумацу. Прекоюче био є овде Г. Васа Василіевићъ, нѣга самь моліо, да гледи те кньиге изъ контулаца да извади и да вамъ іи у Бечъ оправи. А да видимо чіомъ кривицомъ кньиге не иду у Бечь, учинићемо пробу. Я самь данасъ изузео идъ друшт. срб. слов. вама припадаюћи єксемларъ Гласника свез. V. Овай ћу я замотати, атресирати, као што ви препоручујете, послати у Земунъ. То ће сутра бити. Ако кньигу не добіете, не кривите мене. Само што ћу я сутра одма писати и Г. Васи Василіевићу, да настане, да пакетъ изъ контумаца извади, а Г-ну Ђоки Мушуцкомъ, да се пакетъ у контумацу не задржи.

Оно што самь вамъ дужанъ у банкнотама, я ћу кои данъ предати Г. Спирти. Приповедке кадъ изиђу, пошљите ми, оно што є било о њима написано у додатку къ бечкимъ новинама читао самь. Кадъ оћете, да ми пошлѣте песме преведене одъ Талви и то ново изданѣ, я молимъ да ми пошлѣте на Г. Спирту, коме ћу я одма положити 5 ф. и 34 кр.

вашъ почитатель
Јов. Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2751]

144.

У Бечу 29-га Октом. 1853.

Господине!

Примио сам писмо ваше од 22-га ов. м. Што ја још нијесам примио тијех књига које сам прије неколико мјесеци

преко вас наручио код г. Милоша, томе нико други није крив него г. Милош. Може бити да је он књиге послао у Земуну, али није доста књиге само послати у Земун у контумац, него их је ваљало упутити у Земун на каквога комисионера, а ономе је ваљало писати и препоручити му да их прими и оправи куд ваља, па би онда г. Милош најдаље послије три четири дана могао знати (и ваљало би да зна) јесу ли књиге оправљене, шта ли се је с њима догодило, а овако послије неколико мјесеци не зна тога, него нагађа, као и ви у писму овоме, да ће бити у контумацу Земунскоме!! Тако су због неуредности г. Милоша лани лежале у Земунскоме контумацу неке књиге, за које је он ту од г. Вукомановића примио преко 50 фор. у цванц., око три мјесеца дана, па је г. Милош најпослије кривио за то г. Васу Васиљевића, а г. је Васиљевић мени писао да он за то ни мало није крив, него г. Милош који њему прије није јавио да су књиге у Земун послате и у констумац донесене и куда их ваља послати. Знајући ја да је г. Милош тако неуредан и непоуздан човјек не бих ја овијех књига код њега ни наручивао да он мени није дужан, а уз то још надао сам се неће ли се и застидјети и послати ми књиге одмах, као што се пристоји, па ето чекам узалуд толико времена, за које бих те књиге могао из Москве добити! Како ће доћи овамо тај гласник за који ви пишете да сте ми послали то не знам; ја мислим да ће и њега transito примити и амо оправити, само не знам да не буде тешко *једну* књигу која је transito оправљена овдје отворити; али за пакет који ми је лани г. Васиљевић амо послао није било ни спомена од сметње. Мени би требало још 50 малијех буквара, 25 малијех катихизиса и 25 малијех библијских ил свјещенихъ историја. Ако вам се већ није досадило, молим вас да бисте казали г. Милошу да ми и ове књижице пошаље (јер мислим да су оне прије наручене сад већ на путу), а за све ове књиге, и прећашње и садашње, ваља г. Милош мени да пошаље рачун, да га ја могу дати онима који су књиге код мене наручили. К овијем књижицама додајте и ви ако што имате, н. п. тај најновији гласник за г. Миклошића итд., да би пакет био већи, па нека се пакет у Земуну експедира transito и по делижанцу нека се пошље овдје an Végh & Krestits. Доста је већ о овијем дернијем књигама, и ја велим: куртала! акамоли ви!

Овога писма ја не могох довршити до данас 2-ога Ноем., а Volkslieder der Serben von Talvj послао сам ономадне по

делижанцу у Земун на г. Спирту, назначивши с друге стране српски да је за вас.

Чујте ево још нешто особито. Од како сам чуо да сте почели зидати у Београду театер и гдје сте му мјесто изабрали, много пута сам мислио да би вриједно било о томе што у новинама казати, па како нико не хтједе, а прије неколико дана дознадох да сте ви између првијех управитеља тога зидања, усудио сам се сад неколико ријечи написати вам. Да речемо да у Србији нема ништа другога на што би пре било те новце потрошити; да речемо да сте ви скупили доста новаца не само театер да сазидате, него и из нутра да га намјестите и уредите; да речемо да ће по том у Биограду бити толико беспосленијех људи, којима не ће бити жао новаца, и којима се не ће досадити једнако ићи у театер, да би се његови беспрестани трошкови могли намиривати, али ја мислим да за Биоградски театер није добро то мјесто које сте му ви изабрали. Први театер Биоградски ваљало би да је у сред вароши, а за то мјесто које сте му изабрали могло би се рећи да је ћорбуџак према средини Биоградске вароши. Ја мислим да би за садашњи театер Биоградски најприличније мјесто било од Делијнске чесме на амо к варош-капији до иза оне џамије. При бирању мјеста за Биоградски театер ја мислим да је ваљало помислити и на оно вријеме, кад неће бити Турака у Биограду. А у театер на томе мјесту гдје сте га ви почели зидати, тешко ће бити и са Зерека, и испод пијаце ићи ноћу по мраку а често и по злу времену, а камо ли с Дортјола, испод Виден-капије и од Дунава! А ваљало је помислити и на то, да стотине година могу проћи док се други театер у Биограду стане зидати. Ако су ове моје мисли истините (да театру није ту правога мјеста гдје сте га ви почели зидати) онда је мали и никакав изговор, што је то мјесто поклоњено за театер. — Ове своје *мисли* о Биоградскоме театру ја се не бих стидио ни у новине дати, али их овдје пишем вама као своме пријатељу, с којим говорим као што мислим.

Ваш дојакошњи
Вук Стеф. Караџић.

[Гаврилов. напомена:] одг. 9. 9-бра 853.

[Ориг. у Н. Библ. 1341]

145.

У Београду 4. 9-бра 853.

Господине!

Као што сте ми подъ 15. 7-бром о. г. препоручили я самъ одъ они 5 фор. и 50 кр. В. Н. кой вамъ дугуемъ, одбіо 2 гр. и 10 п. а кусуръ, а то е 5 ф. и 36 кр. у Б. Н. предао овде Г. Ђорђу Аргиру за рачунъ Г. Спирте у Земуну. А овомъ последнѣмъ писао, да ти 5 ф. и 36 кр. у Б. Н. вама у Бечу положи.

Јованъ Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2752]

146.

У Београду 9. 9-бра 853.

Господине!

Вы се у писму вашемъ одъ 29. пр. мес. лютите на Г. Милоша Поповића, што вамъ књиге не шиљѣ, и што рачуне съ вама не пречишћава. Што се тиче рачуна; као годъ што ви, тако и я у томе съ њиме натежемъ; алъ што се тиче књига, не знамъ елъ онъ кривъ. Я самъ вамъ явіо у моме писму од 22. пр. мес. да самъ вамъ послао Гласникъ *transito nach Montenègro;* писао самъ вамъ и то, да самъ исти данъ, кадъ самъ књигу запечаћену послао у земунски контумацъ известіо о послатомъ пакету и контумацкогъ D-га Г. Ђорђа Мушицкогъ и Г. Васу Василіевића и умоліо ій обоицу, да пакетъ пошлѣ се одма у Бечъ. Изъ приложеногъ писма видићете, како Г. Василіевићъ до 7. тек. мес. тако за 15 дана ние имао времена, да пакетъ изъ контумаца извади и вама пошлѣ!!

За књиге, кое опетъ одъ Милоша тражите да вамъ ій пошлѣ, я велим да се обратите писмено на књижару Милошеву. Онъ е свою књижару уступіо другомъ; и овай други

мислимъ да ће васъ болѣ служити, него Милошъ. Благодаримъ вамъ на послане Volkslieder von Talfy. Како ми ии пошлѣ Спирта, я ћу ии исплатити. Да немамо рачуна.

За театеръ видимъ да сте другогъ мнѣнія, него *сви они*, кои су на нѣга што дали. Я мислимъ, кадъ дођете у Београдъ, па видите да є нестало ђубреняка, ви ћете другчіе мислити. А ако ви не дођете, а оно ћу я вашемъ Димитрію показати место где є театеръ сада и где сте ви хтели да буде, па ће Димитріе бити нашегъ мнѣнія. А за Димитрія и нѣгово друштво и зида се театеръ. По мени може бити 10 у Београду театра, я ни у єданъ завиріо не би. Него не могу изъ рефене да изиђемъ. Кадъ младежъ навали нешто па и насъ старе салети; ми морамо кудъ они оће, па ма како било.

Вашъ почитатель
Јов. Гавриловић.

[Приложено писмо:]

У Земуну 7. Новембрия 1853.

Благородни Господине!

На ваше почит. писмо од данашнѣг дана имам чест одговорити вам да ми при моим великим осталим пословима до данас ниє могућно било, ону кньигу кою сте вы за Господ. Вука Караџића послали, експедирати. Но будите увѣрени, да ћу, како ми иоле могућно буде, и тай посао свршити, зато се изволите како вы тако и Госп. Вук мало претрпити.

Ово до знања доставляюћи вамъ, остаєм

ваш понизни за
В. Василіевића
Сын Игньат.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2753]

147.

У Бечу 22. Ноемврија 1853.

Господине!

Примио сам писмо ваше од 9. ов. мјесеца; за велико ми је чудо како ви преко онога што сам вам писао 29. прошлога мјес. још можете г. Милоша правдати да није крив за оне књиге што сам их преко вас код њега наручио!! Дакле ви не признајете да је он био дужан не само књиге у Земунски контумац послати, и коме препоручити да их прими, него и дознати шта је било од књига: *јесу ли* послане и *куд* су, ако ли нијесу, за што нијесу, и гдје се налазе, и да је то и мени ваљало јавити? Ни то није лијепо од г. Васиљевића што вам пише да за 15 дана није имао времена гласник експедирати ми и послати, али сте барем дознали да то није учињено и да књига једнако лежи у контумацу; а за те књиге, које сам ја прије неколика мјесеца преко вас код г. Милоша наручио, ја ни данас не знам гдје су, а по свој прилици не зна ни г. Милош, па га опет ви правдате!! „Ко крива жали праву гријеши". Ја бих сад за овијех неколико школскијех књижица, за које сам вам најпослије писао (чини ми се 50 малијех буквара, 25 малијех катихизиса и 25 библијских или свјащенихъ историјца) управо на књижару, као што ме упућујете, али једно не знам шта је било с онијем прије нарученијем књигама, јесу ли гдје на путу, или и њих ваља на ново наручивати, а друго не знам, да ли тај коме је г. Милош књижару предао зна за оно што је мени г. Милош дужан, и хоће ли ми за рачун онога дуга књиге послати. Зато вас молим да бисте ми и ово јавили; а велику бисте ми љубав учинили, кад бисте ви ове наруџбине моје могли свршити с г. Милошем, без мога вишега пискарања, јер знате и видите како је мени тешко писати и једанпут а камо ли толико пута, и за такову ствар на коју не могу помислити без срдње. Признајем да није право и пристојно што и вама толико досађујем за овај неповољни посао, и врло вас молим да ми опростите: ја сам се усудио и сад се усуђујем вама овијем досађивати једно као своме пријатељу, да бисте ми учинили љубав као што бих и ја вама, а друго што знам да сте ви највише учинили те је г. Милош отворио књижару. Куртала и аратос посла с њиме!

Ономадне сам примио од г. Спирте 5 фор. и 36 х. што сте ми послали као остатак од дуга. Надам се да сте већ одавно примили и Volkslieder von Talvi које сам ја још 11. Ноемвр. по римскоме одавде послао по делижанцу у Земун г. Спирти, којему нијесам особито ништа писао него сам само на пакету с друге стране назначио: „за г. Ј. Гавриловића".

За театер ја остајем на онијем својијем мислима.

Молим вас да бисте приложено овдје писамце послали поуздано ту на нашу пошту.

Ваш дојакошњи
Вук Стеф. Караџић.

[Ориг. у Н. Библ. бр. 1342]

148.

У Београду 23. Нов. 853.

Г о с п о д и н е!

Примio самь по Г. Спирти: Volkslieder der Serben & c. Две књижице. Цену за њи одъ 5 ф. и 34 х. кою сте означили у писму вашемъ од 15. Септ. тек. год., я ћу Г. Спирти положити. Гласника друшт. срб. словесн. V свезку за Г. Миклошића я самь предао Г. Ген. Конзулу аустр. Радосављевићу, да га у Бечь пошље. Онъ се тога посла приміо. Я самь на завитку укрштеномъ на књизи овако надписао: S. W. H. Franz Miklošić K. K. Hofbibliotekär in Vien. Abzugegeben in der Hofbibliothek. Явите Г. Миклошићу, где ће тамо наћи Гласникъ кои му се одъ друштва покланя као коресп. члану.

Поздравляюћи васъ есамь

Ваш почитатель
Јованъ Гавриловић.

П. П.

Данасъ у 9 сати пре подне умро е Г. Д-р Јованъ Стеићъ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2754]

149.

У Бечу 20-ог Декемврија 1853.

Господине!

Примио сам писмо ваше од 23-ег прошлог мјес. а по том и од г. Спирте новце за Volkslieder der Serben.

Г. Миклошића нијесам ово дана виђао да му кажем како сте му послали V. свеску гласника; ако Радосављевић то буде оправио амо као што треба, оно ће Миклошића наћи у библијотеци, а он не би знао ни гдје би га тражио.

Мислим да сте примили писмо моје од 22-ог прош. мјес. у коме сам вам онолико много досађивао за оне наручене књиге; и будући да ја онијех књига још не примих, тако вам сад за њих ево пошљедњи пут досађујем, јављајући вам, да ми више *не требају никако* (ни требници, ни ирмологије, ни буквари, ни катихизиси, ни библијске историје). Ако до сад буду на путу од Земуна амо, до 10 (десет) дана ће бити овдје, и до тога времена ако овдје дођу, ја ћу их примити; ако ли би послије дошле, *вратићу вам их натраг*. Ја сам књиге ове преко вас наручио, и ево сад опет вама јављам, да ми већ не требају, кад за толико мјесеци нијесу дошле, молећи вас, да кажете Милошу, ако је књиге у Земун послао, да их тражи и узме натраг; ако ли би их ја од данас до 10 дана примио, опет ћу вам јавити.

Ни онога гласника још нијесам примио што сте ми послали преко Васе Васиљевића, ваљада још лежи у контумацу Земунскоме, него ће бити најбоље да иштете и њега натраг.

Јесте ли задовољни с Талфј-инимъ Volkslieder der Serben.

Желећи да Божић и нову годину и остале празнике у здрављу дочекате и весело проведете, и да их тако много љета дочекујете и проводите (а и на прољеће макар једно јагње на Топчидеру да поједемо) остајем

ваш дојакошњи

Вук Стеф. Караџић.

[Гаврилов. напомена:] пр. 25. Дек. 853.
одг. 26. „ „

[Ориг. у Н. Библ. бр. 1343]

150.

У Београду 26. Дек. 853.

Господине!

Јуче самъ приміо ваше писмо одъ 20. тек. мес. а јуче ми и Г. Милошъ Поповићъ пише, како є у Земуну разабрао, да су књиге, кое сте ви нѣму летосъ наручили, погрешкомъ чиновника поштанскогъ послане у Которъ; да сада тамо леже. Оне ће опетъ натрагъ доћи и Г. Милошъ ће іи задржати, као што ми данасъ пише, знаюћи што ви мени о тимъ књигама пишете у писму вашемъ одъ 20. тек. мес. Што ми пишете да узмемъ гласникъ V св. кою самъ у Земунъ послао, явити вамъ могу, да є болѣ да та књига пропадне, па макаръ є я платіо, него да є идемъ и тражимъ. Ако є књига пропала кривъ є комисіонаръ у Земуну. Вы имате писмо нѣгово. Читао самъ Талвинъ преводъ песама. Васъ та Госпоя Фали, алъ кралѣве србске ружи. Валяда іой є био калузъ у томе Енгелъ, кои є Неманиће грдіо по маћарски. Драго ми є што ћете амо доћи. Сада у Топчидеру не само што ћемо имати добаръ ручакъ; него има у тамошньои гостіоници и екстра собе за госте да тамо могу ноћити и кои данъ у Топчидеру пробавити. А има и єдна нова селячка кућа, кою су летосъ ћаци економич. школе одъ тврдогъ матеріала озидали. Да се уче, како треба по селима да граде куће, сваке године ће овако єдну кућу саградити. Куће ће се те давати подъ кирію, кои оће у Топчидеру да седи преко лета. Тако ћемо узети две куће подъ кирію єдну ви а єдну я; па ћемо у Топчидеру састављати мемоаре о чича Јокси и т. д. Каже ми Г. Вукомановићъ да има вашы новаца 43 ср. цв. да вамъ є писао: илъ ћете да вамъ пошлѣ у сребру новце илъ у банкнотама, па нема одъ васъ одговора.

Честитаюћи вамъ нову годину.

Вашъ

Јов. Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2755]

151.

У Београду 13. Мар. 854.

Господине!

26. пр. мес. приміо самь ваше писмо одъ 19. пр. мес. и онай исти данъ показао самь га Г. Вукомановићу. Онъ ми одговори, како є писмо прочитао, да є новце, ков вамъ є давати имао, у Бечъ вамъ послао. Писмо на Г. Милоша Поповића управлѣно бивше, послао самь таки. Г. Милошъ устмено ми одговори, да рачуни одъ књига и плаћанѣ за продате књиге нѣга се више не тичу; него Г. Валожића, коме є онъ свою књижару уступіо. Тако самь после гледао да одъ Валожића рачунъ и новце добиемъ. Алъ Валожићь биіаше болестанъ. Данасъ ми дође донесе рачунъ и банкноте; а я му реко да по писму вашемъ я треба одъ нѣга сребро а не артіе да добіемъ за вашъ рачунъ. На ков ми онъ после рече, да ће онъ вамъ непосредствено и новце и рачунъ послати; и я на то пристадо и то зато, што сте већъ рачунъ и новце и одъ Г. Вукомановића непосредствено примили, а друго што и я имамъ доста коекакве главоболѣ особито у садашня времена, те немогу препоруке свршивати. А што се тиче Валожића, види ми се да є за трговца много больи него Г. Г. Медаковићъ и Мил. Поповићъ.

Вашъ почитатель
Јов. Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2756]

152.

Београдъ 18. Априла 854.

Господине!

Све што сте ми писали под 6. тек., я самь Г. Милошу Поповићу показао. Онъ остає при томъ, да се рачунъ съ вама више нѣга не тиче, него нѣговогъ преємника Г. Валожића. Оваи болує има већъ месецъ дана. Говоріо самь тасту болногъ

и овай ми е јуче поручіо: да е зетъ нѣговъ — Валожићъ — писао едномъ трговцу у Бечъ, да вамъ преда 29 фор.; а трговацъ овай бечки да му е одговоріо: да не зна где вы у Бечу седите. Тако самъ му јуче послао ваш атресъ, и препоручіо, да вамъ новце или пошлѣ или у Бечу авизира, *алъ не у банкнотама, него у звечећемъ сребрномъ новцу*; єръ вы нисте дужни губити по 35 на сто, а толико би губили, како е сада течаи папирногъ новца и овде и у Бечу. И ако вамъ новце и рачунъ не пошлѣ, да ћете вашу стваръ предати адвокату, па да кодъ суда тера и Г. Милоша Поповића и Г. Валожића. Што се тиче Г. Милоша нѣму башъ ние толико стало, што га ко тужи. То нѣговъ образъ подноси. Алъ се надамъ да ће Г. Валожићъ бити танѣ на образу коже, него што е нѣговъ предшественикъ. И тако ако опетъ до новца и рачуна не дођете, а вы онда или дођите сами да купите вересію или пишите па да вамъ се нађе адвокатъ. Да е пок. чича Јокса живъ, онъ би вамъ саветовао, да нађете кога, да вамъ да готове новце па да онъ купи вересію. Алъ таквогъ човека наћи е тешко. Може бити, да е онъ — чича Јокса — живъ онъ би га нашао; алъ я немогу.

Вашъ
Јов. Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2757]

153.

У Београду 16. Маіа 1854.

Господине!

Кадъ сте овде били, заборавіо самъ вамъ дати известіе, како наше читалиште стои, а знате, да сте ме питали о стању нѣгове библіотеке. И тако вамъ овде прилажемъ едно печатано известіе за васъ и да покажете и другима, кои радо разбираю за наша овдашња заведенія. Писмо приложено подаите Г. Ђури Даничићу.

Јов. Гавриловић.

Немоите заборавити, да ми пошлѣте дисертацію оногъ питомца Милетића, за кога сте говорили, да ће ићи у Логошъ да служи кодъ окружногъ надлежателства, и кои е писао, кадъ е постао Докторъ права ту дисертацію.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2758]

154.

У Београду 12. Јунія 854.

Господине!

Кадъ сте у Топчидеру били, казали сте Г. Радоици, да вамъ да парче сукна израђеногъ у Топчидеру. Онъ е то парче сукна послао у ваш квартиръ онай данъ, кад сте ви већъ отишли. Я самь то парче сукна узео къ себи, за нѣга 4 цванц. платіо и нашао Г. Косту Х. Лазића, да вамъ га у Бечь однесе. Онъ е 9. тек. мес. одавде отишао и то парче сукна за васъ понео. Казао самь му, ако му буде съ неруке да вамъ тамо у вашемъ квартиру преда, а онъ нека преда тамо Г. Спирти, кои ће после то вама додати. Само самь и то казао Х. Лазићу, ако за то сукно плати што армиције, да му ви платите, ако се съ вама нађе; ако ли не, обећао самь му овде армицію платити.

Вашъ

Јов. Гавриловић.

II. II.

Ваша молба да неплатите за књиге у ћумручк. магазину налазеће се магазарину и да сандукъ съ књигама можете подъ печатомъ оставити кодъ Г. Алексе Вукомановића, ние уважена. Него гледаите израдите кодъ Г. Генерала Кемпена, да се сандукъ овай књига у Земунъ пренети може.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2759]

155.

У Београду 1. Августа 854.

Господине!

Г. Миланъ Јоксимовићъ дошао є изъ Беча и донео ми є ваше писмо од 11. прошл. мес. — Ваше отворено Г. Милошу Поповићу писано писмо я самъ прочитао, запечатіо и предао. Одговоръ на то ваше писмо Г. Милоша наћићете овде приложенъ. Тако ћете исто наћи приложено овде и єдно писмо Г. Валожића. Прочитавши писма: Г. Г. Милоша Поповића и Валожића изволите далѣ поступити у предмету рачуна вашегъ съ реченомъ Господомъ. За ексемпларе бивше код пок. Зубана разабрао самъ одъ Г. Матића да су кодъ Милоша; алъ овай вели да се неопоминѣ да є приміо; требало би да су у тефтеру записани. Квите нема.

Г. Миланъ Јоксимовићъ предао ми є за вашъ рачунъ тридесетъ фор. банкнота. Я самъ те новце прекюче предао Г. Куманудію да іи оправи Г. Спирти у Земунъ; а овомъ последнѣмъ самъ писао, да вамъ ти 30 фор. D. N. у Бечу исплати. Явићете Г. Милану Јоксимовићу да сте ове новце примили.

Јованъ Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2760]

156.

У Београду 22. Августа 1854.

Господине!

Г. Ами Буе, познати вамъ списатель, издао є ове године, трошкомъ академіе наука у Бечу кньигу подъ насловомъ: *Recueil d'itineraires dans la Turquie d'Europe.* (Збирка путовања у европской Турской). На стр. VII, у предговору те кньиге, каже Г. Буе, да се служіо съ моимъ рѣчникомъ географско-статистичнимъ, алъ вели, да брой села ніе подпунъ.

Я мислимъ, да му нико други, него сте му ви казати морали, да у реченом рѣчнику нису сва села исписана; па ми є чудо, да му нисте у исто време казали, да сам я после у гласнику друштва српске словесности у свезки III стр. 186—187 и свезки IV стр. 238—247 села сва по попису 850 године попуніо и поправіо, што є у рѣчнику недостаяло. Тако є исто Г. Буе, држећи се све мога рѣчника, казао у своіой горепоменутой кньиги: колико има душа у Србіи по попису 844: 849,286, 1170 обштина, 34 вароши, 2018 села 193 засеока и 126,789 кућа. По попису 846 било є: места 2114, кућа 136,571, душа 892,315. (Види Гл. др. срб. слов. свезк. III стр. 188—189). По попису год. 1850 било є: места 21?7, кућа 142,999, душа 926,603. (Види Гл. др. срб. слов. св. IV стр. 228—229).

Я васъ дакле молимъ, да кадъ се састанете съ Г. Буе, да му кажете за ово што вамъ овде пишемъ. Ми Срби морамо млого благодарити томе Г-ну, што се онъ латіо пера, и почео о нама, а изъ наши извора писати, па особито у садашньимъ околностима; па зато самъ радъ, да кадъ употреблява српске изворе пишући о нама, изворе ове све познає; а то опетъ треба ми да му кажемо. Тако дакле, да є Г. Буе, осимъ мога рѣчника знао и за III и IV свеску Гласника, онъ би казао у своіой новой кньизи, колико душа у Србіи и у сваком окружію Србіе има по попису 850, а не само по попису 844 године.

Госпоя Керъ, она што є овде съ вама 1850 год. била, оће, да изда кньигу о Србіи. Она тражи одовудъ да іой се даду географско-статистични подаци. Ми ћемо іой дати. Мислимо, да неће о нама зло писати. Ми не маримо, кадъ нас ко куди, кадъ заслужуємо; алъ да рекне да є кодъ насъ све рђаво, то ніе право. Пазите кадъ та кньига нѣна изиђе. Може бити да ће бити и о вама штогодъ.

Вашъ почитатель

Јов. Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2761]

157.

У Бечу 31. Авг. 1854.

Господине!

Прими сам ваша обадва писма, од 1. и 22. ов. м. По првоме писму вашему примио сам од Спирте оно 30 фор. што вам је предао Милан Јоксимовић, којему то у приложеноме овдје писму јављам и вас молим да бисте му писмо по пошти оправили.

За Г. Г. Милоша Поповића и Валожића писаћу вам други пут; само вас сад то молим да бисте се разговарали с Г. Матићем еда би се како дознати могло колико је Милош примио онијех књига што су биле код покојнога Зубана.

Што ми пишете у другоме писму, Г. је Буе прошле зиме долазио к мени неколико пута и питао ме које за што ради ове нове своје књиге. Кашто смо што тражили и у вашему рјечнику и о њему смо се разговарали, али управо да вам кажем, ја сам заборавио казати му за оно што сте ви после додавали у III и IV књизи Гласника; него први пут кад ми дође, то ћу му казати и у Гласнику показати.

Што се тиче госпође Кер, ја вам морам казати да је она жена луда и безобразна, н. п. она каже да је превела Ранкову књигу, а не само да незна њемачки ни читати, него би се по њезиним речима могло доказати да је није ни прочитала. Тако је показивала, и амо и ту, нешто на камену врло мајсторски изрезано или гравирано, и казивала је да је начинила онако само двоје, и једно да је поклонила некаком краљу, а још само оно једно да има; по том је и оно овде поклонила Накиници, па је опет једно показивала; а осим тога ми смо на путу видели да она не зна цајхновати ни као добар ђак. Тако су ми прољетос у Берлину казивали да је ондје показивала некакве ноте које је она начинила за клавир, а никако је нису могли наговорити ни намолити да удари макар најмање у клавир. Осим свега тога ја бих још много примјера могао навести да је она луда и безобразна, и као што кн. Милош вели, права куруља. Али поред свега тога ја опет мислим да не може бити с горега ако јој пошаљете што од тога што иште, а о мени ја знам како ће она писати само ако смједне (можете се о њој разговарати и с Г. Алимпијем

официром и професором ту у војничкој школи). Ако бисте ви прије мене дознали да је изишла та њезина нова књига, молим вас да ми јавите; ја сам чуо да је она већ и штампала нешто од свога путовања по Србији, особито од ботанике, а то ће бити што је у Шапцу измолила у доктора Гродера један тефтерић од којекакијех трава.

Немојте заборавити послати ми хајвара, као што сам вас прије молио; мислим да ће се сад на брзо почети моруне хватати и хајвар солити.

Скоро ћемо вам послати наше приповијетке на њемачком језику.

Ваш дојакошњи
Вук Стеф. Караџић.

[Ориг. у Н. Библ. бр. 1344]

158.

У Земуну 7. Окт. 854.

Господине!

Био самь прошлогъ месеца у Златноме Прагу. Састанемъ се съ Г. Палацкимъ. Онъ ми поклони едну књигу; алъ да му я дамь уздарѣ: опетъ књигу. Дошавши данасъ амо, нађемъ случаино ту књигу, коју Г. Палацки жели, узнемъ ю и предамъ Г. Спирти, да вамъ ю у Бечу преда. Ви ћете дакле речену књигу: *Споменици србски 1840 у Београду печатану* одъ Г. Спирте примити и одма ту књигу Г-ну Историографу Францу Палацкомъ у Прагъ послати. А мени ћете явити, како сте му ю послали.

Г. Миланъ Јоксимовићъ изъ Лознице послао ми е 1 # и 16 цв. да iи вамъ пошлѣмъ за дугъ нѣговъ, кои вамъ дугуе за Световида. Я самь ти 1 # и 16 цв. данасъ овде предао Г. Спирти, кои се обећао, да ће камъ ту сумму послати. Кадъ примите, явићете Г. Милану Јоксимовићу, да сте ю примили.

Поздравляюћи любезно всамь

вашъ почитатель
Јов. Гавриловић.

П. П.

Изишло є Вис. рѣшеніе, да не платите магазарину за књиге ваше.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2762]

159.

У Београду 7. Новембра 854.

Господине!

Тамо у Бечу налази се єданъ типографъ, Стеванъ Ранчевићъ, кои є радъ тамо се у своме занату добро извештити; па како се нада, да му у томе ви би ту могли съ препорукомъ помоћи, умолію ме є проко овдашнѣгъ своегъ пріятеля, да га кодъ васъ препоручимъ. Я сам овде у типографіи питао за нѣгово владанѣ; и казао ми є факторъ да є овде се добро владао. Кадъ ми што узпишете, а ви молимъ незаборавите ми што явити и за овогъ Стевана Ранчевића.

Јов. Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2763]

160.

У Маиданъ-Пеку 17. Фебруара 1855.

Господине!

Као што се већъ и изъ новина зна, аустриско є правителство продало неке гвоздене путове и маидане у Банату. Мени треба да знамъ, како су Маидани банатски продани. Зато васъ молимъ, да не поштедите труда и да у Бечу *алъ башъ где треба*, распитате за ту продаю маидана. Ако є вама тешко око тога одити, а ви за то употребите Г. Ђуру Даничића. Нека онъ разбере за ту продаю. Само као што реко

нека буде поуздано. Ако можете добити препис акта те продаш, я не жалимъ за то платити.

Кадъ се састанете съ Г. Буе, кажите му да смо овде почели добивати бакаръ, когъ Немци зову Roset-Kupfer и да є лепъ. Руде се бакарне појављују богатіе него банатске. А гвожђа има толико, да можемо съ таблама гвозденимъ путъ одъ Београда до Цариграда патосати онако као калдрму. Осимъ тога налазе се редкости за природослова као што є Г. Буе любопитни.

Оћетељъ ви по вашемъ обичаю о Ђурђеву у Београдъ сиђи. И я ћу тай данъ доћи у Београдъ, да се састанемо. Само дођите у гостіоницу нову на піяци, где ћете добити собу доле, да не морате узъ басамаке пенятисе. — Поздравите Г. Ђуру Даничића а я остаемъ

вашъ почитатель
Јованъ Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2764]

161.

У Маиданъ-Пеку 26. Фебруара 1855.

Господине!

Читао самъ у Wiener-Zeitung-у, да ће допста започати у Бечу разговори о миру; да самь у Београду, дошао би у Бечъ, и ту се бавіо о своемъ трошку, да чуемъ изближе, шта ће бити съ нашимъ овде ришћанлукомъ. Па кадъ я тамо не могу; а оно васъ молимъ, да ви тамо распитуєте што ће се за насъ овде уговарати. Па шта чуєте и дознате, да ми явите. Ако є то за васъ трудно, а ви Г. Ђуру Даничића наговорите, нека онъ пише, што му ви кажете.

Вашъ почитатель
Јованъ Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2765]

162.

У Маиданъ-Пеку 25. Марта 855.

Господине!

Ваше писмо одъ 12/24 тек. мес. приміо самь 20., а юче примимъ књигу господи́чне Мине и штампане штатуте. У овимъ последньимъ нађо и оно башъ што ми треба: продаю маидана банатскй. Тако не треба преко Г. Кнежевића ништа више тражитп. Ви сте све послали, што смо хтели, да знамо. Я молим да изявите господични Мини мою благодарность на послану ми књигу. Врло самь се радовао, кадъ самь у београдскимъ новинама читао, како е вашъ синъ Димитріе постао поручикъ српски. — Я самь добио допуштенѣ да могу предъ Ђурђевъ данъ у Београдъ доћи. И тако ћу я доћи; па ако и ви дођете, а оно ћемо се ако Богъ да састати. Нећетелъ и вашегъ Димитрія довести, да благодари књазу, што га е за поручика произвео? Онда би Димитрія могао доћи овамо да види, како се овде лію танета топовска па да нам каже, ако што не валя да се поправи. Онъ то зна. То му е занатъ. —

Желећи се у здравлю съ вама видети, есамь

вашъ почитатель
Јованъ Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2766]

163.

[маја 1855]

Господине!

Знате, да сте сами обећали, да ћете Г. Јове Миленковића кола покрити, па покривачъ да му буде плата, што вамъ е кола позаимio; да е на ово ваше обећанѣ Г. Миленковићъ пристао, казао самь вамъ. Алъ како се кола нису покрити могла, као што треба, него само на брзу руку, то самь имао разговоръ съ Г. Миленковићемъ због кола и съ ньимъ

овако уговоріо: Да онъ упита, пошто бы стао покривачъ на кола, израђенъ као што има Г. Ефрем Ненадовићъ на своимъ колима, па онолико да му се да, да он покривачъ начини; овако смо ми уговорили; а ви съ њимъ како наредите. Него васъ само молимъ, да Г. Миленковићъ не жали се што и на мене и на васъ.

Јов. Гавриловић.

[Споља:] Господину
Вуку Стеф. Караџићу Доктору философіе итд.
у Београду.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2767]

164.

Господине!

Пошавши изъ Београда и опростивши се съ вами, заборавіо самъ вамъ казати ово, што ћу написати.

Знате како є казао Г. Миланковић, да вашемъ Г. Сину неће се дати писмени наставленя; него ће онъ њи, као што су и остали питомци ишли: *иде иа се учи.* За то треба, да оно што ришћанлук заборавля, да други допуне, као што готово увекъ бива.

Ми смо мислили и ришћанлукъ одобріо, да Г. Синъ вашъ буде инџинирски и генералштабски официръ и да се зато, шго му іоштъ недостае усаврши. Шта треба у Берлину да онъ учи и научи; нити ви знате ни я, а тако и ришћанлукъ. — Него напиште ви Г. Ранкеу писмо и препоручивши му Г. Димитрия умолите га да онъ у Берлину *кодъ кога онъ зна* изради, да се вашемъ Г. Сину совѣтъ да, како ће свршити оно у Берлину зашто є дошао; а то є: да онъ дође после у Србіе, као младъ човекъ кои ће съ временомъ знати стваръ воиничку дотеривати, па и њомъ ако Богъ да и управляти. Ви знате да то ришћанлуку наивише треба: добри управителъи за сваку, и осибито воиничку струку; било є време, кадъ су: и Чича Јокса, Бобовацъ, Мићићъ и Вучићъ могли бити главно командујући; алъ то є било па прошло. Ришћянлуку треба да изникне єданъ Дифуръ, шваицерски Генераль, па да србске ба-

таліоне устрои као што е Дифуръ швaицерске. Дифура су звали Руси, да им дође и њима устрои воиску, алъ имъ е одговоріо, да неће. И тако срећанъ путъ и вама и Г. подпоручику. А ова мала опомена за васъ доста, далѣ ћете ви знати и болѣ наредити што треба.

У Земуну у писарници Г. Васе
23. Юнія 855.

Ваш
Јов. Гавриловић.

[Споља:] Господину
Вуку Ст. Караџићу
у Земуну.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2768]

165.

У Београду 25. Јулія 856.

Господине!

Приложени пакетъ управлѣнъ на импер. руску мисію у Бечу изволите предати у руке старешини исте мисіе; алъ како е пакетъ запечаћенъ дужанъ самъ вамъ казати што е у пакету.

Познато вамъ е, како е Н. В. Императоръ садашњи руски обрекао дати амнистію свима Пољацима, кои су се замерили рускомъ двору. Међу овимъ пољацима налази се надзиратель шума у Маиданъ-Пеку, кои се овде у служби налази одъ 849 године; чувши за амнестію, а како овде сада рускогъ конзулата нема, обратіо се мисіи императорскои руской у Бечу; молећи ю, да она прими просбу нѣгову и пошлѣ ю Намеснику царства польскогъ Князу Горчакову. Г-нъ поменути овде се за време своги боравања добро и мирно владао има и сведочанство на то подъ презименомъ Викторовићъ. Осимъ тога се оженіо овде са Србкињомъ и има двое деце.

Како се ви знате съ Господомъ руском у Бечу, ви можете овоме човеку помоћи, да га препоручите; а мене после да известите како є молба ова тамо примлѣна.

Поздравлаюћи васъ єсамь

вашъ приятель
Јов. Гавриловић.

[Споља:] Seiner Wohlgeboren
Herrn Vuk Steph. Karadschitch
Doctor der Philosophie, vieler gelehrten Gesellschaften
Mitglied und Ritter mehrer Orden etc.

in Vien[1]
Landstrasse № 517.

franco gegen Rertur-Recepisse.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2769]

166.

У Београду 28. Децем. 856.

Господине!

Прекюче био є кодъ мене Г. Прайски конзулъ, и казао ми є: како вамъ є за вашегъ сина изъ Берлина врло добре гласе явио, а ви да му ништа одговорили нисте. Я се нађемъ у чуду и станемъ васъ изговарати, да нисте ваљда у Бечу него где на селу; него да ћете му ямачно одговорити. Зато гледайте, ако му нисте већь одговорили до доласка овога могъ писма тамо, а ви му одговорите како ово писмо примите. Та ако васъ мрзи писати немачки, имате у кући доброг секретара, кои ће немачки написати. На мое писмо, кое самь вамъ писао за оногъ сиромака Поляка ништа ми одговорили нисте.

Честитамъ вамъ нову годину и остаемъ

вашъ стари
Јов. Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2770]

[1] Опет овако даље.

167.

У Београду 24. Септ. 858.

Господине!

Као што ми пишете подъ 21. тек. мес. я самъ ваше писмо одъ 12. Авг. т. г. овде нашао. Питао самъ Г. Милана Давидовића: оћетелъ ви изъ фонда школскогъ моћи новаца добити, па ми є одговоріо, да ћете истомъ о Ђурђеву идуће године доћи у списакъ тражећи изъ реченогъ фонда новаца.

Вы оћете да я пошлѣмъ вама 100 ♯; алъ я то учинити немогу; ево зашто:

1. Што я 100 ♯ немамъ.
2. Што ово, што имамъ морамъ чувати; єръ
3. Овде су сада настале таке за мене околности; да я не само службу него и Србію ћу оставити морати.
4. Скупштина ће бити — вы знате какве скупштине бивају у Србіи. Лако се може догодити, да буде каква промена; а у променама за мене обично изиђе зло. И тако
5. Кад сте ви знали наћи 1000 ♯ да купите Лагаторъ; ямачно ћете и 100 ♯ наћи, да платите Живану Милетићу. Ту вамъ моє помоћи неће требати.

Препоручујући єсам

вашъ покорни слуга
Јов. Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2771]

168.

У Београду 26. Октоб. 858.

Господине!

Што сте у писму вашемъ ид 26. Септ. тек. год. закте-вали, да вам се каже за крај између Таре и Лима; то ћете наћи у приложеномъ писму нашегъ вредногъ Г. Стояна Обрадовића. Кадъ то писмо прочитате, знамъ да ћете рећи: Машала и опетъ: машала!

Што пак у истомъ писму вашемъ од 26. Септ. ов. год. тражите одъ мене, да вамъ пошлѣмъ бугарске новине изъ овдашнѣегъ читалишта; я самъ бугарске новине у читалишту налазеће се прегледао. Одъ ове године сви листови дошли нису: само ій има: одъ броя 375 до 377 и одъ 38 до 390. Ту нема ништа одъ оногъ, што ви знати желите. Алъ я мислимъ, да ћете се ви за бугарске вароши и како се коя зове, болѣ помоћи, да ви призовете къ себи тамо у Бечу учећа се два млада Бугарина, кои ће вамъ све казати што знати желите. Па има географія од бугарски краева, на бугарскомъ єзику и за бугарску децу по Бугарски написани, изъ кои ћете све видети што желите. Я се опоминѣмъ, да самъ таку єдну географію у Букурешту скоро штампану прегледао; у коіой самъ нашао и тай: *Curiosum* да у садашньой Србій има више од пола Бугара. Ти младићи, за кое вамъ споминѣмъ уче тамо Медицину: єдномъ име Димитрије, а незнамъ како му є презиме; а другомъ незнамъ: ни имена ни презимена. Само то знамъ, да су се обоица овде дуго време учили; и одавде отишли у Прагъ на науке, па изъ Прага дошли у Бечь. Обоицу самъ сада у Бечу видео: єдногъ нађемъ на сокаку на алтефлаишмарку, а другогъ у руской капела; кад оно бисмо и я и ви на литургіи у тои капели.

За оно што сте хтели знати за Дибру, немамъ іош одговора из Сереза одъ Верковића. А добро би било да загледате и књигу:

Albanische Studien

von D-r jur. Johann Georg Hahn C. C. Consul für der östliche Griechenland. Nebst eine Karte und andere statistische Beilagen. Jena 1854. Можда ћете у њои што за себе наћи.

То є онай Ханъ, кои є био кодъ васъ и одавде отишао да путуе, да види. где има Арнаута.

Као што сте ми писали 30. септ. о. г. я самъ вамъ послао Карту окр. крајинскогъ одъ Пчелара. —

У томъ истомъ писму ви ми пишете: да одъ свега овде неће бити ништа, мислећи, да се я као немачкаръ боимъ скупштине; алъ я самъ казао, да су околности *за мене*, дакле не *за све немачкаре*, да могу я одавде отићи. Алъ ви, кои на немачкаре мрзите, смешате и мене међу њи и тако мржню свою не можете сакрити да и на мене не распространите. То можете чинити. Нико вамъ не брани. Но я знамъ да самъ

дошао у Србію, да народу служимъ, и служићу му и одсадъ. Па ви мрзили или немрзили на мене. Као што я вама помажемъ ево сада да се она карта изради; вр знамъ да ће служити на корист целомъ славенству, не тражећи никакве за мене фаиде: ни у новцу, ни да мое име по Европи звекеће.

Поздравляюћи всамь

вашъ поштователь
Јов. Гавриловић.

П. П.

Молимъ кадъ карта изиће, да се вданъ ексемпларъ пошлѣ амо на даръ нашемъ вредномъ Обрадовићу у Ужице. Мени не треба на даръ, я ћу купити за новце. —

Молимъ, кад се састанете съ Г. Протомъ Раевскимъ, да га поздравите, и да му у шали кажете: да би я волео да в онъ, прота, руски конзулъ у Београду него и кои други русъ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2772]

169.

У Београду 17. Новем. 858.

Господине!

Съ писмомъ вашимъ одъ 22. пр. мес. приміо самь вдно писмо Г. Јована Мариновића, управлѣно на камарашію Београдску. Съ овимъ, Г. Мариновића, писмомъ, я самъ приміо Педесетъ дук. цес. и послао съ делижансомъ у Лозницу 13. тек. м. Као што ми в Г. Миланъ Јоксимовићъ писао, да му толико пошлѣмъ. Кадъ ми пише да му и остали 50 # пошлѣмъ, дигнућу ји изъ камарашив и послати му ји.

Овакове препоруке, као што в ова, да приме се новци овде и пошлю у Лозницу, чини ми се, да би било прѐче, да ви то вашемъ овди сада боравећемъ сину препоручите; друго в књижевна стваръ. Алъ ви држите, да в болѣ овако мене у кола упрегнути, да я вучемъ.

Шилѣмъ вамъ овде єданъ листь, истисакъ изъ овдашньи новима одъ 15 тек. мес. да имате за ону карту што о Старомъ Влаху.

З'Богомъ.

Јов. Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2773]

170.

Београдъ 6. Децем. 858.

Господине!

Кадъ самъ се съ Г. Буе у Феслави видео, замоліо ме є, да респитамъ и явимъ му:

Како се зове долина, кадъ се иде изъ Новогъ-Пазара къ Ибру преко брда Вранѣ.

Што самъ за ту долину дознао видећете изъ прилога, кои ћете Г. Буе предати кадъ се съ њимъ састанете.

Г. Стоянъ Обрадовићъ є човекъ оженѣнъ; има деце више и єдну ћерку већъ удату.

На она питаня іош ніе Г. Обрадовићъ одговорио. Онъ ће одговорити и за Рекаліе.

Данасъ самъ добио писмо изъ Лознице одъ Г. Милана Јоксимовића, да є примио и они други 50 ♯. Писаће вамъ за то, ако вамъ већъ писао ніе.

Поздравите Г. Буе, кадъ га видите.

Вашъ на служби готовъ
Јов. Гавриловић.

II. II.

Одъ долине за кою жели знати Г. Буе прилажемъ овде и нѣгову овде рисунку, кою є самъ нарисово у Феслави.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2774]

171.

У Бечу 6. Декемврија 858.

Господине!

Ви кажете у писму своме од 26. прошлог месеца да *ја мрзим на вас* као и на остале немачкаре, а ја вама по чистој савести могу рећи, да ви на овоме свету нити имате бољега пријатеља од мене, нити сте га имали, нити га можете имати. Ја сам сила пута говорио да сте ви једини од немачкара који сте у Србију дошли без невоље (премда су гдекоји од ваших земљака говорили да то није истина него да сте и ви у Србију дошли што на овој страни нисте могли живети); да сте ви најпаметнији и најпоштенији од свију немачкара у Србији, и да би сте то што сте у Србији, могли бити и у Паризу и у Лондону и у Петербургу. Тако сам вас хвалио (да не рекнем препоручивао) покојноме совјетнику Ћоси кад се прије неколике године враћао из Париза и у мене био на ручку, а пре године дана и Г. војводи Вучићу (кад је овде био). Кад су се ту пре године дана постављали многи совјетници молио сам овде Г. Филипа Христића да би тамо писао, не би ли и вас већ једанпут поставили совјетником, и он ме је уверавао да је то писао Г. Кости Николајевићу. Бранио сам вас и летос у Вуковару кад су се, на ручку код Г. Пере Вукашиновића пријатељи ваши жалили што их нисте хтели походити кад сте били у Новом Саду и у том разговору кад је један рекао да сте човек саможив који немарите ни за кога до само за себе. Тако мој Господине! да су половина тамошњих људи који вас тобоже познају били ваши пријатељи као ја ви би сте одавно и одавно били совјетник и попечитељ, и опет ви кажете да ја на вас мрзим!! Ви сте овом мишљу и овим речима осрамотили не само себе него и мене предамном.

Ја не знам имате ли ви и у томе право што велите да сам ја по својој вољи не право помислио да се ви као немачкар боите скупштине. Ви истина велите у писму своме од 24. Септемврија под бројем 3.: „овде су сада настале таке за мене околности да ја не само службу него и Србију ћу оставити морати“. Али иза тога одмах под бројем 4. велите: „Скупштина ће бити. Ви знате какове скупштине бивају у Србији. Лако се може догодити да буде каква промена, а у

променама за мене обично изиђе зло". Не показујете ли ви очевидно овим речима да се боите скупштине? А уз то опоменуо сам се неотице да сте се ви од прилике овако исто правдали и године 1848. кад сте престали давати Г. Ђуру Даничићу оно 20 фор. на месец што сте му давали мени за љубав (што ми је он помагао у књижевним пословима). Али баш да сам ја у томе и погрешио не разумевши управо ваших речи, опет то не би био знак да на вас мрзим.

Ово вам је одговор на оно што велите да *на вас* мрзим, што се пак тиче моје мржње на немачкаре у опште о томе ћу гледати да вам други пут одговорим кад ми глави буде мало по боље.

Ваш дојакошњи

[Концепат у арх. С. К. Академије бр. 2775]

172.

Ваше писмо съ песмом Войску бере одъ Гусиня бего Послао самь Г. Обрадовићу; а у прилогу имате одговоръ нѣговъ. Одъ нѣга имате одговоръ и за Рекалів. Я за ньи, рекалів нисамь мого разабрати ништа.

15. Децем. 858.
у Београду.

Јов. Гавриловић.

Явите мени или Вукомановићу да сте ово писмо исправно примили.

Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2776]

173.

У Београду 27. Децем. 858.

Господине!

По жељи Г. проте Раєвскогъ, кою сте ми изявили у писму вашемъ одъ 6. тек. я самь три карте: планъ одъ Ко-

сова поля и єданъ ексемпларъ: Историческо описаніе битке косово-польске, кое є издао 1847. год. Г. Ђока Мушицки, набавіо и ноче се явіо Г. Ген. конзулу рускомъ, да прими књигу и планъ и пошлѣ у Бечь. Казао ми є да ће учинити, примити и тамо послати: само да я савіемъ и књигу и планъ, па да му готово предамъ. И тако ћу му прекосутра предати набављѣну књигу и планъ; а две књиге кад набавимъ, онда ћу и њи и две карте кое већъ имамъ. Тако поздравите Г. Проту, и кажите му, да я за ову єдну књигу и три плана ништа платіо нисамъ; него самъ добио бадава; па и одъ нѣга ништа не тражимъ; а за две књиге што дамъ то ћу вамъ доцніе явити.

Има већъ 10—12 година, како пишемъ у Бечь Г. Спирти, да пренумерира финансію овдашню на новине. То самъ и ове године 20 Нов. по стар. или 1. Дец. по новомъ учиніо. Алъ ево новине не долазе; а данасъ є већъ 8. Јануаръ по новомъ. Био є данасъ овде Пера, па самъ му се тужіо; и онъ ме теши, да неможе бити, него да ће новине доћи. Обећа се, да ће писати изъ Земуна у Бечь зато. Алъ и васъ молимъ, како идете тамо у Спиртинъ контоаръ, за свою пензію, да му споменете: што учини съ пренумераціомъ за новине за 859. год. за кое самъ му писао да пренумерира финансію овдашню. Одговорите ми за ово последнѣ одма на мой трошакъ само съ неколико речи.

Вашъ на служби готовъ
Јов. Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2777]

174.

У Београду 7. Јануара 859.

Господине!

У винерцаитунгу од 28. Децем. 858. № 293 у Morgenblatty страни 5162. штампанъ є, у седници 15. Децем. 858. прочитанъ, саставакъ єданъ Г. Хана о путованю нѣговомъ изъ Београда до Солуна.

Како є Г. Франьо Захъ, управитель овдашнѣ артил. школе путовао съ Г. Ханомъ одъ Београда до Солуна, и ово дана се амо вратіо, отидемъ къ нѣму данасъ и упитамъ га: єлъ бележіо на своме путу, где Срби, Бугари, Арнаути стануЮ по онимъ краєвима. Одговори ми, да не само є бележіо, *него ми на мою велику радость покаже израђену карту у коіои є све* што знати желимо означіо. Знаюћи како би копія карте ове вама била врло повольна, замолимъ га, да ми допусти карту копирати. Алъ ми то не хтеде учинити. Ево зашто. Г. Ханъ оће ту карту самъ да изда подъ своимъ и Заховнимъ именомъ; и тако, кадъ би є Захъ коме саобштіо, повредіо би постовћи између ньи уговоръ.

На ово нисамь могао далѣ ништа рећи. И на томъ є остало. Нећетелъ ви амо ове године раніе него обично што долазите о Ђурђеву. Кадъ дођете моћићете ову карту видети. А и распитати тамо: ниєлъ ю Г. Ханъ већъ у Бечу у посао дао. Г. Ханъ є сада у Сири аустр. Конзулъ.

Вашъ на служби готовъ
Јов. Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2778]

175.

Београдъ 16. Марта 859.

Господине!

Юче самь предао овде паропловнои Агенцій пакетъ подъ вашимъ атресомъ. У пакету томе наћићете 2 Екс. кньиге: Описаніе битке косово-польске. И тако наручбина Г. Раєвског свршена є; онъ има 3 Ексемп. речене кньиге и 3 карте Косовогъ поля. Пакетъ ћете добити *франко.*

Ютросъ нађо приложено писмо Г. Обрадовића у коме има нешто за Рекаліе. Я не знамъ єсамь ли вамъ за те Рекаліе писао или говоріо. Него нека ово писмо наће се кодъ васъ. Юче є била главна седница друштва србске словесности у коіой самь я изабранъ за подпредседника а Ђуро Даничићъ за Секретара. Коресподенцію вођену съ попечителствомъ просвете штампаћемо у новинама одма; и у особитой кньижици;

одъ кое ћу вамъ послати неколико ексемплара. У првој седници, коју ћемо до 8 дана држати повешћу речь о томе, да се пошлѣ єданъ чланъ у Врачевъ Гај за она писма фамиліе Карапанџића.

Вашъ на служби готовъ
Јов. Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2779]

176.

Да буде ћебабъ као што треба, я самь умоліо Г. Јована Савића да се у нѣговомъ мутваку и подъ командомъ Госпоѕ Љубинке Лазаревићеве, ћерке пок. Србск. воиводе Петра Добриньца справи и вама пошлѣ. Медаковићъ ће доћи у суботу амо са женомъ, децомъ и свимъ своимъ пртлягом.

13. Октобра 859.
у Београду.

Јов. Гавриловић.

[Спољa:] Господину
Вуку Ст. Караџићу
у Београду.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2780]

177.

У Београду 13. Децем. 859.

Господине!

По молби вашой, приміо се Г. Дворачекъ, да заступа владу нашу за потраживанѣ неко одъ Куртія. Правобранитель нашъ корешпондира већъ у томе послу съ Г. Дворачекомъ. Я знамъ да се ви састаѳте съ тимъ Господиномъ. Упитаите га, што ѳ урадіо съ Куртіем за наше потраживанѣ, па ми явите, кадъ доспете.

Поздравите Г. Проту Раѳвског а и Г. Перу Х. Ристића, Сараѳвца, ако га где видите.

Гледаите да се скоро амо вратите. Прасаца има лепи. Башъ садъ био сам кодъ Старогъ Княза, па му донесе подрумџія едно прасе, да види. Можете мислити какво е, бов се предъ княза износи. Препоручуюћи се есамь

ваш стари пріятель
Јов. Гавриловић.

[Споља:] Herrn
Doctor Vuk Steph. Karadschitch &. &.
in Vien.
Landstrasse Marokaner-Gasse № 517.
franco.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2781]

178.

У Београду 28. Децем. 859.

Господине!

Што сте тамо съ Г. Дворачекомъ говорили за потраживанѣ одъ Куртіе и шта вамъ е све Г. Дворачекъ казао, видили смо из писма вашегъ одъ 21. тек. мес. Благодарећи вамъ на свему што сте намъ писали, молимо васъ да се не трудите више за овай посао са Куртіемъ; кадъ е Г. Дворачекъ већъ почео писати овдашнѣмъ правозаступнику, и ньи ће двоица ту ствар у редъ довести.

Кадъ ћете ви амо? Божићъ проће; силна се прасећа крвь проли, као и до садъ. Прасаца ће бити; алъ ће се берметъ попити; ако скоро амо не дођете.

Вашъ поштователь
Јованъ Гавриловић.

[Споља:] Herrn
Dr. Vuk Steph. Karadschitch,
Mitglied mehreren gelehrten Gesellschaften &c.
in Vien
Landstrasse № 517.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2782]

179.

Ово є списакъ, за кои самь синоћ говоріо, изъ вар. Београда, кои ми іош не би посланъ. Я самь казао момку у читалишту, да вамъ списакъ тамошньи самъ преда.

Г. Вуіовићъ нада се, да ће доћи іош изъ 5 наія спискови.

29. Фебр. 860.

Јов. Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2783]

180.

У Београду 18. Юлія 860.

Господине!

Я самь съ вама овде, пре одласка вашегъ у Бечь уговоріо, да ви књиге свое пошлѣте читалишту овдашнѣмъ, да ій осмотритель читалишта прими и разашлѣ; а ви сада, као што видимъ изъ писма вашегъ одъ 14. тек. мес. не обзируући се на нашъ уговоръ шилѣте књиге управо къ мени. Колико самь радъ послужити васъ морамъ вамъ казати, да ми ніе могуће бити *вашимъ комисіонеромъ у Србіи.* Я одъ 14. Мая амо извршуемъ дужность попечителя финансіе; а то є тешко бреме; особито у Србіи. Зато васъ молимъ, да ви књиге свое препоручите коме оћете; алъ мене одъ тога посла да поштедите. Књиге кадъ сте Димитріадесу упутили лежаће кодъ нѣга и ви располажите съ ньима; а я ћу Димитріадесу казати да я те књиге примити нећу.

Јован Гавриловић.

[Спољa:] Herrn
D-r Vuk Steph. Karadschitch
in Vien
Landstrasse Marokaner Gasse № 517.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2784]

181.

У Београду 28. Јануара 861.

Господине!

Немоите заборавити, да донесете амо єданъ ексемпларъ кньиге, коя є у Бечу штампана, кою є писао Г. Ханъ а коректуру држао Г. Миклошићъ. Кньига є та Путованѣ Ханово изъ Србіе къ Солуну, да провиди: где живе Срби, Бугари, Грци и Арбанаси. Дођите скоро амо, зажелили смо се васъ.

Јов. Гавриловић.

[Споља:] Herrn
D-r Vuk Steph. Karadschitch etc.
in Vien
Landstrasse Marokaner-Gasse № 517.
franco

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2785]

182.

Господине!

Шилѣмъ вамъ три закона о скупштинама; іош има два; и та ћу вамъ послати докле набавимъ. Шилѣмъ вамъ каква слова има нова у Београду типографія.

19. Септембра 861.
у Београду.

Јов. Гавриловић.

[Споља:] Господину
Вуку Ст. Караџићу
у Месту.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2786]

183.

Господине!

Јуче самь вамъ послао три уредбе о скупштинама, данас шилѣмъ четврту; и пету, као што є сада примила преображенска скупштина штампана є у брою 118-ом Српски Новина.

20. Септ. 861.
у Београду.

Јов. Гавриловић.

[Спољa, као горе]

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2787]

184.

Господине!

Знате да смо се разговарали више пута: у коме селу: Добриньи се Кн. Милош родио; јер има Добриња Горња, Средња и Долња. Кн. Милош је заповедијо да се гради црква у Добриньи, која се сада дограђује; кад сам у Крагујевцу за ово дознао; одма ми паде на ум, да је пок. Кнез јемачно цркву градио у селу, где се родио. Стога сам упитао казначеја ужичког за то и што ми је одговорио видићете из писма приложеног.

28. Септ. 861.
у Београду.

Јов. Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2788]

185.

Господине!

Шилѣм вам етногр. карту европске Турске, да је промотрите; ово є наиболья карта, коју сам до сад видео. Знате

да е пок. Шафарик погрешио у својој карти, кад је ставио да има у Босни Турака османлија.

30. Септ. 861.
у Београду.

Јов. Гавриловић.

[Споља:] Господину
Вуку Стеф. Караџићу
у Београду.

съ єдномъ књигом.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2789]

186.

У Београду 25. Јануара 862.

Господине!

Ost und West у броју 313-ом, од 28. Јануара 862, хвалећи садашње министарство, каже: Sollte, was wir nicht voraus setzen können, auch dieses Ministerium nicht im Stande sein, der inneren und äusseren Bedürfnissen Serbiens Genüge su leisten, dann müssten wir freilich an der Zukunft Serbiens verzweifeln, und die Hände kreuzend das bittere Geständniss ablegen, dass unser Volk eines autonomen politischen Labens unfähig und unwürdig ist.

Ја држим, да свој народ овако пред светом нико није осрамотио, као Ost und West, кои се тобож подухватио, да га пред светом заступа и брани. Да само Г. Гарашанин и његово садање друштво Србију од пропасти сачувати и њу на пут спасенија извести може; то само заузет човек казати може; а никако онај, кои Србију, Књаза и људе овде познаје. Зар да Г. Гарашанин и његово друштво помре, Србија би пропала? А шта је Књаз, кога Ost und West у звезде кује? Зар онъ, Књаз, не би могао и знао наћи људи, коима би разне струке управе поверити могао? Ја мислим да би; ја би ји могао 20 набројати; осим бивши пре Г. Гарашанина попечитеља, које сада Ost und West муштра, и за које вели у истоме горенаведеном листу, да скупштина св. преобра-

женска њима није поверење поклонила, него само Књазу. А тако у атреси скупштине то не стоји. Напротив је у истој атреси написано: Књазу и његовој влади ондашњој.

Ја вас, као свог пријатеља и познатог српског патриота учтиво молим, да ви Г. Уреднику Ost und West-а на знање дате, да смо ми овде: и бивши попечитељи, и остали, кои не очајавају о будућности Србије, јако дирнути, што се Ost und West онако немило о народу нашем изразио. И зато да склоните Г-на Уредника често-поменути новина, да ту погрешку у своим новинама згодним начином поправи; јер не ваља, да то ја и остали народољубци чинимо у коим другим новинама; и тиме да ми Срби с листом, као што је Ost und West клипка се вучемо.

Не могу прећутати, да је Ost und West и ту погрешио, што као заступајући интересе српске у свом листу је штампао чланак: Militärische Skizzen über Montenegro, у коме се чланку показује и учи, како треба Црну Гору савладати, одржати, и како међу несложним црногорским главарима семе неслоге сејати и од те неслоге после користити се. Чланак овакав само непријатељи Црне Горе могу у своим листовима штампати.

На последку и то вам морам казати, да је Г. Уредник Ost und West-а, настајавањем министарства, ког сам и ја члан био; а како сам ја члан постао, то ви најбоље знате, добио из народне касе 1500 # цес. у помоћ; па би требало, да то министарство пред светом толико не обезуважава, као што једнако тера у свом листу.

Ја очекујем одговора на ово моје писмо од вас; у коме очекивању остајем

ваш стари пријатељ
Јован Гавриловић.

[Споља:] Herrn
Doctor Vuk Steph. Karadschitch & c.
in Wien
Landstrasse № 517.
franco gegen Retour — Recepisse.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2790]

LXV.

ЈАКОВ ЈАКШИЋ

Благородни Г-динъ Вуче!

Всеусердно васъ поздравлямъ желећи вамъ свако добро ѿ Г-да Бга совсѣми домашними намногая и премногая лѣта.

Особито васъ молимъ любезно да бисте любов учинили поздравити ми нашегъ старогъ прїиятеля Гд. Димитріа Давидовича нека се опомене еще у Пешти бывши слꙋшаюћи докторїю съ Г-дин Фришићемъ такоћеръ Бꙋлићъ и Г. Меркаило и свеми любезно поздравите ако е вазможно.

Здѣ приключꙋемъ писмо ѿ нашега любимогъ брата Симе изволте га съ усердїемъ прїимити.

Обећао самъ мꙋ 1 кньигꙋ Георгїа Кастрїата последнѣгъ краля Албанскогъ преведена съ нѣмецкогъ езыка за штампꙋ платити; дакле учините любовъ ꙗвити ми колико се плаћа за 1 табакъ у штампарїи.

За Словаръ любезни мои изволте ми ꙗвити оће ли скоро изићи. Београд и Срби овде кажꙋ овако кад Словаръ доће а ми ћемо они 10 гр. онда додати, дакле знате какавъ е овдашни Народъ непросвѣщенъ они хоћеду еданпут књигу да виду а за новце немаите бриге.

Поздравля вас любезно и Бр. Ђура Црногорацъ и Есмъ вашегѡ Благородїя истини почитатель

У Митрополїи Беогр.
6. 7-врїа 1818.

Ꙗкшићъ
писар Митроп. Београд.

Вуче!

Буди здравь и пиши ми скоро, и поздрави у исто име и Копитара.

Фрушић.

Непишемъ ти понаособъ, да те пошта скуплѣ не стане.

[Спољa:] v. Semlin
Wohlgebohrnem H. Wuk Stephanovics
beym H. Demeter Davidovics
Illyrischer Zeitungs-verleger.
in Wien.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2791]

LXVI.

ЈОВАН ЈАНКОВИЋ.

Копија

816. Године Априлија 5-га S. V.

Прими у коммессіонь књига Г. Вука Стефановића іакоже тефтеръ моі гласи да продајемъ.

407. Писменыца и Пѣснарыца по 1 f. часть 1-вь.

322. 2-а част 2-рь прими преко Г. Димитрија Станисављевића а f. 3.

Септ. 3.

---

100 Екземплара дадо Г. Каљлицы по налогь Г. Вука
174 „ предадо Г. Стефанъ Марковићъ
274.

Кад' се отбије 274 Екземплара штъ 322 остаје при мени јеще 48 Екземплара а f. 3 . . . . . f. 144

штбіјамь 20 ко.	f. 28·48	
плати векслъ Г. Анастасію Кептенцъ	20·30	
плати армиціјъ	8·37	
плати кириѐ изъ Пеще до Н. Сада .	10·30	
дадо за једно писмо на поштъ 818.		
Іуниja 30-га	—·45	69·10
	Сь. f. 69·10	Сь. f. 74·50

Кад се от отбије приманѣ штъ даванја остаје при мени јеште дати f. 74·50.

У Н. Саду 22. Јануаріа 1819.

Іоаннь Јанковићъ т. р.

1819. Феврꙋаріја 6-г предадо Г. Стефанꙋ Марковићꙋ све пѣснарыце 1. и 2. часть и писменице и готове новце.

Јоаннь Јанковићъ т. р.

815. Маја 23°.

Прими у коммессіонъ штъ Г. Вꙋка Стефановића слѣдꙋјꙋще кньиге.

481. Писменица Невезаны.
35. „ везаны.
191. Пѣснарице Невезаны.
53. „ везаны.

Јоаннь Јанковићь т. р.
тѵпографь и кньигопродавець.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2792]

LXVII

ФРИДРИХ АДЕЛУНГ

1.

So eben erhalte ich die Anzeige, dass Hr. Pattersohn Sie, mein hochgeschätzter Freund, heute Abend zu sprechen wünscht, und die Anordnung durch Hr. Schmiedt, Sie dazu einzuladen. Wenn es Ihgen möglich ist, so kommen Sie im Laufe des Tages noch zu mir; wo nicht versäumen Sie ja nicht, heute Abend zu Hr. Patterson zu fahren, der im Nause der Bibelgesellschaft am Catheriner Canal, in der Hähe des Sommergartens wohnt.

Sehr lieb aber würde es mir seyn, Sie noch vorher zu sehen.

25. Febr. [1819]

Hochachtungsvoll
Ihr ergebenster
Adelung.

[Споља:] Г-ну Вуку Стефановичу
Herrn Wuk Stephanowitsch
Wohlgeboren
Im Narvschen Gasthofe an der blauen Brücke.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2793]

2.

St. Petersburg am 28. Sept. 1822.

Ich muss Sie, mein hochgeschätzter Freund, recht sehr um Verzeihung bitten, wenn ich Ihren Brief vom 21 April erst heute beantworte und Ihnen so spät für das schöne Geschenk danke, das Sie mir mit Ihrem vergleichenden Sprachwerke gemacht

haben. Die schmeichelhafte Art, mit der Sie darin meiner erwähnen, ist mir ein erfreulicher Beweis Ihres freundschaftlichen Andenkens, wobei ich Ihnen noch insbesondere meinen herzlichen Dank abstatte. Die andere beigelegten Exemplare sind Ihrer Verfügung gemäss vertheilt, so wie auch der beigefügte Brief richtig besorgt worden ist.

Die gelehrten Nachrichten aus Serbien habe ich dem Herrn Grafen Romanzoff überreicht, und von ihm den Auftrag erhalten, Ihnen recht sehr dafür zu danken. Er ist sehr geneigt, die versprochene jährliche Unterstützung für literarische Reisen fortzusetzen, wünscht aber vorher genau von Ihnen zu erfahren, welches Ihre gelehrten Pläne für die Zukunft sind und zu welchen literarischen Arbeiten für ihn Sie sich bestimmt und in einer festgesetzten Zeit anheischig machen können. Melden Sie mir also so bald als möglich, was Sie zunächst für ihn unternehmen könnten und welches die Ausbeute ist, die sich mit Warscheinlichkeit erwarten lässt, damit ich ihn sogleich davon in Kenntniss setzen kann.

Mit aufrichtigter Hochschätzung

Ihr ergebenster
Fr Adelung.

[Оригинал у арх. С. К. Академије бр. 2794]

3.

У Темишвару 9/21. Ноемвр. 822.

Ваше высокородіе,
Милостивый Государь!

Ваше дражайшее и высокопочитаемо письмо отъ 28. Сент. я получилъ съ величайшею радостію. Паче всего меня порадовало, что ваша и ихъ сіятельства, Графа Румянцова, благосклонность еще не отвращена отъ меня. И съ такоюже радостію спѣшу вамъ немедлѣно отвѣтствовать на толь преважное для меня письмо:

1). Прежде всего я бы желалъ теперь издать большое собраніе народныхъ Сербскихъ пѣсней, которое бы изнесло

около 60. печатанныхъ листовъ (gedruckte Bögen); для того покорнѣйше прошу ихъ сіятельство, что бы милостивою свею помощію послалы меня на единъ годъ, или по крайней мѣрѣ на 3/4 года. въ Лейпцигъ, да бы могъ издать сіе собраніе драгоцѣнностей Сербскаго духа и серца.

Правда, что Сербскія народныя пѣсни очень мало касаются до Русской Исторій, но я думаю, что онѣ достойны изданія Русскаго Мецената. При семъ случаѣ, есть ли угодно, могъ бы я печатъ въ Лейпцигѣ и этой опытъ описанія Сербскихъ монастырей, который до пришествія вашего письма постараюсь я здѣсь умножить разными Сербскими древностями.

2). По окончаніи печатанія сихъ народныхъ Сербскихъ пѣсней, я желаю неотложно предпринятъ по условленію и обѣщанію моему, путешествіе чрезъ Далмацію, Рагузу, и Боку Которскую, Черную Гору, Герцеговину, южную часть Сербіи, и (естьли возможно будетъ) Аѳонскую Гору и Болгарію. Во всѣхъ тѣхъ странахъ я бы желалъ: а) описать всѣ монастыри, подобно тому малому опыту, присланному вамъ мною прежде; б) искать, какъ въ монастырскихъ и церковныхъ, такъ и въ прочихъ библіотекахъ, необрѣтаются ли гдѣнибудь каковыя древныя рукописи, интересныя для Славенской Литературы или Руской Исторій; и таковыя рукописи (якоже равно и давно — печатныя и рѣдкія книги) покупать по условленію; в) замѣчать о Географіи и Статистикѣ тѣхъ странъ, а особливо о различіи Славенскихъ нарѣчіи и о народныхъ обычаяхъ. Теперь я не могу сказать будетли какова корысть отъ сего путешествія для Руской Исторій, но вобще для Славянской Исторій будетъ непремѣнно.

3). По совершеніи же сего путешествія, аще бы я и дальше имѣль честь и щастіе быть участникомъ благодѣянія Рускаго Мецената, тогда бы желалъ жить въ Вѣнѣ, и извѣщать Его о издаваемыхъ книгахъ на Сербскомъ и Бемскомъ языкахъ, и приготовлятъ къ изданію собранные въ путешевіи семъ матеріялы.

Это мои литературные планы и литературныя дѣла, которыя бы желалъ предпринятъ и совершитъ за ихъ сіятъ. Графа Румянцова; а касательно времене я готовъ завтра предпринять 1-ое, а потомъ неотложно 2-ое.

Г-динъ Кеппенъ писалъ мнѣ, какъ вы за меня говорили Б. О.; за которое васъ покорнѣйше благодарю. Я подлинно получилъ 2000 р.; я думаю, что и они давно ужъ получили

переводъ. Дай Богъ, что бы я и слѣдующія мнѣ еще 2000 р. скоро получилъ, а ихъ да умудритъ необходимая сила духа святаго! —

Вручая себя милости и благосклонности В. В. съ величайшимъ высокопочитаніемъ честь имѣю быть

В. В. покорнѣйшимъ

[Вуков конценат у арх. С. К. Академије бр. 2795]

4.

Ваше высокородіе,
Милостивый Государь!

На высокопочтенное и для меня пріятнѣйшее письмо ваше отъ 28. Сент. я имѣлъ честь отвѣтствовать вамъ изъ Темесвара подъ 9/21. Ноября и въ скоромъ времени надѣюсь получить благопріятный отвѣтъ.

По отправленіи къ вамъ послѣдняго письма моего я имѣлъ щастіе найти прилагаемую у сего старинную Сербско-Славянскую книгу (лургіе), напечатанную въ Венеціи 1519. года, которую теперь имѣю честь преповодить къ вамъ для доставленія оной Его Сіятельству Господину Государственному канцлеру Графу Николаю Петровичу Румянцову. Я почту себѣ за величайшее щастіе, естьли сія посылка моя принесетъ Его Сіятельству хотя малѣйшее удовольствіе. Имѣю еще нѣсколько менѣе важныхъ новѣйшихъ Славянскихъ и Сербскихъ книгъ, которыя долженъ переслать къ Его Сіятельству; сіи въ послѣдствіи времени доставлены будутъ съ другою оказіею.

Поручая себя вашей милости и благосклонности съ отличнымъ высокопочитаніемъ честь имѣю быть

въ Вѣнѣ $\frac{22.\text{ Февроія}}{6.\text{ Марта}}$ 823.

Милостивый Государь
вашимъ покорнѣйшимъ слугою
В. Ст.

[Вуков конценат у арх. С. К. Академије бр 2796]

5.

St. Petersburg am 3 März 1823.

Hochgeehrtester Herr und Freund!

Wenn ich Ihr geehrtes Schreiben von 9. Nov. vor. Jahres erst heute beantworte, so muss ich zu meiner Entschuldigung anführen, dass ich die Zurückkunft des Hrn. Grafen Romanzoff abgewartet habe, um Ihnen etwas Befriedigendes melden zu können. Der Graf ist nun seit Kurzem wieder in St. Petersburg und ich habe ihn nicht abgeneigt gefunden, die Herausgabe ihrer vollständigen Sammlung Serbischer Lieder zu befördern. Er wünscht aber vorher die Stärke des Bandes und die zum Drucke desselben nöthige Kosten genau zu kennen, weswegen ich Sie ersuche, mir diese so bald wie möglich anzuzeigen. Je eher Sie diess thun, je besser wird es seyn, weil der Graf im Mai eine Reise in die Bäder des Kaukasus unternimmt und die Sache vorher entschieden werden müste. Rechnen Sie übrigens dabey auf meine thätigste Theilnahme, so wie auf mein Bestreben, Ihnen Beweise der Hochschätzung und Freundschaft geben zu können, mit welcher ich bin

Ihr ergebenster
Fr. Adelung.

[Споља:] Herrn Wuk Stephanowitsch
Wohlgeboren

in Wien

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2797]

6.

Ваше Высокородіе,
Милостивый Государь!

Знаменитый Сербскій Славянинъ, Свято-Георгіевскаго (въ Банатѣ Темесварскомъ сущаго) монастыря Архимандритъ, Г-динъ Павелъ Кенгелацъ, отдалъ мнѣ у сего прилагаемыя двѣ своя славянскія книги („Естествословіе“ и „Бытіясловіе“)

для присланія Его Сіятельству Г-дину Государственному Канцлеру Графу Николаю Петровичу Румянцову, которыя теперь, вмѣстѣ съ Бесѣдовникомъ Иллиричко-Италіянскимъ и съ Поминакомъ книжескимъ о Славено-Сербскомъ въ Млеткахъ печатанію, честь имѣю препроводить къ вамъ для доставленія оныхъ Его Сіятельству.

Г-динъ Павелъ Кенгелацъ сочинилъ также *Церковную* Исторію, которой первая часть въ скоромъ времени начнется печатать здѣсь.

Поручая себя вашей милости и благосклонности съ отличнымъ высокопочитаніемъ честь имѣю быть,

въ Вѣнѣ 8/20. Марта 1823.

Милостивый Государь,
вашимъ покорнѣйшимъ слугою
В. Ст.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 2798]

7.

St. Petersbourg am 22 April 1823.

Hochgeschätzter Herr u. Freund!

Ich habe das Vergnügen gehabt Ihre beiden Briefe von 6 März und 14 April zu erhalten, und eile sie heute nach der von Ihnen erhaltenen Adresse zu beantworten. Das alte Serbische Werk, welches Sie mir für den Grafen Romanzoff übersandt haben, musste ihm natürlich grosse Freude machen. Da er Ihnen seine Dankbarkeit dafür zu bezeugen wünscht, so hat er mir aufgetragen, Ihnen 500 Rubel zu übersenden, welche Sie in beiliegendem Wechsel, zugleich mit einem Brief des Kanzlers, finden werden. Es wird Ihnen in Leipzig nicht schwer sein, den Wechsel gleich zu verkaufen, und ich ersuche Sie mir davon unverzüglich Nachricht zu geben.

Ihr zweiter aus Leipzig datirter Brief hat mich in eine grosse Verlegenheit gesetzt. Sie schreiben mir, dass Sie dahin gereist waren, um den Druck der serbischen Volksliedr zu überwachen, da mein Brief vom 3 März Sie doch bloss aufforderte

mir vorläufig einen ungefähren Ueberschlag dazu erforderlichen Kosten anzugeben, damit der Kanzler darnach bestimmen könnte ob er den Druck uebernehmen wollte oder nicht. Nun melden Sie mir, dass der Druck bereits angefangen ist, und mit Inbegriff Ihres Aufenthaltes in Leipzig 300 Ducaten kosten wird; eine Berechnung, die ich dem Grafen gar nicht vorzulegen wage, weil ich vorher weiss, dass er die Summe viel zu hoch und es zugleich sonderbar finden wird dass er die Kosten Ihres Aufenthaltes bezahlen soll, während das Buch sehr bequem in Wien hätte können gedruckt werden. Ich habe ihm daher bis jetzt nur von 150 Dukaten geschrieben, als die eigentlichen von Ihnen angegebenen Druckkosten, und erwarte nun seine Bestimmung, ob er diese Summe geben will oder nicht. Sobald ich diese erhalte werde ich sie Ihnen mittheilen. Hätte ich das Doppelte verlangt, so würde er bestimmt gar nichts bewilligt haben. Es thut mir sehr leid, diessmal Ihren Wunsch nicht ganz erfüllen zu können; Sie werden aber selbst gestehen, dass ich aus Theilnahme für Sie nicht anders handeln konnte.

Mit aufrichtiger Hochschätzung

Ihr ergebenster
Fr. Adelung.

[Сюда:] Sr. Wohlgeboren
dem Herrn Wuk Stephanowitsch
Abzugeben bei dem Herrn Collegienrath und Ritter
von Freygang Kaiserlich Russischen Consul in Leipzig.

[„Срѣ“ 1902. стр. 862].

8.

St. Petersburg am 24. April 1823.

Hochgeschätzter Herr und Freund!

Mit der letzten Post, am 21 ten dieses, hatte ich das Vergnügen Ihnen ein Schreiben d. Herrn Graffen Romanzoff und einen Wechsel von 500 Rbl. zu überschicken, über welchen letztern ich Ihnen heute die Secunda inliegend übersende, im Falle, dass Ihnen wider Vermuthen jener Brief nicht zugekommen sein sollte.

Vorgestern habe ich durch eine Courier-Gelegenheit aus Wien das Paket mit Büchern erhalten, welches Sie mir am 20. März n. St. für den Reichs-Kanzler geschickt haben. Ich habe ihm diese Bücher unverzüglich überreicht und von ihm den Auftrag erhalten, Ihnen dafür recht sehr zu danken. Zugleich wünschte der Graf von Ihnen zu erfahren die vollständige Adresse des serbischen Archimandriten, weil er ihm selbst schreiben und für die übersandten Bücher danken will. Haben Sie daher die Güte, mir diese Adresse in Ihrem nächsten Briefe zu schicken und mir auch zu melden, auf welchem Wege man auf die von diesem Prelaten zuerwartende Kirchengeschichte pränumeriren könnte.

Der Kanzler hat mir zugleich eine Anwort wegen des Drucks Ihrer Serbischen Lieder ertheilt, diese ist aber leider weder nach Ihrem noch meinem Wunsche ausgefallen, wie ich freilich schon vorher befürchtete und Ihnen auch in meinem letzten Briefe äusserte. Er bewiligt Ihnen nehmlich dazu nur die Summe von 500 Rbl. und bedingt sich dafür nach vollendetem Drucke eine verhältnissmässige Anzal von Exemplaren aus. Diese Entscheidung entspricht freilich Ihren Hoffungen und meinen Erwartungen sehr wenig, es ist indesen möglich dass er die Summe noch vergrössert. Zu diesem Zwecke würde es gut sein, wenn Sie an ihn selbst schreiben, um ihm für die übersanten 500 Rbl. zu Danken und zugleich erwähnten, dass ich Ihnen Nachricht von seinem Entschlusse gegeben hätte eine ähnliche Summe zu dem Drucke Ihrer Serbischen Lieder herzugeben. Vielleicht würde es Ihnen dadurch gelungen, den Beitrag zu den Druck-Kosten vergrössert zu sehen. Uebersenden Sie mir diesen Brief, und zwar, wenn Sie ihn mit der Post schicken, unversigelt um das Briefporto weniger hoch zu machen.

Ich bedauere aufrichtig, dass mein heutiger Brief Ihren Erwartungen so wenig entsprechen wird und bitte Sie überzeugt zu sein, dass ich bei dieser Gelegenheit durchaus nicht versäumt habe, um ihr eine für Sie günstige Wendung zu geben.

Mit der aufrichtigsten Hochachtung habe ich die Ehre zu sein

Ihr ergebenster Dieuer
Fr. Adelung.

[Сноља као на претходном]

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2799.]

9.

St. Petersburg am 2. October 1823.

Hochgeschätzter Herr und Freund!

Ihr letzter Brief vom 8 Sept. ist mir, wie die drey vorhergehenden vom 7 und 10 Mai und 10 Juli richtig zu Händen gekommen, und ich würde die beiden letzten längst beantwortet haben, wenn ich nicht von einem Tage zum andern auf Nachrichten von dem Reichs-Kanzler gewartet hätte. Diese habe ich zwar auch heute noch nicht; ich wage es indessen doch nicht, mein Brief länger aufzuschieben, weil Sie über die Ankunft des übersandten Manuskript unruhig zu seyn scheinen. Diese Sendung ist richtig zu ihrer Zeit angekommen, da aber Hr. Graf Nesselrode bereits über 2. Monate abwesend ist und erst im Anfange des Novembers zurück erwartet wird, so muss Ihre Handschrift auch so lange bei mir liegen bleiben. — Unterdessen habe ich sie mit grossem Interresse gelesen. So bald der Graf zurück kommt, werde ich sie ihm übergeben und dann zugleich mit Vergnügen die Gelegenheit ergreifen, ihm Ihre übrigen Wünsche in Erinnerung zu bringen.

Hr. Graf Romanzoff ist den ganzen Sommer in den Bädern des Kaukasus gewesen und erst vor Kurzem auf seine Güter in der Ukraine zurückgekehrt. Er hat Ihren Brief sehr gut aufgenommen und sich auch bereit erklärt, Ihnen überall behülflich zu seyn; doch zweifle ich, ob gewisse Verhältnisse ihm erlauben werden, die gewünschte Fürbitte einzulegen. Wegen den Ihnen zum Drucke der Serbische Lieder zugesandten 500 Rbl. können Sie völlig ausser Sorgen seyn; nur dürfen Sie dies Geld wohl schwerlich vor seiner Zurückkunft nach St. Petersburg erwarten, die erst am Ende dieses Monats erfolgen soll. Im Falle er jedoch länger auf dem Lande bliebe, werde ich ihm noch einmal wegen dieses Geldes schreiben und Ihnen dann gleich Nachricht von dem Erfolge geben. Ueberhaupt bitte ich Sie, fortwährend überzeugt zu seyn, dass ich gewiss mit wahrem Vergnügen jede Gelegenheit ergreifen werde, um Ihuen Beweise meine wärmsten Theilnahme und Freundschaft zu geben, und es ja nicht einem Mangel an Eifer von meiner Seite zuzuschreiben, wenn der Erfolg nicht immer unseren Erwartungen entspricht.

Leben Sie recht wohl und bleiben versichert von der aufrichtigen Hochachtung

Ihres ergebensten
Fr. Adelung.

[Спољa:] sr. Wohlgebornen
Herrn Wuk Stephanowitsch
abzugeben bey dem Kais. Russ. Consul,
Herrn Staatsrath und Ritter von Freigang
in Leipzig

[Орнг. у арх. С. К. Академије бр. 2800]

10.

St. Petersburg am 23 Februar 1823. [!—1824]

Wenn ich Ihnen, hochgeschätzter Herr und Freund, sehr lange nicht geschrieben habe, so bitte ich Sie, mein Stillschweigen damit zu entschuldigen, dass ich die Zurückkunft H. Grafen von Rumanzoff abwarten wollte, um von ihm die versprochene Unterstützung zum Drucke der Serbischen Lieder für Sie zu erhalten. Der Kanzler ist nun vor einigen Tagen von seinen Gütern aus der Ukraine angekommen und ich habe keinen Augenblick versäumt, ihn an sein Versprechen zu erinern, bin auch so glücklich gewesen die 500 rbl. gleich von ihn zu erhalten. Sie erhalten nun auch ohne den geringsten Verzug den Betrag dieses Geschenkes in beiliegender Anweisung, deren Auszahlung keine Schwierigkeit haben wird, und über deren Empfang ich Sie bitte, mich mit umgeender Post zu benachrichtigen. Es wird wohl auch gut seyn, wen Sie dem Grafen Rumanzoff dafür in einem besondern Briefe danken, so wie auch seiner Unterstützung in der Vorrede zu den Serbischen Liedern erwähnen wollen.

Ihre Biographie des Fürsten Milosch Obrenovitsch habe ich gleich an ihre Adresse befördert, auch dem erhaltenen Befehle zufolge selbst einen Bericht darüber gemacht. Noch habe ich indessen nicht das überreichte Manuscript zurück erhalten, hoffe es aber in Kurzem zu bekommen und Ihnen dann mit der ertheilten Resolution unverzüglich zu senden.

Ich wünsche Ihnen Glück, in der Nähe meines verehrten Freundes, H. Prof. Vater, und glaube diesen Brief am sichersten

in Ihre Hände zu Bringen, wenn ich ihn seiner Gefälligkeit empfehle.

Leben Sie recht wohl und bleiben von der aufrichtigen Theilnahme und Hochschätzung versichert, mit welcher ich die Ehre habe zu seyn

Ihr ergebenster
Fr. Adelung.

[Спољa:] Herrn Wuk Stephanovitsch
Wohlgeboren
in Halle.

[Орнг. у арх. С. К. Академије бр. 2801]

11.

Hochgeschätzter Herr und Freund!

Hoffentlich wird mein Brief vom 23 Febr. mit beigelegten Wechsel, den ich der Sicherheit wegen an Hr. Prof. Vater in Halle adresirte, nun längst in Ihren Händen seyn. Unterdessen habe ich das Vergnügen gehabt, Ihr Schreiben vom 9. Jan. nebst dem dedications Exemplare des 2 ten Bandes Ihrer serbischen Volkslieder für den Hr. Grafen Romanzoff zu erhalten, und Sie werden aus dissen hier beigeschlossenen Briefe an Sie sehen, mit welchem Vergnügen er es aufgenommen hat.

Ich sehe nun recht bald sehr guten Nachrichten von Ihnen aus Wien entgegen und verbleibe mit der aufrichtigsten Hochschätzung

St. Petersburg
am 18 März 1824.

Ihr ergebenster Diener
Fr. Adelung.

[Спољa:] Sr. Wohlgebornen
dem Herrn Dr. Wuk Stephanowitsch
Karatschitsch
in Leipzig

abzugeben bey dem Kais. Russ. Consul.
Hrm Staatsrath von Freigang.

[с друге стране:] durch den Staatsrath von Freigang in Leipzig
empfangen den 8,20 July 1824.

[Орнг. у арх. С. К. Академије бр. 2802]

12.

St. Petersburg am 21 Mai 1824.

Hochgeschätzter Herr und Freund!

Erst jetzt bin ich im Stande Ihnen Ihr Manuskript mit der Bemerkung zurück zu schicken, dass dessen Druck von hier aus durchaus kein Hinderniss entgegen steht. Ich bediene mich dazu des von Ihnen angezeigten Weges, und hoffe, dass es bald und sicher in Ihre Hände kommen wird.

Aus Ihrem Brief vom 16 März habe ich mit Vergnügen gesehen, dass Sie die 500 Rbl. welche ich Ihnen im Namen Hr. Grafen Romanzoff nach Halle schickte, richtig erhalten haben. Die von Ihnen hieher gesandten 50 Exemplare Ihrer serbischen Lieder sind auch bereits angekommen. Ich habe Hr. Reichs-Kanzler den Vorschlag gemacht, einen Theil derselben einem hiesigen Buchhändler zu übergeben und zu Ihrem Vortheil verkaufen zu lassen, wozu er auch sehr bereitwillig seine Zustimmung gegeben hat, so dass ich daraus noch ein Vortheil von einigen hundert Rubeln für Sie machen zu können hoffe. Noch habe ich mit keinem Buchhändler abgeschlossen, weil ich am liebsten gleich den ganzen Ertrag in baarem Gelde haben möchte, wozu sich bis jetzt keiner verstehen will. Glückt mir diess nicht, so bleibt nichts übrig, als ihnen das Werk gegen 10 oder 15 pc. Rabatt in Commission zu geben, worüber ich Ihnen seiner Zeit Nachricht ertheilen werde.

Hr. Hofr. v. Köppen, welcher seit drey Wochen wieder bey uns ist, empfiehlt sich Ihnen. Er hat mir das mir von Ihnen bestimmte schöne Exemplar Ihrer Lieder mitgebracht, wofür ich Ihnen meinen ergebensten Dank abstatte.

Der Graf Romanzoff hat vor einiger Zeit über Wien ein Manuscript zugeschickt erhalten, welches wahrschenlich von dem serbischen Erzbischof gekommen ist. Da der Graf schon lange eine Gelegenheit sucht, ihm Seine Dankbarkeit zu bezeugen, so würde es ihm Gewiss sehr angenehm seyn, wenn der Erzbischof ihm seine Kirchen-Geschichte dediziren würde. Vielleicht könten Sie ihn darauf aufmerksam machen.

Empfehlen Sie mich dem treflichen Hr. v. Kopitar bestens. Ich hatte ihm vor geraumer Zeit unter Köppens Adresse nach Wien geschrieben; bekomme nun aber gestern durch

letzteren meinen Brief wieder zurück, da er ihn nicht mehr in Wien getroffen hat. Da es mir gegenwärtig an Zeit fehlt, einen neuen Brief zu schreiben, so lege ich jenen alten bey, um mich bey Hr. v. Kopitar wenigstens wegen meines scheinbaren Stillschweigens zu rechtfertigen.

Leben Sie wohl und bleiben stets überzeugt an dem herzlichen Antheil und der Hochachtungsvoller Ergebenheit

Ihres gehorsamen Dieners

Fr. Adelung.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2803]

13.

Ваше Высокоблагородіе.

Милостивый Государь!

Еще 1823-го года я имѣлъ честь послать вамъ из Галлы чрезъ Г-дина доктора и професора Фатера *третую книгу* народныхъ Сербскихъ пѣсней; не знаю получили ли вы ову или нѣтъ. Теперь имѣю честь послать вамъ чрезъ Ф. Бусе *первую* и *вторую* книги помянутыхъ Сербскихъ пѣсней, а особенно сію мою карманную книжку *(Даницу)* за 1826-тый годъ, и одно обявленіе Г-дина Шаффарика о исторіи языка и литературы всѣхъ славянскихъ нарѣчій.

Г-динъ Копитарь кланяется вамъ учтивѣйше, и благодарить васъ за письмо, посланное ему чрезъ Г-дина Ф. Бусе, котораго знакомствомъ онъ вамъ очень обязанъ.

(И пјесме сам предао Бусе).

Вѣна 21. Ноября 1825.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 2804]

14.

St. Petersburg am 24. Februar 1826.

Hochgeschätster Herr und Freund!

Ich habe das Vergnügen gehabt, die beiden Briefe welche Sie mir am 18. Jan. und 21. Aug. der verflossenen Jahres aus Wien geschrieben haben, richtig zu erhalten, und würde die schon längst beantwortet haben, wenn ich nicht immer gehofft hätte, Ihnen zu gleicher Zeit etwas Angenehmes, so wohl von dem Grafen Romanzoff, als auch über die Sache der Biographie des Fürsten Milosch melden zu können. Wenn ich Ihnen aber auch nicht geschrieben habe, so habe ich Sie deswegen nicht vergessen, sondern mich vielmehr auf alle Art bemüht, Ihnen nützlich zu seyn, worüber ich mich auf das Zeugniss Hrn v. Köppen berufen darf. Dass der Kanzler todt ist, wissen Sie aus den öffenntlichen Nachrichten; über seine literarische Varfügungen und Stiftungen ist noch nichts Genaueres bekannt, als dass er gewünscht hat, seine Bibliothek und andere wissenschaftliche Sammlungen möchten ein öffentliches Museum bilden. Meine Versuche, eine Unterstützung zur Fortsetzung Ihrer Reise von ihm zu erhalten, waren fruchtloss, da er, wie er sagte, keine neue weitaussehende Unternehmung mehr machen wollte.

Was Ihre Beschwerde über die hier ihm Drucke erschienene Biographie von Milosch betrift, so ist darüber hier eine ausführliche Untersuchung angestellt worden, deren Ergebniss wahrscheinlich zu Ihrer Kenntniss gekommen ist. Der hiesige Herausgeber hat sein Unternehmen dadurch zu rechtfertigen gesucht, dass ihm die Handschrift jener Biographie, nebst dem beigefügten Portrait und den Kosten zum Drucke vom Fürsten Milosch selbst zugeschickt und er aufgeforder worden, den Druck derselben hier zu veranstalten.

Angenehmere Nachrichten wird Ihnen wohl Hr. von Köppen in diesen Tagen mitgetheilt haben und es bleibt mir nichts übrig, als Ihnen meine Theilnahme daran, so wie meine fortwährende Bereitwilligkeit zu bezeigen, mit welcher ich gern jede Gelegenheit ergreifen werde, Ihnen nach meinen Kräften nützlich zu seyn, und Ihnen zugleich Beweise der ausgezeichneten Hochschätzung geben zu können, mit welcher ich unverändert bin

Ew. Wohlgebornen, ergebenster Diener.
Friedrich Adelung.

[Спољa:] Sr. Wohlgebornen
dem Herrn Wuk Stephanovitsch
Karadshitsch
Doctor der Philosophie &
in Wien

[Напомена Вукова:] одговорено 6. Окт. 826.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2805]

15.

Ваше Превосходительство,
Милостивый Государь!

Благодарю васъ покорнѣйше за высокопочтеннѣйшее письмо ваше отъ 24. Февраля сего года. Я не сумнѣваюсь, что вы между тѣмь получили покорнѣйшее письмо мое отъ 28. Генваря также сего года, въ которомъ я писалъ вамъ подробно о похитительномъ изданіи рукописи моей под Заглавіемъ: „Жизнь и подвиги князя Милоша Обреновича“. О семъ прибавляю вамъ еще слѣдующее. Прошлаго лѣта въ Землинѣ я извѣстился отъ ближайшихъ чиновниковъ князя Милоша, что Германъ изъ Санкпетербурга послалъ князю Милошу рукопись помянутую, и просилъ, что бы князъ Милошъ послалъ ему свой портретъ и деньги для напечатанія оной въ С. Петербургѣ на Россійскомъ языкѣ, доказывая, что это принесетъ князю Милошу особенную честь въ Россіи. По таковому представленію Германову князъ Милошъ послалъ ему рукопись назадъ вмѣстѣ съ своимъ портретомъ и съ деньгами для напечатанія оной (укралъ ли Германъ рукопись мою у Министерства Россійскаго, или министерство вручило ему оную на разсмотрѣніе, то для меня все равно: я ни въ одномъ случаѣ невиноватъ; ибо я рукописи моей не повѣрилъ ни Герману, ни князю Милошу, но министерству Россійскому). Такъ и прежде я совершенно зня, что князъ Милошъ отъ меня не имѣлъ рукописи моей, и таковымъ образомъ не могъ ее ни послать Герману, я и не могъ просить его о вознагражденіи понесенныхъ мною убытковъ при семъ случаѣ; но только жаловался ему (по полученіи рѣшенія въ здѣшней канцеляріи Россійскаго посольства на прошеніе, поданное Димитрію Павловичу 15. Августа 1825.

года) на здѣланную и дѣлаемую мнѣ несправедливость и просилъ его, по правдѣ и совѣсти снабдить меня свидѣтельствомъ по сему дѣлу. Но какъ и на вторичное таковаго же содержанія письмо не имѣлъ щастія получить никаковаго отвѣта, то я удостовѣрился, что князъ Милошъ держитъ сторону Германа. На третее письмо мое изъ Землина отъ 12. Іюня едва отвѣтствовалъ мнѣ князъ Милошъ „что онъ по сему дѣлу „не можетъ мнѣ письменно отвѣтствовать ни чего; но что бы „я пріѣхалъ къ нему въ Сербію для моего удовольствованія; „въ противномъ же случаѣ впредъ ни одно мое письмо по „сему дѣлу не пріимится". Хотя я прежде всегда могъ хвалиться особенною благосклонностію князя Милоша, однакожъ, правду сказать, я *не смѣлъ* идти въ Сербію (мое отечество!); ибо зналъ изъ самыхъ достовѣрныхъ устъ, что Германъ еще въ 1822-омъ году со стороны Россійскаго Министерства писалъ князю Милошу, что бы онъ не давалъ мнѣ средствъ къ печатанію Сербской Исторій; я опасаюсь, что бы онъ и теперь; тѣмъ паче для прикрытія своей вины, ложно од лица Россійскаго Министерства не написалъ (или не сказалъ) князю Милошу, что бы онъ меня лишилъ и со всѣмъ жизни. Какъ бы ни было намѣреніе князя Милоша въ по позываніи меня къ себѣ, онъ долженъ теперь сердиться на меня, что я не послѣдовалъ оному. Таковымъ образомъ, милостивый Государь, за тѣ труды, за которые по всей спроведливости надлежало бы надѣяться милости и благоволенія, Германъ навлекъ на меня немилостъ и негодованіе; а и тамъ (въ Сантпетербургѣ), для дальшаго прикрытія своей вины, онъ, безъ сумнѣнія, не престанетъ клеветать на меня (сродникъ его въ Землинѣ ужь разглашаетъ — безъ сумнѣнія по его письмамъ, — что онъ меня въ Санкпетербургѣ такъ очернилъ, что все мой друзья и Покровители въ Россіи должни были умолкнутъ). Я бы желалъ, о чемъ и прошу покорнѣйше Ваше Превосходительство, что бы вы сдѣлали милость, и донесли бы о семъ Его Сіятельству Графу Нессельродѣ, единственно для свѣдѣнія (ибо я теперь доволенъ Монаршею милостію, исходатайствованною мнѣ Александромъ Семеновичемъ). При семъ случаѣ прошу покорнѣйше засвидѣтельствовать Его Сіятельству мою безконечную благодарность за милостивое подкрѣпленіе представленія Александра Семеновича о мнѣ.

У меня есть *цѣлая* Сербская Исторія на Нѣмецкомъ языкѣ, которую бы желалъ прежде печатанія подвергнуть раз-

мотрѣнію Министерства Россійскаго, но теперь боюсь дать ее изъ рукъ моихъ, что бы не случилось съ нею какъ и съ жизнію князя Милоша. О сей Исторіи я писалъ подробнѣе Петру Ивановичу, который безъ сумнѣнія, сообщитъ вамъ письмо мое.

Честь имѣю послать вашему Превосходительству одинъ егземпларъ Serbische Hochzeitslieder, и одну дисертацию de causis matrimonium dissociantibus.

Прилагаемый у сего пакетъ прошу покорнѣйше вручыть Петру Ивановичу. Я отдалъ въ здѣшнюю канцеларію Россійскаго посольства еще одинъ пакетъ, надписанный на имя вашего Превосходительства, о котораго врученіи Петру Ивановичу также покорнѣйше прошу.

Г-нъ Копитаръ кланяется вамъ учтивѣйше.

Поручая себя вашей милостивой благосклонности съ глубочайшимъ высокопочтеніемъ и равнонже преданностію честь имѣю быть,

Вѣна 6. Октября 1826. года.

Милостивый Государь,
вашего Превосходительства
покорнѣйшимъ слугою
Вукъ Стеф. Караджичъ.

[Вуков препис и два концепта у арх. С. К. Академије бр. 2806]

16.

Милостивый Государь,
Ѳеодоръ Павловичъ!

Честь имѣю послать В. П. экземпларь моей карманной книги на 1827-мый годъ, также егземпларъ elementa universalis linquæ slavicæ.

Прилагаемый у сего пакеть съ письмомъ прошу покорнѣйше отправить П. И. Кеппену.

Изъ Сербіи князъ М. О. возвратилъ меня опятъ въ Вѣну, съ препорученіемъ купить типографію для Сербій. По окончаній дѣла сего я намѣреваюсь опять отправиться въ Сербію.

Въ Сербіи теперь я имѣль случай первый разъ познакомиться лично съ М. Ѳ. Германомь, который (безъ малѣйшаго

запирательства) явно призналъ, что онъ укралъ рукопись мою у коллегіи иностранныхъ дѣлъ; но князъ М. О. помирилъ насъ, сказавъ ему, что онъ къ безчестію своему сдѣлалъ мнѣ несправедливость и что я имѣлъ совершенное право, гонить и опорочать его; а мнѣ подаривъ 1000 гульденовъ серебромъ, въ вознагражденіе понесенныхъ мною убытковъ при семъ случаѣ.

Я просилъ П. П. Ф. Геца о присланіи мнѣ нѣкоторыхъ книжекъ посредствомъ В. П. Естьли онъ принесетъ ихъ къ В. П. не сумнѣваюсь, что вы сдѣлаете милость, и оныя по какому нибудь курьеру отправити мнѣ въ здѣшнюю канцеларію Р. посольства. —

Г. Копитарь кланяется вамъ учтивѣйше. Какъ мы оба отшествіемъ, П. И. К. въ Симферополь потѣряли въ С. П. Б. усерднаго корреспондента, то Г. К. просить васъ покорнѣйше, что бы вы сдѣлали милость, и препоручили бы его кому другому, которы бы ему посредствомъ милости В. П. доставляли требуемыя книги и литературныя извѣстія.

Поручая себя всегдашней благосклонности В. П. съ глубочайшимъ высокопочтеніемъ и равнойже преданности честь имѣю быть.

Вѣна 28. Мая 827. года.

В. К.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 2807]

17.

Милостивый Государь,
Ѳеодоръ Павловичъ!

Прилагаемый у сей пакетъ осмѣливаюсь посредствомъ В. П. послать Петру Петровичу Ф. Геце. Прося покорнѣйше о врученіи онаго и извиненіи сей смѣлости моей и поручая себя вашей милости и покровительству съ . . . .

Вѣна 7/19. Іюня 827.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 2808]

18.

Милостивый Государь,
Ѳеодоръ Павловичь!

Честь имѣю послать В. П. егземпларъ моей карманной книги на 1828-мый годъ.

7/19. Іуня сего года я осмѣлился послать посредствомъ В. П. одинъ пакетъ Петру Петровичу фонъ Геце; но какъ я между тѣмъ неимѣлъ щастія получить оть него отвѣта то и незнаю въ Петербургѣ ли онъ. Для тога осмѣливаюсь послать В. П. 14 екземпларовъ помянутой мой карманной книги прося покорнѣйше 11 екземпларовъ раздать и разаслать чрезъ кога нибудь по назначенію, а 3 дадите отъ именъ моего, кому вам угодно.

Господинъ Копитарь кланяется вамъ учтивѣйше.

Поручая себя милостивой вашей благосклоности В. П. съ глубочайшимъ високопочитанијемъ [!] равноюже преданностію честь имѣю быть,

13/25. Дек. 827.

М. Г.
В. П.
покорнѣйшимъ слугою

[Са стране:] 1) Общ., 2) Јазикову, 3) Анастасевичу, 4) Гречу, 5) Гецу, 6) Колајдовичу, 7) Качановском, 8) Мудрову, 9) Малиновском, 10) Шилингу, 11) Полевому.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 2809]

19.

St. Petersburg am 24 Febr. 1828.

Hochgeehrtester Herr und Freund!

Ich habe das Vergnügen gehabt, Ihre Sendungen von 25 December v. J. zu erhalten und statte Ihnen meinen ergebensten Dank für das mir bestimmte Exemplar Ihres Almanachs ab.

Alle übrigen mitgeschickten Exemplare sind so wohl hier, als in Moskau unverzüglich an ihre Adresse befördert worden, so wie auch das an Peter Iwan. Köppen gerichtete Paket sogleich an ihn nach Sympheropol abgeschickt ist. Dass dieser unser Freund in der Krim sehr vergnügt lebt, wird er Ihnen wohl schon selbst gemeldet haben; ich bekomme ziemlich oft Nachrichten von ihm und alle seine Briefe sind voll von Zufriedenheit, bis auf die unterwartete Kälte, an der er diesen Winter sehr gelitten hat. —

Beifolgendes Paket hat mir Hr. v. Goetze für Sie zugesandt; wahrscheinlich sind Sie durch ihn hinlänglich von den neuesten Produkten unserer Literatur unterrichtet.

Mit Vergnügen zu allen Ihren Aufträgen bereit empfehle ich mich Ichrem freundschaftlichen Andenken und bitte Sie, mein Andenken bey Hrn von Kopitar gütigst zu erneuern.

Hochachtungsvoll
Ihr
ergebenster
Friedrich Adelung.

[Напомена Вукова:] Примљено у Бечу у очи нашега Петрова дне 1828.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2810]

20.

Вѣна 15. Августа 828.

Милостивый Государь
Ѳеодор Павловичь!

Высокопочтеннѣйшее письмо ваше отъ 24. Февраля (съ пакетомъ Г. Ф. Геце) я имѣлъ щастіе съ величаішею радостію получить 28. Іюнья. Прошу васъ покорнѣйше. принять мою чувствительнѣйшую благодарность какъ за письмо ваше, такъ и за пересыланіе пакета сего.

Теперь честь имѣю послать В. П. одинъ экземпляръ на Сербскомъ языкѣ изданнаго мною жизнеописанія князя Милоша Обреновича, прочіе же прилагаемые у сего екземпляры и пакети прошу покорнѣйше разослать по надписямъ.

Честь имѣю препроводить къ В. П. прилаг. у сего три письма отъ Г. Копитаря: одно на васъ, одно на Г. Грефе, а одно на Г. Востокова. Объ этомъ не нужно съ моей стороны ничего болѣе писать В. П.

На сихъ дняхъ я намѣреваюсь отправиться въ Сербію, естьли отъ здѣшняго правительства достану пашпорть, который меня ужь болье три недѣли отъ сего путешествія задржаетъ.

Естьли бы вы и въ будуще благоизволили почтить меня письмомъ вашимъ то прошу отправить таковое опять въ Вѣну, а отъ сюда перешлется ко мнѣ гдѣ бы я ни былъ.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 2811]

21.

Вѣна 24. Апрѣля 829.

В. П.
М. Г.

Въ знакъ моего глубочайшаго высокопочтенія честь имѣю послать В. П. экземпляръ книги die Serbische Revolution.

Честь имѣю препроводить къ В. П. письмо Г. Копытаря. Прилагаемый же у сего пакетецъ прошу покорнѣйше отправить Петру Ивановичу Кеппену.

На сихъ дняхъ я по приглашенію М. О. верх. в. народа Сербскаго, отправляюсь въ Сербію, гдѣ, естьли только обстоятельства позволетъ, намѣреваюсь продолжить собираніе народныхъ Сербскихъ пѣсней и прочихъ матеріаловъ для Сербской и вообще Славянской Исторіи.

Поручая себя милостивой благосклонности и покровительству В. П., съ глубочайшимъ высокопочтеніемъ и равнюже преданностію честь имѣю быть

В. П. etc.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 2812]

[На овом концепту, као и на оном штампаном на стр. 444. под бр. 13., нема натписа коме је писано, али држим да ће бити Аделунгу].

22.

Милостивый Государь,
Феодоръ Павловичъ!

Господинъ Коцебуе прошлаго года принесъ мнѣ отъ васъ поздравленіе, за которое я просилъ его изявить вамъ мою чувствительнѣйшую благодарность. Теперь же я самъ осмѣливаюсь увѣдомить васъ о себѣ. Почти два года я (nolens volens) провелъ въ Крагуевцѣ членомъ и директоромъ законодательной Сербской коммиссіи, потомъ одинъ годъ въ Бѣлградѣ президентомъ уѣзднаго и городскаго магистрата Бѣлградскаго. Нинѣ же съ одной стороны состояніе моего здоровья, которое чрезъ прошлые три года изъ разныхъ причинъ въ Сербіи хуже стало, съ другой очевидная невозможность, въ нынѣшнихъ обстоятельствахъ въ Сербіи принесть какую либо пользу, которой бы всякій простый Сербинъ не могъ принесть; съ третьей же страстное желаніе, пользуясь всемилостивѣйше пожалованною мнѣ Монаршею пенсіею, продолжить мои прежнія — литературныя — занятія, принудили меня оставить въ Сербіи и службу и жалованѣ (840 гульденовъ серебромъ ежегодно). Кромѣ нѣкоторыхъ достопятныхъ [!] матеріяловъ для Сербской Исторіи нашего времени я вновь собралъ въ Сербіи (частью теперь, частью же прежде 1827. и 1828. годовъ) народныхъ Сербск[и]хъ (геройскихъ) пѣсней почти таковое число, каковое напечатано въ Лейпцигѣ 1823. года въ II-ой и III-ой частяхъ; также *пословицъ* и *словъ*, не имѣющихся въ моемъ словарѣ. Какъ для изданія сихъ пѣсней, пословицъ и словъ, такъ и для воспитанія дѣтей которые величайшій предмѣтъ моей зоботы, я вознамѣрился будущаго лѣта опять возвратиться въ Вѣну. Мой одинадцатолѣтный сынъ Савва, теперь въ Нейсацѣ въ первой грамматикальной (латинской) классѣ; я почель бы особеннымъ щастіемъ естьли бы вашимъ ходатайствомъ доставленъ мнѣ случай, *привесть* или по крайней мѣрѣ послать, его въ С. Петерсбургъ въ какое нибудь казенное училище. Онъ учиться очень хорошо, и нѣмецкій языкъ, соразмѣрно лѣтамъ своимъ, знаетъ совершенно.

Естьли ту господинъ Коцебуе, прошу покорнѣйше, кланяться ему отъ меня. Я бы очень желалъ ему писать, но не знаю ни гдѣ онъ теперь, ни имени его.

Приложенное у сего письмо прошу покорнѣйше отправить П. И. Кеппену.

Есть ли вамъ угодно будетъ почтить меня отвѣтомъ на сіе письмо, прошу покорнѣйше отправить оный въ канцеларію Р. И. посолству въ Вѣнѣ или Г-ну Копытарю.

Поручая себя всегдашней милости и покровительству В. П., съ глубочайшимъ высокопочтеніемъ и равнойже преданностію честь имѣю быть,

Землин 10/22. декабря 831.

М. Г.

В. П.

покорнѣйшимъ слугою

Вук С. К.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 2813]

LXVIII.

РУСКО БИБЛИЈСКО ДРУШТВО

1. *Копія.*

Комитетъ Россійскаго Библейскаго Общества пріемля вызовъ находящагося нынѣ здѣсь Сербскаго уроженца Г-на Вука Стефановича, извѣстнаго по литературнымъ трудамъ своимъ, превесть на Сербскій языкъ книгу Новаго Завѣта и имѣть смотрѣніе за печатаніемъ оной, положилъ воспользоваться симъ удобнымъ случаемъ для споспѣшествованія распространенію чтенія Слова Божія между единоплеменнымъ и единовѣрнымъ намъ народомъ Сербскимъ. Въ вознагражданіе за сей предпріемлемый Г-мъ Вукомъ Стефановичемъ трудъ Комитетъ опредѣляетъ ему пять тысячь рублей, выдачу коихъ предположилъ произвести въ пять различныхъ терминовъ, смотря по успѣху въ производствѣ означеннаго перевода и печатанія онаго, а имянно: первую тысячу рублей выдать предъ обратнымъ Г. Вука Стефановича отъѣздомъ отсюда; а потомъ переводить въ мѣсто его пребыванія: вторую тысячу рублей по полученіи отъ него перваго начисто отпечатаннаго листа Евангелія отъ Матѳея; третью по полученіи перваго листа изъ Евангелія отъ Іоанна; четвертую, когда печатаніе дайдетъ до посланія къ Коринѳяномъ, и наконецъ, послѣднюю пятую тысячу рублей, перевести въ выдачу по окончаніи всего изданія. — О способахъ къ напечатанію Сербскаго Новаго Завѣта, Комитетъ Великобританскаго и иностраннаго Беблейскаго Общества, пріемлющій въ семъ изданіи равномѣрно участіе, не оставитъ войти въ сношеніе съ извѣстнымъ въ Вѣнѣ Г. Купитаромъ [!], который можетъ также увѣдомлять объ успѣхахъ въ производствѣ сего дѣла.

15. Апрѣля 1819.

На подлинномъ подписано:
Согласенъ Вукъ Стефановичъ.

[У арх. С. К. Академије бр 2814]

2.

S[t] Petersburgh May 4 O. S. 1820.

Sir

Your letter of the 19 Ins[t] has just come to hand and as Mr. Paterson is on the eve of setting off for London, and has no time left for further correspondence, he has requested me to reply to your communication. Be assured that the cause of your remaining so long in uncertainty does not lie with our friend. It was agreed in the Committee, in the month of January that you should be written to, and as Mr. Paterson supposed that this was done by Etatsrath Turgenef, he judged it unnecessary to write.

The Resolution of the Committee was that it was advisable the N. T. should be printed in Vienna for the same reason that they had originally fixed on that city, viz. because it is not permitted by the Austrian Government to import any part of the Holy Scriptures printed at the expense, or under the direction of Foreign Societies; and they also agreed that if the necessary types could not be obtained from Leipsic, it would be better to have fhe work printed here under their own immediate inspection. It was understood that Mr Turgenef was to write to you also to submit yor translation to the inspection of the Archbishop of Servia; and on the first printed sheet being presented, the second 1000 rubles will be paid according to agreement. While I have to express my regret at the delay which has taken place and assure you of its, being brought before the Committee, I have the honour to remain

Sir Your most obedient Servant
E. Henderson, Phil. Doct.

[Спољa:] Mr. Wuk Stephanovitch
to the Care of Mr Kopitar
Imperial Censor
Wien

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2815]

3.

Милостивый Государь мой.

По письму ко мнѣ вашему о приближеніи къ окончанію предпринятаго вами на себя перевода Новаго Завѣта на Сербскомъ языкѣ, о предположеніи вашемъ, произвести печатаніе сего перевода въ Лайпцигѣ и о прочемъ, доводилъ я до свѣденія Комитета Россійскаго Библейскаго Общества, и испрашивалъ на то разрѣшенія его.

Сколъ ни выгоднымъ представляете вы напечатаніе перевода вашего въ Лейпцигѣ, но Комитетъ Россійскаго Библейскаго Общества не можетъ никакъ согласиться на сіе, и остается при прежнемъ предположеніи, произвести печатаніе сіе въ Вѣнѣ, въ Офенъ, али въ другомъ какомъ городѣ Австрійскихъ владѣній, дабы по окончаніи изданія не могло встрѣтиться какого либо препятствія въ приведеніи въ употребленіе экземпляровъ сего перевода между жителями Сербіи.

При изданіяхъ новыхъ переводовъ книгъ Священнаго Писанія, Комитетъ Общества слѣдуетъ всегда принятому имъ правилу, что бы переводы сіи къ печатанію одобряеми были начальствующимъ духовенствомъ того народа, для коего оные предназначаются. По сему Комитетъ желаетъ, что бы согласно сему и изготовленный вами переводъ отданъ былъ на просмотрѣніе и одобреніе Преосвященаго Сербскаго Митрополита Стратимировича, къ коему манускриптъ вашъ будетъ посланъ чрезъ Россійскаго въ Вѣнѣ Посланника Графа Юрія Александровича Головкина; о чемъ къ нему вмѣстѣ съ симъ относится Господинъ Президентъ Общества.

По полученіи же одобрительнаго отзыва отъ Митрополита, когда вы, приступя къ печатанію, доставите намъ первый отпечатанный листъ онаго, получите вы отъ Посланника вторую тысячу рублей. За симъ остальныя три тысячи рублей выдадутся вамъ, согласно здѣланному вами здѣсь условію, по мѣрѣ отпечатанія Изданія, коего печатные листы доложны вы доставлять сюда, такъ что при полученіи здѣсь перваго листа Евангелія отъ Іоанна, пошлется вамъ третья тысяча, по полученіи же листа Посланія къ Коринѳянамъ. четвертая, — и наконецъ по окончаніи всего, послѣдная тысяча. Тогда же и Комитетъ Лондонскій выдастъ вамъ условленную за напечатаніе сумму.

Въ пересылкѣ сюда листовъ отпечатанныхъ Изданія можете вы просить содѣйствія Россійскаго Посланника, который не оставитъ того дѣлать, по сдѣланному къ нему о томъ отношенію.

Съ совершеннымъ почтеніемъ честь имѣю быть

№ 473.
въ С. Петербургѣ
24. Маія 1820. года.

вашимъ
покорнѣйшимъ слугою
Василій Поповъ.

Г-дну Вуку Стефановичу.

[Спољa:] Господину
Сербскому Литтератору
Вуку Стефановичу
№ 473. Въ Вѣнѣ.

[Орнг. у арх. С. К. Академије бр. 2816]

4.

У Бечу 2/14. Јунија 1820.

Господу Е. Ендерсону у Петербург.

Примио сам с великом радости ваше писмо од 4. Манја, и у њему одговор Библ. Општ. на моје писмо од 28. Окт. (т. ј. одговор послије седам мјесеци), на које узимам чест преко вас одговорити Општ. редом:

1). Српски се Н. З. у овој земљи штампати *не може*. — Даклем сад остаје Библ. Општ. на вољи, или ће га штампати у Липиски, или у Петербургу. Књиге Библ. Општ. овђе је забрањено слати и *дијелити*, али књигопродавци могу и уносити и продавати, као што и чине.

2). Ја не знам каквоме би Српскоме митрополиту или владици послао мој рукопис да прегледа: за што ове садашње владике Српске по Австриским државама, *прво*: ни један не зна Српскога језика као што треба (зашто су своју младост провели учећи науке на туђим језицима), па за то и мисле, да народ Српски и нема другога језика, осим Славенскога (као што је прије неколике десетине година и по Русији било људи, који су тако о Руском језику мислили и доказивали:

а може бити да би се још и данас који могао наћи); а *друго:* И да знаду српски, они би овакове ствари из политике своје презирали и забрањивали; за што они гледају на Римљане. А Митрополити и владике по Турским државама (по Србији, по Босни и по Ерцеговини) све су Грци, који слабо и разумију Српски. Тако само са јединим Црногорским митрополитом Петровићем могао би човек о том коју ријеч рећи; а ја сам казао Г. Патерсону, како се то најбоље може с њим учинити, т. ј. кад се књига стане штампати, онда коготь од Св. Синода, или какав други Господин из Русије, који има *преписку* са Црногорским Митрополитом, да му пошље неколика начисто наштампана листа Српскога Новог З.; и поред тога један екземплар еванђелија Рускога, и један Ново-грчкога, и да му пише да су Руси учинили наредбу, да се тако и на Српски језик преведе, него он да пошље благослов такови, као што је у Рускоме и Грчком еванђељу; или управо да му се напише од ријечи до ријечи шта ће да пошље! — Тако, ако још што буде потребно, могу и Енглези још преко Патријара Цариградскога добити од садашњега Митрополита Српскога; а један митрополит Српски има и у Бесарабији, који је истина Грк, али зна српски боље него сви митрополити и владике по Србији и по Босни.

3). Ја се не могу начудити, како Општество може искати и надати се, да му пошљем први табак наштампан, кад оно још никакве наредбе није учинило за штампање!! Истина да је тако уговорено, да ми се пошље друга иљада рубаља, кад ја пошљем први табак начисто наштампан, али је и то уговорено и написано, да „О способахъ къ напечатанію Сербскаго Новаго Завѣта, комитетъ Великобританскаго и иностраннаго Библейскаго общества пріемлющій въ семъ изданіи равномѣрно участіе, не оставитъ войти въ сношеніе съ извѣстнимъ въ Вѣнѣ Г. Копитаромъ;“ и Г. Попов и Г. Патерсон увѣравали су ме на пооду моме из Петербурга, да ће се све то уредити прије него ја у Беч дођем: па ево још ни до данас (послије године дана!) нико ни ријеч није писао Копитару о том! А да је Општ. по уговору и по обећању своме уредило за штампање, ја би му сад могао послати *пошљедњи* табак, а не *први.*[1]

[1] Било на избрисано даље: (Може бити, да ће се ко зачудити, како се то Српски Нови Завѣт брзо преводи! Да сам ја тако богат Господин, као што су *преводилачки* Рускаго Н. З., ја би овај посао могао развући и разгодити на неколике године дана; али овако ја сам радио дан и ноћь.

4). Ово је дакле резултат. Ако Општ. оће Српски Н. З. штампати у Липиски, а оно нека ми сад одма пошље другу иљаду рубаља, и међу тим нека у Липиски све потребе за штампање преправи, да ја опет онђе не дангубим; ако ли Општ. не ће Српскога Н. З. да штампа у Липиски него оће у Петербургу (које би најприличније било, за што се народ Српски и онако навикао свете књиге из Русије добијати) а оно нека ми пошље најмање иљаду рубаља на пут (и то на свој рачун, а не да ми се броји друга иљада за труд), и да ми каже. за колико се мјесеци може у Петербургу наштампати Српски Н. З. да ја послије ту не дангубим узалуд. Ако ли Општ. неће ни једнога од овога двога, онда је знак, да оно није радо овога Српскога Н. З. штампати.

Жао ће ми бити, да ће Општ. по ком моћи мислити, да му је 1000 рубаља пропало код мене; али ћу му ја свагда доказати моћи, да није моја кривица, него његова, као што се и из овога писма може виђети.

У Бечу 2/14. Јуна 820.

В. Ст.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 2817]

5.

Милостивый Государь мой.

Въ отвѣтъ на письмо ваше ко мнѣ отъ $\frac{19. \text{ Іюня}}{1. \text{ Іюля}}$, коимъ изъясняете вы предстоящія неудобства и препятствія, въ предоставленіи изготовленнаго вами перевода Новаго Завѣта на Сербскомъ языкѣ на просмотрѣніе и одобреніе Преосвященному Митрополиту Сербскому Стратимировичу, и къ напечатанію онаго въ Австрійскихъ владѣніяхъ, имѣю честь увѣдомить васъ, что я представлялъ оное на благоусмотрѣніе и разрѣшеніе Комитета Россійскаго Библейскаго Общества.

Комитетъ, по соображеніи всего выше изъясненнаго въ письмѣ вашемъ, и имѣя въ виду подтвержденіе того и со стороны Россійскаго въ Вѣнѣ Посланника, призналъ за лучшее, въ отвращеніе вышеозначенныхъ препятствій, произвести изданіе перевода вашего здѣсь въ С. Петербургѣ, каковое положеніе свое и поручилъ мнѣ сообщить вамъ, Милостивый Государь мой; и въ слѣдствіе онаго предоставлено мнѣ просить васъ, о доставленіи манускрипта перевода вашего Комитету, который самъ приложитъ стараніе къ тому, что бы переводъ

сей имѣлъ надлежащее къ напечатанію одобреніе и благословеніе отъ начальствующаго Сербскаго духовенства, безъ чего, какъ извѣстно, Комитетъ Россійскаго Библейскаго Общества не производитъ изданія никакого новаго перевода книгъ свящ. Писанія. По полученіи же таковаго одобрительнаго отзыва, Комитетъ немедленно доставитъ вамъ остальныя четыре тысячи рублей, опредѣленной по учиненному съ вами условію награды за изготовленіе перевода, и вмѣстѣ съ тѣмъ освободитъ васъ отъ попеченія объ изданіи онаго и надзора за исправностію печатанія.

Таковая перемѣна въ положеніи сего дѣла учинена, какъ вы видите, по совершенной необходимости, въ уваженіе представленныхъ вами препятствій, и единственно для вящшаго и надежнѣйшаго успѣха, какъ въ изданіи перевода вашего, такъ потомъ и въ надѣленіи экземплярами онаго единовѣрныхъ намъ соотечественниковъ вашихъ, способами и путями вѣрными и надежными. Посему Комитетъ Россійскаго Библейскаго Общества, полагаетъ, что вы на сіе будете совершенно согласны, и нимало не усумнитесь ввѣритъ оному переводъ вашъ, тѣмъ съ большею надежностію, что при семъ случаѣ Комитетъ имѣетъ въ виду неодинъ токмо успѣхъ въ изданіи онаго, но и собственную вашу выгоду, что дѣло сіе ведется съ вами отъ лица цѣлаго его сословія и чрезъ посредство Россійскаго Посланника, который по сношенію съ нимъ о томъ Господина Президента Общества, примете отъ васъ Манускриптъ перевода вашего, и доставитъ оный Комитету надежнымъ образомъ.

Сообщивъ вамъ таковое положеніе Комитета Россійскаго Библейскаго Общества, во исполненіе порученія онаго, я прошу васъ почтить меня удовлетворительнымъ отзывомъ вашимъ, какъ о согласіи съ вашей стороны на таковое предположенное распоряженіе, такъ и въ противномъ тому случаѣ, буде встрѣтите въ томъ какія либо препятствія, дабы я могъ донесть о томъ Комитету.

Съ совершеннымъ почтеніемъ имѣю честь быть

№ 857.
въ С. Петербургѣ
31. Августа 1820.

вашимъ
Милостиваго Государя моего
покорнѣйшимъ слугою
Василій Поповъ.

Г-ну Вуку Стефановичу.

[Споља:] Г. Сербскому Литтератору
Вуку Стефановичу
въ Вѣнѣ № 857.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2818]

6.

Ваше Превосходительство,
Милостивый Государь!

Писмо ваше од 31-га Августа прошавше (820.) године примио сам прије неколико дана, зашто нијесам био овђе, него у Србији, и зато се надам, да ћете ми опростити, што вам прије на њега нијесам одговорио.

Из овога писма вашега разумијо сам, да Комитет Росијскога Библијскога општества иште од мене мој рукопис превода Новог Завјета, да га штампа тамо у Петербургу без мене, а кад добије одобреније и благослов од каквога поглавара Српскога свештенства, онда мени да пошље остале четири иљаде рубаља за мој труд. На које имам чест одговорити вама ово:

1). Како из предговора к моме Српском рјечнику, тако и из различни Њемачки новина (Zeitungen) могао је разумјети којегођ ћео, да ми данас у Српскоме језику још немамо никаке литературе. Какогођ што је прије неколико стотина година била распра, н. п. по Италији и по Француји, или ће се за Талијане и за Француже писати Латинским језиком, или њиовим народним новим језицима, такова је иста распра данас код нас! Једни веле, да за *Србе* треба писати *Славенски;* а други веле, да се пише *Српски* (као што се говори), зашто народ Српски Славенски не разумије; трећи веле, да не треба писати управо ни Славенски ни Српски, него између ова два језика да се гради трећи! А још кад узмемо и то, да су данашњи списатељи и књижевници наши сви одрасли по варошима, и учећи науке на туђим језицима заборавили Српски и мислити. Сад се не треба чудити, што је колико (не само списатеља, него) читатеља, толико различни мисли о језику

и о начину писања; а колико књига, толико различни ортографија и језика! Ја сам први написао Српску *граматику* и *рјечник*, и почео сам *једнако* и *постојано* писати по правилима. Из овога свега може Комитет видјети и разумјети, да се овај превод без мене не може наштампати као што треба; за то ја једнако мислим, да би најбоље било, да Комитет (кад је већ наумио такову срећу учинити Српскоме народу и језику) пошаље мени потребни трошак (као што сам лани писао Г. Е. Хендерсону), да дођем тамо у Петербург и да надгледам кад се књига почне штампати.

2). Ако ли Комитет преко свега овога не пристаје на то (или ако је рад имати рукопис најприје, да му тражи одобреније и благослов, да не би ја ту кад дођем дуго дангубио и чекао), а он нека ми изволи послати двије иљаде рубаља, које ће ми се код овдашњега Росијскога посолства дати, кад ја донесем да предам на чисто преписани рукопис превода мога (на Српски језик цијелога Новог Завјета); а оне друге двије иљаде послаће ми кад добије одобреније и благослов од каквога Српског митрополита или владике. Ја мислим да ће Комитет драговољно пристати на ово, нити ће више искати рукописа од мене без новаца. Зашто ви знате, да сам ја сирома човек, и да је Комитет тобоже за то и уредио, да не чекам док сва књига буде готова, него како неколике главе преведем, да почнем и штампати, па да ми се плаћа „по успѣху въ производствѣ означеннаго перевода и печатанія онаго", да би ја тако могао и радити и од рада живити; а овако сам се на рачун овога превода задужио, осим толике муке и дангубе.

Препоручујући се вашој милости, с истиним високопочитанијем остајем

14/26. Јунија 821.

Вашего Превосходительства
препокорни слуга
В. С.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 2819]

7.

Милостивый Государь мой.

На письмо ваше ко мнѣ отъ 14/26. Іюня сего года, честь имѣю увѣдомить васъ, что Комитетъ Россійскаго Библейскаго Общества, на основаніи прежняго положенія своего, сообщеннаго вамъ въ письмѣ моемъ отъ 31-го Августа прошлаго года, намѣренъ приступить къ напечатанію перевода вашего Новаго Завѣта на Сербскомъ языкѣ и произвести вамъ за трудъ сей выдачу предназначенныхъ денегъ не прежде, какъ по полученіи надлежащаго одобренія и благословенія на сіе дѣло отъ начальствующаго Сербскаго Духовенства. А дабы ускорить сколько можно производствомъ сего толико полезнаго дѣла, къ общему удовольствію, Комитетъ поручилъ мнѣ просить васъ о врученіи манускрипта перевода вашего пребывающему въ Вѣнѣ Россійскому Посланнику который отправитъ оный прямо къ Сербскому Митрополиту Стратиміровичу при письмѣ къ нему отъ Господина Президента Общества, съ симъ вмѣстѣ посылаемомъ, и буде Его Высокопреосвященство найдетъ переводъ вашъ достойнымъ одобренія и благословенія, то вы получите немедлѣнно отъ Его Сіятельства Графа Юрія Александровича Головкина всѣ слѣдующія вамъ четыре тысячи рублей, а въ противномъ случаѣ подлинный вашъ манускриптъ.

Къ сему, по препорученію же Комитета Россійскаго Библейскаго Общества, присовокупляю еще слѣдующее предложеніе: Когда Высокопреосвященный Митрополитъ одобритъ переводъ вашъ, то Комитетъ предполагаетъ печатать оный здѣсь въ Петербургѣ. По чему, естьли вамъ угодно принять на себя трудъ надзора за симъ изданіемъ и просмотрѣнія корректуръ, какъ на то изъявляли вы уже и прежде желаніе: то желательно было бы имѣть свѣденіе, сколько полагаете вы нужнымъ получить денегъ на дорогу, для прибытія сюда, и какимъ вознагражденіемъ были бы вы довольны за сіе дѣло? О семъ прошу васъ написать къ мнѣ, и по полученіи вашего отзива не оставлю я представить оный на благоусмотрѣніе Комитета, и сообщу вамъ въ отвѣтъ положеніе его о семъ предметѣ.

Комитетъ Россійскаго Библейскаго Общества остается увѣреннымъ, что оживляясь въ семъ случаѣ желаніемъ добра со-

отечественникамъ вашимъ, не оставите употребить и сами всего старанія вашего, чтобы доставить имъ Слово Божіе на природномъ ихъ языкѣ, и потому охотно примите предлагаемыя вамъ для того мѣры.

Съ совершеннымъ почтеніемъ честь имѣю быть

вашимъ,
Милостивый Государь мой
покорнѣйшимъ слугою
Василій Поповъ.

№ 793.
С. Петербургъ
29. Ноября 1821.

Г. Вуку Стефановичу.

[Спољa:] Сербскому Литтератору
Вуку Стефановичу
Милостивому Государю моему
въ Вѣнѣ

№ 793.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2820]

8.

Милостивый Государь мой.

Въ слѣдствіе причинъ, изъясненныхъ Россійскимъ Посланникомъ при Вѣнскомъ Дворѣ, по коимъ затруднительно получить одобреніе Духовенства на переводъ вашъ Новаго Завѣта на Сербскій языкъ, Комитетъ Россійскаго Библейскаго Общества изъявилъ согласіе свое на послѣднее предложеніе ваше; и потому препровожденъ нынѣ же къ Г. Посланнику для доставленія вамъ, вексель на 2.000 рублей. По полученіи оныхъ, манускриптъ вашего перевода перешлется немедлѣнно сюда, и по полученіи на оный здѣсь надлежащаго одобренія, доставятся вамъ и остальныя двѣ тысячи рублей.

Присемъ считаю я нужнымъ удостовѣрить васъ, что остановка въ дѣлѣ семъ происходила доселѣ нимало не отъ Комитета Россійскаго Библейскаго Общества, который самъ съ своей стороны, желалъ скорѣйшаго окончанія оному; но отъ обстоятельствъ, коихъ не только мы, но и вы не могли знать

и предвидѣть при заключеніи обоюднаго съ Комитетомъ условія на переводъ Новаго Завѣта. Вы вспомните, что уже доставлена была вамъ и часть денегъ чрезъ Г. Посланника, но вы оной не приняли. Затрудненія въ напечатаніи сего изданія происходили равнымъ образомъ не отъ Комитета; чему свидѣтельствомъ послужитъ вамъ письмо мое отъ 29. Ноября прошлаго года.

Теперь кажется все исполнено по вашему желанію, и мы не замедлимъ увѣдомить васъ и о послѣдующемъ, когда получимъ одобреніе на переводъ, для напечатанія онаго въ Петербургѣ.

Съ совершеннымъ почтеніемъ имѣю честь быть

№ 394.
въ С. Петербургѣ
6. Маія 1822.

вашимъ,
Милостивый Государь мой,
покорнѣйшимъ слугою
Василій Поповъ.

Г. Вуку Стефановичу.

[Споља:] Г. Сербскому Литтератору
Вуку Стефановичу
№ 394.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2821]

9.

Ваше Превосходительство,
Милостивый Государь!

Писмо ваше од 6-га Маија, прошлаго года, и 2000 рубаља, имао сам чест примити; и не сумњам, да је и Комитет Росијскога Библијског Општества већ давно примио мој превод Новога Завјета на Српски језик. Што вам прије нијесам одговорио на писмо ово, надам се, да ћете ми милостиво опростити, јер нијесам био у Бечу, него у Банату и у Србији.

Будући да сам ја сад моји особити послова ради дошао овђе у Липиску, зато не пропуштам вама јавити и јоште један пут представити, да би Комитет Росијскога Библијског

Општества изволио тај превод мој дати штампати овђе, лијепим Таухницовим словима. Овом приликом Комитет може заштедити неколике иљаде рубаља, што би ми се морало дати, да идем у Петербург, да тамо живим (најмање 6 мјесеци), и да се вратим на траг. Ако Комитет ову прилику сад пропусти, тај превод Српски, или се не ће овога времена наштампати, или ће доћи у руке каким невјештим људма, који ће га сасвим искварити. Ако ли Комитет при свему томе никако нећедбуде, или не могбуде, ову прилику употребити на своју и тога превода Српског ползу, ја молим препокорно, да ми се овђе пошљу и оне остале 2000 рубаља. Надам се, да ће Комитет, имајући превод мој готов, ову препокорну и праведну прозбу моју радо испунити.

Препоручујући се вашој и Комитета милости, и очекујући милостивог одговора, с истиним високопочитанијем остајем,

въ Лейбцигѣ 4-га Априля 823.

Милостивый Государь
Вашего Превосходительства
препокорни слуга
Вук Стефановић.

[Концепат Вуков у арх. С. К. Академије бр. 2822]

10.

Милостивый Государь мой.

Письмо ваше ко мнѣ изъ Лейпцига отъ 4-го Апрѣля полученное мною не прежде какъ въ минувшемъ Сентябрѣ мѣсяцѣ, т. е. по возвращеніи моемъ изъ путешествія въ чужихъ краяхъ, я имѣлъ честь преставлять на благоусмотрѣніе Комитета Россійскаго Библейскаго Общества въ засѣданіи онаго, бывшемъ 4-го числа сего мѣсяца, вмѣстѣ съ письмомъ вашимъ къ Его Превасходительству Александру Ивановичу Тургеневу, коимъ вы просите о высылкѣ вамъ остальныхъ двухъ тысячь рублей за изготовленный вами переводъ Новаго Завѣта на Сербскомъ языкѣ.

Прежде нежели я сообщу вамъ рѣшеніе Комитета по симъ двумъ письмамъ вашимъ, я долженъ привести вамъ на память, что по заключенному вами съ Комитетомъ Россійскаго Библейскаго Общества условію, оный обязался заплатить вамъ пять тысячь рублей, не только за изготовленіе перевода Новаго Завѣта, но и за исправленіе корректуры при печатаніи онаго, которое предполагалось произведено быть въ Австрійскихъ владѣніяхъ, но какъ въ послѣдствіи времени вы встрѣтили препятствія печатать переводъ вашъ въ сихъ владѣніяхъ, и предлагали произвести изданіе въ Лейпцигѣ, на что Комитетъ, по весьма важнымъ причинамъ согласиться не могъ, а положилъ напечатать переводъ вашъ уже въ Ст. Петербургѣ, то чрезъ бывшаго въ Вѣнѣ Россійскаго Посланника Графа Головкина отнеслись вы къ Комитету Россійскаго Библейскаго Общества, чтобы вамъ, за полученіемъ уже вами 1.000 рублей, выплачено было 2.000 рублей, подъ какимъ условіемъ согласны вы были вручить Посланнику манускрипть перевода вашего, для препровожденія онаго Комитету; остальные же 2.000 рублей просили вы заплатить по полученіи Комитетомъ одобренія на переводъ вашъ отъ Начальствующаго Сербскаго Духовенства.

На семъ основаніи выслано вамъ было 2.000 рублей, а полученный отъ васъ переводъ подверженъ былъ разсмотрѣнію Преосвященнаго Сербскаго Митрополита Леонтія, и нѣкоторыхъ другихъ ученыхъ особъ изъ Сербовъ духовнаго и свѣтскаго званія. — Но по надлежащемъ просмотрѣніи ими перевода вашего, оный, по свѣдѣтельству ихъ, оказался во многомъ весьма неисправнымъ и для изданія для пользы Сербскаго народа не приличнымъ. Комитетъ въ слѣдствіе того просилъ ихъ исправить переводъ сей, но по учиненіи сему опыта, трудъ таковаго исправленія оказался болѣе затруднительнымъ, нежели самое составленіе новаго перевода; почему Комитетъ симъ исправленіемъ и остановился.

По сему какъ переводъ вашъ за неисправностію онаго, для Комитета безполезенъ, то оный и поручилъ мнѣ возвратить вамъ его, а притомъ изъяснить, что хотя оный по всей справедливости имѣетъ право требовать отъ васъ возврата высланныхъ уже вамъ 3.000 рублей, но пріемля въ уваженіе недостаточное состояніе ваше, требованіе сіе оставляетъ, и увѣренъ, что и вы съ своей стороны за полученіемъ нынѣ

обратно перевода вашего не можете имѣть никакихъ требованій на Комитетѣ Россійскаго Библейскаго Общества.

Исполняя таковое порученіе Комитета Россійскаго Библейскаго Общества, и препровождая въ слѣдствіе онаго рукопись перевода вашего, честь имѣю быть съ совершеннымъ почтеніемъ

№ 540.
18. Октября 1823.
Въ Ст. Петербургѣ

вашимъ,
Милостиваго Государя моего
покорнымъ слугою
Василій Поповъ.

Вуку Стефановичу.

[Спољa:] Господину Сербскому Литтератору
Вуку Стефановичу
Присемъ слѣдуетъ посылка подъ литер. В. С.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2823]

LXIX

К. КАЛАЈДОВИЋ

Вуку Стефановићу

Москва, 17 Іюня, 1819.

Рукописи Патріаршей или Синодальной Библіотеки по большому каталогу

in folio

№ 18. Бесѣды Златоустовы на Бытія 32. На концѣ написано: сія книга Шестодневникъ Златоустовъ преписа ся во Св. Горѣ Афонъ отъ языка владскаго на язикъ нашъ словенскій, въ лѣто $\frac{6934}{1426}$ индикта 4, солнцу кругъ 18 и лунѣ 18. Съ начала по листамъ написано: $\frac{7163}{1655}$ года Іюня 25 дня прислалъ сію книгу Аѳонскія Горы архимандритъ Ананья съ братьею, а положилъ въ Воскресенскій монастырь Никонъ патріархъ.

№ 19. Тогожъ Златоуста слѣдующія Бесѣды на Бытія до конца. На концѣ написано: въ лѣто $\frac{6934}{1426}$ вь дни благочестиваго и Богомъ вѣчаннаго Господина всеѣ Серьбскыѣ и Поморскыѣ земли и иныхъ странъ Стефана сей Шестодневъ Златоустаго преписа попъ Венедиктъ отъ Греческа языка на Сербскій. Съ начала по листамъ подпись Никона патріарха.

№ 33. Діонисія Ареопагита съ толкованіемъ Св. Максима о небесномъ священноначаліи. Переводъ съ Греческаго на Славянскій Исаіи монаха, въ лѣто $\frac{6879}{1471}$. Сей *Исаія* былъ Сербянинъ, Іеромонахъ монастыря 40 мучениковъ, жившій въ концѣ XV и началѣ XVI вѣковъ. См. словарь историч. архіеп. Евгенія. Слѣдовательно 6879 или 1371 не вѣренъ.

№ 34. Такая же. Предисловіе о вторичномъ переведеніи сей книги съ Греческаго діалекта на Славянскій языкъ, когда и гдѣ, и коея ради вины второе переведеніе тоя книги бысть.

in quarto

№ 293. Житіе Саввы Архіепископа Сербскаго, списанное въ Хиландарѣ Дометіаномъ.

№ 418. Служебникъ Кипріана Митрополита Кіевскаго и Всероссійскаго, переведенъ съ Греческаго и писанъ его рукою на *пергаминѣ* въ $\frac{6905}{1397}$ году. Откуда взятъ сей годъ мнѣ неизвѣстно, его нѣтъ въ рукописи.

№ 513. Повѣсть о житіи Саввы Архіепископа и учителя́ Сербскаго. Списана Дометіаномъ Іеромонахомъ въ монастырѣ Хиландарѣ. Подобная № 293 му.

По Дополнителному каталогу.

№ 27. Евангеліе на *пергаминѣ*, въ малую 4, писано въ ҂ѕ҃. ѿ҃. ч҃. а҃і году въ Богоспасаемомъ славнѣмъ градѣ Константинополѣ. № 23.

№ 203. Требникъ Сербскій, съ подписью: сей молитвенникъ
Г҃ Св. Павла мнтр҃я въ Аѳонской Горѣ, въ лѣто ҂ѕ р҃ л в, *въ листъ* № 138.

№ 321 Соловецкая челобитна за объясненіемъ Юрка [!] Кри-
В҃і жанища (родомъ Сербина, сочинителя Славя́нской Граматики 1666 года); писана въ Сибири въ $\frac{р҃ п г}{1675}$ году, скорописю, *въ 4*. № 261.

Вотъ Вамъ, почтенѣйшій Вукъ Стефановић! сокровище Сербской словесности, хранящееся въ Московской Патріаршей Библіотекй. Совѣтую обратить вниманіе ваше на всѣ означенные 10 Номеровъ.

[Вуковом руком:] Ризничей Гаврилъ.

К. Калайдовичъ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2824]

LXX

ПЕТРОГРАДСКО ВОЉНО ОПШТЕСТВО ЉУБИТЕЉА РУСКЕ СЛОВЕСНОСТИ

1.

Под Высочайшимъ покровительствомъ
Всепресвѣтлѣйшаго, державнѣйшаго, великаго Государя
Александра Преваго
императора и самодержца всероссійскаго
и прочая и прочая и прочая.

Санкпетербургское Вольное Общество любителей Россійской Словесности, уважая любовь къ просвѣщенію и содѣйствіе въ благотвореніи Господина *Сербскаго Дворянина Вука Стефановича* и отдавая должную справедливость трудамъ его, подъятимъ для пользы Наукъ и Отечественой Словесности, на основаніи § 38 Высочайше утвержденнаго Устава своего, признаетъ его *Членномъ - Корреспондентомъ* со всѣми правами и преимуществами, званію сему присвоенными. Данъ въ Санктпетербургѣ Августа 25 дня 1819 года.

Предсѣдатель общества Ѳеодоръ Глинка
Помощникъ предсѣдателя Графъ .... [нечитко].
(М. П.) Цензоръ прозы А. Боровковъ
Цензоръ Библіографіи П. Племичъ
Секретар Общества А. Никитинъ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2825]

2.

М. Д. Д. и Н. П.

Высочайше утвержденное
Санктпетербугское
Вольное Общество
любителей
Россійской Словесности

5. Ноября 1820.
№ 948.

Господину Члену Корреспонденту Общества
Вуку Стефановичу.

С пропровожденімъ Диплома, Устава, Списка членовъ и выписки из Журнала

На основаніи опредѣленія Общества, честъ имѣю препроводитъ у сего Дипломъ на званіе члена Корреспондента и Уставъ сего сословія Высочайше утвержденные, равно какъ списокъ Г. Г. членовъ и выписку из Журнала 27 Септамбря сего года состоявшагося, покорнѣйше прося о полученіи оныхъ почтить меня увѣдомленіемъ для доклада Обществу.

Секретарь Общества Андрей Никитинъ.

Выписка изъ Журнала Общества 27. Септября 1820. Статя XIII.

Каждый Член-Корреспондентъ, подобно членамъ Дѣйствительнымъ, Почетнымъ и Сотрудникамъ, по полученіи имъ Диплома, Устава и Списка Членовъ, приглашается ко взносу въ Общество 25 рублей для вознагражденія издержекъ на сей предметъ и на пересылку употребленныхъ, предоставляя впрочемъ на волю жертвовать въ пользу сего Сословія и болѣе означенной суммы.

Вѣрно. Секретарь Общества А. Никитинъ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2826]

3.

С. Петербургъ 17/29 Апр. 1823.

Милостивый Государь
Вукъ Стефановичъ!

Сантпетербургское Вольное Общество любителей россійской словесности препоручило мнѣ доставить къ вамъ № 4ª трудовъ своихъ (соревнователь Просв. и благотв.) и съ тѣмъ вмѣстѣ просить васъ о доставленіи первыхъ 4 хъ книжекъ сегожъ изданія Г-ну Кенгельцу, коего пребываніе вамъ извѣстнѣе, надѣясь что вы пріимете на себя трудъ отправлять къ нему и послѣдующія книжки. Препровождая оныя какъ и прежнія отправилъ я къ вамъ, чрезъ Г. Линде, пользуюсь симъ случамъ, привести вамъ и себя на память, какъ того, котораго вы въ бытность свою въ сей столицѣ удостоили своимъ посѣщеніемъ и благорасположеніемъ. Съ пріятностію всегда воспоминая о семъ препоручаю себя и впредь вашей дружеской памяти и по единоплеменству и по сочленству, и имѣю честь быть всегда съ истиннымъ почтеніемъ и преданностію

Милостивый Государь
вашъ покорнѣйшій слуга,
В. Анастасевичъ
Ст. Сов.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2827]

LXXI.

СИМЕУН ЖИВКОВИЋ

1.

Из Петрине 19-а 8-вра 1819.

Высокоученни Господин Вук Стефанович,
Мени Высокопочитаеми здравствуйте!

Одавна сам био принужден вами писати но ни'сам смео, и на єданпут єдва се усудп. Познато нам є да нѣки люди по своей способности, а нѣки опет по средством добрін пріятеля бываю сретни. Кад вас є Бог дакле тако обдаріо с' већом ученостію, нежели многе друге: кадри 'ће те запста быти и другим драговолно помоћи. Неимаюћи коме другом прибѣгнути, него вами любезни Господине! и вас покорнѣише просити, или да ми совѣта дате, што 'ћу из мене чинити, како и на кой бы се начин помогао; или да гледате за ме ако е икако могуће. ту у царствующем мѣсту Вієнни гди бы могао годину или две пребыти, за научити се коликтолик нѣмецки. Све до данас у што сам године мое пропустіо: не отлагаюћи поне на далѣ, отважно сам се на єданпут и смислно, док сам іошт овако у цветућем времену получити што свойства нѣмецког єзика. После макар опет у каквом сеоцу учителѣм бывао, вменяваюћи да 'ћу тада у већои цѣни быти, нежели данас. Ово бы исто мое желаніе и моему Брату сообщіо, но будући да 'сте ми вы по ближе — слѣдователно вас просим, да ми у том поможете. Оно што знам данас по мало беседити, у томе славноме мѣсту слушаюћи кою год науку, поправио бы се болѣ. Трошка за доћи тамо има'ћу дост, а одѣла не'ћу потребовати за две године. Што се мога обхожденія каса, има'ћу свидѣтелство, с' коим се не'ћу, макар гди быо, постидити. Вы

сте мени йошт єданпут благодѣяніе согласно с' моим Братом учинили, те сам я нѣко време у Неготину (гди є наш Херкулес Кралѣвич Марко со Шарцем своим пропао) благополучно поживио. А и данас увѣрен сам да ми не'ће те мое прошеніе с' негодованіем пріимити. Надам се от вас наскоро одговор добыти. Разумео 'сам да сте оженѣни, међутим остаем поздравляюћи вас, и вашу ново-добиту домаћицу с' высокопочитаніем и єсам ваш

нижайшій слуга
Сумон Живковић.

[Споља:] Высокоученному Господину
Вуку Стефановичу
надлежит с' высокопочитаніем
у *Віенни.*

[С друге стране:] Г. Јоановићъ изъ Пеште писао ми, да вамъ е 58 пѣснарица продао, и да ће вамъ новце по Спири Владиславу, после вашара, послати.

Ово писмо предао ми є Владиславъ.

Давідовићъ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2828]

2.

Высокоученнын Господин Вук Стефанович,
Мой любезнын Пріятелю!

Ја сам вам од єсенас єдан ред писао, на кое сам и пріимио одговор. Пак ево и опет вам пишем. Мислим да вам се не'ћу с' писанѣм моим замѣрити, слободно 'ћу као моему пріятелю свагда писати, и радуем се кад имам и коме. Надам се да 'ће те ми и на ово одговорити, што вам сада пишем. Опоминѣм се, да сте у обявленію вашег већ сочинѣног Словара и о будућему говорили, у коему 'ће се нѣмецка реч на сербски изяснявати. Тако, када будете давали на предчисленіе, немойте мене и Г. Чакою мимоићи, и ми'ћемо се предчислити на другу част вашега Словара. Друго за брата мога нисам одавна ра-

зумѣо, ели жив и здрав, и наодили се еще у Букрещу. Рад сам му кой ред писати, но незнам како'ћу: зато покорнѣйше вас молим, да ми начин кажете, коим ћу путем ему писати. Или, ако вы када узпишете, поздравите га лепо од мое стране; нека пише кой пут и Брату своме. Прочему поздравлям вас и Госпођу любезно, и надам се дањете ми из вашег благог разсуженіа што и таково писати, сверху чега бы се радовао. — Поздравляюћи и остаем увѣк с' высокопочитаніем ваш

У Петрини 20. Юнія 1820.

Нижайшіи и искрени Пріятель
Сумешнъ Живковичь.

[Споља:] *Из Петрине*
Высокоученному Господину
Вуку Стефановичу
с' высокопочитаніем
у *Бечу.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2829]

3.

Благородный и Высокоучченный
Господинъ Вукъ Стефановичь,
Господине Высокопочитемный!

Радость ѳ моя, да баремъ съ писмом', акш не башъ личнш ваше благородно лице посѣтити могъ. А управо да кажемъ, кое и сами можете ми знати: Прво и перво тежимъ вамъ, као нашемъ сродникъ и великомъ нашемъ пріятелю, а другго изъ Высокопочитанія као великодушномъ и ученной Ѳвропы познатомъ мужу; кое надамъ се да 'тье те ово што вашему Благородію са дерзновеніемъ приступам', съ благоволеніемъ и безъ сваке замерке къ сердцу своме пріимити. За любовь и высокопочитаніе, кое 'сте изъ међу себе съ моимъ любезнымъ братомъ Стефаномъ Живковичемъ имали. И мени по вашему благомъ сердцу макаръ за едну мрву любови и Благоволенія имайте, и удостоявайте ме (као и пре што 'сте ме любови и пріятелства удостоявали) да бы вашему Благородію тако вмѣстш што бы моему брату кадкадъ являти се могао. Пріимio 'самь

ѿ нѣга послѣдній пѹтъ єдно писмо лане съ пролетьа преко Бѹкѹреста изъ Галаца, а дрѹго єсенась у Октоврѹ месецѹ, кадъ є быо подъ Шѹмльомъ у Тѹрской, и ꙗвлями да се при главномъ квартірѹ кодъ Графа Дибича наоди. После ни речице да самь добіо. Желимъ ѿ свегъ сердца, да бы ѿ васъ тѹ милость имао, кадъ бы трѹда непожалили мени неколикѡ врстица ѡ чемъ годь писали. особито ѡ моемъ братѹ, ако 'сте што за нѣгъ чѹли, гди се садъ наоди и какве е дѹжности данась, да ме утѣшите. Што се мене каса, разсѹждавао 'самь свакоякѡ. и градове, што онай говоріо, по воздѹхѹ зидао, пакъ 'самь се и ꙗ єданпутъ склоніо и ѡженіо, са дшерію Г. Пароха кѹзминскагѡ, ако вамъ є познат', Петра Рѹніанина. И веть самь діаконом' ѿ 30. Јѹніа прошле године, и далѣ промышленіемъ Божіимъ, с-щенникомъ, гдисе каково мѣсто ѡтвори, быти. Да 'самъ ѿ пре за себе радіо, заръ было бы штогодъ — али знате — Nihil carius constat, quam quod precibur emitur — а човекъ съ танки ребры ни кѹдъ ни камѡ. —

Желіо 'самь и ꙗ вашій до данась на светъ издати книга имати, но живетьи на селѹ прилике ни'самь имао добивати и гди и на комъ мѣстѹ добити се могѹ. Єданъ само вашъ Словаръ, кой 'самь йоштъ бывшѹ ми у Петрини, изъ Беча добіо. Ако што у напредакъ бѹдете имали, ꙗ молимъ и препорѹчѹем се и мене мимоитьи непропѹстите, да знамъ и ꙗ баремъ ѡ Літератѹры сербской, штогодь; човекъ слѹшаютьи новости усовершенствѹесе, и поводомъ такимъ докъ є годъ живъ учисе.

Бѹдетели што кадгодъ Г. Копітарѹ у Бечь писати, мое ємѹ всегдашнее Высокопочитаніе ѡбзнаните. Онъ ми се негда умилнѡ као братъ или наиветьій пріятель указивао и у нѣдра своя пріимао. Истымъ начиномъ и Г. Давідовичь, и Г. Міхаилъ Бояджій греческій учитель предѹсретали ме. — Вашъ братъ, Обрадъ Ѳомичь, єли гдигодъ живъ на светѹ; ако є тѹ близѹ поздравите га любезнѡ. Поздравляютьи васъ любезно такођеръ, и препорѹчѹютьи се вашему Благоволенію и любови, съ Высокопочитаніемъ ѡстаемъ

У Кѹзминѹ 5-и Марта 1830.

Вашемѹ Благородію
нижайшій ваш Пріятель
Сімеѡнъ Живковичь
Јеро-Діаконъ и Учитель.

[Ориг. у арх. С. К Академије бр. 2830]

4.

Благородный и Высокоѹченный Господинъ
Вѹкъ Стефановичь,
Высокопочитаемый Пріятелю!

Ваше благородно и человѣколюбиво сердце неће ми ово писменце съ негодованіемъ, но паче съ своимъ благоволеніемъ, кое и свима усерднѣйше указѹе, пріимити. Ꙗ самь имао честь ѿ мое младости васъ, по моемѹ братѹ Стефанѹ Живковичѹ познавати, а по томъ и по сродствѹ мое снае Савке рођене Чаркаџича есмо пріятельи. Покрай едногъ и дрѹгогъ смысла васъ за высокоѹченна у Европы мѹжа высокопочитѹемъ, и васъ изъ памяти никадъ изгладити не бы желіо.

Повѣсть, ѡ моемъ любезномъ братѹ Стефанѹ Живковичѹ находившем се при Гѹберній Бессарабске Области, мыслимъ да већъ знате: Ако ли е вамъ иоштъ ѡ нѣму неизвѣстно, ево вамъ пишемъ: нарочито інтересіра ме, бѹдѹћи, да ми е кадкадъ у писмѹ своме, кадъ ми е писао ꙗвляо, да поздравлѣ ѿ нѣга покрай дрѹгій пріятеля и вамъ засвидѣтелсвѹемъ, говорећи: поздрави и Г. пріятеля Вѹка Стефановича. Но признаемъ себе за повинна, што самь исполнявати пренебрегавао, садъ већъ видимъ, да е касно поправити се.

На мою печаль Братъ мой Стефанъ Живковичь, у коемѹ самь свагда сладко и весело са нѣкимъ упованіемъ живіо, есть 9-ѡ Јанѹарія ове године у Кишинѣвѹ умрео. Последнѣ пакъ нѣгово писмо у Декемврію м-цѹ пріиміо самь, у коемѹ каже ми да е у Адріанополю заболео, после возвративши се кѹћи крозъ нѣко време и смерть га постиже. У нѣмѹ самь много изгѹбіо, но опетъ несмемъ быти неблагодаранъ, нѣговымъ самь доволнѡ упѹтствованіемъ и довде дошао. Вѣчна мѹ память — moriendum est, hac est certe: et id incertum, an eo ipso die. Cic.

Ѿ нѣговогъ негдашнѣгъ трѹда имамъ иоштъ нѣколико ексемплара Телемака, а ѿ благодѣтелніи Мѹза ни едне. У Новом Садѹ книгопродавецъ Каѹлицій изео и прошћердао до сто и тридесеть и еданъ комадъ. Зѹбат' е пѹсти, да съ нимъ на край никакѡ изићи немогѹ, прем'да ѿ Брата мога Каулиціинъ своерѹчный реверсъ имамъ, коега е мени Братъ иошт' мнѣ Наѹкѹ Благочестія, слышавшѹ, поклоніо.

Препорѹчуемъ се вашемѹ Благородію да бы у любови и Благонаклоности вашей пребывати могао, и кадъ бы еданпутъ

поне ради утѣшенія мени писали, радовао бы се ѕѣло. Особито, ако сте у намѣренію што на свѣт' издавати, желіо бы на предчисленіе вашегѡ трꙋда и ꙗ притећи. Удостойте ме участникомъ вашея любови быти, и дозволите ми назвати се

У Кꙋзминꙋ на Видовъ данъ [15, VI] 1831.

Вашегѡ Благородія
нижайшимъ Пріятелемъ
Сѵмеѡнъ Живковичь
С-щенникъ.

[Спољa:] Благородномꙋ и Высокоꙋченномꙋ
Господинꙋ *Вꙋкꙋ Стефановичь Караџичꙋ*
філософіе Докторꙋ и проч. съ Высокопочитаніемъ
у Београдꙋ
или *Крагꙋевцꙋ*.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2831]

5.

Благородный Г-дне,
и Пріятелю любезный!

Держетьи васъ за доброгъ и искренногъ къ мени пріятеля, а къ томꙋ высокопочитꙋютьи за благомысляща человѣка ѡ просвѣщеніи нашегѡ народа, усꙋђꙋемъ се васъ горетьомъ жельомъ съ неколикѡ написаны верста у средъ нашегъ милогъ Беча посѣтити. За овꙋ свободꙋ, съ коіомъ вам' пишемъ, мыслимъ и надамсе, да тье те ми съ добром' вольомъ, и любовію пріимити. Ꙗ самь заиста желян и радостанъ вамъ писати, и пріимамъ за честь, кадъ ме удостоявате, съ вами и писменѡ и устменѡ разговаратисе. А особито за любовь моегѡ почившагѡ Брата, съ коим' сте искреннѡ живили, и съ вами што є у редꙋ Высокоꙋченія быо; къ томꙋ што сте съ нами и Пріятель по Савки изъ Шабца. Мени, као изъ ненада одосте у Бечъ, ꙗ самь мысліо, кадъ васъ овде на близꙋ у Земꙋнꙋ имамъ, да тье те се кое време бавити, кроз кое по єдно ꙗгнѣ преко лета потрошили бы; а и данась, да 'сте (коіомъ сретьомъ) съ Бечомъ као у Нови Садъ небы насъ оно опетъ мимоишло....

Єдино васъ препокорно молимъ: были добро и пристойно (само да небы мени или братѣ за подсмѣхъ) было, кадъ бы мѣ на кратко, ѿ почетка нѣгове младости, до совершеногъ возраста и воспытанія колико ми є познато житіе списао, и вам' послао, да у бѣдѣћи вашъ забавникъ (Даницѣ) ставите. А' по томъ слѣжбе, какове є онъ у Сербіи (за време Карађорђа) народѣ своемѣ ѿправляо, ѡставлямъ вамъ на разсмотреніе. Мыслимъ, кадъ є у Бечѣ свое красне медіческе наѣке у оно време прегорети могао, да є родъ свой истинитѡ любіо. Желіо бы то учинити, а што не бы валяло, васъ бы препокорно моліо да по вашемъ добромъ смыслѣ поправите. И ако є што потребно, што тье се листъ два три у Забавникъ вашъ додати, и тьѣ вамъ за трошакъ надокнадити. Ако є накъ у вашемъ ѡбширномъ дѣлѣ, ова моя молба непримѣтна, и можесе покрай вашегъ дѣла протѣрити, ѡстаемъ вамъ благодаранъ. Прама свію у светѣ вашій познаника и пріятеля, незаборавите се и на мене док смо йошъ у животѣ, и ако сте благонаклонѣный моей жели и намѣренію, и бы моліо, да ми на скоро, како бы са моим' дѣломъ на време готовъ было, пишите: А прочемъ препорѣчаютьи се вашей къ мени пріятелской благонаклонности, и поздравляютьи вашѣ Госпою и Дечицу, особено мое всенижайшее поклоненіе Г-динѣ Копітарѣ, и высокопочитаніе за нѣгово негдашнѣ великодѣшно мени предѣсретеніе у Бечѣ, да изявите. Съ высокопочитаніемъ ѡстаемъ

въ Добановцѣ 29. Маіа 1834.

Вашемѣ Благородію
нижайшій Слѣга и Пріятель
Сумешнъ Живковичь
Адміністраторъ Парохіи Добан.

[Спољa:] Dem Wohlgebornen Herrn
von *Kopitar* in der Kaiserlich-Königlichen
Hofbibliothek zu Uibergabe dem Herrn
Wuk Stephanovich Karadsics
Wienn.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2832]

LXXII.

МАРКО МАРКОВИЋ

У Бечъ

Любезному брату Вуку;

Варшавѣ 10-о Новембра 819.

Осамъ разумеш брате да си дошаш здравш и мирно у Бечу, кое мени весма драго било кадъ самъ о тебе чуш; негш ништа непишешъ о твоему путу: куд си ходиш, еси ли свуда срећанъ биш; кое молимъ да нежалишъ труда и поште, да ми у вѣдомишъ о твоему дѣлу; кое познато добро теби и мени весма ће ми драгш бити. І о шной ствари о кое смо ми заеднш писали у Панчево, доданасъ нисамъ никакавъ одъговоръ примиш узрокъ незнамъ штае.

Ако си брате радъ за мене разумѣти я самъ слабъ сдравља. Ново ти немогу за сада ништа явити, окромъ да самъ аванчираш на порућника, по вашему оберлайденантъ, кое знамъ да ће ти мило бити. Молимъ поздрави одъ мене любезно Давидовича и Фрушића. Со тимъ остаемъ твой добри приятелъ, и желимъ ти свако добро од Г-да Б-га.

Оберлайденатъ одъ улановъ у гвардій,

М. Марковичъ.

[Споља:] Молимъ изрученте ово писмо
Г. Вуку Стефановичу
у рuке
у Бечу.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2833]

LXXIII.

ДИМИТРИЈЕ КРСТИЋ

Любезнѣйшіи Г-дине!

Бл-гшдаримъ вамъ на усердію вашемѫ, что сте изволѣли писмо высокороднога Г-дина Графа Лазара Павковича на мене управити. У овомѫ приложенномѫ писмѫ вареченаго Г-дина Графа шговоріш есамъ за парѫсію нашеи с-тои обытели милостиво шбѣщанѫ, да чрезъ вамъ познатогъ славногъ терговца у Н. Садѫ, Шевича у мн-тыръ Крѫшедолъ послати могѫ. Бѫдући да ован терговаць у Бечѫ ради терговине свое нѣколикш кратъ преко године дѣла има. И за то Г-даръ Шевићь могаш бы новце м-нтырѫ овде, а вгш высокородіе Г-динъ Графъ могли бы у Бечѫ, гдѣ ован терговаць терговинѫ води, положити.

К томѫ молимъ васъ изискати имена живихъ и усопшихъ ѿ высокороднога Г-дина Графа ради спомена въ церкви, и уписанія въ протоколъ.

Въ прочемъ препорѫчаваюћи се бл-гшнакло-сти вашеи остаю

въ М-нтырѣ Крѫшедолѣ
Ноем. 27-и 819-о

Вашъ покорни слѫга
Димитріи Крестичь
Архімандритъ Крѫшедол.

[Спољa:] *Kruschedol*
An
Wohlgebornen Herrn
Vuk Stephanovics,
Auf der Landstrasse № 303 im 1-ten Stock
Franco . zu Wienn.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2834]

LXXIV.

АРХИМ. БРАНКОВИЋ

Архимандриту Бранковићу. (Копија)

Пречесњејши Господине,
мени високопочитајеми!

Прошавшега љета истражујући ја по Русији старе Славенске и Српске књиге и рукописе, нашао сам у Москви сабљу вашега прађеда, Ђорђија Бранковића I (онога, што је зидао Смедерево), с натписом: с десне стране „Лѣта Гд-ня ҂а҃ у҃ к҃ и҃;“ а с лијеве „Георг' Бранковіч' деспѿ кр-л' ї бан' хорв'тосербовѣх'“. Њу је прошавшега рата нашао Руски генерал *Тучков* у оружници Пољскога Кнеза *Радзивила;* и сад је на продају у Москви у једнога трговца, који иште за њу 80 ⌗. Ја мислим, да ни закога није приличније, да купи ову за Србље драгоцјену ствар, него за вас. Ако је дакле ви оћете купити, и избавити је из трговачки руку, да је не препродају као сиротно ропче; а ви ми изволите послати 80 ⌗, и ја ћу вам за три мјесеца од онога дана, кад примим новце, добавити сабљу. Ако се бојите, да вам новци не пропадну, и не смијете и мени дати унапредак; а ви и пошљите Г. придворноме агенту *Шоку*, и пишите му, нека ми он да векслу, коју ће тек онда исплатити, кад му ја донесем речену сабљу. Ја вам кажем у напредак, да је та сабља са свим проста, и сама по себи, осим своје старине, не вриједи више од једнога дуката. Георг' Бранковїч' деспот, и Г-дня, извезено је златом, а остало сребром; ја сам платио једноме молеру, те ми је тај натпис исписао *управо* онако, као што је на сабљи; и даћу га зимус, да се изреже на бакру (не ћете ли му ви бити титор, да га дам сад нек се изреже?), те ћу га метнути у књижницу, коју ћу издати о *најстаријим* Славенским рукописима. (Сад знам,

да бисте ради знати, из кога се вијека налазе *најстарији* славенски рукописи? У Русији за сад нема старији од XI. вијека, па и ти су писани сви у *Русији;* а из наши земаља нашао сам најстарији од године 1263, писан у Светој гори. Кад би ми Њ. Е. ћели дати оне дипломе, што се налазе у Карловцима, да и њи издам овом приликом; али ја немам те среће. Руси издају своје дипломе, и већ су изишле двије књиге: једна лани, а једна ове године, под именом: „Собраніе Государственныхъ Грамотъ и договоровъ", на по табака; ја сам за себе донијо један егземплар; а Њ. Е. ако би ради имати, ја им могу добавити; а стоје у Русији 5 ♯ оба двије части).

Ако се ће догоди разговор код Њ. Е. за мене, ја се надам, да ћете ви с добре стране рећи коју ријеч. Њ. Е. треба да се радују, што су и из оне земље начинили једнога списатеља, од куда Срби име своје имају. Кад би ја тако био срећан, да ми они сад буду онакови благодјетељ и покровитељ, као што су ми били 805. године, кад сам прешао из Србије у Карловце; ја би њима могао онакови ствари скупити и учинити, које до данас нико није могао, нити данас може ко други, ни за какве новце. Онда би моја ревност у двоје већа била: зашто би знао, да се моме труду и послу радује старјешина народа нашега; а овако се мучим и радим само за своју једину радост.

Даље препоручујући се вашој милости и благонаклоности, с истинитим високопочитанијем, остајем

у Бечу 2/14. Дек. 819.

Ваше Пречесности
препокорни слуга
Вук Стефан.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 2835]

LXXV.

АТ. М. ГОЈКОВИЋ

Любезный брате Вуче здравми буди!

По отходу нашему С. Петербургъ до данась находили смосе овде съ Г. Яковомъ и благодаря бога свршили смо по нашему желанію предузето дѣло; данашни данъ Г. Яковъ полази у бесарабію, а ясамь тисе опредѣліо у Лей уланскій полкъ варшавскій гдѣе нашъ Марко чрезь неть дана отправиће се на путь; пиши ми любезный свагда као свому искреному другу брату и пріятелю свагдаће быти примѣно у пуна недра радошће яћу вама такоћеръ при свакой прилицы писати, ако што изъ Сербіе чуете явитеми; ербо знате да су то найприятние новине за свакога патріота; а особито Сербина с праве стране Дунава воде находящегасе поздравими све наше пріятелѣ а особито Стефана Копстантиновича кои кодъ насъ бно во время нашега путешествія по штаерской!

Остаемъ тебе люблѣ на всегда и до гроба твой вѣрный братъ

У С. Петрибургу дек. 4-га
1819. года.

Афанасіе Милоевичь
Гоиковичь.

Данас сам се башь опредѣліо у службу.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2836]

LXXVI

ЈОВ. ВАЉХА

Wohlgebohrner Hochgeehrtester Herr!

Ich bitte mich zu hesuchen, und alle Schriften, die Sie in der Sache gegen Sebastianovich in Händen haben, mitzubringen. Ich bin mit aller Hochachtung

Wien d. 10. Jänner 820.

Ihr ergebenster Diener
Johann Aug. Walcha
k. k. Hofagent u. Notar, wohnhaft am
Petersplatz № 603. im Auge Gottes, 4-te Stock

[Спољa:] An den Wohlgebornen Herrn
Wuk *Stephanovich* auf der
Landstrasse
in der Krügelgasse
№ 252 im 1-ten Stock
recommandirt
Walcha Stadt № 603.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2837]

LXXVII

П. ГЕТЦЕ

1.

St. Petersburg d. 13. Februar 1820.

Liebster Herr Stephanowitsch — Ihre beiden Briefe vom Oct. u. Dec. habe ich fast zu gleicher Zeit erhalten, aber noch nicht die Bücher, die Sie um 28 Oct. an Ihre hiesigen Freunde durch die russ. Gesandschaft geschickt haben.

Weder ein рускій Апостолъ nach die посланіе къ Римлянамъ ist bis jetzt erschienen, wie ich nach der genausten Erkundigung erfahre. — Ich habe Шишковъ durch Turgeneff wieder erinnern lassen, dass die russische Akademie Ihnen einen Gehalt aussetzen möchte. Auch habe ich ebenfalls durch T. den Fürsten G. eine записка überreichen lassen, worin ich ihn bitte, Ihnen für das Lexicon подарокъ vom Kaiser zu erbitten. Der Fürst hat die записка gnädig aufgenommen und sie an Popoff gegeben, zu dessen departement die Sache gehört, damit er ihm darüber unterlege u. zugleich sich erkundige, wie es mit Ihrer Uebersetzung der Bibel vorwärts geht. Schreiben Sie also an Popoff.

Meine serbischen Volkslieder sind übersetzt, aber ich kann sie nicht drucken lassen. Mit Tschernojewits ist nichts anzufangen. Жуковскій will mehrere von diesen serbischen Liedern in's russische übersetzen. Er ist ganz entzückt von ihnen.

Diesen Brief sende ich unter der Addresse eines Freundes nach Memel, der ihn dort auf die Post gibt. Grüssen Sie H. Kopitar recht sehr von mir u. bezeugen Sie ihm meine Hochachtung.

Ich bin sehr mit Geschäften überhäuft, die sich dadurch noch vermehrt haben, dass der Kaiser mich zum Geschäftsdi-

rector einer Commission ernannt hat, welche die evangelischen Consistorien in Saratow u. Odessa organisiren soll. — Leben Sie recht wohl u. schreiben Sie bald Ihrem

P. v. Goetze.

[Спољa:] Sr. Wohlgeboren
Herrn Wuk Stephanowitsch
in Wien
abzugeben bei dem K. K. Hofcensor
und Bibliotheker H. v. Kopitar

[Ориг. у арх. С К. Академије бр. 2838]

2.

Вы изволили писать подъ 16. Января, что я, наиозже чрезъ 8 дней, получу отвѣтъ отъ Патерсона; но уже 27 деней какъ ваше письмо пришло здѣсь, и я еще никаковаго отвѣта не получилъ! Можно что письмо потеряно гдѣнибудь на дорогѣ; для того осмѣливаюсь васъ покорнѣйше просить, что бысте сдѣлали милость, и напомнили Патерсону, либо Попову и Тургеневу объ этомъ. Я надѣюсь что и Поповъ получилъ мое письмо отъ 28^и Окт. прошавшаго года, въ которомъ также я просилъ, что бы мнѣ прислали одинъ эксемпляръ Русскаго апостола; естьли не совсѣмъ еще напечатанъ, то по крайней мѣри тѣ листы которые напечатани.

Копытарь кланяется вамъ, онъ будетъ вамъ скоро писать!

Прошу что бы засвидѣтелствовали мой поклонъ всѣмъ знакомымъ.

7. марта (по нашему) 820.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 2839]

3.

St. Petersburg den 24. Nov. 1822.

Bester Herr Wuk! Es ist schon recht lange her, dass wir nichts von ein ander warnommen haben. Wenn ich nicht irre, ist

es meine Schuld u. ich habe verfehlt, auf Ihren letzten Brief zu antworten. Ich entschuldige mich, durch meine Reisen nach Livland, wo ich mehrere Monate zugebracht habe. Im Februar u. März befand ich mich als Delegirter des Ministeriums der geist. Angelegenheiten in Dorpat, wo eine Conferenz der vornehmsten evangelischen Geistlichen stattfand, um sich über die Organisation des evangelischen Kirchenwesens zu berathen. Ich bin mit der Ausarbeitung der hierauf bezüglichen Organisationsprojekte beschäftigt, die mir viele Zeit wegnehmen. Den Juny u. July brauchte ich die Seebäder in Reval. — Sie werden durch Köppen Nachricht über Jhre hiesige Bekannte erhalten haben. Es ist mir nicht erinnerlich, ob ich Ihnen schon für Ihr so treffliches u. verdienstliches serb. Wörterbuch meinen schuldigen Dank abgestattet habe. Ich kann Sie versichern, dass Jhr angenehmes litterarisches Geschenk den gebührenden ehrenvollen Platz in meiner kleinen Bibliothek einnimmt u. dass alle, die es bei mir sehen, Ihre Verdienste um die slawische Litteratur würdigen. — Was mich anbetrift, so beschäftige ich mich in den Stunden, die mir meine Amtgeschäfte übrig lassen, mit dem Studio der russischen u. livländischen Geschichte u. darin finde ich meine angenehmste Erholung. Ich lege für mich eine Bibliothek, Manuskripten u. Münzsammlung über Russland an; der Anfang ist zwar noch klein u. die Mittel beschränkt, indess hoffe ich mit der Zeit recht viel zu sammeln. Bezeugen Sie Hn. v. Kopitar meine herzliche Ergebenheit u. Hochachtung; ich hoffe mit diesem würdigen Gelehrten noch einmal in nähere Relation zu kommen. Vielleicht kann er Ihnen sagen, ob ausser den in Wichmann's Sammlung kleiner. Schriften zu ältern Gesch. des russ. R. 1r Band Berlin 1820. 8vo., gedruckten Gesandschaftsberichten, noch andere in der Kaiserlichen Hofbibliothek vorhanden sind? u. ob ihm die in der Wenetianischer Bibliothek befind. Manuscripte über des älter. Rus. nicht näher bekannt sind? — Wichmann, den Sie vielleicht gekannt haben, ist im vor. July Monat hier gestorben, nachdem er seine herrliche Bibliothek über Russland dem Kaiserlichen Generalstabe verkauft hatte. Adelung befindet sich wohl u. lässt Sie grüssen. Ich habe meine serbische Lieder nicht auf immer bey Seite gelegt; sobald ich Zeit finde, die letzte Feile daran zu legen u. sich ein Verleger dazu findet, lasse ich sie drucken. Schreiben Sie mir doch recht viel über Ihr literarisches Treiben. Werden Sie die ungedruckten serb. Lieder nicht herausgeben? Ich nehme jetzt mit Ernst meine Ueber-

setzung der russ. Volkslieder vor, um Sie zum Druck auszuarbeiten. Alles, was neu mir erscheint, werde ich Ihnen zuschicken. — Grüssen Sie doch Köppen, wenn Sie ihn sehen oder ihm schreiben. Leben Sie recht wohl!

Der Ihrige

v. Goetze.

[Спољa:] Herrn
Herrn Wuk Stephanowitz
Wohlgeboren
in Wien
bei dem Kaiserlichen Hofbibliothekar Herrn v. Kopitar

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2840]

4.

St. Petersburg 12/24 September 1823.

Liebster Herr Stephanowich!

Ihren Brief vom 25 Juny habe ich erst seit kurzem erhalten, da ich von einer Reise nach Livland hieher zurückkehrte. Ich theilte dessen Inhalt sogleich Herrn Turgenev mit, der sich bei der Bibelgesellschaft nach der Forderung von 2000·/. erkundigte, von welcher Sie Erwähnung thun. Aber die Bibelgeselschatt erklärte dass Sie die stipulirte Bezahlung für Jhre serbische Uebersetzung des neuen Testaments längst erhalten haben und darüber eine Quittung von Ihnen vorhanden ist. Wenn daher in dieser Sache kein Missverstand obschwebt, so schicken Sie mir ein kurzes Memoire darüber zu, unter der Adresse des Herrn v. Turgenev, aber zur Vermeidung der Portokosten nicht durh die Post, sondern durch den Russischen General-Consul in Leipzig. Collegienrath von Freigang. Uebergeben Sie ihm demnach Ihre Antwort an mich, unter der Adresse des Herrn v. Turgenev, und sagen Sie Herrn v. Freigang, dass Turgenev Ihnen habe zu wissen gethan, Sie möchten das Paquet, welches Sachen für die Bibelgesellschaft enthielte, ihm (dem Collegienrath v. Freigang) abgeben und bitten, es durch Couriers- oder andere Gelegenheit gefälligst bestellen zu wollen. Sie

können, bei dieser Gelegenheit, mir vielleicht auch ein Exemplar der neugedruchten serbischen Volkslieder zukommen lassen.

Haben Sie die Güte sogleich in die Brockhaus-sche Buchhandlung zu gehen, um sich daselbst nach Folgendem zu erkundigen. Der seelige Brockhaus schrieb mir am 5 Februar d. J. und foderte mich auf, ihm einen Aufsatz für das Conv. Lexicon zu schicken. Dies that ich in einem Briefe vom 4 Juny a[lten] St[yils], den ich durch Schiffsgelegenheit nach Lübeck spedirte unter der Adresse eines dortigen Handelshauses, welches den Brief per Post nach Leipzig befördern sollte. Einige Wochen später schrieb ich an Herrn Brockhaus und fragte an, ob ihm meine Sendung zugekommen sey. Da ich aber darauf keine Antwort erhielt, so schrieb ich ihm desshalb im vorigen Monate (nach Brockhaus' Tod, der mir aber damals nicht bekannt war) mit dem Sächsischen Legationsrathe Trautretter, welcher nach Dresden reiste, und both der Buchhandlung zugleich den Verlag *meiner Stimmen des russischen Volks* an, wovon im Morgenblatt Proben erschienen sind. Erkundigen Sie sich geffälligst: 1. ob meine Briefe und namentlich der vom 4 ten Juny angekommen sind, 2. ob die Brockhaus'schen Erben auf den Verlag der russischen Volkslieder eingehen wollen und welche Bedingungen Sie mir anbieten? Ich erwarte diese Nachricht durch Ihre Gefälligkeit *sogleich* und bitte selbige mir, zur Ersparung des theuren Porto's, nicht durch die Post, sondern auf dem oben angezeugten Wege durch Herrn v. Freigang unter Turgenev's Adresse zukommen zu lassen. Sie werden mich durch schleunige Erfüllung meiner Wünsche sehr verbinden.

Wenn Brockhaus Erben mir keine annehmliche Bedingungen in Betref der russ. Volkslieder machen, so werde ich selbige bei Cotta in Stuttgart, der mir desshalb Anträge gemacht hat, drucken lassen. Nach Herausgabe dieses Werkes sollen meine serbischen Volkslieder erscheinen.

Ausser der 4 Evangelisten sind von der russischen Bibelübersetzung noch erschienen: der Psaltir und die Acta Apostolorum.

Leben Sie recht wohl. In Erwartung baldiger Antwort

der Ihrige

P. von Goetze.

[Слова:] Sr. Hochedelgeboren
Herrn Wuk Stephanowich
franco
in *Leipzig*
zu erfragen bei Herrn R. Probst in der Ritterstrasse,

[„Срб" 1902, 863]

5.

St. Petersburg d. $\frac{20 \text{ October}}{1 \text{ Novemb.}}$ 1823

Bester Herr Wuk! Sie werden nun schon meinen Brief vom 12/24 Sept. erhalten haben, auf dessen Antwort ich wegen der darin enthaltenen Auftrage mit Begierde warte. Jetzt schreibe ich Ihnen wiederum in Auftrag S^r^ Ex des H^n^ v. Turgeneff u. es thut mir herzlich leid, dass das Mitzutheilende Ihren Wünschen nicht entspricht.

Vor kurzem fand eine Vorsammlung der Bibelgesellschaft statt nachdem Hr. Popov von seiner Reise zurückgekommen war. Es kam Ihre serbische Bibelübersetzung zur Sprache. Aus der Durchsicht der Akten ergab sich, dass zufolge des, von Ihnen selbst unterschriebenen Kontrakts, Ihnen 5000 R. versprochen waren, wenn die von Ihnen zu liefernde Arbeit die Approbation des serbischen Metropoliten erhalten würde. Leider hat aber der Metropolit erklärt, dass Ihre Uebersetzung nicht gedruckt werden könne, weil 1, Uebersetzung nicht richtig sey, weshalb er das erste Heft euch gänzlich habe corrigiren lassen, so dass nur wenig Stellen unverändert geblieben sind, wonach die serbischen Prälaten in ihrer Korrektur ermüdet waren u. nicht weiter corigirt hätten. 2, weil Sie zwei serbische Buchstaben gebraucht haben, welche in kirchlichen Schriften nicht angewandt werden u. daher dem gemeinen Mann unbekannt sind. Darauf hat die Bibelgesellschaft beschlossen, Ihre Uebersetzung *nicht* zu drucken u. die Uebersetzung einem andern Serbier zu übertragen. Die Bibelgesellschaft wollte auch die 3000 R. wieder zurürkfordern, allein, auf H. v. Turgeneffs Vorstellung, dass Sie unbemittelt sind u. Ihre Zeit zu der Arbeit verwandt haben, unterblieb es; die restirenden 2000 R. wird man Ihnen jedoch nicht auszahlen. Auch wird man Ihnen von der Bibelgesellschaft

aus alles Obige melden u. Ihre Uebersetzung zurückgeben, damit Sie sich selbst von den gemachten Korrekturen der serbischen Prälaten überzeugen können.

Möchten Sie doch durch Ihre übrigen litterärischen Arbeiten reichlichen Ersatz für diesen Verlust finden. Hr. v. Turgeneff lässt Sie bitten ihm durch den russ. Generalconsul Herrn Collegienrath u. Ritter von Freigang 2 Exemplare Ihrer neuen serbischen Lieder zu senden u. ihm zugleich den Preis aufzugeben, damit er Ihnen das Geld in Leipzig oder wo Sie sonst wünschen, auszahlen lassen könne.

In Erwartung baldiger Antwort verbleibe mit aller Achtung

Ihr ganz ergebener Diener
P. von Goetze.

[Спољa: Sr. Wohlgeboren
Herrn Wuk Stephanovitsch
serbischen Gelehrten
in Leipzig
bei Hrrn H. A. Probst in der Ritterstrasse

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2841]

6.

Милостивый Государь,
Петръ Петровичь!

Осмѣливаюсь послать вамъ 14 экземпляровъ моей Даницы на 1827-мый годъ: одинъ для васъ, 10 прошу покорнѣйше раздать и разослать по назначенію, а 3 дадите отъ имени моего, кому вамъ угодно.

П. И. Кепенъ писалъ ко мнѣ, что вы часто бываете у Его В. В. А. С. Шишкова, которому я также писалъ теперь, и особенно просилъ его о изходатайствованіи мнѣ Россійскаго покровительства, очень нужнаго для спокойнаго и болѣ успѣшнаго продолженія моихъ литературныхъ занятій, и здѣсь въ Вѣнѣ, а наипаче въ преднамѣреваемомъ путешествіи въ южные Славянскіе краи. Прошу васъ покорнѣйше при случаѣ напомнить осемь Е. В. В., что бы они, заняты многочисленными дѣлами не забыли.

Съ величичшею радостію я читалъ въ Московскомъ телеграфѣ, что вы приготовляете „переводъ *всѣхъ* Сербскихъ пѣсней вполнѣ“. Безъ сомнѣнія вы ужь видѣли тамъ и Бауринговъ Аглицкой переводъ.

Прошлаго года напечатанно въ С. П. Б. (въ типографіи воспитателнаго дома) „руководство къ познанію всемирне Исторіе, составіо за Славяно - Сербску Юность учитель нѣмецкаго языка при С. П. Б. Екатерининскомъ Институтѣ *Георгіи Лазаревичъ — Зоричъ*“, С. П. Б. XVII и 222 in 8.“ Вы бы особенно обязали меня, естьли бы сдѣлали милость и послали мнѣ одинъ экз. сей книги и два экз. Н. З. на Сербскомъ языкѣ, по переводу А. С., напечатаннаго еще въ 1824. году; и одинъ экземпларъ *втораго* изданія Евгеніева Словаря духовнихъ писателей. Вы только вручите книги сія (запечативъ оныя и натписавъ на имя мое) Его Прев. Ѳ. П. Аделунгу, а онъ доставитъ ихъ мнѣ (таковымъ образомъ можте и писма всегда мнѣ посылать), деньгиже, какъ скоро вы мнѣ пишете, колико заплатили, я пошлю вамъ съ благодарностію.

Естьли тамь теперь А. И. Тургеневъ, прошу покорнѣйше засвидѣтельствовать ему мое высокопочтеніе.

Съ истиннымъ почтеніемъ и чувствомъ душевной преданости честъ имѣю быть

Вѣна 26. Мая 1827.

Вашимъ
покорнѣйшимъ слугою

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр 2807а]

7.

Hochgeschätzter Freund!

Die Ihrem Schreiben vom 26 März [!?] vorigen Jahres beigelegten Exemplare Ihrer Даница habe ich seiner Zeit richtig erhalten und den Adressen gemäss vertheilt. Vor einigen Tagen sandte mir Herr von Adelung das für mich bestimmte Exemplar der Даница für 1828. Empfangen Sie meinen aufrichtigen Dank für diese litterarischen Mittheilungen, welche ich nicht besser zu erwiedern vermag als durch Uebersendung der beifolgenden

6 Exemplare meiner bereits verflossenen Jahres erschienenen Uebersetzung serbischer Lieder. Zwei Exemplare bestimme ich Ihnen, 1 Herrn Kopitar, 1 Herrn Abt Dobrowsky, 1 Herrn Hofrath von Hammer und ein der Königl. böhmischen Gesellschaft der Wissenschaften in Prag. — Sie sehen, dass ich nur einen Theil der von mir übersetzten serbischen Volkslieder in Druck gegeben habe. Hier ist das kleine Werk mit Wohlwollen aufgenommen worden und hat mehr Beifall geerntet, als ich erwartete. So liess mir z. B. Ihre Majestät die regierende Kaiserin Ihren gnädigen Beifall bezeugen und beehrte mich durch Uebersendung eines kostbaren Brillantringes. Bowrings englische Uebersetzung ist mir noch nicht zu Gesicht gekommen.

Ihr Auftrag wegen des serbischen neuen Testaments und wegen des *Словарь духовныхъ Писателей* habe ich wegen überhäufter Dienstgeschäfte noch nicht Zeit gehabt zu besorgen; auch will ich diessmal das Paquet an Sie nicht zu voluminös machen, weil ich sonst nicht Gelegenheit finde, es zu expediren.

Ich habe Ihretwegen mehrmals mit dem Herrn Minister der Volksaufklärung gesprochen und kann Ihnen sagen, dass Sie seine Excellenz immer geneigt finden werden, Ihnen bei Ihren literarischen Beschäftigungen förderlich zu seyn. Wenn ich nicht irre, so war man Willens, Sie zum ordentlichen Mitglied der russischen Akademie zu ernennen.

Von Herrn von Köppen habe ich vor Kurzem ein Schreiben aus Sympheropol in der Krim erhalten, wo er sich recht wohl befindet.

Erfreuen Sie bald wieder mit einem Briefe Ihren

St. Petersburg, 1 Februar a[lten] St[yls] 1828.

ergebenen Diener
P. von Goetze.

Adresse: Im Hause von Oesterreich, unweit der steinernen Brücke.

[Вукова напомана:] Примљено у Бечу у очи нашега Петрова-дне 1828.

Одговорено 11/23 августа 1828.

[„Срп“ 1902, 1026]

LXXVIII

АТ. ПАВЛОВИЋ

Hochwohlgeborner Herr!

Nachdem ich mir diese Freyheit genohmen habe Ihnen als einen Wohlthäter und Gönner, wegen Ihrer Wohlthäthigkeit und Gütte, die Sie mir auf der Reise sowohl als auch in Lemberg erwiesen haben so bin ich Ihnen daher den grössten Dank und Liebe schuldig, aber nur dieses einzige schmerzt mich dass ich keine Empfehlung von Ihnen genohmen habe als Sie die Reise von Lemberg nach Wien vortgenohmen haben; ich weiss nicht ob Sie sich meiner erinern, aber will ich Ihnen dieses bekannt machen denn ich bin derjenige, der mit Ihnen von Czernowitz bis nach Lemberg gefahren bin.

Hochwohlgeborner Herr verzeihen Sie mir, dass ich Ihnen nicht früher geschrieben und Ihnen noch keinen Brief gesendet habe.

Welche Ursache davon ist, werde ich Ihnen jetzt in diesem Briefe, woraus Sie erwähgen werden und wie es erhellet, klar zeigen.

Meine Umständen der Zeiten erlaubten es mir nicht, und andere Drangfallen, wie auch meine Schicksale, an Ihnen einen Brief zu senden, weswegen mich auch meine Nothwendigkeit zwingt und meine Pflicht ist, da ich mit Ihnen auf der Reise soviel Angenehmes und Wohlthätiges genossen habe, Ihnen, als einen schätzbarsten und nie vergessenden Herrn die äusserste Dankbarkeit zu erweisen.

Doch mächte ich Sie bitten, damit Sie mir, in Wien eine gute Kondition wo ersuchen möchten, indem Sie dort fast mit jedem bekant sind und ender auffinden werden als ich, indem ich mich nach Wien zu begeben gesinnt bin, daher werde ich Sie fussfälligst bitten, wenn ich nach Wien kommen werde mir eine Hilfe zu verschaffen, und sobald Sie für mich wo eine

Stelle im Hause Kinder zu unterrichten Sich erkundigen haben werden, so werde ich Sie gütigst bitten mich zu wissen zu geben entweder durch einen Brief, oder dieses durch den Uiberbringer des Briefes des H. Johann Grigorowitz, Theologen, weil ich nicht lange gesonnen bin hier in Lemberg zu werden, verbleiben. Ich bitte noch fussfälligst, wenn Sie an mich schreiben so schreiben Sie entweder an H. Stephan Antiz oder mit dem H. Theologen Johann Grigorowitz.

Ich verbleibe Ihr allerunterthanigster und ergebenster Diener

Lemberg, den 11 Marz 820.

Athanasius Paulowitz
Hörer der Philosophie im 3 ten Jahrgange.

[Споља:] *von Lemberg*
An
den H. H. Wuk v. Stephanowitz,
Kaufmann und Bürger
Wohlgebornen
zu *Wien*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2842.]

LXXIX

А. С. ШИШКОВЪ.

1.

Милостивый государь мой
Вукъ Стефановичъ!

Я получилъ письмо ьаше и присланный вами въ Академію, сербскаго языка словарь. Академія вмѣстѣ со мною благодаритъ васъ. Продолжайте и впредъ доставлять ей ваши труды по словесности, тако жъ и труды другихъ, могущіе быть для ней любопытными. Вотъ и нынѣ вышла достойная вниманія книжка, подъ названіемъ *Rukopis Kralodworsy*, но въ Академію нашу никто ее не прислалъ; а получилъ я ее нечаянно отъ графа Румянцова. Прошу васъ, когда подобное что сему появится, присылать къ намъ. Академія конечно не оставить изьявить вамъ свою признательность. Желаю, что бъ вы были здоровы, и не забывали того, который усердно васъ почитаетъ и насвегда пребудетъ вашъ покорный слуга.

18. марта.

Александръ Шишковъ

[„Срѣ“ 1902, 714.]

2.

Ваше высокопревосходительство
милостивый государь

Письмо ваше отъ 18го марта я получилъ съ величаншею радостію. Въ нашихъ краяхъ нѣтъ теперь никаковыхъ новыхъ

вниманія достойныхъ Славянскихъ книгъ; но естьли что появится, я съ величайшею радостію пришлю въ академію. Теперь присылаю вамъ для академіи:

1) *Грамматику крайнскаго нарѣчія*, сочиненую Г. Копытаремъ, здѣшнимъ императорско-королевскимъ библіофекаремъ и цензоромъ, который въ нашихъ краяхъ щитается первый славенскій филологъ и историкъ послѣ г. Добровскаго.

2) Ueber Wük's serbisches Wörterbuch, und über *Altslawisch* und *Serbisch*, также сочиненіе реченнаго г. Копытаря. Я думаю что бы достойно было труда, естьли бы ваше высокопревосходительство имѣли времене это перевесть на руской языкъ, и съ примѣчаніями вашими напечатать.

3) *Иллирическій Словарь Волтиджіевъ.*

4) *Римляни славенствовавшіи.*

5) **Объясненіе** ко снимкѣ подлиннога діплѡма Стефана Дабише краля сербскаго.

6) *Рѣчи надгробнія* Гавріила Хранислава.

7) Четыри сербскія *оды* и одну славенскую; одну народную сербскую пѣснь, и нѣсколько листовъ прибавленій къ сербскимъ вѣдомостямъ.

Изъ того всего вы увидите, каковы у насъ различны виды правописанія и слога! У насъ прежде меня никто не думалъ о правилахъ сербскаго языка, но всякой писалъ какъ ему когда попалось. —

Прошу васъ покорнѣйше, что бысте сдѣлали милость, и приключеное здѣсь письмо послали въ канцелярію г. Тургенева.

Въ прочемъ вручая себе милости вашего высокопревосходительства, съ величайшимъ высокопочитаніемъ есмь

вашего высокопревосходительства

въ Вѣнѣ 6/18 Юнія 820.

нижайшій слуга

Вукъ Стефановичъ

[Сборникъ вт. отдѣл. Им. Ак. Н. томъ 37, 581.]

3.

Государь мой
господинъ Вукъ Стефановичъ.

Я получилъ письмо ваше и присланныя при ономъ книги, также и нѣсколько листковъ сербскихъ вѣдомостей, гдѣ видѣлъ переводъ изъ нашихъ Академическихъ сочиненій. Весъма вамъ за оное благодаренъ. Я представилъ книги ваши въ Академію. Она въ знакъ благодарности своей назначила послать къ вамъ серебряную медаль и триста рублей денегъ: сіи послѣднія для того, да бы вы и впредъ присилали въ нее, что за нужное разсудите. — Не достанете ли хорошаго чехскаго словаря съ нѣмецкимъ или инымъ какимъ языкомъ.

Прошу васъ чистосердечно увѣдомить меня какого мнѣнія господа ученьвие [?] Славяны. Копитары, и проч. о статяхъ россійской Академіи и довольно ли они знаютъ руской языкъ, что бъ разумѣть безъ перевода? Соглашаются ли или противурѣчатъ? Я бы желалъ знать судъ ихъ объ этомъ. Напредъ скажу, что естьли они къ како му нибудь языку болѣе пристрастны жежели къ другому, то и судъ ихъ будетъ несправедливъ.

Я прилагаю при семъ письмо къ Добровскому, пожалуйте отдайте ему оное, естьли онъ въ Вѣнѣ, а буде нѣтъ, то перешлите въ Прагу.

Желаю что бъ вы съ успѣхомъ продолжали занатія ваши и къ намъ бы писали.

Пребываю на всегда вашъ покорный слуга

С. Петербургъ.
18. октября 1820 года.

Александръ Шишковъ.

[Спольа:] A Monsieur, Monsieur Wouk Stefanowitch
à Viene (sic).

[„Срѣ“, 1902, 715.

4.

Ваше высокопревосходительство
милостивый государь!

Извините, ваше высокопревосходительство, что я вамъ прежде не отвѣтствовалъ на ваше высокопочитаемое письмо отъ 18 го октября прошлаго года; ибо я не былъ здѣсь, но въ Сербіи. Я получилъ также и посланую мнѣ отъ академіи серебряную медаль и триста рублей денегъ, за которое покорнѣйше благодарю, и академію, а наипаче васъ; и будите увѣрены, что я непрестано буду стараться показать себя достойнымъ милости вашего высокопревосходительства, и удостоенія академіи.

Приключеное письмо ваше я своеручно отдалъ Г. Добровскому, который далъ мнѣ, для присылки вамъ первую пѣснь Гомеровой Иліяды, и три экземпляра Слова о полку Игоревѣ, которое честь имѣю вамъ здѣсь препроводить. Чехскій словарь съ нѣмецкимъ и латинскимъ языками печатанъ прежде нѣсколько лѣтъ, но я его теперь не могъ здѣсь достать; а другой печатается теперь въ Прагѣ; первая часть уже готова, когда же будетъ все дѣло совершено, а пришлю вамъ съ величайшею радостію; а между тѣмъ теперь присилаю вамъ на сихъ дняхъ изъ печати вышедшій *нѣмецко-чехскій* словарь.

Касательно мнѣнія Г. Копитаря, о знаніи рускаго языка, и о занятіяхъ руской академіи, могу вамъ сказать, что онъ *теоретически* разумѣетъ поруски хорошо, и читаетъ всѣ занятія россійской академіи съ величайшею радостію (наипаче ваши сочиненія), но сожалуетъ, что здѣсь весма мало рускихъ книгъ! (Естьли бы я имѣлъ щастіе достать пензію отъ двора рускаго или отъ академіи, я давно уже желалъ перепечатывать здѣсь знатнѣйшія рускія книги для южныхъ Славенскихъ народовъ, и такъ сдѣлалъ бы южнымъ славянамъ пользу, а рускому слову славу; но я теперь живу въ величайшемъ убожествѣ, такъ что чрезъ полъ года буду принужденъ совсѣмъ оставить Вѣну и литературу, и поѣхать въ Венгрію въ какую-нибудь деревню, и стараться, чтобы не умерлъ съ голоду. Ибо вы знаете, какое награжденіе отъ трудовъ своихъ, и въ просвѣщеныхъ народахъ имѣютъ писатели, которые пишутъ объ *языкѣ!*). Добровскій занимается печатаніемъ славенскія грамматики, Копытарь же собираніемъ *славенскаго словаря;* а потомъ желаетъ

Копытарь въ какомнибудъ нѣмецкомъ журналѣ значить (anzeigen) всѣ рускія книги, которыя мы здѣсь имѣемъ.

Кромѣ двѣ части нѣмецко-чехскаго словаря, Гомеровой Иліяды и три экземпляра слова о полку Игоревѣ, присылаю вамъ также „Ѡпѵстнагѡ слова архіерейскагѡ примѣръ“, и нѣколько додатковъ къ сербскимъ вѣдомостямъ, и одно объявленіе о третьей части народныхъ сербскихъ пѣсней.

въ прочемъ вручая себе милости вашей, с величайшимъ высокопочитаніемъ честь имѣю быть

вашего высокопревосходительства милостиваго государя

Въ Вѣнѣ 8го августа 821.

Покорнѣйшимъ слугою
Вукъ Стефановичъ.

[Сборникъ втор. отдѣл. Им. Ак. Наукъ кн. 37. стр. 582]

5.

Ваше Высокопревосходительство,
Милостивый Государь!

Я писаль вамъ прежде нѣкоего времени, и надѣюсь что вы письмо мое ужь получили; а теперь улучивъ извѣстный случай не пропускаю прислать вамъ нѣсколько новыхъ додатковъ моихъ къ Сербскимъ вѣдомостямъ, между которыми есть „писмо Димитрију Фрушићу“, о величайшей разности между *Сербско-Славенскими* и *Руско-Славенсками* книгама, это есть: во всѣхъ Сербскихъ книгахъ, печатаныхъ въ Венеціи и въ прочихъ мѣстахъ по нашимъ краямъ, к[ак]ъ и въ древнѣйшихъ рукописяхъ, находится въ многихъ реченіяхъ, *е* идѣже въ Россіи печатаныхъ я, н. п. *кнезъ, клетва, месо, име, сѣме, молюсе*, и пр.; а въ Руско-Славенскихъ *князь клятва, мясо, имя, сѣмя, молюся*, и пр.; я объ этомъ писалъ настоящее писмо прежде два года, а теперь далъ его печатать; и желалъ бы, что бы вы это совершено разумѣли.

2/14. Септ. 821.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 2843]

6.

Ваше Высокопревосходительство,
Милостивый Государь!!

Я писаль Вашему Високопревосх. 8-г Авсгуста и 2-го Сентября прошлаго года и послалъ вамъ нѣсколько книжек; не знаю получили ли въ мои присилки. — По сихъ дняхъ вышла изъ печати Славенская Граматика Г. Добровскаго, сочинитель ея предалъ мнѣ два эгземпляра (съ письмомъ на васъ) для посилки вамъ, которые я имѣю честь вамъ препроводить.

Въ прочемъ вручая себе милости Вашего Высокопревосходительства съ величайшимъ высокопочитаніемъ имѣю честь бытъ

14. Февруарија (по наш.) 822.

В. Высок.
нижайшимъ слугою.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 2844]

7.

Ваше Высокопревосходительство,
Милостивый Государь!

Послѣднее письмо ваше я имѣлъ честь получить отъ 18-го Октября 1820. года. Потомъ я писалъ вамъ 8-га Августа и 2-га Сентября 1821. года, и 14-га Февраля и 23-го Марта и 21-го Априля 1822. года. Всѣ сіи посылки я отдавалъ въ здѣшнюю канцелярію Россійскаго посольства, но не знаю получили вы ихъ.

Знаменитый Сербскій Славянинъ, Свято-Георгіевскаго (въ Банатѣ Темесварскомъ сушаго) манастыря Архимандритъ, Господинъ Павелъ Кенгелацъ отдалъ мнѣ въ Темесварѣ у сего прилагаемыя двѣ своя книги („Естествословіе“, и „Бытіясловіе“) для присланія въ Императорскую Россійскую Академию, которыя теперь, вмѣстѣ съ Бесѣдовникомъ Илличко-Италіянскимъ честь имѣю къ вамъ препроводить. Особенномъ

честію и награжденіемъ послужитъ мнѣ извѣстіе, что вы всѣ мои посылки вѣрно получили.

Поручая себя милости и благосклонности Вашего Высо копревосходительства съ глубочайшимъ высокопочтеніемъ честь имѣю быть

въ Вѣнѣ 26-го Февр. 823. года.

В. Высокопр.
нижайшимъ слугою
В. С.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 2845]

8.

Государь мой Вукъ Стефановичъ!

Я очень виноватъ передъ вами: на многія письма ваши и присылки разныхъ не отвѣчалъ. Но тѣмъ не менше вамъ за оное благодаренъ. Послѣднее письмо получилъ я отъ васъ вмѣстѣ съ присланными отъ Архимандрита Павла Кенгелаца книгами сочеченія его, подъ названіемъ *Естествословія* и *Всемірнаго сбытіясловія*. Я прилагаю при семъ письмо къ нему и прошу васъ оное ему доставить. Также естьли отъ него что въ отвѣтъ получите, то пожалуйте пришлите къ намъ. Вѣроятно, ежели не издана еще имъ вторая часть *Всемирнаго сбытіясловія* (ибо я получилъ только первую), то будетъ издана, и въ такомъ случаѣ попросите его, что бъ и оную къ намъ прислалъ. Вы нѣкогда присылали въ Академію листочки Сербскихъ вѣдомостей. Нехудо когда бы вы всѣ, сколко ихъ по нынѣ издано, собрали въ одну или двѣ книги переплетныя, и къ намъ прислали; ибо въ присыланіи по листочкамъ они теряются. Больше всего почитаю я себя виноватымъ передъ господиномъ *Милетичемъ*, къ которому прилагаю при семъ письмо, и прошу васъ ему оное доставить. Не поставте мнѣ въ вину прошедшее молчаніе мое и продолжайте по прежнему писать и присылать, что за благо разсудите. Академія будетъ вамъ за то весьма благодарна, и я также. Я говорилъ объ васъ князу Голицыну и онъ увѣрилъ меня, что вы за переводъ библіи на сербской языкъ удовлетворены по условію съ вами.

Естьли обстоятельства ваши не позволяють вамъ оставаться въ Вѣнѣ, и естьли вы пожелаете имѣть какое нибудь званіе при нашемъ посольствѣ, то увѣдомете меня, я постараюсь похлопотать объ васъ, можетъ быть и удастся мнѣ доставить вамъ какое нибудъ мѣсто, могущее приносить вамъ нѣкоторое пособіе. — Съ истиннымъ почитаніемъ навсегда пребываю,

С. Петербургъ
5. Мая 1823. года.

вашъ, государя моего
покорный слуга
Александръ Шишковъ.

[Споља:] Милостивому Госуларю моему
Господину Вучу Стефановичу
въ Вѣнѣ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2846]

9.

Ваше Высокопревосходительство,
Милостивый Государь!

Мѣсяца Ноября 9. Числа я одталъ въ здѣшнюю канцеларію Рускаго посолства одинъ пакетъ на имя В. В., и надѣюсь что вы его давно ужь получили. Въ помянутомъ пакетѣ я намѣренъ былъ послать вамъ цѣлый Богемскій Словарь Професора Палковича; но боясь что бы тогда отправляющемуся куріеру не показался пакетъ мой великъ, что бы его не оставилъ здѣсь до другаго случая, я послалъ вамъ только первую часть, а вторая, хотя я думалъ ее послать вамъ при первомъ случаѣ, осталась, по причинѣ разныхъ препятствіи, до сего дня.

Честь имѣю послать В. В. двѣ книжечки моихъ опытовъ (огледи) Св. Писанія на Сербскомъ язикѣ. Хотя я не сумнѣваюсь, что В. В. извѣстна исторія Сербскаго перевода Н. З. однако осмѣливаюсь вамъ сказать объ ономъ нѣсколько словъ. Для лучшаго уразумѣнія сихъ произшествіи я спишу вамъ здѣсь вѣрную копію съ уговора, на требованіе В. М. Попова. въ домѣ его, мною подписаннаго. Вотъ она: „Комитетъ Рос„сійскаго Библейскаго Общества пріемля вызовъ находящагося „нынѣ здѣсь Сербскаго уроженца Г-на Вука Стефановича

„извѣстнаго по литературнымъ трудамъ своимъ перевесть на „Сербскій языкъ книгу Новаго Завѣта, и имѣть смотрѣніе за „печатаніемъ оной, положилъ воспользоваться симъ удобнымъ „случаемъ для споспѣшествованія распространенію чтенія Слова „Божія между единоплеменнымъ и едиповѣрнымъ намъ народомъ „Сербскимъ. Въ вознагражденіе за сей предпріемлемый Г-номъ „Вукомъ Стефановичемъ трудъ Комитетъ и опредѣляетъ ему „пять тисячь рублей, выдачу коихъ предположилъ произвести „въ пять различныхъ терминовъ, смотря по успѣху въ про„изводствѣ означеннаго перевода и печатанія онаго, а имянно: „первую тысячу рублей выдать предъ обратнымъ Г. Вука Сте„фановича отъѣздомъ отсюда; а потомъ переводить въ мѣсто „его пребыванія; вторую тысачу рублей по полученіи отъ него „перваго начисто отпечатаннаго листа Евангелія отъ Матѳея; „третью по полученіи перваго листа изъ Евангелія отъ Іоанна; „четвертую когда печатаніе дойдетъ до посланія къ Коринѳя„номъ, и на конецъ, послѣднюю пятую тысячу рублей, пе„ревести въ выдачу по окончаніи всего Изданія. О способахъ „къ напечатанію Сербскаго Новаго Завѣта, Комитетъ велико„британскаго и иностраннаго Библейскаго Общества, пріем„лющій въ семъ Изданіи равномѣрно участіе, не оставитъ войти „въ сношеніе съ извѣстнымъ въ Вѣнѣ Г. Купитаромъ, который „можетъ также увѣдомлять объ успѣхахъ въ производствѣ сего „дѣла“.

Уговоръ сей заключенъ 15. Априля (1819.); я отправился изъ Петербурга въ мѣсяцѣ Іюнѣ, а пріѣхалъ въ Вѣну въ Сентябрѣ, и еще не нашелъ ни слова о обѣщанномъ учрежденіи къ печатанію перевода моего! Я принялся за переводъ и продолжалъ оный безпреривано. Между тѣмъ узнавъ что въ Вѣнѣ запрещено печатать книги Библейскаго Общества, я увѣдомилъ объ этомъ Комитетъ чрезъ В. М. Попова, и предложилъ Сербскій переводъ печатать въ Лейпцигѣ. На сіе извѣстіе и предложеніе я получилъ отвѣтъ послѣ половины года! Но какой отвѣтъ? Теперь только представилось нужнымъ Комитету, что переводы имъ издаваемые должны имѣть одобреніе начальствующаго Духовенства того народа, для коего оные предназначаются; и по сему что бы я постарался переводу моему достать одобреніе отъ (Австрійско-)Сербскаго Митрополита Стратимировича! Между тѣмъ „Комитетъ оставался при прежнемъ предположеніи, произвести напечатаніе сіе въ Вѣнѣ, въ Офенѣ, или въ другомъ какомъ городѣ Австрійскихъ владѣній“. — Когда я

на сіе отвѣтствовалъ, что напечатанія сего въ Австрійскихъ владѣніяхъ произвести, и переводу Сербскому одобренія отъ Митрополита Стратимировича получить *не возможно;* и что въ уговорѣ моемъ съ Комитетомъ нѣтъ ни слова о таковомъ одобреніи; тогда Комитетъ требовалъ что бы я переводъ мой послалъ ему въ Петерсбургъ. Я перевода не хотѣлъ дать безъ денегъ, но требовалъ, что бы мнѣ здѣсь при врученіи перевода данно было 2.000 рублей, а остальныя 2.000 р. что бы мнѣ Комитетъ послалъ по полученіи перевода и одобренія оному. Комитетъ не хотѣлъ на сіе согласится, но писалъ мнѣ (третій разъ) что бы я манускриптъ перевода моего вручилъ Графу Головкину, бывшему тогда здѣсь Рускому посланнику, которому писалъ президентъ Р. Б. Общества, что бы онъ его отправилъ въ Карловцы Митрополиту Стратимировичу на разсмотрѣніе и одобреніе. Такимъ образомъ видя, что Комитетъ Р. Б. Общества не держитъ заключеннаго со мною уговора и не уважаетъ моихъ предложеній, я болѣе не хотѣлъ ему писать ни слова, но сказалъ Графу Головкину, что я манускрипта моего не хочу дать пока мнѣ Комитетъ не заплатитъ 4.000 рублей; при томъ еще сказалъ ему причины, для чего не можно отъ Митрополита Стратимировича требовать и получить одобренія. Графъ Головкинъ призналъ справедливость мою и въ томъ и въ другомъ, и обѣщалъ мнѣ исходатайствовать всѣ 4.000 рублей; но какъ я тогда отправлялся въ Венгрію, то онъ уговорилъ менѣ, оставить манускриптъ подъ печатанію моею въ канцеляріи здѣшняго Рускаго посолства подъ расписку, да бы онъ его, не прежде какъ по полученіи 4.000 р. могъ отправить Комитету въ Петерсбургъ. Потомъ чрезъ три мѣсяца здѣшнее Руское посолства послало мнѣ въ Венгрію 2.000 р. съ увѣреніемъ, что и остальныя 2.000 воспослѣдуютъ скоро.

Комитетъ Р. Б. О. получивъ манускриптъ перевода моего, отправилъ оный на разсмотрѣніе въ Бесарабскую область бывшему Сербскому Митрополиту Леонтію, Греку, не знающему по Сербски ни говорить, кольми паче судить объ языкѣ и переводѣ. Леонтій признаясь что онъ не въ состояніи судить о Сербскомъ переводѣ, просилъ Статскаго Совѣтника и кавалера Аѳанасія Стойковича, хотя и произходящаго отъ Сербскихъ предковъ, но родившагося и возпитавшагося въ Венгріи, дать свое мнѣніе на сей переводъ. Стойковичъ, съ одной стороны и самъ не зная хорошо по Сербски, а съ другой можетъ

быть имѣя въ виду собственнія выгоди надѣясь при такомъ случаѣ получить по крайней мѣрѣ еще одинъ крестъ или чинъ, сказалъ, ято переводъ мой безъ поправленія не достоинъ печатанія. На таковое обявленіе М. Леонтія и Стойковича Комитетъ поручилъ Стойковичу, исправить мой переводъ, который поправивъ или лучше испортивъ больше половины моего манускрипта объявилъ Комитету, что онъ даромъ составитъ ему со всѣмъ новый переводъ лучшій моего. —

Между тѣмъ Графъ Головкинъ оставилъ Вѣну, и я не получилъ отъ Комитета болѣе ни копейки. По пришествіи моемъ въ Лейпцигъ 1823. года, я писалъ Комитету 4-го Апрѣля чрезъ В. М. П., и просилъ о высылкѣ мнѣ остальныхъ двухъ тысячь рублей, въ слѣдствіе чего В. М. Поповъ возвратилъ мнѣ 18. Октября Стойковичемъ изпорченный (и можетъ быть нѣсколько разъ списанный) манускриптъ перевода моего, съ изявленіемъ что оный оказался неисправнымъ и недостойнымъ для изданія негоднымъ и что по сему я не имѣю права требовать отъ Комитета остальныя 2.000 р. Послѣ сего я не писалъ Комитету ни слова, но непремѣнно думаю, что я имѣю совершенное право требовать отъ Комитета еще 2.000 р. по слѣдующимъ причинамъ: 1). Что въ уговорѣ моемъ съ Комитетомъ не было ни слова о разсматриваніи и одобреніи перевода моего; но Комитетъ поручилъ мнѣ составить переводъ по моемъ благоразсужденіи. 2). Что переводъ мой, какъ всякой манускриптъ, имѣлъ только свою настоящую цѣну пока былъ въ рукахъ моихъ; а коль скоро Комитетъ получилъ его и имѣлъ у себя полтора года, въ которое время не только Комитетъ, но и Стойковичъ и М. Леонтій, могли сто списковъ снять съ него (не напоминая, что поправками Стойковичевыми такъ изпорченъ, что оригинала на много мѣстъ не можно читать), онъ потерялъ свою цѣну. 3). Я не могу сказать что переводъ мой *совершенъ* ибо совершенство принадлежитъ единому Богу; но при всему этомъ, что Стойковичъ читалъ и употреблялъ мой переводъ, я докажу всѣмъ знатокамъ въ семъ дѣлѣ, что мой переводъ былъ лучше перевода Стойковичева, и что Комитетъ Р. Б. О. по невѣжеству, и судя на лице зряще, предпочелъ худше лучшему. Въ доказательство сего я послалъ въ Лейпцигъ чрезъ Професора Фатера печатать сіи *огледи*. Фатеръ изъ учтивости сказалъ здѣсь, что „Комитетомъ Р. Б. О. издаваемый Н. З. на нарѣчій употребляемомъ Сербскимъ духовенствомъ въ Венгрый“; а по истинѣ надобно было бы сказать, что это будетъ

никакій языкъ, и *никакое нарѣчіе*, но безправилная и безпримѣрная смѣсь Сербскаго, Славянскаго и Рускаго языковъ.

Что теперь дѣлается съ переводомъ Стойковичевымъ, это знаютъ В. В. лучше меня. По мнѣнію моему лучше бы было народъ Сербскій надѣлить книгами Св. Писанія на *Славянскомъ* языкѣ, нежели такимъ переводомъ портить оба языка, (но на всякой случай Ком. Р. Б. долженъ мнѣ заплатить еще 2.000 р.).

Я совершенно надѣюсь, что В. В. скоро ощастливите меня или пенсію по моему старому желанію и покорнѣйшему прошенію, или какимъ нибудь званіемъ (н. п. по Славянскимъ дѣламъ) при здѣшнемъ Рускомъ посолствѣ по вашему милостивому обѣщанію отъ 5. Мая 1823. года. За сіе превеликое щастіе я съ моимъ семеиствомъ буду вамъ обязанъ вѣчною благодарностію, и безпрестанно буду стараться показывать себя достойнимъ милостиваго покровительства и благодѣанія вашего.

Я имѣлъ щастіе съ величайшимъ восторгомъ души моея читать въ разныхъ Нѣм. вѣдомостяхъ ваша слова о пользѣ и о вредѣ наукъ, о цензурѣ и пр. Ахъ! какь бы мнѣ хотѣлось, сіи слова читать на Рускомъ языкѣ!

Съ величейшею печалію я читаль здѣсь въ разныхъ вѣдомостяхъ о тамошнемь наводненіи, но теперь благодарю Бога, что оно не причинило такога вреда, какъ въ началѣ писано было.

Прошу покорнѣйше, вскорѣ ощастливить меня милостивымъ отвѣтомъ вашимъ.

Поручая себя вашей милости и покровительству, съ глубочайшимъ высокопочтеніемъ, честь имѣю быть,

Вѣна 14. Генваря 825. года.

Милостивый Государь,
Вашего Высокопревосходительства
покорнѣйшимъ слугою
В. С. К.

Первыя извѣстія о случившемся томъ наводненіи были погрузили меня въ великую печаль; но благодареніе Богу, что оны были слишкомъ увеличены.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 2847]

10.

Милостивый Государь мой
Вукъ Стефановичъ.

Въ слѣдствіе всеподданнѣйшаго представленія моего Государю Императору о ученыхъ занятіяхъ вашихъ, приносящихъ особенную пользу Славянской Словесности, Его Императорское Величество всемилостивѣйше повелѣть соизволилъ: производить вамъ изъ Государственнаго казначейства по 100 червонныхъ ежегодно, которые и будутъ доставляться къ вамъ по истеченіи каждой трети посредствомъ Вѣнской Нашей Миссіи. Препровождая къ вамъ копію съ Высочайшаго указа въ 4. день іюня сего года состоявшагося, о производствѣ вамъ означеннаго пансіона, и искренно поздравляя васъ съ сею Монаршею милостію, имѣю честь быть съ истиннымъ почтеніемъ и преданностію, вашимъ

№ 881.
21. іюня 1826.

Доктору В. С. Караджичу.

Милостивый Государь мой
покорнѣйшимъ слугою
Александръ Шишковъ.

[Спољa:] Господину
Доктору Вуку Стефановичу Караджичу
à Monsieur
Monsieur Vouk Stephanovitz
à Vienne
въ Вѣнѣ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2848]

11.

Землинъ 5. Юлья 826.

В. В.
М. Г.

Съ величайшею радостію я имѣлъ щастіе увѣдомиться изъ письма Ш. И. К. отъ 26. Мая, что В. В. изходатайствовали мнѣ у Г. И. 100 ч. ежегодной пенсіи. За сію превеликую милость, которую вы даровали мнѣ и семейству моему новую щастливую жизнь, я не знаю какъ благодарить В. В. Святѣйшая

должность моя останетъ до конца жизни моей, съ семействомъ моимъ безпрестанно молиться Богу за здравіе Г. И. и В. В., и за благоденствіе Государства Россійскаго; а величайшее мое стараніе будетъ, показивать себя достойнымъ милости и покровительства В. В.

Вскорѣ отправлюсь я отсюди опять въ Вѣну къ моему, теперь щастливому семейству.

Поручая себя всегдашней милости и покровительству В. В. съ глубочайшимъ высокопочтеніемъ и безконечною благодарностію честь имѣю быть.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 2849]

12.

В. В.
М. Г.

По прибытій моемъ изъ Землина въ Вѣну я имѣлъ щастіе получить высокопочтеннѣйшее письмо В. В. отъ 21. Іюня, съ приложеною копіею съ высочайшаго указа о производствѣ мнѣ пансіона, который Государь Императоръ по ходатайству В. В. всемилостивѣйше благоволилъ пожаловать мнѣ, и которымъ я уже и пользуюсь. Никакое слово не можетъ изразить моихъ чувствъ по отношенію къ преблагословенной и священой особѣ Е. И. В. и къ истинно Христіянской душѣ В. В. за сію великую и высокую милость, которою дарованна мнѣ и семейству моему новая жизнь. Единъ Богъ своею небесною Благодатію наградитъ такихъ Благодѣтелей, а я съ моимъ семействомъ не престану молиться ему, и стараться по моимъ силамъ содѣлаться болѣе достойнымъ Монаршей милости Е. И. В. и высокаго покровительства В. В.

Поручая себя всегдашней милости и покровительству В. В. съ глубочайшимъ высокопочтеніемъ и безконечною благодарностію честь имѣю быть

Вѣна 6. Октября 826.

М. Г.
В. В.

покорнѣйшимъ слугою
В. С. К.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 2849а]

13.

В. В.

М. Г.

Долгомъ поставляю извѣстить В. В., что я на позываніе кн. М. О. отправляюсь въ Сербію. Я надѣюсь тамъ по крайнѣй мѣрѣ собрать еще народныхъ Сербскихъ пѣсней и разныхъ записокъ, касающихся до Исторіи Славянской Литературы. Какъ мое семейство между тѣмъ остается здѣсь, то я подалъ прошеніе Е. В. В. Г. Д. П. Т. что бы всевысочайше пожалованная мнѣ пензія посредствомъ В. В. отдаванна была женѣ моей Аннѣ.

Честь имѣю послать В. В. для Академіи одинъ эксемпляръ Serbische Hochzeitslieder.[1]

Поручая себя милости и покровительству съ глубочайшимъ высокопочтеніемъ и равноюже преданностію честь имѣю быть

[1, I, 1827.[2]]

М. Г. В. В.

покорнѣйшимъ слугою
В. С. К.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 2850]

14.

В. В.

М. Г.

Получивъ новую жизнь и новый способъ для занятіи моихъ отъ милости благодѣтельнѣйшаго Монарха, священною обязанностію щитаю повергнуть къ стопамъ Его ничтожный плодъ посильныхъ трудовъ моихъ, Даницу на 1827-мой годъ (содержащую & с.) въ знакъ безпредѣлной благодарности къ превознесенной особѣ Его И. В.

[1] Било још на избрисано: Честь препроводить къ В. В. два эксемпляра Банатскаго Алманаха, врученные мнѣ издателемъ оныхъ Димитріемъ Пантелеимоновичемъ Тироломъ.

[2] Упореди писмо Д. П. Т. од тог датума.

Впрочемъ по елику помянутое монаршее благодѣяніе зависило и зависитъ отъ В. В., то и вышеозначенное благоговѣйное жланіе мое отдаю на произволеніе вашей высокой мудрости.

При семъ имѣю честь препроводить еще 2 экземпляра тойже Даницы, одинъ для библиотеки В. В. & с. 2) пакетецъ из Праги на имя В. В. 3) — 4).

На конецъ съ глубочайшимъ высокопочтеніемъ увѣдомляя В. В., что К. М. О. возвратилъ меня опятъ въ Вѣну, съ препорученіемъ купить типографію для Сербіи, и скорбя, что такимъ образомъ бывъ тамъ не имѣлъ возможности заняться соб. народныхъ Сербскихъ пѣсней и другихъ литт. записокъ, я препоручаю & с.

Вѣна 21. Мая 827.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 2851]

15.

Его В. В. & с.

Д. Ф. В. С. К.

Всепокорнѣйше прошеніе.

Зная изъ многихъ опытовъ, сколько нужно и сколько полезно Р. покровительство для спокойнаго и болѣе успѣшнаго продолженія моихъ литературныхъ занятій, какъ здѣсь въ Вѣнѣ, такъ наипаче въ преднамѣреваемомъ путешествіи въ южные Славянскіе краи, и предполагая, что о таковомъ покровительствѣ достаточно бы свидѣтельствовалъ Академическій дипломъ, утверждающій меня въ званіи корреспондента, наипаче при препорученіи меня отъ В. В. здѣшнему Им. Р. посольству, я осмѣливаюсь снова безпокоить В. В. покорнѣйшею прозьбою, доставить мнѣ вышеозначенніе способы для моихъ занятій, и снова обязать меня вѣчною благодарностію къ вашимъ высокимъ и незабвеннымъ милостямъ.

Вѣна 21. Мая 827.

В. К.

[Споља:] Его Высокопревосходительству Господину Адмиралу, Государственнаго Совѣта Члену, Сенатору, Министру народнаго просвѣщенія, Главноуправляющему дѣлами иностранныхъ исповѣданій, Россійской Академіи Президенту и разныхъ орденовъ кавалеру

Александру Семеновичу, **Шишкову**

въ *Санктпетербургѣ.*

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 2851а]

16.

Во изъявленіе безпредѣльной благодарности къ высокимъ благодѣяніямъ, я желалъ бы посвятить Вашему Высокопревосходительству издаваемую мною Даницу за 1828. годъ. Но какъ по здѣшнимъ законамъ не можетъ быть напечатано сіе посвященіе безъ письменнаго согласія отъ той особы, которой, посвящается: по сему В. В. покорнѣйше прошу ощастливить меня согласіемъ на таковое мое намѣреніе, и собственноручно засвидѣтельствовать объ ономъ на прилагаемомъ при семъ посвятительномъ письмѣ.

Вѣна 21. Сентября 827.

Вашего Высокопревосходительства
Милостиваго Государя

покорнѣйшій слуга.

[Посветно писмо:]

Ваше Высокопревосходительство,
Милостивый Государь!

Издавая Даницу за 1828. годъ стоящую наипаче въ филологическихъ изслѣдованіяхъ по части одного изъ Славянскихъ языковъ, я хочу присавокупить нѣкоторый лучь ко тому свѣту, который распространяется нынѣ надъ древнѣйшимъ и многочисленнѣйшимъ поколѣніемъ въ свѣтѣ.

Но въ семъ родѣ просвѣщенія, глубокими познаніями и высокими способами содѣйствованія никто столько не оказалъ услугъ наукамъ, и отъ плодовъ ихъ, наипаче въ саду оте-

чественной мудрости, никто столько не вкушаетъ чистѣйшей радости, какъ В. В. въ очахъ коего насаждается онъ и прозябаетъ.

Въ такомъ увѣреніи, которое неотдѣльно отъ чувствъ благодарности всякаго любящаго священную древность Славянъ, и которое преимущественно занимаетъ мою душу, я приношу Тебѣ, о Меценатъ! сей трудъ мой, какъ нѣкоторый плодъ, хотя и скудный самъ въ себѣ, но по обиліи усердія приносящаго Тебѣ единому принадлежащій.

Вѣна 21. Сентября 827.

Милостивый Государь,
Вашего Высокопревосходительства

покорнѣйшій слуга
В. С. К.

Его Высокопревосходительству
Господину Министру народнаго просвещенія
и Президенту Императорской Россіской Академіи
А. С. Ш.

[Вуков конценат у арх. С. К. Академије бр. 2852]

17.

В. В.
М. Г.

Сентября 21-го сего года я имѣлъ смѣлость по почтѣ послать къ В. В. письмо, на которое, къ величайшему сожалѣнію, до сего дня не имѣлъ щастія получить отвѣта, и таковымъ образомъ не могъ имѣть удовольствія, посвятить имени В. В. издаемую мною Даницу за 1828. годъ.

Впрочемъ одинь егземпларъ оной имѣю честь послать для Академіи, а другой для собственной библіотеки В. В.

Вмѣсть съ симъ я осмѣливаюсь возобновитъ отъ 21. Мая посланное мною къ В. В. покорнѣйшее прошеніе о изходатайствованіи мнѣ Россійскаго покровительства, и изяснитъ предъ вами, что въ-семъ отношеніи всего бы полезнѣе мнѣ былъ Русскій *паспортъ* для литературнаго путествія по южнымъ Славянскимъ краямъ, я имянно: по Сербіи, Босніи, Герцего-

винѣ, Черной горѣ, Болгаріи, Албаніи, и Аѳонской горѣ.[1] И по елику я думаю, что таковый видъ не иначе виданъ быть можетъ, какъ въ силу высочайшаго соизволенія, а въ семъ случаѣ можетъ быть нужно и В. В. благоугодно будетъ представить на Монаршее воззрѣніе какой либо плодъ моихъ трудовъ въ доказательство ползы предполагаемаго путешествія, то для сего прилагаю при семъ особенный экземплярь издаваемой мною Даницы за 1828. годъ, присовакупляя такъже и то, что цѣлію таковаго путешествія было бы: 1.) Собираніе народнихъ Сербскихъ и Болгарскихъ пѣсней и съ ними соединеныхъ обычаевъ; 2.) Испытаніе разныхъ Славянскихъ нарѣчіи; 3.) Изъисканіе и описаніе Славянскихъ рукописей и старинныхъ печатанныхъ книгъ и 4.) Замѣчанія относящіяся до Географіи и Статистики тѣхъ земель и народовъ.

Препровождая къ В. В. сіе покорнѣйшее прошеніе и поручая себя вашему отеческому покровительству съ глубочайшимъ высокопочтеніемъ и безпредельною благодарностію честь имѣю быть

Вѣна 10. Декабря 827.

М. Г. В. В.

покорнѣйшимъ слугою.

[В. ков концепат у арх. С. К. Академије бр. 2853]

18.

Ваше высокопревосходительство, милостивый государь!

Съ глубочайшимъ высокопочтеніемъ честь имѣю послать вашему высокопревосходительству два экземпляра моей новой книги „Милош Обреновић“, одинъ для Академіи, а другой

[1] Било даље на избрисано: Таковый пашпортъ былъ бы мнѣ весьма полезенъ, а къ исходатайствованію онаго, надѣюсь не будетъ никакія непреодолимыя препятствія, ибо теперь извѣстно всему свѣту, что отечество мое, Сербія, имѣетъ щастіе гордиться сильнымъ покровительством Россійскаго Императора, сколько же вящшее право на покровительство сіе надѣюсь имѣть я, котораго В. В., ощастливили и пенсіею Монаршею. Какъ теперь Сербская типографія, для которой К. М. О. возвратилъ меня изъ Сербіи въ Вѣну, отложена до окончанія политическихъ дѣлъ въ Константинополѣ, то бы я, снабдѣнъ таковымъ пашпортомъ, какъ настоящій *Русскій путешественикъ*, въ началѣ мѣсеца Апрѣля 1828. года предпринялъ путешествіе въ Сербію, и потомъ по обстоятельствам далѣе.

для собственной библіотеки вашего высокопревосходительства: также двѣ книжки протестантскаго священника Коларя, и одно письмо отъ здѣшняго библіотекаря и цензора Г-на Копытаря.

Въ особенныхъ двухъ пакетахъ на имя вашего высокопревосходительства я предалъ въ здѣшнюю канцелярію россійскаго посольства двѣ славянскія книги древней сербской печати, „трішды“ или „трьпѣсньцы“, печатанные въ Скадарѣ (Skutari) 1563. года, и „л-т-ргіе“ печатанныя „оубнеціех“ (въ Венедигѣ) 1554. года, которыя прошу ваше высокопревосходительство препроводить въ академію. Первая сихъ книгъ очень рѣдка и въ нашихъ краяхъ, только жаль, что послѣдніе и начальные листы ея несовсѣмъ цѣлы и чисты; но, можетъ быть, по времени удастся мнѣ гдѣ нибудь отъискать и лучшій сего экземпляръ.

При семъ случаѣ осмѣливаюсь напомнить вашему высокопревосходительству о покорнѣйшемъ моемъ прошеніи отъ 21-го мая прошлаго года, возобновленномъ потомъ въ письмѣ отъ 10-го декабря. Всякой день я болѣе чувствую нужду въ россійскомъ покровительствѣ: теперь на письменное позываніе князя Милоша Обреновича вознамѣрился ѣхать въ Сербію, но болѣе четырехъ недѣль всуе ожидаю пашпорта отъ здѣшняго правительства, и еще не знаю, достану ли оный. Естьли ваше высокопревосходительство благоизволите ощастливить меня рѣшеніемъ по сему дѣлу, то прошу покорнѣйше, отправить оное въ Вѣну, ибо отъ сюди (гдѣ мое семейство остается попрежнему) доставится мнѣ легко, естьли я и въ Сербіи буду.

Поручая себя высокой милости и покровительству вашего высокопревосходительства, съ глубочайшимъ высокопочтеніемъ и равною же благодарностію честь имѣю быть,

Вѣна 21-го августа 1828.

милостивый государь
вашего высокопревосходительства

покорнѣйшимъ слугою
Вукъ Стеф. Караджичъ.

[Сборникъ вт. отдѣл. Им. А. Н. кн. 37, стр. 584]

19.

Государь мой Вукъ Стефановичъ.

Я получилъ письмо ваше и книги, за которыя васъ весьма благодарю, равно какъ и за всѣ присылаемыя прежде. Прошу васъ и на будущее время быть столько же старательными о снабдѣніи Россійской Академіи книгами, какіе появятся, разсуждающія о нашей словесности и языкѣ. Означайте имъ цѣну, Академія съ удовольствіемъ возвратитъ вамъ ваши на то издержки. — Очень сожалѣю, что въ прозбѣ вашей объ исходайствованіи вамъ пашпорта ѣхать въ Сербію, не могу удовлетворить васъ, какъ по болѣзнямъ моимъ, такъ и по другимъ причинамъ. Старайтесь исходатайствовать его самы, а я, хотя бы и желалъ, не могу того сдѣлать. Впрочемъ прошу васъ быть увѣреннымъ во всегдашнемъ моемъ къ вамъ уваженіи, съ которымъ пребываю, вашъ,

С. Петербургъ
Ноября 18. дня 1828. года.

Государя моего
покорный слуга
Александръ Шишковъ.

[Споља:] Государю моему
Вуку Стефановичу Г. Караджичу.

[Вукова напомена:] одговорено 27. Апр. 829.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2854]

20.

В. В.
М. Г.

Высокопочтеннѣйше письмо ваше отъ 18-го Ноября прошлаго года я имѣлъ честь получить въ Сербіи, за которое приношу В. В. чувствителнѣйшую мою благодарность.

Какъ мнѣ, къ щастію удалось достать здѣсь пашпортъ въ Сербію, то я теперъ опять, по приглашенію М. О. верх. в. народа Сербскаго, отправляюсь въ оную на неопредѣленное время. Между тѣмъ естьли приключится В. В. имѣть въ чемъ нибудь надобность въ здѣшнимъ краяхъ, то изволите относться къ Г. Копытарю, костосу Императорской здѣшней библіотеки. который съ радостію послужитъ вамъ во всемъ. А я и въ Сербіи всегда буду почтить величайшею должностію и честію послужить въ чемъ нибудь В. В. или Академіи.

При семъ честь имѣю препроводить къ В. В. одинъ пакетецъ Г. Копытара, и одинъ екземпляръ die Serbische Revolution для Академіи.

Желая отъ всего сердце что бы Господь драгоцѣннѣйшее здравіе В. В. укрѣпилъ еще на многая лѣта, и поручая себя вашей милости и покровительству, съ глубочайшимъ высокопочтеніемъ и безконечною благодарностію честь имѣю быть

Вѣна 27. Апрѣля 829.

В. В.

М. Г.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 2855]

21.

Ваше высокопревосходительство,
милостивый государь

Съ величайшею радостію и благодарностію я имѣлъ честь отъ бывшихъ проплаго года въ С. Петербургѣ депутатовъ князя Милоша Обреновича слышать, что ваше высокопревосходительство имѣли милость спрашивать обо мнѣ и поздравити мя. Теперь я самъ осмѣливаюсь увѣдомить ваше высокопревосходительство о себѣ. Почти два года я провелъ въ Крагуевацѣ членомъ и директоромъ бывшей сербской законодательной коммиссіи, потомъ одинъ годъ въ Бѣлградѣ президентомъ уѣзднаго и городскаго магистрата бѣлградскаго. Нинѣ же съ одной стороны состояніе моего здоровья, которое чрезъ прошлые три года изъ разныхъ причинъ въ Сербіи хуже стало; съ другой — очевидная невозможность, въ нинѣшнихъ обстоятельствахъ при-

несть въ Сербіи какую-либо пользу, которой бы не могъ принесть каждый простой сербинъ; съ третьей же — страстное желаніе, пользуясь по ходатайству вашего высокопревосходительства всемилостивѣйше пожалованною мнѣ монаршею пенсіею, продолжать мои прежнія — литературныя — занятія, принудили меня оставить въ Сербіи и службу и жалованье. Безъ милостивѣйшей монаршей подпоры я бы теперь, отягощенъ семействомъ (состоящимъ изъ жены и пять малолѣтныхъ дѣтей) и слабостію здоровья, подверженъ былъ величайшей бѣдѣ, которая смертнаго въ мірѣ семъ постигнуть можетъ. За сію превысокую милость единъ только Богъ можетъ наградить и великодушнаго государя и васъ.

Народныхъ Сербскихъ (геройскихъ) пѣсней я собралъ въ Сербіи вновь довольное число (почти равное тому, какое напечатанно въ Лейпцигѣ 1823. года въ второй и третьей частяхъ), также *пословицъ*, и около двѣ тысячи *словъ*, не имѣющихся въ моемъ словарѣ. Какъ для изданія сихъ дѣлъ, такъ и для воспитанія дѣтей, которые величайшій предмѣтъ моей заботы, я вознамѣрился будущаго лѣта опять возвратиться въ Вѣну, откуда по прежнему начну слать въ академію книги. Естьли бы угодно было вашему высокопревосходительству ощастливить меня какимъ нибудъ новымъ препорученіемъ со стороны академіи, или только драгоцѣннымъ письмомъ вашимъ, прошу покорнѣйше, таковое отправить въ канцелярію россійско-императорскаго посольства въ Вѣнѣ.

Поручая себя всегдашней милости и покровительству вашего высокопревосходительства, съ глубочайшимъ высокопочтеніемъ и безконечною благодарностію честь имѣю быть,

Землинъ 10. декабря
1831. года.

милостивый государь,
вашего высокопревосходительства

покорнѣйшимъ слугою
Вукъ Стеф. Караджичь.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 2856; Сборникъ втор. отдѣл. Им. А. Н. кн. 37, стр. 585.]

22.

Ваше Высокопревосходительство,
Милостивѣйшій Государь!

Прежде шести недѣль прибывъ сюда я имѣлъ щастіе отъ Лазаря Милетича получить посланную мнѣ вашимъ высокопревосходительствомъ книгу, *краткія записки*, за которую, какъ даръ для меня драгоцѣннѣйшій, прошу покорнѣйше принять мою чувствительную благодарность.

Я надѣюсь, что ваше высокопревосходительство получили письмо мое изъ Землина отъ 10. Декабря 1831 года.

Честь имѣю при семъ послать, вашему высокопревосходительству для Академіи одинъ экземпляръ *первой* книги изъ новой сербской типографіи въ Бѣлградѣ, „Саборъ истине и науке“ и одинъ экземпляръ стиховъ Его Императорскому величеству Государю Николаю первому отъ князя и народа сербскаго при случаѣ напечатанія первой букви въ сей новой типографіи. Сія первая книга наипаче достопамятна не только по тому, что *первое* изданіе оной, по совершенномъ напечатаніи, запрещенна еще въ типографіи, хотя въ манускриптѣ одобренна цензурою, и позволеніе къ напечатанію подтвержденно подписаніемъ и печатію князя Милоша Обреновича, но и потому, что сочинитель ея докторъ Стеичь, бывшій тогда первымъ Лейбъ-лекаремъ князя, по сей причинѣ долженъ былъ убѣжать на Австрійскую сторону.

Въ Офенѣ вышла сего года *Библія* такъ называемымъ *Иллирическимъ* нарѣчіемъ (Латинскими буквами — для Сербовъ Римо-католическаго вѣроисповѣданія), переведенная извѣстнымъ Славонскимъ Писателемъ Францисканомъ Катанчичемъ. Естьли бы я зналъ что Академія сей книги еще не имѣетъ, то послалъ бы одинъ экземпляръ оной. Въ Офенѣ также печатаются теперь *Славонская (Иллирическая) Грамматика на Нѣмецкомъ языкѣ, и Славянская Грамматика* Землинскаго Греческаго учителя Георгія Захаріяда; какъ только сіи книги будутъ готовы, я постараюсь оныя достать и препроводить къ вашему высокопревосходительству.

Поручая себя всегдашней милости и покровительству Вашего Высокопревосходительства, и по случаю наступленія новаго лѣта желая вамъ новыхъ благъ отъ Господа, съ глубо-

чайшимъ высокопочитаніемъ и безконочною благодарностію честь имѣю быть

Вѣна 28. Дек. 832. года.

Вашего Высокопревосходительства
покорнѣйшій слуга
Вукъ Стеф. Караджичь.

[Оригинал у Потроградској Академији]

23.

Ваше высокопревосходительство
милостивѣйшій государь!

Съ величайшимъ удовольствіемъ я имѣлъ честь получить отъ вашего высокопревосходительства поклонъ, изъявленный мнѣ посѣтившимъ дальнѣйшія сіи Славянскія мѣста г. коллежскимъ секретаремъ Д. Момировичемъ. Таковое милостивое вниманіе ко мнѣ ваше, милостивѣйшій государь, даетъ мнѣ смѣлость, чрезъ него же, г. Момировича, нынѣ въ С. Петербургъ возвращающагося, утрудить васъ изъясненіемъ сколько душевной благодарности за постоянное ко мнѣ благорасположеніе, столько же и причины, по которой я нахожусь теперь въ Рагузѣ.

Съ давняго времени было желаніе мое обѣхать провинціи: Кроацію, Истрію, Далмацію, Боку ди Катаро (австрійскую Албанію) и Черную гору. Предметы сего желанія моего: 1.) продолженіе собиранія сербскихъ народныхъ пѣсенъ: 2.) собираніе народныхъ пословицъ, загадокъ и прочихъ подобныхъ произведеній народнаго духа; 3.) собираніе словъ, неимѣющихся въ моемъ словарѣ; особенное описаніе сербскаго языка, относительно нарѣчій (діалектовъ) его по вышеупомянутымъ мѣстамъ; 5.) описаніе народныхъ нравовъ и обычаевъ; 6.) изысканіе древныхъ Славянскихъ рукописей, могущихъ служить къ объясненію исторіи древней славянской литтературы.

Для приведенія въ исполненіе сего путешествія моего, покойный государственный канцлеръ графъ Николай Петровичъ Румянцовъ опредѣлилъ мнѣ, чрезъ г. дѣйствительнаго статскаго совѣтника Ф. И. Аделунга, въ продолженіе трехъ лѣтъ, содержанія ежегодно по 300. червонныхъ. Опредѣленіе сіе формально состоялось еще въ минувшемъ 1819 году. Но разныя обстоятельства, отъ меня независѣвшія не позволили мнѣ воспользоваться тогда симъ счастливымъ случаемъ, который, впо-

слѣдствіи, по случаю смерти графа Румянцова, вовсе для меня уничтожился.

Нынѣ же, по особенной любви къ познанію сербскаго и вообще славянскаго языка, а также по необходимости въ приготовленіи втораго изданія сербскаго словаря и въ сочиненіи подробнѣйшей сербской грамматики, — я рѣшился предпринять путешествіе по упомянутымъ провинціямъ, не имѣя совершенно никакихъ нужныхъ для того средствъ; ибо, все состояніе мое ограничивается единственно высочайше пожалованнною мнѣ въ 1826 году, по ходатайству вашего высокопревосходительства, пенсіею по 100. червонныхъ въ годъ.

Впродолженіе употребленныхъ уже мною шести мѣсяцовъ въ Черной горѣ, Бокѣ Которской и Рагузѣ, я успѣлъ собрать значительное количество драгоцѣнныхъ матеріаловъ для сербскихъ грамматики и словаря, и продолживъ пребываніе мое въ сихъ предѣлахъ еще до половины наступающаго лѣта, намѣренъ возвратиться чрезъ Далмацію въ Вѣну. Послѣ сего, если позволятъ мнѣ обстоятельства, найболѣе денежныя, я предприму, — для продолженія означенныхъ занатій, — вторичное путешествіе въ Кроацію, Истрію и Далмацію.

Я бы не осмѣлился утруждать ваше высокопревосходительство сими подробностями, еслибы не былъ увѣренъ, что дня родолюбиваго сердца вашего, милостивѣйшій государь, составляетъ пріятнѣйшія и полезнѣйшія упражненія все то, что къ познанію и усовершенствованію языка славянскаго относится.

Изъявляя душевное желаніе мое, что бы всемогущій Богъ укрѣпилъ ваше здоровье и драгоцѣнные дни ваши продолжилъ еще на многія лѣта, я прошу продолженія милостиваго покровительства и благоразположенія ко мнѣ вашего: они увеличатъ безпредѣльную благодарность и признательность, коими я къ особѣ вашей, милостивѣйшій государь, преисполненъ.

Съ глубочайшимъ высокопочтеніемъ и совершеннѣйшею преданностію имѣю честь быть

Генваръ 23. дня 1835. года
Рагуза.

вашего высокопревосходительства
покорнѣйшій и преданнѣйшій
слуга
Вукъ Стеф. Караджичъ.

[Концепат у арх. Срп. Кр. Акад. бр. 2857;
Сборник вг. отдлѣн. Им. Ак. Наукъ кн. 37 стр. 586]

24.

Милостивый Государь,
Вукъ Стефановичь.

Письмо ваше изъ Рагузы отъ 23 числа Генваря сего года я получилъ, и узнавъ изъ содержанія онаго о трудахъ вашихъ на пользу Славянской Словесности начатымъ уже собораніемъ словъ, поговорокъ и прочаго всѣхъ Нарѣчій Югозападнаго края Австріи, для изданія новыхъ, полнѣйшихъ Словаря и Грамматики Сербскихъ, — я предложилъ Императорской Россійской Академіи выдать вамъ на предпринятое вами для того путешествіе по Кроаціи, Истріи, Далмаціи, Провинціи Бока-Катарской и Черногоріи сто червонныхъ.

На сіе предложеніе мое Императорская Россійская Академія изъявила свое согласіе и сдѣлала уже нужное о пересылкѣ къ вамъ означенныхъ денегъ распоряженіе. — Нужнымъ считая васъ, Милостивый Государь, о томъ увѣдомить, имѣю честь быть съ совершеннымъ почтеніемъ и преданностію

С. Петербургъ
$\frac{\text{Маія } 31}{\text{Іюня } 12}$ дня 1835.

Вашъ покорный слуга
Александръ Шишковъ.

[Спољa:] Господину
Вуку Стефановичу Караджичу
№ 69. въ Вѣнѣ

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2858]

25.

Ваше Высокопревосходительство,
Милостивѣйшій Государь!

Возвратившись съ путешествія по южнѣйшимъ Славянскимъ предѣламъ, я имѣлъ щастіе получить здѣсь высокопочтеннѣйшее писмо В. В. отъ $\frac{\text{31. Маія}}{\text{12. Іюня}}$ сего года, и также сто червонныхъ, по милостивому предложенію вашему пожалованныхъ мнѣ Импер. Росс. Академіею на воспомоществованіе по случаю сего путешествія. Симъ новымъ знакомъ вашей милостивой благосклонности ко мнѣ, вы снова столько обязали меня что я не нахожу

словъ къ выраженію сердечныхъ чувствъ безпредѣльной моей благодарности В. Высокопревосходительству.

Въ продолженіи тринадесять мѣсяцовъ, употребленныхъ мною на сіе путешествіе по Черной Горѣ, Паштровичахъ, Боккѣ Которской и Рагузѣ, я успѣлъ собрать неожиданное и немалое количество драгоцѣнныхъ матеріяловъ для сербскихъ Грамматики и Словаря. Въ продолженіе сей зими я буду здѣсь заниматся приведеніемъ въ порядокъ сихъ матеріаловъ, а въ веснѣ будущаго (1836.) года намѣреваюсь продолжить сіе путешествіе по Кроаціи и Истріи, въ вес[н]ѣже 1837. года по Далмаціи.

Не зная, какъ послать Г. Д. Момир. нѣколько обѣщанныхъ книжекъ, осмѣливаюсь приложить ихъ здѣсь въ пакетѣ и покорнѣй. просить В. В., доставить оный Г. Момировичу.

Желая отъ всего сердца, что бы всемогущій творецъ укрѣпилъ ваше здоровіе и продолжилъ драгоцѣнный животъ вашъ еще на многая лѣта, и поручая себя всегдашней вашей благосклонности и покровительству, съ глубочайшимъ высокопочтеніемъ и совершенѣйшею преданностію честь имѣю быть

$\frac{16.}{28.}$ Ноября 835.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 2859]

26.

Ваше Высокопрев.

Милостивѣйшій Государь!

Чрезъ Ивана Логиновича Голенищева Кутузова я имѣлъ щастіе получить поклонъ отъ В. В. Сіе высокое вниманіе возбуждетъ въ душѣ моеи чувства безпредѣльной благодарности которую я ничѣмъ инымъ не умѣю выразить, развѣ безпрестаннымъ стараніемъ о пользѣ Славянской Литературы и молитвою къ всемогущему о драгоцѣнной жизни вашей.

При семъ случаѣ осмѣливаюсь увѣдомить В. В. что я въ теченій прошлаго лѣта сколько обстоятельства позволила продолжалъ извѣстное вамъ путешествіе по Славоніи, Кроаціи и Истріи и могу сказать, что мои труди и издержки не остались

тщетными. Въ будущую весну (въ 1838. году.) я намѣренъ (естьли только возможно будетъ) продолжить путешествіе въ Далмацію.

Поручая себа милости и покровительству В. В. съ глубочайшимъ высокопочтеніемъ и безпредѣльною благодарностію честь имѣю быть

Вѣна 22. Сент. 837. года.

В. В.

покорнѣйшій слуга
В. К.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 2860]

27.

Ваше высокопревосходительство,
милостивѣйшій государь!

Кончивъ по возможности за 5 лѣтъ предпринятое путешествіе, я намѣреваюсь теперь приступить къ печатанію трудовъ моихъ, именно сербскихъ народныхъ пѣсенъ, сербскаго словаря и сербскихъ пословицъ, новымъ и умноженымъ изданіемъ.

При семъ намѣреніи обращая вниманіе на состояніе сербской литературы, и примѣчая, что въ отечествѣ моемъ книжной торговли въ настоящемъ смыслѣ слова еще нѣтъ; что въ немъ большая часть чиновниковъ, которые замѣняютъ велможъ другихъ народовъ, *не знаютъ читатъ;* что въ сопредѣльной оному Венгріи дворяне и прочія отмѣнныя особы естьли что читаютъ, читаютъ на иностранныхъ языкахъ; священики же большею частію худо снабдѣные нуждными потребами стараются преимущественно о жизни, и что такимъ образомъ число сербскихъ читателей ограничивается почти одными бѣдными торгашами, — я предвижу ясно невезможность достигнуть моей цѣли посредствомъ обыкновенной пренумераціи и моими собственными способами.

Но извѣстно, что россійская императорская академія старается не только о россійской словесности, но обращаетъ благодѣтельное вниманіе и на прочія славянскія нарѣчія, найпаче

же въ дѣлахъ, касающихся общей славянской литературы: по сему осмѣливаюсь прибѣгнуть къ вашему высокопревосходительству съ покорнѣйшею прозьбою, обратить благосклонное вниманіе на мое предпріятіе и способствовать къ исполненію онаго дѣятельными мѣрами.

Зная безпримѣрную ревность вашего высокопревосходительства въ содѣйствіи успѣхамъ славянскаго просвѣщенія, и испытавъ столько разъ опыты вашей отмѣнной благодѣтельности ко мнѣ, питаю себя сладкою надеждою, что и настоящее мое прошеніе не будетъ отринуто, и въ семъ случаѣ нуждным почитаю присовокупить здѣсь краткій обзоръ предпринимаемаго моего дѣла, наипаче въ экономическомъ отношеніи.

Во первыхъ, сербскія народныя пѣсни, по крайнѣй мѣрѣ одною третію умноженныя и нуждными примѣчаніями снабдѣнныя, займутъ болѣе ста печатныхъ листовъ, и на бѣлой бумаги будутъ стоить въ числѣ 2.000 экземпляровъ отъ 2.500 до 3.000 гульденовъ серебромъ.

Во вторыхъ, сербскій словарь, имѣющій увеличиться болѣе нежели 13.000 словъ собранныхъ мною, не изъ книгъ, а въ народѣ, составитъ въ прежнемъ форматѣ отъ 50 до 60 печатныхъ листовъ, и обойдется на обыкновенной бумагѣ въ числѣ 2.000 экземпляровъ отъ 2.000 до 2.500 гульденовъ серебромъ.

Въ третыхъ, сербскія пословицы, которыя умножу я по крайней мѣрѣ тысящею вновъ собранныхъ, на 30 листовъ въ числѣ 2.000 экземпляровъ потребуютъ издержекъ отъ 600 до 700 гульденовъ серебромъ.

Къ симъ книгамъ я желалъ бы присовокупить еще нѣкоторыя другія, какъ-то: собраніе сербскихъ сказокъ и загадокъ; разные обычай, миѳологія и повѣрья народа сербскаго и на конецъ сербскую грамматику. Каждая изъ нихъ не больше будетъ книги пословицъ, и не дороже оной станетъ касательно издержекъ изданія.

Естьли россійская императорская академія благоволитъ всѣ сіи книги, или, по крайней мѣрѣ, пѣсни и словарь, издать на свѣтъ своимъ иждивеніемъ, то покорнѣйше прошу ваше высокопревосходительство, что бы деньги, потребныя для изданія пѣсенъ, какъ можно скорѣе, посланы были въ здѣшнее россійское посолство, которое бы на первый разъ дало мнѣ

хотя 1.000 гульденовъ для покупки бумаги, а прочее сохраняло бы у себя до окончанія цѣлаго дѣла. По напечатаніи пѣсней можетъ тотъ часъ начаться печатаніе словаря.

Представляя цѣлый трудъ мой на благоусмотрѣніе россійской императорской академіи, и утруждая ваше высокопревосходительство покорнѣйшею прозьбою обратить на оный благосклонное вниманіе, особитымъ долгомъ почитаю свидѣтельствовать вамъ глубочайшее почитаніе, съ которымъ есмь

Вѣна 6. Декабря 838.

вашего высокопревосходительства

покорнѣйшій слуга

Вукъ Стеф. Караджичь.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 2861; Сборник втор. отдѣл. Им. А. Н. кн. 37, стр. 590]

LXXX.

АВРАМ ЖИВАНОВИЋ

1.

Благородни!
Високоучени Господине!

Словари ваши напечаташесе, раздадошесе, но сви ій Пренумеранти не добише; єръ ови дана добіо самъ писмо ѿ Г. Оберлѣтнанта Миловановича, као доброгъ познаника изъ Кленка и Г. Григорія Живановича изъ Обрежи купца, кои ме моле, будући да самъ близу Беча, да и ѡ тои ствари известимъ. Но я за садъ немогући у Бечъ ићи збогъ послова школски. усудіо самъ се васъ покорно молити, да би ви мене ѡ ствари тои известити изволели макаръ на наиманьой цедульи у Новина, єстели ѿ Г. Славковича, некада књижара Карловачкогъ, комъ су они 20 f. за 2 Еѯемплара предали, — као што сте найпре у обявленію и явили — новце те пріимили, или не, како ће они лако новце Славковичу предате, ако вамъ дао небуде, добити. На краю писма ми пишу, да ако ви изнадьете, да сте 20 f. за 2 Еѯемплара примили, да бы се я постарао, ньима та 2 Словара послати по прилици, но съ тимъ додаткомъ, да оба Словара добію, єръ су се они на 10 а не 20 f. пренумерирали, а што є наивише, кодъ ньи, веле, да се може садъ за 10 f. єданъ Словаръ добити. У кратко изъ целотъ ньиногъ писма видимъ, да или 20 f. или 2 Словара имати су ради. Садъ на ово мое писмо молимъ ѿговорите ми, као што реко у Новина на наиманѣй цедульи, кою ћу имъ послати, и остаємъ Вашемъ Благородію

У Шопрону 22-и Априла 820.

понизни слуга
Аврам Живановичь
слишат. філософ.

[Спољa:] *Oedenburg.*

An den Wohlgebornen und Wohlgelehrten
Herrn Herrn *Wuk Stephanovics*
a *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2862]

2.

Высокоученный Господине!

Высокопочитаніе, кое самъ вамъ изъ многи причина дѫжанъ, шбвезѫв ме, да и не понѫдьенъ и не позванъ ѿ васъ, малѫ услѫгѫ мою, у призренію неколикш српски преписанны песама, кое вамъ пріятељски подносимъ, покажемъ, чемѫ в поводъ дала препорѫка и жеља ваша у писму къ Г. Маріановићѫ посланноме, изяснѣна. Вы бы по доброты вашой овѫ мою продерзливость — но пріятељскѫ — весма лакш онда извинити могли, кадъ бы васъ ш уверити умео и могао, коликш оне мѫжеве ценимъ и уважавамъ, кои родъ свой свакимъ могѫћнимъ начиномъ удичити и прославити желе, лебде, трѫдесе, и настою, слѣдователнш, коликш имъ услѫгѫ учинити ѿ свегъ срца желіо бы. Изволите дакле ове 3 песмице [: шстале 3 шставіо в Г. Маріановичь за себе:] „ш *Арсенѫ Патріарѫ*“, „*Богатомъ Гаванѫ*“ и „*Привзди Войводи*“ онимъ срцемъ пріимити, коимъ вамъ ій поднети усѫдьѫемъ се.

Въ прочемъ съ высокопочитаніемъ пребывамъ

У Земѫнѫ 6-гъ Марта 826.

вашъ понизны слѫга
А. Живановичь.
Проф.

П. П. Г. Архідіаконъ Пахшмій, морао в по налогѫ Г. Архіеп-к-па йошъ изъ Пожѫна данномъ, у Вршацъ преместити се, а на нѣгово место дошао в Г. Нако Прштодіаконъ. Противъ првогъ быле сѫ многе тѫжбе, кои в на полазкѫ своме песмѫ ш себи саставіо, и кою ћемо песмѫ, кадъ намъ дойете, певати вамъ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2863]

LXXXI

ЂЕРАСИМ ЗЕЛИЋ

Благородный Г. Вукола Стефановичъ!
Здравствуите!

Са свимъ да самъ се находио у Бечу 1814-а и 815-а пуне десетъ мѣсецы, и акостесе и вы тадай у нѣму находили, я ніесмъ имао срећю ни прилику с вами се спознати, за кое ми е много сада жао, а то будући да у Бечу ни од кога нїесмъ могао разумѣти у разговоримъ да споминѣ ваше име, и ваше ученїе, како што се свѣтъ често разговара о высоко ученїемъ Персонама. Я найпрїе видѣхъ и ваше име у обявленію у новинама о Сербскомъ словарю из' м-нра Раковца Года 1818-а.

Читао самъ Сочиненія С. П. Досїѳеа Обрадовића, Физику Стоиковића, Списанія Г. Соларића, Фоїете и додатке Г. Давидовића и другїе некїе у унгарїи ученїе нашїе Сербаа: Но нами Далматиномъ, Кроатимъ, Бошняцымъ и Бокежомъ ніедно нам се не допада толико, тако чисто сербске рѣчи, и слова положенна у штампи колико покои-га Досіѳеа и вашъ штилъ Сербскога правога Езыка и изговора, кога сте издали у обявленію поради Словара вашега, тако да га сви наши Сербы од рѣчи до рѣчи разумѣти могу: Причем ме е увѣрио и достоученныи Г. Савва Меркалъ, кои се од некога времена налазни у Далмацыи, али Сиромахъ не има среће; каконо що и многїи высокога ученія люди малое имаду, оне говоримъ що свїетъ срећомъ называ. Видилисмо у новинама Г. Давидовића дасе тамо неки ученїй диспутаю и препиру о Езыку Сербскоме и Славянскоме; истинна, да мы Далматини ніесмо имали ни нормалныи, а камоли высокога ученія Школа, и мало познаемо езыкъ славянскїи, а такођеръ мало болѣ силу и савршенство и Сербскога материна: но ми колико разумѣмо по сербски,

нека се сви препиратели ти поклонне покойноме Досітію и вами, зашто се тиче до правога изговора Сербскога Езика.....

Г-динъ Вуколае! Я самъ у мою младостъ проходећисе неколике године по Евройи, и Азіи, по сѣхъ и по морима, и видносамъ мало свіета, а притом читао самъ странствованіе покои-а Досіѳеа нашега Сербина, и многіе дрѣгіе націона всемирное пѣтешествіе, возбудилисѣ ме описати мое житіе, то ѳсть рожденіе, чинъ, странствованіе, и разна приключенія, и слѣжбѣ у моме отечествѣ подъ четыры бывша у Далмаціи владѣнія до лѣта 1815-а. И желіосамъ да за мога живота да изыде на свѣтъ на штапи о моме трошкѣ, за посветити га тѣне моме отечеству и своемѣ момѣ любимомѣ націонѣ у Евройи, а то до 500 комада с приложеніемъ к' ономе мога лица на мѣди. Я самъ га попросто и наравно писао, а іощъ и слабимъ карактеромъ, или ти писменемъ, а ћеће и примершеннымъ, и надоставлѣннымъ без никакве реторике и сладкорѣчія. Зато сам га бно дао у годѣ 1817-м у Млецымъ Г. Соларићю, и с ниме сам се бно погодіо за 200 талира Орлаша, да га онъ на чисто препише, и сладко-рѣчіем украсый, образъ изреже, и на штампѣ изда; како что ѳ бно и почео писати, и раздѣлио га на дѣле и теченія, ѿ чеса вамъ и прилажемъ нѣговѣ копію. Ма бѣдѣћи да ми іавля ѿ 2-а прошастога Фебрара, да онъ не има времена и часа оно преписати и сочинити, и сладкорѣчіемъ нѣговимъ накитити, бѣдѣћи да су га убѣдили Нихъ Екцеленціа Г. Митрополитъ, Г. Несторовичъ и многе велике Сербске особе, да пише некакову исторію ѿ Сербскога порода и изрода и происхожденія истога націона, и зато даће ми послати исте мое карте и 200 Орлаша, и да тражимъ тко бы ми га преписао, сочиніо, и на штампѣ издао.

Ево дакленъ зашто се усѣћюемъ и по напѣћеню Г. Меркаля васъ молити, ако изволите, и време имати ови за мене посао пріимити и садѣлати. Іавите ми что прїе часъ могли, да пишемъ Г. Соларићю, да вамъ послѣ све мое карте, и образъ ако с изрезао и 200 Орлаша преко Трїеста. А тѣ е Цесаро-крал: Библіотекаръ и Цензоръ, и мои познанный прїятелъ Г. Копитаръ, кои знаде добро Сербски читати, и кои бы уфам се доизволіо дати на типъ, без изятія кога періода и Декрета различніе, кога ми любезно поздравити изволите, кога ніесмъ любавъ и тратаментъ заборавіо, што самъ имао честъ с ниме уживати. Ако бы срећом пріимили се вы овога мога дѣла; желимъ, и молимъ васъ да кадъ узпреводили бы, да не употребляватe

онѣ некѣ нову сербскѣ орѳографію со ново измышлѣнныма Словима; но нека бы была онака проста Грамматика, каковѣ е употребио нашъ Славный Досѳеѳей Обрадовићъ у первои части Собранїя разних вещей, а онакова нека бы и щампа была. Защо ова ново саставна Сербска Грамматика, и нека новоизмишлѣнна слова противу славянске Грамматике, нашимъ Сербомъ у Далмацїи, Босни, Херцеговини, и Боки ѿ Котора, нимало недопадаю се. Зато жао бы ми было, да с' онаковїе слова омерзе и на мое житіе кое я радо и тѣне посвећюемъ моме о-чствѣ и свемѣ момѣ миломѣ нацїонѣ.

Кадъ самъ био у Бечѣ 1815-а уговорїо сам био с Г-дином Давидовићемъ даћѣ мѣ послати да га онъ сачини, и нащампа и даомѣ 200 f. В. да ми изреже образъ, кога ми е послао по све касно 1818-а ма ни мало не наличѣе, и зато самъ нарѣчіо Соларићю за дрѣги и мани; Да бѣде книга велика каконо Досѳеевъ Мѣзинацъ, а бытиће може быти щогодѣ и подебља ѿ мѣзинца.

В'прочемъ остаю васъ наилюбезнїе поздрављаюћи, исто Г. мога любезнога Ѳому Симића, и Давидовића, чекаюћи ѿ васъ скорога ѿвѣта за мое владѣнїе и есмъ

У Задрѣ на 27/9 Іѣнїя 1820.

Вашего благородїя всѣхъ желатель
Герасїмъ Зеличъ
архиманд. м. Крѣше бывши гранъ викар.

[у прилогу:]

Дѣлъ первый.

Отъ рожденїя до произведенїя на степенъ Архїмандрітства.
Дѣтинство и юношество — — —
Постричъ, произведенїи на степенъ дїаконства и с-щенства.
Пѣтешествїе у Сремъ и у Бачкѣ — — —
Исправленїе званїя пароха, капеллана и паки пароха на двѣма м-нрскїемъ Парохїама; искѣшенїс печали у монастырѣ —
Пѣть ѿлѣченныи за Керфъ окренѣо се на дрѣгѣ странѣ —
Перво пѣтешествїе у Рѣссію преко Беча и Полске — — —
Пролазакъ крозъ новѣ Сербїю и гостолюбїе ондашнѣ высоке господе единородаца (довленъ е Соларићъ преписао)
Далше бавлѣнѣ у Рѣссїи — —

Повратакъ из Рѹссїе преко Цернога мора и Цариграда. — Пѹтъ у Светѹ Аѳонскѹ Горѹ и у нїой станѣ ради Грческого ѩзыка — —

Обратный пѹтъ из Аѳонске горе у Цариградъ: тѹ пребыванѣ, и произведенїе на степенъ архїмандритства, с' некими прїе и послїе догоћаи.

Дѣлъ дрѹгїи.

Ѿ произведенїя на степенъ архїмандрїтства до поставлѣнїя на Генерал-вїкарство — — —

Полазакъ из Цариграда, и на Солѹнъ, Смирнѹ у Азїи, Трїестъ, Млетке и Задаръ, дошаствїе у Монастыръ Крѹпѹ.

Искѹшенїе зависти и пакости Ѿ тадашнѣга у Далмацїи Генерал' вїкара Архїмандрїта. — —

Второ пѹтешествїе у Рѹссїю преко Беча и Полске — —

Преодолѣнїе указнога забранѣнїя на границы по коемѹ непропѹшташе се без нарочнога поизволѣнїя никаква дѹховна иностранна особа ради милостинѣ у Имперїю Рѹссїискѹ.

Пришествїе у Санктъ Петрбѹргъ: тѹ борба са счастїемъ, кое за отчаянїемъ показа се добро, а хтяше чрезвычаино быти за све церкве мога отечества да у истоме я не имадїяхъ злотвора.

Пѹтъ из Петрбѹрга у Москвѹ, и далѣ до Азовскогъ мора.

Повратакъ Ѿ Азовскогъ мора; бавлѣнѣ у малой Рѹссїи и у новой Сербїи: навѣтъ кованный моемѹ животу Ѿ Дїяка ми и кочїяша, ласкателна чинѣна ми понѹда, за остати на всегда у Рѹссїи.

Повратак из Рѹссїе преко Полске, Беча, Трїеста и Задра у монастыръ Крѹпѹ, плодъ овога второгъ онамо пѹтешествїя.

Перво люто гоненїе Ѿ всегдашнѣга ми злотвора Генерал вїкарїя Архїмандрїта. —

Второ люто гоненіе Ѿ всегдашнѣга ми злотвора Генерал вїкарїя Архїмандрїта: странствованїе у Империи Аустрїйской с' намренїемъ поћи гдѣ ни бѹдъ заточити се на всегда Ѿ отечества.

Смерть мога гонителя: мой позивъ, и повратакъ у отечество: поставлѣнѣ на Генералъ вїкарство. —

Дѣлъ трећи

Ѿ поставленїя на Генерал вїкарство до оставленїя истога достоинства — — —

1. Теченїе

Подъ владаонствомъ млетачкимъ, и подъ безначалствомъ. Мои Генерал' вїкарїялнїи первый постѣпци; неустроиство клера и церковногъ запта: мѣтенѣ скитногъ едногъ Архїмандріта, да бы постао православнымъ Епископомъ у Далмацїй и у боки Которской.

2. Теченїе

Подъ владаоствомъ Аустрїпскимь.

Мое поведенїе при Аустрїпскоме обладанїю Далмацїомъ, и Бокомъ Которскомъ: потверѣенѣ у Генерал' вїкарству: напастованѣ ѿ реченогъ смѣтника Архїмандріта Івиовиѣа. —

Поизволѣнїе ми оные почестїи при С'щеіннодѣиствованію, кое ми под репѣбликомъ млетачкомъ бияху насилно уставлѣне: строго предпрїятїе уреѣења клера и церковногъ запта. Пѣтъ у Бечъ к' Цесарѣ: и прошеня о подареніо ми возмоздїя каква и плаѣе у моиой генерал' вїкарїялной служби. — —

Послїе выше прошня учинѣнїе при владѣнїю Аустрїпско-Далматинскомъ ради рѣшенїя о моме не призрѣнномъ станю, една плачна у сербскомъ езыкѣ послана самоме Цесарѣ. Послѣднѣ противѣ мене у Бечѣ, и наказанно ополченїе пакостника ми Архїмандрїта вышереченаго. Рѣшенїе Царско, да управлѣнїе дѣховно восточнаго исповѣданїя у Далмацїи има остати онакво, какво се е нашло о паденїю Млетачке репѣблике. Две опасне слѣчивише ми се незгоде. —

Старанѣ о установлѣнію народне школе ради обѣченїя православно сербске младежи у Далмаціи. —

Поновлѣнѣ прошнѣ у Цесара ради поболшаня мога станя, или штпѣста ѿ Генерал вїкарїалне дѣжности. Пред' излазкомъ Аустрїскогъ владѣнїя из Далмацїе и Албанїе, мое поведенїе. Доводъ, да Цесаръ имадыяше мысао одредити ми плаѣю.

3. Теченїе

Под' владаоствомъ Францѣзскимъ.

Убїиственне стрѣле, напереннe на ме одъ мои злотвора кодъ владѣнїя Францѣзкогъ, моиомъ правотомъ сотранне и мени ѿ истога писмено дано упокоенїе. —

Старанѣ мое у пригоди овые незванїе гостїи ползовати колико е могѣће мою православнѣ вѣрѣ, народъ, и све отечество.

Моя ревность ползовати мою вѣру и народъ, ѿ некіе едновѣрніе пришелаца предхищренна, и на нихове конце кодъ Француза употребленна. — —

Мое прошенѣ да ми се даде или снабдѣніе у несносной вечъ Генерало вїкарїалной дужности, или ѿ нѣ ѿпустъ.

Стреле моїе злотвора наперение на ме из рукъ простога Далматинскога народа. Мое послѣднѣ рѣшенїе. Нечаянно пришествїе у Далмацїю некаква бѣгствующегъ герчкогъ владике. Мое путешествїе умышлѣно до Париза, окончано благоуспѣшно у Миланъ. — — —

Плодъ народу моме, и отечеству ѿдъ могъ путешествія у Миланъ многолѣтно уздисанній сирѣчъ указъ Императорскій по коме има у Далмацїй быти Епископъ Греческога исповѣданія, и къ тому сабратисе народный сунодъ ради разсуженїя о начину, како бы се добро устроило исто вѣроисповѣданїе, и прочая: Моя пастырска Граммата клеру и народу. —

Мое опредѣленіе с' народно-Синодалномъ депутацїомъ иѣи у Паризъ. Меѣю тїемъ ратъ меѣю Францїомъ и Аустрїомъ, и мени пригодивше се найбѣдствителнїе недоумѣнїе у ком се наѣи може отечество любацъ, кои что значи у своме отечеству. Путъ преко опасногъ тада Адріатскогъ мора, преко Папине державе, Милана, Алпїнскїй гора и Шванцерске у Францію до Париза. — —

Нашегъ депутацїалногъ послатства обслуженїе у Паризу. У дѣлѣмъ ту нашемъ бавлѣню, моя по наособна прошня у Императора и краля, да бы не презрео ни мое многолѣтне труде, Генерал' вїкарїялне безмездне службе моме отечеству и вѣроисповѣданію, коме самъ наипослїе исходатаиствовао Епископску столицу. Судбина исте столице, и моя прїе могъ ѿшествія из Париза рѣшена, но мени далеко послїе дознанна.

У повратку из Франціе преко Піемонта и Милана путуюћи к' Љубляни, у Млетѣама доѣе ми до знаня Наполеоновъ указъ у коме наѣемъ православным Епископомъ Далматинскимъ и Боко-Которскимъ наименнованна оногъ пришелца владыку, и нѣговимъ великим вїкарїемъ у Боки Которскои с опредѣленномъ плаћомъ мене. Дошествіе мое у своя си, и отходъ к' новому опредѣленію.

Дочеканѣ приспѣвка могъ у Боку-Которску, и великовїкарске мое дужности почетакъ.

Распуство клера погаженостъ Церковногъ Благочинія и запта; из овога извора проистичућїе неколико примѣра Без-

чинности коя влада у верстномъ иначе нашега благочестїя народꙋ Боко-Которскомъ. Мое тꙋ опасности животом — —

Освећенѣ Церкве у Котору: пререканїя и огорченїе Епископом, исканѣ отпꙋста, оставлѣнѣ велико-вїкарїалнаго достоинства. —

Четвертый дѣлъ.

Одъ оставленія велико-вїкрїялногъ достоинства до Априлія 1817 года —

Мое уклоненіе у мою Обитель съ малом моиомъ пенсіомъ. Ратъ мећю Францїомъ и свомъ саюженомъ Еѵропомъ: на побꙋжденіе учинѣно ми на осꙋћенѣ великомъ моиомъ срећом ѿ Аустрїаца францꙋзкогъ навѣта моме животꙋ, мое участвованѣ у ослобоћеню ѿ Францꙋза и повраћеню домꙋ Аустріскомъ мога Отечества — —

Пꙋтъ у Абанске топлице за Падвомъ и одонле спомена ради тезоименнытогъ тадашнѣгъ конгреса у Бечъ. У истой пригоди топло мое Цесарꙋ помоленіе да бы монаршеско - отечески призрео на ме и на самном еднозаконе нѣмꙋ вѣрне синове нѣгове у моме отечествꙋ. Послѣднѣ Еѵропеиско свеополченіе на Францїю; мой повратъ у своя си дожидаватисе щедроти Цесарове.

Жалостныи едань примѣръ, како ни до данасъ благочестивим Сербѣлемъ у Далмацїй неище сердце свога книжевства, просвѣщенїя и поболшанїя среће свое дѣце, свое восточне церкве и свога народа. Атештати с послѣдномъ моїомъ прошнїомъ у Цесара, и Данашныи ми на ню преко правителства Задарскогъ одговоръ.

[Споља:] Благородномꙋ и ученномꙋ
Г. Вꙋкꙋ Стефановићю
у Бечъ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2864]

LXXXII

НАУН ИЧКО

у Земуну 2-га Јулија 820.

Благор. Г-дару Науну Ичку

у *Београд.*

Ово пасмо на вас дао ми је кир Лаза у Бечу и мислим да ћете видити из њега, да сам ја рад тамо прећи, него будући да ја, као и сваки други човек, имам непријатеља, као и пријатеља, а кад прећем тамо, може бити да ћу добити непријатеља и више, зато сам то писао Господару и молио сам га, да он заповеди коме од своји млађи, да ми отпишу у име његово, *да могу слободно прећи тамо;* и да ме нико не може тужити ни зашто, што је већ било и прошло; а у напредак ја ћу се старати и трудити да живим по вољи и по заповести Господаревој; за то к вас молим покорно, да то писмо пошљете Господару, и да му и ви пишете и да га замолите, да ми се одма одговори на то моје писмо. А ја се надам да се нећете кајати, ни мене ради застидити пред Господарем кад ја прећем тамо. А даље казаће вам за мене и Максим Ранковић.

Дао ми је кир Лаза и једне мале пиштољиће, те сам донео са собом, али због експедирања не могу вам и сад послати, него велим да и донесем са собом.

Молећи Вас покорно да гледате да то писмо одма опремите Господару, и да ми од Господара одговор добијете, остајем с истинитим почитанијем

у Земуну 2-гог Јул.

Ваш покорни слуга
В. Стеф.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 2865]

LXXXIII

КРАКОВСКО УЧЕНО ДРУШТВО

Societas Litteraria

Antiquissimae Studiorum Universitatis Cracoviensis.

Quum nihil sanctius & dignius arbitremur, quam ad promovenda humanae cognitionis & scientiae incrementa omnibus eniti viribus, hos nobis fines laborum constituimus, ut universa eruditionis, doctrinae & litterarum studia amplexi, ulteriores eorum profectus ad summum fastigii culmen evehere conaremur. Quare, quo certius propositum nostrum assequamur, ad communem operam non solum omnes, qui in Alma Universitate Cracoviensis docent vel docuerunt Professores, convocare, sed etiam alios virtute, ingenio, doctrina & eruditione Viros clarissimos honoris & auxilii gratia in Societatem nostram adsciscere decrevimus.

Te igitur Vir Doctissime Wuk Stepauovicz. Socium nostrum Correspondentem habita die 15 mensis Novembris deliberatione creare statuimus & creamus, atquae hoc Diplomate solenniter subscripta declaravimus ac declaramus. Tui nominis enim & Tuae virtutis gloria atquae eruditionis & doctrinae fama id spondent; justam a Nobis de Te spem conceptam esse & existimationem debitam, qua confidimus: omnibus modis Te Societati Nostrae esse profuturum, ut, quod intedimus, commune omnium disciplinarum artiumque liberalium bonum felicissimo indies eventu augeatur. Quod quidem Diploma maiorem in fidem Sigillo Societatis Nostrae muniendum curavimus. Dabamus Cracoviae die 16 mensis Novembris Anno 1820.

Paulus Czaykowski
Prof. Publ. Ord. Seretarius
Societatis Litterariae.

(L. S.)

Valentinus Lihoinski
Rector Univ. Cracov. ac
Praeses Societ. litterariae.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2866]

LXXXIV

РУСКА АКАДЕМИЈА НАУКА

1.

Милостивый Государь мой
Вукъ Стефановичъ!

Императорская россійская Академія въ засѣданіе свое, Іюля 31-го, по предложенію Президента Своего, принявъ въ уваженіе сочиненный вами Сербскій Словарь и усердіе ваше къ ней, ознаменованое присылкою нужныхъ для нея книгъ Славенскихъ нарѣчій, опредѣлила: какъ за сіи купленныя вами книги, такъ и для покупки впредь таковыхъ же, послать къ вамъ денегъ 300 рублей ассигнаціями; а за трудъ, употребленный вами въ сочиненіи Сербскаго Словаря, также и въ поощреніе впредь трудиться и сообщать нужное для Академіи, дать вамъ Серебреную Академическую медаль.

Исполненіе сего опредѣленія Академія возложила на меня. Посему, чрезъ Канцеллярію Государственой коллегіи иностранныхъ дѣлъ, честь имѣю препроводить къ вамъ: 1). Академическую серебреную медаль вѣсомъ въ 1 фунтъ. 2). 300 рублей (съ исключеніемъ изъ оной суммы издержекъ при промѣнѣ на вексель, или на звѣнящую монету). 3). Письмо Г. Президента, и 4). Четире экземплара 8-и книжки извѣстій Академій, изъ коихъ: одинъ для васъ, 2-и) для Императорской вѣнской Библіотеки, 3-и) для Префекта оной Графа Оссоловскаго,[1] и 4-ы) Г. Капитару (sic).

[1] Погрешно, мјесто „Оссолинскаго“.

Исполняя сіе лестное для меня порученіе и принося вамъ искреннѣйшее поздравленіе, честь имѣю быть вашимъ

№ 181.
С. П-бургъ
2. Декабря 1820.

Милостиваго Государя Моего
покорнѣйшимъ слугою
Петръ Соколовъ
Членъ и Непремѣнный Секретарь
Академіи
Статскій Совѣтникъ и кавалеръ.

[Споља:] Милостивому Государю моему
Вуку Стефановичу
№ 181. въ Вѣнѣ.

[„Срѣ“ 1902, 716]

2.

Милостивый Государь
Вукъ Стефановичъ.

Императорская Россійская Академія по предложенію своего Президента, уваживъ труды ваши на пользу Славянской Словесности, и желая вспомоществовать вамъ въ предпринимаемыхъ вами путешествіяхъ по Кроаціи, Истрій, Далмаціи и Черногоріи, опредѣлила: выдать вамъ на сіе сто червонныхъ, что на Государственныя ассигнаціи по курсу составляетъ тысячу восемьдесять рублей. Въ исполненіе сего положенія Академіи, препровождая у сего въ сказанную сумму вексель Банкира Штиглинца, 28. Мая сего года на ваше имя, покорнѣйше прошу о полученіи онаго меня увѣдомить.

Съ совершеннымъ почтеніемъ имѣю честь быть, вашимъ,

№ 69.
С. Петербургъ
31. Мая / 12. Іюня 1835. года

Милостивый Государь
покорнѣйшимъ слугою
Димитрій Языковъ.
членъ и непремѣнный секретарь
Академіи

Г-ну Вуку Стефановичу
Караджичу, въ Вѣнѣ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2867]

3.

Ваше Превосходительство
Милостивый Государь
Димитріи Ивановичь!

Съ величаишимъ удовольствіемъ я имѣлъ щастіе получить высокопочтеннѣйшее письмо Вашего Превосходительства отъ $\frac{31.\text{ Мая}}{12.\text{ Іюня}}$ сего года, вмѣстѣ съ векселемъ въ тысачу восемьдесять рублей ассигнаціами, составляющихъ сто червонныхъ, пожалованныхъ мнѣ Императорскою Россійскою Академіею въ споможествованіе по случаю предпринятаго мною путешествія по южнѣйшимъ Славянскимъ предѣломъ. Чувствуя въ полной мѣрѣ цѣну таковаго милостиваго расположенія и вниманія ко мнѣ, особеннымъ долгомъ почитаю, покорнѣише просить Ваше Превосходительство увѣрить Академію и ея знаменитаго Президента, какъ въ моей безпредельной къ нимъ благодарности, такъ и въ продолженіи неусыпного старанія въ пользу Славянской Литературы.

При семъ случаѣ имѣю честь уведомить Ваше Превосходительство, что я въ продолженіи тринадесять мѣсяцевъ, употребленныхъ мною на сіе путешествіе по Черой горѣ, Паштровичахъ, Боккѣ Которской и Рагузѣ, успѣлъ собрать неожиданое количество драгоцѣнныхъ матеріаловъ дла Сербскихъ Грамматики и Словаря и не малое прекрасныхъ народныхъ пѣсенъ, напаче относящихъся къ обычаемъ сихъ южнѣйшихъ Славянъ. Въ продолженіе сей зыми я буду здѣсь, въ кругѣ семейства моего, заниматься приведеніемъ въ порядокъ сихъ матеріаловъ; а въ веснѣ будущаго (1836.) года намѣреваюсь продолжить сіе путешествіе по Кроаціи и Истріи, въ веснѣ же 1837. года по Далмаціи.

Поручая себя милостивой благосклонности Вашего Превосходительства съ безпредѣльнымъ почтеніемъ и совершенною преданностію честь имѣю быть

Вѣна 16/28. Ноября 835.

Вашего Превосходительства
Милостиваго Государя
покорнѣйшій слуга
Вукъ Стеф. Караджичь.

[Сборникъ втор. отдѣл. Им. Рос. Акад. 37, 589: Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 2868]

4.

Милостивый Государь
Димитрій Ивановичь!

Получивъ два экземплара тетрадки подъ названіемъ: „Засѣданіе, бывшее въ Императорской Россійской Академіи 18. Января 1836. года“ препревожденные ко мнѣ по порученію Императорской Россійской Академіи, я прибѣгаю къ Вашему Превосходительству съ покорнѣйшею прозьбою, изъявить Академіи безпредѣльную мою благодарность за ея высокое ко мнѣ вниманіе.

При семъ честь имѣю препроводить къ Вашему Проводительству экземпляръ изданныхъ мною: *„народныхъ Сербскихъ пословицъ и разныхъ подобно имъ употребляемыхъ поговорокъ“* съ новою покорнѣйшею прозьбою представить оный Императорской Россійской Академіи. Книга сія можетъ почеться плодомъ путешествія, здѣланаго мною въ теченіи 1834. и 1835. годовъ, наипаче предисловіе, которе содержитъ краткое назначеніе діалектовъ, открытыхъ мною въ языкѣ сихъ южнѣйшихъ Славянъ. Я почту особенною честію и щастіемъ, естьли Императорская Россійская Академія усмотритъ въ ней оправданными свои надежди по отношенію къ тому чоловѣку, которому она оказала столько знаковъ своего высокаго и благодѣтельнаго покровительства.

Съ величаишимъ прискорбіемъ увѣдомлаю я Ваше Превосходительство, что разныя препятствія (между, которыми первое мѣсто занимать недостатокъ денегъ и колера) не позволили мнѣ по моему намѣренію и желанію въ семъ лѣтѣ продолжить предпрнятое прежде путешествіе.

Поручая себя благосклоности Вашего Превосходительства, съ глубочайшимъ высокопочтеніемъ и преданностію честь имѣю быть

Вѣна 10/22. Августа 836.

Вашего Превосходительства
Милостиваго Государя
покорнѣйшій слуга
Вукъ Караджичь.

[Ориг. у Петрогр. Академији Наука; Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 2869]

5.

Милостивый Государь
Димитрій Ивановичь!

Честь имѣю препроводить къ Вашему Превосходительству два экземпляра моей новой книжки: „Montenegro und Montenegriner“ etc. съ покорнѣйшею прозьбою, одинъ изъ нихъ представить Императорской Россійской Академіи, другій же вручить Президенту оной, Его Высокопревосходительству Господину Александру Семеновичу Шишкову.

Поручая себя благосклонности Вашего Превосходительства съ глубочайшимъ высокопочитаніемъ и преданностю честь имѣю быть

Вѣна 18. Іюня 837.

Вашего Превосходительства
Милостиваго Государя
покорнѣйшій слуга
Вукъ Караджичь.

[Ориг. у Петрогр. Академији Наука;
Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 2870]

6.

Милостивый Государь,
Вукъ Стефановичъ!

Присланныя при почтенѣйшемъ письмѣ вашемъ отъ 15. Апрѣля сего года три книги, я имѣлъ честь представить Императорской Россійской Академіи, которая поручила мнѣ благодарить васъ за сіе приношеніе.

Исполнивъ сдѣланное мнѣ порученіе имѣю честь быть съ истиннымъ почтеніемъ вашъ,

№ 64.
С. Петербургъ
11. Мая 1839.

Милостивый Государь
покорнѣйшій слуга
Д. Языковъ.

г-ну В. С. Караджичу
въ Вѣнѣ.

[Споља:] Господину
Вуку Стефановичу Караджичу

[Вукова напомена:] о књигама 839.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2871]

7.

Милостивый Государь,
Димитріи Ивановичь!

Честь имѣю послать Вашему Превосходительству объявленіе о новомъ изданію Сербскихъ народныхъ пѣсней съ покорнѣйшею прозьбою, представить оное Императорской Россійской Академіи. Хотя я не имѣлъ щастія получить отвѣтъ на прошеніе мое, посланное под 6. Декабря 1838. года на имя Его Высокопревосходительства Господина Президента Академіи, Александра Семеновича Шишкова, однакожь надѣюсь, что Императорская Россійская Академія вспомоществуетъ мнѣ въ изданіи сего сокровища Россамъ единоплеменнаго и единовѣрнаго народа Сербскаго. Въ упомянутомъ прошеніи я сказалъ, что сіе изданіе Сербскихъ народныхъ пѣсней будетъ умножено съ одною третію; но теперъ, по приведеніи пѣсней въ порядокъ, я нашелъ, что оное будетъ умножено *болѣе нежели съ половиною*, и на бѣлой бумаги будетъ стоить въ числѣ 1.500 экземпляровъ болѣе 3.000 гульденовъ серебромъ.

Надѣясь, что Ваше Превосходительство скоримъ временемъ ощастливите меня отвѣтомъ на сіе письмо, и поручая себя вашей благонаклонности съ глубочайшимъ высокопочитаніемъ и преданностію честь имѣю быть,

Вѣна 27. Мая 1840.

Милостивый Государь,
Вашего Превосходительства
покорнѣйшій слуга
Вукъ Стеф. Караджичь.

[Ориг. у Петрогр. Акад. писан на чистој страни горње објаве; Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 2872]

8.

Милостивый Государь,
Вукъ Стефановичь!

Полученное мною при почтеннѣйшемъ письмѣ отъ Мая объявленіе о новомъ, сдѣланномъ вами изданіи Сербскихъ народныхъ пѣсней, я имѣлъ честь представить, по желанію вашему, Императорской Россійской Академіи. Въ письмѣ своемъ вы изъясняете, что хотя и не получили отвѣта на прошеніе ваше отъ 6. Декабря 1838. года, однако же надѣетесь, что Академія окажетъ вамъ пособіе въ изданіи сказанныхъ пѣсней.

На сіе, по опредѣленію Академіи, имѣю честь отвѣтствовать слѣдующее:

Академія, получивъ прошеніе ваше отъ 6-го Декабря 1838. и разсмотрѣвъ списокъ сочиненіямъ, кои вы изготовляете къ изданію, нашла, что за исключеніемъ Словаря Сербскаго языка, всѣ прочія сочиненія не могутъ принести большой пользы Россійской Словесности, и притомъ требующуюся на изданіе всѣхъ оныхъ сумму, средства Академіи удѣлить не дозволяютъ, тѣмъ болѣе, что она обязана пещись преимущественно объ отечественной словесности. Посему она опредѣлила: сдѣлать вамъ нѣкоторое вспомоществованіе на изданіе словаря; но не иначе, какъ съ нѣкоторыми условіями, о чемъ и отнеслась къ Его Высокопревосходительству Д. П. Татищеву, послу Россійскому въ Вѣнѣ.

Г. Посолъ увѣдомилъ Академію, что онъ предлагалъ вамъ издать Словарь не съ Нѣмецкимъ, а съ Русскимъ переводомъ, какъ необходимое условіе, на которомъ вы можете ожидать пособія отъ Академіи; но вы объявили, что занимаясь теперь преимущественно изданіемъ пѣсней, не можете удовлетворить сдѣланному вамъ предложенію.

Получивъ отъ васъ такой отрицательный отвѣтъ, Академія опредѣлила: дѣло сіе считать конченнымъ.

Изъяснивъ вамъ все вышеписанное, имѣю честь быть съ истиннымъ почтеніемъ вашъ

№ 133.
Сп-бургъ
18. Сентября 1840.

Милостивый Государь
покорнѣйшій слуга
Димитріи Языковъ.

Г-ну Караджичу, въ Вѣнѣ.

[Споља:]
Вуку Стефановичу Караджичу
въ Вѣнѣ № 133.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2873]

9.

М. Н. П.

Императорская Академія Наукъ
Отдѣленіе русскаго языка и словесности
30-го Ноября 1851 года
№ 169.

Милостивый Государь!

Второе Отдѣленіе Императорской Академіи Наукъ, намѣреваясь помѣщать въ издаваемыхъ имъ „Извѣстіяхъ“ филологическія изслѣдованія по части Славянскихъ нарѣчій, и разборы древнихъ письменныхъ памятниковъ, поручило мнѣ просить Васъ, Милостивый Государь, принять участіе въ означенныхъ „Извѣстіяхъ“. Особенно любопѣтны были бы для Отдѣленія наблюденія Ваши надъ Сербскимъ языкомъ и народною Словесностію.

Вмѣстѣ съ симъ имѣю честь препроводить, для библіотеки Вашей, Словарь Церковно-Славянскаго и Русскаго языка, изданный Отдѣленіемъ и Отчетъ его за 1850 годъ, и покорнѣйше прошу не оставить меня безъ отвѣта на счетъ участія Вашего въ „Извѣстіяхъ Отдѣленія“.

Иванъ Давыдовъ.

Г-ну Караджичу
Въ Вѣнѣ, въ Академіи Наукъ.

Адресъ мой: Предсѣдательствующему во Второмъ Отдѣленіи Императорскрй Академіи Наукъ Ординарному Академику Ивану Ивановичу Давыдову. въ С. Петербургѣ.

[Споља:] Милостивому Государю
Вуку Стефановиħу Караджичу
Herrn Karadjitsch zu Wien
№ 495 Въ Вѣну

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2874]

10.

М.' Н. П.

Императорская Академія Наукъ
Отдѣленіе рускаго языка и словесности
11 Января 1852 года
№ 19.

Милостивый Государь
Вукъ Стефановичь,

Второе Отдѣленіе Императорской Россійской Академіи Наукъ, въ засѣданіи 8-го прошедшаго Декабря, избрало Васъ въ званіе Корреспондента Академіи по части Славянской Филологіи.

Увѣдомляя о семъ, покорнѣйше прошу Васъ о сообщеніи ученыхъ Филологическихъ трудовъ Вашихъ для помѣщенія ихъ въ „Извѣстіяхъ Отдѣленія".

Примите увѣреніе въ совершенномъ почтеніи и преданости.

Иванъ Давыдовъ

В. С. Караджичу
Въ Вѣнѣ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2875]

11.

М. Н. П.

Императорская Академія Наукъ
Отдѣленіе русскаго языка и словесности
17 Мая 1852 года
№ 495.

Милостивый Государь,
Вукъ Стефановичь!

Получивъ при письмѣ Вашемъ отъ 15 Апрѣля экземпляръ изданнаго Вами Сербскаго Словаря, я передалъ оный во Второе Отдѣленіе Императорской Академіи Наукъ. Отдѣленіе поручило мнѣ принести Вамъ искреннюю его признательность за доставленіе сего Словаря и просить Васъ, если позволитъ Ваше здоровье, о доставленіи для Извѣстій Отдѣленія статей на Сербскомъ языкѣ.

Исполняя порученіе Отдѣленія, покорнѣйше прошу принять увѣреніе въ совершеномъ моемъ почтеніи и преданности.

Иванъ Давыдовъ.

[Оригинал у арх. С. К. Академије бр. 2876]

12.

М. Н. П.
Императорская Академія Наукъ
Отдѣленіе рускаго языка и словесности
26 марта 1853 года
№ 125.

Милостивый Государь,
Вукъ Стефановичь!

Имѣю честь препроводить при семъ, для собственной Вашей библіотеки, экземпляръ втораго изданія Опыта Общесравнительной Грамматики Русскаго языка, напечатаннаго Вторымъ Отдѣленіемъ Императорской Академіи Наукъ.

Примите увѣреніе въ совершенномъ моемъ почтеніи и преданности.

Иванъ Давыдовъ.

В. С. Караджичу
Въ Вѣнѣ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2877]

13.

М. Н. П.
Императорская Академія Наукъ
Отдѣленіе рускаго языка и словесности
8 Октября 1853 года
№ 259.

Милостивый Государь,
Вукъ Стефановичъ!

Препровожденый Вами, при письмѣ, отъ 1-го Августа сего года, экземпляръ Сербскихъ народныхъ сказокъ мною полученъ и переданъ во Второе Отдѣленіе Императорской Академіи Наукъ. Отдѣленіе поручило мнѣ изъявить Вамъ искреннѣйшую его признательность за доставленіе означенной книги.

При семъ случаѣ покорнѣйше прошу принять увѣреніе въ савершенномъ моемъ почтеніи и преданности.

Иванъ Давыдовъ.

В. С. Караджичу

Въ Вѣнѣ.

[Спољa:] Вуку Стефановичу
Караджичу
Въ Вѣну

№ 259.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2878]

14.

М. Н. П.
Императорская Академія Наукъ
Отдѣленіе русскаго языка и словесности
22. Сентября / 4. Октября 1860 года
№ 78.

Милостивый Государь,
Вукъ Стефановичъ!

Второе отдѣленіе Императорской Академій Наукъ, получивъ сочиненіе Ваше подъ заглавіемъ: „Правительствующіи Совѣтъ Сербскіи за времена Кара-Ђорђијева“, опредѣлило изъявить Вамъ за доставленіе онаго совершенную свою благодарность. Собщая о семъ заключеніи Отдѣленія, покорнѣйше прошу принять увѣреніе въ совершенномъ моемъ почтеніи и преданности.

Петръ Племичъ

В. С. Караджичу

въ Вѣну.

[Спољa:] Его Высокородію
Вуку Стефановичу Караджичу
члену корреспонденту Императорской
Академіи Наукъ

№ 78

Landstrasse, Heumarkt, Marokanergasse
№ 517. 1. Hof, 1. Stiege, 1. Stock

[Оригинал у арх. С. К. Академије бр. 2879]

LXXXV

П. И. КЕПЕН

1.

Wohlgeborner Herr
Sehr werthgeschätzter freund.

Schon seit langer Zeit wollt' ich immer an Sie schreiben. aber da kam immer stäts dieses und jenes in den Weg. Nun ist es Zeit diess Stillschweigen zu brechen. Vielen Dank fürs Erste dafür, dass Sie sich meiner in einiger Ihrer Briefe an Herrn v. Adelung erinnerten. — Hier erhalten Sie das diplom unserer Rusisch-litterarischen Gesellschaft, deren Personal sich seit Ihrem Hiersein ansehnlich vermehrt hat, wie Sie auch schon aus dem beiliegenden Verzeichnisse der Mitglieder ersehen werden. Mit den Arbeiten der Gesellschaft geht es recht ordentlich. Selten kommen in den ordinären Sitzungen weniger als 20 Personen zusammen. Die eingereichten Aufsätze werden wie früher im Соревнователь abgedruckt. Ich bitte Sie das Schreiben der Geselschaft nicht unbeantwortet zu lassen. Auch wäre mir sehr lieb wenn Sie uns irgend etwas von litterarischen Notizen einschicken würden. Als ich im verflossenen Jahre (1819) von den Kaukasischen Bädern und aus der Krym über Moscau zurückkehrte, ersuchte mich Katschenowsky. ihm Ihre Serbischen Volksgedichte mitzutheilen. Ich schickte ihm das 1. Bändchen, dasselbe welches ich bei Adelung fand. Es hat hierauf im Laufe des vorigen Sommers selbige im Вѣстникъ Европы angezeigt (im 2 verschiedenen N.o desselben).

Wie geht es mit Ihren Arbeiten für den Reichskanzler? — Vergessen Sie nicht, dass Sie mir noch ein Exemplar Ihes Wörterbuchs schuldig sind, welches ich bey Gelegenheit erwarte.

Hier schicke ich Ihnen meinen Bericht über Herrn v. Adelungs Uebersicht der Sprachen, welchen ich auf Verlangen der

Russ. Litt. Gesellschaft abfasste, und welcher im Aprilhefte des Соревнователь fürs Jahr 1820 (oder im X Bde der Труды Высочайше утвержденнаго вольнаго Общества любителей Россійской Словесности § 189—225) abgedruckt ist. Die Eile in der ich damals diese Anzeige machte, erlaubte mir nicht etwas genugthuenderes zu schreiben; seit jener Zeit aber habe ich schon manches nachzutragen gefunden, welches vielleicht benutzt werden dürfte. wenn die neue Umarbeitung des vergleichendes Wörterbuches, zu welchen Adelung auf Befehl des Monarchen einen Plan eingereicht hat, statt finden sollte. Seit Ihrer Abreise arbeite ich an der Geschichte von Olbia (einer Griechischen Colonie am Bug), welche der Kanzler drucken lassen will, sobald selbige fertig wird. Diese Arbeit wächst mir aber unter den Händen und je mehr ich arbeite, um so mehr bleibt mir immer wieder zu thun übrig. Ich werde vor dem nächsten Spätjahre auf keine Weise mit dieser Arbeit fertig. — Auch wünschte ich im folgenden Jahre wiederum das südliche Russland, von den Ufern der Donau, an, bis zum Ausflusse des Kubans zu sehen. Obschon ich diese Gegenden schon mehrmals seit 1810 besucht habe, so bleibt mir noch so viel zu sehen, zu wählen und zu erfragen übrig, dass ich kaum in einem Sommer damit fertig werden dürfte.

Die letztverflossenen paar Wochen arbeitete ich an der Erklärung einiger griechischen Inschriften des Bosporus, welche neuerdings auf Taman gefunden und von mir genau copirt wurden. Zum 2-ten Hefte meiner Materialien zur Culturgeschichte Russlands ist auch schon alles zusammengetragen; vielleicht dass diess vor dem nächsten Frühjahre erscheint. Sie sollen alles haben, sobald es gedruckt ist.

Einer baldigen Antwort von Ihnen entgegensehend, verbeibe ich mit inniger Hochschätzung und Ergebenheit Ihr

№ 145.
St. Petersburg
d. 16/28 December 1820.

gehorsamster Diener und Freund
Peter v. Koeppen

[Спољa:] S-r Wohlgebornen Herrn
Herrn Wuk Stephanovich,
per Lugos nach Kisetto, abzugeben
mit Briefen des Herrn von Demelich.

[„Срђ“ 1902, 718]

2.

Herrmannstadt den 5/17 August 1822.

Въ слѣдствіе даннаго Вамъ, Милостивый Государь, обѣщанія, выписываю изъ полученныхъ мною здѣсь писемъ то, что касается собственно до Вашей особы:

Г. Аделунгъ пишетъ отъ 28 априла с. с.

Wegen Herrn Wuk habe ich nach Kräften gesprochen. Die Bibelgesellschaft wird ihm 2000 Rubel auszahlen lassen, und wahrscheinlich noch eine änliche Summe, wenn Graf Golowkin das Manuscript seiner Übersetzung einschickt.

Г-нъ Востоковъ, отъ 7. Іюля с. с.

Приношу Вамъ чуствительнѣйшую благодарность за подарки Ваши, и именно за Сербскій Словарь Вука Стефановича, за егоже Додатак и пр. и за Народне серпске приповијетке. Всѣ тѣ книги для меня весьма интересны. Словаромъ Вука Стефановиѣа пользавался я доселѣ изъ библіотеки А. И. Тургенева, а теперь у мена будеть свой. Въ *додаткѣ* своемъ В. Стеф(ановичъ) подаетъ намъ первый свѣдѣніе о Булгарскомъ нынѣшнемъ нарѣчіи, которое я давно хотѣлъ узнать и. пр.

Г. Калайдовичъ отъ 16 Іюня с. с.

„Вашу драгоцѣнную посылку я получилъ 10-го Іюня съ чувствами душевной признательности. Меня порадовало прибавленіе къ Сравнительному Словарю и Сербскія повѣсти, а рѣчникъ для меня драгоцѣненъ. Пожалуйте не отказывайте мнѣ въ сообщепіи подобныхъ новостей, ибо Вы знаете сколь они у насъ рѣдки, а особливо если можете сохранить мнѣ по экземпляру грамматикъ и словарей разныхъ нарѣчіи: недавно читалъ я въ Обществѣ любителй Россійской словесности возраженіе противъ Добровскаго, въ которомъ опровергалъ его мнѣніе, будто древній церковный Славянскій языкъ, есть старинное сербское нарѣчіе. — Сдѣлайте одолженіе при свиданіи съ Вукомъ Стефа(новичемъ) спросите его о сообщенной мною ему статьѣ о писменахъ Черноризца Храбра. Я не желалъ бы что бы она была напечатана, ибо самъ недоволенъ нѣкоторыми примѣчаніями. Увѣдомьте его о новомъ, безъ сомнѣнія пріятномъ для него открытіи, — псалтыри съ возслѣдованіемъ, напечатанной на сербскомъ нарѣчіи въ 1495 году на Цѣтиню (Цетина у сред горе црне) при Митрополитѣ Зетскомъ киръ Вавилѣ. Сія псалтырь принадлежитъ графу Ѳед. Андреевичу

Толстому. Алексѣй Ѳеодоровичъ Малиновскій благодаритъ Васъ за сербскій литературный гостинецъ. Онъ самъ хотѣлъ отвѣтить Вамъ и проч.“

Г-ну Калайдовичу я на то отвѣствовалъ что Г. Добровскій нынѣ самъ уже перемѣнилъ прежнее свое мнѣніе — и что въ Крушедолѣ нашелъ октоихъ 1493-го года, печатанной тѣмъ же священноинокомъ Макаріемъ. Въ тоже время я послалъ къ нему краткое описаніе славянскихъ Древности въ Сирміи.

Если будете писать къ Г-ну Копитару, то скажите ему, что Г. Аделунгъ получилъ его посылку.

Господину Демеличу, и почтенѣйшему семейству его, которому я обязанъ столь ласковымъ приемомъ (sic), прошу Васъ, равно какъ и супругѣ Вашей, засвидѣтельствовать отличное почтеніе. Васъ же, если пожелаете писать ко мнѣ, прошу адресовать письмо на имя Г-на Копитара въ Вѣну.

Съ истинымъ почтеніемъ и совершенною преданностію имѣю честъ быть

Вашимъ покорнѣйшимъ слугою

№ 62 Петеръ Кеппенъ.

P. S. Къ Господину Копитару я писалъ отъ сего же почтою.

[„Срѣ“ 1902. 720

3.

Sehr geschätzter Freund!

Sie erhalten hiebey einen Aufsatz von mir, den ich für die Jahrbücher in Hermanstadt niederschrieb. Möge es Ihnen, der Sie auch Russland kennen, willkommen seyn. Hoffentlich wird unsere Freundschaft dadurch nich leiden, dass ich die Meinung derjenigen nicht mit Stillschweigen übergehe, welche mehr als einen bulgarischen Dialeckt anerkannt haben wollen. Sie sind der Einzige, der bisher über jene Sprache geschrieben hat; mögen es nun auch die andern versuchen ihre Meinung ans Tageslicht zu bringen. Als Fremdling in jenem Gebiethe habe ich nichts zu entscheiden gewagt. Sprachproben habe ich einige mitgebracht; andere sollen mir noch nachgeschickt werden. Jedoch

wünsche ich Ihre Meinung in dieser Angelegenheit so bald als möglich zu erfahren, und bitte Sie Ihr Schreiben nur bald fertig zu machen und unter meiner Addresse auf die Post zu geben, da ich noch 4 Wochen hier zu bleiben gedenke.

Empfehlen Sie mich Hern. v. Demelich und allen den Ihrigen bestens und behalten Sie in guten Angedenken Ihren

Wien
d. 18/30 November 1822

116

Freund und Diener
Koeppen.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2880]

4.

Ваше Высокоблагородіе,
Милостивый Государь!

Вашъ драгоцѣнный подарокъ (über Kurst und Alterthum in Russland) я получилъ съ величайшею радостію и благодарностію. Особенную радость причи[ни]ло мнѣ ваше для меня толь ласкательное, упоминаніе и примѣчаніе о моимъ опытамъ о Болгарскомъ нарѣчіи за которое я вамъ ничто инное, кромѣ чувствительнѣйшей благодарности, не бы зналъ сказать; но понеже вы желаете знать мое мнѣне объ этомъ, то дерзаю вамъ сказать слѣдующее:

1). Я самъ увѣренъ, какъ и призналъ въ моей книжкѣ, что она не совершено извѣстіе о цѣломъ нынѣшнемъ Болгарскомъ нарѣчіи, и единствено для того издалъ оное, что бы незнающіе ничего о Болгарскомъ нарѣчій могли имѣть понятіе о немъ, а знающіе лучше да бы оное поправили и научили и меня.

2). Но я боюсь, что васъ „fachkundige Bulgaren“ не обманули въ томъ, что мои опыты „hauptsächlich *nur* diejenige Mundart betreffen, die an der Gränze Serbiens gesprochen wird“. Я, не сумнѣваясь о помѣстномъ различіи Болгарскога нарѣчія, сказалъ, что мнѣ въ собраніи оныхъ опытовъ пособствовали Болгари изъ предѣла *Разлога;* а гдѣже Разлогъ, я вамъ теперь

не знаю сказать, но вѣрно знаю, что онъ прежде будетъ въ Македоніи, нежели на границахъ Сербіи.

3). Пустъ меня мои Разложане (или, какъ они себя именуюмъ, *Розокліе)* обманули въ сравненыхъ словахъ и въ переводѣ *отче наша* и причтѣ о *Самарянинѣ* и *Блудномъ сынѣ* желая приближить свое нарѣчіе къ Славянскому (какъ многіе дѣлаютъ); пустъ и пѣсни всѣ взаимствованы отъ Сербовъ (какъ и я самъ упомянулъ о пѣснехъ 15—25) и походятъ на Сербское нарѣчіе; но я надѣюсь, что моя Граматическая примѣчанія о величайшей странности Болгарскаго нарѣчія вообще остаютъ вѣрна за все Болгарское нарѣчіе; то есть: а) что Болгары имѣютъ членъ, которой на концѣ слова прилѣпляютъ; б) что имена не имѣютъ почти никаковыхъ склоненій. —

4). Естьли бы я былъ увѣренъ что ваши Болгари такъ *просты купци*, какъ мои, тогда бы желалъ ихъ вопросить, какъ могутъ они den Ternower Dialekt den übrigen vorziehen; когда еще *ни въ одномъ* Болгарскомъ нарѣчій нѣтъ *никаковыхъ книгъ?* Едали они по тому это не дѣлаютъ, что они изъ Тернова? Или, что Тернова была столица Болгарскихъ кралей?

Я получилъ также ваше милое и высокопочитаемое письмо изъ Hermannsta, омъ 5/17. Августа, за которое васъ покорнѣйше благодарю. Естьли еще изволите удостоить меня каковаго письма вашего, то прошу, что бы его атресили [!] здѣсь въ Темесваръ, mit Briefen des H. Joh. Markovich beim goldenen Karpfen.

Г-дину Березино и всѣмъ знакомымъ, прошу покорнѣйше засвидѣтельствовать мое истинноме почтеніе.

Вручая себя вашей всегдашней дружби и благонаклонности съ величайшимъ высокопочитаніемъ честь имѣю быть

14/26. Дек. 822.

В. В.

[Вуков концепат и препис у арх. С. К. Академије бр. 2881]

5.

Кеппенъ, свидѣтельствуя свое почтеніе Вуку Стефановичу, долгомъ щитаетъ благодарить почтеннаго Сербскаго Литера-

тора за послѣднее письмо его, и въ тоже время препроводить требованные имъ „Разговоры и пр.“.

С п. Б.

24. Дек. 1825. г.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2882]

6.

Милостивый Государь
Вукъ Степановичь!

Ожидая вашего отзыва на послѣднее мое письмо, я прошу Его Превосходительство Ѳеодора Павловича Аделунга объ отправленіи къ вамъ сей книги, для передачи оной Г. Копитару, къ которому пишу особо. Но пакетъ на его имя такъ великъ, что не могу уже приложить сей, требованной имъ книги.

Письмо ваше и посылку отправленную въ октябрѣ мѣсяцѣ, я наконецъ получилъ, къ особенному моему удовольствію, и благодарю васъ покорнѣйше за все ко мнѣ доставленное.

Библейское общество дѣвствуетъ мало. Сербскій переводъ новаго Завѣта напечатанъ, но въ продажѣ не состоитъ и я никакъ не могъ получить для себя экземпляра сей книги. Ждутъ кажется отвѣта отъ Стратимировича.

Генералъ Эмануилъ теперь находится въ СпБ-ѣ; я видѣлъ его однажды у Г-на Балугьянскаго, но не успѣлъ съ нимъ разговориться; ибо былъ занятъ и самъ хозяинъ собирался ѣхать кудато. —

Если будете писать ко мнѣ, то прошу адресовать письмо ко мнѣ на имя Его Превосх. Ѳеодора Павловича Аделунга, *служащаго при Государственной коллегіи иностранныхъ дѣлъ*. Подъ симъ адресомъ, надѣюсь, пакеты при Миссіяхъ не залежаться.

Когда будете въ канцеляріи нашего Посольства, то прошу засвидѣтельствовать мое почтеніе Г-ну Фроману и Покасовскому, которые, надѣюсь, еще помнятъ

Спб.

8/20. Апрѣля 1826. года.

Вашего покорнѣйшаго слугу
П. Кеппенъ.

Г-нъ Тирко вамъ и Г-ну Демеличу мое усердное почтеніе.

[Вукова напомена:] одговорено 6. Окт. 826. из Беча.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2883]

7.

Милостивый Государь
Петръ Ивановичь!

Письмо ваше, писанное Г-ну Копитарю, отъ 26. Мая сего года озарило меня, какъ солнце стужею томимую сироту. Хотя я вамъ прежде не могъ писать, однакожь будите увѣрени, что я знаю, коль вы содѣйствовали въ семъ моемъ щастіи; и одна только смерть можетъ изтребить изъ души моей чувства благодарности къ вамъ.

Послѣднее письмо я писалъ вамъ 28. Генваря сего года; ваше же послѣднее отъ 8./20. Апрѣля я имѣлъ честь получить въ Землинѣ; а на прежнее письмо ваше отъ 22. Февраля я имѣль честь отвѣтствовать вамъ чрезъ Г-на Копытаря изъ Будима 19./31. Мая. Г-нъ Копитарь извѣстиль меня, что вы получили посланый вамъ мною чрезъ Г-на Коллежскаго Совѣтника и Кавалера Бусее эгземплярь Шаффариковой Исторіи языка и Литературы всѣхъ Славянскихъ нарѣчій; но я бы желаль знать, получиль ли и Г-нъ Гречъ эгземплярь тойже книги, посланный ему мною чрезъ Г-на Статскаго Совѣтника Тургенева (служащаго при Миссіи Константинопольской).

Въ послѣднемь письмѣ моемъ (отъ 28. Генваря) я жаловался вамъ, какую обиду сдѣлалъ мнѣ Германъ похитительнымъ изданіемъ книги моей („Жизнь и подвиги Князя Милоша Обреновича). Прошлаго лѣта въ Землинѣ извѣстился я отъ ближайшихъ чиновниковъ князя Милоша, что Германъ изъ Санкпетербурга послалъ князю Милошу рукопись помянутой книги моей, и просилъ, что бы князъ Милошъ послалъ ему свой портретъ и деньги для напечатанія оной въ Санкпетербургѣ на Россійскомъ языкѣ, доказывая, что это принесетъ князю Милошу особенную честь въ Россій. По сему князь Милошъ и послалъ рукопись Герману назадъ вмѣстѣ съ своимъ портретомъ и съ деньгами для напечатанія оной. Укралъ ли Германъ рукопись мою у Министерства Россійскаго, или Министерство вручило ему оную на разсмотрѣніе, то мнѣ все равно: я не виноватъ ни въ одномъ случаѣ; ибо я рукописи моей не повѣрилъ ни Герману ни князю Милошу, но Министерству Россійскому. Я пишу вамъ теперъ о семъ только по двумъ слѣдующимъ причинамъ. 1). Что бы вы болѣ познали Германа; ибо онъ наипаче для

прикрытія своей вины, не престанетъ и тамъ клеветать на меня, какъ и въ Сербіи. Другъ и одноземецъ его въ Землинѣ ужь разглашаетъ (безъ сумнѣнія по его письмамъ), что онъ меня въ Петербургѣ такъ очернилъ, что всѣ мои друзья и покровители въ Россіи должны были умолкнуть. 2). Я имѣю *цѣлую* Сербскую Исторію (съ картою Сербіи) на Нѣмецкомъ языкѣ, съ которою теперь не знаю что дѣлать; прежде печатанія желалъ бы ее подвернуть Россійской цензурѣ, но таковымъ образомъ не смѣю; ибо естьли министерство непремѣнно въ томъ мнѣніи, что Германъ при изданіи помянутой книги моей невинъ, то оно опятъ повѣритъ ему (или онъ украдетъ) и сію рукопись, которую онъ въ свою пользу издастъ на свѣтъ какъ и первую, а мнѣ останетъ только гоненіе и осмѣяніе. Я бы сію рукопись послалъ Александру Семеновичу, но съ одной стороны боюсь обезпокоивать Его, а съ другой, можетъ бытъ и онъ предастъ ее колеггіи Иностранныхъ дѣлъ, а колегія опят Герману. Прошу васъ покорнѣйше, пишите ко мнѣ о семъ (какъ можно скорѣе), и научите меня, что дѣлать буду. Естьли бы мои обстоятельства дозволили, я би съ величайшею радостію пріѣхалъ къ вамъ въ С. Петербургъ, тогда бы вы могли (естьли бы дѣла позволили вамъ) перевесть сію Исторію на Русской языкъ, а я бы издалъ Сербскіи оригиналъ.

Явныя извѣстія о заключеніяхъ Акьерманскихъ неисказано обрадовали меня. Я надѣюсь, что благодѣтельная Россія со свободую даруетъ Сербіи о *Законы* (да бы народъ могъ пользоваться свободою). Не би ли Сербія теперь могла быть щастлива, имѣть васъ Россійскимъ конзуломъ? —

Г-нъ Копитарь и я просимъ васъ покорнѣйше, что бы постарались, естьли возможно будетъ, дост[ат]ь намъ по единъ экземплярь (или по крайней мѣрѣ только *одинъ* для Императорской библіотеки, гдѣ хранятся и величайшіе еретики безъ общаго употребленія) *Сербскаго Новаго Завѣта*, напечатаннаго въ С. Петербургѣ „по преводу Аѳанасія Стойковича“. Мы *видѣли здѣсь* одинъ такій экземпляръ у однаго Одесскаго купца. Безъ сумнѣнія вамъ извѣстна Исторія перевода сего (14. Генвара 1825. года писалъ я о томъ подробно Александру Семеновичу). Я еще думаю непремѣнно, что имѣю совершенное право, требовать отъ Комитета Россійскаго Библейскаго Общества еще 2.000 рублей, по слѣдующимъ причинамъ: 1). Что

въ уговорѣ моемъ съ комитетомъ ни было ни слова о разсматриваніи о одобреніи перевода моего; но комитетъ поручилъ мнѣ составить переводъ по моемъ благоразсужденіи (это неоспоримо видно изъ уговора, на требованіе Василія Михаиловича Попова, въ домѣ его, мною подписаннаго). 2). Что переводъ мой какъ всякой манускриптъ сего рода, имѣль только свою настоящую цѣну пока былъ въ рукахъ моихъ; а коль скоро комитетъ получилъ его и имѣль у себя полтора года, въ которое время не только комитетъ, но и Стойковичь и Митрополитъ Леонтій, могли сту списковъ снять съ него (не напоминая, что поправками Стойковичевыми такъ изпорченъ, что оригинала на много мѣстъ не можно читать), онъ потерялъ оную. 3). Я не могу сказать, что переводъ мой *совершенъ* (таковаго ни отъ кого не можно ни требовать, наипаче же въ нынѣшнемъ состаяніи Сербской Литературы), но при всему этомъ, что Стойковичь читалъ и употреблялъ мой переводъ, я докажу всѣмъ знатокамъ въ семъ дѣлѣ; что мой переводъ былъ гораздо лучше перевода Стойковичева; и что комитетъ по невѣжеству, и судя на лице зряще; предпочелъ худше лучшему (Однымъ словомъ: я докажу, что всѣ поправки Стойковичевы — кромѣ правописанія, которое и наборщикъ могъ поправить *такъ*, какъ Стойковичь — изпорченіе). — Естьли бы вы могли мнѣ изходатайствовать сіи 2.000 рублей, тогда бы я непремѣнно пріѣхалъ къ вамъ; надѣюсь, что бы Димитрій Павловичь отсюда отправилъ меня съ какимъ нибудь куріеромъ (на всякой случай нужно бы было, что бы Александръ Семеновичъ сдѣлалъ милость, и препоручалъ бы меня здѣсь *Россійскому покровительству*; тогда бы я гораздо легче досталъ здѣсь и пашпортъ для путешествія въ Далмацію и Червую Гору).

Я отдалъ въ канцелярію здѣшняго Россійскаго посольства въ особомъ пакетѣ, натписанномъ по вашему послѣднему наставленію, врученную мнѣ Г-номъ Копытаремъ III ч. Словенскаго Словаря, и Г-номъ архимандритомъ Зеличемъ портретъ его. При семъ честь имѣю послать вамъ одинъ экземпляръ Serbische Hochzeitslieder, и одну дисертацію de causis matrimonium dissociantibus.

Г-нъ Копытарь кланяется вамъ учтивѣйше, и ожидаетъ отъ васъ письма; онъ еще неполучилъ вашего пакета, въ которомъ книга Г-на Круга, а желалъ бы знать, получили ли вы его посылку чрезъ Г-на Статскаго Совѣтника Греффе.

Поручая себя вашей дружбы и благоклонности съ глубочайшимъ высокопочтеніемъ честь имѣю быть

Вѣна 6. Октября 1826. года.

вашимъ
покорнѣйшимъ слугою
Вукъ С. Караджичъ.

P. S. Хотя бы надлежало просить васъ о милостивомъ извиненіи долготы письма сего, однакоже я осмѣливаюсь еще умножить оное содержаніемъ помянутой Сербской Исторіи:

Vorwort.

Erster Theil.

Einleitende Übersicht der Geschichte Serbiens.

§ 1. Einleitung.

Erster Abschnitt. Beschreibung des Landes.

§ 2. Begrenzung.
§ 3. Der Boden.
§ 4. Gebirge.
§ 5. Die Ebenen.
§ 6. Gewässer.
§ 7. Ortschaften.
§ 8. Strassen-Verbindungen.
§ 9. Des Landes Eintheilung.

Zweiter Abschnitt. Alte Geschichte.

§ 10. Übersicht.
§ 11. Serbien unter den Römern.
§ 12. Serbien unter Schupanen (Жупан).
§ 13. Serbien unter Königen.
§ 14. Serbien unter Despoten.
§ 15. Serbien unter den Türken.

Dritter Abschnitt. Beschreibung des Volkes.

§ 16. Vorerinnerung.
§ 17. Landes-hoheit der Türken.
§ 18. Verfassung der Serben.
§ 19. Von Momken und Haiduken.
§ 20. Serbiens Kriegs-wesen.
§ 21. Haus-wesen der Serben.

§ 22. Kirchen-wesen.
§ 23. Serbisches Schul-wesen.
§ 24. Religiosität der Serben.

Vierter Abschnitt. Geschichte der Insurekzion.

§ 25. Einleitung.
§ 26. Der Frieden von Sistow.
§ 27. Wiederkehr der Emigranten.
§ 28. Knakyen [? Дахије].
§ 29. Der Serben Aufstand im J. 1804.
§ 30. Zrni Georg Petrowitsch.
§ 31. Fortgang der Empörung im J. 1804.
§ 32. Vollendung der Insurekzion im J. 1805.
§ 33. Erster Feldzug der Türken im J. 1806.
§ 34. Zweiter Feldzug der Türken im J. 1807.
§ 35. Serbiens Friedens-jahr 1808.
§ 36. Dritter Feldzug der Türken im J. 1809.
§ 37. Vierter Feldzug der Türken im J. 1810.
§ 38. Die Friedens-jahre 1811. und 1812.
§ 39. Fünfter Feldzug der Türken im J. 1813.

Zweiter Theil.

Milosch Obrenovitsch.

Сія часть вамъ позната *(отъ части)*; и она также расположенна по параграфамъ.

Прошу васъ покорнѣйше, что бы ни сіе оглавленіе не попалось въ руки Германовы.

[Вуков концепат и преппс у арх. С. К. Академије бр. 2884]

8.

Милостивый Государь
Вукъ Стефановичь!

Пріятнѣйшее для меня письмо ваше отъ 23. Дек. минувшаго года я имѣлъ удовольствіе получить уже въ Февралѣ мѣсяцѣ и теперь только успѣваю на оное отвѣтствовать.

Долгомъ считаю начать сей отзывъ искреннею благодарностію какъ за всегдашнее ваше ко мнѣ расположеніе, такъ и за доставленныя ко мнѣ книги. Статистика Сербіи есть драгоцѣнный для меня подарокъ; жаль только, что не имѣю карты сей страны. Господину издателю Банатскаго Альманаха прошу засвидѣтельствовать мою искреннюю признательность за доставленное ко мнѣ изданіе на 1827. годъ. — Бернолакова Словаря имѣю нынѣ три части и съ нетерпѣніемъ жду послѣдняго (IV-го) тома сего сочиненія. Экземпляры вашей Даницы за 1826. годъ мною получены исправно и раздаы разнымъ издателямъ журналовъ (Гречу въ С.п.Б-ѣ; Погодину и Полевому въ Москвѣ), также Д. И. Языкову, П. П. фонъ Гецу (который нынѣ собирается печатать свои переводы Сербскихъ народныхъ пѣсней), Малиновскому въ Москвѣ, Мудрову и т. д. по вашему назначенію.

Н. И. Гречь, сколько мнѣ извѣстно, не получалъ отъ васъ посланной къ нему чрезъ Г-на Т. Исторіи Г-на Шаффарика. Я и самъ нынѣ сей книги уже не имѣю. Ктото у меня занялъ оную и не возвратилъ. Доставленъ же ко мнѣ одинъ только экземпляръ. За портретъ Г. Зелича приношу мою благодарность.

На сей разъ посылаю вамъ двѣ книжки Московскаго Телеграфа, которыя вамъ можетъ быть пригодятся. Въ одной вы найдете извѣстіе о князѣ Милошѣ; въ другой же извѣстіе о собственныхъ вашихъ трудахъ, которые у насъ достойно уважаются.

Еще благодарю и за Serbische Hochzeitslieder и за Дисертацію Г-на Hadschits.

Вначалѣ Мая я оставляю С. Петербургъ и переселяюсь въ Симферополь. Новая должность моя требуетъ того, чтобы я жилъ гдѣ либо въ южной Россіи. Въ званіи Помощника Главнаго Инспектора по части Шелководства (также Винодѣлія и Садоводства) стану разъѣзжать по всей южной Россіи отъ Персидской границы до Польской, отъ Пензы и Астрахани до Радзивилова и до устьевъ Дуная. — Письма ваши прошу по прежнему адресовать въ С. Петербургъ на имя Ѳ. П. Аделунга, или же при случаю и въ Одессу на имя брата моего (Его Высокоблагородія Карла Ивановича Кеппена). Въ Симфе-

рополѣ надѣюсь быть въ первыхъ числахъ Іюля мѣсяца, ибо намѣреваюсь ѣхать черезъ Ригу и Вильно.

Съ истиннымъ почтеніемъ и чувствомъ душевной преданности имѣю честь быть

С. Петербургъ
6./18. Апрѣля 1827. года.

вашимъ
покорнѣйшимъ слугою
П. Кеппенъ.

Г. Министръ Народнаго Просвѣщенія вамъ кланяется. Онъ всегда готовъ служить вамъ. Въ моемъ отсуствіи вы можете писать къ нему чрезъ Петра Петровича фонъ Геца, который часто у него бываетъ.

[Вукова напомена:] одговорено 24. Мая 1827. опет писано 9/21. Августа 828.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2885]

9.

Милостивый Государь,
Петръ Ивановичь!

Съ величайшею радостію я имѣлъ честь получить пріятнѣйшее для меня письмо ваше отъ 6./18. Апрѣля съ двумя книжками Московскаго Телеграфа, за которыя васъ чувствительнѣйше благодарю.

Колико я радуюсь щастію вашему, которое вы найдете въ новомъ званіи, толико мнѣ жаль, что я васъ потерялъ изъ С. П. Бурга.

Въ Сербіи я, пробылъ только два мѣсяца, потомъ К. М. О. возвратилъ меня опятъ въ Вѣну съ препорученіемъ, купить типографію для Сербіи. По окончаніи дѣла сего я намѣраваю (въ началѣ 1828. года) опять отправиться въ Сербію; тогда можеть быть удасться мнѣ собирать народныя Сербскія пѣсніи и другія литературныя записки. На сихъ дня[хъ] я писаль Е. В. Пр. А. С. III., и особенно просилъ Его о исходатайство-

ваніи мнѣ Р. Покровительства, которое мнѣ оченъ нужно для спокойнаго и болѣе успѣшнаго продолженія литтературныхъ занятіи и здѣсь въ Вѣнѣ а наипаче въ путешествіи въ южныя краи. Я писалъ также и П.- П.- Ф.-Гецу, и просиль его, при случаѣ напомнить о семь Е. В.

Въ особомъ пакетѣ посылаю вамь (по Θ. П. Аделунга) Четвертую часть Бернолакова Словаря, и одинъ эгземплярь elementa universalis linquæ slavicae. При семь же посылаю вамь врученное мнѣ Г-диномъ Копытаремь письмо Надворнаго Совѣтникъ Гаммера.

Г. Копытарь кланяется вамь учтивѣише. Онъ не менѣе меня жалѣетъ что мы васъ ужь не имѣемъ въ С. П. Б. Поручая себя всегдашней вашей благосклонности съ глубочайшимъ высокопочтеніемъ и равноюже преданностію честь имѣю быть,

Вѣна 24. Мая 827.

Милостивый Государь,
вашимъ покорнѣйшимъ слугою

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 28076]

10.

Милостивый Государь
Петаръ Ивановичь!

Я надѣюсь что вы получили письмо мое отъ 24. Мая сего года. По томъ я имѣлъ честь получить посланное мнѣ чрезъ Господина Копытара препоручителное писмо А. С. Ш. на К. М. О. которимъ вы обязали меня новою признательностію.

Честь имѣю послать вамъ теперъ врученую мнѣ Г. Копытаремъ 1) VI часть Бернолакова Словаря; 2) пакетецъ отъ Коларя из Пещи (Pest); 3) Экземпляръ издаваемой мною Даницы за 1828 годъ; 4) Портретъ Сербскаго крал. *Марка Кралевича*. Симъ послѣднимъ я ни найменше не доволенъ, (н. п. мы можемъ доказать изъ народныхъ пѣсней, что Марко Кралевичь не носилъ бороды, развѣ въ темницѣ; *буздован* такъже непохожъ и пр.) по издатель его послалъ мнѣ нѣсколько экземпляровъ съ прошеніемъ разослать ихъ моимъ знакомымъ, и такь я осмѣлился вамъ одинь послать.

Даницу сію я желаль во изъявленіе безпредѣлной благодарности посвятить А. С. Ш., но къ величайшему сожалѣніе не получилъ отъ него отвѣта но письмо мое отъ 21 Сентября, въ которомъ просилъ Его о письменномъ соизволеніи на сіе посвященіе, безъ котораго соизволенія посвятительное письмо по здѣшнимъ заканамъ не могло быть напечатано. Я прилагаю вамъ у сего копію съ письма посвятительнаго: которое желалъ напечтать.

Петаръ Петровичъ фон Геце...

(нема наставка).

[15/27, XII, 1827]

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 2886]

11.

Simpheropol d. 17/29 Juni 1828.

Werthgeschätzter Freund!

Ohne bestimmt zu wissen wo Sie sich bey den jetzigen Verhältnissen aufhalten, schreibe iche Ihnen um von Odessa aus diese Zielen an Sie gelangen zu lassen. Doch da fällt mir eben ein dass ich wohl lieber russisch als teutsch an Sie schreiben sollte, also: Милостивый Государь! —

По сіе время я не успѣлъ сказать Вамъ, что еще въ 1826 году у насъ въ С. Петербургѣ издано *краткое руководство къ познанію всемірне исторіе* (составіо за славяносербску юность учитель нѣмецкогъ языка при С. Петербургскомь Екатериненскомъ Институту *Георгій Лазаревичъ — Зоричъ*. XVI — 222 с. въ 8). — Но книга сія думаю Вамъ уже извѣстна, почему и не стану объ оной говорить. Скажу лучше, что нѣкоторыя статьи, напечатанныя въ вашемъ Забавникѣ за годину 1827 переведены на Руский языкъ и напечатаны въ Вѣстникѣ Европы 1827 года, а именно *Описаніе Сербскаго Народа* въ №14—18 (при чемъ опущенъ только примѣръ о коемъ Вы упоминаете на с. 115 и 116) и *Четыре Брамина* въ № 19 и 20-омъ.

Былъ ли Вами изданъ Забавникъ за 1828 годъ? Куплена ли Вами въ Вѣнѣ типографія? и перевезена ли въ Сербію, и куда именно. Увѣдомите меня, прошу Васъ, о семъ; ибо это достопримѣчательно въ отношеніи къ исторіи Славянскихъ Типографій. — Письмо А. С. Шишкова къ Князю вы конечно

изволили получить отъ Г. Копитара. Принесло ли оно желанную пользу?

За доставленіе Бернолакова Словаря, равно какъ и за Elementa universalis linguae Slavicae, Г-на Геркеля[?], приношу Вамъ и Г-мъ издателямъ мою покорнѣйшую благодарность. Г-ну Гаммеру я теперь же отвѣчаю на его письмо, которымъ онъ меня очень порадовалъ.

Остается сказать Вамъ, что я здѣсь въ Симферополѣ живу благополучно. Въ кругу не многихъ но добрыхъ и просвѣщенныхъ знакомыхъ, съ удовольствіемъ провожу время свободное отъ занятій. Теперь, недѣли чрезъ три, я поѣду въ Одессу, а оттуда въ Харьковъ, въ Сентябрѣ же мѣсяцѣ опять засяду на зиму въ Симферополѣ, а въ началѣ будущей весны отправлюсь или за Кавказъ, до Персидской границы, или жа въ Бессарабію, а можетъ быть и въ Молдавію и Валахію. Между тѣмъ стану съ нетерпѣніемъ ожидать извѣстій какъ о Васъ и Г-нѣ Демеличѣ, которому прошу засвидѣтельствовать мое почтеніе, такъ и о мѣстопребываніи Вашего Семейства.

Везу письмо сіе съ собою въ Одессу и тамъ уже позабочусь объ отправленіи онаго къ Вамъ.

Душевно Вамъ преданный
покорнѣйшій слуга
П. Кеппенъ.

Симферополь 23 Іюня с. с. 1828.

Весьма радъ, что я еще до отъѣзда моего изъ Симферополя получилъ (вчера) письмо Ваше отъ 15/27 Дек. 1827 г. вмѣстѣ съ письмомъ проф. Бандтке изъ Кракова отъ 17 авг. 1826 года и другими не новыми уже, но весьма пріятными для меня посланіями. Благодарю усерднѣйше за *Даницу* Вашу на текущій годъ, за VI часть Бернолакова Словаря (въ коей, ко сожалѣнію не достаетъ 40-го листа с. 625—640), за изданіе Г. Коллара и Портретъ Марка Кралевича. Г-ну Тиролу прошу засвидѣтельствовать мою признательность за доставленіе Сл. Грамматики; хорошо онъ дѣлаетъ что признаетъ пользу буквъ ѣ, ѣ, j и пр.

Надѣюсь, что А. С. Шишковъ нынѣ, сложивъ съ себя званіе Министра будетъ имѣть время отвѣтствовать на Ваше письмо. Съ Свѣтл. Княземъ Карломъ Андреевичемъ Ливеномъ

мнѣ не случалось говорить о Словенской Литературѣ. Знаю его съ 1818 года, и неоднократно однако же имѣлъ случай слышать отъ него основательнѣйшія сужденія по другимъ предметамъ. Вчера еще я писалъ къ нему, излагая пользу учрежденія каѳедръ всеобщей Словенской литературы (по всѣмъ нарѣчіямъ) при Университетахъ С. Петербургскомъ, Московскомъ и Харьковскомъ.

Путешествіе Ваше по Юго-Словенскимъ землямъ было бы весьма полезное дѣло, но я теперь не могу содѣйствовать къ полученію Росс. пашпорта. Войска наши на границѣ Сербіи; Тамъ, думаю, и Вамъ не трудно бы достигнуть своихъ намѣреній.

Прошу Васъ засвидѣтельствовать мое почтеніе Его Преосвященству Мушицкому, о коемъ я часто съ удовльствіемъ воспоминаю. Радуюсь сердечно, что онъ Васъ жалуетъ. Поладили ли Вы съ Германомъ. У насъ разнеслись слухи будто бы Стойковичъ желаетъ быть Генер. Консуломъ въ Валахіи. Имѣли ли Вы случай получить его переводъ Св. Писанія, коего экземпляръ онъ представилъ Московскому Обществу Исторіи и Древностей Россійскихъ, мнѣ же — недалъ.

Одеса 14/26 Іюля 1828.

Оканчиваю сіе письмо въ Одессѣ. Г. Стойковичъ находится здѣсь, какъ сказываютъ, не для пріисканія мѣста, но по собственнымъ дѣламъ имѣя искъ на какомъ то помѣщикѣ, который не уплачиваетъ должныхъ ему денегъ. — Еще я съ нимъ не видѣлся.

Простите

Вашъ покорный слуга
П. Кеппенъ.

[Споља:] Его Благородію
Милостивому Государю
Вуку Стефановичу Караджичу.

[Вукова напомена:] одговорено 27 април 829.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2887]

12.

Милостивый Государь.
Петръ Ивановичъ!

Послѣ почтеннѣйшаго письма Вашего, начатаго въ Симферополѣ 17/29 іюнья, а заключеннаго въ Одессѣ 14/26 іюлья

1828 года, я не имѣль удовольствія получить отъ Васъ никакихъ подробныхъ извѣстій. Между тѣмъ я (nolens volens) провелъ въ Крагуевцѣ почти два года членомъ и директоромъ законодательной Сербской коммиссіи, одинъ годъ въ Бѣлградѣ президентомъ уѣзданаго и городскаго магистрата Бѣлградскаго, теперь же опять я Сербскій писатель только! Состояніе моего здоровья, которое изъ разныхъ причинъ въ Сербіи хуже стало; очевидная невозможность, въ нынѣшнихъ обстоятетствахъ въ Сербіи принесть какую либо особенную пользу (которой всякій простѣйшій Сербинъ не могъ принесть); и на конецъ страстное желаніе пользуясь всемилостивѣйше пожалованною мнѣ Монаршею пенсіею, продолжить мои прежнія — литературныя — занятія, принудили меня, оставить и службу и Сербію.

Народнихъ сербскихъ (геройскихъ) пѣсней я соболъ въ Сербіи вновъ почти таковое число, какое напечатано въ Лейпцигѣ 1823 года въ II-ой и III-ей частяхъ; также *пословицъ* и около двѣ тысячи *словъ*, не имѣющихся въ моемъ Словарѣ. Вотъ моя величайшая добыча, которая въ Сербіи мнѣ досталась. — Какъ для изданія сихъ дѣлъ, такъ и для воспитанія дѣтей, я вознамѣрился будущаго лѣта опять возвратится въ Вѣну. Тамъ я намѣреваю также продолжать мою Даницу.

Естьли вамъ угодно будетъ почтить меня отвѣтомъ на сіе письмо, прошу покорнѣше отправить оный въ Вѣну по прежнему. Я особенно желалъ бы, естьли бы Вы теперь были въ Санкт-Петербургѣ.

Поручая себя прежней Вашей благосклонности, съ глубочайшимъ высокопочтеніемъ и равною же преданносью честь имѣю быть

Землинъ 9/21 декабра 831.

Вашимъ покорнѣйшимъ слугою
Вукъ Стеф. Караджичь.

[Спољa:] Его Высокоблагородію, Милостивому Государю
Петру Ивановичу Кеппену
Господину коллежскому совѣтнику и кавалеру.

[Кеппенова напомена;] Получ. 8. февр. 1832 въ Симферополѣ.

[Новыя Письма, стр. 808; Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 2813а]

13.

Милостивый Государь,
Петръ Ивановичъ!

И прежде я всегда желалъ сердечно, что бы Вы въ Петербургѣ находились, а наипаче теперь по причинѣ, что сынъ мой тамъ. Съ истиннымъ чувствомъ глубочайшей благодарности за все прошавшее прошу Васъ покорнѣйше, и въ будуще продолжать ко мнѣ донынѣшнее Ваше расположеніе, наипаче же касательно сына моего, какъ Вамъ г. Копитарь пишетъ.

При семъ случаѣ осмѣливаюсь извѣстить Васъ о моихъ нынѣшнихъ занятіяхъ. Вамъ ужь извѣстно, что я с давнаго времени желалъ объѣхать южнѣйшіе славянскіе краи (предѣлы), и теперь имѣя въ видѣ второе изданіе Сербскаго словаря и подробной сербской грамматики, казалось мнѣ сіе неотложно нѣжнѣ (sic? lege: нужнѣе). И такъ я прошлаго (1834) года рѣшился предпринять сіе путешествіе по Черногоріи, Боккѣ Которской, Рагузѣ, Далмаціи, Исторіи и Кроаціи, котораго намѣреніе: 1) Продолженіе собиранія сербскихъ народныхъ пѣсенъ, 2) Собираніе пословицъ, загадокъ и прочихъ подобныхъ произведеній народнаго духа, 3) Собираніе словъ, не имѣющихся въ моемъ словарѣ, 4) Особенное испытаніе и описаніе сербскаго языка относительно нарѣчій (діалектовъ) его но вышепомянутимъ мѣстамъ, 5) Описаніе народныхъ нравовъ и обычаевъ, 6) Изысканіе древнихъ славянскихъ рукописей, могущихъ служить къ объясненію древней славянской литературы, 7) Достопамятныя географическія замѣчанія. Я пред принялъ путешествіе сіе безъ всякихъ къ тому нужныхъ средствъ (какъ обыкновенно предпринималъ и прочія мои всѣ литературныя занятія); но, при всемъ этомъ, благодареніе Богу, мнѣ удалось въ продолженіе тринадесять мѣсяцовъ, употребленныхъ мною на оное по Черногоріи, Паштровичахъ, Боккѣ Которской и Рагузѣ, собрать неожиданное количество драгоцѣнныхъ матеріаловъ для сербскихъ словаря и грамматики, и немалое прекрасныхъ народныхъ пѣсенъ, наипаче относящихся къ обычаямъ сихъ южнѣйшихъ славянъ. Теперь здѣсь, въ кругѣ семейства моего, я занимаюсь приведеніемъ въ порядокъ сихъ матеріаловъ; а въ веснѣ сего года намѣреваюсь (естьли только позволятъ обстоятельства — а наипаче денежныя) продолжать

сіе путешествіе по Кроаціи и Истріи, въ веснѣ же 1837 года по Далмаціи.

Императорская Россійская Академія, по представленію знаменитаго Президента своего, пожаловала мнѣ въ спомоществованіе по случаю предпринятаго сего путешествія сто червонныхъ, которыхъ я по возвращеніи моемъ здѣсь получилъ и уже употребилъ за заплату долговъ, сдѣланныхъ мною на сей первый годъ путешествія. Я не осмѣлился просить Академію о подобномъ пособіи и въ будуще (какъ ни прежде не просилъ), только благодарилъ какъ Академію чрезъ г. Языкова, который мнѣ сіи деньги послалъ, какъ и Г. Президенту; естьли же она опять сама мнѣ сіе пожалуетъ, это будетъ для меня особенное щастіе.

Въ Черногоріи я оставилъ для напечатанія около три тысячи народныхъ сербскихъ пословицъ, с разными объясненіями и примѣчаніями; надѣюсь, что въ продолженіе сей зими я получу ихъ здѣсь, и тогда Вамъ пошлю.

Теперь довольно! Извините, прошу покорнѣйше; я признаюсъ, что худо пишу по руски; однакожъ надѣюсь, что вы будете разумѣть.

Прошу покорнѣйше засвидѣтелъствовать мое высокопочтеніе Его Превосходительству Г. Аделюнгу и Его супругѣ, а также и Вашей супругѣ, которая вѣрно еще опоминается меня по моей плавой шубѣ.

Прошу покорнѣйше какъ можно скорѣе обрадовать меня извѣстіемъ о моемъ сынѣ.

Поручая себя всегдашней Вашей благосклонности съ совершеннымъ высокопочтеніемъ и преданностью честь имѣю быть

Вѣна 2/14 генваря 1836.

Вашъ покорнѣйшій слуга
Вук Стеф. Караджич.

[Кепенова напомена:] Получ. 24 янв. 1836.

[Новыя Письма, стр. 810; прве белешке о овом писму, датиране 24 септ. 1835 и неке недатиране у арх. С. К. Ак. бр. 2888, или су можда ова одломци писани, о истој ствари некоме другоме?]

14.

Sehr werthgeschätzter Freund!

Ich habe so lange schon nichts von Ihnen gehört, dass ich mich wohl wieder nach Briefen von Ihnen sehne. Was treiben Sie? Bei Ihrer rastlosen Thätigkeit werden Sie gewiss wieder so Manches Neue entdeckt haben. Theilen Sie mir darüber doch die Nachrichten mit. In einem so eben für's Journal des Ministeriums des öffentlichen Unterricht aufgesetzten Artikel erwähne ich Ihrer letzten (und auch der früheren) Arbeiten, und der Zwecke Ihrer Montenegrinischen Reise. Ist es Ihnen nicht unlieb, dass ich auch von den Resultaten derselben spreche, so bitte ich mir Notitzen darüber aus. Meine Landsleute werden sich freuen gute Nachrichten von Ihnen zu erhalten.

Ihr Herr Sohn befindet sich wohl. Aus dem beifolgenden Billet ersehen Sie dass er fortwährend thätig ist. Seine Officiere lieben ihn für seinen vorzüglichen Fleiss. Ich habe auf Ihren Wunsch ihm zweimal eine Kleinigkeit an Gelde gegeben und bin herzlich gern bereit auch fernerhin zu dienen. Viel aber kann und darf diess nicht seyn. Das letzte Mal gab ich ihm einen Silberrubel. Wenn es ihm nur schon erlaubt wäre auszugehen ohne abgeholt zu werden (ohne Begleitung); das darf aber noch wenigstens ein ganzes Jahr lang nicht geschehen, bis er in eine der höchesten Klassen tritt. Seyn Sie seinatwegen ruhig, und freuen Sie sich einen so tüchtigen jungen Mann zum Sohne zu haben.

Leben Sie wohl. Herzlichst wünscht Ihnen alles mögliche wohlergehen Ihr

St. Petersburg
d. 10/22 Januar 1836.

treuer Freund und Diener
Koeppen.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2889]

15.

Милостивый Государь
Вукъ Стефановичъ!

Письмо ваше отъ 2/14. Января доставило мнѣ большое удовольствіе. Благодарю васъ покорнѣйше за свѣденія сооб-

щенныя мнѣ о вашихъ поѣздкахъ уже совершенныхъ и вновь предпринимаемыхъ. Да благословитъ Господь путь вашъ. Я часто мысленно радуюсь вашему усердію къ новымъ открытіямъ и успѣшному преодолѣванію затрудненій при приведеніи въ дѣйство новыхъ полезныхъ предпріятій.

Савву Вуковича я иногда вижу у себя, съ дозволенія его начальства. Здоровье его поправилось сколько я замѣчаю. и онъ теперь не жалуется на грудную боль. Прилагаю у сего письмо имъ у меня написанное, которое не отправлено къ вамъ потому только, что разныя занятія не дозволяли мнѣ отвѣчать вамъ.

Желая вамъ, отъ всего сердца успѣха въ вашихъ предпріятіяхъ, я съ совершеннымъ почтеніемъ имѣю честь быть,

С. Петербургъ
19. Февраля 1836. г.

Милостивый Государь
вашимъ покорнѣйшимъ слугою
П. Кеппенъ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2890]

16.

С. Петербургъ 21. Марта 1836.

Милостивый Государь
Вукъ Стефановичь!

Посылаю вамъ письмо вашего сына. Онъ *на бумагѣ*, какъ изволите видѣть, передается мечтаніямъ и говоритъ вамъ что мало занимается уроками, потому что они его не затрудняютъ. Но на дѣлѣ онъ кажется не таковъ. Въ корпусѣ его любятъ и очень хвалятъ за его старательность. Хорошихъ учениковъ тамъ награждаютъ тѣмъ что ихъ возятъ въ театръ, и ему не разъ уже случалось видѣть оперы и разныя другія представленія. Прямодушіе его мнѣ очень нравится. — Здоровье его *очень хорошо;* грудь давно уже не болитъ и вамъ опасаться нечего. Будьте спокойны въ этомъ отношеніи. Если его не заставляютъ маршировать, то это кажется ничего не доказ-

ваетъ. Онъ вовремя былъ (d. h. zur rechten Zeit) нездоровъ, и тогда ему дозволено было быть свободнымъ отъ воинскихъ ученій, а теперь онъ пользуется только прежнимъ разрѣшеніемъ.

Посылаю вамъ два оттиска статьи напечатанной мною въ Журналѣ Департамента Народнаго Просвѣщенія. Въ слѣдующей за симъ статьѣ я поговорю о новѣйшихъ вашихъ поѣздкахъ. —

Сомнѣваюсь я въ томъ, чтобы отъ Русской Академіи можно было исходатайствовать для васъ опять какую либо сумму; однако жъ я не премину поговорить объ этомъ съ Президентомъ, Секретаремъ и нѣкоторыми Членами, и можетъ быть дастъ Богъ удастся. Повѣрьте мнѣ, что я бы этому душевно порадовался.

Въ слѣдующемъ моемъ письмѣ я васъ увѣдомлю о послѣдствіяхъ.

Будьте благополучны и пишите ко мнѣ съ дороги чрезъ наше Вѣнское посольство.

Душевно вамъ преданный
покорнѣйшій слуга
П. Кеппенъ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2891]

17.

Милостивый Государь,
Петръ Ивановичъ!

Давно бы должность моя была писать къ вамъ и отвѣствовать на почтеннѣйшія писма ваши отъ 10/22. Генваря, 19. Февраля и 21. Марта, но разныя препятствія и ожиданія задержали меня до сего дня.

Во первых чувствительнѣйше благодарю васъ за все, что вы дѣлали и дѣлаете мнѣ и сыну моему Саввѣ, и прошу покорнѣйше, и въ будуще продолжать къ намъ донынѣшнее ваше расположеніе.

Такъ же благодарю васъ за литературныя посылки (изъ лѣтописи Несторовой и изъ 2-ой книжки Журнала Министерства

Народнаго Просвѣщенія), которія меня очень обрадовали. Достойно примѣчанія, что почти всѣ тѣ слова изъ Несторовой лѣтописи, которыя Вы какъ малоизвѣстна въ нынѣшнемъ Рускомъ языкѣ изъясняете, въ сербскомъ языкѣ существуютъ и днесь, н. пр. *розглядаютъ* по сербски *разгледаю; сита* въ сербскомъ языкѣ означаетъ родъ *текущаго меда*, который безъ всякаго искуства исцѣживается изъ сота; вмѣсто рускаго *совѣтъ* можно въ сербскомъ народѣ слыхать и *савѣтъ*, но много чаще *свѣтъ* и *свѣтовати* (древне славянски *съвѣтъ* и *съвѣтовати*); *таль* по сербски *талацъ* (см. въ III ч. народныхъ сербскихъ пѣсенъ на стр. 240 въ 1 и 2 строкахъ, также и въ обыкновенной бесѣдѣ говорится въ южной Сербіи и въ Черной Горѣ не только *талацъ*, но и *таосто*, н. п. дали га у таосто); вмѣсто *вѣче* въ Сербіи говорится *вијећа*, въ Рагузѣ (еще ближе къ рускому) *вијеће*, такъ же и глаголъ *вијећати* и *свијећати* и вијећникъ-совѣтникъ (сербское ћ доказываетъ, что бы по нынѣшнему рускомъ правописанію должно писать *вѣчье*, славянскіе *вѣщіе*, съ которымъ можно сравнить *вѣщати* и *совѣщати* и пр.).

О Дундарѣ Вы сказали прекрасно, но для него очень учтиво и потому непонятно; онъ остается дуракомъ и обманщикомъ (прежде три дня я читалъ въ 34 № здѣшняго Morgenblatta его статью о славянскомъ и рускомъ языкахъ; одинъ Руской Господинъ, показывая мнѣ сіе прибавилъ: изъ сего видно, что у того человѣка умъ не на мѣстѣ).

При всемъ моемъ желаніи я не могъ въ семъ лѣтѣ по намѣренію моему продолжать путешествія въ Кроацію и Истрію. Главное препятствіе тому недостатокъ денегъ; но для того я съ начала весны ожидалъ здѣсь пришествія князя Милоша, а когда увѣдомился, что онъ въ семъ годѣ не пріѣдетъ сюда, тогда появилась холера въ тѣхъ самыхъ предѣлахъ, которые я желалъ объѣхать. И такъ осталось до нынѣ.

При семъ честь имѣю послать вамъ три экземпляра изданныхъ мною „Народныхъ сербскихъ пословицъ и разныхъ подобно имъ употребляемыхъ поговорокъ“, одинъ для васъ, отъ прочихъ же двухъ одинъ прошу покорнѣйше вручить отъ имени моего Его Высокопревосходительству Господину Александру Семеновичу Шишкову (въ Академію я послалъ одинъ экземпляръ посредствомъ Его Превосходительства Господина Димитрія Ивановича Языкова), а другой Его Превосходительству Господину Ѳеодору Павловичу Аделунгу. Книга сія можетъ почесться плодомъ путешествія, здѣланнаю мною въ теченіи

двухъ прошлыхъ годовъ; наипаче предисловіе, которое содержитъ краткое назначеніе діалектовъ, открытыхъ мною въ языкѣ сихъ южнѣйшихъ славянъ. Надѣюсь, что теперь возможно будетъ исходатайствовать мнѣ у Императорской Россійской Академіи новое воспомоществованіе. Я уже имѣлъ щастіе нѣсколько разъ быть награжденъ отъ Академіи за труды мои (серебренною медалью, одновеменнымъ денежнымъ даромъ); не можно ли теперь надѣятся, чтобы Академія на основаніи 5-го и 6-го параграфовъ I-ой главы устава своего опредѣлила мнѣ ежегодную пенсію на десять лѣтъ? Таковою милостію Академія поставила бы меня въ состояніе лучше жить и безпечнѣе продолжатъ литературныя мои занятія. Вамъ извѣстно, что я не имѣю никаких иныхъ доходовъ, кромѣ по ходатайству Президента Академіи всемилостивѣйше пожалованныхъ сто червонныхъ въ годъ; теперь представите себѣ, какъ принужденъ я съ семействомъ, состоящимъ въ 7 душъ кромѣ меня, жить въ Вѣнѣ? Въ 10 №-рѣ Сербскихъ газетъ отъ 9. Марта 1835. года стоитъ, что князъ Милошъ опредѣлилъ мнѣ 150 талѣровъ (300 fl. cm) въ годъ пенсіи по смерть; князъ Милошъ писалъ мнѣ подъ 9. Февраля сего года подъ №-го 31, что онъ, за награжденіе трудовъ моихъ въ сербской словесности, опредѣлилъ мнѣ ежегодное вспомоществованіе къ уживленію, состоящеся въ 200 талѣровъ въ годъ, которые будетъ доставлятся мнѣ по половинамъ года (100 талѣровъ о св. Димитрію, а 100 о св. Георгію) и вмѣстѣ съ симъ письмомъ послалъ онъ мнѣ 100 талѣровъ за прошлую дмитровскую половину; по сему я совершенно надѣялся о св. Георгію получить 100 талѣровъ (и душевно ужъ радовался, какъ буду съ ними предпринять путешествіе въ Кроацію и Истрію); но до сего дня не получилъ еще ни копейке! Изъ сего можете закључить, какъ можно положиться на сію пенсію. — Касателно же сего путешествія моего я думаю, чтобы совершенно могъ надѣяться особенному вспомоществованію или отъ Рускаго Правительства или отъ Академіи, одной или другой. Естьли бы я имѣлъ щастіе достать нужное вспомоществованіе къ сему предпріятію, я бы по совершеніи путешествія по Кроаціи, Истріи и Далмаціи, желалъ продолжить оное (по обстоятельствамъ времени) въ Боснію, Херцеговину, южнѣйшіе предѣлы Сербіи (Косовополе, Метохію гдѣ Призренъ, Инекъ и пр.) и Болгарію (мы еще не знаемъ извѣстно, какъ далеко говорится славянскій языкъ въ Албаніи и Македоніи, и въ сихъ югозападныхъ предѣлахъ,

гдѣ границы сербскаго и болгарскаго языковъ). Прошу васъ покорнѣйше, по благоразсужденію вашему поговорить о семъ съ Александромъ Семеновичемъ и съ Димитріемъ Ивановичемъ, и с прочими, съ кѣмъ вы знаете (н. п. съ Господиномъ Аделунгомъ, съ Господиномъ Балудянскимъ — сей послѣдній могъ бы рекомендовать меня господину Уварову, нынѣшнему Министру Народнаго Просвѣщенія и Президенту Академіи Наукъ, которое онъ и во время бытности моей въ С. Петербургѣ по благосклонности своей ко мнѣ самъ отъ себя обѣщавалъ здѣлать). Вы можете о семъ и письменно представить гдѣ почитаете нужнымъ; только я бы желалъ, что бы по нынѣ не печатано нигдѣ о намѣреніи моемъ путешествовать по Турецкимъ областямъ. Я совершенно увѣренъ, что вы какъ по вашему ко мнѣ расположенію, такъ и изъ любви къ славянской словесности, съ радостію постараетесь все возможное здѣлать по моему желанію и намѣренію.

Я желаю послать, по экземпляру всѣхъ мною изданныхъ книгъ нынѣшнему Министру Народнаго Просвѣщенія и Академіи Наукъ; смѣю ли препроводить къ вамъ сіи книги, чтобы вы оныя тамъ вручили отъ имени моего?

Приложенное при семъ письмо прошу покорнѣйше доставить сыну моему Саввѣ, котораго и паки рекомендую вашему донынѣшнему расположенію.

Господинъ Копытарь кланяется вамъ учтивѣйше. Онъ былъ въ Баденѣ почти цѣлый сей мѣсяцъ и потому не могъ сравнить того, о чемъ вы ему писали; книгу, за которую вы писали ему, онъ ожидаетъ изъ Майланда.

Съ истиннымъ высокопочтеніемъ и преданностью честь имѣю быть

Вѣна 17/29. Августа 1836.

Вашъ покорнѣйшій слуга
Вукъ Караджичъ.

[Новыя Письма, стр. 812; Вуков концепат у арх. С. К Академије бр. 2892]

18.

Милостивый Государь,
Вукъ Степановичъ!

Письмо ваше отъ 17/29. Августа я имѣлъ удовольствіе получить 7/19 числа сего мѣсяца и приношу вамъ мою сер-

дечную благодарность за присланный мнѣ экземпляръ вашихъ Народныхъ Сербскихъ пословицъ. Равно и тесть мой, Ѳеодоръ Павловичъ Аделунгъ благодаритъ васъ покорнѣйше за память объ немъ и за вашу книгу. Сегодня я вручилъ оную и Александру Семеновичу, который со дня на день болѣе и болѣе старѣетъ. Онъ мало уже помнитъ вотъ почему я боюсь что онъ забудетъ данное мнѣ слово снабдить васъ хоть мало деньгами. Но я объ этомъ ему напомню еще письменно. Авось поможетъ Богъ! Впрочемъ, лѣтомъ я какъ то нарочно изъ Павловска пріѣзжалъ въ городъ для того чтобы вручить Александру Семеновичу письмо по дѣламъ Академіи, и онъ по слабой памяти его затерялъ. Бѣда да и полно! Впрочемъ не отчаевайтесь. Будемъ благодарить Бога, если удастся вамъ пособить, а если не удастся, то не теряйтесь!

Мнѣ кажется что не худо бы было когда бы Александръ Семеновичъ, какъ Президентъ Академіи написалъ письмо къ Милошу и благодарилъ бы за то, что онъ вамъ оказываетъ пособіе, какъ видно по газетамъ. Если хотите мы вамъ это изготовимъ. Дайте только знать. Да нельзяль прислать на этотъ случай № 10 Сербскихъ Вѣдомостей 1835. года?

Отъ сына вашего прилагаю при семъ письмо. Онъ все чтото похвариваетъ. То не здоровъ, то въ больницѣ. Прежде у него болѣли глази, но это прошло; потомъ побаливала грудь. — Должно надѣяться что съ лѣтомъ и его здоровье укрѣпиться.

Все что вы ко мнѣ доставите будетъ отдано по адресамъ, въ Академію и кому угодно.

Желая вамъ всякаго благополучія имѣю честь быть вашимъ

17/29. Ноября 1836.

покорнѣйшимъ слугою
П. Кеппенъ.

[Вукова напомена:] одговорено 9/21. Дек. 836.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2893]

19.

Милостивый Государь,
Вукъ Стефановичъ!

Письмо А. С. Шишкова къ Князю Милошу вмѣстѣ съ этими строками отправится въ Вѣну и оттуда чрезъ наше по-

сольство будетъ къ нему доставлено. Дай Богъ чтобы оно побудило Князя къ постоянной уплатѣ обѣщанной вамъ суммы. —

Возвращая при семъ присланный вами по моей просьбѣ № 10 Сербской Газеты 1835. года и присовокупляю и копію съ письма, которое А. С. Шишковъ пишетъ къ вашему Князю.

Душевно вамъ преданный

С. Петербургъ
10. Марта 1837. года.

покорнѣйшій слуга
П. Кеппенъ.

Копія

Сіятельный князъ
Милостивый Государь

Нынѣ токмо я имѣлъ случай видѣть 10-й Нумеръ Газеты *Новине Сербске* 1835 года, изъ коего междупрочимъ усматриваю, что Ваше Сіятельство 23 Февраля того года соблаговолили назначить пенсію къ заслуженому Сербскому писателю Вуку Степановичу Караджичу. Таковое съ вашей стороны покровительство оказываемое Славянской литературѣ, побуждаетъ меня, какъ президента Императорской Россійской Академіи, принесть Вашему Сіятельству искренюю признательность отъ имени моего и всей Академіи. Даръ сего рода конечно послужить не только къ чести, но и къ пользѣ словесности Вашего Отечества, а недостаточному литератору, усердному къ славѣ своей отчизны, доставитъ возможность пропитать себя и немалочисленное свое семство.

Исполняя долгъ признательности я прошу Ваше Сіятельство примить увѣреніе въ отличномъ почтеніи, съ каковымъ имѣю честь быть,

С. Петербургъ
10 Марта 1837 года

Милостивый Государь!
Вашего Сіятельства
(подписано) покорнѣйшій слуга
Ал. Шишковъ.

Адреса: Его Сіятельству Милошу Обреновичу князю Сербскому, отъ презид. Рос. Акад. члена Государств. Совѣта адмирала и пр. Шишкова.

[Спољa :] Милостивому Государю
Вуку Степановичу Караджичу

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2894]

20.

М. Г.
П. И.

23. Марта / 4. Апрѣля 837.

Жалосное извѣстіе о состояніи сына моего погрузило меня въ величайшую печаль. Въ прошлую пятницу писалъ вамъ Г. К. и приложилъ письмо мое на владыку Черногорскаго, котораго я просилъ привесть Савву съ собою въ Вѣну; но естьли бы владыка (по какимъ ни будь причинамъ) не могъ этого сдѣлать то прошу васъ покорнѣйше, постараться утѣшить и успокоить его тѣмъ, *что я самъ* въ началѣ будущаго лѣта (найдалѣе въ юнѣ) сегá года *пріиду тамо и приведу его въ Вѣну;* ибо такъ молодаго больнаго человѣка не можно *однаго* отправить на толь дальную дорогу.

Вы какъ родитель можете представить себѣ родительскія чувстованія въ семъ положеніи; для того я совошенно увѣренъ что вы, какъ по всегдашней вашей къ мени благоклоности, тако и по человѣколюбію, будете между тѣмъ по всей возможности имѣть о немъ отеческое попеченіе, какъ и до нынѣ имѣли, чѣмъ вы снова обяжете вѣчною благодарностіе того, который и до нынѣ честь имѣетъ битъ

вашимъ
благодарнымъ почитателѣмъ

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 2895]

21.

Милостивый Государь,
Вукъ Степановичъ!

Письмо ваше отъ 16/28. Октября минувшаго года, я получилъ только теперь, по возвращеніи въ С. Петербуръ. Мнѣ удалось уже видѣтся съ Директоромъ Института корпуса Горныхъ Инженеровъ Генералъ — Маіоромъ Вейценбрейеромъ и я говорилъ съ нимъ о желаніи вашемъ получить книги и дневникъ покойнаго вашего сына. Удовлетворяя моей просьбѣ Генералъ прислалъ ко мнѣ воспитанника своего корпуса Пасенкова, который былъ друженъ съ покойникомъ. Этого молодаго человѣка я заставилъ написать для васъ прилагаемую при семъ записку изъ коей явствуетъ что пріятель вашего сына Тизенгаузенъ хранитъ у себя сказанный дневникъ и вѣроятно передастъ мнѣ оный для отсылки къ вамъ. Книги данныя Саввѣ В. за прилѣжаніе и альбомъ отправлены въ Торгау къ родственницѣ Тизенгаузена съ тѣмъ чтобы она переслала таковыя къ вамъ. Имя ея мнѣ еще не извѣстно, но коль скоро узнаю, то извѣщу васъ объ ономъ.

За сочиненіе ваше Montenegro &c. я приношу вамъ мою отличную благодарность. — Изъ полученныхъ мною экземпляровъ я одинъ отдалъ Θ. П. Аделунгу, который выпросилъ у меня и другой экземпляръ для Графа Несельрода. Генерала Депрерадовича и Полковника Устинова я незнаю. Одинъ экземпляръ я представлю Академіи Наукъ. — Но я спѣшу. Желаю вамъ всякаго благополучія!

С. Петербургъ
10/22. Мая 1838. года.

Искренно вамъ преданный
покорнѣйшій слуга
П. Кеппенъ.

[У прилогу:]

Чувствуя приближеніе смерти, Савва Вуковичъ Караджичъ, написалъ родъ духовнаго завѣщанія, въ которомъ просилъ, какъ друзей своихъ, меня и одного товарища Тизенгаузена переслать въ Вѣну къ родителямъ его тѣ книги, которые даны были ему за прилѣжаніе, альбомъ полученный имъ отъ родителей и молитвенникъ; кромѣ того класныя тетради изъ коихъ

только нѣкоторые были отысканы онъ оставилъ на память къ намъ. Между этими тетрадями находился и дневникъ его, писанный на нѣмецкомъ языкѣ. Дневникъ этотъ былъ назначенъ Тизенгаузену, у котораго онъ и до сихъ поръ еще сохраняется. Считая волю умершаго друга священною; мы рѣшились исполнить послѣднѣе его желаніе. Для исполненія этого я представилъ отыскивать Петра Ивановича Г-на Кеппена, о которомъ мнѣ оч. часто при жизни говаривалъ Караджичъ, и жительства котораго я не имѣлъ чести знать. Отыскивая безнадеждно, я рѣшился оставить мои разысканья. Наконецъ Тизенгаузенъ вызвался отправить эти книги въ Вѣну и послалъ ихъ уже мѣсяцевъ пять тому назадъ въ Торгау къ тетки своей, которую и убѣдительнѣйше просилъ переслать эти книжки въ Вѣну.

Если родителямъ такъ желательно имѣть этотъ дневникъ, то Тизенгаузенъ поставляетъ себѣ въ обязанность отправить его къ нимъ черезъ Г-на Кеппена.

За симъ имѣю честь быть

Василій Пасенковъ.

[Спољa:] Милостивому Государю
Вуку Стефановичу Караджичу
Доктору философіи и пр. и пр.
Въ Вѣнѣ.

Въ случаѣ отсуствія Г-на Караджича, покорнѣйше просятъ отдать письмо сіе Его Высокоблагородію Г-ну Копитару.

[Вукова напомена:] одговорено $\frac{28.\ \text{Маја}}{9.\ \text{Јуније}}$ 838.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2896]

22.

Милостивый Государь,
Петръ Ивановичь!

Честь имѣю послать вамъ объявленіе о новомъ изданіи серб. народныхъ пѣсень съ покорнѣйшею прозьбою, что бы

вы оное въ Журналахъ Русскихъ препоручили и постарались бы собрать мнѣ пренумерантовать. Зная всегдашнее ваше благорасположеніе къ мнѣ, я совершенно увѣренъ, что вы это сдѣлаете съ радостію.

Изъ объявл. сего вы увидите, что сіе новое изд. сербск. нар. пѣсенъ будетъ такъ важно, какъ естьли бы было первое; но для напечатанія онаго нужна мнѣ особенная помочь, ибо оное будетъ стать болѣе 3.500 гульденовъ серебромъ.

По напечатаніи сихъ пѣсень я бы желалъ издать *для Русскихъ* Словаръ всѣхъ (имъ непонятныхъ) словъ, находящихся въ сихъ пѣсняхъ, а послѣ того описаніе Сербскихъ обычаяхъ, повѣріи и митологіи.

Съ величайшею радостію я читалъ въ газетахъ, что вы произведены въ Ст. сов. и въ дѣйств. академики, и прошу васъ принятъ мое истинное поздравленіе къ симъ чиномъ.

Прошу покорнѣй., приложеная при семъ два пакетца доставитъ кому надлежать.

Надѣясь, что вы и теперь не забудете меня, съ глубочайшимъ высокопочитаніемъ и пред. остаюсь на всегда

Вѣна
25. Мая 1840.

М. Г.
В. В.
вашъ покорнѣйши
благодарный слуга
В. С. К.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 2897]

23.

Милостивый Государь,
Вукъ Стефановичъ!

Письмо ваше отъ 10/22. Февраля сего года я имѣлъ удовольствіе найти здѣсь въ С. Петербургѣ по возвращеніи моемъ изъ Казани и Вятки въ послѣднихъ числахъ Августа мѣсяца, а въ слѣдъ затѣмъ, въ Сентябрѣ, я получилъ и 2-ю книгу Сербскихъ народныхъ пѣсенъ для себя и Г-на Надеждина.

Послѣдняя передана мною по принадлежности; за экземпляръ же мнѣ вами пожалованный, равно и за книжку о Сербскомъ правописаніи и языкѣ я приношу вамъ. Милостивый Государь, искренюю мою благодарность. Сожалѣю только, что нынѣшнія мои сочиненія не такого рода чтобы онѣ могли обратить на себя ваше вниманіе; въ противномъ случаѣ я радъ бы служить взаимно.

Добраго нашего Прейса уже не стало. Это не малая потеря. Книгу для него назначенную я отдалъ сочлену моему по Академіи Г. Кунику, пріятелю и большому цѣнителю покойнаго.

Пакетъ для Г. Погодина будетъ ему врученъ по возвращеніи изъ чужихъ краевъ.

Пріймите, прошу васъ, увѣреніе въ моемъ отличномъ къ вамъ почтеніи и искренней преданности.

С. Петербургъ
24. Сентября / 6. Октября 1846. года.

П. Кеппенъ.

[Спољa:] S-r Wohlgeboren
Herrn Doctor Wolf Karadshitsch
in Wien.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2898]

LXXXVI

ПЕТАР ЛАЗАРЕВИЋ (ЦУКИЋ)

1.

Здравствуйте Господине Вуче!

На препоруку вашу ето вам пошилѣм онаи поставлѣни капут кои е у Земуну біо, примите и кнігу која је код Обрада била заједно са едним писмомъ вашим кое смо ономад из Немачке добили. Оно писмо што је код Максе било ваше у егову одсудствію замѣшаноје мећу проче артіе и за сад наћи се неможе. Овде е све добро и на миру; примите поздрав од Ђорђа Еванћелиде, Максе и прочи ваши пріятеля остајем

у Београду 3. Јануара 821.

вашъ

Петар Лазаревичь.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2285а]

2.

Любезный Господине Вуче!

Одговараюћи на Ваше писмо пошилѣмъ вамъ и свидѣтельство на смрть Любице жене Јованове. Ово свидѣтельство майсторъ Живанъ, ніе шћео дати, говорећи, да докъ му Јованъ некаки 200 гроша не плати, на кои и облигацію одъ истога има. Мы пакъ знаюћи, да овде има люди, кои су у оно време были у Яшу кадъ е поменута Любица умрла, призвали смо іи, питали, и они су сами ово свидѣтельство дали и подписали, како што ћете выдити, да и баба Сінѣлія нека, у подпису своемъ каже, да ю е она мртву и окупала. —

Гусле самъ яворове трое наручіо, кое надамъ се да ће до Ђурђева дана быти готове, а и Ристу Тривничанина[?] наодіо самъ, но башъ тай истій данъ, онъ в и пасошъ узео, да у Босну иде по некакомъ своемъ послу, обећаваюћи, да ће до скорогъ времена вратити се, и све пѣсме, кое в онъ одъ детиньства до садъ научіо нами испевати. Мы ћемо пакъ оне поописати и вама найскоріе послати. Впрочемъ пріймите поздравъ како одъ мене и мои домашньи, тако и одъ свію оны. кое сте вы поздравили, а равно и желанѣ, да и вы у здравлю и свакомъ благополучію, како настоящу нову годину тако и іоштъ многе друге дочекате.

У Београду 31. 10вра 1828.

Вашъ Братъ
Петаръ Лазаревићъ.

[Споља:] Высокоученому Г-ну
Вуку Стевановићу Караџићу
у Земуну.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2899]

LXXXVII

ДИМИТРИЈЕ СТЕФАНОВИЋ

1.

[Вы]сокопочитаѣми Господине Вуче
Здравствуйте

[У]тверженъ надеждомъ, и познаваюћи просвѣщени Духъ ваш — мислимъ, да вы мени нећете за зло примити, што самъ се я усудіо вами писати и предложене стихотворне пѣсне представити; я васъ молимъ покорно прочитайте све пореду, и ако угодне всу и полезне за наше прелюбезно Отечество то я и отечественици желимо да вашимъ трудолюбіемъ печатане буду съ вашими, и акое вами угодно да ове подъ моймъ именомъ назначите, некъ види свѣтъ да и у Сербіи имаде люди коїй Познаю чтоѣ овай свѣтъ, и что су права на свѣту. Останите и будите мой драгоцѣни приятель и примите мое сочиненіе за мали даръ, а у будуще трудићу се и болѣ ако мене проча печалъ моя не обвлада — —, акое ваша воля и самому верховному нашему Князу за сіе извѣстити, я мислимъ да за то казни заслужіо нисамъ. Ако сте ради за жизнь мою знати тое свакоѣко у школи дяка више немамъ само 5. за сада, обаче благодаримъ Господ. Кнезу Милети [· · · · · · ·] свинче и обѣщава брашна; а й ова [· · · · · · · ·] показашміе братскую благонаклон[ость · · · · · · · · ·] захвалюемъ, него како я видимъ да теш[· · · · ·] и быти и я хоћу велику тяготу овде с[· · · · · ·] терпити, того ради васъ покорно мол[имъ · · · · ·] мени любовъ учините, и ову мою нужду[· ·] нашему верховному Господару, да бы се Гос[подаръ] смиловаш и овому доброму брату Јови наложіо [даме] у неволи и скудости спомоществуе, а въ прочемъ ожидати буду болѣ щастіе. Сотимъ остаю поздравляюћи сердечно Господ.

Јоанна Рашковича и нѣгову Госпою и єсамъ съ истинимъ и совершенимъ высокопочитаніємь ожидаваюћи вашего любымаго Ѿвѣта

у Бачини 28 януарія 821 года

Покорни слуга
Димитриіи Стефановичъ.

[Спољa:] Благородному и высокопочитаємому
Господину Вуку Стефановићу
с высокопочитаніємъ

у *Крагоевицъ*
или гдѣ будетъ

[Државна Архива. Кнеж. Канцеларија Јагодинска нахија].

2.

Высокопочитаеми Господ. Вуче
Здравствуйте,

До данашнѣгъ дана ожидаваш єсамъ отъ васъ какови нибудъ Ѿвѣтъ, на послатое вами писмо мое съ закљюченимъ пѣсмамъ, кое мислимъ да єсте точно и примили, узрока незнамъ зашто мени ништа непишете, може быти да посѣщеніе мое съ пѣсмами вами каково поврежденіе причинило єсте, или се что особенно на мене сердите ако сте лажама уши ваше отворили, єрбо познаемъ васъ да у перу нисте тешки и да бы вас мерзко было писати; ако се здрави находите то молимъ да мени Ѿпишете сада имаде тамо люди овдашни коіи кукурузе доносу, а можете свагда оправляти преко Ягодине на кнеза Михайла Коюнчію я самъ нѣму сообщіо и моя писма препоручіо да ми шалѣ какое се и обѣщио послужити, явите ми єстели верховному Господ. пѣсну мою прочитали єли нѣму угодна, и свима вами прочимъ, ибо ако ніє явитеми да престанемъ у будушще сочинявати єрбо я самъ већъ другу приуготовіо лѣпшу на вѣчну похвалу свима нашимъ ворховнимъ коїи се за родъ свои сада труде, и ако къ щастію намѣраемо дѣло окончаю за народъ онда хоће ову пѣснь на свѣтъ показати и списати а за сада нека лежи у моему хамбару а васъ

молимъ покорно аки родолюбца да како ви извѣстити се будете дае дѣло щастію приведено вы мени явите да я мою должность исполнимъ кою намѣравамъ; овай добріи братъ Јова ћата Господаревъ и я желимо платити 5 гроша од наше стране а да намъ овамо шалѣте те новине кое примате у Краговвцу. кадъ ви прочитате, а ми ћемо по прочитанію опетъ натрагъ точно вами слати, и ако сте добили нове Забавнике пошлите намъ вданъ ми ћемо платити, а ако сте ради за мене знати и како живимъ оскудно ербо дяка само 7 имадемъ по грошъ на месецъ а више ін и быти неће но да богъ поможе нашему Господару Милошу и овому доброму брату кои мее приміо у домъ Г. и содержаваме, него и то неможе довѣка чинити, зато васъ молимъ покорно у овому милосердствуйте мени, вы имате приступъ кодъ Г. Милоша извѣстите му о скудости моей да бы се смиловао и да пише овому ћати да бы ме и у будуште време спомагаш ербо мене нема жива ако прекине Јова ранити насъ. Ахъ та я мислимъ да ће време доћи да ћу и я кадгодъ потраженъ быти на послугу отечеству, и за овакове ствари немойте се нигдаръ сумняти и устручавати добру рѣчъ кодъ началства проговорити, г. Јови Рашковичу и нѣговой Госпоій мое сердечно поздрав. испоручите и господину еђимъ баши многая лѣта, желимъ, жертвуйте вдно тесте артіе послати и парче воска може быти да ћу кадгодъ платити въ прочемъ остаю са истинимъ высокопочитан.

у Бачини 23-г фебру. 821 год.

вашъ покорни слуга
Димитріе Стефановичъ.

[Спољa:] Благородному и высопочитаемому
Господину Вуку Стефановичу
съ высокопочитаніемъ
у *Краговвацъ*.

[Државна Архива Кнеж. Канцеларија. Јагодинска нахија).

LXXXVIII

ПАВЛЕ БЕРИЋ

1.

Помоз' Богъ драгій мой
Брате и Србљине!

Ево ме душомъ кодъ Васъ, да се мало ал' братински проразговарамо. Арфа Шишатовачка све саме луре примами за собомъ, ал' ков се болан не у похвалама арфе, него у похвалама међусобнима исцрплюю. — Читали сте старца Велька; ков тай човекъ, шта ће? ков да є, добро смо га насапунили. Заиста већъ има овде люди, кои, колико су Србљи и любе што се српски назвало (и сувише мож быт') па опет неустручаваю се явно изговорити, да Новине Српске већъ оће *помијара* да постану. — Изашао намъ є Забавникъ за ову годину, са своима: Дѣяніяма къ Исторіи народа Сербскогъ. Мимогредъ самъ га прегледао, и нешто читао, ал' Вамъ могу казати, да ми се допада. — Читали сте обявленія на различне српске кньиге; фала є Богу; ал' да Богъ да, да ій не уѣде гуја као мене! Ево самъ и Вама принудьенъ досађивати (єръ знамъ, да є вама овакова досада мила) съ ово 20 парчади; Вы ћете ій пошто можете продати, а ако неузможете, а Вы ће те ій дечицы српской за знакъ искрене мое къ ньима и срећи ньіовой любови, пораспокланяти. — Я имамъ у призренію кньижества два намѣренія, єдно ћу Вамъ сада открыти, а друго онда, кадъ увидимъ, да ми є пошло за рукомъ. Шта мыслите, какво бы впечатлѣніе учинила кньига, коя бы описала приключенія бывша у Србіи одъ 1804 до 12 године. Я имамъ источникъ одъ кудъ бы то поцрпіо; али се опетъ боимъ, да ме Немцы на танакъ ледъ неђавуку; єръ одъ ньи бы самъ я тай источникъ поцрпіо; а ко зна, єли бистаръ тай источникъ. Советуйте ми ту што гоћ. — Пишите ми о будущемъ вашару

пештанскомъ по Вашимъ людма, о ономе што можете мислити, да бы я радъ чуо. — Опростите ми, што самъ овако небрежльиво и противъ увѣренія мога писао, знаюћи коме пишемъ; имао самъ данашньій данъ млоге експедиціе па самъ итіо. —

Будите ми здрави и любите вашегъ

у Пешти 18-от Марта п. р. 821.

искреногъ пріятеля
Павла Берића.

[Споља:] Высокоученоме
Господину *Вуку Стефановићу*
у Београду
србскомъ

[Државна Архива Кнеж. Канцеларија].

2.

у Мохолу 18. Септемв. 825.

Любезни и високопочитами пріятелю!

Писмо сам ваше, бавећи се задуго у Сомбору, доста доцне приміо, зато вам до сад нисам могао више од 11 пренумеранта накупити. Видиломисе ризично у нисму и преко поште шиљати новце, него ћу и оправити у Сегедин на Г-дра Шићаровића, а он ће и вама изручити. Тога ради ви сигурно ова имена наштампайте ако би новци и доцніе мало дошли. И осимъ тога можете ми 20 или 30 комада књига послати, я ћу и поуздано распачати.

По истой прилици, што вамь новце донесе, добићете и песму о смрти Арсе Патріара, и две три оде, ков ако би се задоцниле за овай забавник, могу доспети у будушти.

Радим ли я што? питате. Кад сам на тенани, и кад од они мои невольни прокаторски послова доспем. Ал све лаке послове, који се у часу могу довршити. Превео сам неколико поглавити ода из Ораціа. Незнам бил саветно било да и штампам? Толико би могао скуцати новаца, да сам платим

штампу. Пошто се тамо штампа табак на 200 ексемплара (єр я више неби). Молим вас распитајте и пишите ми.

Читао сам у Сомбору Гримову Немачко Српску Грамматику. Рад би сам и ню и песме на немачк м єзику имати. Пишите ми пошто су да и за нби (тамо о Пештанском вашару), новце пошалѣм.

Жао є и мени што смо се мимошли у Пешти, а іош ми є више жао, што овог лета, као што сам мисліо біо, ни сам дошао у Беч. Превариште ме моє партає. Ако ви дођете амо доле свратите мало и код мене. Я ћу вас с те мале странпутице, на мои коли, куд оћете однети. Препоручујући се у љубов и пріятельство ваше остаем с почитаніем

Ваш пріятель
П. Берић.

[Додат списак претплатника из Аде, Мохола и Петрова Села — свега 12 — штампан у Даници за 1825 г.]

[Споља] von Mohol
S-r des Herrn Wuk Stephanovics
mehrerer Gelehrten Gesellschaften
Mitgliedes Wohlgeboren.

in Wien.

beym H. Theodor Demeter Tirka

[Напомена Вукова] одговорено 16 окт. 825.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2900]

3.

Из Мола 24 Окт. 825.

Любезни пріятелю!

Ево новци за пренумеранте! Мислим, да неће фалѣно бити, што су мало доцніе дошли. Я би и, као што сам писао, о Сегединском вашару послао, ал мой комісіонер ніє могао Шићаровића на вашару наћи, а и то ми каже, да тай сад не седи у Бечу. Е, ништа зато. Ви ће те књиге у Пешту на Ми-

ловука оправити, и наручити му, да човеку, који се у мое име яви, мени принадлежеће књиге преда. Несумњам да овог Пештанског вашара већ неће бити књиге у Пешти. И я и сви мои пренумеранти єдва чекамо ваш забавник. Радую му се и други, кои се нису пренумерирали, надаюћи се (као што сам и я увѣріо) да ћете ви іош неколико комада ради продаи на мене послати. Жао ми є, што вам за времена не могу послати песму о смрти Патриара, и кою Оду. Ништа зато, нек остану за други забавник.

Гледаћу да вам по какой поузданой прилици и єдно и друго пошлѣм. — С особитим почитаніем пребивам

ваш почитатель и пріятель
П. Берић.

[Споља:] von Becse
S-r des Herrn Wuk Stephanovićs Karadcsich,
mehreren Gelehrten Gesellschaften
Mitgliedes Wohlgeboren abzugeben
bey H. Theodor Demeter Tirka
Franco in Wien.
eoga Recepisse

[Напомена Вукова] одговорено 3/15. Нојемвр. 825.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2901]

4.

У Бечею 8/20. X-bra 825.

Любезни и високопочитаеми Пріятелю!

Књиге сам из Сегедина преко Миловука приміо. Од 28 комада за продаю по 2 f. w. опредѣлени послао сам у Сомбор 10, и надам се, ако иначе код кога гоћ у коммісіону тамо не буде, да ће се моћи продати; остали 18 овде су већ распродати: новце ћу, док іош и оно из Сомбора примим, послати у Пешту на Миловука, ако узимам прилику, и пре Пештанског вашара. Благодарим вам, што сте послали Гра-

матику; цену за ню послаћу с новцима за Забавнике. Благодарим и на књижици Огледи св. писма на српском језику; она се мени, како гођ и Забавник сасвим допада. Мала моя и о єдном и другом примѣчанія послаћу вам другом приликом. Благоображена публика — штоно вели Мушицки — ніе по све контена с ваши Забавници: они другог изетія немаю, осим што им се види сувише шіячки; другоячіе с избором ствари контени су. Єдан двоицали рекоше, да полемика к. н. п. Одговори руском рецензенту, и Филологія нису предмети за Забавник. То є у кратко обшти суд у овом предѣлу о вашем Забавнику: међу тим продая опет ніе тако тешко за руком ишла.

Ви се надате рукопису мои Ораціеви Ода за штампанѣ. То ће само тако бити, ако я стечем на тай конац новаца: єр се на пренумерацію немогу ослонити; я сам с Агатоном доста неволѣ имао, више не желим имати. По свему томе, што є у штампаню између 500 и 200 Ексем. мала разлика у цени, я опет не би више од 200 штампао: єр я с тим нећу никаку шпекулацію водити; а ни сам ни рад да се така књига по онаким рукама врзе, за ков ніе макар шта платіо за ню; а с 200 Ексем. мислим да би све оне люде намиріо, ко би таку књигу свесрдо дочекали. Тако мислим, да би и то сувише било, кад би латински Ораціа уз превод штампао, єр то мало књига понайвише би они люди узимали, кои Ораціева дѣла на латинском имаю. А и другоячіе, с тим би књига двапут скупля морала бити, па с тога можда не би ни 200 ексемплара прошло.

Мени ће особито драго бити, ако ме на пролеће поодите. Донде ћу ваши песама и приповетки и поскочица, што више узмогу накупити.

За поздрав Господину Копитару вратите особито мое високопочитаніе и поздравленіе, и препоручитеме у далю благонаклоност и пріятельство нѣгово.

С истиним високопочитаніем єсам ваш

почитатель и пріятель
Павле Берић.

[Спољa:] *von Altbccse*
An S-r des Herrn
D-r *Wuk Stephanovich Karadscich*
mehrerer Gelehrten Gesselschaften
Mitgliedes Wohlgeboren abzugeben beym
Herrn *Theodor Demeter Tirka*
franco in *Wien.*

[Напомена Вукова:] одговорено 12/24. Февр. 826.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2902]

5.

Любезни и високопочитаеми Пріятелю!

Обећао сам у последњем мом писму м-ца Декемвра прош. год. на вас отпуштеном — ков се боим да нисте примили. кад ми на њега ништа неодговарате — да ћу вам моя особита примѣчанія на ваш Забавник и на „Огледе Св. Писма на српском језику“ послати, но ево вам сад управ исповедам. да я премда сам навалице тражіо, опет ништа нисам могао наћи. што би критизирати могао; ако не би с осталим простацима. (ков сте ви добро у Примѣчанијама на превод Љубибратићев из Виланда и Јунга дефинирали) говоріо, да не валя намастир него манастир да не валя Троице, него Дуови; велика Госпоѣа него велика Госпоина; ѣумрук, него данак и т. д. но у томе свему волем я вама ассентирати него њима; ер мислим, да и ви и я ствар болѣ разумемо, него они.

Смисліо сам, да ће болѣ бити, ако я ови неколико мои Ораціеви Ода, Сатира и Писама, што преведени дояко имам, у ваши будушти Забавници (ако ви на то пристанете) узштампам: ер о мом трошку не могу и штампати, боећи се да пре нештетуем неголи добіем на таком послу; а друго што в пробитачніе, да ови неколико комада иду напред као оглед будуштег кадгоѣ довршеног превода целога дела, ков се, ако жив и здрав будем, извести надам. Дайте ми на то ваше мнѣніе.

За сад мислим превести и издати књигу, коя в 825. године у Бечу од Еберсберга издата под титулом: der Mensch und das Geld и т. д. Књига ми се та врло полезна види, а

мислим да ће и пролажу наћи, ер кои є од нас, кои нів лаком па новац и кои се нів рад научити, како га придобити, чувати и на добро употребити валя? Док само мало од мои послова доспем, одма ћу почети радити, а надам се, да ћу скоро готов бити, ер нів велика (има само 200 страна). Кад є дам у штампарію (я велим тамо у Бечу) онда ћу дати обявлѣніе. Шта ми на то велите? —

Посла ћу ови дана, кад Трговци у Пешту пођу на Миловука 38 фор. в. в. за продати 18 Забавника, и 1 f. 21 x. сребра за Гримову граматику. Остали 9 Забавника, пишу ми из Сомбора, нису се могли тамо продати, ер су донде већ и тамо дошли Забавници и люди се намирили: тако сам одписао мом Шогору, да и сад о вашару однесе и преда Миловуку.

Оћул' имати ту радост, да вас овога лета видим? Ви ћете ме — ако дођете доле — по свой прилици у Сомбору наћи, ер се я тамо преместити мислим, из тога, што є та варош сад по новой Рештауранији сасвим регенерирала и судіе мои люди постали, с коима ћу добро живити, и посао мой пробиточніе водити, а и згодніе писати и читати моћи. Овде само Економію мислим држати, на кою я особиту пасію имам, и кою ће мой млађи брат — за то управ рођен — надгледати, а я само кадикад — као Цицерон на свой Тускуіанум — на ню изилазити.

Овай час прими писмо из Пеште од „Матице Србске" (какво име!!) и обявлѣніе на Лѣтопис за 826. годину. Из нѣга видим, да ће и о србском Забавнику за 826. годину нешто бити. Сад сам на то куріозан.

С любови и особитим почитаніем остаемъ

У Бечею 26-ог Фебр. 826.

Ваш почитатель и пріятель
Павао Берић.

[Спољa:] A Monsieur
Monsieur Dr. *Wuk Stephanovics Karadschich*
beym Herrn *Theodor Demeter Tirka*
in *Wien.*

[Напомена Вукова:] одговорено 30. Марта (по нашем) 826.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2903]

6.

Високопочитоеми, любезни пріятелю!

Я сам вама на писмо од 26. Августа о. г. из Будима датирато одговор дужан біо, и мисліо сам га устмено, кад сам при концу Септембра тамо пошао изручити, и предати вам нешто Ода из Орация и песму о Арси Патріяру кою сте искали, но вас тамо не нађем. Колико ми е то жао било, толико сам се више радовао узроку вашега оданде одлазка у Беч. Я вам срећу, кою сте од Милости великог Цара Руског получили, искрено и пріятельски честитам: нека вам Бог уз то здравлѣ дарує, па се за волю и ревност вашу за напредак наше Литературе ни мало нестарам. — Я сам нешто пренумеранта, што се овде, у Ади и у Бечеи дало скупити, іош о вашару с новцима заєдно оправіо Миловуку, но он ніє могао поуздано казати, кад ћемо срећу имати Забавнике примити, а овде већ за њи како и за Мануелово Житіе већ распитую. — Премда сам у Будиму читаву неделю дана біо, опет ни сам доспео, а управо и ни сам ктео с Миловуком о штампаню Агатона разговарати: я га наметати ником нећу: нек чека боля времена. Госпоя Матица ни толико поштеня ніє имала, да ми на моє писмо одговори. Она се са своим Лѣтописом изредно влада; онака роба заиста ни зашто друго ніє него за пакованѣ. Я ле мои 6 фор. ни дадо за њи. Овако од прилике и прекупци мисле, незнам докле ће Абсац траяти? Ако немогну што паметніє лиферовати, оће се ямачно обезматичити. Имал гди кака Рецензія о њему? — Поздравляюћи сву вашу любезну фамилію, а особито несташка Саву, с особитим пріятельством остаем

У Мохолу 25/13. Дец. 826.

Ваш слуга и пріятель
П. Берић.

[Спољa:] Seiner des Herrn
Wuk Stephanovitch Karadschits
mehrerer Gelehrten Geselschaften Mitgliedes
und der Meltweisheit Doctor Wohlgeboren
begen Herrn Demeter Tirka
in *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2904]

7.

Любезни и почитаеми пріятелю!

Зимус сам вам єдно писмо писао, и чудио сам се, што ми нисте ништа одписали, а кад пролетос (у Марту) будем у Будиму, разумем од Брата Јове, да сте око светога Јована сишли доле у Србію. Одпре негди чуо сам у Новом Саду, да сте се вратили натраг, и ево итим да вам неку врсту напишем. Я сам вам већ у моме зимушњем писму честитао получену из Русіе срећу: ако вам оно писмо ніе до руку дошло, ево овде повторавам. — Приміо сам од Миловука Забавнике ради пренумеранта и неколико комада на продаю. Надам се да ми нећете за зло примити, што сам цену Забавника с 2 ф. на 1 f. 30 спустіо; овако сам 12 комада продао, по 2 ф. ніе нико ктео купити, тим манѣ, што остале кньиге (Мануелово Житије, Лѣтопис, Карактеристика) исте или іош веће величине, нису скуплѣ продаване биле. Међутим то є на мой ризик учињено, ако ви негодуете, я морам бити платац. — Од Мануелова Житія, од Ћептенара примлѣни (10) комада, све сам продао, и идућег вашара послаћу новце, єдне истом Ћептенару, а друге Миловуку. — Може бити да незнате, да Лѣтопис сад о вашару идућем (Августа) неће изићи. Чуо сам да некаква препятствія имаю, но какова су незнам. Међутим Матица Србска штампа неку: Невинност (трагедія, штали є) и іош неке кньиге, вальда и мога Задига, Роман од Волтера, кога су ми пролетос прекупили. Забавник за будућу годину без сумнѣ да се справља. Овогодишньи се свима допада, коп су га читали, само налазе ману што е календар чак на крај вргнут — ал у томе вальда є Бухбундер крив? — Добићете од мене песму о Арси Патріару, ал не стоим добар, да є точно диктирана; я сам є од слепца єдног из Добановаца болѣ слушао певати: Єстели читали Видаковићев нови Роман? тай є човек преко полудіо. Још су остали нѣгови послови цвеће и ковилѣ спроћу овог.

Пачићеве сам песме мало превртао и то ће чинимис' све коешта бити, као и Лазе Милетића Сербіянка, тобоже Епопея, ал я ништа не разумем у ньой. Кньиге иду на врат на нос и купую се іош, какве су; немамо се ништа на публикум тужити. Поштени су људи Србльи, кад новце за такове ствари

даю. — Мило ће ми особито бити, ако што скоріе од вас писмо примим.

Любим вашу фамілію и остаем

У Мохолу 8. Јунія 827.

Ваш истини пріятель
Пав. Берић.

[Споља:] Seiner des Herrn
Wuk Steph. Karadschisch
der Weltweisheit doctors und mehrerer
Gelehrten Gesellschaft Mitgliedes Wohlgeboren
abzugeben beym Herrn Demeter v. Tirka
in *Wien.*

[Напомена Вукова:] одговорено 15/27. Јулија.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2905; штампано у „Јавору" 1875. 506]

8.

Любезни и Високопочитаеми
Господине!

Ви ћете се без сумнѣ чудити, што вам ни на писмо од 23-г Септем. одговора даем, ни на Забавник за 1828. годину пренумеранте шиљем. Узрок є томе, што ме є од 27. Августа тешка болест обрвала била, тако да сам єдва остао, и што и данас, кад сам већ, фала Богу, изван опасности, писам како ваља, нит смем излазити из собе. Истина, да би я и сад неколико имена могао послати за кое знам, да би књиге примили, по судим да є већ доцне. Зато изволите ви мени 20 комада Забавника, кад буду готовч, послати, я ћу њи и осим пренумераціе распачати: само нек ніе цена дупла пренумераціе, єр се люди сумняю и мисле, да є моя шпекулація.

Читао сам Стойшићев Еликон, іош док сам здрав біо; доста є шкандалозно предсловіе, требало би га питати, кога є найміо Видаковићу за прокатора. Још є оно црнѣ и горе, гди оног (неименованог) Гордељивца псуе и грди, као да люди, кои нѣгова одношенія знаю, неће сетити, кога разуме;

а ти ће се исти људи тим већма шкандалозирати оним предговором, што знаю да Ауктор нимало ніе морално бољи од оног Гордељивца.

Мои вас сви усрдно љубе и поздравляю. Од мене поздравите Г. Копитара. Остаем

У Моолу 7. Дек. 827.

Ваш слуга и пріятель
П. Берић.

[Спољa:] von Mohol
dem Herrn
Wolf Stephanovits Karadschich
mehreren gelehrten Geselschaften Mitgliede etc.
auf der Landstrasse № 291.
in *Wien.*

[Напомена Вукова:] одговорено из Будима 10/22. Јануар. 828.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2906]

9.

Љубезни и Високопочитаеми
Господине!

Незнам, есте ли примили мое око последњег Ноем. пр. г. послато писмо. У том сам вам се извињавао, зашто вам, као обично, пренумеранта на Забавник накупіо нисам. Ви сте може бити, од како сте ту у Пешти (то сам из Миловуковог писма разумео) и од Брата Јове разумели, да сам тешко біо болестан. Ето због тога вам нисам могао испунити желѣ. Још и данас сам слаб, нити изилазим куда, ал толико сам, Богу фала, здрав, да могу писати. Овай діеталии арест преко зиме, кад немогу ићи за мои адвокатски послови, обратіо сам на превод неколики Ода из Орације, од кои вам є познато: да сам већ нешто имао. И оне сам дотерао колико сам могао, за руком, и други іош нови напреводіо. іош ми неколико фали, да ін буде числом 60. Я сам и науміо штампати, понайвише зато да поправим оне, кое сам іош као ђак у Српским новинама штампао, кое сам и я, а и штампар прилично нагрдіо. Незнам, гди би болѣ било штампати, у Будиму или

у Бечу. Гди є єфтиніє, ту би болѣ било. Пишите ми молим вас пошто є у Бечу штампа, гди би ми миліє било штампати, єр ми се тип и папир больма допада. Изатога науміо сам и Агатона штампати, али сасвим наново. Но о томе други пут: сад ми остайте здрави и пазите

У Мохолу 12-г Јану. 828. (нашег).

Вашег истинитог пріятеля и
почитателя
Павла Берића.

[Споља: Hochwohlgeboren und Hochgelehrten
Herrn
Wuk Steph. Karadschits etc.
in *Pest.*

[Напомена Вукова:] одговорено 28. Јануара 828. из Будима.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2907]

10.

Любезни и високопочитаеми Пріятелю!

Двадесет ком. забавника приміо сам и распродао све. Шест по 1 f. 15 х. а 14 по 1 Ф. 30 х.; тако за све 28 f. 30 х. кое изволите примити од Г-дна Брата Јове, на кога сам послао.

Да, ви имате болѣ памећствованѣ него я, ви сте мени о цени штампаня књига у Бечу, у писму од 16 окт. 825 писали. У том велите, да є цена на онаком формату, као ваше песме што су за 500 екс. 24 фор.; ако є и данас тако, то неби било скупо. Я знам, да би болѣ било штампати и латински заедно (с друге стране) као и ви и Гд. Копитар мисли; ал сам я рад избећи већи трошак, кои знате, да се код нас (особито код оваке књиге, коя нетреба свакоме, кои чита Видаковићеве Романе) тешко наплаћуе. Зато ни сам рад ни примѣчаніа мећати, јер то ніє књига за ненаучене, а научени нетребаю толкована. Међу тим радо ћу чути ваше о том мнѣніе. Я сам тврдо науміо, штампати є по вашой ортографіи, не из партайчајста, него што другачіє неваля. — У томе сам променуо план, што сад већу нећу комаде из Ораціеви Ода, него

све Оде да преведем и штампам. До Медардског вашара Пешт. биħу са свим готов. Онда могу и обявленіе дати и почети штампати. — Мои вас сви заимно поздравляю я остаем

у Мохолу 5 Марта 828.

ваш истини пріятель
П. Берић.

[Споља:] Высокоученом Господину
Вуку Стеф. Караџићу
више Учени Друштва члену корреспондонту,
мнѣ высокопочитисмому
у Будиму.

[Напомена Вукова:] одговорено 2/14 Марта.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2908]

11.

Любезни и высокопочитаеми
Пріятелю!

Колико сам до сад скупіо пренумеранта на вашега *Милоша Обреновића*, ево вам шиљѣм и имена ньіова и новце. Можда ħу іошт ког добити; па ħу на сваки случай имена до 15 априла послати, а новце о будућем вашару, ер и преко поште несмем шиљяти. Будући да ове пренум. нисам я сам скупіо, зато молим немойте мене као совокупителя ставляти. — Ако будем здрав и довршим превод мога Орација, вилићемо се о Медарду у Будиму. Гледаħу свакояко — ако ме мои званични послови неспрече.

[Долази списак пренумераната из Ст. Бечеја, Гај Добре, Мохола, Петрова Села, Надеја и Сентомаша, штампан у књизи „Мил. Обрен.“]

[Споља како на претходном:] съ 25 f. 20 к. с. м. пренум. новаца.

[Вукова напомена:] одговорено 18/30 Април.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2909]

12.

Високопочитаеми Господине!

Ево іош неколико пренумеранта из Аде; мислим да неће бити доцне. Я сам у скупљаню ти пренумеранта имао спомагача Гд. Іоанна Манойловића из Аде; ако ћете на страну нѣгову єдан ексем. одрипшти [?] он ће Вам идруги пут бити на услуги. Поздравите мога Г-дна Брата. С истиним почитаніем остаем

у Мохолу 3 Маја 828.

Ваш слуга и пріятель
Пав. Берић.

[Додат списак 5 претплатника из Аде штампан, у књ. *Милош Обреновић*]

[Споља:] Високоученом Господину
Вуку Стеф. Карацићу
философіе Доктору и више учени Друштва члену,
Г-дну високопочитаемому
са 16 ф. 40 х. у Будиму.
прецумерантски новаца

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2910]

13.

Любезни и високопочитајеми
Господине и пријатељу!

Тек што сте ви отишли из Будима, ја тамо дођем. Заиста ми є жао било да вас нисам затекао. Предато ми є ваше писмо, у ком ми препоручуете купљење пренумеранта на Забавник за год. 829. Јасам се једнако, од како сам из Будима кући дошао, надао, да ћетеми објавленије послати, јер без објављенија тешко би ишла пренумерација. Ови наши људи никоме неверују. Тако ако сте наштампали објављенија пошаљите ми, да вам колико могуће буде, скупим пренумеранта. Књиге сам ваше примио и раздао. Једнима се допадају а другима не, као обично. Аџићу није право што Ђорђину славу навалице умаљавате. Многи ми кажу, да є велика цена према књизи. Гди

кои би ктели, да су оне анекдоте дошле у своме реду у Истории самој. Кодико људи толико ћуди. Ви пишите, а свет нек готвори шо му драго, само нека купује књиге, а за то ће се људи постарати, које натерати које наморати, еле ће се толико свагда пренумеранта наћи, да се књига може штампати. — Митрополит већ ваљда је у Бечу, пишите нам шта ће израдити за владике. Мушицки је био тамо, шта вели? „Нит се он толико нудио, нит сам га ја толико звао.“ Да му се ја нисам нудио то је истина, али кад сам ја устао да отидем, ни спомена о том неучинивши зашто сам дошао — мене Аџић тамо одвео — онда он, „молим, рече, још коју реч да рекнемо. Јестели ви рекне Аџићу, овом Господину што помињали о оној ствари. И тако он мене баш озбиљом почне нудити својом службом и звати ме; али се ја из више узрока нисам могао одважити. —

Ја желим од вас скоро писмо добити, с истиним почитанијем и пријатељством остајући

У Бечеју 9-ог Септембра 828.

Ваш слуга и пријатель
П. Берић.

[Споља:] Seiner des Herrn
Vuk Steph. Karadschits
der Weltweisheit Dr. nnd mehrerer
Gelcheten Gesellschaften Mitglieder
Wohlgeboren
bei *H. Tyrka*
Wien.

[Напомена Вукова:] одговорено 7/19 Септ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2911]

14.

Љубезни и високопочитајеми
Пријатељу!

Шиљем вам ова четири Надписа, да ји штампате у вашем Забавнику, ако нађете, да су вредни, и да му зар кака квара неће нанети.

Ја сам ономад примио ваше писмо с објављеннјама на Даницу, но мени се већ касно видило, купити пренумеранта, јер данас већ пишем Миловуку (кои ће у Сегедину на вашару бити). И онако мои прекупитељи не маре, или им имена била штампана, или не; још гдекои волу да нису штампана. Ја сам и Миловуку то исто писао, и јавио му, да ми у своје време пошље неколико комада, да ћу и ја и осим пренумерације продати; само молим нека не буду скупље него пошто је пренумерација, јер млоги људи мисле, да ја с тим себи шпекулирам.

Једва сам доспео мало, Орацијеве Оде на чисто преписивати; али се мучим како ћу ји издати, кад сам трошка немам, а на пренумерацију немогу се поуздати: а тешко би и Мецената нашао поред овог начина писања; да је по правилам „Бабы Смиляни", пре би било што. Желећи вам доброга здравља остаем

у Мохолу 29-г Септем. 828.

Ваш слуга и пријатељ
П. Берић.

Надписи П. Б.
На Л. М.

I.

Теби није по ћуди Дијалект Бачки? Меника
Твој није! Зашто? велиш: *никаки* твој ми није.
Цвет је Бачванину, а цвет је и мекану Сремцу;
Цвјет је теби истом: Говори Еро *цвијет*.

II.

Речима ризу што је још Кирило скропо, незнам
У ком наречију, нашем неприличи сад:
Ко код очију још слеп рад остаје светцу за атар
Нека га: ја бирам што ми показује ум.

III.

На *србски Љетопис*

Шта Љетопису? велиш, да ћеш с већим у народу числом
Бити у согласију? — Лепа ти согласија!

Кад неумеш ни себе да крстиш именом правим:
„Србска“ си час „Лѣтопись“; „Србскїй“ си час „Лѣтописъ“

IV.

На „Матицу Србску“

„Матица“, да! Ал имена промените, како је коме
Сличније: *Учредник*, Матица; трутови пак
Приложници и пчелице; ви, што новцем *кованлук*
Својим устроисте тај — ви сте *кованције* тек!

[Ориг. у арх. С, К. Академије бр. 2912]

15.

Љубезни и високопочитајеми
Пријатељу!

На вама је био ред, да пишете: Фала вам, који сте ме се пријатељски сетили. Ништа зато што је онај други надпис изостао; биће време, кад ће сметн изићи на свет; и онако је мало грубљи био, полепшан неће тако јако пасти у очи. Послаћу вам други пут једно надгробно за будушти Забавник, кои би волео, да у Бечу штампате. — Ја радо очекујем Летопис, да видим шта ће бити против моји надписа. Али зато се свађати нећемо. — Ја сам био нешто послао Магарашевићу да штампа у Летопису, ал сам јуче писао, да ми пошаље натраг, јер сам поуздано чуо, да Матица нема воље ништа штампати што је од мене; а ја мога посла нисам рад ником наметати. — Мени ће особито драго бити, ако ме поодите. Ви само до мене дођите, а одавде, куд гођ усктете, моја ће брига бити, да вас однесем. — Поздравите и ви усрдно Господина Копитара. ја његов поздрав преко вас за највећу чест примам, да ми срећа да да га кадгоћ лично познам и поздравим. — Мои вас домаћи сви љубезно поздрављају, а ја с особитим почитанијем остајем

У Мохолу 26-ог Фебр. 829.

Ваш пријатељ
Пав. Берић.

[Споља:] Високоученому Господину
Вуку Стеф. Караџићу
Философије доктору и млоги учени
друштва члену и пр.
у Бечу.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2913]

16.

Любезный Брате, и Господине!

Ја самъ вама давно дужанъ одговоръ на ваше почитаемо писмо одъ 2/14 Декемвра пр. год. Послови и овде и у Н. Саду око останка покойногъ владике Бачкогъ и мои приватни у Мо́лу задржали су ме, те дужность мою пре извршіо писамъ. Мени є драго, да самъ вамъ какву услугу учіниo с онимъ папиримa што самъ вамъ послао. Оне песме девоячке, бачке ничу свакїй данъ, као печурке, али нису све еднаке доброте. Коју чуемъ лепу и записаня достойну, оћу забележити и послати вамъ кадъ буде прилика.

Незнамъ, како ћу допустити, да се оно писмо Миловуку о Матицы штампа. Оно є за самога Миловука было опредѣлено, као што и стои негди у контексту. Тако то бы было противорѣчіе да то у нѣму стои и опеть да се на публику изда. И онако мыслимъ, да такове ствари — полемическе — неприличе у Забавникъ. Мало има врло читателя, кои у тимъ стварма забаву налазе. Другима є свима уштербъ у онолико листи, колико такове ствари содрже. Међутимъ како знате само я ни подъ П. и Б. немогу сонзволити, да се оно писмо штампа, докле га не небы прерадіо, и у другу альину — не писма — преобукао.

Што се тиче пренумеранта на Лукину кньигу о коіой сте ми обявленіе послали, ту ме є предваріо Гос. под Директорь Гумназіалный Гершичь, коме сте вы то пре тога наручили. Кодь нѣга самъ и я и сви кое бы я могао записати, пренумерирао. Онъ бы вамъ досадъ већ послао пренумеранте, али ние знао куда ће адресирати: я самъ му по вашемъ назначенію у моме писму то казао.

Вашъ поздравъ казао самъ свима кои се тиче, они вамъ благодаре и враћаю га. Мое высокопочитаніе Господину Ко-

питару: прво, ако съ Ньовомь Ексцелл. кад у Бечь дођемъ, биће, да нѣга потражимъ и высокопочитаніе мое лично му одамъ. Вашу фамплію усердно любимъ, а васъ высокопочитуемъ и остаемъ

у Карловц. 6. Феvр. 833.

Вашъ слуга и пріятель
Пав. Берић.

[Споља:] von Karlovitz
Seiner Wohlgeboren
Herrn Wuk Steph. Karadzsics
der Weltweisheit Doctor und Mitglied
mehrerer gelert. Gesellschaften
Am Spitelberg № 133. 1-ten Stock, im Hofe die Thür № 15.
franco zu Wien.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2914]

17.

У Карловцы 23. Новем. [? Окт.] 833.

Высокоученый Господине!

Како ћу вамъ казати дасте ми *пріятель*, кадъ нисте! О томе ме є уверило ваше последнѣ писмо одъ 17 овога съ обявлѣніемъ о Пословицама. Я самъ вама, само као пріятелю сообштіо оно писмо къ Миловуку, и іоштъ самъ вамъ у Бечу, кадъ сте ме питали, оћетели га съ вашимъ комментаромъ штампати, нарочито казао, да то нечините, а вы ми садъ являте, да ћу га у вашемъ Забавнику читати. Молимъ васъ, єли то лепо, єли поштено? Незначи ли то пріятельско сообштеніе злоупотребити. Я имамъ мое узроке, за кое нећу, да самъ съ людма у кавги. Изъ тога узрока нисамъ ни приватно ктео оно писмо и самоме Миловуку послати: а ви га садъ целеме свету сообштавате. Ако сте само П. Б. метули, то є већъ доста да людзнаю кое; а іошт ако сте све исписали, наопако!

Factum in factum fieri nequit: али вамъ я ово немогу опростити.

Г-днъ Директоръ Гершићъ очекуе ваше Забавнике; я због онога писма немогу имати никаквогъ участія у ньіовой продаи. — Предао самъ му и обявленіе о пословицама.

Желимъ вамъ добро здравлѣ и болѣ уваженіе пріятельскогъ сообщенія, съ высокопочитаніемъ

Остаюћи

Вашъ слуга покорный
Пав. Беричь.

[Спољa:] v. Karlovitz
S-r Wohlgeboren
Herrn *Wuk Steph. Karadzsich*
D-r der Philosopfie und Mitgliede
mehrerer gelehrten Geselschaften.
Josephstadt in der Piaristen Gasse
№ 126. rückwärts im 1 Stock zu Wien.

[Напомена Вукова:] одговорено 31. Окт. 833.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2915]

18.

у Карловци 27. Ноември 833.

Високоучени Господине,
любезни и високопочитаеми пријателю!

На ваше писмо одъ 31. Окт., што се тиче Писма на Миловука, толико имам одговорити, да сам се сад тек сетіо, шта смо се у вашой собици разговарали. Истина, да се немам ни пред ким правдати (ни пред Светићем) али ми е опет жао, што сам вам дао допуштенѣ, да (макар како) штампате то писмо. Знате, како вели Синан кесеџіа Анђелку:

„Теке немой да заведеш кавгу,
„Јер сам чуо од старије люди,
„*Ни за кога ніе добра кавга*“.

Лазићу професору говоріо сам за *пословице*. Он каже, да он нема пословица уедно скуплѣни него у Лексікону своме на своим местима; а ту би он млого времена требао, да све истражи и испише; а како ви пишете, вама би то скоро требало.

Наш Гд. протосінѣел Евгеніе Јоанновичь спраля се да вам неке посме пошлѣ. Я сам му рекао, да гледи какву згоду, како би од Добановачког неког Слепца, кога сам я у Сенто-

машу 822 о св. Николи слушао певати, когод преписао две песме, о смрти Арсе Патріарха и о кралю Дечанскоме (како му є син очи ископао). Он є већ наредбу учиніо, да се тай слепац потражи и ове песме да се препишу.

Съ вашим Забавником добили смо заєдно четврту част Лѣтописа. Само Матичари и ньіов Учредник могли су се соблазнити вашом у четвртой кньиги Песама на стр. 16 нотом под 5)! Я сам заиста о Павловићу више мисліо. А шта ћу да рекнем на комментаре узъ Шаффариковъ прегледъ найновіегъ кньижества србскогъ? Павловичь Шаффарика да претреса! То є крайне безобразіе и лудост брез прилике.

Ови дапа био є овде Баухауптман Бркић изъ Митровице. Вы знате за нѣгову Діссертацію о дебеломе и танкоме єру. Со том се и ми садъ овде увеселявамо. Я нисам имао стрплѣня ни до среде дотерати. Коларовић каже да се усиліо да є сву прочита, а сад се наметуо на ню Директор Гершићъ.

Лазо Зубан вальда непродужуе Жил Блаза. И болѣ! Мени се чини, да он оно, што є посве pöbelhaft, држи за найлепше сербизме.

Я спраля Одговор на ваше примѣчаніе у Лукиной Поезіи на страни *o* под *), ако га усте Матица штампати, садъ како смо се посваћали.

Будите здрави. Я вас немогу да нелюбим и да се ненаричем

Ваш
прави и искрени пріятель
Павао Берићъ.

[Сноља као на претходном]

[Напомена Вукова :] одговорено $\frac{\text{23. Јануар.}}{\text{4. Фев.}}$ 834.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2916]

19.

Высокоученый Господине,
Люубезный пріятелю!

Ваше писмо одъ $\frac{\text{23. Јан.}}{\text{4. Фев.}}$ тимъ ми є миліе было, што є заєдно приспело съ писмомъ мога брата Јове, кое самъ єдва чекао. Мени є мило, да є васъ мое писмо одъ 27-ог Ноемвр.

п. г. умирило и обрадовало. Я као до садъ, тако довека желимъ живити съ вама у пріятельству и любови. Мило ми є и премило то, што ми являте за сына вашега Саву. То є за васъ и за нѣга срећа неизказана. — Я садъ незнамъ оћу ли онай моіъ[!] одговоръ на ваше примѣчаніе у Лукиной Поезіи препослати Павловићу да се штампа у Лѣтопису, него што га вама пріятельски сообщимъ. Мой посао ніе инатити се, него увавестити се. — Г-динъ Протосинђелъ Евгеніе іошт ніе добио оне песме, ков вамъ є рекао послати. —

Садъ да дођемъ на оно што самъ у почетку поменуо. за писмо мога брата Јове. Я самъ пре две неделѣ дана испросіо овде девойку, вашега и мога пріятеля Манойла Коларовића сыновицу, Катарину, (кою сте можда кодъ нѣга кои путъ видили). То є давно мишлѣно али є учинѣно на єданпутъ. То дамъ я писао моме брату Јови и казао му, шта овде неки сюди о томе моме, као што они мысле, уитреномъ послу лысле. Нѣговъ є одговоръ изостао 10 дана. Я самъ већъ сумняо, ма и онъ овако не мудруе, као овдашньи, кои онога човека за мудра и разумна држе, кои се новцыма ожени, а жену узъ то као мимогредъ узме. Но на мое велико утѣшеніе онъ довольно радость свою неможе да изясни о овоме поступку моме. То ме іуче неизказано обрадовало, а съ тимъ нѣговимъ писмомъ дошло и ваше, кое є изъ други опетъ призрені за мене радостно и мило. И ово я узимамъ pro bono omine (за добру слутньо?) Я самъ моя обстоятельства разсудіо и нашао, да могу овако учинити Ad amicas aures! Денунцірао васъ Гд. Епкъ Мушицкій због изданія Пословица. Вы ако нисте, скоро ћете слѣдствія тога искусити. Писано є одовудъ на Поліцай Міністра.

Желимъ вамъ добро здравлѣ: я у будущій четвртакъ чинимъ свадбу, па после како намъ Богъ даде. Уздамъ се да ће добро быти. Вы знамъ да ћете участвовати у моій радости, а я васъ увераваамъ, да васъ заиста почитуемъ и любимъ

у Карловцы
10. Февр
29. Јан. 834.

вашъ
искреннѣйшій пріятель и слуга
Павао Берић.

[Споља као на претходном]

[Напомена Вукова:] одговорено 20. Февр. 834.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2917]

20.

Высокоученый Господине
Предрагій пріятелю!

Ако и есамь одавно већъ готовъ съ куплѣнѣмь пренумеранта на кньигу вашу „Црна Гора и Бока Которска“, но съ пословима забунѣнъ ево едва доспедо, да вамъ одговоримъ на ваше любезно писмо одъ 26. Маіа о. г.

Разаслао самь послана ми Обявленія на све стране, кудъ е прилика была. Кодъ мене се записали и платили двадесетъ и четыри Пренумеранта, кои имена на другомъ листу ето написана стое. Новце ћу вамъ по првоме дележанцу, кои изъ Варадина пође, управо на васъ, као што сте ми у писму назначили, послати. Међу тима ће быти и она 1 f 15 х. ср. за прислану ми немачку кньигу, за кое вамъ благодаримъ.

Што ме питате, како е было име оцу и деду покойнога Митрополіта Стратиміровића и коій е првый у Мађарску дошао и немешагъ и спаилукъ добыо, то изъ надгробногъ слова Гд. Арх. Евгеніе Јоанновића знамъ, да му се отацъ Никола звао мати Ангеліна. Како му е деду было име незнамъ, нит самъ имао прилику досадъ одъ кога распитати. Међу овдашньимъ актама одъ године 1744 стои, да е некій Богићъ Стратимировичь, Ерцеговацъ ктео імпетрірати пустару Сірігъ, кои е и онда Епкъ Бачкій држао, и да су противъ тога намѣренія нѣгова представленія Императорици и кральицы Марій Терезіи чинѣна одъ самога Епка Бачкога Висаріона Павловичьа, и одъ Граничара Потиски и Подунавски, кои су казивали, да су они одъ свои земаля, кое имъ е коммиссіа царска за пребыване и ужитакъ ньіовъ дала. оцепили онай комадъ землѣ и своме владики за болю субсістенцію дали. Преповеда се къ овоме іоште то, да е владыка Висаріонъ претіо Ерцеговцу Богићу Стратимировичу, да ће га преклети, ако му узме пустару, и да е тако тай Богићъ одустао одъ пустаре Сіріга, и измоліо по томъ Кулпінъ.

Вашу жалость са Саввомъ вашимъ, онако добро упућенимъ и благонадежднимъ я себи представити могу. То е жалость и штета такова, кою нити вы лако прежалити и прегорети можете, нити васъ когодъ о той утѣшити.

Пріятелѣ, кое сте у писму на мене поздравили, благодаре вамъ и враћаю поздравъ; кои како одъ мене тако и одъ мое

супруге примити изволите и будите колико можно великодушни, тѣшећи се съ осталима у животу. Я всамъ и остаемъ свагда

у Карловци 7-ог Септ. п. нов. 837.

Вашъ слуга и почитатель
Павао Беричь.

Пренумеранти:

Карловцы Сремски

Честный Мон. Раковацъ
„ „ Іазакъ
Пречест. Гд. Іероѳей Мутибаричь, Архім. Гергетежкій
„ „ Арсеній Стойковичь, АЕМ Протосѵггелъ и Адміністр, мон. Іазка
Преподобнѣишій Гд. Діонѵсій Чупичь Игѵменъ Беочинскій.
Преподобнѣшій Г-д Герасимъ Новаковичь Иг. Кувеждинскій
Преподобн. Гд. Серафимъ Міросавлѣвичь Игум. Привиноглавскій
Пречест. Гд. Іоаннъ Максімовичь. Провопресвтеръ Карл.
Пречест. Гд. Андрей Шагѵна. Іеромонахъ и консіс. Архідіецезалнога закл. Нотарій
Пречест. Гд. Прокопій Івачковичь АЕМ Протодіаконъ
Чест. Гд. Моисій Миланковичь, парохъ Карл.
Чест. Гд. Атанасій Поповичь парохъ Карл.
Преподобный отацъ Александеръ Мединацъ Іеромонах Беочинскій
Преподобный отацъ Софроній Стойшичь Іером. Беочинскій
Высокоуч. Гд. Константінъ Пеичичь Doc. Мед. и фисікусъ Карлов.
Высокоуч. Гд. Јаковъ Герчичь Гѵмнас, Карлов. Діекторъ и професоръ
Высокоуч. Јосифъ Јовановичь, професоръ Гѵмнас.
Высокоуч. Јоаннъ Пантеличь професор Гѵмнас.
Гдръ Павелъ Радовановичь терговацъ и грожд. Карл.
Гдръ Александеръ Адамовичь терг. и гражд. Карл.
Гд. Мирко Миланковичь АЕМ канцеліста
Гд. Сѵмеонъ Катьанскій
Гд. Георгій Јовановичь
Гд. Еѵѳѵмій Банацъ
} Богословіе слышатели

[Спољa:] von Karlowitz
An Seiner des Herrn
Wuk Stephanovics Karadzsics
Doctors der Philosofie und mehreren
Gelehrten Gesellschaften Mitgliedes
Wohlgeboren.
auf der Landstrasse № 57. in *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2918]

21.

Высокоученный Господине
Пріятелю мой любезный!

Кано што самъ вамъ недавно писао, тако ево вамъ садъ по Деліжанцу шилѣмъ 24 f. сребра одъ пренумеранта за књигу „Црна Гора“ и 1 f. 15 x. сребра за тогъ истогъ содержанія немачку књигу, кою сте ми послали.

Будите добро здрави

у Карловц. 28-ог Септ. 837

Вашъ слуга и пріятельъ
П. Беричъ

[Спољa] von Karlowitz
An Herrn
Wuk Stephanovicsch Karadzsich
abzugeben auf der Landstrasse № 57
in *Wien*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр 2919]

22.

Высокопочиваемный и любезный
Господине и пріятелю!

Изъ Киряковића цедулѣ, съ коіомъ ми є неколико комада вашегъ „Одговора на ситнице Језикословне Господина Ј. Хаџића = Милоша Светића продае ради послао, разумео самъ,

да се сада већъ у Бечу наодите, а изъ истога вашегъ Одговора, да сте болестни были. Због тога, кое жалимъ, мыслимъ, да се дояко протегло штампанѣ и издаванѣ ваше „Црне Горе и Боке Которске“. Не сумнямъ, да нисте добыли Пренумеранте и новце, кое самъ іоштъ съ концем 837. године скупіо и послао вамъ. Мыслимь, да сте ми то потврдили, бывши овде у пролећу ланьске године. Пренумеранти нестрпельыви, ради бы знати, оће ли и када ће та кньига изитьи, управъ ме премораше, да се тога ради обратимъ на васъ. Имайте любовь, да людима девапъ дати могу, скоро одговорити ми у овомъ предмету.

Новога овде нема ничега, а съ оне стране Саве шта є, то знате. Валяда сте добыли штампаный Хатішеріфъ на Србскомъ єзыку. За чудо ми, да се они пунктови конституціе Србске, кое смо по новинама (и немачкима и нашима) читали, не согласую съ штампанімъ Хатішеріфомъ: овде на пр. ништа нема о ранговима: дівізіонъ генерала, оберстера &c. нема ништа о плаћама &c. Незнамъ, изъ какве є фабріке изишло оно 16 пунктова на немачкомь єзыку, што се найпрво овуда у рукопису распрострло съ надписомь србскимь „Комментаръ Устава Србскогъ“. —

Ако незнате, знамъ, да вам неће неповольно бити знати, да є мой братъ Јова у Будиму удао кћерь свою Јудіту (Јоцу) у Темишварь за Адвоката Лазара Шкарлато (вальда є Гркъ или Цінцаръ).

Казую по Н. Саду, да се Милошъ Светичь яко справля съ обраномь противъ васъ. Біяху рекли, да има већъ нешто и печатано али се то ніе потврдило. Вальда є коме што о томе писао. єрь проносе се ове речи: „досадъ є, вели Светићъ, као маскенъ балъ, али садъ ћемо се демаскирати“. И ту нешто зановетаю, у чему онъ васъ мысли демаскирати. Я се опоминѣмъ, да є мени говоріо: Вукъ, вели, изванъ Беча неуме ништа писати. Изъ тога вальда онь мысли, да вы у Бечу вашега Голуба као оно Мухамедъ, имате, кои вамь свашта на уши казуе. Но вы се равнайте како знате; а — за остало будите здрави.

Я остаемь съ почітаніемь као свагда

У Карловцыма 3-ег Апр. 839.

вашъ
искренный пріятель и слуга
Павао Беричь.

[Спољa:] Karlowitz
An Seine des Herrn
Wuk Steph. Karadzsich
Doctors der Philosophie und mehrer
gelehrten Gesellschaften Mitglides Wohlgeboren
auf der Landstrasse № 340.
zu *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2920]

23.

(Павлу Берићу)

Благородни и високоучени Господине,
Високопочитајеми пријатељу!

Шта се учини тамо с мојим објављенијем о новом изданију наших народних песама, која ви пролетос одавде са собом однесте?

Ја сам се поуздао у препоруку Њ. Ексцеленције и њима подручних Епископа, па за то никоме другоме објављенија нисам ни слао; но до сад из Мађарске пренумеранта готово ни једнога! Но ни књига *срећом* до сад није могла бити готова. Сад се набира (сецује) 23-ћи табак, и у месецу Нојемврију биће (ова *прва* књига) готова са свим, но како ћу онда за њу 1.000 форината сребра платити то Бог зна. Ја опет мислим, да би било пристојно и достојно, да Њихова Екцеленција препоруче, да се сваки парох народа нашега, како у Њиховој архијецези, тако и у осталим Њима подручним епархијама, постара или наћи једнога пренумеранта на ову књигу, или наговорити више људи, да је у друштву плате; а најпосле мислим, да би се ова књига и из црквене касе за општинску библиотеку могла купити. А најпосле нека Њихова Екселенција и сваки Епископ узму по сто књига (и нека ми их плате макар онда, кад им по један егземплар пошаљем, те се увере, да је књига готова), па ће они по том, док се ово цело изданије наштампа у својим епархијама ласно скупити по толико пренумеранта. Тако би се мени у овоме нашему народном послу могло помоћи на чест Њихове Ексцеленције и Господе

Епископа и свега народа нашега; а без такове помоћи ја ћу се морати срамотити и, на срамоту данашњега нараштаја народа нашега, тражити помоћ у иноплеменика. Ја сам пролетос свима Епископима писао (тројици сте ви — Буд., Бачк. и Пакр. — писма и објављенија са собом однели), и на то ми је до сад послао Господин протосинђел Кенгелац из Темишварске 13 пренумеранта, а Господин Јовановић из Карлштадтске епархије *шест* пренумеранта то је све! Дакле ако ме Њихова Ексцеленција на гореречени начин хоће помоћи, а они нека изволе писати Г. Г. Епископима, и ствар ће бити свршена.

Будимском сам Епископу и ја ономадне поново писао, а писаћу и Темишварскоме и Вршачкоме, и Карлштадтскоме.

Молим вас, да ово писмо моје представите Њиховој Ексцеленцији, и по томе да ми на њега одговорите, да знам, могу ли се овакој помоћи надати, и у противном догађају да гледам, шта ћу чинити.

За које вас молећи с истиним, почитанијем остајем

У Бечу 4/16. Окт. 840.

Ваш покорни слуга
В. С. К.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 2921]

24.

Высокоученый Господине
пріятелю любезнѣйшій!

Ваша Обявленія о новомъ изданію народныхъ Србскихъ Пѣсама, коя сте ми пролѣтосъ тамо у Бечу предали, разаслата су одъ стране консисторіюма овдашнѣгъ на све Протопопе и на све Монастыре, да ій по клеру и по людма раздаду, съ препорукомъ, да се свештенство потруди или више людій у скупу или поединце присавѣтовати, да на ову „народну кньигу“ пренумерираю. То є было іошть негде м-ца Јуліа, и ево до данасъ нема никаква извѣстія одъ Протопопа, всули и колико успѣли съ пренумераціомъ. — Ньіова Ексцелленціа наложіо є Господ. Архідіакону Іваčковичу, да опеть свима Протама

пише, и да имъ наложи, ако є што скупљено Пренумеранта, да овамо пошлю. Ньіова Ексцеленціа, коме самь я ваше писмо на прочитаніе дао, имао є милость казати и наложити ми да вамъ пишемь, да є онъ отъ свое стране све учиніо, што є могуће, што у нѣговой власти стои, и што вамъ є и обећао; да он ни общества, ни цркве, ни више людій у скупу, ни повдинце никога неможе силомъ нагонити, да кньигу (развѣ да є црквена) купе. Ніова Ексцеленціа препоручіо є општинама држанѣ Србски новина (Павловићевы) па є скоро искусити морао, да су власти мірске, особито мілітарске, забраниле плаћати новине изъ црквене касе. — Найпосле, велите, нека Ніова Ексцеленціа и свакій Еп-къ узму по сто кньига, па на те нека купе по своіой Епархіи пренумеранте, док се међутимъ цело изданіе штампало буде. Ньіова Ексцеленціа ніе противанъ, ако кои одъ Г. Г. Епіскопа то учинити хоће, али се сумняю, да они то учинити оће и могу, и зато неможе ій на то ни наговарати. Неможе вели, ни самь 100 кньиги узети, да ій после коекоме намеће, єръ то неподноси нѣму: но десетакъ Ексемплара узеће (да ій распокланя, коме волю узима) и послаће вамъ новце съ осталимъ, пренумерантскимъ новцыма кое будемо прикупили. — Я съ мое стране потрудићу се, да одъ оны 24 пренумеранта, за кое самь вамъ новце на Црну Гору послао, прибавимъ іоштъ по 1 f. сребра, па да имъ место Црне Горе дате прву кньигу песама. — Я се чудимъ, да сте се вы толико млого ослонили на Архіеп-копа и владыке, и да нисте Обявленія шиляли и другима людма. Вы бы овако више успѣли. Вы знате, да ту нека не само ревность него и вештина треба, да човекъ совокупитель пренумеранта буде. Неиде то свакомъ човеку одъ руке. Посао бы овай свакояко тешко ишао, єръ є мало новаца у людій; година є оскудна у свакой струки; а и кньиге се и списатељи умножили, па навалили на люде.

Неимаюћи ништа, што бы сообщенія вредно было, съ истинымъ почитаніемъ остаемъ

У Карловцыма 17/29. Окт. 840.

вашъ слуга и пріятель
Павелъ Беричь.

[Споља:] v. Karlowitz
Sr. des Herrn
Wuk Stephanovicsch Karadzicsch
Doctors der Philosophie und mehrer gelehrten
Gesellschaften Mitgliedes Wohlgeboren
Auf der Landstrasse № 57.
zu *Wien.*

[Напомена Вукова:] одговорено 15/27. Април. 841.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2922]

25.

Высокоученый Господине,
любезный пріятелю!

Я вама обећа, да, списаніе нашега Народа, па не свѣрова. Узрокъ є томе, што владыке — коима є тога ради покойный Митрополітъ Станковичь писао — непослушаше ни жива Митрополіта, акамо ли мртва. До данасъ іоштъ ни єднога извѣстія немамо одъ ньи. Я самь ктео штогодь поуздано да вамъ у томъ явимъ, а кадъ ми тако ніе могуће, волимъ никако. Међутимь стрпите се мало: я ћу сада моимъ именомъ пріватно молити канцелларіе Епіскопске, да ми та *дата* коя вы желите имати пошалю. Мыслимъ, да ћу успѣти у томе, и онда ћу вамъ быти на служби. — Неписасте ми сокак и № вашега квартира: зато морамь ово писмо атресирати на Аудіторіатскога кандидата Радосавлѣвића, кои се надамъ, да ће вамъ доставити ово писмо.

Фала на честитаню новога лѣта. Примите и вы исту желю одъ мене, и будите увѣрени, да остаемъ онай, кои самь быо свагда

У Карл. 8. Јанѹар 842.

вашъ

искр. пріятель и слуга
П. Беричь.

Ако узимате прилику, кажите Господину Копітару, да рукописи покойногъ Митрополіта Стратиміровића ово већъ другій путъ садъ у мое руке дођоше, после нѣгове смрти вдаредъ, а садъ после Станковићеве другій путъ. Я неналазимъ међу ньима никакве діссертаціе о Ћирилу и Методію. Я незнамъ дакле, на каковомъ основу Гд. Копітаръ оно у Смѣсицама после Hesichia Glossographa казивао. А каква доказателства има Господинъ Копітаръ и за implacabile odium Митрополіта Стратиміровића ni religio rem Romanocatholicam? Ей ей, заръ и учени люди, као што в Господинъ Копітаръ, могу што безъ основанія говорити? —

[Споља:] v. *Karlowitz*
An Herrn
Wuk Steph. Karadzich
abzugeben mit den Briefen des Herrn Auditorats
Practicanten *Radoszavljevich* in *Kriegsgebäude*
zu *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2923]

ДОДАЦИ

ПРВИ ДОДАТАК

К бр. XVII.

ВУК — КОПИТАРУ

У Дубровнику 17./29. Јануар. 835.

Високопочитајеми пријатељу!

Благодарим вам на писму вашему од 5. Дек. пр. г., и на свему, што сте ми у њему писали. Сад једва чекам, кад ћете ми јавити, шта вам Г. Кеппен за Саву пише.

Ово вам писмо шаљем по Г. *Димитрију Момировићу*, Рускоме чиновнику и кавалеру, а моме земљаку и пријатељу. Увјерен сам, да би сте му ви и без писма мога у свачему били на руку, да види, што је најзнатније у Бечу, и у свачему осталоме, да бисте га, као иноземца у непознатој вароши, поучили и упутили.

Г. Момировић полази одатле управо у Питер; зато може бити, да бисте Г. Кеппену по њему што послати могли.

Ја сам се у Котору био разбољео (од назебе путујући из Црне Горе), и не имајући онђе никога управо свога, дошао сам овђе Г. Гагићу, који ме је својски и пријатељски примио у своју кућу, и са свачим старао се, да оздравим, као што сам, фала Богу и њему, и *пооздравио*. Док још боље оздравим, а у том и прољеће док се још ближе прикучи, мислим се опет вратити у Боку, која је за језик наш најзнатније мјесто у цијеломе народу нашему. Кад ми успишете, за сад ми писма шаљите овђе у Дубровник.

Г. Гагић поздравља вас љубезно. А ја с истиним високопочитанијем остајем

ваш дојакошњи
Вук Стеф. Караџић.

П. П. Г. Момировић био је сад десетак дана у Црној Гори, може вам о њој што приповиједети. — Збиља! Г. Гагић моли вас, да му наручите онај *Руско-француски рјечник*, што но у објављенију пише, да издатељ зна и *Санскритски*, па кад јавите, пошто је, он ће вам с благодарношћу послати новце, а рјечник ћете њему послати на Фрушића у Тријест.

[Споља:] Високоблагородноме и високоученоме
Господину Јарнеју Копитару, кустосу
у Ц. крал. дворској библиотеци
у Бечу.

[„Срђ“, 1903. стр. 73.]

К бр. XLII.

КНЕЗ МИЛОШ ОБРЕНОВИЋ

Још пок. П. Ђорђевић дао је на преглед једном нашем књижевнику нека писма Вукова, која су сад враћена на своје место, и међу њима има неколика која припадају преписци с Кнезом Милошем, па како су изостала из друге књиге, штампају се сад овде.

1.

Любезный мой Вуче!

Путујући данасъ явіо ми в Алекса желю вашу отићи до у Београдъ да бы видѣли дѣцу. Изъ призрѣнія къ слабости вашой, а притомъ што се криминални закони и безъ васъ писати могу одобравам, да отиђете у Београдъ, и да се видите съ дѣцомъ. Међутимъ проча ваша дружина некъ ради и свршує криминалне законе, а и вы се немойте дуго бавити, него се опетъ вратите на ваше мѣсто.

Поздравляюћи васъ, и желећи да вамъ ово пролаженѣ къ добру послужи — остаемъ

№ 583.
У Кушилѣву
21. Априла 1830.

вамъ доброжелательный
Милошь Обреновићъ
Князь Србскій.

[Споља:] Благородномъ и высокоученному
Г. Вуку Стеф. Караџићу
доктору философіе и проч.
у *Крагуѣв[аџъ]*.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2924]

2.

Писмо Вуково Кнезу Милошу од 12. Априла 1832. године, штампано у II књ. стр. 627. бр. 79. по једном препису из Државног Архива, налази се и у концепту Вукову, и на чисто преписано, али туђом руком, само је потпис Вуков.

Препис тај готово потпуно је једнак са оним штампаним, сем што је на неколика места промењен ред речи, што је мало друкчија, Вукова, интерпукција, што има мање засебних одељака, што су цифре за коментар (које сам у штампаном ја стављао) овде у препису на неким местима стављене за неколико речи пре или после онога места, на које сам их ја ставио, и што је писано источним диалектом. Све је то од тако малог значаја, да није потребно то писмо још једном прештампавати.

У концепту пак, који је такође писан источним диалектом, имају (сем стилистичких) ова одступања:

1. На завршетку првог одељка (стр. 628.) после речи: благодарности било још: „љубави“ па избрисано; место: „оданости“ стоји: „привржености“ (тако и у препису).

2. После четвртог одељка на стр. 628. било додато са стране па избрисано: „Ово је истина речено у шали, као што се тамо обично најважнији послови свршују, али у себи значи врло много, само га ваља разумети“.

3. У петом одељку на истој страни после речи: „да се не сретнемо“, било додато са стране па избрисано: „И будите за цело уверени, да тако мисле *сви* ваши чиновници, а и остали људи“.

4. У првом одељку на стр. 629. место: „него што је у данашње време“, било пре: „него што је сад под владом В. Св.“.

5. У почетку трећег одељка на истој страни у место: „У здравље нашему Господару!“ треба (а тако је и у препису): „У здрављу Вашему, Господару! (добро нам је)“. А на крају те реченице било па избрисано: „И по моме мњењу слабо би коме ваљало примити за зло“, а даље наставља се што је у штампаном 11 врста ниже: „што је незадовољан; јер, да вам управо кажем, владање је Црнога Ђорђије“ итд.

6. У трећем одељку на стр. 638. после речи: „Шафарик или Ранке“, било додато, па избрисано: „Истина да су оваки људи као Ш. и Р. и у Европејским државама ретки, и није им за невољу, да по Турској срећу траже, али опет кад би Србија имала правитељство, на кога би се уговоре могао човек ослонити, ја мислим да би се више чести и славе ради какав нашао, ако не за свагда ту да остане, а оно барем за десетак година. Но онај коме би се препоручило по налогу В. Св. да оваке људе тражи, морао би таке људе врло добро познавати, да не би место Шаф. или Ранка довео у Србију какога Вујића“. У место тога избрисанога додато је: „Но док се у Србији не постави...“ итд.

Даље је на истом месту било па избрисано: „Осим земаљски велики школа људи би се још могло преправити и на овај начин, да се деца пошаљу у Европу на науку, као што су из Грчке послата у Париз и у Минхен. Но у Србији данас мало људи има, који би своје дете о свом трошку могли и тели у друге земље на науку послати; министри В. Св. може бити да би казали, да ни земља то чинити не може; а Срби нису у Европи тако познати као Грци, да би им која друга Европејска држава децу примила о свом трошку да ји учи, осим Русије, за коју мислим да им ту милост не би одрекла. В. Св. је познато, да сам ја о том 1829. године особито говорио; и сад мислим, да би врло добро било, да се барем двеститна деце изабере и пошаље у Петербург на воспитаније. Истина да би за данашње стање Српско млого боље било, децу ту у земљи научити; али би опет боље било *игде* него *нигде*“.

7. Између треће и четврте тачке (стр. 639.) била па избрисана ова тачка:

„4. Како ради уредбе свију под № 1. и 3. поменути ствари, (т. ј. народне правице, правитељства и школа), тако и због различни други узрока, ја мислим, да би врло добро било, да се молите Русији, да би послала свога конзула у Србију. У таковом догађају нипошто не би ваљало искати по имену тога или онога, само би се могло додати, да би ви најволели, кад би био прави Рус, а никако да не би био Србин, ни Грк, ни Бугарин, ни Вла. — Истина да може ко рећи: „Шта ће нам конзул у земљи, да шпијуни?“ Но ја мислим, да Руси и без конзула знаду, шта се год зло у Србији учини, а што се добро чини, оно не треба ни крити. Тако би боље било чувати се од зли дела, него ји узалуд крити“.

8. У првом одељку на стр. 643. после речи: „Усмено говорим“, било па избрисано: „но највише ме задржало, једно, што сам у В. Св. све којешта за себе морао с надеждом просјачити, па сам се бојао, да с тим не искварим; а друго, што сам се готово једнако морао борити с којекаким гоненијама, која никаки други узрока нису имала, осим спрдње и беспослице“.

На завршетку белешка Вукова:

У понедељник 22. Августа (по нашем календару) одговор на парлатори преко Алексе Симића, Панте Аџи-Стоила и Цветка Рајовића.

Аще не быхъ пришéлъ и глагóлалъ ѝмъ, грѣхà не бы́ше имѣ́ли: нынѣже извинéнія не и́мѹтъ ѡ грѣсѣ̀ своéмъ. Јован гл. 15. ст. 22.

*

У коментару, чији се концепат такође овде налази, имају само стилистичке поправке и допуне. Једино у напомени 15. (стр. 647.) после речи: „ни данас не знаду шта су“, било па избрисано: „н. пр. Јован Бобовац из наије Ваљевске *бивао* је кнез од кнежине, обор-кнез наије Ваљевске, член и президент суда наије Ваљевске, член и президент суда Београдскога, член и президент великога суда народног, капетан капетаније Јадранске у наији Ваљевској (даклем опет кнез

кнежински, само под другим именом) и најпосле је, негдје јесенас, као член великога суда умръо у *путу*, идући болестан из Крагујевца кући".

*

Осим оног на страни 657. штампаног скелета овог писма, има још овај, као дефинитиван:

1.) Препорука Цветку.
2.) Живот, имање, *чест*.
3.) Старање за општу ползу.
4.) Незадовољнике поименце.
5.) Ком. против Милете.
6.) Живан Паразлама.
7.) Шта је кулук? *Под Турцима*.
8.) (2.) Трговина.
9.) Незадовољство супруге.
10.) Влада Кара-Ђорђијна.
11.) Сенат — Министер. — Секретаријати.
12.) Приватни послови и живот.
13.) Служба приватна на силу.
14.) Чиновници (старији, млађи, премешт. &c.)
15.) Служба народна на силу.
16.) *Обрицање* (правице &c.)
17.) Нећу да се вежем за артију — на Скупштини у Београду.
18.) *Гарда*.
19.) Својевољни избор (пуномоћија депутирц. његов секретар. акте).
20.) Стока без репа.
21.) Поверење — непостојанство.
22.) Плата докторска (Georgiades).
23.) Незадовољство докторско.
24.) Скитнице &c.
25.) Свим управља.
26.) Басна.
27.) Чиновнички синови уче занате.
28.) „ кћери за ћифте.
29.) Просјаци и робови.
30.) Срамоћење навалице.
31.) Кулучење (73—74 &c.)
32.) Давање кћнака (у Топчидеру 71).

33.) Моји планови 1820.
34.) *Садашња* велика школа.
35.) Скитнице у служби (Предић).
36.) Ђакова буна — Књижевници. —
37.) Милосав Лаповац.
38.) Трговина Солана.
39.) Запов. да се трг. неверује.
40.) Своје мњеније нико не сме казати.
41.) Младен — гледај 43.
42.) Ко што противно рекне — гледај 1.
43.) Читање Младену.
44.) Гица Опран.
45.) Шпитаљи.
46.) Подајници туђи држава.
47.) Прота Шабачки — Стокица.
48.) Ђак — Чарапић — гледај 36.
49.) Ђаковци.
50.) На штету трговање (вола из кола, потрица &c.)
1.) Симић.
2.) Мићић, Вучић, Ст. Симић, Амица, Пера Цукић, М. Лаповац.
3.) Чича Радомир — Кнез Васа.
4.) Милан-бег већ *покварен* (26.)
5.) Миленко Стојковић и Вуица.
6.) Мишар и Делиград.

*

Ово писмо Вук није послао кад га је написао, већ тек 13. Августа. пропраћајући га овим писмом:

3.

В. Св.

Пр. Г.

Приложено овде писмо написао сам, као што ћете на њему видети, још пре четири месеца, мислећи да вам га пошаљем око половине Маија, кад сам се надао одавде у Беч поћи; но због особити узрока задржавши се овде, задржао сам и њега код себе, највише зато, што сам се све побојавао

да В. Св. не би сам њиме увредио и тако дојакошњу вашу милостиву благонаклоност од себе одвратио. Сад пак чујући с различни страна, да је општа буна тамо против В. Св. са свим готова, само што се није почела, усуђујем се послати вам га, мислећи, да вам ни чим боље не могу засведочити моју дојакошњу привржености и благодарност за милости, које сте ми показивали. Будите тврдо уверени, да у целоме овом писму нема ни једне точке, коју сам ја измислио, а тамо да се по свему народу не мисли и не говори. Кога год очима видите (само ако је способан за мишљење) знајте да су му те мисли у срцу; и кога би сте год запитали, па би вам што против томе казао, знајте, да вас, од стра, или из какога другог узрока, *вара*. Па и то пријатељи и привржениці В. Св. *само* тако мисле и између себе (где смеју) говоре, а остали додају још иљаду којекаки црњи и гори ствари. — Има још неколико (по моме мњенију) важни ствари, које би вам рад као *тајне* казати, али ји *не могу писати*, него ако ји желите знати, а ви ми изволите с вашим писмом послати какога вашега верног човека овде на парлаторију, само вас молим, да у то име не шаљете Цветка Рајовића, ни Панте Аџи-Стоила, нити и једнога од Симића, а ја би најволео кад би сте ми послали Милосава Перуничића, једно зато, што мислим (из довољни узрока) да В. Св. поред свију погрешака, које је он учинио, и поред гоненија, које је за њи поднео (и може бити још подноси) немате вернијег ни привржењијег човека од њега, а друго, што би сам се најбоље у њега могао поуздати, да оно, што би ја њему казао, он не би казао никоме другоме, осим В. Св. (а други ко може бити да би још одовуд идући казао пре другоме, него В. Св.).

Желећи од свега срца да В. Св. ова писма примите за знак моје истините к вама привржености и благодарности, и препоручујући се вашој дојакошњој милостивој благонаклоности, и целујући вам десницу и скут, с највећим високопочитанијем остајем

У Земуну 13. Августа 832.

В. Св.

препокорни слуга
В. С. К.

[Све троје у арх. С. К. Академије бр. 1398]

4.

Любезны Вуче!

Юће мы дође Милованъ и донесе мы поздравъ одъ васъ, за кое Вами благодаримъ. Што се мога здравля тиће могу Милостивомъ Богу и овимъ знаменитимъ Доктору благодарити, и я се совршено здраво налазимъ.

Милованъ донео са собомъ Србске Београдске Новине, у коима могао самъ увидити великога мужа Якова Живановића планова, монумента и стихова. Када самъ све ово прослушао шта онъ нише и спрема и намешта, молимъ те Вуће извести ме за овога славногя мужа Живановића, да овай човекъ ніе біо у трабунп или у сну; илі е у піанству када е то све списао и народу ове планове преставляо да се монументе дижу, када би се свакимъ списателю монументъ дизао коливо й овде у Германій имаде, то неби могао ни камена више наћи да се режу за монумента! То е се само дизало овимъ реткимъ созданима людма на овим свету. Као великимъ Петру, животворнимъ Наполеону и Александру Маћедонскимъ.

Када бы тако было, то бы требало баръ и природнимъ човеку кой ніе никада школе учіе, и пакъ стихове говоріо (Амица) да се дижу. Можда зато то нише Живановићь, да не би млади светъ садашни заборавіо Живановића када умре, да и на нему ставу монументъ како е онъ славно управляо 848. и 849. године као србскіи депутатъ и докторъ Филозофіе.

Поздравляюћи васъ любезно и остаемъ вамъ

У Хаиделбергу 29/10 Марта 851.

благонаклонны
Князъ Милошъ Обреновићь

[Спољa:] S-r Hochwohlgeboren dem Herrn
Stephan Wuk Karadjitsch
durch Güte in Wien.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2925]

5.

У Букорешту, 24. Маия 853.

Лубезни мои Вуче!

Примио самь ваше писмо и едну книгу одь приповѣтки народа нашега Србскога, Вала Вуче има и башь смешни и чудни приповѣтки.

Вучино моя я не сумламь да нисте били кодь мога лубезнога сина Мияила и да му нисте честитали сретну нѣгову женидбу; Вуче ми смо стари луди и приятели, я оћу у име мое да ви одете и кодь Мияила и кодь мое лубезне снае, да имь честитате ниовь сретни союзь да имь буде сретань и дуговечань и Богь да имь доруе у свему срећу што годи буду радили; до мога доласка ти то Вуче да учиниш у име мое све.

А я самь ти Вучино сада Богу хвала здравь и весо.

Есамъ вамь благонаклони
Князь Милошь Обреновић

[Споља] Высокоблагородному Г.
Г. Вуку С. Карацићу
доктору филозофие
у Бечу.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2926]

6.

У Букарешту, 13. Януария 1858.

Лубезни брать Вуче

Ваше писмо я самь примио и видимь изь нѣга да си био болестань; него Богу благодарение кои васъ подиго и укрепио;

А за ону облигацию одь землѣ штое кодь г. Мише будите спокоини Я самь говорио нѣговоме синовцу Или Пржићу, кои е писо г. Миши, да пошлѣ писмено, и даму овде положимь новце; и како то уреднмь я ћу вамь явити да знате;

Поздрави Комшу и явими Вуче шта ради сад сирома Комша. И поздрави Г. проту Раевскога и проче наше приятелѣ.

Такођерь и вашу фамилию поздрави.

Вамь доброжелећи
Князь Милошь Т. Обреновићь

[Спољa:] S-r Wohlgeborn Herrn Herrn
Wuk Karacsits
mit Briefen Türka a *Wien.*

[Напомена Вукова:] 13. Јануар. 858.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2927]

7.

У Букарешть, 26. Януария 1858.

Лубезни брать Вуче

Я самь юче новце то есть иладу дуката, положио Г. м. Миши, и садь само да ми пошалѣ документе и облигацию вашу; за то вамь явламь да будете спокоини;

Брать Вуче кажи Андрићу што нѣгове вовине више нећу да држимь, изь тога узрока зашто онь без разлога грди поштени луди личности, и прима таке дописе;

Поздрави Г. проту Раевскога и Комшу.

А ти брать Вуче буди здравь са твоомь фамилиомь.

Твои тебе лубећи
Князь Милош Т. Обреновићь

[Спољa:] Wohlgeboren Herrn Herrn
Wuk Karacsits
mit Briefen Türka a *Wien.*

[Напомена Вукова:] 26. Јануар

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2928]

8.

У Букарешту, 20. Фербра 1858.

Лубезны Брать Вуче!

Твое писмо одь 9. о. м. примио самь, и видимь брать Вуче, изъ нѣга све што ми говоришь што се тиче твое землѣ, код Лознице, Вуче буди без бриге я сам Г. Миши писо он ће уредити све тамо у Лозници у суду, и скинути са себе табулацию, и привести на ме; зато ти брать Вуче я пишемь да будешь спокоянь, и не треба да щалѣшь облигацию отуда и да трошишь, него боже здравлѣ Вуче, ето мене тамо кодь Мияила на пролеће па ћемо се тамо видити, и уредићемо се ондаи, садь доста Вуче и буди здравь и спокоянь; фамилию твою поздрави; г. проту Раевскога, и збила шта ради Комша са нѣговимь шуплимь циглама, некако како Комша почео правити цигле шуплѣ тако му и би шуплина; новине Андрића я самь задржо.

Твои тебе лубећи
Князь Милошь Т. Обреновић

[Споља:] S-r Hochwohlgeborn Herrn Herrn
Wuk Karacsits
mit Briefen Türca a *Wien.*

[Напомена Вукова:] 20. Февр.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2929]

9.

У Букарешту, 31. Марта 1858.

Лубезни Брать Вуче!

Ваше писмо одь 15. о. м. примио самь, и видимь изь нѣга све, брать Вуче, шта ми пишешь, што се тиче твое землѣ кою си био купио у Лозници прошле године; и за кою си мене молио да платимь г. Миши, за васъ, иладу дуката, кое би г. Миша табулирать на ту землу био; дакле, я самь платио г. Мишу преко Г. Илие Пржића у Букарешту 25 Јануарія 1858., кое квита гласи подь № 1112., и кою брать Вуче я ти ево е шалѣмь преко, мога сина Мияаила, и я ти е поклонямь, да се ти зовешь башь прави Господарь те землѣ кою си купио,

у Лозници; ову квиту како покажешь г. Мишу они ће ти дати твоа писмена одь землѣ твое кою си купио; садь Вуче буди спокоянь и весо, и мислимь у маию, да ћемо се видити кодь Мияила. Брать Вуче поздрави тьою милу фамилию; г. проту Раевскога, Комшу.

И буди здравь Вуче,

Твой тебе лубећи

(м, п.) Князь Милошь Т. Обреновићь

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2930]

ВУК — АЛ. АДЕЛУНГУ

Pro memoria.

Прошу покорнѣйше!

1.) Вручить письмо сыну моему, и принудить его, что бы онъ писалъ мнѣ и письмо Вамъ отдалъ.

2). Рекомендовать сына моего какъ Его Првосходительству Господину отцу Вашему и Господину Кеппену, такъ и его профессорамъ и начальникамъ

3. Рекомендовать меня его Превосходительству Господину отцу Вашему, Его Высокопревосходительству Господину Адмиралу Шишкову и Господину Кеппену, наипаче касательно моего путешествия въ Черную Гору и по прочіемъ южнымъ Славянскимъ землямъ, котораго намѣреніе: а) Продолженіе собиранія Сербскихъ народныхъ пѣсенъ; б) Собираніе народныхъ Пословицъ, Загадокъ (Räthsel), Сказокъ, и Словъ, не имѣющихся въ моемъ Словар; в). Вообще испытаніе Сербскаго языка и по разнымъ предѣламъ его наречій; г) Описаніе народныхъ обычаевъ: д) Отыскиваніе древнихъ славянскихъ манускриптовъ; е) Достопомятныя Географическія и Историческія замѣчанія и пр.

Вѣна 3. Юна 834.

Вукъ Стеф. Караджичь.

[Вуков концепат у арх. С К. Академије бр. 2931; паштампано у Новыя Письма стр. 809, где се по напомени Кеченовој каже, да је ово било приложено писму Вукову Ал. Аделунгу].

ДРУГИ ДОДАТАК

СИМА МИЛУТИНОВИЋ

Дописивателю

У Београду, 10. Дец. 1847.

Любезный мой пріяне,
чістородче і єдиноварче!

Опрости ми братски, што самь ти опоздніо, а и одулыо моега истога пута саобштенѣ, и то е због мое подавніе слабости здравля, ал' найвише е због озбилъске болести, коя ме садъ и често напада, и кою самь на истоме путу стекао, а особито што самь на влашке поште злочестим' колицама толикосе разтресао, да ме е и періодическа главоболя снашла, пакъ свръ тога и самыи просипъ. — Да ми ніе хладноводолѣчіи, мучно бы се и досадъ я изъ постелѣ дньи могао, ако небы вечъ и укопанъ быо. Него фала ми свемогућему што е Присница произвести и хладноводолѣченю научити благоволіо, те се безбройно множство болестны мученика, и самы очайника поможе и посве спасава одъ своега страданія и дуговременнога болованя, ка' и одъ свакога другога окромъ воде, безнадежднога лѣкованя, и залуднога трошеня сила како тѣлесны, тако и душевны, а равно и кесевны. — Ово мое данашнѣ и недостаточно а сретно употребляванѣ воде студене сад и одъ неколике године у овим и свима мое мале фамыліе болестима увѣрило ме е, да бы се я, отишавъ на неко вріеме истоме Присницу, ускоро и посве здравѣмъ опоравіо, и међу тимъ видаюћи себе, постигао бы и донаучіо исту Присница лѣкарину, коя нити е мучна и зановетна, нити е пакъ и найманя тайна, те бы могао у нашой предрагой Србіи, вративши се одъ Присница, іошъ и овде подобно хладноводолѣчиште завести, да се нашъ народъ найвѣрніе найчистіе и найефтиніе лечити може одъ сваки болестіи, а нарочито одъ прегадне и презаразителне френьге, коя е Србско правителство и досадъ

млого бриге, трошка и труда станула, пакъ узалуд[1] за то єдинито, што му ніе іошъ препорученъ правый а и вѣрный коликогодъ разглашеныи ліекъ хладне воде, и препросто поступанѣ и употреблѣнѣ хладноводія, пакь и за то иста болесть и зараза изъ дана у данъ тіо и подмукло, али преочевидно умножавасе и распростире по свему простоме народу Србскомъ, да се већь рећи може слободно, да у свой Србіи мало коя обштина имаде, у коіой ніе та зараза явна, позната, и понеку чистопоштену кућу и породицу снашла, и у ньойсе удомаћила,[2] да ню довршуюћи одма и узгредъ и друге око исте напада и трує. Овой прегнусной зарази, коя єданъ цѣлыи народъ затрти може и грози, као правоме и озбильскомъ пакла изврГу, на путъ и на край стати може само и єдинито хладноводолѣчіе,[3] као куги па и холери, а и засадъ баремъ ништа друго!... Ясе уздамъ, да бы ово увѣренѣ о томе и самыи Присницъ непорекавъ одобріо и утврдіо. Али... камо намъ данаске и цигльй Србинъ благодѣй таковога срца и душе, да поможе мени пакъ и свему а навѣчно Србскоме роду свом', и то малознатномъ према обштой ползи и чести, новца жертвомъ!?...? Проклетъ єсть и остає новацъ кои се неупотреблява на обште народа ползе, и то у нуждама и несрећама свакима!...! Тай се заиста у бездну мрака и презреня закопава са своимъ ималцемъ заедно и навѣчно!! Коя є и каква полза и слава великой Англіи, што є найбогатія силомъ, државомъ и народомъ кадъ іой виша пола англезскога людства у средъ свое куће и отечества од глади умире?

И овай ми малый залазакъ овога писма, предрагій ми Србине мой, извини, а и опрости баремъ за то, што є изъ чистога ближнѣлюбія, а на истиниту обшту ползу а противъ нечувене людства неволѣ и нужде опремлѣнъ и упућенъ. А за тай опростъ я ћу ти садъ одпутъ некима іош особитима на истоме момъ у Руссію и натрагъ путованю примѣчаніяма сходномѣрно одкнадити, па и то ево ме почуй, ако ти є драго слушати ил' читати, као мени писати:

[1] Да г. писатель овдѣ нема право, види се изъ №-е 53 наши новина одъ пр. г., где се томе противно наводи. У.

[2] Поуздано можемо увѣрити, да є на много нижемъ степени, него што г. писатель доказуе. У.

[3] Да се и безъ хладне воде лѣчити дае, ясно є показано покушеніяма, коя є правителство наредило, гдѣ ніе ладна вода употреблявана, и то као што се види изъ више наведеногъ бр[о]я 53 Н. Н., съ пожеланымъ успѣхомъ. У.

У Светога Петра граду, и то у царскоме књигохраништу видіосамъ собствено кнѧза Остромира еванђеліе, и као славенску древность преусрдно целивао, и то намѣнивши за свакога данашнѣга и будућега брата Србина.

Осимъ тога у истоме граду видіосамъ єднога чиновника и зрелога мужа, да онъ у єдной кутійцы чува, као часно древо или другу кою светиню, єданъ комадићъ огорѣла дрѣета одъ очине му кућице слѣмена, што му є изъ свега очинства и породице претекла одъ Бонапартовога богомерзскога на Руссію нападенія, и то када годъ отвори и погледа заліе га и сузама, како є и предамномъ учиніо, и то съ овима искренымъ ріечима: „Ово є моя Светиня и аманетъ Божій, ово є и моега отца, майке и породице мое знакъ и свѣдокъ єдиный и найважній, кои є мени одъ ярости и пресилія западнѣга и препросвѣштеннога варвара спасенъ, кадъ самъ я єдва могао, ишао и знао воздухомъ дихати“. Мене є то заиста тронуло тако, да самъ и я оно тада, пакъ и ово садъ пишући сузамъ умиленя озбильно оросіо, дивећи се, и благодарећи Бога, да се найчеститіе чойство отечестволюбія и до пайманыи знатностій простире и досеже, завидећи му при томе, што я изъ паденія Сербіе у 1813-мъ лѣту ни онолико изъ мое приличне куће и очевине спасти и сачувати могао ніесамъ.

Истоме є Руссу име Антонъ Бирюковичь, ако небудемъ заборавіо, и да му Богъ да свако добро къ онакоме ближнѣлюбиву срцу! —

&. &. слѣдує.

С. М. С.

[Ориг. у Н. Библиотеци бр. 61. Изгледа да је ово било намењено јавности; и не знам да ли је где штампано].

С. ТЕКЕЛИЈА — СТОЈКИ ХАСЕГУ

Честнѣишыи Ѿче Протопоп.

Пришедши во здѣснія баны, и не видѣвши вас во церквы, извѣстихся, якшви в' хѡдом здравіи находитеся, обчем много соболѣзнѧю вам, и желаю, воежебысте здравіе опят обрѣли.

Не менше мнѣ опечалит видя церков томже слабом состояніи, в' немже ю прошлом лѣтѡ оставих, хотя просих Г.

Лазаревича, во ежебы постарался ю изнова покрити, и споречена оправити, на кое обѣщах 200 f. W. аще Хофер не имѣет ничего во казни полка за созижденое зданіе, шбаче Г. Лазаревич ни дѣло повѣренное не соверши, ни мене извѣстити не изволил; слишѣ убо якш и он в' Мехадіи находится, сего ради просим вас, изволите сним поразѣмѣтися каким образом можнш бы было оправит церков, и аще в' Мехадіи такіи маистер находится, иже бы дѣло тое совершити хотѣл, изволите его сеи недѣли сюдѣ прислат, чтобы с ним уговоріти могол; по сеи недѣли бо шходѣ ш сюдѣ со жалостію, аще церков и нынѣ такш шставлю. Прочем имѣю честь быти

в' Херкѣлевских банех
12-го Авгѣста 1828. лѣта.

Ваш слѣга покорніи
Савва Тюкюли.

Премолчати не могѣ каждогш хрстианина оскорбленіе, что ни прошлои недѣли, ни днес божественѣю слѣжбѣ слишати не возмогохом, еже нам тѣм чѣвствителнѣе есть, что прочи иновѣрци удостоятся тогш. Аще бысте вы в'черя прислали были ключи и просфори, то здѣ находящіися священници обрадовали бы были, и нашегш исповѣданія христіане божественою слѣжбою; по семѣ не гнѣваитеся аще мы негодованіе наше вам извѣстити пренѣжденыи естми.

[Спољa:] Reverendissimo Domino
Stoika de Haszeg
Prothopresbytero Mehadiensi, mihi colendo
Mehadia.

[Напомена:] 12/24. Авгѣ. 828. H. Cons. v. Тюкюли изъ Бáняхъ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 883]

С. ТЕКЕЛИЈА — МИТРОПОЛИТУ СТРАТИМИРОВИЋУ

Ваше Высокш Превозходителство
Высокш Прешсвященѣишыи Архипастырю!

Якоже аз с' удивленіем слишѣ, прочіи же жалостію со вѣлиею смотрят повѣренѣю юность богословическѣ человѣкѣ, иже ник-да богословію неслихал, и кого якш извѣстнаго уніи

во сих краях приведителя, и разпространителя самыи Власси имѣют, и с' воздиханіем желают ѿ их удаленнаго видѣти, и кóго ниже за пароха самыи Власси примити не хотяхѫ, в' тогѡ рѹках В. В. П-во юность богословическѫ предати изволисте, чтобы тим образом тое, еже препарандія произвести начала, богословія бы окончала, то есть Влассе со всѣм во унію прелити. Аз себе якѡ вѣры своеи вѣрен должна почитаю Вашемѫ В. П-вѹ вѣдомо сотворити, и Вам в' ниманіе привести, якѡ людіе и Ваше В. П-во начинают в' подозрѣніе взяти, и глаголют, якѡ такое что невозможнобы было учредити, аще и В. В. П-во на унію согласныи небы были; таковое мнѣніе людеи, иже до великія старости Вас почитовахѫ, и чествовахѫ, ѡ В. В. П-вѹ во послѣдных днех жизны Вашея мню, не желаете ѡсновати, и утвердити, тѣм менше собою во гроб взяти. Сегѡ ради, народа ради и Вашего В. П-ва ради, мнилбы из сегѡ человѣка рѹк агнци чем скорѣе изтергнѹли, и понеже сего Кѵриловича уже за протосингела наименовали скорѣише и за архимандрита во сремскых монастирах произвели, такѡ ѿ сых стран удалити, нежели волку ни едын даже час агнци вовѣрити, и послѣдованная горша первых содѣлати. —

Симже имѣю честь с' высочаишим Высокопочитаніем пребивати

Во Арадѣ 16. Окт. 835.

Вашегѡ ВысокѡПревозходителства

Покорнѣишыи Слѹга

Савва Тюкюли.

[На рубрици је записано другом руком: въ Карловцѣ 22. Октовр. 835., датум, кад је писмо примљено; мало даље под тим записала је трећа рука, јамачно архиварева:] Contra Kyrillovich.

[Препис у хартијама пок. Ђ. Ђорђевића]

С. ТЕКЕЛИЈА — ЈОВАНУ ВИТКОВИЋУ

Честнѣишыи Г-дине!

Что мнѣ повод дадосте вам, кого почитаю, ѿказати, в' том еже ѿ мене желаете, сожалѣю, заведеніе мое в' Пещѣ толкѡ

за Србе основано сѫще, Гешргіе Марин, якшже и самыи примѣтисте, за тое неспособен есть. Что вы его за особливое иждивленніе препорѫчаете, дивлюся, какш не видите, якш аз в' состояніи нѣсмь набдѣти основаніе мое, чтобы в' нем живѫщыи имѣли в' домѣ пропитаніе, и одѣло, еже нѫждно есть, какш возмогл бы и инная иждивенія дѣлати, взирая на сіе, мню, якш лѫче бѫдет обратитися на тамошнія влахи, иже имѣніем превозходят мене, и иже ѿ устроеннаго дома при церквѣ своеи великое число пенязеи обратити могѫт, на возпитаніе своих, кѫди и Марина упѫтити изволите, менеже извинити, что желаніе ваше изполнити немогѫ, иже есмь

Во Арадѣ 18. Іюніа 841.

ваш покорныи слѫга
С. Тюкюли.

[Споља:] Admodum Reverendo Domino
Joanni Vitkovits
Prothopresbytero, & Parocho orientalis Ecclesiae Budensis
Ib
Budae.

[Ориг. у Н. Библ. бр. 21]

БРАЋА ХОФМАН — БРАЈТКОПФУ И ХЕРТЛУ

[У Гримову писму од 5. Дец. 1823. (књ. II, стр. 22) има ова цедуљица:]

Von[1]) Herren Breitkopf & Haertel *erbitten uns durch dis* **Weygandsche** *Buchhanglung.*

Weimar, den 15. Octbr. 1821.

Zur Post. retour *Gerbüder Hoffmann.*

1 Serbisches Lexicon.
1 „ Grammatik.
1 „ Volkslieder.

[1] Што је курсивом то је наштампано; остало рукопис.

Resp. Sind nicht bey uns zu haben, jedoch will der Autor der letztern der sich eben hier befindet einige dieser Werke ablassen, wenu er erfährt für wen sie verlangt werden. Sollten sie etwa f. S. Ex. Staats R. v. Göthe bestimmt seyn?

B. & H.

Sind durch Herrn Staatsminister von Göthe für hiesige Grossherzog. Bibliothek bestellt.

Д. ДАВИДОВИЋ — Л. МУШИЦКОМ

1.

У Вїени 11/23-гъ Юлїа 1816.

Пречестнѣйшїи Господине!

Овай часъ (: 6-тый по полдне :) новине свуда разшилюћи почитаемо писмо Пречестности Ваше прїими, у комъ ми налажете, да кньижествене новине за Васъ пренумерирамъ, и шилѣмъ Вамъ. Да поздно већ нїе, те бы таки отишао, пренумерирао їй, и садъ Вамъ први числа послао, но друге поште добићете све.

Фрушичь, мислимъ, да ће ово дана къ Вама доћи, отавде и изъ Пеште отишао є већ доле. Благодаримъ на привѣтствованїю, да Богъ да, да новине дуго траяти узмогу, ако и єсамъ самъ остао!

Морамъ се већ извинити, зашто самъ мѣсто нашегъ н латїнско п, и мѣсто м лат. т употреблявати почео. Дошао самъ сирѣчь къ новомъ печатателю, пакъ да му ортографїю мало простїомъ учинимъ измѣним по гдикое писме на латїнско, и научивши се кодъ нѣга, употребимъ то исто, брзости ради, кодъ Васъ, и не мыслећи, да ћете ми за зло прїимити, и мыслити, да самъ у тому своеволянъ. Признаемъ Господине! да самъ погрѣшїо, проповѣдаюћи и непрестанно викаюћи, да народность нашу обдржавамо, требало бы, да ю я у свачемъ, и у найманьой ситницы обдржавамъ, а я првый заблуди: нећу

никадъ више Србльину мѣсто н п, а мѣсто м т писати, а кадъ бы ме и Богъ зна колико труда стало да пазимъ.

Єли г. Вукъ у Шишатовцу? Шта ће са рѣчникомъ быти? И кодъ мене три Пренумеранта већ има. Соларичь отпре писа, да є у тамошньи предѣлы до єданнадесеть ньи скупїо, но досада ми їй їоште послао нїе, а рекао є, да ће їй преко мене послати. Ако долньоземаца више не има, боимсе, да свѣта видити неће, кое бы кньижеству нашемъ весма пагубно, а Роду — безчестно было.

Благонаклонности Вашой препоручуюћисе остаемъ

Пречестности Вашой
къ услуги готовъ
Давідовичь с. р.

[Ориг. у прив. рукама]

2.

Пречестнѣйшій Господине!

Оду, Митрополиту саставлѣну, прїймїо самъ. Г. Копытаръ каже, да ће тражити кога, ко ће є превести, „sed mittat, вели, amphoram Sylvonї“, лакше є наћи“.

Я немогу никако да се наканимъ, дати оде, мени сачинѣне, печатати, замѣрїо бы се кодъ свїю, себе хвалити неотећи. Тешко є то Господине! самъ о самомъ себи што, т. є. похвално, издати, рекли бы, да се хвалимъ.

То ми є драго, да вамъ є старацъ писао, и благодарїо, тако сте у любови съ ньиме?

Остаємъ съ высокопочитанїємъ, и съ поздравомъ одъ Фрушића и Копытара.

Вукъ нїє їошт' дошао.

[после 30, X, 1816.]

Вашъ понизнѣйшій
Давідовићъ.

[Ориг. у прив. рукама]

МИХ. ФИЛ. ГРУЈОВИЋ — Д. ДАВИДОВИЋУ

Почитаеміи Господин Давидович!

У Новинама Српским чис. 83 читаютьи на писмо мое одговор рецензентов више сам од једаннут главом махнуо; и немогусе доста начудити ща подражи рецензента оно мое разчленити писмо, и онако грубо како он вели (у разговору дабига читательі болѣ разуміели) одговорити. На онаково штогод паметніе би было одтьутати и допустити рецензенту неxсе сит грубостію своіом удоволява — будутьи уодговору своему сасвим о другим вещма изяснявасе и ніесе нимало вещи о чемуе питан біо држао, но управ аки из неке Арнаутске пизме или злобе грубостію наваліо. Принужден по примѣру прваго на вас и ово управити писмо, по коему вас молим рецензенту явити да ми и другу любов учини (и ако обичаи ніе) обявити свое име; а кад ми ту учини, ондатьуга за нѣка нѣгова израженія обширніе разспитивати. Предварително с овим являмму да никакви распри с ним писати нежелим, равно га молим да погрешке писаня изправляти изостави но вещи о коіма разговор да размрси.

Чествуютьи вас пребивам

У Адди 18. Нов. 1817.

с почитаніем
Мих. Фил. Груіович.

[Споља:] v. Alt Bechej
Herrn Dawidowics
Serbisch Zeitunngs- Redactèur
in Wienn.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2932]

ЈОВ. ЖИВКОВИЋ — Д. ДАВИДОВИЋ

1.

Бл-го-й Почтенородній
Господинъ Учредникъ мнѣ любезній!

Ја никакш немогохъ совокꙋплѣнѣ новце на Лексиконъ Сербскій, у Нови Садъ послати, кꙋда е Списатель или иначе Издателъ исте книге шпредѣліо да се пошлю, но просꙋдихъ у себи дай могꙋ и чрезъ васъ аки Ревнителя Книжества Сербскаго тамо управити кꙋда надлежи. И оваковим начиномъ прво ће до рꙋке издателя доћи нежели иначе. И не сꙋмням што и овако управлямъ, да странпутице кꙋда идем Ербо у онай каналъ и овим поточићемъ доћи може се.

Зато молимъ изволите Сія имена съ новцъ заедно Совокꙋпителю новаца, исти книга Г. Василій Демелићу ѿ Панѣве предати, и нека ми Г. издатель шпрости што нисамъ могао до 15 Јꙋлія новце послати. Узрокъ е тому собраненіе прочихъ послова, но и такш мислимъ да нећу ѿ прочихъ изостати и книга недобити.

Имена пренꙋмерантшвъ всу слѣдующа.

I. С-щенна лица.

1. Г. Савва Косичъ протопресвитеръ Мохачкополскій и парохъ Кишфалдбскій	1	комадъ
2. Г. Прокопій Грꙋичъ Парохъ Липовскій . .	1	„
3. Г. Давидъ Маряновичъ парохъ Маишкій . .	1	„
4. Г. Јшаннъ Живковичъ „ Мохачкій . .	1	„
5. Г. Јшаннъ Михаиловичъ администратор Литобскій	1	„

II. Мирска лица. Изъ Мохача.

6. Г. Михаилъ Димитріевићъ Бировъ Мохачкій	1	комадъ
7. Г. Јшаннъ Поповичъ Ешкꙋт и Іншпекторъ. Мѣстныя школы	1	„
8. Г. Јшаннъ Дімітріевичъ Купледѣй и туторъ школскій	1	„
9. Евѳімій Веселиновичъ Купледѣй	1	„
10. Евѳімій Стаевичъ Купледѣй	1	„

11. Θеωфілъ Јωвановичъ купл. . . . . 1 комадъ
12. Геωргій Крестичъ Купл. . . . . 1 „

Книга . . . 12. 120 f.

На конецъ молю почтеннородіе ваше чтобы не пожалили трѹда вашегѡ мене съ едномъ маломъ цедѹліомъ вашомъ ѡбзнанити изволѣли, да сте новце и писмо до рѹке пріймили и есмъ Вашего Бл-го и Почтенородію

У Мохачѹ 22. Јѹлія 1816. г.

Нижаішій Слуга
Ішаннъ Живановичъ
Парох Мохачкій.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2933]

2.

Бл-го-й почтеннородный Господине
Высокоученый Господине!

У Првом ѡбявленію за Леѯіконъ Г. Вука Стефановичъ біяше цѣна 10 f. на коесе їа потрѹдіо есмъ скѹпити и башъ преко васъ послати мѹ за 12. Прен. 120 f. како ми и Ваша квита и данасъ засведочава.

Но на садашнѣ ѡбявленіе, гдѣ се іощъ по 10 f. ѿ свакога коіе вечъ платіо поново изчекива, акой пакъ хоћедѹ се за садъ прењмер. по 20. f. да плате. Закоесе їа какѡ и прежде равнимъ начиномъ потрѹдіо есамъ за добити коегъ прењмер. ѿ више но ничто успѣо есмъ. нетокмо ѡ новима прењмер. но и прећашнихъ, едва пословицѹ задоби коисѹ контени по 20 f. платити, а прочи захтеваю свое новце натрагъ. Дакле равно за 6. прењмеранта. Г. Ауторъ вечъ код себе новце имаде толико и книга кадъ бѹдѹ готове нека изволи ми послати а прочимъ ћесе коима се книге скупе виде новци овде повратити.

Пренумеранти есу слѣдѹющій.

1. Пречестнѣ. Г. Савва Косичъ Протопресв. Мохачопольскій и Парохъ Кишфалдскій.

2. Пречестный Гос. Прокопій Грѹичъ Парох Липовскій.

3. Пречестньый Гос. Давидъ Марѧновичъ Пар. Маишкій.
4. „ „ Јѡанъ Живковичъ парох Мохачкій.
5. Господаръ Јѡаннъ Димитріевичъ Кѣпледѣй и вароши Мохачкіе вице-бировъ
6. Гос. Гешргій Крестичъ Кѣпледѣй в. Мохачій.

На конецъ їа се препорѣчѣемъ Господину Учредникѣ Новина Сер. что бы емѣ не теготнш учинило се сіе писаніе Гос. Вѣкѣ Стефановичѣ сообштити за кое пребываю и Есмъ
Вашего Бл-го и почтенородія

Въ Мохачи 13. апр. 1818. г.

обвезанѣйшій слуга
Іѡаннъ Живановичъ
Парох Мохачкій.

[Споља:] Mohats
An die Redaction der
Serbischen Zeitung
p. Ofen in Wien.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2934]

ЈОВ. МЕДЕНАЦ

[Из Винковаца, после I, 1832]

Високопочитаемїи Г-дару!

На зактеванье Г-дина Вука С. Карачжитча; желимъ Васъ по болѣй части извѣстити. Будѣтьи да сте Вы моіу Тетку за Уїаково Наставленїе Наука, и за мѣсто Рожденїя, Пребиванїа: и Представленіе Года М. Георгїевитьа (:моега Дѣда:) по вопросу Г. Вука; питали. Ево вамъ Іа колико дознати могу по писму; кое їе мои почившіи отацъ билѣжїо — по больой мѣри Іавльамъ.

Отацъ Уїаковъ а мой Дѣдъ М. Георгїевить, родио се не у Сербїи, негш мой Отацъ овакоїе записао, да їе изъ Босне т. е. Оссатъ мѣсто Дѣдова рожденіа, и да їе овде у Вїнковцы пребівао, такодьеръ и умрео Лѣта 1820-го у Вїнковцы м-ца Маїа 23-го у својој 79-той годїни.

Уїакъ пакъ такодьеръ родїо се у Оссату и принешенъ ѿ двіе и полъ годіне, и перву науку: видье: почерпа у Вінковцы, 2-ру у Сегедину а далѣ у Пешти, и преставися у Будїму 1828 лѣта, м-ца Ноемврїа 29-гш у среду (: будѫтьи да самъ Іа тамо бїо, и своїеручно запїсао:)

Матиже Нѣгова преставися Лѣта 1804-го М-ца = изизбрисано.

Отъ рода пакъ штосе тиче; коїе Г. Вукъ и заото пита, можете му пореду їавити.

— Ја знамъ зашто овай Г-динъ и за Родъ Нашъ пита — но Іа тьу и то понизно Молити Васъ да быстеме Научили. — Остало їе у Уїака 64 комада добрїи и велики кньига коїе самъ Іа по нумери све забильежїо кромѣ у Рукопису, коїе самъ Іа и истїи оваи нѣговъ Рукописъ штотье се издати; читао и себи нѣка правила преписао. Остало їе 2 капута. 2. шешира. 2-іе чизме. 3. пара кошулья. 2. пруслука. 2-іе чакшире. 2. Іапунджета — Іедномуїе Іапундже почивши владика Дїонисїи Поповитъ дао начинити, и тоїе ново било 75 f. коштале. Једань креветъ перина, и Два Іастука, Орманъ їеданъ стари и Асталъ. И писмено 300 f. w. w. што му іе владика шставїо.

Што се пакъ дуга тиче, Іа и ото знамъ еръ самъ Іа своїеручно писао што ми їе казивано да іе шнъ коіе коме дужанъ, но ниіе 110 f. што Г-д. Вукъ пише, веть ако буде онай адвокатъ кои га їе своимъ трошкомъ саранїо, или онай шустеръ; гди їе у квартиру бїо, вальада што су кньиге нѣгове дуго стаїале после смерти нѣгове — више дометниїо но што имъ драго засадъ. Іа самъ писао двапутъ на Г. Адвоката Г-рг. ѿ Димїть, а писатьу и третьи путь и Г. Вуку, коїега Іа верло добро познаемъ, да оне ствари изнашаю съ кньигама више неголи 110 f.

Истина да из овогъ обявленїя кньига намиритье се они 110 f., али куда су кньиге нѣгове и ствари. То молим даме научите. съ коимъ Васъ почитуютьи съ нисходетьи чести Вашой

Єсмъ свагда готовѣшиїи
услугамъ низжаишіи
Јш. Меденацъ
слуга.

Молим кадтье пренумерацїа шглазити?

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2935]

Л. МУШИЦКИ — М. ВИТКОВИЋ

примих Јанѵар. 7-гѿ 1806.

1.

въ Карловцѣ 28. Декемв. 805.

Любезный Брате!

Ты 'си се моему молчанію, знамъ, дивіѿ. Мыслимъ да 'си и жаліѿ, да 'си се преваріѿ у мени. Ни 'си се, вѣруй любезный Мишо, преваріѿ. Ни є хладность моя къ твоей теплой любви причина была такѿ долгога молчанія, но изѿбиліе твоихъ дружескихъ чувствованій, у твоему писму изливенныхъ, коима 'самь я желіѿ согласна возвратити. По пріятію твоега писма желіѿ 'самъ она чувствованія, коя 'су се онда у мене уселила, пространѿ ти изяснити, но ни 'самъ имаѿ времена. Мое се желаніе ѿ дне на день продолжавало, но множество долженственныхъ дѣлъ повседневнѿ чинило 'му є препятствіе. И такѿ хотетьи я теби многѿ писати, не писахъ ти ничто. Ето ти искрено извиненіе. На послѣдокъ ѿсташе ми єще четыри дна ѿ ове старе године. Рекохъ у себи: jobb valaha mint soha. И ево ти пишемъ. Желимъ ти щастливо теченіе новога года, и молим те, да се не срдишь на старо молчаніе. Пиши ми честье, у будуще ти нетьу съ отвѣтомъ дужанъ остати. Пиши ми.

Поздрави Гавру нашегъ, и намоли 'га, акѿ се намолити да, да ми пише, да знамъ гди є, да му пишемъ.

Съ Богомъ, и люби любящаго те

Лукіана Мишицкога,
АЕМ. Архідіакона.

П. П. юче на С. Стефана произведенъ 'самь во Архідіакона.

[Ориг. у Нар. Библиотеци бр 13]

2.

Любезный Брате!

Ово 'чье ти писмо предати Господин Діректор Сремско-Славонійски, Гершич. Он є мой любезнѣйшій и искреннѣйшій

друг. Нѣму повѣравам и тайная, касающаясе мене. Прими 'га любезно; у дом уведи, ако 'га и сам имаш!, буди му на руцы. ако му што устреба; покажи му, што се тамш показати може. У Пешти іошт ніе было — ал' зато ніе ідіот у наукама. Я 'га медьу Діректорма — а познаем све — первог полажем. Требамо добре школоуправителѣ, а не комплементострugаче.

Я преко нѣга даем нѣчто купити; за плащ (япундже) — украдоше ми бѣдном у Раковцу добро япундже! — дакле му покажи, гди è evтина, а добра чоха — тако бачвани траже. — Он чье ти собщити и друга моя писма.

4. Октов. 811.

твой
Мушицкій.

[Ориг. у Нар. Библиотеци бр. 12]

3.

Любезнѣйшій Брате!

Овако на близо к теби быти, и немоћи тебе по жельи видити, и загерлити, есть мени весма тешко пало. Веће самъ пошао было с' моимъ юратошомъ у Нови Садъ с' намѣреніемь и к' теби отерчатп, но нечаяно мога кліента Г-дина Іоанна Дивана приключеніе есть ме с' пута вратило. И тако посла я могъ юуратоша Іоанна Мучало (: бившег твогъ иногда у Карловцы ученика :) у Нови Садъ, и нѣму предадо ius kelemenianu у два exemplara, да ти пошлѣ, и да ти пише, како самъ морао с' пута изостати.

Я брате, као адвокатъ дозванъ, дошо у Паде, и веће четверта неделя како се овде бавимъ. Гледао самъ, настоявао, напиняо, да браћу Диванъ помиримъ; но нисамъ могао благое мое намѣреніе произвести. Докъ самъ у миротворенїю трудіо се, мой духъ бяше весео, и овде на селу у лепой всени савъ се предао Сербской Музи. Три песме породи, кое ти овде приключуемъ, да и прорешеташъ, и ако су достойне, да и' загерлишъ.

Перва песма к' надежди пѣва се по аріи старе песме, коя се овако починѣ: Бѣжи срећо о невѣрна, видим да си лаж-

льива, или по оной: Што е кажи, да ме тако ти невѣрно оставляшъ.

Друга песма к лубови пева се, као една нѣмецка. Ich ward[?]einss einen Veilchekkranz.

Трећа песма пева се на арію Мазурске игре. И ову ћу ти дати преписати чрез музиканта, ако ме Богъ у Пешту здравог донесе. Имамъ веће 17 песама кое самъ споіо. Три су преводи свободни, а проче оригиналне. Я мислимъ да ће ме род мой моћи за Bürgera држати. Шта мислишъ? Нѣколике и пре самъ ти послао, алъ твою критику читати нисамъ се сподобіо. Ако насъ пріятели не исправе, коће други? Я имамъ намѣреніе све мое песме с' kotama издати. Преписаћу ти убо све, и послати, да провидишъ, и мнѣніе твое самномъ сообщишъ. Я ћу друге неделѣ одавде поћи, и око 26 илъ 27 октомврія по новомъ у Пешту доћи. Ако ме само процесъ, и кавга Падейска не задержи. — Како бы ми миліе, сладье и благоугодніе было, кадъ бы могао по момъ сердцу Роду моме певати, нежели разоренимъ, и возбужденимъ сердцемъ кавчити се. Алъ судбина иначе заключуе, дакле опетъ морамъ завести се у адвокатске заплетке; и Богъ зна, кадъ ћу опетъ гудити. А кадъ ћу тебе видити? И овое угрозителни вопросъ! З Богомъ сладкій Брате! Чувай здравлѣ, и кадъ те поетическо возхищеніе на крила узме; спомени се шта е и шта бы желіо быти

у Падеу 1/13 окомвр. 1818.

твой

Витковичь.

[Оригинал у прив. рукама].

4.

У М. Беочину 5. Септ. 822.

Любезный Брате!

Овде сам већ от пет дана. Задржавам се само забаве раде и то наипаче у дружтву Г-дна Професора Ісаиловича. Овог ти, као искреног пріятеля мог, препоручуем. —

Из приключенног описанія видиħеш совершеннш положеніе мое. Кад се Г-дн Ісаиловиħ из Віенне врати пошли ми ово исто представленіе трагедіе мое купнш са свима оныма актома, касаюħимасе моег нещстія. Она принадлеже к цѣлости мои акта. Ты й и зато не требаш код тебе, што й я скуплям, да у союзу потомству познана буду. Не учини другоячіе, пошли ми све натраг. — — —

Я бы врло рад био имати Вірагова лѵріческа сочиненія у 2 части ѿ л. 822. (velinen!) и Берженьіева по второму изданію л. 816. Оба коштаю 9 f. w. w. Пошли ми те кньиге како узможеш, ил' на вѣру ил' ѿ самы сочиннтеля на поклон. Тежко Вірагу, ако не буде поправіо оно — Vad Ratzok — —!

Хвала ти на последнѣм твом писму. Я сам га приміо 2. Аѵг. по нашему. Пріятельски ми совѣтуеш. От сад нигда више не говори о помоħи новчаной за мене. —

С Богом! пиши ми и ѿпиши ми.

Твом искреном
Л. Мушицкому.

[Ориг. у Нар. Библиотеци бр. 14]

Л. МУШИЦКИ — ЈОВ. ХАЏИЋ

1.

Іωаннѹ Хажиħу.

У Шишатовцу 19. фебр. 828.

Благородный Господине,,
Любезный пріятелю!

Приключена чувствованія, — коя сам готово два месеца око себе држао, кое зато, што чрез зиме нисам имао по ком разаслати й, кое, што и предмет ньиов, због садашнѣг положеніа моег, ніе требао многог публикованіа, — веħ се сама отимаю из пустинье, за кою нису изливени, и теже у свет, у

ком су и друга браћа њиова срећнія была, нежели перси, из кои су проистекли. Я им за сад само к вама пут дозволявам. Пре седам година беседіо сам к младом народу. Овай е возмужао и помешао се с великом публиком Народа. Вы сте Репрезентант оног и важный член ове. Вама первом и шилѣм садашня моя чувствованія, као попѣв прећашни. Сообщите й и Господину Магарашевићу.

С отмѣнным почитаніем остаем

Ваш благохотный слуга
Л. М. с. р.

[Преписао концепат г. Б. Мушицки]

2.

Ваше Высокопреосвященство,
мени высокопочитаемый Г-дине!

Жао ми е и прежао, да Вы и подъ митромъ, и съ жезломъ правленія нисте мирни отъ кабалистски распрій и гоненія непристойны и неугодны. Гди дакле мира и покоя да тражимо на овоме бѣдноме свету? Та ли е судбина заръ честногъ характера и крѣпка духа? Заръ свагди и свагда да се испуни Хораціево „Urit eum fulgure sus, qui prograviť artes? — Я невидимъ овде другога намѣренія и цѣли гоненія садашнѣга, као што ми пишете, него да Вамъ да посла и забуне, да Вамъ се трнѣмъ и барикадама испречи путъ къ поболшанію станя и опредѣленія Вашега. Зашто кадъ бы ревностъ къ прибавленію оне сумме новчане была, онда бы самъ разумъ советовао, да Вамъ се путъ къ богатіой діецези отвори, да се у станѣ поставите, речену сумму положити. Та нашто ту процесъ, кадъ стои у рукама дотаціа отъ Епархіе Бачке. И ако е дугъ онай истинитый, како Вамъ досадъ Дотацію речену незаустависе? Нешто ми е познато и за оногъ Калуђера бѣгунца. Мени се чини, да е овай — Мамула — самъ признао кривицу свою.

Мени е толико познато, да е досадъ за Бачку Діецезу подигао се Будимскій и Вршачкій. А чуе се да има и за Далматинскога речь. Подпора е найвећа за Будимскогъ, а говори

се, да є и за Далматинскогъ. Зашто Вршачкій жели, дивно ми є, знаюћи, да се поступа съ Бачке на Вршачку съ поболшаніемъ. А каква е путность отъ Будимскогъ, сами видите, кадъ є мало пре на Темишварску стреміо се, и Администрацію добыо. При свемъ томъ я опетъ найвећу надежду имамъ за Васъ, хотя бы Вамъ пре желіо. да Ви на темишварску дођете; вр познаваюћи овдашня обстоятелства, видимъ, да бы Вы онде спокойній, задовольніи, и съ већимъ тріумфомъ живили. Я мыслимъ да ће сама путность и редъ Вашега поступка преодолѣти. — Я сутра одлазимъ у Бечкерекъ, и Темишваръ ради посмотренія и изгледа за мою будущность, и таки се натрагъ враћамъ; може быти, да ћу се што и тамо извѣстити. Овде по гдикою горку чашу морамъ да попіемъ, и отъ оны, коима самъ много любови и пріятельства у момъ животу учиніо. Sed et horum aliquando meminisse juvabit. Али ако Богъ да, я ћу мени раскрчити путь, и еслободити крыла душе мое.

За Шафарикомъ слабо тко отъ Абдерита уздише, као негда за Волніемъ, кои є предъ Костомъ изчезавао. Већи, сматраюћи све люде као вещи и средства своя, немаре, его-исте за себе неку срећу мечтаю, а слабоумни и тако трупине.

Данасъ самъ видіо Забавникъ Давидовићевъ за год. 1833. у Београду печатанъ, чисто, прекрасно. Нисамъ га читао, али се види лепъ изборъ. Цензура Княжеска преломи штапъ надъ Орѳографіомъ Вуковомъ, прогна ѣ, њ, ј, и суди, да ништа безъ ъ и ь, и ы, допустити у печатню неће. И погину паметь со шумомъ. Шта на ово вели Лира Ваша, вли садъ бѣдна посредъ Адвокатски распри, коя Васъ, кадъ ратне страсти обладаю на орізонту нравна поля (што-но Вы негда рекосте) у блеску дигне на угледъ.

Моя мати неутѣшена, супруга и сестра поздравляю съ цѣлованіемъ Деснице. Я остаємъ постоянно здравіе желећи, съ особитымъ высокопочитаніемъ

у Н. Саду 30-га Ян. п. р. 1833.

Вашъ почитатель и пріятель
Іоаннъ Хаджичь.

[Ориг. у прив. рукама]

Л. МУШИЦКИ — МИТР. СТРАТИМИРОВИЋУ

1.

Ваше Превосходителство,

Милостивѣйшій Г-дне!

Словарь Академіческій, єгоже, по милости Вашегѡ Превосходителства, 19. Ноемвріа т. л. когда изь Карловца, обиталища сербскихъ Музъ, въ пустыню преселихся, на той конецъ изъ многобогатыя книгохранилницы взяхъ, да бы изъ негѡ вся глаголы славянскія совокупивъ по сустемѣ моей распоражалъ, до днесь употребити не возмогохъ.

Пришедъ въ Монастирь, ѡбрѣтохъ въ немъ всякагѡ рода непорядки. Малѡ за тѣмъ полнѡ увѣрихся, іакѡ монастиръ сей, въ смотреніи и внутренія и внѣшнія икономія совершеный носитъ образецъ монастыря, какови быти не подобаетъ. Всякій самовидецъ ѡ томъ бы легкѡ увѣритися моглъ. Ѿ утра даже до мрака исполняхъ и исполняю званіе намѣстника, частнагѡ и общагѡ икономa. Цѣлый денъ не падаютъ мнѣ на умъ ни словарь, ни прочія книги. Въ безмолвіи же нощи пребываю якѡ глухъ и нѣмъ, и размышляю, что мнѣ заутра дѣлати, что исправляти, что вводити, на чемъ надзирати, чимъ тридесятъ и болше людей занимати, чимъ питати и садержати ихъ надлежитъ. Но престаю. Далъ бы Богъ, да бы Ваше Превосходителство пожертвованіемъ моимъ ѡ преданости моей увѣрени были.

Принужденъ єсмь словарь назадъ возвратити, да щастливѣйшая братія имъ ползуются. Изъ єдиныя причины, іакѡ прилики, въ сей дальности, не имѣю послати єго, а кола мн-рска многими потребами занята суть, задржахъ єго. Между тѣмъ Реверсъ Протосуггелу посылаю. Написалъ бѣхъ той и въ Карловцѣ, но негди шста въ Орманѣ.

Аще бы Ваше Превосходителство милость имѣли, данный мнѣ срокъ двухъ м-цевъ, ихже єдинъ почти протече въ дѣлахъ некнижнѣйшихъ, єще єдинымъ м-цемъ продолжити, смѣлъ быхъ задержати реченный словарь, да не какѡ протечетъ ми всуе вся зима.

Прочее прося благагш пріятія искренимъ израженіямъ моимъ, пребываю

Вашегш Превосходителства

въ Шишатовцѣ 6. Декем. 812.

покорнѣйшій слуга
Лукіанъ Мушицкій с. р.
Архіман. Шишатов.

[Преписао концепат Б. Мушицки]

2.

Ваше Высокопревосходительство
Милостивѣйшій Господине!

Спѣшѧ удобнѹю приликѹ дати вашемѹ высокопревосходительствѹ, еже единомѹ изрядномѹ Сербльинѹ, вышшагш степене офіциру изъ здѣшнія Слѧньскія Регіменты. средствіемъ высокія препорѹки вашея у вышшихъ военныхъ ѡсобъ благодѣтельствовати. Есть сей въ сихъ днехъ полѹчившій степень Маіора *Силякъ*. Прежде іако капетанъ поставленъ бѣ привременнымъ комендантомъ въ градѣ Цетинѣ. Приликою тайнагш нападанія тѹркшвъ на тойже градъ въ нощи междѹ 30 и 31. Маіа, но нашемѹ календарю, т. л. въ самый оны моментъ, егда со стѣны градскія приниче, еже видѣти, на извѣстіе стража, восходящихъ по лѣтвицомъ тѹркшвъ, двѣма окрѹглицама пѹшечныма (аше такш рѹскѹю пѹлю преславенствовати лѣть есть) единою междѹ лѣвыма челюстма сквозѣ затылокъ, дрѹгою нижше челюсти такожде сквозѣ затылокъ прошедшыма уязвленъ бѣ. Нынѣ причисленъ есть Оточкой Регіментѣ, іакш вышечислимый. Надѣяся, іакш, вскорѣ тремъ первымъ Маіоршмъ, въ Регименташъ Личкой, Петроварадинской, и Секлерской въ Ердельи въ подполковники воздвигнѹтымъ быти имѹщымъ, во дѣйствителность встѹпитъ, желаетъ, да бы въ Петроварадинскѹю Регіментѹ премѣщенъ былъ, еже единожды ѿ трѹдностей здѣшнихъ кордоншвъ ѿдохнѹти. Молилъ убо мене, да быхъ егш высокомѹ покровительствѹ вашегш Высокопревосходительства въ томъ препорѹчилъ, еже милостивѣйше ходатайствовати у Господей Фелдмаршалл-лайтнантшвъ, вицепрезідента Дворнагш военнагш совѣта Радо-

шевича, и Совѣтника при томже совѣтѣ Михалѣвича, да бы желанію єгѡ удовлетворено было. Вся, іаже мене возбѹждаютъ, препорѹчити єго высокомѹ вашемѹ, имъ желаемомѹ, ходатайствѹ, такѡва сѹть, іаже достойными почитаю, іакѡ да ваше высокопревосходительство сего изряднаго Хрватскаго Сербльина всячески выше реченнымъ Господамъ, по достойнымъ заслѹгамъ єго, препорѹчити благоизволите, тѣмъ вящше, что увѣрити могѹ ваше высокопревосходительство, іакѡ Хрватсти Серби жельнѡ ѡжидаютъ доказательства, іакѡ ихъ отечески любите. Сѹпругѹ имѣя римлянкѹ, сына, єгоже таємѹ даде, своей си восточной церкви присвои.

Въ глѹбочайшемъ страхопочитаніи изѹмираю Вашегѡ Высокопревосходительства

Въ Карлштадтѣ, 7. Аѵгѹста 1834.

покорнѣйшій слѹга
Лѹкіанъ Мѹшицкій
еп-кпъ.

П. П. 1) Сынъ препорѹчаемагѡ Г-дна Маіорна воспріемникомъ бѣ Г-динъ обрістлайтнантъ Баронъ Јѡвичь. 2) 7/19 Аѵгѹста Егѡ Ексцелленціа Г-динъ Банъ Влашичь Ѿшелъ єсть въ Пожѹнъ. 3) 12/24 Аѵг. здѣ въ Карлштадтѣ, на лѣпой и пространной площади єгѡ, всреди мілітарскагѡ торжества, въ присѹтствіи Г-дна Фелдмаршаллайтнавта дівізіонера *Abele*, произвестися, имѣщагѡ медальи награжденія, за возвышеніе военныя храбрости въ мілітарскомъ отечествѣ, полѹчатъ два проста воина: бывшій, приликою нападенія тѹркѡвъ на Цетынъ, на стражи, седмонадесятилѣтный новый войнъ и єдинъ канониръ

Л. М.
Е.

[Напомена :] въ Карловцѣ 14. Аѵгѹста 834.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 891]

Л. МУШИЦКИ —

Благородни Г-дн Ріттмайстер,
Дражайшій Пріятелю!

Вама є бѣдно положеніе мое по већой части познато. Већ є 16. м-цы прошло, како поняву уничиженія и поруганія на плећима носим, како удручителнѣйше окове трпим. По великом повѣренію моем к вама и пространніе и откривенніе ћу с вама говорити.

Већ є очевидно и сунца ясніе, не само мени, но свима, коима е положеніе мое совршено познато, да суду, при грозном присужденію противу мене, ніе толико было пред очима изглажденіе дугова монастырски, колико уничиженіе и истребленіе мене самог. Знам дух и срце предсѣдателя, знам — и очима видим — нѣгову ужасну ненавист. — Опредѣливши тайно мене и из самог монастыра, и даже и из Епархије истерати и у М. Ковиль премѣстити, да бы к том намѣренію без свое компромиссіе пред свѣтом дошао, но аки да е к тому принуђен было за мое ново изступленіе, тако ми е тѣсне границе присудіо положенію моем, да се могао ямачно надати, да ћу и я прескочити. Зато е грозном присужденію грозніи придатак ( ) приложио, да, ако каквым год дѣйством прекорачим положенне ми границе, консісторіум има власт мене неотложно у другій кои год м-нр премѣстити. Я сам то безчеловѣчно намѣреніе таки при сообщенію сентенціе примѣтіо, и положіо сам себи тврдо правило, да я мојой последньой погибели од мое стране повода не дам. Видећи он, да сам се я судби мојой совршено предао, и да му не може за руком да дође нѣгово намѣреніе, а он стане другим говорити, да ми совѣтую, да идем у Ковиль. — Тако є говоріо пређе 6. м-цы Г-дама Обристлайтнантима Новићу и Ранковићу, кад су му за мене долазили; тако є последньи дана м-ца Октовра Давидовићу, Новинару, говоріо. —

Садашньій Администратор Монастыра, Архимандрит Крестић крушедолскій, кое знаюћи (вѣроятно) намѣреніе *мог Благодѣя*, кое подкуплѣн од калуђера Парѳеніа, кои се, по обећаном му отличію, нада, по изгнанію мом, Игуменом овде быти, попустіо є и тог Парѳеніа и Намѣстника, да мы и у

самом собору крайня безобразія и гробіянства чине, с очевидным намѣреніем (ер он уста не ће на то да отвори) да се я у пра уничиженія бацим, ил да какво изступленіе учиним, сбог ког бы ме из м-нра кренули. — Овы сам дана већ трећій пут последньй степен уничиженія мог претрпити морао. Већ е дошло до крайности; нит идем на ручак нит на вечеру у трапезарію, нит идем у собор братскій. —

Послао сам под 10. Новембра мой Рекурс за возвращеніе настоятельске чести. Е-пкп в Путник оны дана бно дошао. Могли су држати Аппеллаторіум, но нектеше. — Я се још не могу надати, да ће ми се прошенію удовлетворити. Под видом дугова лако ће продужити намѣреніе свое, да скапам и свиснем овако. Боимсе још, да ми овде проста калуђера Игуменом не учине, а я да останем као сѣнка! — И тако да учинѣно ми уничиженіе и поруганіе не преживим, но да остане вѣчно! —

Кромѣ ручка и вечере само ми се 54 f. на годину у готову дало по учинѣной пре 30. година уредби. Од альина не дае ми се даже ни пояс, ни наглавцы. Не дае ми се слуга ил' пряворац, кои бы ми писмо на пошту однео, и новине отуд донео. Едва нађем кога, кои ће ми за новце отићи. Отераше у гроб Болића, Хажића, и мене жива саранюю. — Видећи, да им одолѣвам терпѣніем, оставляю ме без альина и обуће, и држе ме као у затвору.

Єдным бы се само средством као посрамлѣни задржати могли од далѣг удрученія, кад бы сам тако срећан бити могао, да нађем благодѣтелно дружтво од 7. или 8. хиляда форинти и из пріятельства к мени без интереса позаймили, да се исплате многи кредитори, кои су чекали; и кои су кое поступком мои непріятеля спрам мене, кое наущеніем ньиовым к нестрпѣливости приведени. — Радо бы консісторіум допустіо таковый заям. Я сам всуе тражіо людій, кои бы ми посредницы были к таковом благодѣтелству. Сад к вама прибѣгавам. У великой несрећи само су великодушни мужеви склонни к помоћи. Я чуем, да у Панчеву има доста имућни людій. Узмите, великодушный и славный Србльине, свето име избавителя на себе! Да сте ми по Богу Брат, узмите га. — Мудрым и мужественным краснорѣчіем вашим приволите 7. или 8. имућны и добры Србаля, да бы свакій по 1.000 f. узаймили м-нру нашем: двоица на 1 годину, троица на 2 године, а троица на 3 године, или како бы се вы с ньима договорили. Нек

отму Панчевчани ту славу, да, како што су умершег Архимандрита Српског славно погребли, тако другог Архимандрита от политическе смрти сачуваю! — Отмите и вы за себе ту славу, да Архимандрита, ког *Микромегас* предао таласима истребленія, спасете. О спасите ме, ако икако можете! Зна ћу прославити спасителя. Мои су непріятельи предузели систему, да се дуг монастырскій исплаћуе с крайним уничиженіем моим, с безчестіем и истребленіем самог мене. Вы бысте помоћу Вашом учинили, да бы я тай истый дуг лакым трудом, с честію мојом, и обштом ползом исплаћивао, и за кратко време исплатіо. Вы бысте ходатайством вашим учинили, да бы я дуг тай, кои ми непріятельи мои на мою лягу и нечест толкую пред цѣлым народом оправдао, и данашню вику и оглаголаніе на мою чест обратіо. Монастир, ког бы безпристрасна коммиссія међу свима фрушкогорским монастырима кромѣ Ремете, по сваком призрѣнію, найубожніим нашла, добио с трудом моим зданія икономическа, кое отимаю преимущество таковым по цѣлой Фрушкой гори; приведен є у таковый ред, да се я, и посреди земледѣлческог постоянія нѣговог, сав литературі од ютра до мрака предати могу.

Но Господине и по Богу Брате! Сам я за мою персону требам 1.000 f. на 1 годину дана. Вратићу с кньижным трудом безсумнѣнно. Млого сам за пошту дужан и приятельма, кои су ме од године дана и по помало придржавали. — Мени є та хиляда форинти преча, него монастырскій дуг. Ербо се дуг м-нрскій исплаћуе а я остаем без альина. —

Господине, и Пріятелю и по Богу Брате! я признаем, да вам тежку коммиссію наручуем, ал' вы чините, колико можете. — Я ћу побѣду и славу мою с вама дѣлити. — Явите ми што скоріе успѣх труда Вашег. Скора помоћ истерала бы таки администратора из Шишатовца, и принудила бы строге судіе к возвращенію мени чести настоятельске. — О! само се од Ваше смѣле руке надати могу, да ће раздерати ризу или паче поняву уничиженія, бачену на плећа моя варварскима рукама.

Проче остаем с высокопочитаніем Благородіа Вашег

У. М. Шишатовцу

1. Јан. 822.

покорнѣйшій слуга
Лукіан Мушицкій с. р.
Архиман. Шишатов.

П. П. Будући, да ми не отиде писмо овом поштом, придаћу још, што є необходимо нуждно. — По Брате! Сва умишленія мои непріятеля, сва слѣдствія ньиног плана, сва обстоятелства нагло се стреме к мом истребленію. Шеф є мой свему крив. Потайно сам оће. Аппеллаторіум зависи од нѣговог погледа. Мои се непріятельи ползую нѣговом ненависћу. — От године и по све є совршавано надамном, што се клони к удавленію и истребленію и физически и душевны сила; ко удрученію и гаженю у самом дому. Я сам све одолѣвао, и дух ми є све ячій и ячій. Само непрестанно мотрим да ми у овом мученю не клоне и не падне тѣло. Найвећу ми тугу и горкост задае крайня и последня нищета. Вѣроятно мои се непріятельи надаю, да ће ме ова уморити. — И Брате ево вам тайне! Од ове се стране не могу више од месец-дана бранити. Већ сам последный пут на м-ц дана нѣку малу помоћ узаймио. — Нит' знам откуд ћу вратити, како ли ћу после обстати. — Я ћу се мало доцніе помоћи од мои дѣла. Но гди ми є донде помоћи! — Склоните што скоріе оне добре Срблье, да ми као литератору позайме ону хиляду фор. Я ћу им безсумно вратити. — Могли бы ми сами донети, облигацію узети, и о оном займу договоритисе. — Најпреће и лакше бы было векслом на Дмитровицу.

[Препис у хартијама пок. Ђ. Ђорђевића]

Л. МУШИЦКИ —

Любезный Пріятелю!

Два предмета предлажемъ Ньиовой Ексцелленціи за М. Шишатовацъ, оба важна. Я бы радъ было, да бы, за ползу М-нра, на оба предмета по представленію и препоруцы моіой Рѣшеніе воспослѣдовало. Та сѣ: Планъ за воздвиженіе новогъ тракта восточногъ, и мнѣніе Архітекта противъ западногъ тракта, т. е. да и овай не заслужуе новогъ крова. — Другій предметъ: да Игуменъ Герасімъ удостоенъ буде червленногъ Пояса. Надамсе, да ћете, кадъ прочитате мое аргументе, мога мнѣнія быти. Зато васъ молимъ, да и вы мою препоруку под-

крѣпите. Ако се мой планъ за новый трактъ одобри, шстаће и мени и онимъ, кои су га одобрили, монументъ у Шишатовцу. А и црвенъ поясъ чудеснш ће возбудити Герасіма къ дѣланію око зиданя монастыра.

Обрадуйте ме и съ еднимъ и съ дрѹгимъ.

У Шишатовцу 20. Апр. 828.

Вашъ

искреный пріятелъ

Л. Мѹшицкій с. р.

Архіман. избр. Еп.

[Преписао концепат Б. Мушицки]

ЈОСИФ РАЈАЧИЋ — Л. МУШИЦКОМ

Любезнѣйшій Брате!

Нечаянный ѿдговоръ на мое ланьско писмо ѿ искренности сердца Вашега 16-тй овога проистекшій на дан с-тога Стефана съ радостію приіми. Не ваше драге особе но таковый давнш самъ вѣчъ забвенію предао быо; и зато ми в дражій быо, што га се надао нисамъ. Іа самъ и безъ тога ш вашой искренности увѣренъ быо; еръ изъ кои персію сладкій нектаръ проистиче, неможе ѡдъ и пелинъ у нима быти. — Што ви маленкости Шишатовачке наричете, то е и Лондонскій и парискій и бечкій Музеумъ быо, а сада савъ ученый свѣтъ уд[и]вляваю. Богъ зна што и тѹ прорасти може! — Іа самъ се у мое щастіе вѣчъ са свимъ упѹтіш, и совѣтъ Стобешвъ пріиміо, твердо уповаюћи даће и болѣ нѣгда быти. Сѹдбини противстати нитко неможе: тосамъ честократъ печалнымъ искуствомъ познао. — Акш смерть овакш посаш свои на полю сербскомъ продолжи, тоће жалостна времена за Родъ сербскій и церкву настати. Не могошесе Болићемъ, Хажићемъ и Стоишићемъ [?] заразити, мораде и Видакъ предъ косомъ нѣзиномъ пасти!! Печална Епоха Сербской Церкви! Достоини предмети плачевне Мушицкога Музе!! — — —

Естели већъ Вѣковъ Словаръ добыли? Іаҍ се старати овдашни реченія за дрѣго изданіе доволно собрати. Мой Принципалъ е Досіѳешвѣ Бѣквицѣ Г. Соларићѣ за печатанѣ послао, и такш ћемо скорш и овай садъ сербскога ума обще читати моћи. Онъ мѣ е таковѣ подъ тимъ условіемъ послао, да мѣ Матицѣ употребленіе емшій возврати.

Благодаримъ на искренномъ привѣтствію къ новом лѣтѣ равномъ мѣромъ возмѣраваюћи, и нове вѣнце на сербском Парнасѣ желећи. Проча ће всевышный по щедроти своіш додати. — Мой Принципалъ съ недѣгомъ своимъ се бори, и ш морамъ савъ посао чинити; кое ме у моимъ приватнымъ забавамъ много препятсвѣе. На Манастырь ніе ни мыслити.

Мени ће особита радость быти, ако срећѣ имао бѣдемъ честш съ Вами се разговарати. Бѣдите увѣрени, да я свако ваше словце у мое сердце печатамъ. Іа ћу свагда прилѣжно ѿговарати, и, ако што паметидостойно имао бѣдемъ, благовременнш сошбщавати. Увѣраваюћи васъ въ прочемъ ш моем высокопочитанію и любови, кою у сердцѣ носимъ, есмь

У Плашком 29. Дек. 1818.

Вашъ

искреннѣйшій братъ и пріятель

Ішс. Раячичь

архим.

[Ориг. у прив. рукама]

П. КЕНГЕЛАЦ — Л. МУШИЦКОМ

Пречестнѣйшій,

Любезный Брате!

Приспѣ дань, да и мое разрѣшится молчаніе шкоже иногда шнѣмѣвшагш Захаріа. Юншій сси мене и денми и чиномъ, убо Твое бо бы было мене въ днехъ заматорѣвша, и шкоже отребѣ міра презрѣна старца, вопросити: еда живъ есмь; какш живѣ, и въ чемъ время пробавляю; Аще сремскихъ горъ ше-

потницы стопы Твоея наблюдающе, удержаша Тя ѿонꙋдꙋ писаніемъ посѣтити мене лѣниваго уже старца, всꙋкꙋю ѿтꙋдꙋ. идѣже нѣси радъ [робъ?], но свободъ, то ѿ единагѡ уже лѣта, сотворилъ нѣси; ѡбятъ есмь дѣли, речеши, и забыхъ на все и вся. Не вѣрꙋю, ꙗко дѣла трꙋдолюбивомꙋ человѣкꙋ ѡдолѣти могꙋтъ, и ꙗкѡ любовь кь чемꙋ вся не побѣдитъ. Никтоже множае ѿ Орігена, Златоꙋста, Іеронима и Аѵгꙋстіна трꙋждашеся, и паки вси сіи мꙋжіе не забыша дрꙋгѡмъ и искреннымъ своимъ начастѣ писати. Скажи ми убо винꙋ, вскꙋю молчиши; прежде два лѣта бывшимъ у Тебе Темишварцемъ Г. Г. Іѡаннꙋ Марковичꙋ и Еѵѳимію Саввичꙋ, иже оба мене днесь посѣтиша, рѣклъ еси: впустилъ быся въ препискою съ Архімандрітомъ Кенгелцемъ, но несмѣю ѿ ѡкрꙋжающихъ мя врагѡвъ моихъ. Еда и тамѡ таковыми ѡдержимъ еси; Аще такѡ есть, убо человѣкъ нещастливъ и сожаленія достоинъ еси. Тебѣ подобнихъ малѡ, болшихъ ни единого ѿ Тебе тамѡ имаши, а ѿ Сіона удаленъ еси. Кто бы на тя всꙋе враждовалъ; Дерзай, дерзай, Лꙋкіане! вѣнецъ Архіерейскій плетутъ Тебѣ возненавидѣни, обаче многоможни людіе, и Ты нехотящимъ врагѡмъ Твоимъ тамѡ онымъ увѣнчанъ бꙋдеши, и ѡстанеши. Азъ знаю, и книги сꙋдбины Твоея предо мною есть. Гони правду, ѡпояшися великодꙋшіемъ, и уповай на Бога, и врази Твои полижꙋтъ скорѡ персть Твой. Азъ глаголю, и аще мя удостоиши ѿвѣтомъ, сихъ болшая уразꙋмѣеши ѿ мене, Тебе люблящагѡ

Въ Обители С-тогѡ Геѡргіа
7. Феѵро. 825.

Твоегѡ

Искреннагѡ брата
Паѵла Кенгелца
Архімандр.

Треће године дана писахъ Г. Г. Архімандрітѡмъ Станковичꙋ и Раячичꙋ, да оный послетъ овомꙋ книги моя въ Пакрачкой Дріецези нераспроданыя, на распроданіе, и ниединъ ни дрꙋгій ѿписашами на то. Воистинꙋ ние лепо. Сотвори братскꙋю любовь, и яви ми, еда книги моя тамѡ посланы и проданы быша.

Г-даръ Савичь серди се на Тебе, дамъ ниси на нѣгово послѣднѣ писмо Шговоріо, прамъ да е чрезь Рецениса извѣщенъ, да си оное пріиміо.

[Напомена Мушицког:] Въ Плашкомъ 24. Феур. 825.

[Ориг. у прив. рукама]

Ъ. МАГАРАШЕВИЋ — Л. МУШИЦКОМ

1.

У Н. Саду 11. Юнія 825.

Пречестнѣишій, высокопочитаемый Господине!

Нисамь могао пропустити, дя Вамъ узь Ъокино писмо и я штогодъ непишемъ. Съ великимъ нестерпѣніемъ ожидавамъ Ваша на Лѣтопись основанна примѣчанія; но не съ маньимъ очекуемъ Ваше за будуще частице драгоцѣнне и на украшеніе Сербске Літературе служаще прилоге. Понизно Васъ молим и за едно и за друго; обое ми е одвеѣь нужно; оно зато, да се знамъ владати и недостатке што прилѣжніе могу избѣгавати; и ово друго зато, да Лѣтопись, као народнополезно заведеніе, кодъ наши родолюбаца болѣ соучастіе, а кодъ иностраннаца веће уваженіе добые. Чита се Лѣтопись и по дальнима Словенскима предѣлима; вредно е, да се кньижество Сербско цѣломъ Славенству, што болѣ може препоручи, и тако мало по мало у число изображеніи Славенски діалекта ступи. У томъ ће му плодъ Ваше божественне Музе найвыше поспѣшествовати моћи. Чести дакле народне ради молимъ Васъ' да частицу кою Вашегъ сокровища кньижественногъ поклоните и Славенству обзнанити дозволите. — —

Често се съ Г-диномъ Шаффарикомъ разговарамъ и обоица еднако жалимо, што сте намъ се тако удалили; ерь намъ е со тымъ начинъ и прилика отузета, ползовати се Вашимъ многостручнымъ изображеніемъ и рѣдкимъ за Літературу Сербску собраніемъ. — Сада нити имамо кога за што запитати, нити отъ кога што заискати. Често на враты велике бібліотеке стоп

невѣжество и съ ньимъ сродна злоба, коя найневиніе закте-ванѣ изъ бібліотеке зна на Богъ зна како убыточна за нашу церкву отудъ слѣдствія толковати и надлежателству своме у найцрньой одежди представити. — Тако е кодъ насъ: Мы немамо већи непріятеля отъ *насъ сами!* Мы се морамо противъ наши соотечественика, ядна имъ майка! борити. Но зашто то да напоминѣмъ — нарочито Вама, кои све то знате. — —

Ономадъ доѣе рѣшеніе отъ консіліума высокославногъ Маѣарскогъ за Сербску Лѣтопись. Магістрату се налаже, да секвестерь, кои е безпутно на кньиге кодъ Каулиціе метуо, таки дигне, и да се у напредакъ неусуди, таково штогодъ, *ни на чіе закгеванѣ*, безъ вѣдомости консіліума чинити; далѣ да штету, кою е Verleger збогъ тога секвестра имао на кньгама, плати. Ето, шта е ко тражіо, то е и нашао! Да е ово рѣшеніе за оне, кои су секвестеръ изискивали и метули, са свимъ неповольно и противно, то не треба доказивати. Ко имъ е кривъ? Нитъ самъ я, нити Каулиціа еданъ корак учиніо или едно писмо за то написао. — Но поредъ свега тога знамъ, да ѣе много ньи быти, кои ѣе то Богъ зна, како убитачно за цѣлый народъ толковати: што ніе тай поступакъ священне власти одобренъ. Већъ еданъ прота — налази у томъ поводъ къ уніи. Богъ га живый соединіе съ пакломъ, комъ збогъ свои *добры* дѣла и онако принадлежи. — —

Друга е частица Сербсве Лѣтописи већъ печатана давно. А трећа частица коя е последня за год. 1825. сада се печата, обе ѣу Вамъ послати по ономъ діакону, кои чека да се рукоположи за священника, и по комъ сте ме поздравили. Но да знате напредъ, шта се у ньима содержи ставлямъ печатано содержаніе II. частице; а III частице додаемъ у рукопису.

I. Священство Сербско. Продолженіе. Епарх. Верш.

II. Офицыри Сербльи у Регименти Градишкой и Вараждинской.

III. Біографическе черте.

1. Іосифа Витковића, протопресвут.
2. Петра Витковића, пароха.

IV. Славенска Література. *Польска.*

V. Прозаическа сочиненія. *Неблагодарность.*

VI. Цвѣтъ кньижества Сербск. *Воспитаніе.*

VII. Поетическа сочиненія.

1. Ода Богу
3. Ода Сербскомъ поету
3. Отривцы.
4. Палинодііа.
5. Любовь нобѣдоносица.
6. Шѣснь майска
7. Ода на смерть Філіпа Главаша.

VIII. Преводи.

1. Ода Хораціева кн. I. 31.
2. Писма Л. А. Сенеке 3. 4.
3. Енеиде Віргіліеве кн. I.
4. Палемонъ (отъ другогъ преводителя).
5. Дафны.
6. Загонетке изъ Волтера и Шіллера.

IX. Писма знатныи у кньиж. Сербск.

1. Два Досіѳеева.
2. Едно Терлаићево.

X. Смѣсице.

1. Ческа Література отъ Іунгмана.
2. Словарь Берлолика.
3. Преводъ пѣсме о смерти Кралѣвића Марка отъ Гете.
4. Мнѣніе Фатера о духу наши нар. пѣсама.
5. Преводъ пѣсама Ѳерезе Іакобъ.
6. Заоставши рукописи Соларића.
7. Извѣстіе о наименованію Терлаића за професора Енціклопедіа права съ писмомъ Матери писаномъ.
8. Вѣсти о Руской Літературы.
9. Обявленіе о сочпненіяма Г. Пеичића.
10. О дѣлу покоиногъ *Лешке:* Elenchus vocabul. Sla vicor. magyari usus.
11. Čjtanka (Lesebuch) отъ Колара предигера Слов. пештанск.
12. О землѣображенію Баната.
13. Сокровище Хрістіанское (дѣло Еписк. Будимскогъ).
14. Грамматіка Славонска отъ Метелке.

Како ова частица печатана буде, таки ће се печатати I. Частицу за годину 1826. Ньіо се [!] прилаже Prospectus Новогъ Сада на Бакару рѣзано. За ову частицу пошльите ми назна-

ченіе священства Ваше діецезе; нека оно започне год. 1826; но молимъ Васъ, што скоріе. —

Ђокинъ Каліграфъ изрѣзао е на бакару Сербске прописе по вкусу енглескомъ. Овако штогодъ іошъ ніе видила никадъ Сербска публіка. Садъ некъ намъ на свое имѣніе гордый Нѣмацъ каже, да су Курїлова писмена, barbarische Buhstaben! — Ово е дѣло за удивленіе лѣпо изишло. Каулиціа е и то подъ нашимъ управленіемъ рѣзати дао. Како се ово сверши, рѣзаће истый каліграфъ, именемъ *Колманнъ*, родомъ Новосађанинъ, Landcharte сербске, све редомъ едну за другомъ оны земаля, у коима се по већой части Сербльи, по томъ пакъ, гди се Славени находе. Ово ће съ временомъ быти управ *Славенскій Атласъ*. Ел' да Вамъ се то допада! — — Колманъ е нашъ Гимназіалный Каліграфъ. —

Да священникъ АЕМ, Юстинъ Іованновиђъ у Гергетегу Монастыру пише Богословію, и спрема за печатню, и да се она верховномъ надлежателству допада, то се код касте говори. Вы може быти о томъ већь имати каква извѣстія!

Нашъ Г. Діректоръ и Сенаторъ Іованновиђъ хоће да изда *Комчію*[!] но у Extractu. Искао е већъ и мнѣніе отъ Г-дина Еп-копа и ЕАЕп-копа; овай последный, ние се башъ найболѣ, као што чуемъ, о томъ изразіо, додаваюћи, да е самъ онъ на то отдавна мысліо и за то нуждна Матеріала скупляо. Што ће бити, іошъ ніе извѣстно. Я самъ MS видіо и мени се запста допао.

Да е Вукъ овдѣ кодъ насъ быо, то самъ Вамъ, мыслимъ, у прећашнѣмъ момъ писму явіо. Садъ е у Земуну и оће на ону страну да прећe; без сумнѣ да што ситна трошка донесе.

Овы дана быо е кодъ насъ и у Карловцы прінцъ португалскій *Miguel;* младъ човекъ, о комъ се не бы лако мыслити могло оно. што су Новине о нѣму казивале. Быо е кодъ Ньіове Ексцеленціе на ручку заедно са своіомъ світомъ, изъ међь кои естъ нѣкій Hofrath Bombelo, кои и е нѣкадъ у П-бургу быо као Legations-Sekretär, и кои Славенски или паче Руски читати и разумѣвати зна. Овай е у време ручка, кадъ е Ньіова Ексцелленціа за здравлѣ дома de Braganza піо, за здравицу ту овако благодаріо. Gott erhalte das ganze *treue* Serbische Volk! Како Вамъ се то допада. Кажу, да о Ньіова Ексцелл. овымъ нечаяннымъ словомъ са свимъ тронутъ быо. Овай е Hofrath заборавіо на Personalia; но мысліо е, да спрам' владѣющегъ дома нико другій у паралелу доћи не може, већъ читавъ народъ. — —

Очекуюћи отъ Васъ што скоріегъ и на пређашнѣ и на ово мое писмо отговора заедно съ прилоги, препоручуемъ се Вашимъ благоволенію и у напредакъ и остаемъ съ высокопочитаніемъ

Ваше пречестности

нижайшій слуга

Г. Магарашевић.

[Оригинал у прив. рукама].

2.

. . . . . [изгубљен почетак] . . . . . Милошу Светићу, кои се ево цѣлу зиму овдѣ съ нама провео, тако се свидило, да е таманъ за Лѣтопись; ерь е 2.) Г-динъ нашъ Директоръ заслужуе у пуной мѣри и као Славянинъ, и као Mitarbeiter Серб. Лѣтописи. — Него за трећу частицу не добихъ ништа отъ Васъ, а желіо бы (и мыслимъ праведно) да ни една частица неизиће, безъ прилога Вашегъ, као свогъ найглавніегъ украшенія. Мени бы окромъ други поетически матеріа, наймиліе было, кадъ бы штогодъ за Исторію Литературе Сербске учинили; Ви сте то отдавна већь написали и у редъ ставили, могли бы дакле нѣку часть тогъ Вашега сокровища и нама сообщити и Сербской публици и свима Славенима; ерь ако то неучините, каквомъ се укору имамо надати отъ *Линдеа*, кои е великогъ свог дѣла, Славенски свію народа Литературе I часть (Гречову Руску Литературу) већь издао? шта ће о нама рећи, кадъ на насъ редъ дође? — — А мени се чини, да се онда цѣо родъ на Васъ окренути мора, мыслећи: Ніе ме **мой** Мушицкій овогъ укора уштедити хотео. Я **га** и любимъ и почитуемъ, и у нѣму сву **мою** надежду полажемъ. Hoc sustines nomina!! Овако ће онай казати, кои незна, да *Вы* имате таково сочиненіе готово; а да шта ћемо мы рећи, кои смо то видили, читали? кои смо Васъ за то исто молили? — Но поредъ свега тога, изволите Вы послати оно што мыслите да е за Лѣтопись найзгодніе. *Она* већь остае стална и унапредакъ излазиће преко године у выше части. Немамо новина, кое бы mediate и споріе[?] на народно изображеніе дѣйствовале: дай да задержимо Лѣтопись као народну кньижицу, кою читаюћи Сынь и кћи Сербска нек налази и увеселенія

и науке; то нека immediate на ньи дѣиствуе. Шта не почини у Младежи Сербской *еданъ* само *еданъ* Вашъ гласъ Арфе Шишатовачке! Подигоше се успавани нѣжни и млади духови и поитише ревностію и любовію рода распалѣни на радню и образованіе ньиве народне. Немаю помоћи отъ когъ бы требало да е имаю; траже е у себи: нема ништа отъ озго, дакле дай отоздо; и даи живо. Кренуће се и найвеће овомъ силомъ дѣло и свршиће се. — Мати доблихъ душъ есть Сербскій родъ! — Вы намъ стойте, или паче айдете напредъ, казуйте путъ: наћи ће се довольно послѣдователя слабій, ячіи; маньи, велики. — Гд. Шафарикъ Васъ поздравля. Онъ е дао, да се печата важно дѣло: Slavische Literatur! —

Препоручуюћи се и ожидаваюћи скоримъ временомъ отвѣта есамь съ высокопочитанїемъ

Вашъ понизный слуга
Магарашевић.

[Ориг. у приватним рукама].

СТ. СТАНКОВИЋ — Л. МУШИЦКОМ

Прешсвященнѣйшій и высокодостойнѣйшій
Господине Епископе,
Господине и Брате мнѣ высокопочитаемый!

Не могѫ Вамъ довольнѡ шписати, какѡ и колико ме е обрадовало, возвеселило, и тронѫло высокопочитаемое Ваше ѿ 16-го Августа, т. л. на мя ѿпѫщенное, искрености, и повѣренія братскагѡ преиспещренное посланіе. Оно е по тяковомѫ содержанію своемѫ изискивало, да бы Вамъ ѿдавнѡ уже ѿговоріо и благодаріо. Два обаче важна узрока удержаваласѧ ме ѿ писаня: перво што самъ очекивао, да онай найпре крозь предѣлъ тай проће, ш комъ е иногда подозрѣвано, да писма на Васъ управляема, уставляти шбыче: — втора и найважнія за то, ербо самъсе све еднакѡ надао сталнагѡ извѣстія ш пришествіи новагѡ Господина Епіскопа Пакрачкагѡ полѫчити, какѡ бы по томъ и Васъ како ш терминѫ быти имѫще у На-

краць Інсталаціе, такш и ш времени могъ въ Епархію Вашь пришествія точнш, и извѣстнш увѣдомити могао. И едва ови дана топрвь сподобіосамсе ѿ предпомянѣтагш Г-дина Еп-копа изъ Пакраца писмо полѣчити, гди ми явля, да е садъ готовъ інсталіратисе у свако време, кадъ само и шпредѣліо бѣдемь. И такш убш я шпредѣлившій терминъ къ предстоящей Егш Інсталаціи на день $\frac{29.\text{ Сеп.}}{11.\text{ Окт.}}$ т. л. скоршѣ ако Богъ даде, найпре у Славонію, а по томъ къ Вамъ, и у Епархію Вашь доћи. За то благоволите извинити мое малш дѣже молчаніе съ увѣреніемъ, да какогодъ што ми е комиссіа Гомирска неугодна и у ово нарочно есенѣ време трѣдна, тако ѿ дрѣге стране радость и удовольство быва ми величайше, штоћу приликомъ томъ всегдашнее мое прямш Лица Вашегш высокопочитаніе личнш шсвидѣтелствовати, и ш многихъ и разныхъ искреннш и свойски уста ко устшмъ говорити моћи. — Благодаримъ Вамъ такожде усерднѣйше, штосе уже и квартіръ въ Карлштатѣ за мене наредити дати ускорили.

Весма мисе оно допада, какосте се за М. Гомирѣ изразити изволили: „да нѣга нико вешма разорити не може, ни сами Тѣрцы, него што га е нѣговъ бывшій Настоятель разоріо, и упропастіо!! —

Да е овы дана нашъ предобрый Адвокать и истиный Народолюбецъ, Вашъ же искренній почитатель и пріятель мой, Гд. Міхаилъ Витковичь умрео; то мыслимъ дасте уже и изъ Новина пѣблічни разѣмели. Сви да и сама овдашня высока лица жале по премногѣ ш лишеніи тогь изрядна мѣжа. Іасам' и съ многимъ Торжествомъ in persona спроводіо. Вѣчна мѣ память! —

Прочее и меће тымъ докле Г-дь Богъ да, дасе личнш састанемо, нешцѣнной ми любви и благонаклоности врѣченъ, съ ѿмѣннымъ высокопочитаніемъ шстаемъ

У Бѣдимѣ 5-гш Септ. 1829.

Прешсвященства Вашегш

покорнѣйшій слѣга и братъ

Стеф. Станковичъ

Епіскопъ.

[Ориг. у прив. рукама]

КНЕЗ МИЛОШ — ЈЕВРЕМУ ОБРЕНОВИЋУ

№ 238. 13. Феб. Писано Господару Ефрему, да пошлѣ изъ милости Господареве, у бѣдномъ станю находящемуся Лукіяну Мушицкомъ, архимандриту м. Шишатовца у Срему, 200 Гроша на нѣговъ собствени трошакъ.

[Протокол кн. канцеларије за 1822. г. у Држ. Архиву]

КНЕЗ МИЛОШ — Д. ДАВИДОВИЋУ

№ 456. 13. Марта. Одговорено Давидовићу, на писмо нѣгово од 8-гъ т. м..... Препоручено му, ако самъ незна, да испита и самог Господина архимандрита Мушицкогъ. Колико онъ дуга има, и ели монастиру дужанъ или кому другомъ, и колико прїе о томъ Господара да извѣсти.

[Протокол кн. канцеларије за 1822. г. у Држ. Архиву]

П. СОЛАРИЋ — Л. МУШИЦКОМ

Честнѣйшій Господине Протосѵнгеле!
Любопочитаемый Сотрѹдниче мой!

Радѹемсе, что прежде штшествія моега у Влашкѹ Землю сирѣчь Італію, имамъ іоще нѣчто собщити Вамъ, колико ми е надалосе узпѹть до овде за изслѣдыванія книжественна Ваша. Акш предузмете, какш сте ми намѣреніе шткрыли, пѹтешествіе чрез Славонію, изволите у Градишкой Регементы поискати выше села Пакленице междѹ віограды Римскѹ Церквицѹ всѣхъ

Святыхъ; тȣ, по сказанію учиненомȣ мени, находисе Надгробный камень съ написаніемъ Іеронѵмлимъ. У Пожеги, чȣо самь, да има велико собраніе старыхъ книгъ и древнихъ Рȣкописѡвъ Славенскихъ у Римскомъ Монастырю. Нашъ Монастырь Ораовица храни нѣчто старыхъ книгъ и рȣкописѡвъ у свое церкве звоникȣ. У Дароварȣ, у дворȣ Графа Ꙗнковича видесе два камена, єданъ съ написаніемъ Римскимъ, ѡтъ коега Сказатель умѣо ми є воспомнити ове рѣчи: Divo Commodo Imperatore — — — Respublica Iassora; сей камень ѡтваленъ ѡтъ пода у нашои церкви ѡбрѣосе є съ долнѣ стране написанъ такѡ: дрȣгіи камень Готскимъ или С. Іеронѵма писмомъ упоминѣ име Геребенъ, и да є овый быо Графъ. Къ томȣ, что самъ ꙗ нашао междȣ книгами Предкѡвъ моихъ, шалѣмъ прекѡ Земȣна рачителствȣ Вашемȣ деветь комада; шесть ихъ єсȣ въ четверть, два въ осмȣшкȣ малȣ, и сви изъ Печатнѣ воеводе Божидара Вȣковича ѡть Гюричь, Подгоричанина; деветый комадиѣъ, у малȣ осмȣшкȣ или у 12. єсть отъ трȣдовъ Хрістофора Жефаровича, и весь рѣзанъ у мѣди, но весма изодранъ. Междȣ первыми шесть, нѣцыи лишаваюсе многагѡ, сви почти заглавія; два въ нихъ єсȣ тоижде Служебникъ. Надобно по свимъ образомъ мотрѣти, єрбо и у самои среды книге дрȣгда находе се историческа ѡбстоятелства ѡ негдашнѣмъ ономъ, и первомъ нашемъ книгопечатаніи. Знаменито находи се при концȣ ѱалтира, Вікентіа Вȣкотича, сына Божидарова, къ свимъ Сербскихъ дєржавъ владѣтелямъ и книжникѡмъ посланіе. Овый ѱалтирь єсть ѡтъ лѣта ҂ а ф ѯа; у моемъ Помникȣ книжескомъ ѡписаный єсть многѡ поздній, ѡтъ л. ҂ а хли. Када бȣдете слȣжити се Помникомъ моимъ, изволите и ѡтъ сихъ, коє вы не бы имали, каѡ съ мое стране приложити. За овай кратъ морамъ намѣравано пȣтешествіе мое у Далмацію, по причины тамошнихъ нѣкихъ ѡбстоятелствъ, ѡтмѣнити. Са свимъ тим молитиѣу Епіскопа Кралѣвича писменнѡ, да ми достави ѡписаніе свію стары книга и рȣкописа, кои бы нашлисе у нѣговой Епархіи, было у Монастыры, или кодъ церквей, или у Священника и дрȣги коихъ нибȣдъ лица: дотле може Богъ дати, да и ꙗ самъ ѡтыдемъ до Дȣбровачкога книгохранилища. Гдѣгодь бȣдемъ, бытиѣе ми честь съ Вами, Господине Протосѵнгеле, у соѡтвѣтствію моѣи стояти. Акѡ бы вы када недоȣмѣвалисе ѡ мѣстȣ пребыванія или присȣщія моега, прекѡ Уяка моега, гражданина и кȣпца Карлштадтскога, Іоанна Димича могȣ ме всегда почитаєма писма Ваша найти. За сада просимъ Васъ,

представите Егѡ Превосходителствꙋ Господинꙋ Митрополітꙋ мои сынолѣпный поклонъ и высокопочитаніе, и радите, да ѡтпꙋсти нынѣшнее изѡбраженіе свое Господинꙋ Епіскопꙋ Міѡковичꙋ, коега самь у таковой надежды ꙗ ѡставіо, бывшій у нѣга паки єднѡ десетакъ дана у Плашкомъ. Равно же почтеніе мое и усерднѣйшее поздравленіе достойномꙋ (малѡ призренномꙋ —) Господинꙋ бывшемꙋ учителю моемꙋ Андрею Волномꙋ, Господи учителємъ Живковичꙋ, съ коимъ жалимъ ѕѣлѡ что нисамъ могао поздравитисе, и Хранисавлевичꙋ; такожде Г. Архімандрітꙋ Хачжичꙋ, и Г. Архідіаконꙋ Авр. Бранковичꙋ, а кꙋпнѡ и искꙋсномꙋ Живописцꙋ Г. Стеф. Гавриловичꙋ. Престаемъ досаждати Вамъ съ оными, коє толикѡ любимъ и почитꙋем' стараюћисе самъ, да толикоже у Васъ достанемъ, и да ми вѣрꙋете, да ꙗ єсамь,

У Карлштадтꙋ 3. Аѵгꙋста Рим. 1812.

Господине Протосѵнгеле,
Вашъ
истинный почитатель
Паѵелъ Соларичь.

[Ориг. у прив. рукама]

МИТР. СТРАТИМИРОВИЋ — П. СОЛАРИЋ

1.

Г. Паѵлꙋ Соларичꙋ.

въ Карловцѣ 30-ѡ Марта 813.

Писаніе ваше ѿ 10-ѡ текꙋщагѡ М-ца и лѣта исправнѡ полꙋчихомъ, и ѡ намѣряемомъ вами пꙋтешествія предпріятіи извѣщени бѣхомъ. Намѣреніе ваше во всякомъ призрѣніи полезно бꙋдетъ книжествꙋ Сербскомꙋ. Добро бысте сотворили были, єстли бысте 'Намъ и мѣста ѡбявили были, вняже нарочнѡ ради собранія древностей нашихъ ѿходити вознамѣрысте, могли быхомъ вамъ упꙋтствованія гдѣкоя на рꙋкꙋ дати.

За дарованныя 'Намъ книги усердсвѣмъ вамъ 200 fl. во валѣтѣ, ихже ѿ Ѳеодора Захарича примити бѣдете.

Слѣчайнѡ овыхъ дней принесея Намъ календаръ Сербскій за текѣщее 813. лѣто, вами въ Венеціи изданный, иже лѣчшій и ко употребленію удобншій ѥстъ ѿ онагѡ иже у Насъ въ Бѣдимѣ издается, въ похвалѣ шбявити вамъ не пропѣщаемъ.

Въ прочемъ ѿдающе васъ покровѣ всевышнягѡ есмъ вашъ

благохотнѣйшій

[Концепат у арх. С. К. Академије бр. 849]

2.

Ваше Высокопревосходителство?

Урожденацъ Ерцега Новога сущега у заливу которскомъ, овде жителствующій, г. Маѳей Стратиміровичь, сынъ Даніла, сына Богића, сына Јоанна, брата Богића служившега подъ імп. Леополдомъ I-ымъ, бывшій подъ млѣтачкимъ владѣніемъ при здравственной управы капетаномъ, пострадавшій за невдиномудріе подъ послѣдовавшомъ демократіомъ, презрѣнный подъ позднімъ італійскимъ кралѣвствомъ, мужъ честанъ, и знаемый мой, толико ме ѥ бѣднымъ безпомоћнымъ своимъ тронуо состояніемъ, у лѣтами вељь сый, и фамиліомъ обремененъ — супругомъ, и двома сынама, отъ 11 и 14 година — да я за дужность нѣку себи вмѣнихъ, милосердо высокопревосходителства вашега призывати нань призрѣніе и высокоотеческо покровителство.

Онъ ће поможенъ, утѣшенъ, благополучанъ быти, ако два сына нѣгова, благоноравна отрока, учећа се сада книзы італіанской и греческой, а сербски говорити не умѣюћа, сподобе се милостію высокопревосходителства вашега, у Архіепископомітрополітскимъ вашымъ карловачкимъ заведеніяма, постави сасвимъ Сербами, способными и полезными Сербами. Бога ради, онъ те проси благодати; и я, ако ѥ возможно, усугублявамъ исто преумилно прошеніе нѣгово.

Ѥго преосв. Г. епіскопъ далматскій бѣ ласкаво пріимленъ у Терсту отъ Ѥ. Ц. К. величества, коему вручи просбу ради потвержденія указа, даннога отъ бывшега владѣнія къ заве-

денію епіскопскога восточне церкве семінаріума у Себенику. По томъ пришедъ амо, восхотѣ видѣти и Падуу. Трижды служи овде гречески, приложивъ при главнымъ свещеннодѣйствіямъ и сербски, єдномь нешто и італіански. Радо бы ово греческо общество подчинилосе нѣму и єпархіи Далматской, съ коіомъ и подъ Републікомъ єдинствоваше, къ чему и сада има избраннога, и отъ Републ. Сената потвержденнога епіскопа, не обаче преосвещеннога, овде пресвитерствуюћега старца Герасіма; но Грецы бы овіи хотѣли, да епископъ ньиховъ, ако ће быти и Сербинъ, єданъ за другимъ умѣе гречески. Г. еп. Кралѣвичь, постаявъ єдно 15 дана овде, и накуповавъ два велика ковчега книга гречески, латінски, італіански, и найвыше французски (медьу коими и Енцыклопедіа) пойде 6-га юн. р. преко мора у Терстъ, послѣ у Полу у Істріи, пакъ у Далмацію. Све што є значущи особа у Епархіи нѣговой, и медьу самымъ римске церкве клиромъ, све су то нѣгови пріятели. Очима моима видѣхъ у просбы римске єдне далматске удове Епархіе, упућеной къ Цесару преко нѣга, но поздно (за ньимъ амо) приспѣвшой, у коіой нѣга ходатаемъ своимъ именоваху, и кою онъ отовуда таки у Бечь посла своему Агенту. — За печатню нашу, и за ме, као и да не бы овде. Жалуе се, што отъ высокопревосходителства вашега іоще сподобити се могао ніе да получи прошеннога Богословіе Учителя. Не има ни Секретара; радъ бы га было найћи, кой добро умѣе сербски, італіански, и нѣмачки, но о малой платы. Нѣгова є 15.000 франковъ, а поготову сва снѣдна приходе му туне. Сверхъ тога, держе га за великога капіталіста, даже до 70.000 цекіна! Изъ нѣгова пуна сердца, и изъ разговора, у коима 100 и 1.000 цекіна нивочто вмѣнява, и я бы рекао, да ихъ мора не мало имати. — Найжаліе ми є, што Епархіани нѣгови, саміи отмѣніи нѣкіи, пріятели нѣгови, и кои су му много валяли, туже се, и негодую, што онъ выше и любезніе обходи се съ людми друге церкве, нежели свое.

За книжицу овде лане изданну безименнога сочинителя, съ дозволеніемъ ценсуре, о Пакипорабощенію Сербіе л. 1813, морао самъ и я, и здѣшній Ценсоръ, писменно оправданіе послати у Бечь. Вещь є отъ Посланника русскогъ (безсумнѣнно навожденіемъ криваца у книжицы) кренута, и ишла преко Высоке Поліціе. Конфісцырали су ми 3 ексемплара, и велѣли ми три дни не исходити внѣ дома, што кончи се 1-га р. Юнія. Слава Богу!

Привручаваюћи себе дариванной ми до сада благонаклонности, остаемъ съ совершеннѣйшимъ высокопочитаніемъ и преосвященнѣйше деснице сынолѣпнымъ цѣлованіемъ

У Млѣткама 26. Юніа наш. 1816.

Вашега Высокопревосходителства

покорнѣйшій слуга

Павелъ Соларичь.

[Напомена:] въ Карловцѣ 22. Јѣлія 816.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 865]

3.

Ваше Высокопревосходителство!

Не знаюћи до данась, в ли се изгѣбило, што бы ми весма было жао, или нїе, послѣднѣ штвѣтно мое высокопревосходителствѣ вашемѣ писмо, у коемъ в нешто было и ш здѣшнѣмъ Греческомъ Обществѣ, и ш Кралѣвиѣ Епїскопѣ, не имамъ кадъ ништа изъ нѣга повторавати съ овомъ поштомъ, по коіой у свой хитности держимъ себи за дѣжность сошбщити слѣдѣюћее.

„У Задрѣ 23. Декем. 1819.“ (Бытће по римскомѣ, ербш в мени, по пошты, дошло 22-га Дек. нашега).

„На 6. текућега Декемврїя дошла сѣ 4 попа унїата изъ Галиціе, шдъ Лемберга, Поляцы, и Сербски не зна ни єданъ, него Нѣмецки, Латїнски, и 2 говоре и Італїански; дошли сѣ ради Семїнарїа у Шибеникѣ, и чекаю овдѣ изъ Бокке Которске проклетога Кралѣвиа, кой в онамш штишао има 6 недѣля (мы смо у Венеціи извѣщени, да в штишао по налогѣ владѣнїя, но іоще не сазнаемо, зашто). Овїи сѣ мѣ донели шдъ Цара дарове, вещи за церквѣ, шдъ сребра сосѣде позлаћенне, неколикш одежда, стїхара, и петрахіля; єдно велико єvангелїе съ фїнїфтыма, печатано у Почаеву монастырѣ, гдѣ в найпрїе унїа постала, гдѣ самь ш ноћїо у Юнїю года 1782. пѣтѣюћи у Сѣверъ. Кажѣ, да све вещи коштаю 24.000 форїн. добра новца.

Евш за кою цѣнѫ продаде Кралѣвиѣь нашъ законъ! Осимъ што мѫ в 2.000 плаће више, шдкакш в вратїо се из' Беча. Онъ се ни малш више не таи слѣдовати по ньиовѫ благочинїю; слѫжи подъ перстеномъ вавѣкъ. Лѣтось в было за кѫма вѣнчаннога ѳдномѫ терговцѫ рим. цркве, и докъ се в мїсса свершила, клечао в предъ олтаромъ, и кр'стїо се сѫ 5 перста; тѫ в было многш и ньиовыхъ и нашихъ, кои сѫ изъ ума изышли, и шдъ жалости сѫза пролѣвали. А данась сѫвыше овдѣ додїяше нашымъ Римляни, хвалеѣи се, да ће Кралѣвиѣь учинити до године соѳдинити с' ньима календаръ нашъ. Говори се, да ће берзш добыти изъ Рима пѫрпѫрѫ, какш и Ісїдшръ Еп., издайникъ Гр'чкїй у Флоренцїи. Евш шта дочека шдна Далмацїа и Бокка послѣ 150 година, и послѣ гоненїя шдъ Римски Бїскѫпа подъ Венецїаны! Данась дойдье Цїнцаръ, те насъ продаде! Но наши слѣпїи Серби по градовы криви сѫ томѫ; Богъ имъ сѫдїо, кое сада грызе совѣсть, без' корысти. Ово самш вами сошбщавамъ, и чѫвайте ме, немойте ме шбявити; пропао бы самъ конечнш, ѳръ знате, какш ме и безъ тога гони у мое старе дне неблагодарный и бѣсный тѫдьинъ".

„Нота вещемъ.

Сосѫди сребрени са смалтыма (злачномъ работомъ), изнѣтра и с'поля позлаѣени.

Великїй Крестъ, шдъ лакта дѫгачакъ, сребренъ и позлаѣенъ, съ распятіемъ шдъ смалта.

Поманїй крестъ, истымъ начиномъ.

4 велика свѣщника сребрена на олтарь.

Блюдо велико, зарь за нафорѫ, шдъ сребра.

Петолебница сребр. съ 3 чашицама позлаѣенныма за шпен., вїно, и елей.

Великїй котлиѣь сребренъ, заръ за водицѫ.

Кадилница сребр.

2 пѫнярице(?) сребрене.

Баница сребр., чимъ се кропи по главы.

Кѫтїа сребр., у чемъ се носе оштїе болныма.

Еѵангелїе велико у цервенной кадїфы, са смалтыма по краеви.

Јоще коекаквы драгоцѣнны вещїй, за услажденїе слѣпы очїю".

Архїм. Герасїмъ Зелиѣь.

Садъ є извѣстно, зашто Кралѣвићь учаше се съ великимъ прилѣжанїемъ латїнскомѫ єзыкѫ, шбходећи се єднакш съ римскими Богословы. Г-нъ Еп. Мїшковићь казывао ми є лани, да є канонїкъ єданъ унїатскїй изъ Лемберга, прекш Беча, и по наредбы Бечкога А-Епїскопа, ишао у Далмацїю, съ извѣтомъ да види состоянїе римски Епїскопата, но собственнш и управш ишао є къ Кралѣвићѫ, кой є по томъ пѫтовао у Бечь. Онъ гони Зелића, и лови писма нѣмѫ ѵпѫћенна; зато писма Зелићѫ ш завїямъ у вторѫ копертѫ съ надписомъ: Al Signore Gabriele Petrovich. a Zara. — Съ цѣлованїемъ деснице єсамь

У Млѣткама 24-га Декем. 1819.

В-превосходит-ва Вашега
благодарнѣйшїй питомацъ
П. Соларићь.

[Напомена:] въ Карловцѣ 12. Јанѕар. 820.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 869]

4.

Ваше Высокопревосходителство!

Новость съ унїомъ у Далмацїи, ш коіой самь имао честь писати 24-га Декемврїа, потвердьѳе се и писменнымъ и устменнымъ све тш-общїимъ разглашенїемъ. Она четыри унїатска попа у Задрѫ идѫ у нашѫ церкѵѫ, пою у ньой, и совершѫю мала нѣка дрѫга (не знамъ собственнш, какова) дѣйствїя! Пойћиће у Шибеникъ, какш се врати из Боке Которске Еп. Кралѣвићь. Но сви говоре, да ће они штыћи шдкѵда сѫ и дошли; и да є у Далмацїи, а іоще выше у Боцы, уведенїе унїе за овай кратъ невозможно. Све, што бѫде слѣдовати, и ћѫ точнш дознавати и высокопревосходителствѫ вашемѫ сошбщавати.

Медьѳтимъ, акш сошбщимъ (што ми є, хотѣвшѫ у послѣднѣмъ писмѫ, ускратила итость), чимъ се и ш занимлѣмъ у ово време, нећѫ може-быти безмѣстнш учинити. Плодъ многогодищни мои трѫдова издае ми садашнѣ мое сочиненїе подъ

заглавїемъ: Рода Славенскога почетакъ, размноженїе, породе и изроди. Состоисе у деветь глава, коихъ перва служи *шснованїемъ* свима прочима, нарицаемымъ позорищами; *шснованїемъ*, каково до сада іоще нїе положено за писати ш вещма Славенскима. Дѣло є трудно и споро: сада шкончавамъ трећ главь; но по причины домашны мои шбстоятелства, стѣснѣны у ове опаке године, а найпаче шдъ скора, не могь напредовати, развѣ съ натегомъ и с таянїемъ. Печално ми є, и, акш и нїе, чини ми се стыдно, казаты, да ми є потребно не манѣ шбодренїе чїе словомъ, него и припоможенїе достаткомъ; ш! шдьшевленїе шдъ высокопревосходителства вашега найпаче! Благш народь, гдѣ има кой Меценатъ! Но іоще блаже ономь, гдѣ списатели не мораю никомь досадьивати! — Наши, мени познанїи, иначе ревностнїи, кьпцы штетью еднако; а и не разумѣваю ш инаковой помоћи, кромѣ прењмерацїе къ изданїямъ, кое сь већь многїи, и правичнш, сыти. — Мой лордъ Гїлфордъ, кой ће изъ Корфа амш дойћи у Маю, и кой се радье моемь сочиненію, не бы ми шд'рекао свое подпоре; но къ Славенскомь дѣлу подпоре не-Славенске! — Јоще бы ми было жалїе склонити се, какш ме овдѣ неколика учена нъде, и са соработанїемъ ньиовыхъ спѣшности ради, да сочиненїе мое издамъ найпре у їталїанскомъ єзыкь.

Мои Римляни Славенствовавшїи, на захтѣнїе, мномъ їталїански шкш прешбдѣлани и прїумножени, гдѣ самь и Аб. Добровскога некими малыми ш ньима ползовао се примѣчанїями, изыћи ће скорш овдѣ на свѣтъ, какш частица сочиненїя г-на Јшанна Креляновића (благородца Задарскога римске церкве, богата списателя), ш шбраны древности Славенскога єзыка противъ г-на Хагера. Реченный Аббатъ шбећао ми є, списати и издати Славенствьюће Германе, подъ молчанїемъ шставляюћи ми Еллине Славенствовавше, кои бы ми у моемъ сочиненїю были особитш благонарочни, и ш коихъ величайшой удатности нїе сумняти се. Аб. Аппендїни, ректоръ гумнасїума Рагьжанскога, писавшїи у прїязань Славен. єзыка двѣ дїссертацїе (г. 1806. и 1810.), кое є, и пожестокш, рецензїрао Аб. Добровскїй, нада се, какш ми швля, до мало мѣсецїй свершити вторый и послѣдній томъ, у пол'-листа, своега Варрона Іллурїческога, дѣла у їтал. єзыкь ш почетку єзыка Славенскога, и ш Народыма или поселенїяма къ нѣмь принадлежныма.

Подвергаваюћи паки прилѣжнш высокопревосходителства вашега великоотеческомь призрѣнїю горѣ шписанно садашнѣ,

недоѕмѣнїя пѕно, положенїе мое, препокорнш просимъ, да ме не шставите задѕгш нерѣшенымъ стоеѣа у нѣмъ, ш чемъ и крѣпкомъ питаюѣи себе надеждомъ, всамъ са свегдашнимъ свесавершенымъ высокопочитанїемъ и съ прешсвещеннѣйше деснице цѣлованїемъ

У Млѣткама, 1-га Феврѕаріа 1820.

Высокопревосходителства Вашега
благодарнѣйшїй питомацъ
и покорнѣйшїй слѕга
Павелъ Соларићь.

[Напомена:] въ Карловцѣ 19. Февр$ар. 820.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 870]

5.

Въ Карловцѣ 19. Февр. 820.

Соларичѕ во Венецїи.

Писанїя ваша подъ 24. Дек. 819. и 1-ъ Февр. л. т. исправнш прїяхом и разѕмѣхомъ со скорбїю, да унїятски с-щенницы по Далмацїи, именнш же въ Задрѣ втеченїе даже и въ пѣнїе и нѣкая малая дѣйствїя церковная имѣт; ѥже доселѣ никогда ш тѣхъ странъ шжидати могохомъ. Дивно намъ ѥсть, да за то ш тамшшнихъ людей никто сѣмш не тѕжился ѥсть, и да свое благочестїе сице аки ни вочто вмѣняютъ; не помышляюще, да въ таковыхъ своихъ шбстоятелствѣхъ противѕ своегш Еп-кпа и самомѕ Егш Ц. К. величествѕ, и Намъ писати бы могли. Сїе насъ толь велми поражаетъ, да на то, что намъ ш сочиненїи вашемъ предлагаете, ниже доволнш внимати въ состоянїи ѥсмы. Ѥже ш кѣпцѣхъ пишете, то и ш всякагш состоянїя особахъ разѕмѣти лѣть ѥсть. Цѣна бо плодшвъ земных преѕмалилась и такш каждый ни оно плодшвъ, ѥже имѣтъ въ рѕкахъ, продати может. За то и вы помощи требѕюще самы видите, да за изданїе предпаведеннагш сочиненїя, терпѣнїе до лѕчшихъ временъ имѣти принѕждени ѥсте. По нашемѕ мнѣнїю предметъ сей ш Славянехъ по себѣ сплетенъ

и по томѣ толь трѣден есть, ѿкѹ многихъ лѣтъ пресмотренїя и ѡбработанїя требовати.

Въ смотренїи Римлянѡвъ Славенствовавшихъ могли бы къ Аббатѣ Мецофанти въ Болоньи ѡбратитися, который съ г. Оберстkепереромъ Врбною чески, а съ г. Фелдцайгмайстеромъ Дѣкою Сербски ѿкѹ природный Чехъ и Сербинъ говорилъ есть. Онъ вамъ многа извѣщенїя во вашемъ сочиненїи ѡ Славянехъ аще бы къ немѣ ѡбратитися хотѣли, негли подати бы моглъ.

Въ прочемъ книгѣ подъ тїтломъ: Juris Graeco-Romani tam canonici quam civilis tomi duo. Johannis Leunclavii Amelburni, V. Cl. stadio ex variis Europae, Asiaeque bibliothecis eruti, latineque redditi; nunc primum editi cura Marquardi Freheri J. C. cum ejusdem auctorio. Chronologia Juris ab excessu Justiniani amissam Cpolin, & Profatione. Ad. Imp. Coes. Rudolphum II. P. F. P. P. A. Opus non solum Juris utriusque consultis, sed ad divinarum, humanarumque sed studiosis; & tam ecclesiastica, quam politica antiquitatis atavibus, multiplicem utilitatem summe expetendum. MDXCVI. Cum grava(?) & privilegio S. C. Maj. ad decennium. Francofurti. Impensis teredum Petri Fijeberi. in fol. кѹпите намъ и амѡ данною приликою послати не пропѹстите. Иже ѿдающе васъ покровѹ всевышнягѡ всмы.

[Концепат у арх. С. К. Академије бр. 871]

П. СОЛАРИЋ — МИХ. ВИТКОВИЋУ

Высокопочитаемый Господине!

Отъ кога бы годь мени данъ био настоећїй поводъ, да си узмемъ честь писати вамъ, вы бы упователно, изъ самога призрѣнїя на овай поводъ, не токмо, но и благонаклонно одобрили писанїе мое. Безсумнѣнно пакъ дароватѣете му снисхожденїе ваше по тому, што в виновникомъ истога изредныи мужъ, кумъ вашъ, а мой отмѣнный прїетель, Ново-Садскїй живописацъ, Г. Арсенїй Ѳеодоровићь.

Ткогодь чествуе паметь нашега Досїѳеа, доброжелатель ѳ нашега Сербскога Рода: и кои то вѣма чине, вѣной любови, похвалы и уваженїю у моемъ сердцу имаю мѣсто. Овай характеристїческїй Сербинъ найнепосредственїе ѳ на мене, обще свое велико, учинїо впечатлѣнїе; и зато ѳ мени, колика благодарность и желя, толика и дужность остала, крозь ово шесть година отъ нѣгова успенїя попечително истраживати, гдѣгодь што отъ нѣга найћисе може онакво, чимъ су древньїй Еллини характере свои Фїлософа умѣли сцѣлокупнити, и вселенной безъ сравненїя славно увѣковѣчити. Судите, Предрагїй Господине! нисамь ли я сасвимъ пристрасно высокопочитатель вашъ, и могу ли я не писати вама, дознавшїй, да *вы у стакленомъ орману сохранявате везану собственноручну вдну Досїѣееву книгу*, коликъ малый часословацъ, ситно преситно писану, содержећу разне стїхе, и разне проповѣди, кои ѳ онъ у Далмацїи негда у церквама проповѣдао.

Но, благо мени! я самь у томъ прїобрѣтенїю већь и успѣо! и писмо бы ово мое, управъ, морало съ самога почетка быти токмо благодарствено. Ибо, Учтивѣйшїи Господине! Вы, по рѣчи Г. кума вашега къ мени отъ 26-га Юнїя р. изъ Великог Бечкерека, нѣму обећаете, да ћете чрезъ добра дїака до зданъ мѣсецъ дана ту книжицу дати лѣпо и точно преписати, и *мени послати!*... Но чему, мени друго не остае, развѣ, совѣту Прїетеля слѣдующи, съ признателностїю за обећанье ваше, васъ къ тога скорїему извершенїю умилято понудити; и савыше молити, да бысте ми заедно и добрый случай изволили открыти, коимъ сте первенчади те Просвѣтителя Сербскога постали стяжателѣмъ и тихимъ до сада хранителѣмъ.

У таквога благоволенїя вашега сладостномъ ожиданїю, съ чувствованїями высокопочитателне преданности и любови, пребываюћи, всамь

У Млѣткама 26-га Юлїя р. 1817.

Вашъ нижайшїй слуга
Павелъ Соларићь.

[Споља:] All' Ornat-mo Sig-re Pad-ne mio Colend-mo
Il Signore Michele Vitkovich, Fiscale.
a Pest.
in Ungheria.

[Ориг. у Н. Библ. бр. 8]

П. СОЛАРИЋ — АРС. ТОДОРОВИЋУ

Копія писма г-на Павла Соларича из Рима къ Арсенїю Ѳеѡдоровичꙋ, живописцꙋ.

Предрагїй господине Арсо Ѳеѡдоровићꙋ, здравствꙋйте ми!

Писма моя из Трїеста и из Млѣтака, надам' се да ћете быти полꙋчили исправно, и слѣдователно не зачꙋдите се, да вамъ ово пишемъ из Рима. Мало вамъ могꙋ писати, еръ ћꙋ овде за мало бавити се; а ово є, с' древностима своима и са до данасъ еднако производимыма дѣли лѣпи хꙋдожества, права неизчерпома пꙋчина. Ахъ! На колико мѣста, ѡбылазећи споменике и свакояке рѣдкости по Римꙋ, помышлямъ на васъ, милый г. Арсо! На трꙋдолюбиве дрꙋге снародне наше хꙋдожнике, мꙋза любителѣ, и на све наше посвемѣстне Серблѣ! Из' свїю питомы и дивїи неки земаля находи се овде мꙋдролюбиви пꙋтника, и красны знаня ученика; само ѿ нашегѡ народа не има никога! — Сви градови, вѣрꙋйте ми, ако сꙋ и претекли величиномъ, гдѣкой, Римъ, есꙋ каѡ сынови прама отцꙋ, кои могꙋ тѣлесиномъ ѿ отца и већїй быти јѡще у незрѣломъ возрастꙋ! У Римꙋ бы валяло годинꙋ дана, с' доволнымъ знанѣмъ, внимателно и трꙋдолюбиво стаяти, за видѣти и познати све, що естъ и быва у нѣмъ. Ѡ ученїи и богатїи Сербли! Не гньите до вѣка вашега у маглы ваше немарливе плотске ситости: та и дꙋхъ докле тѣло питате, треба питати; и бꙋдꙋћи да є дꙋхꙋ нашемꙋ выше негѡ плоти потребно, старайте се, кадъ можете и за нѣговꙋ болю пажитъ, кою заисто, не каѡ тѣлꙋ на свакомъ мѣстꙋ, но само у видѣнїю и познанїю пространногъ божіегъ створеня, и многоразны човечески дѣла и устроенія, найћи естъ могꙋће.

Како самъ вамъ писаѡ из' Млѣтака, пойћи ћꙋ ѡдавле у Неаполъ, и заедно с' моимъ спꙋтникомъ, г. графомъ Фридерикомъ Гилфордомъ, п'еромъ англїйскимъ, ѡтонꙋдъ на фрегати едной англїйской ѿпловити у острове Іѡнске. Из' овїи у Априлꙋ допловићемо у Млѣтке и у Тріестъ. Тада ћꙋ вамъ писати, хоћемо ли управо, или преко Бꙋдима, у Бечъ. Послѣ є пꙋтъ нашъ преко Пол'ске, на Кїевъ, у Москвꙋ, и у Петерсбꙋргъ. На есенъ у Берлинъ, ѡкꙋда не знамъ јѡще хоћꙋ ли ктомꙋ, и

и заедно до Париза и до Лондона. Боже намъ дай здравіе! Предрагіи г. Арсо! Колико ћемо се имати ш чемъ послѣ разговарати! А желимъ вамъ дойћи у госте, вама и јшще гдѣкомъ, кое вы познаете. Да мой лордъ има намѣреніе, на пролеће 1819, шсобито пѫтешествїе кроз Мађарскѫ до у Молдавію предѫзети! Ако то бѫде, надайте намъ се у Новомъ Садѫ, у Карловци, и у Земѫнѫ. —

Една ми е брига, да Мезимацъ г. Досиѳея лѣпо, како и желимъ, изыђе нашимъ С'рблѣмъ на свѣтъ; но шслоніш самъ се на нешбориме мое столпе, у Млѣткама, у Тріестѫ, у Карлштадтѫ, у Н. Садѫ, у Земѫнѫ и у Пещи. Твердо се надамъ да ми у то име неће дати постыдити се.

Господине Арсо! И ово писмо разѫмѣвамъ написано равно и нашемѫ предрагомъ господинѫ Мїхаилѫ Витковићѫ, коега ми братски и срдечно поздравите и загрлите. Прочитайте га подобно и дрѫгимъ моимъ познатим вамъ пріятелѣмъ и бл-говолителѣмъ. Писати имъ по нашсобито не имамъ кадъ, умѣтће ми шпростити, и дѫжни сѫ каш пріятели. — Прїе моега полазка из Млѣтака смысліш самъ быш да пишемъ како се Ѿмакнемъ Ѿонѫдъ, с' пѫта ш моем пѫтешествїю ѳ. высокопревос. нашемѫ Г. Митрополитѫ, и јшще гдѣкоемѫ моемѫ доброхотѫ; но и полазакъ мой и све мое пѫтованѣ до Рима бы таково, да не могохъ свободна улѫчити часа. Гледаћѫ да накнадимъ за то двоиномъ. Ако вы слѫчаемъ међѫтимъ поклоните се гдѣ ѳ. высокопревосходителствѫ, цѣлѫите мѫ и Ѿ мое стране десницѫ, и кажите Ѿкѫда.

И васъ грлимъ и поздравлямъ сердечно. Мой сердечній поздравъ и вашои г. сѫпрѫги, и свима любезнимъ пріятелѣмъ моимъ, тѫ у Н. Садѫ и дрѫгдѣ. Пребывамъ

У Римѫ 10/22-гъ Ианваріа 1818.

вашъ искреннѣйшїй

Пав. Соларићъ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 685]

П. СОЛАРИЋ — ЈОВАНУ ДИМИЋУ

Предрагїй Уjче,
Здравствѣите ми!

С' первомъ поштомъ по пришествію моемѣ у Римъ, писао самъ вамъ, како сам се састао с' моимъ лордом' графом' Гилфордомъ, и како ме є лепо дочекао. Лѣпо све слѣдѣе, и лѣпо че ако Бог' да све до конца нашега сдрѣженія слѣдовати. Изютра кад' пріе, кад' послѣ рѣчка, читамо славенски и рѣскїй. Затимъ до обѣда, или пѣшице, или (ако е подалеко ичїй) на колесници идемо — мене ради, єръ є Милордъ више пѣти біо у Римѣ, и све видѣо — те прегледамо овѣ пѣчинѣ древни и нови, одъ 4.000 година низ' бердо до данасъ, споменика свакога хѣдожества и вѣжества, исполинскога величія и общега ничтожества человѣческога. Зашто у овомъ смотренію, Римѣ не има дрѣгога верстна града на бѣлом' свѣтѣ. И за ово єдино видѣніе, и не ѣміем' опредѣлити какова би и колика могла дати се пристоина цѣна. Милордъ дрѣгда обѣдѣе позванъ у кога отъ первенствена овдѣшнѣ или стране г-де. И тада сам' дома с' сином' милордова адютанта бившегъ и умершегъ на островѣ Цейланѣ, пакъ берже-болѣ у шетню, а то естъ за мене у несравнимо позорище и училище. Кадъ смо сви заедно, поготовѣ сваки пѣтъ имамо гостїй, знатни Англичана, лордова и разни чиновника, како и отъмѣни Римляня и ини страни. Навечеръ у ѳеатрална игрища; но ова свершише се овде с' месоѳедями, коима такоѣе ни у каквомъ дрѣгомъ градѣ не има без'порно подобни. Овде є богъ Бакѣсъ свое храмове имао и своя на гласѣ торжества илити бакханале, т. є. данасъ месоеде, кое сѣ за то и сада полѣ бакханалне. Но доста, о овомъ сгодніе чемо се, ако Богъ да, о томъ и о осталомъ устмено разговорити, чега свега описанію не би ни началномъ бѣквом' било наидѣже што може бити писмо. Бѣдѣчи да корабли от' Јонски Острова мораю у млетачноїй контѣмацїй по 6 седмица обстоявати, ми нечемо у Јонію, ни у Неаполъ, гдѣ смо намѣравали навезти се за онамо. За ту мі є незгодѣ жао. — С' почеткомъ Марца вратичемо се одавле преко Флоренціе у Млѣтке, гдѣ чемо од половине истога до половине Априла бавити се. По томъ идѣчи к' Бечѣ на Тріестъ, Риекѣ, Ва-

раждин', Бѣдим' и Пожѣн', иматчѣ радостъ и сладостъ како васъ, ујаче! са свима тѣ рођенима моима, тако и многе миле мое загерлити пријателѣ, от' коихъ онима, коим' вамъ бѣде нарѣчено, саобщите с' моим' имъ сердечним' поздравом' овај гласъ. Милорд' ме увѣрава, встлимѣ не бѣде важне какве препоне, да намѣрава, позиваючи мене опетъ за спѣтника, окончати бѣдѣчѣ зимѣ овдѣ, у Неаполю и у Јонїй, пакъ на пролѣче 1819. преко Хорватске, почевши од Церне Горе и про: по редѣ путовати, по свои Маћарскои, Славонїи, Сремѣ, Ерделю, Влашкои и Молдавїй. — Све ми любезно поздравите, наипаче рођіяка Михаила и Г. нѣгове сѣпрѣге, селке Цае с' дѣчицомъ не заборавите, и ви здравствѣите вашемѣ бл-годарномѣ нетіакѣ.

У Римѣ 9-г Фебрѣ. 1818.

Пав. Соларичѣ.

Видѣо самъ два пѣта папѣ. Особитимъ слѣчаемъ 29-а Јанѣ. р. ситъ сам га се нагледао и наслѣшао цѣлъ часъ времена ходаючи около и близѣ нѣга, међѣ пратиоци мѣ, по свои в'нѣтрености Сиротинскогъ вдногъ заведенія. Цѣливали сѣ мѣ и свезани на ципели крстъ. —

Ђ. Ш. Предраги Уяче! По заклѣченію писма ево стиже из' Јоніе отъ главнога гѣбернатора однѣшнегъ Англїскогъ г. Маитланда велика посланица Милордѣ Гилфордѣ, по коијоїй на сваки начинъ да би дошао у Јонію, да че начи у Неаполю посланѣ мѣ за превоз' фрегатѣ, и да че га иста фрегата послѣ и до Млѣтака отвезти, на наикраче возможно контѣмаціе време, за кое че Маитландъ нарочно Млѣтачкомѣ писати правителствѣ. Полазимо дакле у добри часъ 12-га рано в' пѣтъ Неаполя, Милордъ, ја и слѣга вданъ Швајцеръ, кои уміе и кѣвати, на колесницїй Милордови с' поштанскима кон'ма. Тако чемо и од' Триеста тамо далѣ, откѣда год' бѣдем' могао писачѣ вамъ. Медіутимъ остаите ми здраво и весело, ја всамъ вашъ благодарни П. Соларичъ. Топервъ прекосѣтра 11-о полази овдѣшня пошта за Млѣтке, тако и ово писмо. 11-о Фебрѣ. р. готови смо, и сѣтра рано, ако Богъ да, полазимо. Време в овдѣ вечъ чисто пролѣтно. Опетъ здравствѣите.

[Копија у арх. С. К. Академије бр. 684]

МАТ. СТРАТИМИРОВИЋ
И
П. СОЛАРИЋ — ЦАРУ АУСТРИЈСКОМ

Sacra Imperiale Reale
ed Apostolica Maestà!

Dagli ultimi anni della Repubblica Veneta, allorquand' essa coll' accordare de' premi eccitava i suoi sudditi a formare dei Progetti per il miglioramento del suo esansto Erario, tra i tanti n' è uno che presentato a quel Governo, ne fu per la sua importanza più degli altri accolto, ma col cader precipitoso della Repubblica rimase sepolto sotto le di lei rovine.

Divenuto poscia questo Progetto di proprietà de' sottoscritti, fedelissimi e devotissimi sudditi di V. M., oriundi Mattio Stratimirovich da Castel—Nuovo delle Bocche di Cattaro, e Paolo Solarich da Belovar in Croazia, essi, siccome giammai giurata non avevano la sudditanza al cessato Governo del Regno d' Italia, gliene celarono la cognizione, sperando sempre d' arrivare ai giorni più sereni, ave riprodurlo e più utilmente per questo Stato, e più opportunamente per essi medesimi.

Ora al felicissimo rinascere delle cose Veneta, condatti da quel zelo, da cui deve ogni buon suddito essere animato per l' ingrandimento del suo Sovrano, osano essi farsi innanzi per umiliare ai piedi del Trono di V. M. questa rispettosissima loro Supplica, onde avere il permesso di scoprire il suddetto Progetto.

Tende questo a procurare all' Erario Pubblico il considerabilissimo Aumento di Cento e più Mila Ducati Veneti di Annua sicura Rendita, da derivarsi da una non mai variabile Sorgente, senza ferire le Manifatture, il Commercio, e le Arti, e senza aggravare il povero, nè il mediocre, nè il dovizioso.

Incontrando un tale Progetto, come i divotissimi sottoscritti se ne lusingano, la Sovrana approvazione, essi implorano dalla Regia Munificenza, in compenso del loro zelo patriottico, il Cinque per Cento annuo di questa nuova Rendita, per essi e per i loro succesori. Qualora poi egli non venisse ammesso, essi, se non avranno la consolazione di averne contribuito quanto

desideravano, al Pubblico Bene, avranno sempre quella d' avere, col palesarlo, adempito al dovere di buoni sudditi verso il lovo adorato Sovrano.

Venezia il 12. Dicembre 1815.

Di Vostra Maestà

№ dell' Audienza 137.

fedelissimi e divotissimi sudditi
Mattio Stratimirovich, Capitano ex-Veneto.
Paolo Solarich, Correttore della Stampe Illiriche.

[Концепат у арх. С. К. Академије бр. 645]

МАТ. СТРАТИМИРОВИЋ
И
П. СОЛАРИЋ — ГРАФУ СТАДИОНУ

A Sua Eccellenza il Conde di Stadion,
Imp. R. Ministro delle Finanze, ec. ec.

Eccellenza!

I sottoscritti furono graziati il 12. Dicembre a. s. diavere da S. M. l' *Imperatore* e *Re,* sotto il № 137., un' Audienza, in cui umiliarongli la Supplica, quì in Copia, sopra la quale l' adorato *Monarca,* con gratimento e con somma benignità, pronunciò loro: „Vi sarà data la risposta".

Spettando l' affare al Ministro di *Vostra Eccellenza,* essi affrettansi a raccomandarglielo sommessamente, pronti, anzi supplici, ad ogn' istante di scoprirglielo nel Progetto stesso che lo ragguaglia.

Senza ignorare la nullità, o talvolta la dannosa tendenza, della maggior parte de' Progetti di questa natura, i Supplicanti vanno fiduciandosi dell' approvazione del loro, quanlora e' venga da *Vostra Eccellenza* graziosamente assunto in esame. Egli non va a portare il minimo pregiudizio all' Industria, o al Commercio.

nè ad aggravare alcuna classe de' sudditi; l' esecuzione ne sarebbe estremamente facile, e l'amministrazione della sua attività costerebbe una spesa, assolutamente assai modica in proporzione dell' annua rendita che al presenta ritrarsene potrebbe sino alla somma di quasi Duccento mila Fiorini di Convenzione nelle Provincie Venete sole. La sostanza di quanto viene svelato in questo Progetto, è un certo annuale giro dell' enorme somma di più di un Milione e mezzo di Ducoti Veneti, il quale non conoscinto dal Sovrano, non Sogetto a leggi o disciplina, e per ciò abbandonato ad arrichire tanti ordini di persone, non è che di tennissima vendita per la Pubblica Cassa: ed egli è ben di pura giustizia, che quest' ultima ne abbia a risentire una qualche maggior utilità, persependone sopra tutti gli altri oggetti anche di prima necessità. Un' imposizione lievissima ed insensibile, regolata nella sorgente sola di un tala giro, garantirebbe la rendita suddetta allo Stato.

Non attendendo che i favorevoli cenni per produrre siffatto Progetfo, í sottoscritti abbandonansi, in caso della di lui approvazione, alla protezione, alla giustizia di *Vostra Eccellenza*, rignardo il compenso do loro implorato nella suddeta Supplica del 12. Dicembre.

Venezia il 12. Aprile 1816.

Di vostra Eccellenza

umilissimi ubbidientissimi servi

Mattio Stratimirovich, Capitano ex-Veneto. In Parrocchia di S. Zaccaria, Calle delle Rasse, al № Civico 4582.

Paolo Solarich, Correttore delle Stampe Illiriche. Sulla Riva degli Schiavoni, al Ponte del Sepolero, al № Civico 3900.

[Концепат у арх. С. К. Академије бр. 645]

П. СОЛАРИЋ —

Снимак

Усердїе кое Ви од часа познанства нашега мени оказуете; пріятелство, кое к' Г. Драги Ѳеодоровичъ, доброхоту моемъ, имате; почитанїе, кое Г. Досїѳеу Обрадовичу, такожде до-

брохоту и дрѣгу моему, относите; христолюбїе, кое к' единовѣрцем, и родолюбїе, кое к' единородцемъ исповѣдате; человѣколюбїе, коим све себи подобне обимлѣте — ова многострѣчна отношенїя Ваша, и висока чувствованїя и мѣдрованїя, даю мени право, с' Вами сверх едне касателне точке у Роду сербском свободно обходитисе, и с' Вами говорити на онай отворенни начин, како ни Ваш характер неће превознесенїе терпѣти, ни мой уничиженїе.

После себе и сродни свои, сваки благонарочити човек дѣжан е о общей ползи Рода своега мыслити, и по кадрости своей общеполезан бити. Ова дужност усугубляваше по мѣри народнѣ потребе, и могућства каждога човека; и стои у совѣсти.

Що мѣчитель истергне, що лицемѣрь измами, що обманщик однесе, що ласкатель излаже, и що нечаянни дрѣги случаи откину, све ово, с' оним, що човек на излишества пространне жизни иждїе, принадлежи у едну классу; сва ова лишенїя неваляю ни еднога трѣна у книги они велики рачуна, кои се руком народніом воде сверх добровольни пожертвованїя на общѣ ползу, коя сама опредѣляваю степен велики и мали, славни и худи граждана и родолюбаца. Овако може ко бити жив човек, а мертав гражданин.

Многим людма не даду коекакве страсти достигнѣти до високога степена грађанскога; многим недостатак правога вкуса. Люди, о чемѣ неймаю понятїя, не умѣду то ни желѣти.

Обаче они люди, кои и разѣм просвѣщен имаду, и нарави украшење лучщим' вкѣсом, и средства у рѣками, — такови люди стое на двоепутїю: Или едва дочекивати свако благовременство да благодѣтелствую и да се достойно прославе, или да падну у достойно презрѣніе и осужденіе в' забвеніе у Роду своем.

Имена царева, витезова, светаца, и ини велики зовоми мѣжева, остаю у историї само дотле у цѣни своей, док се може утверждавати о ньіма, да су били полезни роду человѣческом; иначе худиє и чезну у ничтожество свое. Имена, на против тога, они добродѣтелни дѣша, кое су по стази живота свога стопе свое благодѣянїями дуготерпними Родѣ своему замѣченне оставиле, иду управо као и оне у безсмертїе; и що дѣже време бива медьу поздними потомками и гробом ньіовим, то већи плетѣсе и сїятелнїи вѣнци на честну главу ньіову од похвала и благослова. И ово е едини превосходнѣйшїи живот,

коега човек може достатисе иза пепела своега на свѣту овом; дрѣго све мечтанїя су лажи и басне.

Найвећи благодѣи рода человѣча били су всегда само они, коисѣ старалисе к' правом просвѣщенїю и улюжденїю, и истином благостоянїю, свои сочеловѣка. И що в найвеличественїе, у вещи овой, вст, да благодѣи овакови могу од найнижега, како-год од найвишега отродья бити: само ако су просвѣщенни. или богати, или обое заедно.

Може, на несрећу человѣчества, случитисе, да мѣжеви, кои су опредѣлени били овакав у достоинству наравном степен замѣщавати, као красни цвѣт селни оцвѣту, по едином недостатку прилике, гди би они били могли сердца своега и ума свойства развити, и част свѣта облагополучити.

Ови рачителя сви щастливи народи имали су предье щастія к' щастїю своем. И одтуда, без свакога пророческога духа, по самом здравом умозрѣнїю, я усудьуемсе предрицати, да настои близу време, кад и наши Единородци имадѣ у сретніи вѣк ступити. Све в около нас преобразилосе новим преображеніем; зар да ми сами останемо непреображенни?

По тому наша совѣст миновати неможе да пѣт неуготовлява к' том блаженном времену, удобан, коликое у нами. Познато є, да народи, докле-год словеснога лишаваю се книжества, не могѣ прочно и надежно утвердитисе.

Но колико е за нас височайше и крайнѣ ово време, толико су противна склопиласе обстоятелства на пѣтаньі моей; наша повѣст показуе више ови злополѣчни случая за Род наш; ніе било хотѣло слоге бити ни приноможенія; упретисе валя свойски; може едном и побѣда наша бити.

У великодушїю Вашем могло би стати, да Ви с' Г. Братьом вашом потрошите више од изданія едне полезне книге серблем: наипаче како е едан од они и саном облечен, кои се относи к' образованїю далматски Сербаля, о коими прочи Сербли у смотрѣнію овом не весма напредачно питаю мнѣніе — Ваше троично великодѣшіе било би у состоянїю то и више, да и не осѣти. смоћи, а и друге к' истом соревнованію премоћи; но ово ніе, защо я вас сада доходим молити. Я сам дужник Ваш, и имао би потребу, и вечим бити. Тріестански доброхоти мои изнемогли су; а мећу отечеством моим и мном сада звече орѣжья и дымесе сраженїя.

За ємство онога, що ми узаймите, я залажем слово мое и чест мою книге мое печатанне — до 3000 лира — и печатаеме, коеће много више валяти.

Наодисе у Повѣсти прочи народа до данашнѣга дана у самом дѣлу, да у време просвѣщаваня ньіова найбогатіи и найотмѣнїи люди нисꙋ недостоилисе мало попеченїе на себе узети, да се полезна писанія и книге медьу сонародними нѣговими спѣшно и по свуда разнесу. Ово ако ко мисли да е постыдно; ніе; єр є похвално. Ми неймамо іоще ни оваки благодѣтеля, кои би то са своіом користою могли бити.

Од какое єдномꙋ од овдешни Тѵпографа пооткрило се, колико се я мꙋчим и натежем, да би що добро сонародни мои — Гречески Варвари — на своем єзикꙋ читати могли, усмотріосам у сердцꙋ нѣговом удивленїе и негодованіе, кое мене стыдом полива за Род мой.

Ви сте мене разꙋмѣли о свемꙋ; и да ме постоянїе разꙋмѣте, хотѣо сам не устменно найпре но писменно с' вами говорити. Я сам за себе задержао копію од овога писма; єр се надам, да ћете Ви то и Г. Братьи Вашой сообщити.

Ако будем обрѣо мꙋжа охотна, колико могуща, нећу тащ изићи. Здравствуите

У Венеціи 26. Аѵгꙋста 809.

Ваш нижайши слуга
П. Соларичь.

П. П. Єдно од важнѣйши дѣла, що могу Сербли имати, приближавасе к' концу под пером моим.

[Оригинал у прив. рукама].

ЋИРИЛО ЦВЕТКОВИЋ — П. СОЛАРИЋУ

Благородный и высокѡученный
Господінъ Паѵелъ,
мнѣ вселюбезнѣйшїй и особеннѡ
высокѡпочитаемый!

Хрїстосъ воскресе!

Сладчайше и почитаемѡ писанїе ваше, ѿпꙋщенное на мене 2-га прешедшегъ Марта по римскоме, полно вашыхъ

искренныхъ ко мнѣ чꙋвствованїя, коя из' благороднога сокровища сердца вашегш всегда не-пресѣчна всꙋ была, с великою радостїю и чꙋвствованїемъ читао всамъ, из' коега между прочимъ ш непремѣннымъ ревнованїами вашимъ, за ползꙋ рода нашего, за коя ѿ младихъ ногтей сте се к' томꙋ рѣшили, какш всегда и изъ перво мени послатихъ всамъ се точнш увѣдомїо.

И Господине, перво ѿ свега могꙋ вамы извѣстити да Г-нъ Єпїскопъ здраво и щастливш приспїо естъ овде у свою Столицꙋ на 22-й прешедшегъ Марта, и сꙋтри дань ваше в писмо прїймїо. Послѣ тога неколика дана непропꙋстивш упитао самъ истога поради заведенїя школскогъ, какш ће быти, и учители ѿкꙋда хоће доћи? На кое ѿговорїо ми в, да царъ хоће учителѣ послати, и министаръ да мꙋ в рекао, да сꙋ Г-нꙋ Митрополїтꙋ писали, да нађе три учителя искꙋсна, за да их овде пошалю. Некїй данъ в истый Г-нъ Єпїскопъ пошао у Задаръ, да Декрете поради истогъ заведенїя дигне, и єдногъ Индинїера доведе, за да кꙋћа се за школꙋ соверши, и найдалѣ до грядꙋщегъ Ноемврїа да се школа уведе и почне; за кое всегда хоћꙋ вамы извѣстна увѣдомленїа пошиляти.

С' овомъ приликомъ на Трїестъ шалѣмъ вамы и Смѣсице Г-на Досїѳея, спрїобщаваюћи вамъ гдѣ что се нашло, Проповѣди подъ числомъ *1-м 2-м 3-м и 4-м* нашао самъ кодъ Г-на Єпїскона нашего, кое быо в прїобрѣо с' ономъ Бꙋквицомъ что самъ вамы обзнанїо да се у нѣга нашла. Слово на Воведенїе б-цы под числом *5-м* и писмо подъ числомъ *6-м* нашао самъ кодъ Г-на Пароха задарскогъ оца Спꙋрїдшна Милорадовића Алекїевића; не менше пакъ кодъ истога всꙋ Проповѣди на Успенїе и Рождество богородично. Предреченне Проповѣди све сꙋ копїе, а писмо из Оригинала всам я чинїо преписати. Писмо подъ числомъ 7-м у Оригиналꙋ нашао всамъ овде кодъ оца Пахомїа Бꙋсовића Дїакона здѣшне Каѳедралне Церкве; и истый Оригиналъ хтїо в кодъ себе уздержати. Подписе подъ числом 8-м и 9-м нашао самъ в' М-нстырꙋ Драговићꙋ перво на книгꙋ Толкованїе ѱалтїра, а дрꙋго на поꙋченїа С-таго Василїа; и бꙋдꙋћи да листови на коимъ ово естъ писано прилѣпленисꙋ за корице, морао сам изписати, а оно такш в у оригиналꙋ у истимъ книгама остало.

Никакш се уздержати не могꙋ, да васъ небезпокоймъ поради Басама Г-на Досїѳея, и Совѣта здравога разꙋма у Лїпсїю печатаногъ, акш в икакш могꙋће, пощо годъ быле, да ме с' нима

саставите. Акш ми вы таковѫ любовъ не учините и то ми не добїете, незнамъ кѫдъ обратити се. Дакле затомногш васъ молю и особенно препорѫчѫю, какш такоћеръ и за неколика образа истогъ Г-на Досїѳеа. Собраніе вещей и Ітїкѫ имамъ одавна.

Вашы познанницы и любытели по гласѫ васъ чѫюћи, единогласно сви васъ каш ревностногъ благодѣя свога рода вселюбезнш васъ поздравляю, и ѿ всего сердца желе вамъ здравствовати; кое и я равнымъ начиномъ творимъ, и сердечнш васъ облобизаю, и с почитанїемъ остаю

Въ Шибеницѣ 14-га Апрїллїа 1819.
(13. Маїа р.)

Вашъ Непремѣнно-искреннѣйшій
Прїателъ и слѫга
Кирїллъ Цвѣтковићъ.

П. П. Стефанъ Вѫйновићъ находящїйся у писмѫ Г. Досїѳеа подъ числомъ 6-м естъ овде у Шибеникъ мой любимецъ, такш и Г. Матѳа Стратимировића.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 1424]

КНЕЗ МИЛОШ — Ј. КОПИТАРУ

Копія писма къ Г. библїотекару Вартоломею Копытару у Бечу.

У Топчидеру 28. Юлія 1832.

Име В. Б. чувено є у србскомъ роду толико, да га свакїй Србинъ, тако и я, добро познаемо; особито су ми Давидовићъ и Вукъ млого о Вама говорили, и више пута поздравлѣ Ваше изручивали. То ми дае поводъ мислити, да сте вы усрдни и ревносни къ србству и надати се, да нећете молбу Србима презрѣти, кои се къ Вама съ овимъ писмомъ обраћа.

Я самъ радъ изрѣзати за себе фамиліярный грбъ, и дознао самъ да бы найболѣ было узети образацъ къ томе одъ други грбова важны фамилія, за кое самъ чуо, да су у Бечу у чешкой канцеларіи могу добити. Зато и долазимъ молити Васъ учтивѣйше, да бы што пре изволили дати копирати за мене и послати ми до 20 найблагородніи и найзначительніи грбова од немачки и мађарски фамилія, кои бы исторіи нашегъ народа и обстоятелствама найсходніи были, коя су Вама одъ свію други учены мужева и наши и иностранны найболѣ познана. Изволите къ томе додати и Ваше мнѣніе, кои бы одъ грбова речены найсходніи био за мене. Што буде трошка на то, я ћу драговольно и съ благодарношћу признати Вамъ или преко Г. Куртія или Г. Тирке у Бечу.

[Концепат у Државном Архиву]

АРСЕНИЈЕ ТОДОРОВИЋ — ЈОВ. ВИТКОВИЋУ

Преч-тный и Бл-говѣйнїй Г-дине,
мнѣже высокопочитаемій Г-дине кѹме!

По ѿдавно слы́шаюћи ѿ вашей Преч-тности да сте у Бѹдимѣ Парохомъ, и како изряднѡ въ цркви Бѹдимской проповѣдате, кое и прежде три дана ѿ нашегѡ сограђанина Г. Андрее Димића, кои слы́чайно из Беча чрезъ Бѹдим пѹтѹюћи въ цркви догодиѡ се, проповѣдъ вашѹ слы́шаѡ, и мени съ великомъ похваломъ казиваѡ, и каже, дав и два цѣла сата проповѣдъ граяла не бы мѹ се слы́шати досадилѡ. Ѡ шваковим добродѣтелемъ слы́шати, мора мени како вашемѹ кѹмѹ весма мило быти. Вчера примихъ два писма, єдно из Темишвара, дрѹгѡ из Пеще, у коима мои добри пріятели ѡявляю мени дав темпло въ цркви Бѹдимской чрезъ Билдхаѹера уже начинѣнѡ, и да е потребно да ѡ племенитомѹ ѡбществѹ бѹдимскомѹ себе препорѹчимъ. Не знамъ кто є црковни тѣторъ, и зато усѣкѹемъ се вашей преч-тности писати, и молимъ изволите ме препорѹчити племенитомѹ ѡбществѹ каш моим старим пріятелѣмъ, за темпло Бѹдимско, увѣрите да нећею болѣгъ кинстлера ѿ мене добыти, єръ ѡ заиста каш првій кинстлеръ кодъ націе наше на глась стоимъ, какѡ щое свимъ познато. Малаш самъ до

данасъ равнш 20 цркви, међꙋ коима есꙋ знамените здѣшня велика новосадска црковъ, Старо-Бечейска, Меленачка, Великосентмиклошка, Вершачка, Велика Земꙋнска, Митровачка, и садъ малам В. Бечкеречкꙋ црковъ, и ако бꙋде воля племенитогъ шбщества, и ћꙋ пріимити Малерай и златенѣ на себе, и имамъ изрядне златаре, и хоћꙋ ч-тно послꙋжити, что се пакъ живописанія тиче, заиста може племенито шбщество увѣрено быти, да ћꙋ на нішвомъ темплꙋ у таковой славной вароши, све мое прилѣжаніе и вѣжество положити, за учинити и себи ч-ть и племенитом шбществꙋ удовлѣтвореніе. Поздравите ми и высокоученогъ г-дина кꙋма а вашегш срдечногъ брата, г-дина Михаила Витковића, фишкала конзисторіалногъ, кои ме добро познае, и некъ ме милостиво племенитомꙋ шбществꙋ препорꙋчи, мислимъ да не бы тщетно было, кадъ бы сꙋ и кодъ егш прешс-щенства г-дина еп-кпа за мене добрꙋ речъ проговорили. Еданъ ѿ здѣшніи мои пріятеля совѣтоваш ме да бы самъ Егш Ексцеленцію Г-дина Митрополита молiш да ме препорꙋче, но не могꙋ досаћивати за таквꙋ стваръ онаковомꙋ великомꙋ магнатꙋ, но приложићꙋ вамъ здѣ еднꙋ копію собственнорꙋчногъ писма Егш Ексц. що сꙋ ми писали кадъ се егш сыновица госпожа ѿ Стратимиро. рождена ѿ Текелiи у нещастномъ роћаю преставила; и из сожалѣнія сочиніш самъ сирѣчъ изрисоваш самъ *Epitaphium* на коемъ Сатꙋрнꙋсъ, разни Гьенiꙋси, и ея шбразъ изшбразиш самъ и послаш. Ваша преч-тностъ можете тꙋ копію писма шбществꙋ показати, из кое можедꙋ выдити у каквой милости, чрезъ мой кꙋнстъ, кодъ Егш Ексцеленціе есамъ. Кажите племенитомꙋ шбществꙋ некъ изволꙋ съ нашимъ Г-диномъ Сенаторомъ Ефѳиміемъ Iшановичем кои тамо за дꙋго време бавити бꙋде, састати се и ш мени разговорити се. И ако бы моя срећя была да погодимъ темпло Бꙋдимско, бы и моя Ката, ваша кꙋма у Бꙋдимъ дошла, и тада бы смо се очима видили и любко поздравили. Препорꙋчꙋюћи себе въ любовъ и со всякимъ высокопочитаніемъ есамъ вашея преч-тности

У Н. Садꙋ 10-гь Априла по наш. 816.

слꙋга покорній
Арсеній Ѳешдоровичъ
живописецъ, и членъ комꙋнитета
Н. Садскогъ.

[Ориг. у Нар. Библиотеци бр. 20]

АРС. ТОДОРОВИЋ — МИХ. ВИТКОВИЋ — П. СОЛАРИЋ

1.

Высокоученнїй и Высокопочитаемїи Г-дине Кѹме,
Здравствѹйте!

Ѿ срца желимъ да ово мое писанїе васъ у добромъ и бл-гополѹчномъ здравїю застане. Що се насъ тиче мы смо бл-годареніе Б-гѹ здрави, и ѿ с' моішмъ Катшмъ, вашомъ кѹмомъ васъ всеѹсердно поздравлямо. По пришествію моемъ изъ Пеще, абіе писахъ у Венецію и радостнѹ вѣстъ Г-нѹ Соларичѹ шбявихъ, да самъ срећѹ имаш при вами быти, и собственноручнѹ Г. Досиѳеевѹ книгѹ, кою сте ми любко показали, видити; и да сте с' бл-городнимъ срцемъ и вашом природном добротомъ, дати преписати шбѣщали, и да ћете нѣму с' бл-говолѣніемъ послати. Онъ пакъ написа вамъ єдно писмо и посла къ мени да га вамъ шправимъ, кое ми и приликѹ дае и дрзновеніе, вами како моемѹ высокопочитателнѣйшемѹ Г-нѹ кѹмѹ писати, всепокорнѣйше молећи васъ, да бисте ваше бл-городно шбѣщеніе, на радостъ цѣломѹ С'рбскомѹ народѹ, что скоріе исполнили. Ѿ самъ овіи дана у числѹ 23 оригинална писма Досиѳееева чисто преписаш, и данасъ у Венецію реченомъ Г-нѹ Соларичѹ пошалѣмъ. Ѿ коихъ два овде преписѹемъ, єдно ш Егш Ексцеленціи Г-динѹ митрополитѹ весма важно, и витѣйственно, дрѹго Г-динѹ Кости на бл-городнѣйшїй начинъ шаливо писмо, и вамъ пошалѣмъ. Еще єдно шсобито шаливо къ Ігѹмнѹ у В. Реметѹ писмо, с' коимъ се може човекъ бл-городно и невинно развеселити. Уфамъ се да ћете их с' бл-говолѣніемъ примити. Мећѹ нѣговим писмама има єдно къ живописцѹ Карловачкомѹ Марта 9-гш 811-гъ сирѣчъ 20 дана преће с'мрти свое, писано, кое показѹе аки бы см'ртъ предчѹвствоваш, изражава се овако: „Несити смо у нашимъ желаніямъ, и догодъ јшще що желимо, недостае намъ. Дневи се и године поукрадѹю, тѣло изнемаже, а дѹша бы јшще нешто хотѣла". Сва писма нѣгова есѹ лѣпа и красна радостно самъ се потрѹдіш и преписаш, желећи що скоріе, вкупѣ с' тимъ списаніямъ коя сѹ у васъ, щампане да видимъ. Поздравляюћи

васъ, препорꙋчꙋюћи себе, въ любовъ, и со великимъ высокопочитаніемъ пребываю

У В. Бечкерекꙋ 15-гѡ Авг. 817.

Вашъ слꙋга и кꙋмъ
Арсеній Ѳеѡдоровичъ
живописецъ Н.-Садскій.

Преч-тномъ Г-динꙋ парохꙋ, моемꙋ кꙋмꙋ вашемꙋ братꙋ, мое нижайше поздравленіе.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 685]

2.

Сладкій и драгій куме!

Оштроумни на овомъ свету искусителѣи веле, и за главни начатокъ держе: да великихъ прошеніе есть заповѣсть. Я пакъ напротивъ овога держимъ то, да кадъ нашъ любезни што отъ насъ иште, нѣгово исканіе есть нами заповѣсть такова, кою не обдержати без увреждeнія Братства заиста неможемо. Како убо я да не исполнимъ оно, што самь вамъ при вашемъ у Пешти бытію, обѣщао? Хоћу куме, Бога ми хоћу, и морамъ, ербо и ваше писмо с' писмама Досиѳеа союжено навалило на ме, да извршимъ на общу сербскога рода ползу представлѣна от васъ, и отъ Господина Соларича конецъ. И да досведочимъ дѣломъ, колико важи преда мномъ ваше пріятелство, и ваша о книжеству сербскомъ неусипна охотность, нећу книгу Досиѳееву преписати, него управъ оригиналъ послаћу вами, да по извѣстной прилицы Господину Соларичу пошлѣте. И за овай даръ ништъ ино не желимъ, развѣ оно, што е мойой души главнѣйше наслажденіе, да се у изданію Досиѳеовихъ дѣлахъ име мое као подарителя постави. Ово ће мени быти безцѣнно награжденіе, и сведочанство вашегъ и Господина Соларича к' мени братства.

Писмо на Го. Соларича овде приключуемъ, изволте упутити, да му к' руцы доће. Я пакъ жельно ожидаваюћи ваше у Будимъ пришествіе, да васъ могу братски загрлити, и у

вашемъ братолюбномъ и уч[ено] искусномъ дружству мою к' Сербскомъ книжеству возобновити волю, точнимъ усердіем остаемъ.

[после 15, VIII, 1817.]

[Концепат у Н. Библиотеци бр. 10]

3.

Дражайшій Господине и Брате!
Соларићу

Ваше всепочитаемое чрезъ могъ кума и Брата Г. Арсенія Ѳеодоровича оправлѣно писмо пріимивши, великомъ радостыю с' честію, с' коймъ ваше име оддавна цѣнимъ, есамъ прочитао.

Толико сте вы, и ваше у изданію безсмертногъ мужа Досиѳеа Обрадовича списаніахъ тру[д]олюбіе и настояніе кодъ сербског рода заслужили Высокопочитаніе, и у момъ сердцу любовъ, да мое обѣщаніе Брату момъ Арси Ѳеодоровичу заданно у толико выше сада хитимъ исполнити, да не у препису него у самимъ оригиналу дѣлце Досиѳеово, досадъ мале бібліоѳеке мое дику вашему братс[т]ву у даръ подносимъ; нека се сохранява и ово тамо, гди прочіи собственописи Досиѳеови стое.

И за овай даръ просимъ взаимни отъ васъ даръ, да у изданію овогъ дѣлца име мое опоменете. Радъ самъ и настоимъ, да и име мое кодъ сербскогъ рода у споменку, кадъ ме неће быти, остае. Ово жели душа моя, а и отъ вашегъ братства безсумнѣно ожидава.

На вопросъ пакъ вашъ, како самъ Досиѳеовогъ первенца постао снабдѣтелъ, отвѣствуемъ, да самъ из руку, небрежљивихъ придобіо сіе сокровище на тай конецъ да роду момъ у цѣлности сохранимъ.

Радуюћи се убо, да чрезъ предрагогъ Досиѳеа нашегъ добіо с'частіе с' вашимъ братствомъ упознати се, и желећи, да кад нисамъ благополучан быо великогъ Досиѳеа лично видети и загерлити, васъ као любезнѣйшегъ нѣгова питомца, и спомена нѣговогъ пространителя видети и обгерлити сретан будемъ, точнѣйшимъ высокопочит.

[после 15, VIII, 1817.]

[Концепат у Н. Библиотеци бр. 11]

4.

Г-динȣ Михаилȣ Витковичȣ у Пещȣ.

Высокоученнїй и Высокопочитателнѣйшїй Г-дине Кȣме!

Данъ 24-тый Октом. р. сегѡ лѣта, есть ми данъ радости и веселія, коегъ вы, предрагый и пресладкїи Г-дине кȣме, с' вашимъ неѡписаннимъ великодȣшіемъ мени толъ нечаяннѡ проузроковасте. Книгȣ собственорȣчнȣ Досіѳеевȣ управъ у орігіналȣ, дѣло, велимъ, безсмертнога нашегъ Србскогъ Сократа, кое вы управъ по достоинствȣ всегда цѣнити и высокопочитати знате, и каѡ нѣко изящно сокровище и дикȣ Біблішѳеке ваше, дȣгѡ време чȣвасте и хранисте, ѡбаче любовію къ С'рбскомъ своемъ Родȣ, къ мени и къ Г-нȣ Соларичȣ, пораженъ, внезапȣ того сокровища себе лишисте, и Г-нȣ Соларичȣ чрезъ мене ѡдаровасте. Преч-тнѣйшїй Г-нъ Іѡанъ Іѡановичъ В. Кикинд. Протопресв. естъ быѡ, кои е ѿ реченогъ адвоката приміѡ, и самъ у персони сѣмо у Комлошъ (гдѣ садъ црквȣ пишем) мене посѣтіѡ, и мени принесаѡ; ꙗ пакъ брже дрешȣћи, а све пипамъ, и корице ѡпипамъ и напипамъ, и у пріятнѣйшей сметни, у веселомъ д'рктаню, с' радостнимъ восторгомъ воскликнемъ — Орігіналъ! Тай данъ есамъ совершено весеѡ быѡ, и моегъ пріятеля, Г-дина протȣ, Б-га ми частіѡ самъ; захваліѡ самъ мȣ и бл-годаріѡ. Абіе потомъ 27-гъ Окт. р. немедлено есамъ Г-динȣ Соларичȣ с' вазданъ дȣгачкимъ писмомъ вкȣпѣ и с' вашим радостнȣ вѣстъ ѡбꙗвіѡ, и 21-гъ Ноем. р. быће мȣ данъ радости и веселія.

Предрагіи Г-дине кȣме, що сте токмо (реченȣ книгȣ) на мене управили заслȣжили сте кодъ мене не само да вамъ кадъ и кадъ кое Досиѳеево препишем и пошалѣмъ писмо, како и сада чиним. Но еще како сам у корице книге Досиѳееве погледаѡ, у срцȣ самъ моемъ намѣріѡ и садъ вамъ ѡвде писмено кажемъ и ѡбѣщавамъ лѣпо портре Досіѳеево, управъ из орігинала (1791-гъ у Бечȣ изѡбраженогъ) коегъ сам из Франѣва ѿ фамиліе Чокрляна изискаѡ, изпросіѡ и издрамчіѡ, за васъ охотнѣишимъ трȣдомъ изѡбразити и вами на даръ найдалѣ до новогъ лѣта ѿовȣдъ чрезъ делижанцъ послати.

Что сте пакъ Г-нȣ Соларичȣ таковій драгоцѣнній даръ подарили и чрезъ то ѿмѣннȣ радостъ емȣ причинили, онъ ће заисто знати све то по достоинствȣ цѣнити, васъ до конца

жизни свое высокопочитати, и ваше предрагш и преч-тно име на бл-городнѣйшіи начинъ у изданію книге Досіѳееве шпоменѹти, србскомъ народѹ шбявити и вѣчитимъ учинити, ш коем самъ и Г. Соларичѹ вељъ силним израженіемъ писаш и препорѹчіш. — Ово ваше с' реченом книгомъ великодѹшіе естъ мени како що ће и Г-нѹ Соларичѹ у толико више пріятніе быти, у колико смо цѣлогъ прешедшегъ лѣта на сѹровогъ Г-на директора Григ. Шбрадовича страшно налепили и шграисали были. Г-нъ Соларичъ пређе два лѣта швно молиш и искаш Тестаментъ Досіѳ. у кога бы се нашаш да изволи дати да се у послѣдной нащампа книги. И се сетимъ да ми ѳ самъ реч директ. казаш, да ѳ у Бешградѹ быш, и ништа дрѹго негш Тестаментъ добіш. Г. Пауковичъ из Земѹна сведочи да ѳ у истогъ директ. (прешедши из Бешграда) у рѹци видіш; Г-нъ Фенечкіи проигѹманъ пише ми, да ѳ по тестаментѹ Г-динъ Григ. Шбрадовичъ у Бешградѹ 100 дѹката каш сыновацъ полѹчіш, к томѹ еще бѹдѹћи ѳ тада директоръ дѣиствителніи быш, полѹчи (по тестаментѹ) 200 дѹката, да се у мѣстѹ рожденія матере Досіѳееве школа возстанови, и *Кѹћина Школа* нарече; шбаче каже да ѳ реченіи директ. и тіи 200 дѹката штрѹцаш, и зато не да тестаментъ. — — Г. Соларичъ мѹ ѳ писаш, и ы, и Г. Пауковићъ, шбаче сви смо рѹжніи ѿ рѹжніегъ ѿвѣте прінмили — виче, псѹе и грди, и ѿриче, и каже да Досіѳей ніе никаковіи тестамент правіш, и да онъ ш томъ ништа не зна. Имали смо много посла и белая, и нисмо се ништа помогли. За то писаш самъ пређе м-цъ дана Г-нѹ Соларичѹ, да пише Г-нѹ Стоиковичѹ у Россію, и онъ бывшим бешградскимъ поглаваромъ Недоби — et. et. ибо они сѹ све важне ствари ѿ кои имали бы хесапъ давати с' собомъ из Бешграда изнели; еда бысмо се на таковіи начинъ у призрѣнію тестамента помоћи могли. Г-динъ Соларичъ мысліш да речен. директора, ѳгш высокобл-городію Г-нѹ Несторовичѹ тѹжи — — Въ прочемъ ѿ мене и мое сѹпрѹге, ваше кѹме, вамъ всеусердно поздравлѣніе возсилаемо, препорѹчѹюћи себе въ ваш любовъ и бл-гонаклонѣніе, и с' ѿмѣнимъ высокопочитаніемъ пребываю

У Банатском Комлошѹ Ноем. 8. р. 817.

Вашъ слѹга покорніи
Арсеній Ѳешдоровичъ
живописецъ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 685]

5.

Высокоученїй, Высоко[по]читаемїй, предрагый и пресладкїй Г-дине Кѹме!

Ево по шбѣщанію моемъ шбразъ бл-женопочившегъ нашегъ просвѣтителя Г-дина Досїѳеа вамъ пошилѣмъ. Изволите абіе чрезъ тишлѣра еданъ блинд'рамъ, по здѣ приложеной мѣри, кои 30 х. кощати бѹде, начинити дати, и шбразъ на нѣга лѣпо поставити. Ючеръ примїш самъ изъ Карлщата ѿ Г. Јшана Димића извѣстіе, да ѥ Г-динъ Соларичъ за онимъ графомъ из' Флоренца 13-ог Іанѹара р. у Римъ штишаш, а щаће далѣ быти то ће ми по томъ ѕвити. Писаш самъ вамъ 27-гш Октомъ по наш. и додаш сам нѣколико писама Досїѳеевихъ. Равнѣ и 17-ог Іанѹара р. Послаш самъ вамъ писмо Г-дина Соларича, и такоѣеръ нѣколико писма Досіѳ. како и сада едно къ Г-нѹ Соларичѹ писано, дрѹгш Г-нѹ Еп-кпѹ Шакабенти, у коемѹ видиѣете прекрасно понятіе Есѳетике, нашегш народа характеристикѹ, и Г-динѹ Еп-кпѹ преѹзвышенїй совѣтъ.

Писмо едно ѿ нѣкоегъ младиѣя кои се къ мени препорѹчѹе да при маланю Бѹдимске [ц]ркве кодъ мене бѹде, есамъ примїш, у коемѹ писмѹ и Г-динъ преч-тный Кѹмъ, парохъ Бѹдимскїи есть мени нѣколико врсти написаш; кадъ се с' нимъ састанете, ѿ мене и мое Кате усерднѣйше поздравлѣнѣ изрѹчните молимъ. Шжидаваѣѹ ѿ васъ ѿвѣтъ, есте ли све примили, що самъ вамъ до садъ послаш, препорѹчѹюћи себе въ любовъ, и с' высокопочитаніемъ пребываю

У Банатском' Комлошѹ
13-ог Ферф. р. 818.

вашъ слѹга покорнїй и кѹмъ
Арсеній Ѳешдоровичъ
живописецъ.

[Споља:] Высокоученомѹ Г-динѹ
Михаилѹ Витковиѣѹ
у *Пешти.*

[Напомена другом руком:] Чувай твое здравлѣ; пиши често,
то те моли твоја мати Анка. — Слатки сине,
што год Савета вели, то ти моје срце жели.
твоја мати Анка.

[Ориг. у Н. Библиотеци бр. 9]

6.

Г-дину Міхаилу Витковићу

Высокоученный и Высокопочитаемїй
Г-дине Кѹме!

Ваше предрагш и полезно ѿ 22-гъ Ферф. р. писмо исправно самъ приміш; после тогъ и из' Рима ѿ Г-дина Соларича, кое по желаню нѣговоме преписахъ и вамъ пошилѣм. Време ми не дозволява више писати, но токмо у призрѣнїю Мѣзимца морамъ нѣчто говорити, ибо ваше ш нѣмъ рѣчи у нѣкаквѹ бригѹ поставиле сѹ ме. Г. Соларичъ шслоніш є речено дѣло на Г. Мїхаила Ішанновича аки главногъ собирателя; на своегъ уяка у Карлщадтѹ Ішана Димича; на Г. Захаріича у Н. Садѹ и на мене; на Г. Паѵковича у Земѹнѹ, и на Г. Драгѹ Ѳешдоровића у Тріестѹ; и реченнїй Г. Драга Ѳешдоровичъ шбѣщаш є тв'рдо, да естъ ли бы недостала пренѹмерація, онъ готовъ накнадити и доплатити. К томѹ еще из Новогъ Сада до 60 пренумеранта, из протопресвутерата В.-Кикиндскогъ 62; из Н. Сада до 60; из Сеня, Сиска и Карлщадта 41; из Црне Горе и Венеціе 26; из Тріеста 50; из Далмаціе шчекиваше Г. Ішанъ Димићъ до 30; из Земѹна непознато ми е колико е Г. Паѵковићъ совокѹпіш; изволите прорачѹнати колико то износи, пакъ бѹдите тако добри, и пріимите вмѣсто мене тай налогъ; узмите себи време и ѿидите Г. Михаила Ішановичѹ, испытайте и извидите тѹ стваръ, и ако що недостае, абіе некъ пише Г. Михаилъ Ішанновичъ у Тріестъ Г. Драги Ѳешдоровићѹ, онъ ће дополнити, и слѣдователно, защо да се книга задржава? Испытайте по що е книга погоѣена, све то вы, предрагый господине кѹме, найлакше и найлепше учинити можете, и Г-нѹ Соларичѹ и Србскомъ Народѹ повол'но учиниѣете, и поспѣшите, еда бы що скоріе книга многожелаема на свѣтъ изышла. Препорѹчѹюћи себе въ вашѹ любовъ, и со всякимъ высокопочитаніемъ пребываю

У Б. Комлошѹ 17-гш Марта р. 818.

вашъ покорнѣйшій слѹга и кѹмъ
Арсеній Ѳешдоровичъ.

P. S. Шставићѣ за дрѣгіи пѣтъ јшще кое писмо Г. Досіѳеево преписати и вамъ послати, еръ садъ не имамъ времена.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 685]

МАГАРАШЕВИЋ — ЈОС. МИЛОВУКУ

У Н. Саду 25. Марта 826.

Любезный Пріятелю!

Ономадашньомъ поштомъ яви вамъ, да самь Рукопись II. част. 1826. по едномъ Пирошанину послао, обѣћаваюћи таки првомъ поштомъ явити вамъ, како стварь съ Каулиціомъ стои. Ево моѭ рѣчь обдержаваюћи, кажемъ вамъ, да самъ се съ Каулиціомъ о свему разговоріо. Онъ друге част. 1825. нема, зато I. и III. онако малу цѣну полаже. Онъ изъ Темишвара нема Пренумеранта, хотя да вамъ е Тіролъ явіо, да е нѣму новце послао. Онъ пріимлѣне новце све наеданпутъ положити неможе, већь каже да ће своима Пренумерантима купити и послати. То е све, што ми е казао. И да е тако, о томъ самь и самъ са свимъ увѣранъ. —

Првомъ приликомъ послаћу вамъ заоставше у хитости додатке. Но поштѣ нисамь хотѣо, ерь бы скупо было. —

Поздравляюћи све любезно, и являюћи вамъ, да су и овдѣ сви, *сви* здрави, остаемъ

вашъ пріятель
Магарашевић.

[Споља:] Нови Сад 25/28. Марта 1826.
Георг Magaraschevits.

Herrn
Herrn Joseph v. Milovuk
Handelsmann
M. S. zu Pesth.

[Оригинал био у Илије Огњановића, преписао пок. Ђ. Ђорђевић]

[ПЕТАР МАТИЋ — Ђ. МАГАРАШЕВИЋУ?]

У Бечу 1. Юлія 1823.

Любезныи Брате!

Пре него што Вамъ о кньизи Вашой што напишемъ, допустите ми, да Вамъ се найпре млого и на млоге потужимъ. Но знайте, да сте и Вы єданъ одъ они, на кое оћу, да све стреле єда мога данасъ потегнемъ. Ово дана лютіо самъ се тако, да самъ мисліо, да ћу свиснути. Повода било є и млого и велики. Први поводъ лютости моіой дало є безобразно изясненіе єдногъ овдашнѣгъ мога знанца, кои се ніе постидіо, мени у очи казати, да є Зелићева кньига мой собствени рукотворъ, и да є само подъ Зелићевимъ именомъ изишла. Безобразногъ овогъ скота валяло би казнити явно и предъ свимъ србскимъ светомъ именомъ злобногъ сатане, безбожногъ славе и чести туђе помрачителя, подлогъ завидльивца и честне оне старине лютогъ душманина. Я незнамъ у чему є завидльива ова душа поводъ нашла, да єдъ опаке свое зависти овимъ начиномъ на насъ обоицу проспе. Заръ у томе што самъ му рукописъ мало лепше преписао, да га печатателъи лакше читати могу? Та србско га име недичило, заръ ніе имао прилика видити, да то и други чине? Ніе му злоковарни умъ примѣтіо, да є кньига далматинскимъ діялектомъ написана? Заръ ніе тамо на сіясетъ таліянски, грчки, турски, руски, француски, и Богъ зна какви речи и слогова наилазіо? Непада ли му на умъ прости онай начинъ преповеданя, кои се само у усти прости наши стараца наоди? Невидили, да му кньига, никаква избора ствари нема, него да су гола приключенія онако нагомилана, као што су се збила, безъ испита, єсу ли и нѣга достойна, и достойна, да се читаю? Па онда, кадъ би є я біо сочиніо? Две године скоро има, како є изъ руку мои изишла, а имала є у рукопису близу 100 табака. Ово све преписао самъ я за єдно лето. Заръ се дакле оволике кньиге за овако кратко време пишу, а особито у ондашнѣмъ моме станю, кадъ самъ я самъ Новине безъ Давидовића издавао, и іошть поредъ ньи у школу ишао и егзамене правіо. Ал завидльиве душе несматраю стварь изъ оне точке, изъ кое є сматрати валя, него изъ кое имъ злоба найвише раане наоди;

ако ли ѣ пакъ нигди наћи не могу, а они ѣ грабе изъ воздуха, само да имъ немила ова богиня гладна неостане, чій после ѣдъ на предмѣте нѣне безъ узрока лію. —

Други поводъ лютости моіой дала су ми два писма, у ѣдно време добівна: ѣдно мога отца, а друго Ваше. Мой ме Отацъ неблагодарнимъ синомъ назива, што му Зелићъ кньиге послао ніе. Овай се човекъ чини, као да се заклео, да ће ме дотле напаствовати, докле насъ црна земля нерастави. Я мислимъ, да ме дубльине морске прогутаю, да ме висине небеске сакрію, и тамо би ме укори нѣгови налазили, и тамо би ме напрасность нѣгова безъ икакве моѣ кривице ѣдомъ и чемеромъ ранила. А Ви опетъ за цело држите, да ѣ при деоби дерни ти кньига найвише мога масла било. Та за Бога, како то можете и помислити, а камо ли ми писати? Какве свѣдоџбине къ томе имате? Та кадъ ми Ви, іоштъ први, са заключеніяма овакима у очи трчите, шта ће радити други, мои тобоже — пріятельи, коима само ѣдна варница оскудѣва, да букну и да пріятельство своѣ у злобу преобрате. Сваки ће рећи, кадъ ѣ другомъ и трећемъ послао, зашто ніѣ и мени? Ви ми се башъ онаки чините, као што има неки, кои ми ланьске неке стихове, што су у новинама излазили, силомъ на вратъ намећу. Ни кривъ ни дужанъ морамъ лягу продрзльивости на себи да носимъ. И самога Г. Мушицкога довели исти люди до тога, да ѣ у своима Надписима и о мени нешто у смотренію томе казао. Но ево се я Вама срдачно исповедамъ, да до Новина іоштъ ніѣ ни ѣдна речица моя исподъ штампе на светъ изишла. Сваки дакле онай, кои само мисли, да самъ я досадъ ма шта добро или зло, издао, наноси вредъ чести и имену моме. Я га презиремъ — презиремъ као малодушногъ човека; ніѣ достоянъ, да самномъ за ѣданъ асталъ седне; ніѣ достоянъ, да самномъ ѣдну чашу вина попіѣ! Ако ли пакъ Г. Мушицки редове оне о мени изъ надписа свои неизбрише, него ій онако наштампа; нека зна, да ћу га првомъ приликомъ предъ судъ народньи довести. Овай нека му суди, зашто онъ туће крпе за мене пришива.

Трећи поводъ лютости моіой дало ми ѣ писмо Ѣвте Поповића изъ Трста. Овай дрвенякъ зактева одъ мене мнѣніе моѣ о нѣговой Мизіади, али ми некимъ диктаторскимъ тономъ налаже, да се чувамъ, да небудемъ *Мидасъ*. Ей тужань, што нема какве тачке, коя би одъ Беча до Трста допирала! Сву би му ѣ о уши обіо! Вальда у Трсту овимъ гласомъ списа-

тельи мнѣніе други люди о своима дѣлама захтеваю! Мало што по Бечу нѣга ради толико трчимъ, него ми іошть напредъ дае, да разумемъ, каква ће ми благодарность бити. Іошть ће ми найпосле изъ благодарногъ чувства Магареће уши натакнути. Лепо! Таки самъ му одписао, нека се тепи, кудъ годъ зна, са ниѣдномъ своіомъ Мизіадомъ. Нећу о ньой ништа да знамъ. Нити ћу одсадъ икаква кньижевна комисіона да примамъ. Нећу ни пошто, ни за главу, ни самомъ ономъ, кога би ми майка петъ пута родила. Ту нека ми честь моя сведочи. Свти мога мнѣнія о нѣговой кньизи дао писамъ. Несмемъ. Нашао самъ, да ћу за цело магареће уши добити. Ніе се шалити, онъ е судія!

Дай садъ, да се о Вашима стварма разговарамо.....

(нема даље)

[Ориг. у Н. Библ. бр. 1318]

МИТР. СТРАТИМИРОВИЋ — АТАН. СТОЈКОВИЋ

1.

Г-дну Аѳ. Стойковичу, професору Харьковскому.

Въ Карловцѣ, 16. Аvгуста 811.

Высокоблагородный Г-дне!

На писаніе мое ѿ 28. Ноемврія прошлаго лѣта, въ немже назначихъ нѣкія намъ потребныя книги, съ препорукою, да бисте ихъ на счетъ нашъ купили, еще никакова извѣстія не дадосте.

Ожидая сего придаю еще едино прошеніе, да бисте, кромѣ Богословіи Прокоповичевы, въ преводѣ россійскомъ, єяже доставленіе въ прежнемъ писаніи препоручихъ, и другія богословскія книги, нарочно же богословію догматическую и нравственную, въ коемъ оны языцѣ будутъ, въ россійскомъ, либо латинскомъ, прибавити изволили.

Нужднѣйшія ми суть книги реченнаго содержанія, которыя были бы устроены за преподаваніе въ школахъ. Таковыхъ, аще бы и ѿ разныхъ сочинителей обрѣли, прибавите.

Керпинскаго, Зерникева и Прокоповича ѿ происхожденіи С. Дх̑а имѣю въ орігіналѣ, аще преведени суть, прибавите ми преводы ихъ.

Книги сія, якоже и прежде препорученныя, могутъ отправлены быти во Віенну, буди на коего книгопродавца, или въ Пешту, на Кіліана. Я отъ нихъ получу.

Цѣну книгъ, имже путемъ восхощете, съ благодареніемъ наплачу.

Прочее съ почтеніемъ ѡстаю

Высокоблагородія Вашегѡ

ѡбвязателнѣйшій.

[Концепат у арх. С. К. Академије бр. 846]

2.

Г-дн̑ Аѳанасію Стойковичх̑.

Въ Карловцѣ, 24-ѡ Март. 815.

По долгомъ молчанію и всяческой неизвѣстности ѡ васъ, съ радостію примихъ писаніе ваше на мене управленное. Прежде тогѡ вси мы ѡ васъ сожалѣхомъ, уразх̑мѣвше по нешсновательномх̑ слх̑хх̑, якѡ въ жывыхъ уже не находитеся.

Что касается желанія Егѡ Высокопревосходителства графа Румянцова, Госх̑дарственнагѡ кенцлера, ѡбявити вамъ честь имѣю, что какѡ ни желалъ бы изрядномх̑ егѡ намѣренію въ призрѣніи сообщенія требх̑емыхъ рх̑кописей удовлетворити, полїтїческими обстоятелствы тогѡ воспящаюся. Сами бо, вѣдх̑ще політікх̑ Державы сея, и подозрѣніе, аки бы мы Богъ вѣсть какова, и въ чемъ ѿношенія ко Россіянѡмъ имѣли, увѣрени быти можете, якѡ сѣтей полїтїческихъ симъ постх̑пкомъ не быхъ избѣщи моглъ.

Зато прошх̑ Ваше Высокоблагородіе, изволите Госх̑дарю Графх̑ Канцлерх̑ съ ѡбявленіемъ моегѡ покорнѣйшагѡ покло-

ненія и высокопочитенія ѿкрыти вкѹпѣ и сердечное сожалѣніе ѿ томъ, что намѣренію егѡ по воли соѿвѣтствовати не могѹ.

Нарочнѡ же подозрѣнія політическагѡ шпасатися надобно въ смотреніи исторіи Гешргія Бранковича, по томѹ что въ ней нѣкія противѹ політики Державы сея ѡбрѣтаются.

Цареставникъ Даніила Архіеп-кпа есть важнѣйшая рѹкопись; но мы копію токмѡ тоя притяжаемъ. Подлинникъ ея въ С-тогорскомъ монастырѣ Хилендарѣ хранится, гдѣ ѡкоже слышѹ, и нѣкіи россійскіи Іеромонаси нынѣ витаютъ. Ѿкѹдѹ негли удобнѡ въ преписи прибавитися моглъ бы.

Шписаніе Соборовъ нашею православною Церковію пріемлемыхъ покойнагѡ Архімандріта Раича нѣстъ ино что, но точію краткіи изводъ изъ Хардѹиновыхъ Собраній Соборовъ.

Изволисте ми и сіе ѡбявити, ѡкѡ еще въ Агѹстѣ 1813. года по желанію моемѹ книги назначеннія на мене Ѿправисте. Но и васъ увѣряю, что ни вѣсти ѿ тѣхъ доселѣ ни ѿ когѡ не полѹчихъ. Нынѣ теперь по извѣстію вашемѹ въ Броды коммиссіѡнерѹ Маіерѹ писати бѹдѹ съ препорѹкою, да тыя на когонибѹдь книжаря Віенскаго Ѿслетъ. Цѣнѹ тѣхже по шпредѣленію вашемѹ положѹ.

Посланіе ваше архімандрітѹ шишатовачкомѹ Мушицкомѹ писанное въ той монастырь, идѣ же онъ пребываетъ, Ѿправихъ.

Въ прочемъ врѹчая васъ покровѹ всевышнягѡ съ высокопочитаніемъ пребываю.

[Концепат у арх. С. К. Академије бр. 861]

3.

Ваше Высокопревосходительство,
Высокопреосвященнѣйшій Архипастырь!

Я получилъ изъ Румы печальное извѣстіе, что домъ мой потерпѣлъ великое сотрясеніе и что единая его страна даже упала. Желая вспомоществовать, по мѣрѣ малыхъ силъ моихъ, моимъ родственникомъ, беру смѣлость назначити на имя Вашего Высокопревосходительства чрезъ Броды 500 f., конхъ получивъ, изволите препроводить родственику моему Стефану Богдановичу въ Руму. Равнымъ образомъ прилагая при семъ своеручное письмо Бродскаго торговца *Майера*, доказивающее,

что онъ дѣйствительно получилъ ящикъ съ книгами, мною Вамъ отправленными, покорнѣше прошу Ваше Высокопре-тво, содѣлати милость и заплатити родственикамъ моимъ *нынѣже* 38 дукатовъ; отъ Майера же истребовати книги, извѣстными Вамъ путями. Я со своей страны все сдѣлалъ, что принадлежало и книги уже давно находятся въ Бродахъ; я просилъ, что бы Вы изволили съ нимъ списаться и ему назначить способъ коимъ Вамъ угодно книги получити. Слѣдовательно ничего не остается съ моей страны упущеннаго, зачто бы, по спроведливости, удерживаться отъ заплаты вышереченныхъ 38 дукатовъ; о чемъ я при нынѣшнихъ съ родными моими случившимися обстоятельствами Ваше Высокопре-тво паки и паки прошу.

Узнавъ, что я получилъ 26.000 ютеръ земли сказали Вы Стефану Богдановичу, что я за тамошній край пропалъ. — Будите увѣрены, что никакія награды, никакія почести и декораціи намѣренія моего остановити не въ состояніи: ибо и дымъ отечества сладокъ и пріятенъ. *Овде е нашъ юнакъ; ёще ніе было предъ кадіомъ; я тыу съ нимъ быти заедно у мѣсто преводчика.* Дай Боже! Да чтогодъ учини.

Поручая себя благорасположенію Вашему имѣю честь пребыти съ душевною преданностію

С. Петербургъ
23. Апрѣля 816.

Вашего Высокопревосходительства
покорнѣйшимъ слугою
Аѳанасій Стойковичъ.

Генералъ *Симоновичъ*, бывшій военный губернаторъ Грузіи скончался. *Оцетъ еданъ манѣ.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 863]

4.

Ваше Высокопревосходительство
Милостивый Архипастырь и Благодѣтель!

Хотя самъ я и имао удовольствіе препроводити къ Вашему Высокопреосвященству сочиненія, овде приложенная но не бу-

дутьи увѣренъ, есте ли их пріимили, ползуемсе щастливомъ приликомъ вторично ихъ къ вамъ послати. Я ихъ пошилѣмъ не зато, акибы она чтонибудь необыкновенное у себи содержала — хотя и есу перва у подлинику сочиненія на русскомъ езыку — но единственно по моему къ вашой особы великому уваженію. Вы можете изъ тога видити, да нисамь тунеядцомъ био.

Ова иста творенія морали сте вы получити чрезъ едногъ Сербина, кой лѣпе пише нѣмецке стихове, ружне россійске, а — ни какве сербске; а послѣдне бы найлѣпше было; ербо ни Нѣмцы, ни Руссы не нуждоваюсе поетама.

У 1816-ой годины писао самъ я, да самъ намѣренъ био дотьи у свое Отечество. Непредвидима обстоятельства причинила су, да до данась нисамъ могао исполнити пламенногъ овогъ желанія. Я се све старамъ уменшати, обезсилити и уничтожити узе, кое ме овде держе, но они се умножаваю и ежедневно нове силе приобрѣтаваю. И тако, ово треба предпоставити произволенію судбе. Я се надамъ, да провидѣніе, коега самь покровительство често у продолженію живота мога испытао, нетье и ово мое желаніе оставити неиспунѣно. Между тѣмъ време пролази, старость се *(яко татъ)* подкрадыва и я весьма чувствуемъ, да не могу веть быти отъ велике пользе роду моме. Отъ 1804. до 1823. године живіо самь я у Россіи. Боже мой! Боже мой! Заръ е ово непремѣнно тако морало быти? Куда се дѣло найлѣпше време живота мога?

Я чуемъ, да су снова препечатали исторію великогъ нашегъ и единственногa Раича. Я самъ желіо, да се прежде исправи, но видно судба нась и у томе гони. Будутьи, да е то веть учинѣно, то я молимъ ваше высокопревосходительство! поручите комугодъ изъ нашихъ ученныхъ сочинити на *чистомъ* Сербскомъ езыку Исторію Сербскога Рода, я тьу за печатаніе платити и Сочинитель може све егземплаpe за свою пользу продати. Мени само нека даде 25 екземплара. — Условіе мора быти то, да се у едномъ тому напечата — да се Славенское правописаніе сохрани *строжайше*, не слѣдуютьи нещастному *Ричнику* — да се у свакомъ періоду опишу нравы, обычаи, законы, судопроизводство, вѣроисповѣданіе, военное искусство, торговля и свезь съ иностранныма державама. Когда я говоримъ на *чистомъ* сербскомъ езыку, то я разумемъ нашъ езыкъ, а не мачванскій, или као что Ере говоре. Кроме тога треба избѣгавати турскихъ и нѣмецкихъ рѣчи, коя су се у

нашъ езыкъ подкрала. *Баремъ, макаръ, фришко* и пр. ни подъ какимъ видомъ да се не употребляваю у книгама.

Г-нъ Димитрій Влаховичь, сыновацъ пок. Епископа узео на себе трудъ све ово къ вамъ доставити. Ако бы вамъ угодно было почтити мене вашимъ отвѣтомъ, то изволите таковый къ нему въ Черновицъ послати. Я бы чувствовао себе чрезвычайно обвязаннымъ, кадъ бы могло получити, — хотя и самое кратчайшее — описаніе нынѣшняго состоянія Сербскаго народа въ Австрійскихъ владѣніяхъ. Сочиненіе оваково могли бы в. вп. поручити одному из числа васъ окружающихъ.

Я овде живимъ у тамы, относительно до наше націе, безъ новына и безъ всякако извѣстія.

Усопшимъ вѣчный покой — всевышнїиже да продолжитъ лѣта ваша на пользу народа и во удовольствіе тѣхъ, кои васъ сердечно почитаваю, *отъ нихъ же первый есмь азъ*, пребывающїй съ душевною приверженностію

26. Февр. 1823.
Кишиневъ.

Вашего В.-Превосходительства
всепокорнѣйшїй слуга
Аѳанасій Стойковичь.

[Напомена:] въ Карловцѣ 22. Маія 823.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 873]

5.

Ваше Высокопревосходительство
Милостивый Архипастырь!

Отношеніе Вашега Высокопревосходительства отъ 19-го Декабря и. г. я имѣлъ честь получить. Оно чрезвычайно опечалило меня въ томъ, что Вы не находите тамъ никого, могущаго сочинить Исторію Сербскаго Народа. Нѣтъ сомнѣнія, что бы я могъ заняться сочиненіемъ таковыя, но гдѣ мнѣ взять здѣ Источники! Они токмо у Васъ и вообще въ Венгріи. Кромѣ Райчевой Исторіи, Мавроурбина и Цареставника у насъ ничего нѣтъ. Послѣднее Васъ, я предполагаю, удивитъ: обаче

дѣйствительно мы Цареставникъ имѣемъ и получили таковой, (что еще удивительнѣе Вамъ покажется) изъ Парижа. Вы изъ сего можете видѣть, какое попеченіе и какія издержки здѣшній канцлеръ Графъ Румянцовъ употребляетъ для собранія всѣхъ возможныхъ источниковъ Исторіи Славянскихъ поколеній. Можетъ быть я его уговорю и напечатать оной. Въ такомъ случаѣ и туда пошлются екземпляры. Нынѣ мы занимаемся переводомъ и печатаніемъ Лѣтописи нѣкоего Далматинца *Папалича*, о Кралевствѣ Далмаціи и Кроаціи, которая получена такожде изъ Парижа, а писана въ 16-м вѣкѣ. Въ ней нѣтъ много новаго и намъ неизвѣстнаго; но касательно Филологіи она весьма любопытна, по тому, что въ ней часто употребляется двойственное число и находятся многія израженія чисто Славянскія.

Не знаю, справедливо ли то, что мнѣ сказалъ Якшичь, будто Ваше Высокопревосходительство вкупѣ съ архимандритомъ Хранславомъ занимаетесь обработываніемъ Исторіи Райчевой. Еже ли сіе правда, то Вы симъ прибавите цвѣтокъ въ вѣнецъ славы Вашея.

Вукъ собственнымъ ему языкомъ превелъ было Новый Завѣтъ. Къ щастію я подоспѣлъ, остановилъ печатаніе и перевелъ, по крайней мѣрѣ не скареднымъ его нарѣчіемъ. Новый сей Завѣтъ печатается для Сербовъ въ Турецкихъ владѣніяхъ находящихся, о коихъ нещастныхъ печется Отечески здѣшнее Правительство.

Книги, употрѣбляемыя въ здѣшнихъ духовныхъ Училищахъ собравъ, отправлю къ Вамъ; но не думаю, чтобы можно было чрезъ Ваплера; поелику здѣшніе книгопродавцы не имѣютъ сношенія съ Вѣнскими; но я найду способъ.

Покойный Янковичь умеръ здѣсь безъ наслѣдства, оставилъ послѣ себя большее имѣніе. Нѣтъ ли тамъ родственниковъ могушчихъ праведное имѣть притязаніе? Стоило бы, снабдивъ себя тамъ достаточными Свидѣтельствы пріѣхать сюда. *Таково все наше теряется!* Что е наше, све е лоше!

Физику мою я еще неполучилъ, но надѣюся, но Вашему письму, получить таковую. Я Васъ просилъ о двухъ, а не объ одномъ екземплярѣ. Путь лучшій есть, отправить ихъ къ Преосвященному Буковинскому, который доставитъ ихъ, чрезъ Влаховича, Преосвященному Кишеневскому, а отъ сего я получу.

Справедливость требуетъ, чтобы намъ по поламъ понесть тщету, потерпѣнную отъ посланныхъ изъ Харкова книгъ. Еже ли Вы въ томъ со мною согласны, то покорнѣйше прошу дать

сыновцу моему Мелетію Стойковичу 25-ть дукатовъ. Вамъ сіе бездѣлица, а ему будетъ большая польза; ибо въ самомъ дѣлѣ, справедливо ли, чтобы *я одинъ*, перенесъ убытокъ? Печально слышать за вдовствующія епархіи; тѣмъ болѣе, что не имѣмъ socios malorum!

Ежели живъ братъ снахи моей Іеремонахъ Даніилъ въ Крушедолѣ, то прошу Ваше Высокопревосходительство, призрѣть его согбеннаго лѣтами, по крайней мѣрѣ, меня ради. Не думайте, что онъ мнѣ писалъ: я съ нимъ не преписываюся.

Желая Вашему Высокопревосходительству щастливое продолженіе лѣтъ къ пользѣ народа, пребываю съ совершеннымъ высокопочитаніемъ и душевною преданностію.

3. Маія 1824.
С. Петербургъ.

Вашего Высокопревосходительства
Милостиваго Архипастыря
покорнѣйшій слуга
Аѳанасій Стойковичъ.

На адресѣ Вашемъ написано Коллежскому Совѣтнику, а я Статскій Совѣтник съ 1812-го году. Титло С. Совѣтниковъ есть высокородный, illustrissimus.

У меня есть книга Руков. къ Домостроителству изд. въ Будимѣ 1809. — не знаю, какимъ Стеф. Новаковичемъ. Онъ сковалъ множество новыхъ израженій, — кажется — не весма щастливо. *Кругоочіе*, (вѣроятно Gesichtskreis), лучше бы *зрѣкружіе*, или взорокружіе, взороточіе; *тачкоочіе*, луч. *зрѣточіе; кругодѣяніе, л. дѣекружіе; человѣка изображеніе* есть effigies hom., а лучше бы *образованіе; кругоживотъ, л. жизне кружіе; плодоносящій животъ*, не плодоприносящій ли? или плодоносный. — *принудителное вниманіе*, неизвѣстно, что хот. сказать! *Подлоги* тоже не знаю — *прегледанье*, Uibersicht, *л. обозрѣніе; тѣлопокой, л. тѣлоупокеніе; книгоразумъ* не *л. ли книгоуміе? доморазумъ*, не *л. ли домоуміе, книгоразуміе, доморазуміе; книгосаисаніе*, есть Bücherabschreiben, copiren, *л. книгописаніе. Сысатель* есть Copist, а *писатель*, сочинитель; einen Menschen bilden есть *образовати*, а не *изобразити;* сіе значитъ effingere. Стр. 104. *газдашагомъ*, по чему не — *домоводствомъ?* 105. *успаваный л. усыпленный.* 108. *опіющаяся* увеселенія, что

токое? 110. съ *машаломъ* отъ Бога; — за что не, свѣтилникомъ?

Но, можетъ быть, нѣкія бы и лучше можно превесть.

[Напомена:] въ Карловцѣ 14. Ю҃нія 824.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 876]

6.

Г. Аѳанасію Стойковичу, въ С. Петербургѣ

въ Карловцѣ 23. Іюнїа 824.

Ваше Высокородіе

Благодарю Вамъ, что мнѣ въ посланїи Вашемъ 3-го Маїа л. т. нѣкая Исторїй Славенскихъ поколѣнїй касающаяся сообщаете.

Вамъ сказано, что азъ занимаюся шбработыванїемъ Исторїи Раичевы. Упо҃тствованїе къ шбработыванїю могу дати, но самъ званїя Архїепископскагш должностми премного обременен҃ъ, дѣла таковаго пти҃ся не могу. Ниже Архїмандріта Хранислава нынѣшняя Ѿношенїя въ томъ находятся положенїи, да бы таковое предпрїяти моглъ.

Нарѣчїе Вука праведнш скареднымъ нарицаете. Да и Новаковичъ, бывшій во Вїеннѣ Агентъ, можъ иначе паче многихъ Ѿликовавшїйся, колъ малъ Фїлологъ бѣ, изъ ѳгш Руководства къ домостроителству изрядш примѣтисте худая надежда исправленїя языка Сербскагш предстоитъ намъ прем таковыхъ явившихся авторѣхъ. Многих какш чистш писати наставляхъ, но наставленія и совѣти мои желаемаго успѣха доселѣ не достигоша.

Книги въ тамошнихъ дховныхъ училищахъ употребляемыя чрезъ Лайпцигскїя книгопродавцы до Ваплера во Вїеннѣ, а Ѿ тогш ко мнѣ легкш Ѿправити возможете. Тѣмъ пу҃темъ возвратнш и азъ Вамъ желаемия Ексемплары вашеи Фузики послю Ѿ хожду бо во Вїенну и самъ въ предметѣ вдовствующихъ епархїи.

Сѣть ли въ сихъ странахъ родственицы на покойнагѡ Инковича имѣнїе право имѣющїи не могѫ Вамъ абїе ѿвѣтствовати.

По требованїю Вашемѹ за вѣдомыя изгѹбленыя книги 25. дѹкатшвъ Мелетїю Стойковичѹ въ Рѹмѣ єгда сѣмѡ прїидетъ, ѿдати не пропѹщѹ.

Братъ снахи Вашея Іеромонахъ Данїилъ живъ, но слабагѡ здравїя сый ѿшелъ въ теплицы Дароварскїя.

Въ прочемъ желаю Вашемѹ Высокородїю вся Благая ѿ всемогѹщагѡ, єгоже покровѹ Васъ и препорѹчая пребываю вынѹ.

[Концепат у арх. С. К. Академије бр. 877]

ЈОВ. РАЈИЋ — МИТР. СТРАТИМИРОВИЋУ

1.

Превосходителнѣйшїй!
Милостивый Господине.

Аще и позднѡ, обаче исправнѡ полѹчихъ писаніе Ваше, ѥкѡ ѡ присланномъ мнѣ ѿ г. кума моегѡ из Даля дарѣ (коегѡ моя дражайшая кр-стная чада Стефан и Ирина чрез своегѡ стрица Г. Архимандрита прислали) тако и ѡскорбленній й ѡбиженніи сентѣѹрской братіи. Онымъ, ѥкѡ чадом моимъ благодарствѹю за даръ; а ѡ сихъ сожалѣю, й соболѣзнѹю, что терпятъ ѡ неправдованіе, да еще ѿ тогѡ, ы негоже долженсвоваше пріяти имъ ѡбодреніе на подвигъ. Оны бѣдніи прибѣгли ѡ помощи къ вамъ что убо, помозите поне совѣтомъ благимъ, и ѧѹкторитетомъ, и властію Архипастирскою по должности вашей. А оніи зломысленіи дѣлатели сотворшіи сія успѣютъ на горшая на главѹ свою. Праведенъ бо Г-дъ, и правды возлюби, иже совѣтъ нечестивыхъ разсіяетъ, и упразднитъ чѹднымъ своимъ промысломъ. Единъ онъ да поможет имъ. Слышѹ и ѡ моихъ братіи, что и Господинъ мой Еп-скпъ на васъ нѣкіи ковъ воздвизаетъ и доношеніе къ дворѹ, ѥкѡ обидителя єго, и моя причины, что вы во время горкия моея болѣзны повелѣсте двоимъ ѿ братій добрѣ наблгодати вещи моя и под ключъ взяти, и вамъ ѥкѡ моемѹ Господину тѣторѹ тогѡ при-

нести. Емѹже донесено аки бы вы и его самаго изключили, да вещей моих некоснется, (правш учинили есте, и при томѹ не желимъ его имѣти ни при погребѣ моем). И ищетъ ѿ тѣхъ Монахшвъ аттестатъ ш повелѣнiи Вашемъ, и из тогш плететъ гнылагш ума своегш слѣдствiя аки бы вы емѹ возбраняли во Епархiи егш Манастиръ свой посѣтити, и нѹждная управити. И по томѹ возбраняете емѹ шко законномѹ Архiерею должпостъ свою совершати. Б-же мой! каковыя сiя кшзны вражiя. Iа Вашемѹ Превосходителствѹ на вашемѹ ономѹ промыслѹ за мой малый шстатокъ благодарствѹю: и в' пред прошѹ такожъ пре постѹпати умоляю. Ево емѹ монастыръ его, в' немже поступати по изволенiю своемѹ можетъ, а еже моея келiй касается, за жива мене недамъ, а по изшествiи моемъ, моя малая мобилiя вамъ по моемѹ тестаментѹ шстается на расположенiи, келiа же обитени с-тѣй: инъ же никто съ моими вещми по смерти моей располагати право неиматъ. Иже бо со мною сообщникъ, в' трѹдѣхъ не былъ, и несобиралъ, да не и расточаетъ. — Пршчая шже ш сихъ надлежаше писати вамъ шставляю до нришествiя моегш тамш; а за нынѣ, и до гроба съ высокимъ почитанiемъ пребываю

Въ М. Ковилѣ 27. Ноем. 799.

Вашегш Превосходителства
всенижайшый слѹга
Jшаннъ Раичъ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 841]

2.

Милостивый Господине!

Iа данасъ за асталомъ седећи съ мојомъ миломъ киселицомъ и папѹмъ много мысліо самъ шта Г. Еп-пъ мой мысли са своимъ декретомъ. За усипающи шстанки и великомъ недоѹмѣнiи быхъ; запросих и опетъ ѿ Iгѹмена (кой овай часъ ѿходитъ у Н. Садъ на консисторіѹмъ за свое дѣло съ братствомъ) тай самый декретъ и послао ми естъ. Два путъ прочита, онъ на Iеро- и Монахов вещи зашставшыя, а ш дрѹгомъ непоминѣ: али и знамъ, да Еп-пъ мой мене у вышемъ каквомъ степенѹ неима, него за своегш клирика, зато и тай

декретъ касается башъ и мене найпаче. Из' тога при моей киселици, можетъ быти каква годъ exemtio за мене Архимандрита и старца, да мое вещи не развѣче. Еръ башъ нисамъ само Јеро- и Монах, него Ц. К. архимандритъ. Из тога просимъ вашѣ Ексцелленцію, сообщите дѣло сіе съ Егш Ексцелленціом Г. Генераломъ, да каквим годъ начиномъ учините средство, да ни Ігѣменъ, ни фишкалъ при и после мое смерти моей келію не прикоснется; но единъ ѿ ближних г. офицершв съ Ігѣменшвъ съ Монастырскимъ, и онагш печатомъ закрѣпится до ѿ васъ послатися имѣщагш Мандатарія. И онда вещци моя мало и велико къ вамъ да прешлются ако къ моемѣ главномѣ, тѣторѣ по моемѣ Тестаментѣ и Инвентаріѣмѣ а дрѣгагш Ингерента въ дѣло мое не пріемлю, но совсѣмъ ѿметаю, под каквым било то видомъ. (Vestigia me terrent). Нека граби гди мѣ драгш, само мое некъ не дира кромѣ васъ, и в' првомъ писмѣ нареченихъ Ассистентшв вашихъ, и моих сотѣторшвъ. Онъ не подписѣсе на овомъ декретѣ. него самш Консисторіѣмъ: але знам и познаем чіе масло у кандилѣ чили. Кадъ Ігѣменъ повратисе у Монастир, изволите писати мѣ, да вамъ копію пошлѣ ѿ оногъ декрета, хоћетесе моћи лепше извѣститисе. Многш досадих вамъ писмомъ моимъ за данасъ, али комѣ знамъ при писати до васъ единихъ. Зато молимъ, простити момѣ загласшаню, и мене вашимъ аѣкторитетомъ, защитите ѿ ове напасти, да ми конацъ мой миранъ бѣде. Пребываю тойже, йже и въ первомъ писмѣ.

Тогшжъ дне.

Раичъ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 841]

3.

Превосходителнѣйшій!
Милостивый Господине.

Ево опетъ новина ѿ древнягш Хитре[ца] и моегш Гонителя на шзлобленіе мое, и разграбленіе малыя моея сѣбстанци. Данасъ, то естъ 14 сегш сообщилъ мнѣ писмо Ігѣменъ ѿ консисторіѣма посланное, да ако коемѣ братѣ, кто бы онъ былъ,

слꙋчится умрети, онъ Ігꙋменъ съ намѣстникомъ и еднимъ заклетымъ старцемъ таки све вещи умершагѡ прибравъ запечатитъ, и пришедшꙋ Консисторіалномꙋ фишкалꙋ врꙋчитъ, и онъ бꙋдетъ употребити свое. Не ино что, мыслимъ, него да ѿнесетъ у Новый Садъ, канѡ и Аароново, и ту да разграбятъ. Писмо то, ако и генералнѡ идетъ на све братство, на мене пакъ ѡсобитѡ цилꙋетъ, бꙋдꙋћи да самъ старъ и близъ смерти сꙋщъ. Іа самъ видимъ, да естъ тако, а часъ и родъ смерти неизвѣстенъ; можетъ случитися, мнѣ умрети нечаяннѡ, и т[а]да онъ ненаситный волкъ свꙋ ће мою мꙋкꙋ разграбити. Зато ꙗ къ вамъ, како къ моемꙋ главномꙋ тꙋторꙋ, и вашимъ Асистентѡмъ какѡ Секꙋндантомъ прибѣгаю съ прошеніемъ, што скоріе дати ми совѣтъ, што ћꙋ чинити, како ли постꙋпати, какѡ ли убѣгнꙋти ѿ овогъ вражія зломыслія. Толико самъ пораженъ скорбію, да самъ себи совѣта примыслити не могу. Въ прочемъ чающъ утѣшенія и помощи ѿ вас съ высокопочитаніемъ изꙋмираю.

Въ М. Ковилѣ 14. Х-бра 799.

Вашегѡ Превосходителства

всенижайшій слуга

І. Раичъ.

[Спољa:] Егѡ Превосходителствꙋ
Господину Архиеп-кпꙋ и Митрополиту
Стефанꙋ ѿ Страти[ми]ровичꙋ
Господинꙋ милостивѣйшемꙋ
всепочтеннѣше врꙋчитъ

Въ *Карловцѣ.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 841]

БОЖА ГРУЈОВИЋ — МИТР. СТРАТИМИРОВИЋУ

Ваша Екселленціа

Милостивѣйшіи мой Благодѣтелю!

Ништа мени миліе, ни за мене ласкателніе ніе могло быти, него кадъ самъ отъ Милоша Урошевича чꙋо, како се Ваша

Ексцелленціа за мене отечески и милостиво старате: Я немамъ речи, съ коима бы за то чꙋвствителность благодариѣишега срдца мога Вами изяснио. Оно ме е мало поплашило, кадъ мие казао Милошъ ове Ваше речи: „Кадъ умре Божа, кога ћете онда на нѣгово место метꙋти?“ Премъ да се ово (Боже сохрани!) легко надоместити може, и премда израженіе ово ласкателно е за славꙋ — по смрти — ништа манѣ, бꙋдѣи да самъ се садъ мало предигао, и случаю оном еще места не дамъ. — Врло бы ми велика милост была, кад' ми ракію не дозволявате, кадъ бы ми се укрѣпленіе поклонило съ онакимъ виномъ, каково га самъ лане имао — а сада немамъ. — Опростите Ваша Ексцелленціа! продерзливой и смиренной искренности моей; да васъ више общаго мнѣнія высокопочитао, и као роднога оца любио не бы, овако Вамъ писао не бы. — За мене явити имамъ честь высоку, да самъ хвала Богꙋ сад се предигао, состояніе мое данашнѣ како и сонародника мои болѣ быти не може — еще едно, — пакъ ћю онда высокимъ пробити теменомъ небеса. Онда ће ме и она утѣха, да сам ближе Васъ, у животꙋ и здравлю обновити; въ прочемъ врꙋченъ Вашей Отеческой Милости, благонаклонію, любови и — защищенію пребываю съ чꙋвствителнѣйшимъ высокопочитаніемъ

У Смедереву 17. Окт. 806.

Ваше Ексцелленціе

благодарнѣйшіи сынъ
Божа Груевичъ.

О-цъ прота Маѳеи кланлется Вашей Ексцелленцій съ высокимъ почитаніемъ.

[Споља:] Превосходителнѣишемꙋ и высокопреосвлщеннѣишемꙋ
Гд. Г-дꙋ Стефанꙋ Стратимировичꙋ
отъ Кулпинъ Архіеп-пꙋ и Митрополитꙋ Карловачкомꙋ.
Милостиввѣйш. Господ.

У *Карловце.*

[Напомена:] въ Карловцѣ, 20. Октоврія 806.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 447]

ГР. ТЕРЛАЈИЋ — МИТР. СТРАТИМИРОВИЋУ

Высокопреосвященный Владыко!

По случаю путешествія Г. Профессора, его высокоблагородія Коллежскаго Совѣтника и Кавалера Аѳанасія Ивановича Стойковича въ отечество, присылаю при семъ Вашему Превосходительству Обозрѣніе Исторіи Римскаго Права. Оно е написалъ юноша 20 лѣтъ изъ знатнѣйшаго рода Александръ Павловичь Протасовъ, сестричь моего бывшаго Начальника и благодѣтеля, Тайнаго Совѣтника и Сенатора Николая Николаевича Новосильцова. Онъ посылаетъ сіе свое сочиненіице къ Вашему Высокопреосвященству въ Народное Славено-Сербское Книгохранилище въ знакъ своего высокопочитанія къ Вашей Особѣ, и своея любве къ Сербскому Роду; азъ же воспріяхъ на себе сіе пріятное возложеніе по тому, что Александръ Павловичь есть весма превосходный юноша елико своею благородною душею, колико и своимъ знатнымъ рожденіемъ.

И точность содержанія сея книжицы, и красота слога, и личныя свойства юнаго сочинителя, и причины побудившія его прислать сіе не величкое сочиненіице къ вамъ, Милостивый Государь, въ Нижнюю Славію, и ваша любовъ къ наукамъ и роду драгому, все молитъ васъ, да пріимете е благосклоно! Аще бы вы соблаговолили удостоити насъ своего милостиваго отзыва о его полученіи; то бы Аѳанасій Ивановичь вѣрно доставилъ оный, мнѣ, имѣющему честь быть съ глубочайшимъ высокопочитаніемъ и душевною преданностію,

Милостивый Государь,
Вашего Высокопреосвященства

покорнымъ слугою
Григорій Терлаичь.

[Напомена:] въ Карловцѣ 17. Септемврія 810.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 845]

ЈОВ. ГАВРИЛОВИЋ — СТ. ГРИГОРИЈЕВИЋУ

У Беч Госп. Стефану Глигороиевічу.

У Вуковару 16-го 8-bra 818.

Ако бы Г. Вук Стефановіч, коем ћеш 300 f. V. V. предати от тебе за неке книге, кое сам му Наручио, до 120 f. V. V. иско изволиму дати я ћу ты вратити. —

Јоан Гавриловіч.

[Спољa:] Господару
Стефану Григориевичу
у Беч.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2936]

ЈОВ. ГАВРИЛОВИЋ — АНИ КАРАЏИЋ

Euere Wohlgeboren,

Schicke ich in des Beilage ein Auftrag Ihrer Herre Gemals einen Aufsatz mit der Bitte, denselben der Frau Hoppe zu kommen zu lassen.

Belgrad 2. July 1846.

J. Gavrilovits.

M-me Nannette Karagitch.

[Спољa:] An den Wohlgeborene Frau
Anna Karagjitch
Land-strasse № 362.
zu *Vien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2937]

ЈОВ. ГАВРИЛОВИЋ — ДИМ. КАРАЏИЋУ

У Београду 30. Марта 865.

Господине!

Жао ми је, што сте ме јуче код куће тражили; па ме нашли нисте; а данас одосте у Беч. — Молим вас кажите Г. Сестри Вашој, да Вам преда рукопис: „Житије Стефана Деспота“ који је, рукопис, пок. Г. Алекса Вукомановић у Москви преписао, и за који сам ја Г. Сестри Вашој одавна писао, да ми га пошље, па да се на свет изда. Па ако Г. Мина не хтедне Вам речени рукопис предати и Ви амо без њега, рукописа, дођете; ја ћу писати у Москву Г. Универзитетском професору Бочанском, да ми препис из оригинала, из ког га је пок. Алекса преписао, препише и амо пошље. Изјавите мој поздрав и Вашој Г. Матери и Г. Сестри. Како амо дођете очекујем Ваш устмени одговор на ово писмо.

Јован Гавриловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2938]

ЈОВ. ГАВРИЛОВИЋ — ДИМ. Г. ТИРОЛУ

У Београду 6/18. Марта 868.

Господине!

Жао ми је врло, што ми пишете у писму вашем од 29. Феб. т. г. за Г. Вуковицу. Добро сте чинили, што јој за сина ништа казали нисте, што сам вам писао за њега. Кажите Г. Мини, да је њен брат морао дати оставку на своје звање, коју је кнез примио. Имам мало наде, да ће се моћи у руску војску примити; па ће опет моћи срећан бити; ако буде друга памет.

Кад оћете да копирате Вуков портре; а ви ми јавите, колико тражите за тај посао; па да гледам да нађем изворчић, од куда би вам се труд наплатио.

Г. Николић Јоца ништа ми не одговори на писмо, што му писах, а које сте му ви јамачно предали.

Јов. Гавриловић.

[Спољa:] Herrn Demeter G. Tirol,
Landstrasse Marokaner-Gasse № 3.
1-te Stiege, 1-ten Stock, Thür № 19.
in Wien.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2939]

ПЕТ. КОЗЕЉАЦ — ЈОВ. ГАВРИЛОВИЋУ

Высокоблагородни Господине!

На ваше писмо, одъ 17-а Октовмбра про. год. мене писато у коеме извештавате, дасте књиге Г. Вука Караџића мене преко Г. Казначеа Шабачкогъ послали, ясамъ одма по приятію вашегъ писма речени књиге приміо, и за исте искупляюћи новце до садъ задржаосамъ се дати на исто у едно одговоримъ, и паре пошалћмъ, за 30 к. пословица, и 30 ковчежића, припада давамъ 135 цв. пошалћмъ, а отй новаца по препоруци Г. Вука ков ми е изъ Беча писао, даосамъ Круни жени Яковлћвой у Тршићъ кои на земльи Г. Вука седе. 28 цванцика те су неки вонтъ са шиндромъ покрили; а кусурь по трговцу овдашнћмъ Живану Милетићу 107 цванц. шалћмъ ти; и доброби учиніо да ме опријатію исти са едномъ самомъ квитицомъ извћстите;

Овомъ приликомъ и то као своемъ пријателю дознања доставлямъ, у м-цу Декемъ. 1848. год. вишомъ влашћу, я одређен будемъ, да своиницима изъ овогъ окружія покуплћнимъ, као старешина иностранскои Браћи Србима у воиводство противу Мађара пођемъ, на кои конаць и скупимо овде око 500 воиника, и поредъ исти за исплату месечнеимъ плате, изъ овдашнћ правителствене кне преко 13.000 гро. дадемисе, и одъ

пети Новаца са Договоромъ ово окруж. Началникомъ, свимъ воиницима из два среза, т. е. Рађевачког и Азбуковачкогъ. Овде свакомъ по 1 талиръ у напредакъ дадемо, какоће у сердние самномъ у ону страну поћи, пошто те новце сваки овде прими, по некогъ на молбу нѣгову ово окру. началникъ одпусти и кући се поврате, а са осталимъ я кренемъ се одавде преко Мачве, на єдномъ и другомъ конаку примѣтимъ где воиници говоре кадъ се є таи и таи вратио и яћу, тако се побуне, те ти мене на обали Саве на Митровици изъ предречена два среза скоро сви оставе, а я са моимъ срезомъ Ядранима прећемъ и кудами є надлежало преко Срема одемъ, и после се овде срећно повратимъ, а одъ они повраћени воиника и данъ данашньи све паре повратили нису, пиши и пиши Г. Началніку приватно, и све досадъ бадава, а бригу имамъ може се кои одъ насъ одавде премѣстити или и умрети, а таи рачунъ не свршенъ да остане, то никако добро ніе, томи є Господине наивећа брига, за то те покорно молимъ, опомените се у вис. попечителѣству Финанціе, некаби се одъ предреченогъ Гос. Началника, отомъ што скорие изискало, дасе єдномъ и овогъ рачуна опростимъ: На Г. Вука ово писменце управите некаму до руке доће, у коемъ му являмъ онѣговомъ тршићанима и проче. Сотимъ васъ поздравляюћи остаемъ

У Лозници 25. Ферв. 850. год.

ваш почитатель
Петаръ Јов. Козеляцъ
Нач. ср. ядарскогъ.

[Спољa:] Високоблагородномъ Господину
Јовану Гавриловићу
при попечіт. финансие
у Београдъ.
с еднимъ пакетомъ
под печ. Новаца.

[Напомена:] прим. 3. Марта 850. Истогъ дана издата квита на 107 цванц. одгов. на писмо 17. Марта 1850.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2940]

СТ. ВЕРКОВИЋ — ЈАНКУ ШАФАРИКУ

Серезъ 14. Октобра 1858.

Высокоученый Господине
Премилій Добротвору!

Ваше почитаємо пысмо одъ 26. прошлогъ мѣсеца прійміо самъ исправно у данашньій данъ. Што се тиче те ствари за кою мы Г. Вукъ преко Васъ наручуе да му ю саобштимъ; онъ мы е за то и лани, преко Г. Професcора Вукомановића, пре него што самъ на путъ кренуо, наручавао да му израдимъ и пошалѣмъ. Међутымъ я самъ му преко истогъ Г. Вукомановића явіо како се то може постићи, т. е. рекао самъ да се то само онда може израдити као што треба, када човекъ има довольно новаца за путованѣ. Найманѣ треба 200 дуката у кеси да има и нарочито због те ствари да путъ предузме. Я пакъ као што знате до сада самъ выше просякъ него путникъ быо. Осимъ тога свако доякошнѣ путованѣ, због оскудице новчане, особито ланьско, морао самъ у не време подузети; и тако на вратъ на носъ путуюћи нисамъ имао времена испытивати какви народы ков гди по Македоніи и Арбанаской живу. Я самъ до сада само крозъ главне вароши путовао, и найвыше по єдну или две ноћи у єдномъ месту бавіо се; а када човекъ ће да описуе предѣле у Етнографичномъ смыслу; онда треба да выше дана у єдной Нахіи пробави. Што се тиче Дибре, тамо се не може ни завирити због вечитогъ нереда и явногъ разбойничтва ков тамо влада.

Дакле поздравите Г. Вука и кажите му да ми због оскудице новчане на никои начинъ ніе было могуће предузети уредно и точно описиванѣ Македонски и Арбанаски предѣла у Етнографичномъ смыслу; међутымъ чимъ до новаца дођемъ, прва ће мы брига быти да ту стварь предузмемъ. Да е Г. Вукъ наговоріо Княза Михаила да одкупи *(по 10 фор. комадъ)* оне србске новце ков самъ лани Г. Вукомановићу послао; и да самъ путъ предузео у Юлію или око 1. Августа у предѣлъ Охридски и Костурски; онда може быти да бы што годъ могао до Кервана Серезскогъ съ добримъ успѣхомъ свршити; А сада ако и пођемъ на путъ, бы ће опетъ на вратъ

на носъ; а къ тому у найгоре доба године, то естъ по зими и блату, када ніе време за ту ствaр. —

Препоручујући се Вашой благонаклоности, остаемъ за увекъ

Вашегъ Высокоученогъ Господства,

искренный штователъ

Стеф. Верковићъ с. р.

Подъ 26. тек. мес. писао сам вамъ, како е писано Верковићу у Серезъ за Дибру. Ово е Верковића одговоръ писанъ Г. Шафарику.

28. 8-бра 858.

Јов. Гавриловић.

[Спољa:] Herrn Dr Vuk Steph. Karadschitch
Landstrasse Marokanergasse № 517.
Vien.

[Копија у арх. С. К. Академије бр. 2941]

СТ. ВЕРКОВИЋ — АЛЕКСИ ВУКОМАНОВИЋУ

Серезъ 22. Априла 1858.

Ваше Высокородіе,
Премили Пріятелю!

Ваше многоценѣно писмо одъ 19. п. м. приміо самъ пре нѣколико дана съ великомъ радошћу, но у колико самъ се радовао што самъ имао срећу после толико времена Ваше мило писмо видити, у толико самъ се опетъ ожалостіо сазнавши у какомъ се жалостномъ станю са здравлѣмъ налазите, зато съ найвећомъ смиреношћу припадамъ къ Творцу небесномъ скрушено молећи га да Вамъ се єданъ путъ смилуе и опетъ Вамъ драгоценѣно здравлѣ поврати. —

И я по моемъ повратку са пута у Серезъ ни самъ био башъ найразположеніи за више времена, а то зато што самъ

са Крфа овамо путујући много страдао одъ изванредне и люте зиме; тако самъ био ослабіо и малаксао да самъ се єдва могао на ногама држати; но хвала буди мылостивомъ Богу садъ самъ се опетъ опоравіо и поправіо. —

Као што Вамъ є већъ познато, я самъ велику и изванредну срећу имао на последнѣмъ путованю! Што самъ до Крфа нашао то Вамъ є већъ познато: а изъ Крфа овамо идући срећа ми послужи наћи лѣтописъ Епирски и Хрисовулъ Симеона Трикалскогъ, кои су за Србство одъ велике и безъ ценѣне важности; све ове важне ствари са последньомъ поштомъ послао самъ у Београдъ г. Шафарику и надамъ се да ће ій наши Великаши и учени съ великомъ радошћу и благонаклоношћу примити! Сада нестрпльиво очекуємъ да видимъ како ће ме наградити и одликовати за тако сяйне успѣхе. — Г. Шафарикъ пише ми да жели да дођемъ у Београдъ! И я самъ већ одавна зажеліо да тамо дођемъ; но покрай све желѣ, ипакъ то ове године на никои начинъ не може быти, а то зато што желимъ ако икако могуће буде да пре него тамо кренемъ обиђемъ предѣлъ Костурски и Монастире Аграфске кои више Халамбаке леже. Такођеръ и у Планину Родопску ваља ићи да се они Глаголитички натпис види и сними; но на сваки начинъ настоянъу да се око 1. Мая идуће године тамо састанемо.

Я самъ велике дугове на последнѣмъ путованю направіо, зато самъ моліо Г. Шафарика да изради кодъ Друштва нашега Србске Словесности да ми се награда даде за ствари кое самъ му съ последньомъ поштомъ послао, єръ иначе на никои начинъ нећу се моћи дуга ослободити. Што се тиче мое збирке коя се кодъ Г. Шафарика налази, я самъ тога мненя да се никакви кораци због нѣзине продае не чине докъ я тамо не дођемъ; а то зато што самъ наканіо ню одъ 480—800 ком. *најманѣ* умножити, а може быти и до 1000. — Дакле када тамо дођемъ онда ћу ю морати на ново уредити и точно описати, и потомъ ћу Вамъ Списакъ предати да га пошлѣте кому треба; надамъ се да ће у ньой найманѣ око 200 комада само србски стары новаца быти. Г. Ламбросъ изъ Крфа понудіо ми є само за Грчке и Рымске старе новце *(осимъ србски)* око 800—1000 талира; дакле када онъ толико за нѣ дае као шпекулантъ, онда найманѣ мораю вредити око 1500 талира; єръ неће 800 талира онъ броіити за нѣ, ако нема за нѣга добитка у роби наіманѣ іошъ єданъ путъ толико.

И мене є една неприлика снашла! т. є. десно ми се є око мало поболѣло одъ некоегъ времена, т. є. чимъ почнемъ читати или писати оно поцрвени и почне горети и тако одма морамъ посао прекинути; због тога самъ намисліо после десетину дана єдно мало путованѣ у Тракіу предузети до Ксанта и Кимурџине, одъ куда ћу се око 1. Юнія повратити — а око 1. Юлія предузећу путь у предѣлъ кои турски; а оданде ћу поћи у Тессалію у Монастире аграфске; назначеный путъ мыслимъ да ћу моћи до Св. Димитріе свршити.

Будући да за предстоећій путъ немамъ довольногъ трошка, зато Васъ молимъ, *ако икако могуће буде*, да будете тако добри и да се заузмете за продаю они стари новаца србски ков самъ Вамъ са Крфа послао; па ако Вамъ срећа послужи продати ій, онда Васъ молимъ да ми новце до 1. Юлія пошалѣте. — У Старой Србіи имао самъ срећу єдно парче Глаголите на пергамени наћи, ков самъ послао у Сараево г. Гильфердингу да га види; онъ ми є после одговоріо да ће га у царской Академій саобштити подъ моіимъ именомъ. Преписъ одъ нѣга ни самъ задржао да Вамъ га пошалѣмъ; но моћете повремено изъ органа Царске Академіе видити што у нѣму има. —

Препоручуюћи се у Вашу дальну мылостъ и благонаклоностъ; и молећи Милостивогъ Бога да се у здравлю видимо, остаемъ съ дубокимъ почитанѣмъ

Вашега Высокородія
искренный почитатель
Стеванъ Верковићъ.

NB. Молимъ да поздравите све знанце и пріятелѣ, особито Г. Шафарика и Д-ра Цацакостопула и нѣговогъ шуру Димитрію. Ньима двоици писаћу са идућомъ поштомъ. —

[Слоља:] Monsieur Monsieur
Alexis Wukomanovich
Professeur aù Lycée de Belgrad
(p. t.) à Belgrado
en Serbie.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2942]

АЛЕКСАНДАР ШИШКОВ — КНЕЗ МИЛОШ

1.

Полученно 4. 7-вра 1827.

Милостивый Государь мой!

Сербскій подданный, Вукъ Стефановичь Караджичь, отправился нынѣ въ свое отечество, имѣя намѣреніе продолжать полезныя свои литературныя упражненія, которыя обратили на себя не токмо справедливое вниманіе ученыхъ, но удостоились покровительства и самаго Государа Императора Всероссійскаго, даровавшаго ему по смерть ежегодный пенсіонъ. Зная усердіе Вука Стефановича къ изслѣдованіямъ о языкахъ и обычаяхъ народныхъ, я, какъ Министръ народнаго просвѣщенія, наипаче же по званію Президента Императорской Россійской Академіи, щитаю долгомъ поручить его особенному Вашему, Милостивый Государь мой, покровительству, которое, безъ сомнѣнія, много ускоритъ и облегчитъ его полезныя занятія.

Съ совершеннымъ почтеніемъ пребываю къ Вамъ милостивый Государь мой!

С. Петербургъ
Маія 10-го дня 1827. года.

всегда доброжелательнымъ
Александръ Шишковъ.

[Ориг. у Државној Архиви. Кнеж. Канцеларија]

2.

Ваше высокопревосходительство,
милостивый государь,

Почтеннѣйшее письмо вашего высокопревосходительства отъ 10. марта,[1]) на сихъ дняхъ мною полученное, привело меня въ неизъяснимый восторгъ и одушевленіе, видя, что дарованіемъ пенсіи сербскому писателю Вуку Стефановичу Караджичу обратилъ я на себя лестное для всякаго вниманіе вашего высокопревосходительства и всей императорской россійской академіи, коей вы, милостивый государь, достойнымъ президентомъ.

[1]) в. стр. 580.

Непреложнымъ долгомъ моимъ поставляя отозваться на сіе достопочтеннѣйшее письмо вашего высокопревосходительства, залогъ внутренняго удовольствія, которое непрестанно питать будетъ духъ и чувства мои отнынѣ, мнѣ крайне пріятно принесть вашему высокопревосходительству и академіи дань глубочайшей моей признательности за ваше и ея лестное ко мнѣ вниманіе, исповѣдывая чистосердечно, что дарованіемъ пенсіи г. Караджичу я отдалъ долгъ заслугамъ, оказаннымъ имъ на поприщѣ сербской словесности, общей для насъ славянской литературѣ.

Съ увѣреніемъ въ чувствахъ моего отличнаго къ знаменитой особѣ вашей высокопочитанія и преданности имѣю честь быть

№ 170
Маяа 24 дна 1837
Крагуевацъ.

вашего высокопревосходительства,
милостивый государъ, покорнѣйшимъ слугою
Милошъ Обреновичъ, князь сербскій.

По княжескому повелѣнію
Паунъ Янковичъ, княжескій секретарь.

[Споља:] Его высокопревосходительству г. президенту
императорской россійской академіи,
члену государственнаго совѣта,
адмиралу А. С. Шишкову.

[Сборникъ Отдѣл. Импер. Акад. Наукъ. Томъ 37 стр. 595].

ГЕРАСИМ ЗЕЛИЋ — МИТР. СТРАТИМИРОВИЋУ

1.

Ваша Екцеленція, высокопрешсв-щенѣйшій Г-дине, и нашегш благочестія вруѣи ревнителю и Архипастирю всемилостившйій!

Ево хвала Г-ду Богу вдвасе избави ш Беча, ѣесамъ 4 лѣта проводио у свему моме вѣку, животъ найприскорбны;

почти глувъ и нѣмъ помежду толико стотина тисящя душа, правда много Герка, Цинцара и Бугара изъ Турске у нѣмусе находи, и живи. Али поради мене сви Греци и Цинцари есусе понѣмчили, а неколика Србина и Бугарина, погречили у єзику, и тако могу рећи дасамъ проводио животъ, колико дасамсе находио у наивишой каквой пустини, подобной мога Манастыра Крупе.

На толике мое умилне прошнѣ, на 3. Іануара с. л. датъ мие чрезъ Дирекцію ш велике полиціе устмено ѿговоръ, да за сада ш Далмацы и Венеціи немислимъ, и не говоримъ, него да изберемъ поћи у Італію у Верону и у Будимъ, либо да останемъ и паки у Бечу. Избраосам Будимъ, и ово самъ с' великомъ мукомъ и трудомъ п кодъ цара прошнямы єдва одержао послиє 3 и полъ мѣсеца доксумп дали пашпортъ; на 13 априла р. а на 7 Мая по србски у срѣду, стиго у Будимъ. Мећю мою мени милу и любезну націю Сербе. ће море быти мећю истіемъ оставићю мое старе и пребѣне кости, а не мећю Швабами... Ово находимъ за благш явити В. Е. и надѣюся дасте примили чрезъ Г. Магарешевича копію, на нѣмецкомъ єзику, коюсамъ на 7 Априла р. представіо Егш Ц. Вел. со приложеніемъ свидѣтелствы ѿ услуга у моемъ отечеству и прочая. Гласъ є у Бечу а и овће терговцы изъ Новога Сада кажу да Ваша Ексцеленція намѣрава скоро поћи у Бечъ. Томе мнш̃го обрадовало, даћю имати таку срећу и прилику прсонално васъ видѣти и цѣловати В. С. Архипас. десницу, прикоемъ остаемъ с' наиглубочайшимъ высокопочитаніемъ цѣлуя с-тѣю архипастирскѣю десницу.

у Будиму на 10 Мая с. 1824.

В. Є. понизни и покорни слуга
Герасимъ Зеличъ
архимандритъ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 877]

2.

Ваша Ексцелленціа
Милостивѣйшій Архіпастырю!

Милостивомѣ совѣтѣ Высоко Превосходителства вашегш съ теплѣйшею благодарностію повинюћисе, исправлѣныи планъ

фѣндаціе мое съ додаткомъ кой є протодіаконъ Ексцелленціи Вашея мени писменш назначіо, у два ексемплара преписати дао всамъ. И самъ оба своерѣчнш подписао, и молимъ Ексцелленцію Вашѣ да бы милостивш шдобреніе свое такшжде на оба ексемплара уписати, ѿ коихъ єданъ при Ексцелленціи Вашей да зашстанетъ, а дрѣгій мени какш утѣшенія мога, такш и сігѣрности мойхъ слѣжителей ради мени пошалѣсе, и по моіой смерти да се кодъ мене затече.

Што се дѣжника мои у Далмаціи сѣщихъ тиче, то я за живота ничега учинити немогѣ, понеже бы съ процессомъ истраживати морао; зато Ексцелленцію Вашу у Божіе име молимъ, да бы у слѣчаю, акш се и ѿ ньи за живота мога наплатіо не бы, сѣммѣ онѣ, кою самъ и Вашей Ексцелленціи у пређашнѣмъ писмѣ шбявіо, свойм пѣтемъ истражити и фѣндаціи моей приписати изволѣли.

И самъ пасанне дана мисліо поћи на дрѣги свѣтъ, и невидећи скорагш ѿговора ѿ Вашея Ексцелленціи морао самъ мой Тастаменатъ поніети Бѣргермаісторѣ, ћесѣ звата два Сенатора, ѿ кое єданъ естъ Сербинъ, Г-динъ Ігнятовићъ, кое прочитао исти по латински, пред койма самъ я подписао и мой печатъ вергао. Подписалисѣ се и два Сенатора какш свѣдоцы мога Тастамента, кога ћѣ сада по милостивомѣ налогѣ Ваше Ексцелленціе узети натрагъ, и уничтожити све штосе тиче новаца и фѣндаціе. Обаче кромѣ мога Тастамента шстаюми многе сгвари у Далмаціи неуређене. Было самъ оставіо сто дѣката да се раздѣли милостинѣ у три м-нстыра и моимъ родякомъ и сиромасима, када се у Задрѣ ѿ два терговца наплати мой дѣгъ; ѿ 200 дѣката, да се соедини с' фѣндаціомъ. У три монастыра у Далмаціи несодержавасе ѿ древле ничнайманѣ общежитіе; за узрок посве маліе грунтова; негш калѣћери живѣ просећи милостиню по народѣ и на свой петрахиль, и ѿ прошевине, по обичаю сваки дае у м-нстыръ уречени порезъ; за имати хлѣбъ и прибѣжище у Монастырѣ. Свакп себе и свога слѣгѣ мора издержавати и одѣвати, послѣе смертп акш што кой има остави по обичаю трию М-нстйра своме родѣ комѣ хоће. И самъ доніо изъ свѣта драгоцѣне двое сусѣде: веће было самъ оставіо у Тастаментѣ да се предадѣ у резиденцѣ шибеничкѣ акш бѣде дрѣги благочестиви Еп-кпъ да ме по наслѣдію поминю, аколи бы было иначе, то исте сосѣде, калежъ, дискосъ и проче принадлежище, да калѣћери Крѣпски пошлю оне исте сосѣде у Архіеп-кпію Карловачкѣ Митропо-

литомъ по наслѣдію да у ныма слѫже и за мою дѫшѫ Бога моле. Сада прошѫ Вашѫ Ексцелленцію, када выше неслужи мой Тастаменатъ, научитеме кѫдаће пристати 300 дѫката у златѫ, а речени Сосуди мораће остати у М-нстырѫ Крѫпи, и остале мое ствари неуређене; ово самш представлямъ Екс: В: на извѣстіе какви сѫ обичаи у три Монастыра у Далмацій.

Въ прочемъ ничега више неимаюћи што би примѣтити, или далше просити имао, молим Ексцелленцію Вашѫ, да бы шдобренѣ фѫндаціе мое планъ коликш скорие быти можетъ, докле самъ іоштъ у животѫ, послати, а кѫпнш и милостивш разположеніе учинити изволѣли, коме ћѫ и новце овде на Облигацію предати, и таковѫ Вашей Ексцелленцій послати. И желимъ и молимъ да се Облигаціа при Вашей Ексцелленціи сготови, и къ мени готова пошалѣ, да ю онай Г-динъ, кому ћѫ и новце изброити, предъ умолѣними свидѣтельи подпише. Иже далше высокой милости препорѫчаюся съ цѣлованіемъ святыя десницы пребиваю

У Будимѫ 2-гш Априла 1825.

Вашея Ексцелленціи

умилни и понизни слѫга
Герасимъ Зеличъ
архимандрит монастыра Крѫпе
бившій викаріш Генерале у
Далмаціи и велики викаріш
у Боки ѿ Котора.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 880]

---

2. КЕПЕН — КОПИТАРУ

Sehr werthgeschäzter Freund!

In zwei früheren Briefen schon meldete ich Ihnen wie traurig es unserm armen Sawwa geht. Ob diese Nachrichten schon in Ihren Händen sind oder erst jetzt abgehen, ist mir unbekannt. Auf jeden Fall aber muss ich Ihnen berichten was seit jener Zeit vorgefallen ist. Der arme Kranke scheint die

Gefahr in der er sich befindet gemerkt zu haben, und ist dadurch auf die Idee gekommen nach Wien zurückzugehen um sich dort im mildern Clima zu erholen. Der General hat nichts dagegen und wünschte selbst ihn retten zu können. Er selbst forderte mich auf an ihn zu schreiben und um Reisegeld für den Kranken zu bitten wenn er den Frühling erlebt. Mir liegt viel an seiner Rettung sagte der General Weitzenbreyer, da Karadschitsch einer unserer besten Zöglinge ist. Vielleicht ist's möglich ihm etwas auszuwirken. Der Oberarzt hat in Gegewart des Generals den Kranken noch einmal untersucht und stellt ein Zeigniss aus, das eine Veränderung des Himmelstrichs ihm nur nutzen konnte. Diess belebt Sawwas Hoffnungen.

Vor einigen Tagen fand ich ihn vor seinem Bette am Tische sitzend und Geometrie treibend. Ich forderte ihn auf sich nur nicht anzugreifen, aber er ist jedesmal der Meinung dass es ihm besser gehe. Ich schrieb also seinetwegen an den General. — Nun bekomme ich vorgestern aus der Kanzlei des Bergcorps die Anfrage, ob ich die Verpflichtung übernehme Ihn nach Wien zu schaffen wenn der Oberdirigirende vom Corps der Bergingenieure (Graf Cancrin, unser Finanz-minister) ihm eine Unterstützung in baaren Gelde zur Reise nach Wien aussetzen würde. — Da weiss ich wirklich nicht was ich antworten soll. Auch kann ich mich mit keinem berathen, da ich auf Befehl des Arztes seit 3 Tage fort sitze und etwa 2 Wochen lang das Haus hüten muss. Schreiben Sie mir doch recht bald auch Ihre Ansicht in dieser Angelegenheit. Bis Lübek glaub ich, wäre es ein leichtes den armen Sawwe zu schaffen. Aber wie weiter? — Der Kranke hat durch die Hoffnung die sich ihm eröffnet nach Wien zu kommen, neues Leben geschöpft, wie wohl er früher von seiner Krankenwärterin nie davon hören wollte zu den seinigen zurückzukehren ehe er Officier ist. Nach Empfang der Anfrage an der Kanzlei hatte ich an den Oberarzt geschrieben und ihn aufgefordert mich zu besuchen doch ist dieser noch nicht gekommen. So stehn die Sachen und diess ist alles was ich Ihnen jetzt in dieser Angelegenheit mittheilen kann.

Sagen Sie gefälligst unsern guten Wuk, dass ich mit Schischkow wegen den Briefen an Milosch gesprochen habe. Er ist gern bereit denselben zu unterzeichnen, woher also diesem kein Hinderniss im Wege liegt. Es fehlt mir nur die Titulatur des Fürsten M.; diess aber werde ich nächstens bekommen. Dann erhält Wuk auch sein Zeitungsblatt zurück.

Ich lege Ihnen hier einige Zettel von Sawwa bei, die Sie vielleicht oder den Vater interessiren könnten. Der General Wiezenbreyer meint dass der Kranke wohl auf ein Jahr Urlaub erhalten würde.

Würden Sie wohl die Güte haben den beifolgenden Brief bei Gelegenheit auf die Post zu geben.

St. Petersburg
d. 24. Febr. 1837.

Mit aufrichtiger Hochschätzung
Ihr
treuer Diener
Koeppen.

[Напомена Вукова:] Примљено 19/31. Марта и исти дан писато Кепену и владици.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 2943]

X. НИКОЛА БРЗАК — НИКОЛИ НИКОЛАЈЕВИЋУ

У Београдꙋ 821-га Апріл: 20-га

— — — — — — — — — — —

Примићете їощъ едну кныйгꙋ славеногреческий Леѯікон и молим подаите кїръ Марке у Крагоевцꙋ и 2 Пакла с' 20 комада Агаѳонъ. коима предаћете Госп. Вуку Стефановичу, ербо одавно стою овде.

— — — — — — — — — — —

[Државна Архива. Кнежева Канцеларија
Досије X. Николе Константиновића Брзака]

X. НИКОЛА БРЗАК — КНЕЗУ МИЛОШУ

У Београду 25-га 9-вра 821.

Прїятелї у Земуну чули су да се Вук' у Бечу показао и пред едним се хвалїо да е сербски Депутатъ у Аустрїа и юще су чули да сте менялї секретара и оставили сте пређашнога кое се разгласїо свуда и многи сумняю на то. Видите Господару ща годъ се чйни све не прїятелї дрѓоячїе изясниваю ствари и све се упражнаваю да наиду кога Начйна и Ватру кою из међу Вас да метну и после ниина Воля да исполну.

— — — — — — — — — — —

[Државна Архива. Кнежева Канцеларија
Досије Х. Николе Константиновића Брзака]

НАУМ ИЧКО — КНЕЗУ МИЛОШУ

Благородному Господару
Госп. Милошу Обреновићу.
Любезно поздравляемъ.

Являмъ вамъ како ови дана чекамъ столицу с музикомъ, каруца, и неколико, комада ѿ везено(?) поручите ствари, даклем молимъ васъ пишитеми оћу ли да ги задржимъ овде докъ доћете или да вам ги пошлѣмъ у Крагуевацъ.

Ето вамъ шилѣмъ по Вуку Стефановића єданъ паръ пиштолѣ мале кое Лазо, из Бечъ узео заради васъ, и кад ги станете пунити немойте више мећати ѿ єданъ драмъ барута у сваки цевъ, а за далѣ како треба употреблявати казао самъ Вуку да вамъ покаже, кои преће неколико дана прешао е у Сервїя и саде чини нѣгову дужностъ и иде вама на поклоненїе и да вам се преяви.

Овде чуемо ново да Црногорци подигоше воїну на Шкодрана него тое Алипашинъ планъ да се врати шкодранинъ у Скадру. — А за Сулеманъ пашу чуемъ да муе капичибаша Шсекао Главу и да богъ да дае истина. —

У Београду 21-га Јулїя 1820.

Сотимъ остаемъ свагда вамъ
покорнѣйшїй слуга
Наѣмъ Ічко базирѣа-баша.

[На полеђини писма:] 820. 23-го Юлія примлѣно у Београдъ одъ Г. Наумъ Ічко конзулъ.

[Споља:] Високоблагородному Господару Господару Милошу Обреновиѣу Верховноме князу и управителю народа Сербскаго
съ Високопочитанїемъ
у *Крагоевацъ*.

[Држ. Архива. Кнеж. Канцеларија. Београд. Досије Наум Ичко]

СТОЈАН МИЛЕНКОВИЋ — КНЕЗУ МИЛОШУ

Ваше Сиятелство
Високо Благородномѣ Госѣдарѣ Милошѣ Обреновиѣу верховномѣ Князѣ & управителю
Сербии Мнѣ високо Почитаемомѣ
Благодѣтелю

Високо Почитаеми Благодѣтелю Господарѣ Вѣкѣ Стефановиѣу као що самъ Вашемъ Сиятелствѣ два пѣта у Бечъ за 5 пари Піщоля писао, на коіе ми шнъ ништа ніе одговоріш, шд шнога Господара на кога мі шнъ казао атрезирати Писма, одговоріо да іе Госп. Вѣкъ у Лайбцігъ како іе у Бечъ дошао штішао, може да ће тамо кѣпити,

— — — — — — — — — — —

У Жабарѣ 10. Мая 823.

[Државна Архива. Кнеж. Канц. Аустрија (Приватна преписка)]

ЈОАКИМ ВУЈИЋ — КНЕЗУ МИЛОШУ

1.

— — — — — — — — — — —

При концу овога мога писма и то Васъ покорнѣйше молимъ Милый Отче мой, да не слушате коекакве лажне и невѣроятне противъ мене речи отъ лажливогъ, шантавогъ и злобногъ Вука и прочїи другїи наши швабскїй врабаца, кои су се тамо кодъ Васъ Ваше прое наждерали; ербо е то све лажь, клевета, злоба, зависть и пакость; зашто ја Васъ исто тако и сада любимъ, чествуемъ и высокопочитуемъ какогодь и найпре, пакъ хотью Васъ и до гроба мога любити, чествовати и высокопочитовати; ербо самъ Вашъ лебацъ ео. — — — — Између сего ја се препоручуемъ Высокой Милости Вашей Отеческой, любетьи Вашу щедру десницу а такожде и скутъ рызе Ваше, пакъ со великимъ страхопочитанїемъ и высокопочитанїемъ даже до конца живота мога остаемъ

У Сент-Андрїи 2-го Феѵруарїа 1831-го

Вашего Княжескаго Сїятелства
а моего
Премилаго отца и Благодѣтеля

благородный сынъ
Јоакїмъ Вуичь
Сл. Сербскїй Списатель.

[Државна Архива. Кнеж. Канц. Досије Јоакима Вујића]

2.

Ваше Княжеско Сїятелство,
Державный Князъ и мой милый Отацъ!

— — — — — — — — — — —

Вы ни пошто немойте вѣровати моимъ Злобникомъ и Оклеветникомъ кои су мене кодъ Васъ милый Отацъ оклеветали и хотели ме у немилость кодъ Васъ да низвергну; а то су были

Најпросвјештенији Г. Хегавый Вукъ и Г. малоученный Лазо Зубанъ, кои су превели кодексъ то есть Права Наполеонова, коя су была сасвимъ глупо и безъ свакога разума и понятія преведенна; и я самъ казао, да ньовъ посао сасвимъ не валя, а и сада кажемъ милый Отацъ да конечно не валя: штета за онай папїиръ и онай страшный трошакъ, кога сте Вы како годь у Лепеницу бацыли. Я отъ мое стране судимъ, да е шантавый Вукъ и Зубанъ свакїй по 100 дегенека по стражници заслужили, а не толико награжденїе, како што се они хвале. — — Далѣ не говоримъ ништа. — — —

Ако ми благоизволите добрый отацъ новца послати да мое книге отъ Шваба изкупимъ, а я тью съ Вашимъ дозволенїемъ (:ако ми допустите:) у Београдъ дотьи, и мое две книге, сирѣчь: Чича Вую, и Ірину и Фїландра еданъ прекрасный Романъ дати печатати. — — —

— — — — — — — — — — — — —

Ова книга, коя се зове Чича Вуя хотье отговорити Господину шантавоме Вуку на нѣговъ Вопросъ, съ коимъ ме е задужїо предье 12 година, како што гласе Новине Сербске; знамъ Отацъ сладкїй да тье Вамъ угодно быти, да тьете се излишно смеяти — а и достоянъ хотье быти смея Најпросвјештенији Господинъ тьелаво-шантавый на штули Скакаваць Вукъ! — — —

Измежду сего препоручуемъ мене Вашой Высокой Милости любетьи скутъ Ваше любиме Отеческе ризе и до гроба остаемъ

У Земуну 20-г Маїа 833.

Вашего Княжескаго Сіятелства
Моега Милога Отца

благодарный и припознателный
сынъ
Јоакїмъ Вуичь
Сл. Сербскїй Списателъ.

[Државна Архива. Кнеж. Канц. Досије Јоакима Вујића]

3.

Ваше Княжеско Сіятелство,

Милостивѣйшїй и Державный Государь.

Овомъ причиномъ узимамъ дерзновенїе Державный Княже отслати Вамъ едну мою малу книжицу подъ именомъ: *Чича Вуя*, коя е їоште у рукопису; изволите Милостивѣйшїй Государь дати ю Вамъ чрезъ каквога Вашега послужителя прочитати, пакъ ако за достойно и праведно проразсудите, да е она достойна Штампе; тако изволите ю у Вашой Тѵпографїи дати печатати: обаче съ Вашимъ трошкомъ и иждивенїемъ, понеже да самъ я еданъ за садъ особито потребитъ и сиромашанъ човекъ, што ни самъ у способности за ню Тѵпографическїй трошакъ платити. — Ако ли пакъ реченну ову моюкнигу за непристойну пренадьете, а Вы ми ю благоусердствуйте Милостивѣйшїй Государь par Retour ватрагъ возвратити, коюя усердно прїимити хотью.

Изъ Предисловїя Державный Княже увидити хотьете, да самъ я имао бно четыри Рецензента моя, илити Крїтїзатора како н. п. Г. Меркаила, Г. Магарашевича, Г. Стеича и Г. Најпросвјештенога Г. Вука Стефановића, Караџића Јадранина из Тршића а од старине Дробняка изъ Петнице, Философије Доктора, Српскога Ријечничара и пр. и пр. Измежду коихъ осимъ само Г. Стеича како покаявшагося и нѣгову слабость признавшаго изъ мое контра Рецензїе извадїо, пакъ самъ га паки у мою первѣйшу любовь и прїятелство прїимїо; а наипаче што неописанный трудъ полаже за спасенїе Его Высокопреосвященства Г. Митрополїта Мелетїя Павловича а мога приснога Благодѣтеля и Меценате, кога самъ мыслїо, предье шесть неделя дана конечно изгубити, да нїе Г. Стеичь Божїомъ помощїю и са совѣтомъ три мѣстна Доктора Г. Митрополїта а Добродетеля мога фѵсїкално оперїирао, изъ нѣга 21 холбу и 1 сайтликъ воде пзцедїо; и сада благодареніе буди преблагоме Богу Г. Митрополїтъ видисе изъ погибели смертне избавлѣнъ, и скоро на здраве свое ноге поставити се хотье,

кое му я како покорнѣйшїй нѣговъ клїентъ и усердный почитатель изъ искренне душе мое желим!! — — —

— — — — — — — — — — —

У Земуну 30-го Маїа 833.

покорнѣйшїй рабъ и клїентъ
Јоакїмъ Вуичь
Славено-Сербскїй Списатель.

[Државна Архива. Кнеж. Канц. Досије Јоакима Вујића]

4.

Ваша Княжеска Свѣтлость,
Милостивѣйшїй Господару
Отацъ и Благодѣй мой!

— — — — — — — — — — —

Онай истый дань то есть 1-го Декем. када самь био у Новомъ Саду, имао самъ честь съ Госп. Хаджичемъ Сенаторомъ Новосадскимъ састати се, съ коимъ измежду протчїи разговоры, дошла е была речь и за Ваша Права, о коима се онъ съ Г. Лазаревичемъ Бурермайсторомъ земунскимъ труди, дѣло благополучно ко концу привести: Тако ми онъ рече; да калайджїа Зубанъ, и онай хегавый, злобный и пакостный Дворъ[---] Баша, Тьяуръ Чаушъ, Думлекъ Бостанджи-Баша, Јолдашъ. Татаръ, Аллагундуръ, Харадjчи-Баша[1] Ву[къ] Ријечничар, што су годь у Преводу кодекса Наполеоновога радили, не валя ништа, издаваютьи гнусне речи како на примѣръ пмалацъ малац, ужпвалацъ Балаваць и протч. Зато су то ньїово дѣло на страну сепонїрали; а ньи двопца то есть Г. Хаджичь и Г. Лазаревичь мисле нова Права за Серблѣ правити и со сочинявати. — Онда мени падне на умь, што самь я Вами милый Отацъ їошше лѣта 1830. када су тай ньїовъ преводъ кодекса у Крагуевцу у присутствїю нѣкїи Отмѣнны Сербскїи лица читали, пакъ їоште онда самь я Вами простодушно, како Вашъ присный почитатель казао, да ништа не валя; зашто нити су знали Марва ни Скотови едни апплї-

[1] Харадjчи-Баша значи совокупитель пореза или харадjча.

цїрати права за Народъ, него Народъ за Права. — Валя да су мыслили, да е наш Народъ Сербскїй у такво просвѣщенїе дошао, у какво Францускїй; обаче къ томе тье протьи и нѣколико стотина година, а може быти и хиляда, докле кодексъ Наполеоновъ буде способанъ за Народъ Сербскїй. — Єзичана Зубана, и хегавога Хараджчи-Баша Вука казао. — И оно Вами предобрый Отацъ мой являмъ, да Г. Хаджичь овы дана то есть 7-го или 8-г тек. овога месеца Декемврїа полази тамо къ Вама са своїомъ Госпожомъ супругомъ, да почне предреченно дѣло Права пословати. —

— — — — — — — — — — —

У Общежителному Монастиру Раковцу
Декем. 2-го лѣта 837.

вѣрный, благодарный
и припознателный сынъ
Јоакимъ Вуичь
Сл. Сер. Списатель.

[Државна Архива. Кнеж. Канц. Досије Јоакима Вујића]

5.

У Новомъ Саду 7-го Феvруарїа 839.

— — — — — — — — — — —

Зато желїо бы, да бы Г. Зубанъ съ Најпросвештеннјим Г. хегавымъ Вукомъ и кромпавомъ Маскаромъ їоште еданъ путъ у Крагуевцу састали се и кодексъ Наполеоновъ преводили, пакъ нѣкїи пута изъ излишногъ времена када бы Г. Зубанъ у нѣгове сладке Гусле свирао, а шантавый, хегавый и кромпавый Г. Вук Маджарскїй Вербункошъ, хармад-танцъ, апричъ апричъ, Сербске Лесице, Кетеуше, Штаеришъ и Даничъ играо, и онымъ нѣговымъ како у Тьюрка или крокодила крилявимъ гласомъ подвикивао: Ую! Цупа! Цупа! Ај Уј! не лудуј с туђом љубом не другуј, туђа љуба пасија вијера измамиће превариће; она цупа под њом рупа, мучи враже ко ти каже, није једна већа Двпје. — Ни срамъ да будѐ онаквога скареднога и безобразнога Списателя, како што е Најпросвјештенији Г. Вук!? —

Али предобрый и премилый Светлый Господару Отацъ покорнѣйше молимъ, да бы сте благоусердствовали простити овой моїой невинной шали, зашто я ово само Вами чинимъ ради радостнога увеселенїя Вашего, а другоме никоме на свету! —

Вашъ вѣрный
Вуичь.

[Државна Архива. Кнеж. Канц. Досије Јоакима Вујића]

АЛЕКСА СИМИЋ — КНЕЗУ МИЛОШУ

— — — — — — — — — — —

Примили смо и друго високопочитаемо писмо Свѣтлости Ваше одъ истогъ, подъ № 2325, управлѣно на мене, Цветка и Панту Х: Стоила, у призрѣнію Вука Стеф: Караџића, и разумели смо све што нам пишете; но будући да Вука нема у Земуну, кажу да е отишао у Нови Сад на ѳзамент, да види шта му е синъ научіо, зато нисмо могли ни извршити налог кои сте намъ дали, нити вамъ имамо шта писати о тому за садъ; но кадъ Вукъ дође у Земунъ, и ми извршимо нашу дужностъ, ондаћемо имати честъ сви троица одговорити свѣтлости вашой на исто писмо.

— — — — — — — — — — —

У Београду
21-г Августа 1832.

Ваше Свѣтлости
всепокорнѣйшїй слуга
Алекса Симићъ.

[Државна Архива. Кнеж. Канцеларија. Београ. Конак]

ЈЕРЕМИЈА ГАГИЋ — КНЕЗУ МИЛОШУ

Рагуза 1. Новембріа 1834.

Російско Император. Надворній Совѣтник' и в. консулъ Гагић явля необыкновенно догодившисе случай у Черной гори да є Народ' и духовенство побуђено было отворити гробницу пре 4 године умершегъ владике Петра црногорскогъ, и кад' су є отворили да су тѣло реченог' Митрополита нетлѣнно нашли, и да су га из' гробнице извадили и у цркву цетиньску пренели, кое се є 17. октовр. о. г. догодило у очи свято. Еван. Луке. Препоручуе народолюбиваго и много отечеству заслуженаго Вука Караџића кои се у Црной гори налази, и моли да му кнез' пензију због' оскудости нѣгове даде. Препоручуе далѣ за службу и нѣкога Тодора Петроновића [Петрановића?] доктора свію права, кои бы Србій послужити могао, и ако бы кнез' желіо га имати, да се нѣму писмено однесе кои ће га послати.

[Писмо је примљено у Пожаревцу 4. Х-вра 1834.]

[Држ. Архива. Кнеж. Канцеларија. Деловодни Протокол Иностр. преписка гол. 1834. под бр. 540.]

ТРЕЋИ ДОДАТАК

ПОСВЕТА „БЛАГОНРАВИЈА“, ПРЕВОДА Ј. ГАГИЋА

Трима Братіямъ,
Милану, Ивану и Живку,
Сыновомъ
Высокороднога Господина
Миленка Стойковича
Команданта Пожаревачкогъ окружія.

Посвящшемъ

Преводитель.

Некаем' се добро чинетьи. —

Благонадеждна Сербска Юносте!

За доказати любовъ и высокопочитаніе мое, коясамъ дужанъ къ отечеству нашему, способніега начина нисамъ нашао, развѣ нѣговимъ Сыновомъ, кои наступаю на позорище овога свѣта, — сотворени по образу и подобію Божію, за играти имъ игру човека разумомъ обдаренога, — Правила, съ коима наравъ ньиову украсити могу и истиннымъ людма учинитисе, на ньиовомъ матернѣмъ єзыку написати и дати имъ. Искренна любовъ, истино высокопочитаніе и особита благосклонностъ, ове три всегдашнѣ мое дужности, вручаваю вамъ ову книжицу, Благонравіе зовому, съ увѣреніемъ, датье како вама тако и будущему породу отечества нашега на ползу быти; Наравы ваше благоумно управляютьи и украшаваютьи. Излишно бы было выше говорити о ползы ове Книжице. Ако се у ньиой прилѣжно упражнявати будете вы тьете, ньой сами съ вре-

меномъ оплести вѣнецъ благодарности из' найлепшега цветьа коегатьете вы сами возрастявати. Я вамъ само препоручуемъ да ю пріимите съ доброхотнымъ Сердцемъ и дасе ползуете съ ньомъ, и притомъ да незаборавите вашега, васъ искренно люблящега и почитающега, Иеремію Гагића. — Писано у Поречу 24. Юнія 1810. года.

[У арх. С. К. Академије бр. 2944]

СВЕДОЦБЕ Ј. ГАГИЋА

1.

Аттестатъ.

Бывшему секретаремъ въ Совѣтѣ Народа Сербскаго Гагичу въ томъ, что онъ находясь съ Августа мѣсяца прошлаго 1812. года въ канцеляріи моей исправлялъ возлагаемое на него съ совершеннымъ усердіемъ и ревностію при похвальномъ поведеніи. За что прошлаго генваря 22-го дня всеподданнѣйше отъ меня представленъ Его Императорскому величеству о награжденіи его чиномъ титулярнаго Совѣтника. А нынѣ по желанію его отправляется въ С. Петербургъ для поступленія на службу по вѣдомству государственнога канцлера. Данъ сей аттестатъ за моимъ подписаніемъ и съ приложеніемъ герба моего печати. Герцочества Варшавскаго въ городѣ Бромбергѣ Февраля 2 дня 1813. года.

Его Императорскаго Величества всемилостивѣйшаго Государя моего, адмиралъ находящійся при особѣ Его Величества, главнокомандующій западною арміею и черноморскимъ Флотомъ, Государственнаго Совѣта членъ, сенаторъ и кавалеръ.

[Са стране:] № 266.

[У арх. С. К. Академије бр. 599]

2.

Атестатъ.

Показатель сего, чиновникъ сербскіи Иеремія Гагичъ, бывшый секретаръ Совѣта, кои э отъ начала востанія Сербскаго Народа противъ непріятеля рода христіянскаго, общу пол'зу наблюдаваюћи, ревностнѣйше за вѣру и отечество служіо съ особливомъ приверженостію къ священнѣйшему Трону Всероссіискому, како у военнымъ тако и у политическимъ отъ народа нѣму повѣреныма дѣламъ безпристрасно не жалећи ни живота всегда служіо е и движимое и недвижимое имѣніе свое на общу пол'зу употребіо. — У 1806-м году кадъ э по политическимъ обстоятелствомъ граница между Австріискимъ Дворомъ и Сербіомъ затворена была, и кадъ э Сербія нужду имала у брашну, праху, олову и прочимъ вещима, воспослѣдовало е у народу велико смущеніе кое су помянути недостатки произвели и народъ онда единогласно изабрао э нѣга и послао къ Австріискому Двору, да бы исходатайствовати за плаћю поменуте необходимости и о собственномъ своемъ ждивенію все недостатке у то време доставіо. — У помянутомъ году пошлятъ искати милостиню отъ сербовъ австріискихъ, и обилную суму о своемъ ждивеніи у найнуждніе време донео. — У 1807-м году кад' су ноште Турци у цѣлой малой Валахіи до рѣке Олта были и кад' ніе комуникаціе было съ россіискомъ войскомъ и Сербима, необходимость изискивала е у овомъ критическомъ положенію послати депутата къ г. главнокомандующему россіискими войсками, и у овомъ случаю Иеремія Гагичъ, тогда быше секретаромъ Совѣта, пренебрегши све оне опасности отравлѣнъ э био отъ народа изъ Сербіе чрезъ Валахію депутатомъ въ Букаресть къ г. главнокомандующему войсками россіискими Михелсону, по ради договора за содѣйствовати противъ Турковъ. — Чинећи све ове општеполезне услуге усерднѣише безъ никакове плате и награжденія разоріо се са свимъ и оставіо своеволно службу секретарску за поправити состояніе свое промысломъ. — У 1808-м году дошао э къ мени у Поречъ, гдѣ самъ я командовао съ великимъ числомъ войске Сербске, коя се простирала отъ Дунава до Ниша, презрѣвши све необходимости свое, на мое приглашеніе рѣшіо се опетъ на общу пол'зу служити, и при мени остао совѣтникомъ и помощникомъ у свимъ дѣломъ безъ

никакове плате и награжденія. — Отъ 1809-а до 1811-о года при найнесчастнымъ случаямъ кадъ су Турки половину Сербіе покорили были, онъ э особливымъ примѣромъ твердости и постоянства био, народъ ободроваюћи собственною храбростію, увѣщавао къ терпѣнію и повиновенію началниковъ, увѣравао о сил'номъ покровителству монарха всероссіискаго, и напослѣдокъ кадъ э комуникація между Сербіомъ и Валлахіомъ пресечена была, рѣшіо се прећи Дунавъ чрезъ непріятеля и на ново дѣйствовати о соединенію россіискихъ войскъ съ Сербіомъ. — Священомъ должностію почитуюћи засвидѣтелствовати мени извѣстне подвиге чиновника сербскаго Иереміе Гагича кое э учиніо по ради обще пол'зе, даемъ нѣму овай Атестатъ въ знакъ мое особите признателности и благодарности, препоручуемъ га всякому человѣколюбцу као истинога и ревностнѣишега патріота, вѣрноисполняющега должность свою и заслуживающега особливое вниманіе на всякому мѣсту; зато подписаніемъ и приложеніемъ печата моега сведочимъ. — У Букаресту 9-о дня Августа месеца 1817-а года. Сербскіи вождъ

Миленко Стойковичъ.

(М. С.)

[У арх. С. К. Академије бр. 591]

РЕГИСТРИ

I.

Имена лица (и апелатива) и имена географска.

Абдурахман-паша, везир босански, 125, 159, 160.
Абеле, дивизијар, 659.
Авала 176, 191.
Августин, св. 666.
Аврам, поп из Земуна, 170, 174, 209; — брат му Глиша 170.
—— силиктар (Петронијевић?) 176.
Агамал, тумач из Земуна, 149, 151.
Аграфски манастири 731, 732.
Ада 598, 604, 646.
Адамовић Алекс., трг. карловачки 614.
Аделунг Фр. 67; његова преписка 432—454; 490, 495, 523, 552 до 555, 558, 564, 566, 576, 578, 579, 582, 637; — жена му 572; — син му Александар 637.
Адријанопољ 241, 479.
Адријатик 52.
Азања 276.
Азија 533.
Албанија 517, 577, 729; — аустријска 523.
Алекса в. Симић
Александар I, цар, 472, 488, 533, (кадија) 413.
—— II, цар, 411.
—— Маћедонски 633.
—— игум. бешеновачки, 122, 144, 145.
Алексинац 272.
Алексијевић Милорадовић Спиридон, парох задарски, 696.
Алексић Јован, из Одесе 244.
Алимпић (Ранко) 405.
Али-паша 741.
Алтфлајшмарк 55, 414.
Ам, план., 288.
Амер в. Хамер
Америка 273, 311.
Амица в. Милосављевић Сима Паштрмац
Анастасевич В. 450, 474.
Анастасијевић Миша 634—637.
Андрић Андрија 635, 636.
Аничић Атанасије, тргов. из Дубровника, 19.
Антић Стеван, из Лемберга, 498.
Апатије, влад. Трновски, 143.
Апендини, патер, 5—8, 15—18, 22—24, 682.
Апулија 52.
Арад 81, 82, 642, 643.
Арамбашић, в. Паунковић Стојко
Араницки Сава 196.
Аргир Ђорђе, трг. из Београда, 323, 324, 329, 378, 379, 390, 394.
Арнаути (Арбанаси) 414, 420, 424.
Арса 230.
Арсенијевић Лазар — Бата-Лака 310, 315 316.
Астрахан 564.
Атанасијевић Тодор, његова преписка 84; — мати му и брат 85.

Атанасовић Александар, из Одесе, 244.
Атанацковић П. 120, 618.
Аустрија 36, 54, 294, 296, 343, 457, 458, 522, 525, 584, 711, 712, 715, 740.
Аца, поп из Карловаца, 157.

Бабић Христифор, тргов. из Дубровника, 49, 50.
Бабукић Вјекослав 339.
Баваниште 168.
Баден (код Беча) 279, 388, 578.
Бајић Тоша (Тодор) 116, 122, 143, 174, 179, 180, 183—185 191, 201.
Бајчовић Гаврило, директор бачки 236; његово писмо 245.
Бакус 688.
Балдасан Паво (из Дубровника?) 41.
Балтић Нико Јевто, тргов. из Котора, 19.
Балуђански 558.
Бан Матија 342; — брат му 299.
Банат 156, 407, 436 466.
Банац Јевтимије, богослов, 613.
Бандиш Ћаменски 9.
Бановина 339.
Бантке 568.
Бања (Соко-бања) 380.
Бања Дароварска 719.
Барич, капетан 10.
Барлет (у Италији) 52.
Барловац Михаил 342.
Баталака в. Арсенијевић Лазар.
Бачвани 105.
Бачина 589, 590.
Бачка 329.
Башчалуци 341.
Бегови в. Обреновић Милан и Михаил.
Белведер 114.
Белецки Андрија, др. из Беча, 7.
Беловар 690.
Београд 31, 56—60, 62, 63, 65, 97, 102—104, 106—108, 110, 125, 133—135, 137, 146—148, 152, 157, 158, 160, 176, 178—180, 183, 184, 187—189, 191, 193, 194, 200—203, 206, 208, 210, 211—213, 216, 217, 222, 225, 227, 230, 233, 270, 272, 275 276, 278, 280—282, 284—287, 289, 290, 292, 294—299, 301, 302, 303, 305, 307—311, 313, 315—318, 320, 322—327, 329, 333—339, 341, 342, 345, 347, 348, 351—353, 356, 358—370, 372, 374, 376—379, 381, 383, 385, 386, 388, 389, 391, 393, 394, 395, 397, 399—403, 407, 408—413, 415, 416, 418—426, 428, 520, 539, 553, 570, 586, 587, 626, 638, 656, 704, 725, 726, 731, 739—741, 743, 747.
Београђани 373.
Беочин, м., 653.
Берић Јов. 82, 151, 155, 156, 599, 601, 602, 604, 611, 612, 616; — кћи му Јудита 616.
—— Павле, његова преписка 591, 592—621; — жена му Катарина 612.
Бердин 207, 214, 216, 221, 405. 410, 412, 686.
Берман, управ. штампарије 167, 180.
Бесарабија 9, 93, 133, 459, 486. 508, 568.
Беч 10—12, 15, 20, 25, 32, 37, 43, 51, 52, 54, 55, 61, 62, 72, 75, 76, 80=82, 84, 85, 88, 92, 112, 114, 118, 122—124, 126, 127, 128, 130—132, 136, 142, 144, 146—151, 162, 165, 167, 172, 173, 178—182, 184, 188, 193, 195—197, 200, 203—206, 208, 212, 213, 216, 224, 225, 227—230, 233, 236—240, 247, 250, 252, 257—259, 262, 266, 271—273, 275—277, 280, 281, 287—292, 295—297. 299. 309 —312, 314—316, 319, 321, 322 —324, 328—330, 333, 334, 336, 338, 340, 343—346, 349, 350, 352, 353, 357—360, 363, 364—368, 370—375, 377—379, 381

до 385, 387—391, 394—396, 397, 398, 400—403, 405, 406, 408, 411, 412, 414, 417, 419, 420, 423, 424, 434, 435, 437, 442—445, 448, 449, 451—460, 466, 468, 475, 478, 480—483, 485, 487, 494, 497, 500—503, 505—507, 509, 510, 512, 514, 515—518, 520, 521, 523, 524, 527, 529, 530, 532, 534, 539, 543—547, 555, 557, 558, 562, 565, 566, 567, 570, 572, 577—579, 580—584, 593, 596, 597, 602, 605, 607, 609, 616, 618, 625, 631—637, 644, 654, 678, 680, 681, 686, 688, 698, 703, 708—711, 718, 726, 727, 734, 735, 738, 740, 741.
Бечеј Стари 75—77, 79, 594, 597, 598, 605.
Бечкерек 656, 685, 701.
Бечлије 127.
Бешеново, м., 120, 128, 144.
„Бика", Панта (Хаџи Стојило) из Земуна, 116, 119, 125—128, 131, 138, 147, 150, 152, 159, 160, 175, 177, 181, 747.
Биргер, песник нем., 653.
Бирјуковић Антон 640.
Бистрица, с., 63, 64.
Бишинг (Büsching), D-r проф. из Бреславе, 2.
Бобовац Јован, кнез, 64, 410, 629.
Богдановић 288.
—— Стеван, из Руме, 712, 713.
Бођански Осип 283, 726.
Бојаџи Михаило, учит. грчки у Бечу, 478.
Бока Которска 20, 25, 38, 47, 244, 335, 434, 523—526, 534, 543, 571, 625, 679—681, 690.
Бокељи 532.
Болић Прокопије, његово писмо 81; 661, 664.
Болоња 684.
Бомбело, хофрат. 670.
Бон 269.
Боровков А. 472.
Босна 32, 95, 148, 152, 153, 160, 305, 308, 351, 365, 426, 459, 526, 534, 577, 587, 649.
Бошњаци 8, 32, 99, 103, 105, 152, 159, 351, 532.
Бравацић Јован, из Дубровника, 49.
Брајткопф и Хертел 643.
Бранковић Ђурађ, деспот, 425, 427, 484.
—— Аврам, архим., писмо Вуково њему 484; 676.
—— Ђоко, рудар, 294.
—— Коста, проф. 305, 361, 364, 372.
Брат в. Берић Јован.
Бреслава 1, 2.
Брза Паланка 335.
Брзак Никола, његова писма 739, 740.
Бркић, капет. из Митровице 611.
Броди 240, 712, 713.
Брокхаус, књиж. из Лајпцига, 492.
Бромберг 750.
Брчко 152.
Буг. р. 553.
Бугарин (Бугари) 91, 369, 370, 414, 420, 424, 557, 629, 735.
Бугарска 143, 351, 434, 517, 577.
Будва 39, 43.
Будим 14, 25, 81, 82, 114, 132, 133, 149—151, 156, 254, 266, 267, 271, 314, 457, 507, 522, 559, 598, 599, 601, 603, 604, 650, 673, 688, 689, 698, 699, 701, 717, 735, 737.
Будимировић 183.
Буе Ами 403—405, 408, 416.
Букурешт 414, 477, 478, 634—636, 751, 752.
Булић 66, 428.
Бусе 444, 559.
Бусовић Пахомије, ђакон шибен. 696.
Буњић Бошко 243.

Вавила, митр. зетски, 554.
Вајмар 643.
Валожић В. 400, 401, 403, 405.

Валтер, фактор држ. штампарије, 297, 299.
Валха Јов., адв. из Беча, његово писмо Вуку 487.
Ваљево 291.
Ваплер, књиж. из Беча, 716, 718.
Варадин 133, 170, 613.
Вараждин 688, 689.
Варош-капија 393.
Варшава 482.
Варшавско херцогство 750.
Васа, в. Поповић, Јовановић.
Василије св. Остроški 41.
Васиљевић Василије, из Земуна, његова преписка 87—235; 259, 271, 272, 277, 279, 299—301, 304, 305, 336, 340, 388, 391, 392, 394, 396, 398, 411; — жена му 188, 190, 194, 195, 198—205, 207; — фамилија му 161; — деца 190, Марко 160, Милан 166, Милева 174, Ниница 181—183; — унука му 233; — таст му 107; — зет му 168; — — отац му 205.
—— Игњат В. (син) 194; његова писма Вуку 205—208; писмо Гавриловићу 395.
—— Игња (брат, кум) 100, 102, 108, 109, 121, 149, 151, 155, 171, 176, 178—180, 182, 183, 215, 217.
Вег и Крестић, из Беча, 197, 200, 202, 203, 207—209, 387, 388, 390, 392. — в. Крстић.
Везир београдски в. Абдурахман, Марашлија.
Везирев мост на Зети 39.
Везув 191.
Вејценбрејер, ђенерал, 582, 738,9.
Велика госпођа в. Обреновић Љубица.
Велика Ремета, ман., 700.
Велингтон 162.
„Вељко, старац" 591.
Венеција в. Млеци.
Венк 278.
Верковић Ст. 414; његова писма 729—721.
Верона 735.
Весели 266.
Веселиновић Јевтимије, трговац Мохачки 647.
Видаић Махмуд паша 343.
Видаковић Милован („Љубомир") 68, 69, 89, 112, 114, 119, 120—122, 166, 167, 245, 260, 600.
Видин 37, 103, 152, 192, 351.
Видин-капија 393.
Викторовић, емигр. пољски у Србији, 411, 412.
Виланд 596.
Вилна 565.
Виндишгрец, кнез, 315.
Винкелзен 162.
Винковци 166, 649, 650.
Вираг, песн. угарски, 654.
Виртенберг, принц, 84.
Висарион, митр. зетски, 42.
Витковић Јован, парох будимски, 698, 701, 705.
—— Мих., адв., његова писма 652, 701, 702; 673, 687, 690, 700, 705, 706.
Вихман 490.
Вјатка 584.
Владика ужички в. Максимовић. Нићифор.
—— црногорски в. Петровић Петар I и II.
—— шабачки в. Нешковић Јаничије.
Владислави браћа, из Беча, 6; — Спира 476.
Владисављевић Дим., учитељ из Трста, 23, 27, 34, 40, 45, 47, 52, 298, 303, 339, 341, 376.
Владовић Тодор, из Неготина, 334.
Власи (Влах) 309, 629, 642.
Влаховић Атанасије, његова преписка, 74—79; — синови му Александар 76, и Милош 76, 78, 79.
—— Димитрије, из Черновица, 715, 716.
Влашић, бан, 659.
Влашка 102, 189, 568, 569, 689, 751, 752.

Возаровић Глигорије (Кречински) 157, 167, 175, 177, 183, 187, 286. 291, 292.
Војводина српска 226, 339, 341, 427, 727.
Војка 107.
Волни Андрија 656, 676,
Востоков А. 452, 554.
Врања, брдо, 416.
Врачар 8.
Врачев Гај 421.
Врбна, оберсткеперер, 684.
Врчевић Вук 207, 208, 224—226.
Вршац 531.
Вујиновић Стеф.. из Шибеника, 697.
Вујић Владимир, проф. из Београда, 227.
—— Јоаким 100, 132, 145, 158, 166, 167, 191, 628; његова писма 742—747.
—— секретар владике Шабачког, 347, 352, 356, 358, 359.
Вујица в. Вулићевић.
Вујовић (В.) 423.
Вук в. Поповић.
Вукашиновић Петар, из Вуковара, 417.
Вуковар 117, 187, 188, 195, 218, 220, 223, 249—252, 254—258, 260—269, 271, 417, 725.
Вуковарац 256.
Вуковић Анђелко, из Крагујевца, 59.
—— Божидар, штампар, 675.
—— Виценц, штампар, 675.
—— Јово, златар из Дубровника, 33.
Вукомановић Алекса 200, 204—206, 209—211, 365, 371, 380, 383, 386, 392, 399, 400, 402, 418, 726, 729, 730; — брат му 380; — син му Јанко 213, 232.
Вукосављевић Марко, поп из Петрова села, 74, 76, 77; синови му Александар и Младен и кћери Јулијана и Пулхерија 77.
Вуле, базрђанбаша, 143, 176, 182; — в. Глигоријевић.
Вулићевић Вујица, депутират, 101.
Вучетић Мих., из Трста, 193, 194.
Вучић, Тома Вучић-Перишић 50, 192, 410, 417.
Вучићевић Матија (из Трста?) 37.

Гавански Симеон, сенатор Потиски, 76, 77.
Гаврил, ризничар патр. библиотеке у Москви, 471.
Гавриловић Александар 258.
—— Јован 117, 173, 188—190, 204, 218; његова преписка 249 до 427, 725—727; 720, 730; — брат му 277.
—— Стефан, живописац, 676.
Гавро (из Пеште?) 651.
Гагић Јеремија, његова преписка 3—55, 625, 626, 748; његова сведочанства 750—752; посвета превода 749; — жена му Јевстахија, Стака 17, 19, 28, 31, 39, 40, 41, 44, 45, 50, 51, 53, 55; — деца му: Милена 28, 32, 39, 40, 43—46; 50, 55, Ана 28; Љуба 39, 40, 41, 43, 44, 45, 50; Владимир 45, 50, 51; Олга 50; Ема 52; — сестра му 32; — пуница му 42.
Гај Људевит 300.
Галац 478.
Гарашанин Васа 342.
—— Илија 364, 368, 371, 374, 375, 377, 426.
Герасим, игум. м. Шишатовца, 663. 664.
——, свешт. у Млецима, 678.
Геребен, граф, 675.
Германи браћа 270, 271.
Герман (Ђерман) 133, 159, (из Беча?) 280.
Герман Михаило 445—448, 559, 560, 569.
Германија в. Немачка.
Герчић Јаков, директ. гимн. карловачке, 614.
Гершић Гр. („Куцкало") 100, 101, 103, 123, 131, 608, 609, 611, 651, 2.

Гете Ф. 644.
Геце П. П. 449—451; његова преписка 488—496; 564—567.
Гилфорд Фридерик, лорд, 682, 686, 688, 689, 705.
Глигоријевић Вуле, из Пореча, 124.
—— Стефан, трг. из Осека, 250—252, 725.
Глинка Тодор 472.
Гојковић Милојевић Атанасије, његово писмо Вуку, 486.
Голенишчев Кутузов Логиновић Иван 526.
Голицин (G.), кнез, 37, 488, 505.
Головкин Ал. Јур., граф, 7, 411, 457, 458, 460, 461, 464—466; 468, 508, 509, 554.
Гомирје, ман., 336, 673.
Горчаков, кнез, 411.
Господар в. Обреновић Милош.
Граница војена 153, 154, 158, 162.
Грац 46.
Грације 71.
Гргетег, м., 670.
Грефе 452, 561.
Греч 450, 559, 564.
Григоровић Јован, теолог из Лемберга, 498.
Грк, Грци, (Јелини) 102, 103, 131, 424, 459, 616, 628, 629, 678. 685, 735.
Гродер, Dr. 406.
Грузија 713.
Грујић Прокоп., парох липовски, 248, 647, 648.
Грујовић Божа, његово писмо 722.
—— Фил. Мих., његово писмо, 646.
Грчка 628.
Гургусовац 372, 380.

Давидов Иван, в. Академија Петроградска.
Давидовић Димитрије 6, 9, 10, 31, 82, 87, 99, 105—108, 110. 112, 115, 121, 125, 126, 132, 133, 147, 148, 151, 161, 162, 241, 245, 248, 318, 428, 476, 478, 482, 534; његова писма 644, 645; 660, 683, 697, 708.
—— Милан, из Београда 413.
Далматинци 532.
Далмација 1, 3, 8, 35, 44, 304, 308, 365, 434, 523—527, 532—534, 542, 543, 561, 571, 572. 647, 675, 678, 680, 681, 683, 706, 716, 735—737.
Даљ 145, 267, 719.
Данил, јером. крушедолски, 717.
Данић Данило, из Беогр., 353, 355—357, 359.
Даничић Ђура (Ђоко, Поповић Ђоко) 292, 294—298, 302, 303, 306, 316, 317, 320, 321, 323, 324, 337, 338, 341, 343, 344, 348—352, 356, 358, 359, 372, 401, 407, 408, 418, 420; — брат му Васа 348, 350.
Дарувар 675.
Дворачек 421, 422.
Дворчаковица, г-ђа, 217.
Делиград 366, 380.
Демелић 6.
—— Васа 555, 566, 558, 647.
—— Панајот 74.
—— Петар 34, 35.
Депрерадовић (de Прерадовић?) 582.
Дерчић, др., 12—14.
Дибић, граф, 478.
Дибра 414, 729, 730.
Диван Јован, из Падеја, 652.
Димитријадес, из Београда, 423.
Димитрије, Бугарин, студ. мед. у Бечу 414, — в. Ђорђевић.
Димитријевић Јован, трг. мохачки, 248, 647, 649.
—— Михаил, биров Мохачки, 647.
Димић Андрија, из Н. Сада 698.
—— Гр., адвокат из Будима (?) 650.
—— Јован, трг. из Гор. Карловца, 675, 705, 706.
Димон 278.
Дима Васа, тргов. из Чакова и син му Тодор 181.
Дифур, ђенерал, 410, 411.

Добановци 200, 481, 599.
Добриња 425.
Добрињац Петар, војвода, 421.
Добровски Јосиф 28, 31, 100, 112, 257, 496, 501, 502, 504, 555, 682.
Долинар, консилијар, 82.
Дољоземци (Срби јужнијих крајева) 645.
Дорпат 490.
Дортјол 393.
Доситије в. Обрадовић.
Достанић Степан, из Одесе, 244.
Драгићевић Богдан, из Одесе, 243.
—— Јован Никшић, из Одесе, 243.
—— Стеван Никшић, из Одесе 243.
Драговић, ман., 696.
Драгосављевић Адам 195, 276.
Дрезда 492.
Дрина 99, 102, 152, 159.
Дробњаци 744.
Дубље 336, 340.
Дубровник (Рагуза) 5, 7, 10—18, 20, 22—24, 26—29, 32—36, 38, 39, 41—45, 47—54, 366, 381, 434, 523—526, 543, 511, 576, 625, 748.
Дубровчани 42.
Дука, Ф. ц. м., 684.
Думба 287.
Дунав 378, 393, 486, 553, 564. 751, 752.
Дундар 576.

Ђак Милоје 124; — брат му 124.
Ђенерал в. Фојт, Червенка.
Ђерманић Марко 146.
Ђика Константин из Беча, писмо Вуково њему, 80.
Ђоко в. Даничић Ђура.
Ђорђе, св., 360.
Ђорђевић Димитрије, депутирац 101.
—— Марко, консул, 117.
—— Милован, из Осата, 649.
—— Моја, Мојсије, из Осека, 195.
Ђорђије в. Карађорђе.
Ђура в. Милутиновић.
Ђурановић Ник., из Одесе, 244.
Ђурковић 339.

Еванђелида Ђорђе 586.
Европа 30, 54, 69, 176, 308, 415, 477, 479, 533, 628.
Егенбергер, из Пеште, 266.
Екатаринскн канал 432.
Емануел, ђенерал, 558.
Енгел 399.
Енглез (Енглези) 173, 459, 688.
Енглеска 173, 321, 639.
Енглескиња нека 197, 338, 340.
Ердељ 658, 689.
Ере 414.
Ећим, Ећимбаша в. Стејић Јов. др.

Жабари 741.
Жабљак 39.
Жарково 326.
Жефаровић Христ., 675.
Живан, мајстор, из Београда 586.
Живана, баба из Земуна, 150.
Живановић Аврам, проф. из Земуна, 133, 139, 141, 144; његова преписка 530—531.
—— Григорије, трг. из Обрежи, 530.
—— Јаков 176, 179, 337, 344, 345, 365, 375, 633.
Живко в. Петровић Јован.
Живковић, архиђакон из Карловаца 157.
—— Јован, његова писма 248, 647—649.
—— Никола, ишпан даљски, 267, 268.
—— Пантел., еписк., 618.
—— Стефан, Телемак, 241, 475—477, 479—481; — жена му Савка и деца 242, 479, 480.
—— учитељ, 676.
Жујовић, прота, 283.
Жуковски, песник, 488.

Загреб 218, 300, 336, 339, 372, 384.
Задар 18, 22, 224, 229, 381, 534, 679, 681, 683, 696.
Зајечар 232.
Зах Фрања 420.
Захарија, св., 665.

Захаријевић Ђорђе, уч. Зем., 522.
Захарићи браћа, из Н. Сада, њихово писмо Вуку, 4; 677, 706.
Зворник 103, 343.
Здравковић Милоје, Ресавац. 272.
Зелић Ђерасим, његова писма 532, 679, 734—737; 681, 709.
Земун 60, 63, 64, 87—92, 97—99, 101—105, 107—109, 111—113, 115—122, 125—134, 136—140, 142—144, 146—153, 155, 157 до 165, 167—169, 171—182, 184 185, 187—199, 201—203, 205 до 221, 223, 224, 226—233, 259, 270—272, 275, 277, 279, 289, 292, 293, 297, 299—301, 304, 309, 311, 313, 315, 319, 322, 324, 329, 336, 351, 359, 378, 379, 381, 383, 388, 390—395, 397—399, 402, 403, 406, 411, 419, 446, 447, 454, 480, 511, 512, 521, 522, 531, 539, 559, 560, 570, 586, 632, 670, 675, 687, 704, 706, 740, 743, 745, 747.
Земунци 88, 90, 106, 113, 136, 139, 151, 158, 205.
Зерек 393.
Зета, р., 40.
Златојевић Славко 196.
Златоуст Јов. 666.
Зорић („кум“) 104.
— из Србије 169, 182.
Зубан Лаза 287. 290, 291, 296, 298, 299, 302—306. 337, 340, 341, 343, 357, 361, 363, 374, 403, 405, 611, 740, 743, 745, 746: — синовац му 340, 341, 343, — деца му и тутори им 343; 361; — маса 361, 374.

Ибар, р., 416.
Ивановић Јевтимије, прота земун. („Плутарх“) 102, 103, 123, 129, 131, 140, 141, 144, 148. 150. 154, 155, 157, 158, 163, 170, 171,
— Петар, в. Кепен.
Ивачковић Прокопије, протођакон етс. 614, 618.
Игња в. Васиљевић.
Игњатовић, сенатор из Будима, 736.
Илири 301.
Илић Јован, проф., 382.
— Самуило (Севаст.) 83, 114, 156.
— Симеон, парох дубровач., 19.
Илок 255.
Император в. Александар II., Никола I, Франц I.
Индогло 182.
Ирина, кумче Јов. Рајића, 719.
Исаиловић Дим. 368—370, 372—374, 653, 654.
Исидор, еписк. грчки 680; — в. Стојановић.
Истра 3, 523—526, 542, 543, 571, 572, 576, 577, 678.
Италија 43, 44, 52, 54, 462, 674, (краљевство италиско) 677, 735.
Ичко Наум, базрђанбаша, 91; његова писма 539, 740.
— Петар 91, 97.

Јагодина 201, 303, 380, 589.
Јагодић 85.
Јадар 340.
Јадрани 728.
Јазак, м., 614.
Јазиков Д. в. Академија Петроградска; 450, 542—544, 564, 572, 575, 576, 578.
Јајић Петар, трг. из Пеште, 261.
Јаков в. Ненадовић.
Јакунин Надежда, из Одесе, 244.
Јакшић Јаков, из Крагујевца, 57, 58; његово писмо Вуку, 428; 716 (?).
— (1840) 271.
Јанаћ 122.
Јанићев Алекса 343.
— Гаврил, консултор диштриктски, 74.
Јанковић Јован, трг. из Н. Сада, 76; обрачун с Вуком 430.
— Милован, из Београда, 211.
— Паун 331, 332, 343.
— de Мирићево 716, 719.
— граф, 615.

Јасњић Наум, из Земуна, 64, 65, 157.
Јаш 586.
Јаша 214, 340.
Јевгеније в. Јовановић.
Јевта в. Петровић.
Јелачић, бан, 382.
Јелић Стеван, из Одесе, 244.
Јеремија слепи 217.
Јероним, св., 666, 675.
Јеца, слепица из Земуна, 139, 150.
Јиречек, зет Шафарикова, 225.
Јова, ћата из Бачине, 588, 590; — в. Берић, Петровић.
Јован 586.
Јовановић Васа, учит. из Земуна 32, 107.
—— Ђорђе, богослов, 614.
—— Јевђеније, протосинђел etc. 544, 610, 612, 613, 618.
—— Јевтимије, сенат. из Н. Сада, 156, 670, 699.
—— Јован, прота В. Кикинд., 703.
—— ——, еписк. Бачки, 719, 720.
—— Јосиф, проф., 614.
—— Јустин, свешт. А. Е. М., 670.
—— Милисав Ђока 223.
—— Михаил, из Пеште, 706.
—— Павле — Петар — митроп. београдски, 169, 189, 274, 275, 300, 302, 304, 307, 366.
—— Паја, учит. у Леденицима, 299.
—— Стојан, Љешанин, 360, 361.
—— Теофил, трг. мохачки, 648.
——, из Гор. Карловца, 618.
—— из Осека, 259.
—— трг. из Пеште, 476.
Јовић, 183.
——, барон, 659.
Јовичић Михаил 167.
Јоковић Алекса 375.
Јокса кнез, 169, 179, 399, 401, 410.
Јоксимовић Милан, 233, 326, 331, 332, 336, 389, 403, 405, 406, 415, 416.
Јонија 689.
Јонска острова 686, 688, 689.
Јордан 292.
Јосимовић Емил 342.
Јунг 596.
Јустин в. Михаиловић.

Кавказ 436, 440, 568.
Казан 584.
Казанлук 290, 292.
Калајдовић 450, 554, 555.
Калинић, ман., 325.
Калоча 78, 79.
Каменица (код Ниша) 366.
Канели Дука, његово писмо Вуку, 3.
Каниц Ф. 232.
Канкрин (?), граф, 738.
Карабаша в. Петровић Филип.
Карађорђе 358, 481, 604, 628, (јунак наш) 713.
Карађорђевић Александар, кнез, (X.) 196, 211, 212, 288, 290, 292, 300, 302, 304, 308, 338, 376, 377, 409.
Карамзин 9.
Каранотвртковић Павле 288.
Караџић Вук (у туђим писмима) 554, 580, 644, 645, 647—650, 670, 697, 716. 725, 727—729, 733, 734, 738—748; — отац му 56; — жена му Ана 57, 61, 63, 104, 113, 115, 117, 119, 183, 201, 211, 216, 270, 476, 477, 481, 513, 555, 725, 726; — деца им: Василија 125; — Димитрије 182, 183, 216, 217, 225—227, 231—234, 298, 313, 315, 316, 324, 337, 338, 389, 395, 409—412, 415, 726. — Мина 216, 217, 225, 230, 232, 233, 338, 340, 341, 343, 344, 350, 388, 409, 412, 726; — Ружица 118, — Сава 46, 61, 63, 104, 117, 118, 161, 162, 172, 453, 572—575, 578, 579, 581, 582, 598, 612, 613, 625, 637, 737—739; — фамилија му 47, 48, 50, 161, 163, 171, 176—178, 181, 273, 510—513, 543.
Карловачки оца в. Стратимировић.
Карловци 17, 91, 114, 121, 142, 149, 157, 158, 162, 170, 186,

196, 245, 254, 309, 386, 485, 508. 609, 610, 612, 614—616, 619, 620, 651, 652, 657, 670, 676, 683, 687, 710, 711, 718.
Карловац Горњи 22, 67, 114, 244, 336, 659, 673, 676, 687, 705, 706.
Карловчани 91, 100.
Карловчанин (са жељезом) в. Стратимировић Стеван.
Карлштат в. Карловац Горњи.
Катанчић 522.
Катраница 91.
Катурић Драго, из Одесе, 244.
Кањански Симеон, богослов, 614.
Каулиције Константин 74—77, 430, 479, 668, 670, 707; — жена му 76.
Кауниц 158.
Качановски 450, 552.
Кашпаровић Аврам 143.
Квековић Марко, из Одесе, 244.
Келиген, ђенерал, 402.
Кенгелац Павле, арх., влад., 436, 437, 439, 443, 474, 504, 505. 618; његово писмо 665.
Кепен Ив. Ш. 434, 443, 445, 448, 449, 451, 452, 454, 490, 491, 494, 496, 511, преписка његова 552—585, 737; 557, 583, 625, 637; — жена му 572.
— Иванов. Карл 564.
Кентенац Анастасије 430.
Кер, г-ђа, 404, 405.
Кијев 686.
Килијан, из Пеште, 711.
Кимурџина 732.
Кириловић 642.
Кирјаковић Ђорђе 615.
Кишињев 241, 242, 479, 715.
Кладово 381.
Кленак 530.
Кнежевац, с, 309, 370.
Кнежевић (Урош?) 403.
Кнић 365.
Книћанин Стева 337, 361, 365, 375, 377.
Књаз в. Обреновић Милан, Милош, Михаил, Карађорђевић Александар.
Књаз стари в. Обреновић Милош.
Ковачевић Ђорђе, из Дубровника, 49.
— Н. Ђуро, трг. из Дубровника 33, 49.
— И. Стефан, из Дубровника, 49.
Ковиљ, ман., 146, 660, 720—722.
Козељац Петар 292, 298, 325, 332, 336, 345, 346, 350, 552, 354, 355, 362, 368; његово писмо 727.
Којић И. М. 164.
Којишор, из Земуна 160.
Колар Јан 528, 566.
Коларовић Емануел (Манојло) 21, 22, 611, 612.
Калман, калиграф, 640.
Комлош 703—706.
Комненовић Вуле, из Београда 59.
Комод, цар, 675.
Комптен, окр. комесар у Дубровнику, 48.
„Комша“ кн. Милошев 635—637.
Константиновић Стеван 486.
Контић, из Осека, 215, 382.
Копитар Ј. 5—9, 11, 13, 15—26, 29, 33, 34, 36, 40, 43—45, 47, 48, 50, 75, 81, 82, 104, 106, 107, 114, 141, 142, 162, 163, 170, 245, 250, 251, 256—258, 274—277, 279, 281, 337, 340, 429, 443, 444, 448—452, 454, 455, 459, 478, 481, 488—490, 496, 500—503, 507, 518, 520, 533, 541, 555, 558—561, 568, 571, 578, 581, 595, 601, 602, 607, 608, 621, 625, 645, 697, 737—739.
Коронели, руски консул у Трсту, 37.
Косић Сава, прота мохачки, 248, 647, 648.
Косово 337, 418, 577
Коста поп, покојни из Земуна 163. 173.
— митроп. Стратимировића 659, 700.
Костурски предео 729, 731.
Кота (Cotta), књиж., 492.
Котор 19, 20, 27, 35, 226. 228, 229, 239, 244, 399, 625.

Коцебуе 453.
Кошељев Алексеј, из Одесе, 244.
Кошут 309.
Крагујевац 57, 58, 60, 112, 124, 189, 303, 310, 311 331—333, 339, 425, 453, 520, 570, 590, 630. 734, 739, 740, 745, 746.
Крајина неготинска 289, 334.
Краков 540, 568.
Краљевић Венсдикт, епископ, 3, 675, 677—681, 696.
—— Марко (Хајдук Вељко) 476.
Крељановић Јован, из Задра 682.
Крстић (Крестић) 321, 324, 334, 378, в. Вег и Крестић.
Кречански в. Возаровић Глиг.
Крим 451, 496, 552.
Крстић Димитрије, архим., његово писмо Вуку 483; 660.
—— Ђорђе, трг. из Мохача. 248, 678, 679.
—— Коста, из Београда, 333.
Круна, жена Јаковљева, из Тршића, 727.
Крупа, ман., 735, 737.
Крушевац 331, 332.
Крушедол 483, 555, 717.
Крф 682, 731, 732.
Ксант 732.
Кубан 553.
Кузмино 478, 480.
Кулпин 613.
„Кум" в. Зорић, Васиљевић Игњат.
Кумануди Ј. 312, 389—391, 403.
Куник 585.
Купиново 105.
Курелац Фр. 335, 336, 339, 347.
Куртије, из Беча, 271, 272, 278—281, 287, 299, 302, 312, 313, 421, 422, 698.
Кухарски Андрија, проф. из Варшаве, 31.
„Куцкало" в. Гершић Григ.
Кушиљево 627.

Лагатор 413, 635—637.
Лаза, Ћир, из Беча 539, 740; — в. Марјановић, Савић.
Лазаревић Василије, бирги. из Земуна 188, 190, 745.
—— Љубинка 421.
—— Мојсије (Моја) 129, 131, 132; његово писмо 135; -- брат му Алекса 129, 131, 132, 135.
—— Петар (Цукић?) његова преписка 586, 587.
—— Танасије 260.
—— Урош („ортак") 32, 146—148, 161.
—— из Мехадије 641.
—— из Одесе 240.
Лазић В., проф. из Карловаца, 121, 170, 307, 610.
Лајбниц 278.
Лајер, хофрат, 295.
Лаиновић Јово, трг. из Дубровника, 25, 33, 42, 48. 49.
—— Нико Јовин, трг. из Котора, 19.
Лајпциг (Липиска) 47, 113, 258, 271, 292, 314, 434, 437, 438, 453, 456—458, 460, 466—468, 491, 492, 494, 507, 509, 521, 570, 696, 741.
Лала, кум Вас. Васиљевића, 186.
Ламброс, из Крфа, 731.
Лапад (код Дубров.) 46.
Латини Дубровчани 37.
Лединци 47.
Лемберг 47, 497, 498, 679, 681.
Леон Франк, из Беча, 363.
Леонтије, митроп., 459, 468, 508, 509, 561.
Леополд I, 677.
Лепеница 743.
Летњи Сад 432.
Лешјанин Рајко 342.
Либек 492, 738.
Ливен Андрејевић Карл, кнез, 568, 569.
Ливланд 490, 491.
Лика 84.
Лил од Лилиенбах, из Прибрама, 295.
Лим, р., 413.
Линдау Д-р., његово писмо Вуку, 1,
Лине 347.
Липовац Никола, из Одесе, 244,

Лисовић, из Крагујевца, 110, 112.
Личанин 68.
Логош 402.
Loosey F. Karl 306, 308, 309, 321.
Лозница 208, 225, 227, 231—234, 336, 340, 341, 350, 388, 389, 406, 415, 416, 636, 637, 728.
Ломбардија 298.
Лондон 417, 456, 687.
Лугош 86.
Лукавчевић, мајор, 331. 332.
Лукијан, игум. Бешен., 145.
Лумбардић Илија, из Котора, 40, 239.
Лутор 154.
Лучић Екатарина, из Одесе, 243.
—— Софија, из Одесе, 243.
—— Филип, његова преписка, 240—244.
—— Христофор, Ћук, трговац из Дубровника, 33, 37, 45, 49.

Љешанин 232.
„Љубибратић“ 97, 99.
Љубица, жена Јованова, 586.
„Љубомир“ в. Видаковић Милован.
„Љубомирци“ 91.

Мавроорбини 715 (М. Орбини).
Магарашевић Ђорђе 117, 120, 131, 258, 607, 655; његова писма 667—672, 707; 708, 735, 744.
Мајданпек 311, 386, 407—409, 411.
Мајер, из Брода, 712, 713.
Маји Анђело, библиот. у Риму, 55.
Мајсторовић Ранко, саветник, 276.
Мајтланд, Енгл. губерн. Јонских острова 689.
Макарије, свешт. инок, штампар 555.
Макса в. Ранковић.
Максимовић Јован (прота карловачки) 157, 614.
—— Нићифор, влад. ужички, 319, 320, 325, 331, 332, 337, 339—341, 347, 361, 362, 369.
Малајница 366.
Малиновски Т. Ал., 450, 555, 564.
Малиша, сердар, 244.
Мамула 655.
Мандровић, златар из Беча, 321.
Манојловић Гаврил, консултант Потиски, 77.
—— Јован, из Аде, 604.
—— Максим, еписк., 655, 656.
Мара в. Миловановић Марија.
Марашлија, везир београдски, 100, 103—107, 160.
Маргарет Васа, адвокат из Осека 259, 260.
Марија Терезија, царица, 613.
Марин Ђорђе 643.
Маринковић Благоје, из Београда 56.
—— Вук 342.
—— Гаврило, абац. из Земуна, 158.
—— Павле, из Београда, 56.
Мариновић Јован 415.
—— Никола, из Београда, 31.
Марић Михаило, из Дубровника 49.
Марић Парон, из Дубровника, 45.
Марјан, из Земуна, (= Марјановић Лазар?) 102, 105, 114, 118, 119.
Марјановић Давид, парох маишки, 248, 647, 649.
—— Лазар, учит. из Земуна, 88, 100, 101, 137, 145, 157, 531; — удовица му 157.
Марко, из Крагујевца 732, (кир) 739, — в. Марковић.
Марковић Васа, из Вуковара, 220.
—— Јован, из Београда, 358, 359.
—— —— из Темишвара, 557, 666.
—— Марко, његово писмо Вуку, 482; 486.
—— Стефан, попечитељ, 272, 274, 350, 351, 353, 356, 358, 360, 364, 367, 374, 375, 378.
—— ——, трг. из Н. Сада 430, 431.
Мартиновић Мићо, из Одесе, 244.
—— Сава, из Задра, 229.
Маслаћ, доминиканац, Дубровчанин, 8.
Матејић Ранко, начелн. Краг., 318.
Матија в. Стојановић.

Матић (Петар?) 109; његово писмо (?) 708; његов отац 709.
—— Димитрије 342, 403, 405.
—— Манојло 336, 340.
Маћедонија 557, 579, 729.
Мачва 326, 340, 728.
Мађари 309, 727.
Мађарска в. Угарска.
Медаковић Данило 296, 319, 400, 421.
Медард св. 268.
Медем, граф, рус. посланик у Бечу, 51.
Меденац Јован, његово писмо, 649.
Мединац Александар, јером. Бечински, 614.
Медлинг 270.
Мексика 27.
Мелентије, митроп. в. Павловић Мелентије.
Мемел 488.
Менсдорф, граф, 224, 226.
Метохија 577.
Мехадија 641.
Мецофанти, абат, из Болоње, 684.
Мидас 709.
Мигуел, принц, 670.
Мијушковић, капетан, 171.
Миклошић Франц 52—54, 210, 302, 326, 350, 284, 386, 387, 392, 397, 398, 424.
Милаковић Дим. 14, 15, 17, 33, 37.
Милан (Јоксимовић?) 271; в. Јоксимовић.
Миланковић Јован, секрет. суда Пожарев., 328.
—— Мирко, канцел. АЕМ. 614.
—— Мојсије, парох карловачки, 614.
Милано (Мајланд) 578.
Милановић Ђорђе, из Одесе, 244.
Милард Едвард 216.
Милашиновић Лука, из Дубровника, 19.
Миленковић Јован 336, 409, 410.
—— Стојан, његово писмо, 741.
Милета в. Радојковић.
Милетин син 176.
Милетић Живан 718.
—— Живко, трговац из Лознице, 727.
—— Лазар, адв., 95, 522.
——, 505.
Миливојевић Матеја, из Београда, 298, 318.
Милисав, из Београда, 228.
——, војвода црноречки, 380.
Милобратић Лазар в. Мушицки.
Милован, војвода, 243.
—— (Пејчиновић?) 633.
Милованов Лука 71.
Миловановић Марија, слушкиња Вукова, 63—65, 156, 157, 160.
—— Младен, војвода, 112, 114; — жена му 116.
——, обрлајтнант из Кленка, 530.
Миловук Јосиф 23—26, 112, 113, 126, 137, 138, 142. 163, 167, 171, 262, 265, 593, 594, 597—599, 606, 608, 609, 707.
Милоје из Чумића 113, 115, 118. 130—132.
Милојевић Мата 331, 332.
Милосављевић Сима — Паштрмац (Амица) 283, 633.
Милош в. Обреновић, Поповић.
——, учитељ, 209.
Милошевић Давид, поп из Добановаца, 200.
Милутин в. Радовановић.
Милутиновић Ђура, из Београда, 60, 63, 65, 134, 146, 428.
Милутиновић Сима, 19—22, 25, 27, 28, 47, 139, 142, 173, 179, 218, 298, 428; његово писмо 638.
—— Стеван 140.
Миморовић (?) 290.
Минхен 264, 628.
Миоковић Јован 106.
—— Мојсије, еписк. 665, 676, 681.
Миросављевић Серафим, игум. привиноглавски, 614.
Митровица 61, 107, 152, 170, 611. 663, 728.
Митрополит Црногорски в. Петровић Петар I и II.
—— в. Рајачић Јосиф.

Митрополит Србије 169; — в. Јовановић Петар.
Мићић Јован 124, 410.
Михаило Кујунџија, из Јагодине, 589.
——, рођак Соларићев, и жена му Цаја, 689.
—— Јован 647.
—— Јустин, 195, 271.
Михаљевић 659.
Михановић, (М.) консул. аустр. у Београду, 43, 177—185.
Михелсон, 751.
Мичић П. Ристо, трг. из Дубровника, 33.
Миша в. Анастасијевић.
Млетачка Република 678.
Млеци (Венеција) 44, 238, 299, 503, 528, 533, 677, 679, 681, 683, 685—689, 691, 692, 700, 706, 735.
Моја в. Лазаревић Мојсије.
Мол А., из Беча, 227.
Молдавија, 263, 568, 687, 689.
Момировић Дим. 243, 523, 526, 625, 626.
Морава 360.
Морача Горња 243.
Москва 93, 392, 451, 470, 484, 552, 564, 686, 726.
Москов в. Рус.
Мостар 19, 351, 365, 366.
Мохач 248, 648, 649.
Мохол 593, 598, 600—604, 606—608.
Мркаљ Сава, његова преписка, 66—71; 428, 532, 533, 744.
Мркшић Иван (Мркша), 324, 325, 332, 334, 337, 339—342, 345—347, 349, 351, 352, 354, 356, 357, 361, 364, 367.
Мудров 450, 564.
Муселимчанин Стефан, трг. из Митровице, 61, 62.
Мутибарић Јеротеј, архим. м. Грегетега 614.
Мухамед, светац, 616.
Мучало Јован, адв. приправник, 652.
Мушицки Ђорђе, Др., 197, 199, 201, 206, 391, 394, 419.
—— Лукијан (Милобратић Лазар), 5, 7, 81, 114, 142. 144, 145, 150, 155, 156, 253, 266, 569, 595, 605, 612, његова писма 651—655, 657—664, 674, 709, 712.

Надеждин 283, 584.
Нако, протођакон, 531.
Накиница 405.
Наполеон I 633, 640.
Наун в. Јаснић.
Неандер, проф., 373.
Неапољ 52, 686, 688, 689.
Невесиње 32.
Неготин 167, 232, 291, 347, 349, 351, 352, 357, 380—383, 385, 476.
Недоба, рус. консул у Дубровнику, 5, 7, 9, 704.
Немања Коста, Немањић, 133.
Немањићи 399.
Немац, - ци, 30, 66, 67. 324, 408, 591, 714.
Немци, северни 1.
Немачка (н. земља, Германија) 260, 269, 373, 633.
Ненадовић Јаков 386.
—— Јеврем 410.
—— Љубомир 316.
—— Матија 307, 354, 723.
—— Светозар 369, 370.
Неслроде, граф, 51, 440, 447, 582.
Несторовић Урош (саветник), 156. 245, 533, 704.
Нечај Василије, из Одесе, 244.
Нешковић Јанићије, владика, 325, 337, 349—341, 346, 356, 361, 362, 371, 373.
Никитин А. 472, 473.
Никода I. цар, (повелитељ Славјан, цар, император) 16, 29, 40, 263, 307, 511—513, 517, 522. 598.
Никола Х. К. Димитрије, 63.
Николајевић Ђорђе, учитељ, прота, из Дубровника, 33, 41, 42, 45, 47, 49, 50, 381.

Николајевић Конст., капућехаја, 366, 376, 377, 417.
— Никола, из Крагујевца, 57, 58, 108—111, 739; — брат му 111; — синовац му (?) 369.
Николић Димитр., из Земуна, 160, 168—170, 172.
— Јоца 727.
— Сергије, проф., 305, 306, 316, 319, 324—326, 334, 342, 435, 374.
Никшић Андрија, Куч, из Одесе, 244.
— Јегор, из Одесе, 243.
— Никола, из Одесе, 244.
— Петар, из Одесе, 244.
— Ристо, из Одесе, 244.
Нићифор в. Максимовић.
Ниш 272, 351, 751.
Нова Градшика 321.
Новаковић Герасим, игум. кувеждински, 614.
— Стеван, штампар из Пеште 717, 718.
Нови Пазар 416.
Нови Сад 4, 15, 22, 75, 76, 91, 114, 117, 119—122, 126, 142, 146, 161, 193, 194, 198, 203, 205, 207, 209, 228, 236, 237, 245, 246, 257, 277, 299, 386, 417, 430, 453, 479, 480, 483, 599, 608, 616, 647, 652, 656, 667, 687, 699, 706, 707, 720, 722, 735, 745—747.
Новић Јоксим 214, 216; — син му 129.
— потпуковник, 660.
Новосађани 100. 236.
Новосиљцов Никол. Никола 724.

Обрад в. Томић.
Обрадовић Григорије, директор шк., 704.
— Доситије 154, 181, 534, 685, 692, 702, 404.
— Стојан 413, 415, 416, 418, 420.
Обреж, с., 530.
Обреновић Јеврем 37, 110, 111, 125, 132, 148, 182, 189, 674.
Обреновић Јован 111, 124, 148.
— Јулија (снаја) 634.
— Љубица 37, 108, 143, 182 до 184, 189.
— Милан, књаз, 176, 187, 189.
— Милош (књаз, стари књаз, господар), 32, 37, 42, 53, 55, 58—62, 101, 104—106, 108 до 111, 114, 116, 119, 124, 125, 131—133, 140, 158, 160, 167, 169, 172, 173, 175, 176, 179, 180, 182—184, 212, 284, 285, 303, 405, 422, 425, 445—449, 452, 513, 514, 518, 520, 522, 539, 559, 565—567, 576, 577, 579, 580, 588—590, 733, 738, 740—748; његова преписка 626 до 637, 674, 697, 733; — кћери му 116, 118, 122, 143, 182, 184; — Савка 143; — Перка 174, 175; — син му Милан 143.
— Михаил (књаз) 37, 53, 176, 182, 272, 274, 275, 282, 284, 426, 427, 634, 636, 729.
Одеса 241—243, 489, 564, 568, 569.
Олта, река, 751.
Омер паша 343,
Она страна в. Србија.
Опујић П. Спиридон, из Дубровник, 49.
Ораховица, м., 675.
Ориген 666.
Орловић С., његова писма Вуку и Давидовићу 238, 239.
Ортак в. Лазаревић Урош.
Осат 649, 650.
Осек 131, 195, 215, 249—251, 259, 268, 340, 341, 382.
Осолински, граф, 541.
Острово 77.
Оструженица 58, 59, 116.
Охридски крај 729.

Павковић Лазар Феодоровић 19.
— граф, (исти ?) 483.
— Михаил („рођак") 87, 97, 113, 115, 704. 706.

Павковић Христифор, из Одесе, 244.
Павле, поп, в. Каранотвртковић.
Павловић Атанасије, теол. из Лемберга, 497.
—— Висарион, еписк., 613.
—— Димитрије в. Татишчев.
—— Мелентије, митроп. 189, 744.
—— Стеван 342, 383, 387, 388.
—— Тодор 78, 79, 339 (?), 611, 612.
Павловск 579.
Падеј 652, 653.
Падова 678.
Пазар Ријечки 47.
Пакленица, с., 674.
Пакрац 672, 673.
Палацки 387, 406.
Панић Аврам, поп из Шида, 4.
Пантелић Dr. 192, 195, 198, 199, 201. 209.
—— Јован, проф. карлов,, 614.
Панчево 101, 105, 110, 112, 129, 159, 182, 187, 482, 661.
Панчевци 662.
Панчић Јосиф, Dr. 291, 303, 344.
Пањева 647.
Папа 689.
Папакостопулос, др. и шурак му Димитрије 732.
Папа-Нака Панајот, из Земуна, 139.
Параћин 360.
Парезан Ђорђе, кнез, 64, 276.
Париз 62, 232, 280. 288, 417, 628, 687, 716.
Парнас 665.
Партеније, кал. м. Шишатовца 660.
Пасенков В. 582, 583.
Патријарх в. Рајачић Јосиф.
Паунковић Стојко, Арамбашић, 143, 150, 176.
Пахомије, архиђакон, 531.
Пача 145.
Паша београдски 199, 212.
Паштровићи 39, 526, 543, 571.
Пејчић Конст. Dr. 614.
Пенза 564.
Перу (у Америци) 27.
Перуничић Јован, 319, 331, 332, 362.
—— Милосав 632.
Петар, калфа Спиртин, 309.
—— Велики, цар, 633.
Петерсон (Patersohn) 431, 456, 459, 489.
Петница 744.
Петрановић Тодор, др., 748.
Петриња 475, 447, 478.
Петровић Гаврил, из Задра, 681.
— Гедеон, еписк., 618.
—— Данило, кнез, 366.
—— Јевта 159, 160.
—— Јован, ковач, 118, 123, 128 до 130, 138, 166; — син му Живко 108, 123, 138.
—— Марко, пред. суда крајинског, 334.
—— Милош, поднаредник, 318.
—— ——, Смедеревац, 366, 371.
—— Милутин, саветник, 360, 380, 384.
—— Петар Његош I, влад. црногорски, 11, 12, 14, 17, 22, 30, 31, 38, 47, 238, 239, 459. 748.
—— —— —— II, влад. црногорски, 35, 37—39, 42, 46, 47, 192, 193, 366, 581.
—— Филип, поп из Земуна („Карабаша“) 102, 103, 106—109, 113, 118, 129, 130, 143, 195.
—— столоначелник кнз. канцеларије. 287.
Петрово Село 77.
Петроград 9, 37, 40, 51, 53, 120. 121, 133, 243, 366, 369, 388, 417, 432, 436—438, 440—443. 445, 447, 449, 450, 453, 456, 458—469, 472, 474, 486, 488, 489, 491, 491, 493, 496, 501, 506—508, 519, 520, 523, 525, 542, 545, 547, 548, 553, 558—560, 564—567, 570, 571, 573, 574, 578, 580, 582, 584, 585, 625, 628, 640, 686, 713, 717, 718, 733, 739, 750.
Петронијевић Аврам 50, 191, 199, 288, 304, 305.

Петронијевић Љубомир 342.
Петроновић Тодор 748.
Пећ 577.
Пецикозић 218.
Пешта 23, 66, 70, 76—78, 84, 85, 109, 113, 120, 126, 137, 142, 156, 159, 165, 167, 169, 171, 172, 194, 202, 204, 237, 257, 265, 266, 275, 428, 430, 476, 566, 592—594, 597, 601, 642, 644, 650, 652, 653, 687, 698, 700, 701, 711.
Пештанци 142, 157.
Пивнице 120.
Пиле (у Дубровнику) 50.
Питони и син, из Беча 127.
Пиштекија, плем, мађарски, 262.
Плашко 665, 676.
Племић П. 472.
Плоча 341.
Плутарх в. Ивановић Јевтимије.
Повелитељ Славјан в. Никола I.
Погодин 564, 585.
Пожарац 112.
Пожаревац 124, 140, 180, 318, 331, 332, 748.
Пожега 675.
Пожун 182, 258, 262, 531, 659, 689.
Познановић Јован, из Београда, 325.
Појатина Христифор, из Дубровника, 49.
Покасовски Иван Петрович 44, 45, 52, 558.
Пола, 678.
Полевој 450, 564.
Пољаци 411, 679.
Пољица (у Далм.) 303, 305.
Пољска 8, 564, 686.
Помона, богиња 290.
„Поп изобрѣтя“ 130.
—— субаша в. Савић Лаза.
Попов Вас. 488, 489, 493, 506—510; в. Руско библ. друштво; 561.
Поповић Ог. Алекса Х. 217.
—— Атанасије, пар. карлов. 614.
—— Васа, кнез, 63, 114, 150.
—— Вук, Ришњанин, 42, 45.
—— Димитрије, из Сомбора, 221.
Поповић Дионисије, епископ будимски, 650, 699.
—— Ђоко в. Даничић Ђура.
—— Ђорђе в. Ћелеш.
—— Јевто, учит. из Трста, 25, 114, 709, 710.
—— Јован, из Вуковара, 263.
—— ——, из Мохача, 647.
—— Марко, из Одесе, 244.
—— Милош, из Београда, 202, 207, 292, 297, 299, 306, 310, 315, 320, 325, 343, 345 350—352, 354, 356, 357, 359, 362, 364—366, 372, 374, 380, 382, 386, 388, 390—392, 394—396, 398—401, 403, 405.
—— Станиша, из Дубровника, 49.
—— Стеван, еписк., 618.
Пореч 9, 93, 124, 750, 751.
Почаев. м., 679.
Праг 296, 310, 372, 406, 414, 496, 501, 502, 514.
Преис 283, 585.
Преко в. Србија.
Пржић Илија 634, 636.
Прибрам (у Чешкој) 293, 295.
Призрен 577.
Присниц 638, 639.
Прњаворка Мацa 146.
Прота земунски в. Ивановић Јевтимије.
—— београдски 346, 347.
—— карловачки в. Максимовић Јован.
—— шабачки 211.
Протасов Павлов. Ал. 724.
Протић Анта, из Смедерева, 380, 386.
—— Димитрије 331.
—— Петар 341.
—— 284, 286.
Пруклер 291.
Путник, епископ, 661.
Пуцић Марковић Орсат, граф, 49.
Пфајфер Паул, кожар из Беча, 12.
Пфулка, из Дубровника, 48.

Радзивил, кнез, 484.
Радзивилово 564.

Радич, из Кишињева, 241, 242.
Радичевић Бранко 359.
—— Стефан, мин., 281, 281, 282.
—— Тодор, из Темишвара, 221.
Радовановић Живко, из Београда, 134.
—— Макса 188.
—— Марко, из Београда, 134.
—— Милутин 173, 184, 185, 193, 194, 291, 292, 309, 310, 319, 331, 351, 358; — син му 309.
—— Павле, трг. Карловачки, 614.
Радојица, брат Марије Милановић, 63.
——, из Топчидера, 402.
Радојичић Dr., из Земуна, 209.
Радојковић Милета, саветник, 272, 380, 384, 588.
Радомировић 283.
Радосављевић Конст. 397, 398.
—— кандид. аудитор., 620.
Радошевић, ф. м. л. 658.
Разлог 556.
Разложени 557.
Раја 277.
Рајачић, аудитор, 189.
—— Јосиф, патр., 309, 344, 618; његово писмо 604; 655, 656, 666.
Рајевски (свешт. руски) прота, 53, 231, 321, 326, 385, 386, 415, 418, 419, 421, 635—637.
Рајић Јован архим. 95, 122, 712, 714; његова писма 719—722.
Рајковић Максим, нотар из Ст. Бечеја, 74, 77.
Рајовић Цветко 272, 275, 629, 632, 747.
Рајхсканцлер в. Румјанцов.
Ракић Јован, адв. из Пеште, 55.
Раковац, ман,, 82, 532, 614, 652, 746.
Ранитовић 106.
Ранке Леополд 29, 30, 292, 410, 628.
Ранковић Максим, (Макса) његова преписка, 56—65; 539, 586.
—— потпуковник, 660.
Ранчевић Стефан, типограф, 407.
Рача, ман., 152.
Рашковић Јова, и жена му, 589, 590.
Ревал 490.
Рекалије 416, 418, 420.
Ремета, м., 662.
Ресавац в. Здравковић Милисав.
Рига 565.
Ријека (у Цр. Гори) 39.
—— (Фиума) 43, 335, 336, 339, 347, 688.
Рим 52, 55, 680, 686—689, 705, 706, 712.
Рипањ 160.
Рисан 244.
Ришћанлук в. Србија.
Родопска пл. 731.
Родофиникин 44.
„Рођак" в. Павковић Мих.
Рудна Глава 311.
Руђиери Андрија, из Шибеника. 3.
Ружица, сленица, српски Омир, 56.
Рума 117, 126, 172, 195j 719.
Румјанцов, граф, 433—443, 445, 499, 523, 524, 552, 553, 711, 716.
Рушавин Пет., свешт., 478.
Рус. — и (Москов) 93. 120, 267, 283, 308, 411, 415, 459, 485, 546, 629, 711, 713.
Русија 31, 42, 93, 100, (север) 253, 257, 365, 446, 447, 458—460, 484, 485, 490, 553, 555, 559, 560, 564, 577, 599, 629, 639, 640, 704, 714.
Рушчук 351.

Сава св. Немањић 92.
—— бешеновачки 143, 144.
——, учит. земун., 140.
Сава, р., 169, 267, 616, 728.
Савамахала 341.
Савић Јевтимије, из Темишвара, 666, 667.
—— Јован 421.
—— Лаза, (поп субаша) прота земунски, 130, 170, 177, 209.
—— Мих., капетан из Одесе, 243.
Саксонска 258.
Сара 68.
Сарајево 351, 365, 366, 732.

Саратов 489.
Сармаж, гроф, 293—295.
Света Гора 434, 485, 517.
Свети Ђурађ, ман., 436, 504, 666.
Светић Милош (Хаџић Јован), 144, 145, 189, 304, 307, 365, 604, 605, 609, 616, 656; његово писмо 655; 671, 745, 746; — жена му 746.
Свештеник руски в. Рајевски.
Свилокосић Никола, трг., 348-351.
Севастијановић 487.
Сегедин 83, 592, 594, 606, 650.
Секретар влад. шабачког в. Вујић.
Секулић Никола, из Одесе, 244.
Семеновић Александар в. Шишков.
Семирамида, царица, 281.
Сент-Андрија 70, 742.
Сентомаш 610.
Сењ 706.
Сергије в. Николић.
Сереz 414, 729, 730.
Сиљак (Шиљак?), мајор, 658; његов син 659.
Сима в. Милутиновић.
Симеон Трикалски 731.
Симић Алекса, базрђанбаша, 65, 117, 135, 189, 272, 245, 276, 367, 368, 626, 629, 632; његово писмо 747.
— Димитрије, трг., 352.
— Јован, из Панчева, 110.
— А. Милан 346, 347, 356.
— Стојан 203, 204, 318, 331, 332, 379, 632.
— Тома 534.
Симоновић Платон, из Одесе, 243.
— ђенерал, 713.
— инспектор у Србији, 387.
Симферопољ 449, 451, 496, 564, 567, 568.
Синђелија, баба, 586.
Сириг 613.
Сирија 420.
Сисак 196, 706.
Скадар 39, 518, 741.
Скаја в. Сухаја.
Славија 54, (нижња) 724.
Славић Екатарина, из Одесе, 244.
— Никола, из Одесе, 244.
Славковић, књиж. из Н. Сада, 530.
Славонија 321, 526, 673, 674, 689.
Словени 31, 54, 670, 683.
— најјужнији 543, 544.
Слушкиња Вукова в. Миловановић Марија.
Смедерево 152, 291, 380, 386, 484, 723.
„Смиљана баба" 92, 97—99, 112, 122, 143—146, 150, 154, 606.
Смрдимировић в. Стратимировић.
Советник в. Несторовић Урош.
Соколов Петар 542.
Соколовић Роман Гавриловић 9.
Соларић Павле 8, 238, 533, 534, 645, 664; његова писма 674, 677—695; 695, 700—706.
Солун (Салоник) 102, 103, 419, 420, 424.
Сомбор 120, 221, 592—594, 597.
Сопрон (Игњат), штампар из Земуна, 209, 216, 217, 233, 234.
Сотир, из Земуна, 128—130, 134, 136, 136, 145—147.
Спасић Милован 304, 342.
Спида Ђорђе 196.
Спирта (Шпирта), из Земуна, и из Беча, 118, 136—140, 192, 195, 196, 198, 277, 287, 290, 292, 293, 296, 297, 299, 302, 309, 311—313, 315, 321—324, 327, 333, 345, 347, 349, 352, 359, 367, 376, 378, 379, 381—383, 385, 386, 390, 391, 393—395, 397, 398, 402, 403, 405, 406, 419.
Сплет 42.
Србадија 324.
Срби, -ин, 25, 30, 31, 48, 55, 72, 76, 84, 85, 95, 99, 102—107, 122, 125, 134, 143, 148, 151, 152, 159, 186, 198, 224, 240, 245, 246, 267, 282, 307, 309, 337, 380, 384, 404, 420, 424, 428, 453, 462, 468, 484, 485, 493, 532—534, 557, 591, 599, 628, 629, 639, 640, 643, 645,

658, 659. 661, 663, 677, 678, 680, 684—687, 697, 714, 716, 727, 735, 736, 751; аустријски 751; — далматински 694; — католици 522.
Србија (прêко, она страна, ришћанлук) 1, 9, 30, 32—35, 37, 39, 40, 43, 48, 50, 54, 56, 62, 85, 99, 103, 104, 106, 124, 143, 146, 148, 152, 153, 158, 159, 166, 167, 172, 173, 175, 178, 179, 184, 186—190, 196, 209. 227, 263, 268, 269, 273, 274, 283, 285, 290, 291, 293—296, 300—302, 304, 305, 307—309, 311, 314, 320, 338, 340, 352, 361, 362, 365, 367, 370, 372, 374, 376, 393, 404, 406, 408, 410, 413—415, 417, 423, 424, 426, 427, 433, 434, 447, 448, 452, 453, 456, 457, 459, 462, 466, 481, 485, 486, 502, 513, 514, 516—521, 556, 557, 560, 565, 567, 569, 570, 576, 577, 588, 599, 628, 629, 638, 639, 649. 670. 740, 748, 751, 752.
Срем 103—125, 107, 111, 156, 253, 555, 674, 689, 728.
Сремкиња 68.
Сремци 69, 105, 118, 156.
Срнство 697, 731.
Стадион, граф, 691.
Стајевић Јевтимије, трг. мохачки, 647.
Станбол в. Цариград.
Станимировић Игњат 342.
Станисављевић Вићентије 372.
—— Дим. К. 246, 430.
Станић Ник., из Одесе, 234.
Станишић Ђорђе 342.
—— Павле 321.
Станковић Вићентије, из Београда, 56.
—— Никола, кнез, 64.
—— Стефан, еписк., митр. 617—621, 655, 656, 666; његово писмо 672.
Стањевићи, ман., 42.
Стара Србија, 351, 732.
Стари Влах 416.
Стејић Јов. др., 12, 24—26, 40, 166—173, 176, 179, 182—185, 187, 188, 191, 194, 274, 275, 291, 292, 299, 308, 340, 342, 382, 397, 522, 744.
Стефан, посластичар у Пешти, 66.
—, кумче Јов. Рајића, 719.
Стефановић Стефан (Тенка) 318.
—— Димитрије, учитељ, његова писма 588—500.
—— Манојло 358, 359.
Стиг 360.
Стојадиновић Светозар 228.
Стојановић Исидор, трг. из Ст. Бечеја, 76, 77, 305; —— син му Јаков 76, 77.
—— Матија, из Панчева, 101, 110.
—, из Н. Сада, 193, 194.
Стојишић Софроније, јером. бечински, 614.
—— 664.
Стојко, из Земуна, 113.
Стојковић Андрија, из Трста, 223, 340.
—— Арсеније, протосин., 614.
—— Атанасије 13, 508, 509, 561, 569, 704, 710—712, 724; његова писма 712—717, 718.
—— Мелетије 717, 719.
—— Миленко, војвода, 93, 749; — сведоџба Гагићу 751,2; — синови му Милан, Иван, Живко 749.
Стокица 196.
Стратимировић Богић 613, 677.
—— Данило 677.
—— Јован 677.
—— Матеј 677; његова писма 690—692; 697.
—— Стеф., митрополит. (Карловчанин, са жељезом, екселенција, карловачки оца, старац, Смрдимировић) (писмо Вуково њему) 72; 100, 110, 119, 121, 131. 148, 157, 158, 166, 167, 186, 300, 457, 458, 460, 464, 485, 493, 507, 508, 531, 533, 558, 605, 609,

621, 645, 660, 663, 664, 670, 676, 687, 722—724, 734—737; његова писма 676, 683, 710—712, 718; 996, 699, 700, 719—722; — деда му 613; — отац му Никола и мати Ангелина 613; — синовица му 699.
—— Тома 120.
Сулејман паша 741.
Султан 32, 40 ,104, 105, 111, 158, 290.
Сухаја — Скаја 334, 336, 339, 340.

Талијан, — ни, 96, 462.
Талфи 23.
Таман 553.
Тара, р. 413.
Татишчев Дим. Павловић 34, 37, 38, 446, 513, 547, 561.
Текелија Сава 81; његова писма 640—643.
Темишвар 113, 115, 117, 180, 187, 195, 206, 207, 221, 381, 433, 435, 504, 557, 616, 656, 698, 707.
Тенка в. Стефановић Стефан.
Терлајић Гр., његово писмо 724.
Тесалија 732.
Тизенхаузен 582, 583; његова рођака 582.
Тимић Миленко, из Крушевца 332.
Тирка Дим. 53, 78, 726.
—— Тодор 6, 9, 11, 13, 16—19, 21—24, 29, 33, 34, 36, 44, 45, 47, 48, 77, 119, 129, 130, 134, 137, 145, 212, 250, 287, 558, 698.
Тирол 286, 707.
Ткалац Др. 218. 231.
Тодоровић Арсеније, живописац, 684; његова писма 698—701, 703—707; 702; — жена му Ката 699, 700, 704, 705.
—— Драго, трг. из Трста, његово писмо Вуку 73; 692, 706.
—— Лазар, кнез, 108—111, 115.
Толстој Андр. Теод. 555.
Томић Обрад, из Београда, 56' 478, 556.
—— Петар, трг. из Дубровника, 33, 37, 45, 49, 50.
Топола 124.
Топчидер 169,180, 184 , 321, 398, 399, 402, 697.
Торгау 582, 583.
Тракија 732.
Траутретер, савет. посланства саксонског, 492.
Требјеса 243, 244.
Тривничанин Риста 587.
Трнов (велика Трнава) 143, 557.
Трст 3, 14, 19, 20, 23—25, 32, 33, 37, 40, 43—45, 50, 54, 73, 140, 193, 194, 207, 223, 226, 228, 238, 239, 298—301, 310, 335, 339—341, 376—378 533, 626, 677, 678, 686—689, 696, 706, 709.
Тршић 284, 290, 324, 332, 338, 340, 727, 744.
Тршићани 728.
Тузла капетан 343.
Тургењев Ив. Ал. 456, 467, 488, 489, 491—493, 495, 500, 554, 559.
Турска (Османска) 257, 380, 478 628, 716, 735.
Турци, — чин, 8, 42, 102, 103, 105 —107, 152, 153, 167, 212, 267, 308, 358, 393, 426, 658, 673, 751, 752.
Тускуланум 597.
Тучков, ђенерал, 484.

Ћелеш Ђорђе Поповић 104, 105, 110, 111, 125.
Ћентенар 599.
Ћирковић Стефан, из Одесе 244.
„Ћоса", саветник 417.
Ћуприја 360.

Уваров, мин. просв. 578.
Угарска (Мађарска) 54, 55, 158, 502, 508, 509, 524, 532, 613, 614, 687, 689, 715
Угричић Јевта 292, 316.
Ужице 56, 291, 415.
Украјина 441.
Умјанин (?) Павле, из Земуна, 138
Урош в. Лазаревић.

Урошевић Милош 114, 116, 126, 130, 131, 722, 723.
Устинов, пуков. 582.

Фатер, проф. 441, 442, 444, 509.
Фенек, ман. 143, 144.
Феслава 416.
Филиповић Стеван, из Руме 117, 125, 126, 128, 130, 172, 379, 380, 384.
Фиљковић Јаков, његова преписка 236, 237; — кћи му Катарина 237.
Флоренција 52, 680, 688, 705.
Флук, из Дубровника 42.
Фојт, ђенерал, 123.
Фолке, књиж. из Беча 283.
Фонтан, рус. конс. у Дубровнику, 42.
Фрајганг, рус. консул у Лајпцигу, 491, 492, 494.
Франкфурт на М. 261.
Франц I (император, цар) 6, 73, 157, 158. — молба Вукова њему 247; 677, 679, 683, 690—692, 696, 735; — царица 6, 158.
Французи 462.
Француска 462.
Фрањево 703.
„Фратар глухи“ 54, 55.
Фроман 558.
Фрушић Дим 13, 27, 29, 33—37, 40, 42—44, 81, 88, 90, 151, 173, 428, 429, 482' 626, 644; — син му Чедомиљ 42; — сестра му 13.
Фрушка Гора 114, 662.

Хагер 682.
Хаџија Конст., пивар из Земуна, 59, 106, 147.
Хајделберг 633.
Халамбак 731.
Хале 443, 444.
Хамер (Амер), чинов. у Staatskanzl. у Бечу. 149, 496, 568.
Хан, аустр. консул 414, 419, 420, 424.
Харков 568, 716.
Хартлебен, из Пеште 266, 267.
Хауер, барон 294.
Хауснер и Виоланд, из Бродиа, 240.
Хаџи-Бајић Лазар, из Земуна 116, 122, 143.
Хаџи-Биал (Беал), трг., 296, 312, 322, 324, 329, 347.
Хаџи-Лазић Коста, трг. 402.
Хаџи-Ристић Пера, Сарајевац, 421.
Хаџи-Стоико Пантелија 63, 629, 632. — в. Бика.
Хаџић Јов. в. Светић Милош
—, Ник., оберлерер из Земуна, 137—140, 162, 166.
—, архим., 660, 664, 676.
Хејировски Карл, рудар. 293, 294, 296, 297.
Херманштат 554, 555, 557.
Хендерсон Е. 456, 458, 463.
Херцег Нови 677, 690.
Херцеговина 32, 42, 95, 351, 365, 434, 459, 516, 537, 547.
Херцеговци 8, 32, 69.
Хиландар 712.
Хиљфердинг 732.
Хинц, из. Н. Сада, 228.
Хопе 290; — жена му 725.
Хорације 69, 655.
Хофер, из Мехадије, 641.
Хофман Браћа, из Вајмара, 643,
Храмислав Борђе, епископ, 157, 158, 190, 618, 672, 673, 716, 718.
Хранисављевић, учитељ, 676
Хрват 293, 382.—384, 532.
Хрватска 44, 68, 114, 300, 523—526, 542, 543, 571, 572, 576 577, 689, 690, 716.
Хрисип 71.
Христић Филип 342, 417.
Хришћани 30.
Хркаловић 353, 371, 375, 377.
Хусеин паша 37, 192.

Цар в. Никола I., Франц I.
Цариград (Ц.) 42, 100—105, 107, 110, 112, 114, 115, 124, 148,

173, 189, 199. 299, 366, 371, 376—378, 408, 517.
Цветковић Ћирил, његово писмо, 695.
Цејлон 688.
Ценић Ђорђе 342.
Цетин 658, 659.
Цетиње 38, 39, 239, 554.
Цигани 341.
Циглер Павле, кочијаш, 119.
Цинцар 616, 680, 735.
Цицерон 69, 597.
Црмница 39.
Црна Гора 14, 19, 20, 25—27, 31, 33, 38—40, 46, 47, 114, 148, 206, 207, 239, 302, 303, 335, 381, 387, 390, 394, 427, 434, 517. 523—526, 542, 543, 554, 561, 571, 572, 576, 625, 626, 637, 689, 706, 748; — (код Лознице) 341, 342.
Црна Река 167.
Црнобарац 311. 354, 356.
Црногорац, —ци, 30, 38, 42, 47, 741.
Црнуће 109.
Цукић Коста 342, 362, 369.

Чавргов Петар, писмо његово, 83.
Чаково 181.
Чакоје 476.
Чанић 272.
Чачак 317, 319, 331—333, 348, 349. 351, 352, 357, 359.
Червенка, ђенерал, 84, 102, 123.
Чернич 7.
Черновиц 497. 715.
Чернојевић 488.
Чесма Делијска 393.
Чех 684.
Чешка 293.
Чивути 8, 78, 102, 104, 164.
Чиламовица, из Земуна, 100,
Чирков 289.
Чобић Димитрије 188, 202.
Чокић Ђорђе, консултор потиски и синови му Гаврило и Ђорђе 76, 77.
Чотрић Сава 319, 320, 331; — син му 320.
Чубро в. Милутиновић Сима.
Чумићи 113, 115, 118, 130—132.
Чупић Дионисије, игум. беочински, 614.

Џико Димитрије 128.
——Јанаћ 103.
——Стефан 128, 132.
Џода Петар 380.

Шабац 106, 112. 152, 291, 319, 320, 325, 331, 336, 334, 341, 382, 406, 480.
Шагуна Андреј, јером., 614.
Шакабента, еписк., 705.
Шалер, барон, 42, 46.
Шарац (= Кушљо, коњ Хајдук Вељков) 476.
Шарошпатак 307.
Шафарик Јанко 729, 730. — Павле 10, 14, 36, 387, 426, 444, 611, 628, 659, 667, 672, 731, 732.
Швабе 735, 743; (Срби из Аустрије) 311.
Швајцарац (слуга) 689.
Шевић, трг. из Н. Сада, 483.
Шемниц 294.
Шибеник 3, 41, 678, 679, 681, 697.
Шид 195.
Шијак — ци, 68, 69.
Шијачка 68, 69.
Шилинг 450.
Шићаровић, трг., 592, 593.
Шишатовац 254, 654, 657, 658, 660, 662—664, 674.
Шишков С. А. 447, 488, 494, 496; његова преписка 499—529, 580, 733; 541—543, 545, 516, 561, 565—568, 512, 575—579, 637. 738.
Шкарлато Лазар, трг. из Темишвара, 616.
Шкодрани 741.
Шкуљевић Јово, трговац из Ду-

бровника, 17, 19, 20, 24—27, 37, 45,
Шлојсинг Виктор, зет Гагићев, 5.
Шљивић Петар, из Пожаревца, 331, 332.
Шмит, хофкомисионсрат, 295.
——, из Петрограда. 432.
Шок, агенат из Беча, 484.
Шопрон 131, 250, 538.
Штамец, из Беча, 4.
Штајерска 486.
Штиглиц, банкар, 542.
Штипкаловић 106.
Штира 341, 342.
Штули 247.
Штутгарт 492.
Шумла 478.
Шупљикац Ст., војвода, 309.

II

Граматички регистар.

Језик 70, 94.
— матерњи 141.
— мешан 510.
— мешовит, трећи 462.
— народни 140.
погрешке у језику 9.

Језик бугарски 414, 554, 5, 6, 7, 578.
— кинески 141.
— латински 69, 462.
— немачки 91, 141, 445, 447.
— руски 1, 446, 458, 502, 559, 560, 576.
— санскритски 626.
— словенски 95, 97, 122, 458, 462, 510, 519, 524, 532, 576, 7, 667.
— словено-руски 670.
— српски 1, 8, 66, 90, 92, 4, 5, 97, 121, 2, 3, 263, 266, 283, 4, 299, 301, 337, 370, 458, 9, 462, 466, 500, 508, 519, 524, 532, 3, 548, 554, 557, 571, 578, 625, 637.
— — говедарски и свињарски 121.
— — Јована Рајића 122.
— — књиж. 463.
— — књиж. у Угарској 509.
— — М. Видаковића 68.
— — у С. Милут. поезији 21.
— — чисти 714.
— ст. сл. 554.
— талијански 69.
— татарски 133.
— франц. 188.

Дијалекат бугарски, трновски 557.
—ти југословенски 517.
— словен. 434, 527, 548.
— српски 523, 544, 577.
— — Вуков 716, 718.
— — далматински 38, 708.
— — илирски 522.
— — југозап. 525.
— — јужн. 523.
— — мачвански 714.
— — ресавски 156.
— — сремачки 99, 156, 159.
— — херцеговачки 91, 126, 156, 714.

Граматика у опште 96.
— логичка 21.
— словенска 90, 95, 140, 534.
— српска 92, 94, 5, 97, 8, 141, 524, 5, 6, 8, 543, 571.
— — проста (Доситејева) и нова (Вукова) 534.

Ортографија 9, 96, 644.
правопис у опште 337, 338.

народност у ортографији 644.
— руска 21.
— словенска 89, 94, 5, 714.
— српска 463, 500.
— — Вукова 8, 89, 90, 91, 4, 5, 303, 305, 337, 387, 463, 533, 602.

Слова (азбука) 94.
— глагољска 43.
— грађанска 8.
— српска 6, (влашка) 8.
— ћирилска 8, 35, 43, 337, 344.
имена слова латинска 93.
имена слова руска 93.
имена слова словенска 92, 93.
имена нова за српска слова 92, 93.
сричање 94.
— Вуково 93.
— словенско 93.
читање 94.
начин писања 387.
знаци за велико Љ, Њ, Ћ, Ђ, 94.
— за й 89, ј 568, 656; љ, њ, 8, 42, 94, 568, 656; ц 21.
ъ 63, 340, 345, 656.
ь, ы 95, 656.
ю, я 95.

Гласови као елементи речи 93.
— полугласни 93.
— самогласни 93.
гласовна вредност слова 93.
е = я 503.
б пред с 95.
изговор и природа ј у српском ј. 94.
— ф и х у срп. језику 90, 95.
двојаки изговор зв. х 21.
мењање х у српс. ј. 95—96.
h код шокаца: drugeh, darovah, pokloneh, puneh etc. 96.
ch у *с* у талијан. 95.

Деклинација у бугарском јез. 557.
Склоњење I са избац. *а* у зав. падеж. сем gen pl. 94.
— II са а у gen pl. 94.
Члан у бугарск. ј. 557.

Стил Вуков 533.
— српски 532.

Речи грчке у срп. јез. 1.
— грч. у Зелића 708.
— немачке 476, 714.
— руске 283.
— — у Зелића 708.
— словенске 283.
— српске у Cod. Suprasl. 369, 70.
— српске за Вуков речник 453, 521, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 543, 570, 571, 637.
— срамотне (скаредне) 91, 362, 367, 368, 369.
— турске у срп. јез. 1, 714.
— — у Зелића 708.
— тал. у Зелића 708.
— франц. у Зелића 708.
поправљање речи 96.

барем 715.
Бијељина (у речн.) 197.
вага 105, 6.
вел. Госпођина — вел. Госпоина 596.
вијећати 576.
вијеће 576.
вијећник 576.
Вла 96.
вран, -а, -о 121.
врїеме 68.
вћче 576.
вћчье 576.
вћщати 576.
вћщіе 576.
газдашаг — домоводство 717.
девојка, — јака 94.
доморазумъ — домоуміе, доморазуміе 717.

дух (дув) 96.
духан (дуван) 96.
духати (дувати) 96.
духнути 96.
духови (дувови, дуови) 96, 105, 6.
духовник 96.
дье (ђ) 69.
дьеверъ 68.
дьевойка 68.
дьедъ 68.
ђумрук — данак 596.
жена 94.
зајам, јма 94.
земли срьпцеи 95.
изображеніе (человѣка) — образованіе 717.
изобразити 717.
ималац, малац, уживалац, балаванац 745.
име, имя 503.
ишћерао 68.
јарам, -рма 94.
јарац, -рца, раца 94.
јелен 94.
јебем, јебсти 112.
кантар 105.
клетва, клятва 503.
клупче, клупко, — бака 95.
кнез — князъ 503.
книгоразумъ — книгоуміе 717.
книгосписаніе — книгописаніе 717.
кожу 96.
крајац, — јци, јаци 94.
крес, Wetterleuchten 198.
Cristo талијан. м. Christus 96.
кругодѣяніе — дѣекружіе 717.
кругоживот — жизнекружіе 717.
кругоочіе — зрѣкружіе, взорокружіе, взороточіе 717.
лад 96.
ладан 96.
ладовина 96.
линцра, Radix Gentianca 344, 347.
макар 715.
манастир — намастир 596.
машала — свѣтилник 718.
мед течан 576.
месо, мясо 503.
мой, мој, 89, 94, 95.
молюсе, молюся 503.
обојак, јка, јака 94.
образовати 717.
олуја 94.
опіющаяся 717.
ора 96.
писатель 717.
писа(х) 96.
плодоносящіи живот — плодоприносящій, плодоносный 717.
подлоги — прегледанье, обозрѣніе 717.
Пријељина (у речн.) 297.
принудителное вниманіе 717.
пушка, — шака 94.
пчела, бъчела, бучати 95.
разгледају 576.
рај 94.
Риста 96.
Ристан 96.
Ристивоје 96.
Ристић 96.
Ристос 96.
Ришћанин 96.
Ришћаница 96.
ришћански 96.
разглядаютъ 576.
савѣтъ 576.
свѣтовати 576.
свѣтъ 576.
свијећати 576.
сита 576.
скоба, скопчати 95.
совѣтъ 576.
совѣщати 576.
списатель 717.
Срб = срп 95.
србски 90, 95.
срчàнйк, Radix Tormentilae 344, 347.
съвѣтовати 576.
съвѣтъ 576.
„сѣвати“ 198.
сѣме, сѣмя 503.
талаџъ 576.
талъ 576.
таоство 576.

тачкоочіе — зрѣточіе 717.
твой, твој 89, 94.
теразије 105, 6.
Тројице — Духови 596.
тѣлопокой — тѣлоупокоеніе 717.
увакъ 68.
уздахнути 96.
успаваный — усыпленный 717.
уфатити, уватити, ухватити 90, 95.
фала (вала, хвала) 95.
фалити 90.
фришко 715.
Христос 90.
чворак, рка, рака 94.
черни, а, о, (церн, а, о) 122.
шиба, шипка, шипчица 95.
шіи 68.

III

Предметни регистар.

абдерити 92, 98, 106, 129, 656.
адвокати мађарски 339.
администратор карлов. митрополије 186.
—— м. Шишатовца 662.
агенција српска у Цариграду 376.
аждаја (у причи) 360.
ајвар за Вука 381, 406.
академија в. друштва.
амнестија Пољацима 411.
апелаторијум београдски 339.
—— карловачки 661, 663.
апотекари београдски 347.
арија песме „Бежи срећо о неверна“ 652.
—— песме „Што е кажи, да ме тако ти невѣрно оставляшъ“ 653.
архив дипломатски 279; — Држ. савета 304. — бечки 382—384; — државни 336; — Мин. ин. дела 292.
архијепископ бечки катол. 681.
асистенти митроп. карлов. 721, 722.
атестати Дим. Карапића 313.
атлас словенски 670.
афтергелертен 245.

бакар у Србији 306; вађен у Мајданпеку 408.
бал у Земуну 227; — ови у Београду 283.
бање кавкаске 552.
батаљони српски 410.
безвладије у Србији 189.
берат наследни кн. Милоша 284, 285.
библиотека бечка 397, 398, 490, 520, 541.
—— вајмарска 644.
—— Вихманова 490.
—— дубровачка 675.
—— карловачка 349, 667.
—— кн. канцеларије 283.
—— млетачка 490.
—— Мих. Витковића 702.
—— општинска 617.
биографија Доситијева 129.
благодејање у земун. школама 140; за Дим. Карапића 315, 337.
благослов за превод Н. З. на срп. 461, 2, 3, 4, 6, 493.
благочестије 141, 154, 156.
богаташи земунски 138.
богослови београд. 331, 332.
—— римски 681.
болест Гагићева 42.
—— С. М. Сарајл. 638, 639.
ботаника 406.
братија сентђурђска 719.
братство (калуђерско) 722.
буна Ђакова 124; — у Србији 185; — против кнеза Милоша 632; у Цариграду 101.
бургермајстор будимски 736.

Вармеђа бачка 76.

—— вуковарска 271.
варош горња, у Земуну 151.
вароши бугарске 414.
вашар ваљевски 291.
—— земунски 166.
—— осечки 267.
—— пештански 82, 137, 156, 172, 268, 591, 593, 594, 598, 603.
—— сегедински 593, 606.
везирство београдско 107.
великаши српски 186, 301, 731.
вера 70.
веровања народна 528, 584; — о Стигу 360.
вино ратско 53; цена му у Дубровнику 43; — шилер бешеновачки 122, 123, 127, 128, 130, 144.
виногради сремски 192.
влада Милошева 628.
—— млетачка, в. правитељство.
владање свештеничко 179.
владика у Аустрији 144, 344, 459, 605.
—— београдски 143.
—— буковински 716.
—— кишињовски 716.
—— тимочки 338, 339, 347, 361, 362, 381.
—— е у Турској 30, 458.
—— српске 194.
власт световна 131, 619.
власти милитарске 619.
водолечје 639.
војводе мале 384; — око Београда 380.
војна црногорска на Шкодрана 741.
војска руска 158, 411, 569, 726, 751, 752.
—— српска 751.
—— турска 309.
војници добровољци 728.
време турско 341.

гвожђе ваљено у М. Пеку 408.
генералат варадински 144, 166.
генерал-команда у Варадину 154.
географија Бугарске 414; — српске земље 434; — југословенска 517, 571.
гимназија петроградска 51; — на Ријеци 335.
главари црногорски 427.
Главна контрола 358.
Голубачка муха 360, 361.
гоњења М. Перуничића 632,
—— у Србији 629.
господа београдска 308; — руска 412.
грађа (материјал) за Срп. Историју 36, 63.
граница српска 301, 751; — персијска 564, 568.
граничари потиски и подунавски 613.
грб кн. Милоша 698.
гренцкомандант српски 181.
гробље јеврејско у Дубровнику 12.
гробница владике Петра Црногорског 748.
губернија бесарабска 479.
гувернанта за децу Ст. Марковића, 353, 356, 360.
гусле 30, 587.

Дар кн. Милоша Вуку 61, 449, 636.
—— Вуку од Србије 282, 283.
—— —— од ц. Николе, в. прстен.
—— —— од гр. Румјанцова 431—442.
—— —— од Руске Академије 488, 501, 502, 525, 541—543, 572, 577.
—— Ј. Вујићу 132; Јеврема Обреновића Вујићу 132.
—— кн. Милоша Мушицком 674.
—— Стратим. Соларићу 677.
дахије карловачке 254.
двор Анђеликин 39 — аустријски 751.
—— руски 60, 411, 502; — турски 189.
двори кн. Милоша 124.
—— царски 62.
дворови савезни 158.

декрет еп-па бач. 720.
декрети за шибеничку школу 696.
декрети Зелићеви 533.
дела римских уметника 686.
—— црквена у Угарској 179.
депутација кн. Милошу 211.
депутирци (кнезови) народ. у Цариграду 101—106, 111, 112, 114, 115; — у Петрограду 520.
—— српски у Бечу 224, 247.
—— за кн. Милоша 212.
деца бугарска 414.
дипломе старе српске 485.
диплома Акад. руске Вуку 514.
—— цара Асена 53, 54.
—— бана Кулина 53, 54.
—— Војног општества љуб. рус. слов. 472, 473, 552.
—— гетиншка 123.
—— Друштва српске словесности 281.
—— Душанова 95.
—— Иванбегова, цетињ. манастиру 42.
—— Краков. уч. др. Вуку 100, 102, 540.
—— Симеона Трикалског 731.
—— херцега Владислава 53.
дирекција велике полиције у Бечу 735.
дискос 321, 326.
диштрикт потиски 76, 77.
дневник Вукова сина Саве 582.
додатак учитељима земун. 140.
доктори београдски 189.
документи истор. бечког архива 382.
допуст извоза књига из Србије 206, 207, 209.
древности српске 676; в. старине.
држава аустријска 458, 460, 468, 507, 508.
—— руска 512.
—— турска 459.
државе јевропске 628.

Друштва:
Академија петроградска 18, 53, 488, 496, 499—502, 504, 505, 513, 516, 517, 518, 520—522, 525, 527—529, 542—544; њена преписка с Вуком 541—551, 572, 575—577, 579, 580, 582, 733, 734.
Друштво библијско руско 155, 432, 434, 450; преписка с њим 455—469, 491, 493, 506—510, 554, 558, 560, 561.
—— —— британско 455, 457, 459, 507.
—— гетиншко учено 100, 123.
—— енглеско за рударство 306.
—— загребачко 382.
—— краковско учено 540.
—— љубитеља рус. слов. 552, 554.
Матица српска 25, 27, 31, 144, 597—599, 607, 608, 611.
Друштво младежи српске 336, 350.
—— московско древн. и ист. 31, 569.
—— српске словесности (Академија српска) 281, 282, 284, 298, 303, 305, 349, 350, 365, 381 до 384, 391, 397, 420, 731.
—— учено чешко 496.
дуг Вуков 13, 80, 165, 170, 178, 179, 199, 200, 215, 218, 219—223, 250—252, 256, 258, 259, 261, 262, 314, 324, 327, 328.
—— Гавриловићев 389.
—— Георгијевића М. 650.
—— Јоксимовића М. 406.
—— М. Поповића 396, 397.
—— Мушицков 254, 660—663, 674.
дужници Зелићеви у Далмацији 736.

ђакон из Пивница 120.
ђаци српски у Бечу 274.
ђенералштаб руски 490.
ђумрук београдски 208, 310, 320. 333, 334, 368.
ђумруци српски 304.
ђумрукана дубровачка 35.

електрон (илектрон) 70.
епархија митрополитска у Србији 364, 366.

— арадска 81.
— бачка 655.
— далматинска 678.
— карловачка 660.
— карлштатска 618.
— пакрачка 666.
— темишварска 618.
епархије вдовствујуште 717—718.
— у Угарској 179.
епископ бачки 613, 719.
— и у Угарској 617—620.
— римски 680.
ераријум 178.
естетика 251, 705.
етика 251.
ећимбаша 590.

жалба Вукова савету 308.
женидба Гагићева 13.
— кн. Мих. 634.
живопис Ст. Живковића 481.

забрана Речника[2] за Србију 374, 375, 378.
завера против кн. Милоша 110, 111.
заведенија српска у Угарској 92.
завештање Вуковог сина Саве 582.
завод сиротињски у Риму 689.
заводи пензиони у Бечу 272.
загонетке 57, 91, 523, 528, 531, 571.
зајам Вуков 413.
— Л. Муш. 661.
закључци скупштине св. Андрејске 211.
закони о Вукову правопису 303.
— за Србију 560, 626, 745—746.
— о правопису и књиж. у Србији 376.
— француски 269, 286.
— хришћански 373.
збирка старих новаца Ст. Верковића 731.
зданија народна у Београду 272.
здравље Вуково 38, 520.
земља Вукова 726.
— на продају 369, 370.
— Стојковићева 713.
— царска 158.
земље пруске 269; в. држава.
земљотрес у Дубровнику 50.
зима јака у Дубровнику 43.

„игра“ црногорска 39.
игре народне 292.
— мазурске 653.
игуман ман. Ковиља 720.
— В. Ремете 700.
— фенечки 143.
игумани манастирски 30.
извештај о земун. школама 140, 141, 144, 146, 148, 150, 153—155.
издаци на Речник[1] 80.
имена српска, чифутска, грчка, римска 31.
инвентар Рајићев 721.
инжињер из Задра 696.
инспектор Држ. штампарије 297.
институт пензиони за удовице и децу чиновничку 272.
интриге бечке у Србији 188.
испити у зем. школама 140.
исплата плате добровољцима 1848. г. 727.
исправник 181.
исток словенски 7.
историја југословенска 384.
— ливландска 490.
— руска 434, 490.
— словенска 434, 452.
— српска 36, 97, 185, 383, 447, 452, 453, 523, 533.
— српске књижевности 92, 671.
— штампарија слов. 567.

јеванђеље на руском и новогрчком 459.
јерархија карловачка 157.
јуност богословическа 641.

кабинети аустријски и руски 40.
казначеј лозанички 388.
— ужички 425.
— шабачки 727.
казначејство главно 318.

календар православни 680.
календар уз Даницу 126, 128, 129, 131.
калиграф новосадски 670.
калуђери 154, 266, 720.
— грчки 102.
— црногорски 30.
Камара придворна у Бечу 293.
камарашија београдска 415.
каноник унијатски 683.
Канцеларија државна у Бечу 149.
— књажевска 281, 287, 292, 375.
— руд. корпуса 738.
— чешка у Бечу 698.
капама 233, 234.
капела руска у Бечу 321, 419.
капетан 181.
капетанија јадранска 629.
капије триумфалне у Београду 176, 272.
капичибаша 741.
карта етнографска Турске 425.
— — Шафарикова 426.
— Косова поља 418, 420.
— окр. крајинског, од Пчелара, 414, 415.
— Повардарја 420.
— Србије од Бугарског 288.
— од Миленковића 288.
— 560, 564.
— срп. земаља 670.
— Старог Влаха 416.
карте српско-немачке 288.
каруца за кн. Милоша 740.
каса народна 304, 340.
— црквена 617, 619.
— чифутска у Солуну 102.
катедре за славистику у Русији 569.
кафана „руска царица“ у Пешти 158.
кмет 314.
кнез (за Србе) 48.
— кнежински 629.
кнезови в. депутирци.
књиге библ. Друштва 458.
— богосл. 710.
— бугарске 557.
— — штамп. у Србији 276, 277.
— Вукове 150, 187, 193, 203, 209, 214, 220, 221, 273, 275, 286, 321, 322, 325, 337, 339—341, 343, 347, 348, 351—353, 357, 361, 362, 366, 385, 402, 407, 478, 578.
— Вуковог сина 582.
— Георгијевића М. 650.
— грчке 678.
— Кенгелца П. 666.
— Коларове 518.
— латинске 678.
— немачке (три) 37, 38.
— за Румјанцова 439.
— руске 386, 502, 503.
— руских духов. школа 716, 718.
— рускослов. и српскосл. 503.
— словенске 435, 500, 511.
— Соларићеве 677, 695.
— српске 6, 10, 25, 27, 202, 208, 253, 434, 435, 599; у Далмацији 35.
— старе (писане и штампане) 95, 434, 484, 517, 575.
— Стојковићеве 713—714.
— талијанске 678.
— Тиролове 132, 133.
— философске 250
— франц. 678.
— црквене 154, 205, 344.
— чешке 434.
школске 137, 149, 150, 153, 154, 156, 157, 159, 160, 299, 351, 396.

Књиге:

Абевега руских суевѣрій, Москва 1786, 93.
Аделунг Фр., Сравн. словарь 533.
— Lehrbuch der deutsch. Sprache 69.
Actenmässige Darstellung der Verhältnisse der gr. n. u. Hierarchie in Oesterreich 224—226.
Амвросије, архијеп. петроградски, Предике 259.
Appendini, Notizie istorico-critiche di Ragusa 22—24, 26.

Књиге:

—— живот Гундулићев са Османом 18.
—— списи о слов. језику 1806. и 1810. год. 682.
—— Варон Илирически 682.
Апостол, на руском 488, 489.
Бан Матија, Основи ратни 313.
Берић П., Агатон 591, 595, 598, 602, 739.
—— Задиг 599.
Бернолаков Речник 561, 564, 566, 568.
Бесједовник илирично-талијански 437, 504.
богословија догматическа 710.
Библијска или свештена историја 392, 396, 398.
Болић П., Виноделац 81, 82.
—— Речник виноделцу 81, 82.
Бранковић Аврам, Карактеристика или опис народа 599.
Бранковића Ђ., Хроника 712.
Бркић, Дисертације о ъ и ь 611.
Brockhaus, Convers. Lexikon 492.
брошура нека 288.
Буе Ами, Recueil d' itineraires dans la Turquie d'Europe 403.
Буквар 93, 162, 166, 170, 392, 396, 398.
—— бугарски Беронов 277.
—— за Србе 21.
Wenk, Збирка трактата 280, 281.
Viguir, Les Elements de la langue Turque, Paris 1790, 150.
Видаковић Милован, Љубомир у Елисиуму 66, 68, 89, 112, 114.
—— —— Касија Царица 599.
—— —— Историја Срба 166, 167.
Вираг, Песме 654.
Wichmann, Sammlung kl. Schriften zu älter. Geschichte des russischen Reiches I. B. Berlin 1820, 490.
Волтиџи, Илир. речник 500.
Вујић Јоаким, Путешествије по Србији 25, 158.
—— —— Животопис 166.

Књиге:

—— —— Ирина и Филандар, роман 743.
Гаврило, арх., Забаве за децу 299.
Гавриловић Јов., Речник места 296, 297, 340—342, 403—405.
Гагић Ј., Благонравије 749.
—— Дневник у Србији од 1804. г. 36.
Goetze P., Stimmen des russischen Volkes 492.
—— Срп. нар. песме, превод на немачки 1827, 496.
Гласник Друштва срп. слов. 217, 299, 302, 303, 305, 310, 326, 358, 381, 384, 387, 390—393, 394, 396—399, 404, 405.
Граматика немачка 350.
—— за школе 154.
Греч, Ист. рус. књижевности 671.
Грујић Ник., Примћтве на Вуков превод Н. Завета 221.
Гундулић, Осман 17.
—— —— на талијанском 18.
Давидовић, Забавници 100, 126, 128, 590, 591, 656.
Данило, арх., Цареставник 712, 715, 716.
Даничић Ђ., Граматика српска 341—346, 348—350, 352, 356.
—— В. Лазићу 308.
—— В. Лазићу II 311.
—— Приповетке из Старог и Новог Завета 204, 337, 340—343, 345—349, 351, 352, 354, 356—358, 380, 381.
—— Рат за српски језик и правопис 195, 299, 301, 302, 304.
Дејан ап. на руском 492.
Деловодни прот. Карађорђев 313.
Державинъ, Стихотворенія 82.
Dobrovsky, Institutiones linguae slavicae 9, 100, 112, 257, 325, 326, 502, 504
Dumont, Corps universel diplomatique. Амстердам 1726. г. 280.
Ebersberger, Der Mensch u. d. Geld 596, 597.

Књиге:

Евгеній, Словарь духов. писателей 495, 496.
Elementa universalis linguae slavicae 448, 568.
Енциклопедија француска 678.
Erleuterungs-Rescript 226.
Живковић Ст., Благодетелна муза 479.
—— —— Прикљ. Телемака 479.
Живот Ђ. Кастриота 23, 24.
Закон о Скупштини 424, 425.
Засједаније бив. у Имп. рус. академији 13. I 1836., 544.
Захаријевић Ђ., Славонска граматика 522.
—— Словенска граматика 522.
Зелић, Житије, (преглед садржаја) 534, 708.
Зорић Л. Ђ., Руководство къ познанију всемирне историје, 1826, 495, 567.
Зубан Л., Жилблаз 611.
Извјестија рус. Академије 541.
Извѣст. II отдѣл. Имп. Ак. Наукъ 548, 549.
Извешће о Читалишту београдском 401.
Ирмологија 388, 398.
Исаиловић Дим., Немачко-српски Речник 198, 202, 304.
—— Француско-српски речник 296, 297, 302, 304.
Историја Петра Великог 32.
Историја Пијариста 16.
Историја (рукоп.) 137.
Јеванђеље горњоварошко у Земуну 113.
—— штампано у Почајеву м. 679.
—— Остромирово 640.
Јовановић Јустин, Богословље 670.
Јовановић Паја, Историја Србије 299.
Календар од г. 1820 177.
—— ри. 351.
—— и од г. 1813 у Млецима и у Будиму 677.
Карамзин, Историја Русије 9.

Књиге:

Карановтрковић П., Споменици српски 406.
Караџић Вук, Српска граматика (и на немач.) 89, 90, 91, 95—98, 122, 126, 140, 253, 260, 266, 463, 593—595, 597, 643.
—— —— Додатак срав. речницима 112, 432, 554, 556.
—— —— Живот кн. Милоша Обреновића 26, 159, 266—268, 451, 517, (садржај) 562—63, 603, 605.
—— —— Жизнь и подвиги кн. М. Обреновича 11, 13, 14, 553.
—— —— Житије Емануелово 63, 598, 599.
—— —— Забавници 100, 341, 342, 344, 489, 570.
—— —— Даница за г. 1826. 11—14, 127—28, 130, 131, 262, 265, 444, 564, 594—597.
г. 1827. 15, 17, 138, 448, 494, 495, 513, 514, 567, 598, 599.
г. 1828. 19, 20, 22, 24, 25, 144, 147, 148, 150, 265, 336, 340, 350, 450, 515—517, 566—578, 600—602.
г. 1829. 28, 29, 350, 604—606.
г. 1834. 34, 35, 169, 170, 350, 608, 609, 611.
—— Историја Карађорђева времена 296, 298, 365, 366.
—— —— Истор. Србије на немачком језику 447, 560; преглед садржаја 562.
—— —— Ковчежић 195, 198, 202, 319, 320, 322, 324, 327—329, 331, 332, 335, 725.
—— —— Montenegro u. Montenegriner 190, 214, 545, 582.

Књиге:
—— —— Нови Завет 122, 194, 200, 204, 299–304, 354; о преводу преписка 435, 455—469, 488, 491, 493, 505—510, 561.
—— —— Оглед буквара 17, 138, 153.
—— Огледи Св. Писма 13, 126, 129, 509, 595, 596.
—— —— Српске народ. песме, књ.: I[1] 8, 259, 430, 431, 552. I[2] 122, 126, 322, 324, 328, 443, 444, 453, 492, 494, 643. I[3] 49, 200, 260—262, 265, 282, 283, 286, 287, 288, 291, 374, 405, 584. књ. II[1] 1, 8, 72, 75, 259, 430, 431, 476. II[2] 200, 259, 260—262, 265, 266, 322, 324, 328, 442, 443. 444, 453, 492, 494, 521, 643. II[3] 287, 290, 403, 584. III[2] 11, 14, 105, 115, 130, 142, 143, 200, 237, 256, 259, 260—262, 265, 266, 322, 324, 328, 443, 444, 453, 492, 494, 521, 643, 576. III[3] 59, 77, 358, 363. IV[2] 34. 35, 168—170, 172, 179, 611. IV[3] 232.
—— —— Писма Ил. Атанацковићу 289—291, 585.
—— —— Писменица 1, 430, 431.
—— —— Пословице[1] 35, 36, 172, 184, 185, 242, 243, 544, 572, 576, 579, 612.
—— —— ——[2] 195, 198, 202, 317, 319, 320, 322, 324, 327, 330, 332, 335, 350, 727.
—— —— —— на немачком 388.
—— —— Правитељствујушчи совјет 423.
—— —— Примјери 209, 210.

Књиге:
—— —— Приповетке[1] 112, 554.
—— —— ——[2] 205, 376, 550, 634.
—— на немачком 390, 391, 406,
—— —— Рјечник[1] 2, 6—10, 56. 73, 80, 81, 83, 87—91, 94, 95, 97, 129, 236, 238, 240, 241, 245—247, 249, 250, 252, 253, 369—279, 428, 453, 462, 463, 476, 478, 488, 490, 499, 521, 530, 532, 541, 552, 554, 570, 610, 637, 643, 645, 647—649, 665.
—— —— ——[2] 200—204, 209, 296, 298, 325, 326, 343, 344, 346, 347, 349, 350. 353, 361, 362, 365—368, 547, 549, 571, 714.
—— —— Црна Гора и Бока 243, 613, 616.
Катанчић, Библија 522.
Катихизис 392, 396, 398.
—— за децу српску 17.
Кенгелац П., Битијасловије 436, 504, 505.
—— —— Јестествословије 436, 504, 505.
—— —— Црквена историја 437, 439, 443.
Köppen P., Über Kunst u. Aterthum in Russland 553, 555, 556.
—— Geschichte v. Olbia 553.
Kleine encyklopedische Bibliothek Wien 1814, 257.
Code Napoleon 269, 743, 745, 746.
Колар J., нека његова књига 568.
Коментар устава српског (рукоп.) 187, 616.
Kopitar J., Glagolita Clocianus 43, 326.
—— Грам. крањска 500.
—— Kleinere Schriften 210.
—— Речник словенски 502.
—— нова књига 274, 275.
Кратки опис старина у Срему 555.
Criminal-Gesetzbuch, Cöln 1812., 286.

Књиге:
Крмчија 670.
Круг, његова нека књига 558, 561.
Лексикон славено-гречески 739.
Lesebuch аустр. школа 154.
— Griechisches 71.
Летопис Мат. српске 21, 25, 27, 120, 144, 263, 597—599, 607, 611, 612, 667, 668—9, 671, 707 (у рукопису).
Leunclavić J., Juris Graeco-Romani tomi duo. 684.
Линде, Пољски речник 1.
— Истор. слов. књижевности 671.
Лира 171.
Литургија, у Млецима 1519. г. 435, 437; 1554. год. 518.
Магарашевић Ђ., Историја најновијих догађаја 106.
Martens, Recueil des principaux traités d' Alliance, и додаци, 278—280.
Meninski, Türkische Grammatik 150.
Miklosich F., Vita Sanctorum 52.
— Vita S. Clementis 52.
— Monumenta Serbica 211.
— Cod. Suprasl. 362, 364, 369, 370.
— Ostromirs Evangelium 52.
— Речник 325.
Милетић, Дисертација 402.
— Лазар, Сербијанка 599.
Милованов Лука, Опит сличноречија 169, 341, 342, 344, 350, 611, 612.
Милутиновић Сима, Историја Србије 47, 306.
— — Историја Црне Горе 229, 271.
— — превод Ђурђа Скендербега 428.
— Обилић, трагедија 22, 47.
— — Огледало српско 229, 302, 303
— Пјеванија црногорска и ерска 47.
— — Србијанка 21.

Књиге:
Михаиловић Јевстатије, Цвет невиности 599.
Михаиловић Пантел., Енциклопедија или краткоје описаније свију наука, Будим 1818., 254.
Мразовић, Слов. граматика 140.
Мурхард, Зборник трактата 278.
Мушицки Ђ., Опис битке косовске 419, 420.
Мушицки Л., рад о срп. књиж. (у рукопису) 671.
Надеждинъ, једна књига 281, 286.
Ненадовић Ј., Песме 216, 217.
Нестор, Лѣтопись 575, 576.
Нинковић Петар, Грађа за срп. граматику 313.
Новаковић, Руководство къ домост. 717, 718.
Нови Завет, на словенском 510.
— на руском 492.
Објасненије ко снимку дипломе Ст. Дабише 500.
Обрадовић Доситије, Басне 115, 696.
— Благи обичаји 134, 697.
— Буквица 665, 696.
— Живот и прикљ. 166, 167.
— Мезимац 534, 687, 706.
— рук. књ. стихова и проповеди 685, 696, 700—704.
— Смесице 696.
— Собр. раз. поуч. вешчеј 534, 697.
— Совјети здравог разума 646.
— списи 532.
Октоих 1493. г. 555.
Омир, Илијада 34, 35, 502, 503
Описаније нинешњаго состојанија Сербскаго народа в австриских владенијах 715.
Опытъ сравн. грам. рус. языка 550.
Орације, Оде књ. I и III 70.
Отпускног слова архијерејског пример 503.
Отчетъ Академіи рос. за 1850. 548.
Пакипорабощеніе Сербіе 678.

Књиге:
Папалика, Летопис 716.
Пачић Јов., Песме 599.
Певање народно старога Љубомира 14.
Песме српске народне, Земун, 216, 217.
Петровић Петар Његош, његова књига (Слободијада?) 193.
— — — Кула Ђуришића и чардак Алексића 350, 352.
Помник књижев. о сл. срп. књигама штамп. у Млецима 437.
Поповић Јевта, Мизијада 709, 710.
Поученија Василија Великог (рукоп.) 696.
Прокопович Т., Богословија 710.
Протасов И. А., Обозрѣніе ист. римскога права 724.
Псалтир 141, 155, 156, 196.
— на руском 492.
— млетач. штампарије 675.
— 1495. г. 554.
Радичевић Бранко, Песме 359.
„Разговори и пр.“ 558.
Рајевски, Еухологија ортодоксне кат. цркве (на немачком) 231.
Рајић Ј., Описание соборов 712.
— Историја 715.
Ranke L., Serbische Revolution 27, 29, 30, 314, 322, 324, 328, 258, 405, 452, 520.
— Die Unruhen in Bosnien 292, 304.
— књига нека његова 299, 303.
Речник Академ. петроградске 9, 657.
— (лексикон) руски 44.
— руско-француски 626.
— (словарь) црк. и рус. језика 548.
— чешки 501—503, 506.
Речници шокачки 72.
Rotter R., Weltgeschichte 380, 384.
Rukopis Kralodworsky 499.
Rousset, Збирка трактата 280.
Sammlung von Staats-Akten 279.
Seneca, De benef. 71.

Књиге:
Serbische Hochzeitslieder 13, 513, 564.
Slawen-Congress 310.
Слово о полку Игореву 502, 503.
Служебник млет. штамп. 675.
Собраніе государ. грамотъ и договоровъ 1. и 2. т. 485.
Соларић П., Помник књиж. 675.
— Римљани славенст. 113, 500, 684; на талијанском 682.
— Рода слов. почетак etc. 682, 683.
— списи 532.
— Улог ума човечијег 66.
Sprachen u. Nationalitäts-Frage in Oesterreich 225, 226.
Статистика Србије 564.
Стејић Јов. др., Забаве за разум и срце 24, 167, 171, 262, 522.
Стојшић, Еликон 600.
Стојковић Ат., Нови Завет 31, 495, 496, 509—10, 560, 569.
— Физика 532, 716, 718.
Стратимировић Ст., Дисертација о Ћирилу и Методију 621.
Судоред српски, пројекат, 326.
Tafeln zu Statistik 302, 304, 307.
Talvj, Volkslieder der Serben 13, 15, 16, 18—20, 23, 130, 390—392, 395, 397—399, 448.
Технологија 379, 380, 384.
Тирол, Банатски алманах 513, 564.
— Коментар писма Надеждинова 286.
— Сл. граматика 568.
Требник 390, 398.
Триод, у Скадру 1563, 518.
Труды Вольн. общ. люб. р. слов. 553.
Тумачење псалтира 696.
Flassan, Histoire du Congrès de Vienne 283.
— Histoire de la diplomatie française 283.
Хамерова књига 305.
Hahn, Alban Studien, 414.

Књиге:
Hahn, Путовање од Београда до Солуна 424.
Физика 379, 380, 384.
Хаџић Јов., De causis matrimonium dissociantibus 448, 561, 564.
— Законик 304.
— Утук 192, 393.
Хранислав, Речи надгробне 500.
Часловац 141, 155, 156.
Численица за школе 154.
Шафарик Јанко, Српски летописац из поч. XVI стол. 387.
Schaffarik P., Geschichte d. slav. Sprachen 12—14, 559, 564, 611, 672.
— Über Abkunft der Slaven 27, 29, 31.
Шишков, Краткія записки 522.
Штраус, Живот Исусов 375.
књижара у Београду 351, 353.
— Брокхаусова у Лајпцигу 492.
— Вајгандова 643.
књижевници београдски 349.
— земунски 391.
— српски 21.
књижевност руска 523, 527, 547.
књигохранште у Петрограду 640, в. библиотека.
— славеносербскоје 724.
књижевност словенска 55, 434, 511, 513, 519, 525, 526, 528, 542, 543, 569.
— српска 9, 11, 13, 60, 66, 90, 91, 92, 97, 100, 112, 113, 116, 129, 131, 153, 166, 216, 253, 260, 338, 351, 364, 442, 462, 527, 547, 548, 561, 577, 598, 647, 667, 676, 701, 702.
— стара (древна) 66, 523.
колера 183, 576; у Италији 44; у Земуну 164.
коментар Павловићев уз Шафар. Преглед срп. књиж. 611.
комесар за Србију из Цариграда 189.
комисија проти Земун. 157, 158.
— гомирска 673.
комисија за уређење протест. конзисторија у Русији 489.
— школска винковачка 162.
— законодавна у Крагујевцу, 453, 520, 570.
конак Кнежев 212; — српски у Цариграду 376.
конзилиум мађарски 668.
конзисторија у Карловцима 618, 661.
— јеванђеличка у Русији 489.
— у Н. Саду 720, 721.
— против Л. М. 660.
конзисторије у Србији 179, 180.
конзул аустријски 178, 299.
— енглески 306.
— пруски 412.
— руски 415, 419, 560, 629.
— страни 278.
конзулат аустријски 296.
контумац алексиначки 272.
— дубровачки 32.
— земунски 112, 148, 159, 182, 184, 197, 206, 208, 213, 214, 270, 277, 390—392, 394, 396.
— млетачки 689.
— и српски 188.
копије 321, 322, 326.
крајеви бугарски 414.
— јужни 566.
— словенски 514.
краљ пруски 167, 373.
краљеви бугарски 557; — српски 399.
„Крунина школа“ 704.
кукуруз Вуков 218.
курија краљ. у Будиму 85.
кућа Вукова 163; — сељачка 399.
лађе турске 152.
ландесрегирунг аустр. 294.
легати Д. Обрадовића 704.
— Зелићеви 736.
лекари 69 (в. доктори).
литографија у Држ. Штампарији 292.
логика 251.
лоза винова 218.
„Љубомировци“ 98.

људи учени 25, 337.
магазарина ћумручка 402, 407.
магистрат београдски 453, 520, 570.
— земунски 140, 153.
— новосадски 668.
мајдани банатски 407, 409.
мајстори земунски 201.
манастир аграфски 732.
манастири српски 1, 434.
— у Угарској 618, 642.
— цетињски 40.
Матица в. друштва.
Матичари 611.
медаља сребрна за Вука 501—502, 541.
— златна пруска за Бермана 167.
мелодије народне 292.
место за позориште у Београду 393, 395.
места словенска 523.
метафизика 251.
меценат руски 434.
министар аустријски 696.
— полиције аустријски 612.
министарство просвете аустриско 225.
— — руско 243, 490.
— руско сп. посл. 29, 37, 446—449, 559—60.
— српско 282, 289, 302, 304, 305, 311, 338, 368—370, 374—376, 426—7.
— — унутр. дела 366.
— — финансија 312, 323, 324, 358, 368, 386, 419.
министри Милошеви 628.
— страних дворова 111.
митологија српска 528, 584.
митрополија београдска 307.
митрополит карловачки 186.
— српски 459, 463.
младеж у Лицеуму 302.
— српска 342, 395,
— српска рударска 294.
момак неки из Далмације 365.
момци Јеврема Обреновића 125.
морал 251.
музеј шишатовачки, лондонски, бечки, париски 664.
надзиратељ шума мајданпечки 411.
надлештво окружно 402.
надлештво рударско у Бечу 295.
накнада (25 дуката) за изгубљене књиге А. Стојковићу 719.
наплата дуга за Вука (135 цв.) 727.
народ југословенски 502.
— српски 40, 92, 111, 186, 253, 274, 290, 337, 455, 460, 463, 468, 522, 546, 639, 670, 672, 693, 698, 700, 703, 735, 746.
— франц. 746.
— црноречки 748.
— и јевропејски 95.
— и по Македонији 729.
— и словенски 95.
народност српска и хрватска 338.
наследници Брокхаусови 492.
натпис глагољски 731.
— и грчки на Босфору 553; — глагољски 675; — римски 675: — Лук. Муш. 709; — П. Берића о Л. Муш., срп. књет., Мат. срп. 606—7.
научници српски 731.
нахија београдска 64.
— ваљевска 629.
— подринска 340.
— пожаревачка 93.
— соколска 56.
— ужичка 56.
нахије 124.
— у Србији 423.
начелник окружни 728.
начелници окружни 364.
начелство врховно у Бечу 20.
— которско 20.
начин предавања у школама 141.
некролог Ст. Симићу 373.
„немачкари“ 414, 417—8.
нишан-ифтихар, орден турски 188.
новине београдске 55, 220, 300, 393.
— бугарске 414.

новине будимске 142.
— загребачке, шокачке 289.
— немачке 100, 304, 407, 462, 503, 510.
— пештанске 673.
— српске 616, 708—9, 743.
— стране 616.
— чешке 296.

Новине:

Allg. Zeitung (опште новине) 37, 38, 40, 43, 124, 185, 264, 291, 292, 301, 373.
Ausland 264—267, 323.
Beobachter 136, 251.
Вѣстникъ Европы 552, 567.
Wiener Zeitschrift 120.
— Zeitung 312, 313, 408, 419. (Morgenblatt) 492, 576.
Дневник 231.
Oesterreichische Blätter für Liter. & Kunst 390, 391.
Журналъ мин. нар. просвѣщенія 385, 386. 388, 573, 575.
Jahrbücher d. Litteratur 254, 304, 555, 644.
Chronic der oesterr. Litteratur 254.
Mode Zeitung 119.
Новине гетиншке 117, 118.
Новине српске из Београда 36, 171, 181, 185—187, 210, 273—275, 288, 296, 297, 306, 309, 315, 344, 345, 351, 363, 365, 366, 379, 409, 416, 420, 425, 577, 579, 580, 633.
Новине српске Давидовићеве 62, 88, 90, 97, 98, 100, 102, 103, 111, 113, 238, 239, 245, 252, 257, 501, 503, 505, 530, 532, 590, 591, 601, 644, 646; додаци новинама 500, 503, 532.
Новине српске Павловићеве 619.
Новине Читалишта београдског, 296, 297, 299, 302, 305, 309, 310.
Ost u. West 231, 426, 427.
Подунавка 304, 306.
Световид 406, 635, 636.
Северна пчела 285, 304.
Slawische Jahrbücher 292.
Современикъ 385, 386.
Соревнователь просв. и благотв. 474, 552, 553.
Телеграф Московски 138, 139, 495, 564, 565.
Vaterländische Blätter 249—251.
Forst u. Jagd-Zeitung 262.
Hesperus 253.
Historisch. Zeitscrift 304.
Чича-Срећков лист 296, 309, 311.
Шумадинка 336.
новци грчки и римски Ст. Верковића 731.
— Зелићеви 737.
— ковани у Србији 358.
— стари руски 490.
— — српски 732.
— од претплат. на Речник' 80.
нота ствари које је добио еп. Краљевић на поклон 680.
ноте за песме 653.
— Шлезингерове 292.
обичаји грбаљски 43.
— дубровачки 42.
— српски 30, 434. 517, 523, 328, 543, 571, 584, 637.
области турске 578.
облигација Вукова 634—636.
обнародовање Устава 180.

Огласи књижевни:

— у Новинама Давидовићевим 591.
оглас на Османа на талијанском 14.
Видаковића Мил. на Љубомира у Елисиуму II 69, III 113.
Караџића Вука на Даницу за 1826. 126.
— — — — за г. 1827. 60, 133.
за г. 1828. 144, 263.
за г. 1829. 604, 606.
за г. 1834. 168.
— — на Емануелов Живот 14.
— — на „Милоша Обреновића" 25, 152.

Огласи књижевни:

Караџића Вука на Опит Луке Миловановa 32, 608.
— — на I³ књ. песама 48, 277, 546, 547, 583, 617—619.
— — на II³ књ. песама 50.
— — на III² књ. песама 9, 230. 103, 104, 255, 503.
— — на IV² књ. песама 33,
— — на Пословице¹ 242, 609.
— — Пословице² и Ковчежић 316, 317, 327.
— — на Приповетке² 201.
— — на речник¹ први и други 72, 238, 240, 248, 252, 476, 532, 648.
— — —², 198, 361, 364—366.
— — Црну Гору и Боку¹ 77, 613.
Милутиновића С. на „Обилића“ 47.
Стејића Јов. д-р на Макровиотику 12.
Шафарика П. на Историју слов. језика 10, 414.
одбор за зидање позоришта 386.
округје дубровачко 8
округ крајински 288, 334, 335.
— подрински 233,
— пожаревачки 360.
— смедеревски 276.
опаклија Вукова 155, 156, 158.
општина будимска 698, 699.
— земунска 92, 141, 155, 157.
оратори грчки и римски 69.
осигурање живота аустријско и талијанско 272.
оскудица новчана 246.
осмотритељ читалишта 423.
оставка кн. Ал. Карађорђевића 211, 212.
оставштина Луке Миливанова 650.
официри руски 93.
парлаторија земунска 99, 629, 632.
парнице кнеза Милоша 285.
парох илочки 256.
партије у Србији 110.
парусија 483.
пасквила против кн. Милоша 109, 110.
пасош аустр. за Вука 133. 518, 520.
— руски 516, 517, 529, 569.
патријарх у Цариграду 102, 459.
паша нишки 160.
певање уз гусле 30.
пенсија Вукова српска 16. 42, 173, 178, 191, 271, 273, 275, 276, 287, 291, 292, 298, 306, 307, 311, 312, 323—326, 338, 389, 419, 577, 748.
— — руска 60, 269, 445, 447, 502, 510—513, 521, 524, 570. 577, 598, 599, 733.
песма о Анђелку Вуковићу 59.
— о Арсену патријарху 531.
— „Војску бере од Гусиња бего“ 418.
— о богатом Гавану 531.
— о Јерку Латинину 139.
— о кн. Милошу 56.
— о Пријезди војводи 531.
— о краљу Дечанском 611.
— о смрти Арсенија патријарха 592, 594, 598, 599, 611.
песме бачке 608.
— бугарске народне 517. 557.
— грбаљске 43.
— јуначке 137, 256.
— народне и Вукове 8, 12, 14, 16, 17, 25, 56—58, 72, 107, 129, 260, 271, 433, 434, 436, 436, 439—441, 452, 453, 490, 513, 514, 517, 521, 523, 527—529, 531, 565, 570, 571, 587, 595, 610, 612, 637.
— раскошне и разбојничке 30.
песама српских нар. превођење на немачки 75, 488, 490, 564, 593; — руских на нем. ј. 491; — на француски 266; — на енглески 495. 496.

Песме уметничке;

Ода Вуку 103.
Оде српске 500.

Песме уметничке:
Ода словенска 500.
Стихови цару Николи I поводом отварања штампарије у Србији 522.
Стихи у случаю моје женидбе (Гагића) 14.
Берића, Орацијеве оде 592, 595 596, 598, 601—603, 606.
песма Протића (Петра?) 340.
песме Витковићеве 652, 653.
— Качићеве 16.
— Мушицкове 561, 645, 654, 612.
— Стефановића Дим. 587, 599.
петихлебница 321, 326.
писмо Досит. под бр. 7. 696.
— — к живописцу карловачком 700.
— — 700, 701, 707.
писма Доситијева 703, 705.
писмо П. Берића о Матици Миловуку са Вуковим коммент. у Даници 609.
писмо царево Стратимировићу 157.
пиштољи 741.
— за кн. Милоша 539, 740.
план познатог писма Вуковог кн. Милошу 630.
— за подизање једног крила у ман. Шишатовцу 663.
планови књижевни Вукови 434.
— Вукови за рад у Србији 273.
— о пензионом заводу 274, 275.
плата еписк. Краљевића 678.
„Плутарховци" 100.
поглавице српске 111, 263, 269.
подаци статистички о Србији 404.
поезија 66, 67.
— С. Милутиновића 21.
покретност Ј. Рајића 720.
покровитељство руско за Вука 516, 518.
политехника бечка 299.
политика турска 290.
полиција бечка 678.
помоћ Вуку 575.
— Румјанцовљева Вуку 523.
— Рус. акад. Вуку 547.
поп из Панчева 129.
поплава у Петрограду 510.
попови 154; — у Србији 30.
— унијати из Галиције 681, 683.
породица Карапанџића 421.
порез Турцима 104.
Порта висока 104.
поскочице 368, 595.
— тобоже Вукове 746.
посланство руско у Бечу 19, 51, 446, 448, 449, 454, 463, 488, 504, 506, 508, 511, 514, 518, 520, 521, 528, 558, 561, 575, 678.
— у Цариграду 559.
послови књижевни 418.
— поповски 179; — судски у Србији 269.
пословице народне 453, 521, 523, 525, 527, 528, 570, 571, 610, 637.
потоп пештански 350.
потписи Дос. Обрадовића 696.
пошта аустр. 296, 309, 312, 385, 386, 388.
— бечка 35, 385.
— влашка 638.
— српска 312.
поштар вуковарски 269.
права српска 269.
правитељство аустријско 40, 47, 293, 337, 452, 456, 518.
— задарско 35.
— млетачко 689.
— српско 189, 293, 311, 325, 337, 339, 378, 476, 484, 638.
— талијанско 690.
Правителствујушчи совјет сербски 751.
превођење срп. песаме и других в. песме.
предлог о настави и о срп. језику у зем. школама 141, 160.
— о побољшању финансија млет. 690, 691, 692.
председник друштва срп. младежи 336.
— Руск. библ. друштва 957, 9.
прекупци 598.

Пренумеранти:
на Беријев превод Ода Хорац. 595.
на Болићева Виноделца 81.
на Даничићеву граматику 342, 343, 345.
на Даницу за 1826, 10, 12, 126, 127, 128, 262, 592—4.
—— за 1827. 15, 17, 60, 133—136, 598, 599—600.
—— за 1828. 19, 144, 148, 263, 264, 601, 606.
—— за 1829. 604.
—— за 1834. 34, 35, 168.
на Емануелово Житије 63.
на Лукину Поезију 608.
на „Милоша Обреновића“ 25, 152, 268, 603, 604.
на Рјечник[1] 72, 74—77, 87, 88, 236, 238, 240, 245, 248, 252, 645.
——[2] 198, 199, 202, 361, 364-366, 369—374, 376, 378, 530.
на народ. песме I[3]4 8, 49, 189, 277; (на I[3] и др.) 584, 617—19, 648.
—— —— II[3] 50, 287.
—— —— III[1] 58, 59, 107.
—— —— III[2] 237, 255—257.
—— —— III[3], 57, 58, 103-106, 277.
—— —— IV[2] 33, 34, 166, 230.
—— —— IV[3] 232.
на Пословице[1] 172, 242.
—— [2], 317, 319.
——[2] и Ковчежић 316-319, 324. 329.
на Приповетке[2] 201.
на Црну Гору и Боку 243, 613—616.
на Правит. совјет 423.
на Историју Петра Великог 32.
на Лет. 707.
на Новине Давидовићеве 111.
на Обрадовићевог Мезимца 706.
на Шафарикову историју језика и литерат. сл. народа 11, 13.
на „Обилића“ С. Милутиновића 47.
преперандија 642.
преписка Друштва српске слов. с министарством 420.
прерада Историје Рајићеве 718.
приврженици Видаковићеви 88.
приврженици Милошеви 632.
пријатељи Вукови 133, 165.
—— Милошеви 632.
приповетке народне 57, 118, 528, 595, 637.
приход од новога пројекта за побољш. млетачких финансија 690, 692.
провент 140, 151.
продаја књига 598.
проза 66, 67.
—— поетска 67.
проигуман бешеновачки 146.
—— фенечки 704.
пројекти за организацију протестантске цркве у Русији 490.
пропаганда римска 8, 43, 337.
прописи (прегледалице) 114, 670.
—— судски француски 269.
—— царински 230.
просвета у Србији 48.
просветитељи данашњи 156.
—— српски 253.
проте у Србији 179.
—— у Угарској 618.
професори краковски 540.
прстен, поклон царев Вуку 307.
публика европска 290.
—— српска 670.
—— читалачка 599.
путовање Вуково 7, 338, 433, 434, 514, 516—17, 573, 574, 575.
путови гвоздени у Аустрији 407.
—— рђави у Срему 124.
разбојништво у Дибри 729.
ракија (шљивовица) бешеновачка 120, 122, 123, 128—130.
рангови у срп. конституцији 616.
распре књижевне 306.
рат руско-турски 257.
рачуни Алексини (Симића) 63.
— Вукови с Васиљевићем 200, 328, 329.

— с Гавриловићем 330—333, 354, 355, 357.
Real-schule бечка 379.
револуција српска 42.
регемента кн. Лихтенштајна 249.
— градишка 674.
— секлерска, оточка 658.
— слуњска, личка, петроварадинска 658.
резиденца шибеничка 736.
религија 46 в. вера.
— православна 7, 17.
— код Срба 30.
рен постан 233, 235.
република млетачка 299, 690.
решење Савета о пензији Вуку 308.
— високајше 407.
рештаурација Сомбора 597.
Римљани (= католици) 459.
рицил из Цариграда 110.
розолија Задарска 218, 224—226.
роман 66.
романи Видаковићеви 68, 262, 602.
руде бакарне 311.
— српске 293.
— мајданпечке и банатске 408.
рударство у Србији 311.
руконис епир. летописа 731.
— неки 299, 304, 443.
— о словен. књижевности 7.
— о Дубровнику 55.
— Вуков о кн. Милошу 440, 441, 443, 445, 446, 448, 449.
— Житија Ст. Деспота 726.
рукописи бугарски 370.
— грчки 1.
— латински 1.
— патријаршке библиотеке 440.
— руски 490.
— словенски 369, 434, 484, 485, 517, 571, 637, 675.
рукописи за Румјацова 711.
— Зубанови 365.
— Рајићеви 349.
— Стојићеви 183.
— Стратимировићеви 661.
Сабор карловачки 186, 190, 193.
Савет државни 189, 212, 282, 287, 291, 292, 300, 304, 306, 308, 313, 315, 316, 323, 331, 338, 374—376.
саветници државни 364.
салони београдски 273.
сасуди и одежде црквене 679.
— црквени Г. Зелића 736, 737.
свадба кћери Васиљевићевс 181, 182.
свет словенски 283.
свечаност у Београду 191.
— у Земуну 171.
свештенство српско 30, 186, 457, 461, 462, 464, 465, 468, 507, 509, 527, 518.
— јеванђеличко у Русији 490.
седница главна Друштва срп. слов. 420.
секретар консул. аустријског 180.
село 314.
села у Србији 403, 4.
сељаци 95.
семе од пазјака 233, 234.
семинар православ. у Шибенику 678, 679, 696.
Сенат млетачки 648.
сенатори будимски 736.
сенеф за Вука 192, 193. 222, 223.
Синод руски 31, 459, 469.
сир земунски за Вука 118, 119, 122, 127, 128, 130, 131, 134, 145—147, 149, 185, 192, 193, 195, 196, 198, 205.
скупљачи претплате 32.
скупштина Св. Андрејска 212.
— велика 180.
— српска 179, 180, 211, 310, 311.
слепац из Добановаца 599, 610, 611.
слепци певачи 56.
слика Вукова 727.
— Доситијева 697, 703, 705.
— Зелићева 533, 534, 561, 564.
— Марка Краљевића 565, 568.
— кн. Милоша 123, 446, 559.

слика Н. Сада 669.
—— нека, поклон кн. Милошу 114.
—— Стефана Душана, ц. српског, 23. 24.
слобода штампе 309.
слова Држ. штампарије 424.
—— зачелна из Држ. штампарије. 299.
—— нова Вукова 493, 534.
—— Таухницова 467.
—— црквена 154.
словенство 415, 667.
служба државна 304, 305.
—— руска за Вука 506, 510.
—— контумацка 179.
слушкиња Вукова 118.
смрт Ст. Симића 204.
соба Вукова 132, 143, 165.
спахија турски 106, 125.
списатељи латински 335.
—— немачки 250.
—— српски 250, 462.
списак чланова петрогр. вољ. опш. љуб. рус. слов. 473.
списи Болићеви 82.
—— Видаковићеви 119.
—— Копитарови 210.
—— Шафарикови 31.
споменици глагољски 43, 732.
споменици књиж. у Србији 633.
србуље 381, в. књиге.
сребро вађено у Србији 358.
срез азбуковачки 728.
—— брзопаланачки 335.
—— рађевски 728.
—— рамско-пекски 360.
стање у ком се находио Л. Муш. 1822. г. 661.
старине римске 686.
—— српске 434.
статистика Србије: број душа, општина, вароши, села, заселака, кућа 404.
—— срп. земаља 434, 517.
статут Versatz-Amt-a 289.
—— неки 409.
ствари Вукове 197, 213.
столица с музиком за кн. Милоша 740.
суд 314; — београдски 629; — велики народни 629; — крајински 334; — лозинчки 336; — милитарски 158.
судије Лук. Мушицког 662.
—— у Србији 269.
судови у Србији 269.
сукно топчидерско 402.
сундук за Вука 223.
таксе ђумручке 334.
тврђава на Цетињу 40.
театер у Београду 283, 386, 387, 393, 395, 397.
тевтер црни у Србији 133.
—— глав. казначејства 318.
—— (пописни) 339, 340.
—— порески 342.
тело митроп. Петра црног. 748.
темпло будим. цркве 698—9.
теплица деруварска 719.
топлота (за цркву) 321, 326, 327.
терминологија 320.
тестаменат из 1764. г. 95.
—— Г. Зелића 736—7.
—— Доситеја Обрадовића 704.
—— Ј. Рајића 720—1.
торжество милитарско у Г. Карловцу 659.
трактати разни 278.
трговина с књигама 527.
—— 232, 237.
трговци београдски 140.
—— земунски 201.
—— српски 527.
трговчићи вуковарски 256.
трошкови издања Вуков. списа 438.
тумач консул. аустр. 178.
тутор будимске цркве 698.
убијство мајора Мијушковића 170.
уговор акерманski 560.
—— Вуков с Библ. друштвом 506, 561.
удовице чиновничке 272, 275.
универзитет краковски 540.
универзитети руски 569.
унија 641, 642.
—— у Далмацији 642, 679—681, 683.

унијати из Галиције 679—683.
управитељ рударски 309.
управитељство школа 339.
уредбе кн. Милоша 124.
—— судске у Бону 269.
ускоци у устанку 380.
устав за Србију 48, 180, 185, 186, 272.
—— петрогр. вол. општ. љуб. рус. слов. 473.
учитељ богословије 678.
—— српски 133.
учитељи српски у Далмацији 35.
—— у Босни 351.
—— земунски 141, 151.
—— цртања за земунску школу 152.
—— за семинар у Шибенику 696.
фактор држ. штампарије 407.
фершац-амт 289.
ферман за Србију 101—103, 106, 107, 148.
Verordnung за школе српске 140, 162.
физика експор. 257.
филолог словенски 369.
филологија у Вуковом забавнику 595.
философи грчки 685.
философија 46.
фишкал консисторијални 722.
фонд школски 413.
френьга 638, 639.
фундација Зелићева 736—7.
хатишериф 616.
хладноводолечилиште С. Милутиновића 638.
хофкригсрат 178.
хришћани у Турској 32.
цар руски 752.
царина 227; —. бечка 230.
царица руска 369.
царство српско 337.
цена кукурузу 217.
—— Речнику[2] 200, 201.
цензура аустр. 297, 373.
—— задарска 35.
—— руска 560.
цензура српска 299, 308, 367, 369, 370, 372, 373, 656.
црква велика земунска 696.
—— православна 340; — у Дубровнику 42.
—— римска у Пакленици 674.
—— српска 664.
—— стара земунска 162.
—— топчидерска 321, 323, 327.
—— у Мехадији 640.
—— цетињска 748.
цркве земунске 164.
часописи руски 584.
чиновници аустријски 46.
—— кн. Милоша 446.
—— у Србији 272, 314, 527.
Читалиште београдско 318, 331—333, 342, 343, 354, 356, 385, 386, 388, 401, 414, 423.
—— земунско 227.

Чланци и рецензије:

рецензија руска на Вука 120—3.
рецензије и критике у Давидовићевим Новинама 100.
—— у Москов. телеграфу 138.
чланак Kirchenslavisches Wörterbuch 323.
—— Serbische Pferde 323.
—— Serbischer Verrath 323.
—— Јоксин и одговор 306, 309.
—— у забавн. Давид.: Дѣянія къ Исторіи нар. серб. 591.
—— Die letzten Unruhen in Serbien 185.
чланци у Ost u West, из Земуна, и одговори 231.
—— у Beohachter-у о Вукову језику 251.
Берић П., одговор Вуку на примедбу у Лукиној Поезији 612.
Васиљевића Вас., Превод у Давидовићевим Новинама 99.
Видаковић Мил., Одговор Вуку 67, 69, 112.
Вујића Ј., Контрарецензија 744.

Чланци и рецензије;
Вујића Ј., Чича Вуја (брошира у рук.) 743—4.
Добрић из села Трпини, чланак 102.
Калајдовић К., О Добровскога мишљењу чији је био црквослов. језик 554.
— О црнорисцу Храбру 554.
— чланци у Даници преведени на руски 567.
Караџић В., чланак 725.
— Господину с два крста 308.
— Мали одвраћак 67.
— Овогодишњим рецензенти 100.
— Одговор руском рецензенту 123, 595.
— — на сити. језикосл. 615—16.
— — Грујовићу 646.
— Опис манастира 434.
— Предговор речнику[1] 462.
— Писмо Д. Фрушићу 503.
— Посвета Данице за 1828. 515.
— Примјечанија на Љубибратића 596.
— Рецензија на Љубомира у Елисиуму 67, 89.
Кепен П., О кн. Милошу 564.
— О Вуку 564, 573, 575.
— Рецензија на Аделунга Uebersicht der Sprachen 552.
Коларовић Еман., Азбука српска 21, 22.
Копитар Ј., Рецен. на Болићева Виноделца 82.
— — на Граматику Добровског 113.
— — на Песме I[1] 552.
Чланци и рецензије:
— — на Кормчију 163.
— Über Altslawisch u. serbisch 500.
— Über Wuk's serb. Wörterbuch 500.
Militärische Skizzen über Montenegro 427.
Мркаљ Сава, одпор 67.
Шаф. П., о срп. сл. списатељима 169, 170.
Шишков, разни чланци 510.
чорба од штуке 233, 235.
џомлек-ћевап 233, 234.
школа за цртање у Земуну 151.
— у Бачини 588, 590.
школе земунске 89, 90, 92, 97, 98, 144, 164.
— у Србији 30, 86, 304, 387, 628, 629.
— — артилериске 406, 420.
— — за економ. у Топчидеру 399.
— српске у Аустрији 92, 140, 141, 153, 154, 156, 186, 339, 341, 711.
— у Далмацији 532.
шпиталь у Београду 227.
штампари за Србију 517.
штамцарија бечка 25.
— Божид. Вуковића 675.
— будимска 25, 114.
— Давидовићева 110, 111.
— Милошева 744.
— у Београду 167, 192, 276, 299, 304, 407, 424, 478, 514, 522, 565, 567.
— у Млецима 678, 695.